

ГАП АНАЛИЗА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Февруари 2025 година, Скопје

Implemented by:

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Издавач:

Германско друштво за интернационална соработка (ГИЗ)

Оваа анализа е поддржана во рамки на регионалниот ГИЗ Проект „Дигитални инструменти за економско владеење во Западен Балкан“, по налог на Германското сојузно министерство за економска соработка и развој (BMZ).

Проектот е со седиште во ГИЗ Канцеларија Скопје

Антоние Грубишиќ бр. 5

1000 Скопје, Македонија

Е-пошта: sonja.andonova@giz.de

Веб-сајт: www.giz.de

Текст:

Д-р Вероника Ефремова

*Анализата, заклучоците и препораките го претставуваат мислењето на авторот и не ја претставуваат позицијата на Германското друштво за интернационална соработка (GIZ).

Европски Законик за електронски комуникации (CODE) Член и текст	Степен на усогласеност	Национално законодавство (Закон за електронски комуникации)	Предложени измени
<i>Член 1</i> Предмет, опсег и цели 1. Оваа Директива воспоставува усогласена рамка за регулирање на електронските комуникациски мрежи, електронските комуникациски услуги, придружните објекти и услуги и одредени аспекти на терминалната опрема. Ги утврдува задачите на националните регулаторни тела и, кога е соодветно, на другите надлежни органи и воспоставува збир на постапки за да обезбеди усогласено спроведување на регулаторната рамка низ Унијата. 2. Целите на оваа Директива се: (а) создавање на внатрешен пазар за електронски комуникациски мрежи и услуги што водат до распоредување и користење на мрежи со многу висок капацитет, одржлива конкуренција, интероперабилност на електронски комуникациски услуги, пристапност, безбедност на мрежи и услуги и придобивки за крајните корисници; и (б) обезбедување низ целата Унија за квалитетни, достапни и јавни услуги преку ефективна конкуренција и избор за надминување на околностите во кои пазарот не ги задоволува потребите на крајните корисници, вклучително и пристапот од лицата со инвалидност до еднакви услуги со другите и да се утврдат потребните права на крајните корисници. 3. Оваа Директива не е во спротивност со: (а) обврски наметнати со националното законодавство во согласност со законодавството на Унијата или Унијата во однос на услугите обезбедени со помош на мрежни и услуги за електронски комуникации; (б) мерки преземени на национално ниво или на ниво на Унија во согласност со законодавството на Унијата за постигнување на цели од општ интерес, особено оние кои се однесуваат на заштита на личните податоци и приватноста, регулирање на содржината и аудио- визуелна политика; (в) активности преземени од страна на земјите членки за јавен ред и јавни безбедносни и одбранбени цели;	Целосно усогласен	Цел на Законот Член 2 Целта на овој закон е да обезбеди: - поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги во Република Македонија, со цел да се обезбеди економски и социјален развој, - поттикнување на користењето и развојот на широкопојасен пристап до услуги (broadband), - заштита на правата на корисниците, вклучувајќи ги крајните корисници со инвалидитет и крајните корисници со посебни социјални потреби, - обезбедување на ефикасна и одржлива конкуренција на пазарот за електронски комуникации, - обезбедување на универзална услуга, - ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и нумерацијата, - унапредување на развојот и поттикнување на	

(г) Регулативите (ЕУ) бр. 531/2012 и (ЕУ) 2015/2120 и Директива 2014/53/EУ. 4. Комисијата, Телото на европски регулатори за електронски комуникации (БРЕК) и соодветните органи обезбедуваат дека обработката на личните податоци е во согласност со правилата на Унијата за заштита на податоците.		инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи и - обезбедување на доверливост на комуникациите.	
Член 2 Дефиниции За целите на оваа директива се применуваат следните дефиниции: (1) „електронска комуникациска мрежа“ се системи за пренос, без оглед дали се засноваат на постојана инфраструктура или централизиран административен капацитет и, кога е применливо, опрема за префрлување или рутирање и други ресурси, вклучително и неактивни мрежни елементи, кои овозможуваат пренесување на сигнали преку жици, радио бранови, оптички или други електромагнетни средства, вклучувајќи сателитски мрежи, фиксни (вклучени канали и пакети, вклучувајќи интернет) и мобилни мрежи, системи за жици, доколку се користи за пренос на сигнали, мрежи кои се користат за радио и телевизиско емитување, кабелски телевизиски мрежи, независно од видот на пренесување информации; (2) „мрежа со многу висок капацитет“ е или електронска комуникациска мрежа која се состои целосно од елементи со оптички влакна барем до точката на дистрибуција во услужната област, или електронска комуникациска мрежа способна да обезбеди слични врвни оптоварувања во нормални услови на оптоварување, слични мрежни перформанси во однос на достапниот опсег на опсег за пренесување напред и назад, стабилност, параметри поврзани со грешки, доцнење и промена; мрежните перформанси може да се сметаат за слични, без оглед на тоа дали користењето на крајниот корисник се разликува заради првично различните карактеристики на медиумите преку кои мрежата конечно се поврзува со крајната точка на мрежата;	Делумно усогласен	Дефиниции Член 3 Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење: 1. Електронска комуникациска мрежа е преносен систем и таму каде што е применливо и комутациска или насочувачка опрема и други средства вклучително мрежни елементи што не се активни, а коишто овозможуваат пренос на сигнали преку жичени, радиобранови, оптички или други електромагнетни средства, вклучувајќи сателитски мрежи, фиксни (со комутација на кола или комутација на пакети, вклучувајќи и Интернет) и мобилни земски мрежи, електроенергетски	Неопходно е да се воведат нови дефиниции за - “интерперсонална комуникациска услуга”, - “интерперсонална услуга за пораки со број” - “интерперсонална услуга за пораки без број” - дефиницијата за “потрошувач”, - дефиниција за “мрежен оператор” кој ги опфаќа не само правните лица кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи, туку и правните лица кои обезбедуваат физичка инфраструктура, - “јавен центар за примање на итни повици (PSAP)” - “најсоодветен PSAP”, - дефиниции за концептите на “дигитално радио” и “дигитална телевизија”.

(3) „прекугранични пазари“ се пазари назначени во согласност со член 65 кои ја покриваат Унијата или значителен дел од неа лоцирани во повеќе од една земја членка; (4) „услуга за електронски комуникации“ е услуга што нормално се обезбедува бесплатно преку електронски комуникациски мрежи, која вклучува, со исклучок на услуги што обезбедуваат или вршат уредничка контрола врз содржината пренесена преку мрежни мрежи и услуги за електронски комуникации, следни видови на услуги: (а) „услуга за пристап до интернет“ во рамките на значењето на член 2(2) (2) од Регулацијата (ЕУ) 2015/2120; (б) „интерперсонална услуга за комуникации“; и (в) услуги што се состојат целосно или главно од пренос на сигнал, како што се преносни услуги што се користат за давање услуги од машина до машина и за радиодифузија; (5) „интерперсонална комуникациска услуга“ е услуга што вообичаено се обезбедува преку средство за плаќање што овозможува директна интерперсонална и интерактивна размена на информации преку мрежни електронски комуникациски мрежи помеѓу одреден број на лица, со лицата кои започнуваат или учествуваат во комуникацијата која ги назначува адресите (-ите), и не вклучува услуги што овозможуваат интерперсонална и интерактивна комуникација само како помал дополнителен елемент директно поврзан со друга услуга; (6) „интерперсонална услуга за пораки со број“ е интерперсонална комуникациска услуга за која се контактира јавно доделен ресурс за нумерација, имено број или броеви во национални или меѓународни планови за нумерација, или што овозможува поврзување со број или броеви во рамките на национални или меѓународни планови за нумерација; (7) „интерперсонална услуга за пораки без број“ е интерперсонална комуникациска услуга која не комуницира со јавно определени ресурси за нумерација, имено број или броеви во национални или меѓународни планови за нумерација, или што не дозволува врска со број или броеви во рамките на национални или меѓународни планови за нумерација; (8) „јавна електронска комуникациска мрежа“ е електронска комуникациска мрежа што се користи целосно или главно за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги што овозможуваат пренесување на информации помеѓу крајните точки на мрежата;		кабелски системи, доколку се користат за пренос на комуникациски сигнали, радиодифузни мрежи и кабелски телевизиски мрежи, независно од видот на информациите што се пренесуваат; 2. Електронска комуникациска услуга е услуга што вообичаено се нуди за надоместок, а која целосно или главно се состои од пренос на сигнали преку електронски комуникациски мрежи и ги вклучува телекомуникациските услуги и преносните услуги во мрежите наменети за емитување или реемитување на програмски содржини, но ги исклучува услугите кои овозможуваат или извршуваат уредувачка контрола врз содржините кои се пренесуваат со помош на електронските комуникациски мрежи или услуги, а не ги вклучува ниту услугите на информатичкото општество кои, целосно или делумно, не се состојат од пренос на сигнали преку електронски комуникациски мрежи; 3. Електронска пошта е порака во форма на текст, звук или слика пренесена	

(9) „крајна точка на мрежата“ е физичка точка на која крајниот корисник пристапува до јавна електронска комуникациска мрежа и која, каде мрежите вклучуваат префрлување или рутирање, се идентификува со специфична мрежна адреса што може да биде поврзана со број или име на крајниот корисник; (10) „придружни објекти“ се придружни услуги, физичка инфраструктура и други објекти или елементи поврзани со електронска комуникациска мрежа или електронска комуникациска услуга што прават или овозможуваат давање услуги преку таа мрежа или услуга или имаат потенцијал да го сторат тоа и вклучуваат згради или пристап до згради, кабли на згради, антени, кули и други придружни структури, канали, цевки, шипки, шахти и кабинети; (11) „придружна услуга“ е услуга која е придружна на електронска комуникациска мрежа или услуга за електронски комуникации што овозможува или овозможува обезбедување, самообезбедување или автоматско обезбедување на услуги преку таа мрежа или услуга, или има потенцијал да го стори тоа, и вклучува број или системи што вршат еквивалентни функции, системи за условен пристап и електронски програмски упатства (EPG) и други услуги како што се идентификација, локација и достапност; (12) „систем за условен пристап“ е секоја техничка мерка, систем за автентикација и/или режим со кој пристап до безбедна радио или телевизиска услуга во разбирлива форма се дава во присуство на претплата или друга форма на претходно индивидуално овластување; (13) „корисник“ е физичко или правно лице кое користи или тврди дека користи јавна услуга за електронски комуникации; (14) „красен корисник“ е корисник кој не обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги; (15) „потрошувач“ е секое физичко лице кое користи или тврди дека користи јавна електронска комуникациска услуга за цели што го надминуваат опсегот на неговото занимање, деловна активност, занает или професија; (16) „обезбедување на електронска комуникациска мрежа“ е изградба, работа, контрола или обезбедување пристап до таква електронска мрежа; (17) „напредна дигитална телевизиска опрема“ е кој било надворешен приклучок наменет за поврзување со телевизори или интегрирани дигитални апарати, способен да прима дигитални интерактивни телевизиски услуги;		преку јавна електронска комуникациска мрежа и која може да биде зачувана во мрежата или терминалната опрема на примателот се додека примателот не ја преземе; 4. Јавна електронска комуникациска мрежа е електронска комуникациска мрежа која целосно или поголемиот дел од неа се користи за обезбедување на електронски комуникациски услуги достапни на јавноста и кои го поддржуваат преносот на информации меѓу мрежни завршни точки; 5. Локална јамка е физичко комуникациско коло што ја поврзува мрежната завршна точка со дистрибутивната рамка или со друго еквивалентно средство во јавна фиксна електронска комуникациска мрежа; 6. Јавна електронска комуникациска услуга е електронска комуникациска услуга достапна на јавноста; 7. Јавно достапна телефонска услуга е услуга достапна на јавноста за повикување и примање, директно или индиректно, на национални или	

(18) „интерфејс за апликативна програма“ или „API“ е софтверски интерфејс помеѓу различните апликации обезбедени од радиодифузерите или давателите на услуги и ресурсите во напредната дигитална телевизиска опрема за дигитална телевизија и радиоуслуги; (19) „распределување на радиоспектар“ е назначување на радиофреквенциски опсег за користење од еден или повеќе видови радиокомуникациски услуги, кога е соодветно, под одредени услови; (20) „штетно нарушување“ е нарушување што го загрозува функционирањето на услугата за радионавигација или друга безбедносна услуга или на друг начин сериозно оштетува, спречува или постојано го прекинува работењето на радиокомуникациска услуга која функционира во согласност со важечките одредби од меѓународното право, правото на Унијата или националното законодавство; (21) „мрежна и услужна безбедност“ е способност на електронски комуникациски мрежи и услуги да издржат, на одредено ниво на гаранција, активности што ја загрозуваат достапноста, автентичноста, интегритетот или доверливоста на тие мрежи и услуги, на зачувани, пренесени или обработени податоци или поврзаните услуги обезбедени или пристапни преку овие електронски комуникациски мрежи или услуги; (22) „општо овластување“ е правна рамка воспоставена од засегнатата земја членка која обезбедува права за обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги и утврдува специфични обврски на секторот што можат да се применуваат за сите или за некои видови на мрежни електронски комуникациски мрежи и услуги во согласност со оваа Директива; (23) „точка за безжичен пристап со низок опсег“ е опрема за безжична мрежа со ниска моќност што работи во рамките на мал опсег, користејќи лиценциран радиоспектар или радиоспектар изземен од лиценца, или комбинација од нив, што може да се користи како дел од јавна електронска комуникациска мрежа која може да биде опремена со една или повеќе дискретни антени и која овозможува безжичен пристап од корисниците до електронските комуникациски мрежи, без оглед на основната мрежна топологија, мобилна или фиксна; (24) „локална радио мрежа“ или „RLAN“ е систем за безжичен пристап со ниска моќност што работи во рамките на мал опсег, кој е малку веројатно да прави нарушување со други слични системи распоредени во непосредна близина со другите корисници и користи усогласен спектар на фреквенција на неексклузивна основа;		национални и меѓународни повици преку број или броеви од националниот или меѓународниот телефонски план за нумерација; 8. Кориснички код за идентификација значи единствен код за идентификација доделен на претплатник или на регистриран корисник за услугата за пристап до интернет или за комуникациска услуга преку интернет; 9. Код на ќелија значи идентитет на ќелијата од каде што започнал или пак завршил телефонскиот повик во јавна мобилна комуникациска мрежа; 10. Неуспешен обид за повик значи комуникација кога телефонскиот повик бил успешно воспоставен, но на него не било одговорено или кога имало интервенција за управување со мрежата; 11. Радиокомуникациски услуги се електронски комуникациски услуги што се обезбедуваат со користење на радиофреквенции; 12. Универзална услуга е минимален пакет од услуги со определен квалитет,	

(25) „усогласен радиоспектар“ е радиоспектар за кој се утврдени усогласени услови во однос на неговата достапност и ефикасно користење преку технички мерки за спроведување во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ; (26) „Размена на радиоспектар“ е пристап на двајца или повеќе корисници до истите радиофреквенциски опсези со цел нивно користење според специфичен договор за заедничко користење, овластен врз основа на општо овластување, индивидуални права на користење на радиоспектар или нивна комбинација, вклучително и регулаторни пристапи, како што е лиценциран заеднички пристап за олеснување на заедничкото користење на радиофреквенциски опсег, што е предмет на обврзувачки договор за сите засегнати страни во согласност со правилата за заедничко користење вклучени во нивните права на користење на радиофреквенциски опсег со цел да се гарантираат предвидливи и сигурни договори за заедничко користење за сите корисници и без да е во спротивност со законот за конкурентност; (27) „пристап“ е обезбедување на објекти или услуги на друго претпријатие, под одредени услови, ексклузивно или неексклузивно, со цел да се обезбедат услуги за електронски комуникации, вклучително и кога се користат за да се обезбеди услуги на информатичко општество или радио- и телевизиска содржина; ова вклучува, меѓу другото: пристап до мрежни елементи и придружни објекти за кои е потребно да се поврзе жична или безжична опрема (особено, ова вклучува пристап до локални претплатнички линии и до објекти и услуги потребни за да се обезбедат услуги преку претплатнички линии); пристап до физичка инфраструктура, вклучувајќи згради, канали и шипки; пристап до релевантни софтверски системи, вклучително и системи за оперативна поддршка; пристап до информациски системи или бази на податоци за претходно дополнување, обезбедување, пополнување, одржување, поправка и наплата; пристап до системи за превод на броеви или системи со слична функционалност; пристап до фиксни и мобилни мрежи, особено за роаминг; пристап до системи за условен пристап за услуги на дигитална телевизија и пристап до услуги за виртуелна мрежа; (28) „интерконекција“ е специфична форма на пристап што се применува помеѓу операторите на јавни мрежи преку физичка и логичка интерконекција на јавни електронски комуникациски мрежи што се користат од една или различни претпријатија за да им се овозможи на корисниците на една компанија да комуницираат со корисниците на исто или друго претпријатие или да пристапат до услуги обезбедени од друго		достапен по прифатлива цена за сите крајни корисници во Република Македонија, без оглед на нивната географска локација; 13. Давател на универзална услуга е правно лице кое обезбедува универзална услуга; 14. Услуги на информатичко општество се услуги што се обезбедуваат за наместок на далечина преку електронски средства и на лично барање на примателот на услугата. “На далечина” означува дека услугата се обезбедува без истовремено присуство на две страни. “Преку електронски средства” значи дека услугата се испраќа од почетната/изворната точка и се добива на крајната дестинација преку електронска опрема за процесирање (вклучително и дигитална компресија) и чување на податоци и се испраќа, пренесува и добива во целост преку кабел, радиобранови, оптички средства или други електромагнетни средства. “На лично барање на примателот на услугата”	

претпријатие кога таквите услуги се обезбедени од страните вклучени или други страни кои имаат пристап до мрежата; (29) „оператор“ е претпријатие што обезбедува или е овластено да обезбеди јавна електронска комуникациска мрежа или придружен објект; (30) „претплатничка линија“ е физичка рута користена од електронски комуникациски сигнали што ја поврзуваат крајната точка на мрежата со дистрибутер или еквивалентен објект во фиксните јавни електронски комуникациски мрежи; (31) „повик“ е врска направена преку јавна интерперсонална услуга што дозволува двонасочна говорна комуникација; (32) „услуга за говорна комуникација“ е јавна електронска комуникациска услуга за остварување на појдовни и дојдовни повици, директно или индиректно, на национални или национални и меѓународни повици преку број или броеви во национален или меѓународен план за нумерација; (33) „географски број“ е број од национален план за нумерација каде што дел од неговата цифрена структура содржи географски број користен за пренасочување на повиците до физичката локација на крајната точка на мрежата; (34) „негеографски број“ е број од национален план за нумерација кој не е географски број, како што е број за мобилни услуги, бесплатни телефонски услуги и услуги со додадена вредност; (35) „услуга за целосен разговор“ е услуга за мултимедијални повици во реално време, која обезбедува двонасочен симетричен пренос на видеослики, текст и глас помеѓу корисниците лоцирани на две или повеќе места во реално време; (36) „јавен центар за примање на итни повици“ или „ПСАП“ е физичко место каде што први пристигнуваат итни повици и е под одговорност на јавен орган или приватно тело признато од земја членка; (37) „најсоодветен ПСАП“ е ПСАП создаден од одговорните органи за примање итни повици од одредена област или од специфичен вид; (38) „повик за итни случаи“ е повик добиен преку интерперсонални комуникациски услуги помеѓу крајниот корисник и ПСАП со цел да се побара и да се добие итна помош од служби за итни случаи; (39) „услуга за одговор при итни случаи“ е услуга призната од страна на земја членка која обезбедува итна и брза помош во ситуации во кои постои директна закана по животот на човекот, здравјето и безбедноста на поединецот или општеството, по приватната или јавната сопственост, или по животната средина, во согласност со националното законодавство;		значи дека услугите се обезбедуваат преку пренос на податоци на лично барање; 15. Услуга со додадена вредност е услуга којашто бара обработка на податоци за сообраќај или податоци за локација, повеќе отколку што е потребно за да се обезбеди пренос на комуникацијата или наплата на истата; 16. Географски број е број од Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија каде што дел од неговата структура на цифри содржи географско значење кое се користи за рутирање на повици кон физичката локација на мрежната завршна точка; 17 Не географски број е број од Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија кој не е географски број и меѓу другото ги вклучува мобилните броеви, броевите за бесплатните услуги и броевите за пристап до услуги со додадена вредност; 18. Интерконекција е посебен вид на пристап кој	

(40) „информации за локацијата на повикувачот“ се, во јавна мобилна мрежа, податоците обработени, земени од мрежната инфраструктура или од телефонот што ја означуваат географската локација на мобилната терминална опрема на краен корисник и, во јавната фиксна мрежа, податоците за физичката адреса на крајната точка на мрежата. (41) „терминален уред“ е терминален уред во рамките на значењето на член 1(1) од Директивата 2008/63/ЕЗ на Комисијата ⁽¹⁾; (42) „безбедносен инцидент“ е настан што има вистински негативен ефект врз безбедноста на електронските комуникациски мрежи и услуги.		се обезбедува меѓу оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и со кој се воспоставува физичко и логично поврзување на јавните електронски комуникациски мрежи со еден или повеќе различни оператори со цел да им се овозможи на корисниците на еден оператор да комуницираат со корисниците на друг оператор, или да пристапат до услугите што ги обезбедува друг оператор. Овие услуги може да ги обезбедуваат страните кои се меѓусебно поврзани или други страни кои имаат пристап до мрежа; 19. Пристап е овозможување на достапност до средства и/или услуги на друг оператор под определени услови, на ексклузивна или неексклузивна основа, заради обезбедување на електронски комуникациски услуги вклучително и кога тие се користат за обезбедување на услуги на	

¹ Директива 2008/63/ЕЗ на Комисијата од 20 јуни 2008 година во врска со конкуренцијата на пазарите за телекомуникациска терминална опрема (Сл. весник L 162, 21.6.2008 година, стр. 20).

		информатичкото општество или емитирање на програмски содржини. Тоа, меѓу другото, опфаќа: пристап до мрежни елементи и придружни средства што може да вклучува поврзаност на опремата преку фиксен или подвижен начин (ова особено вклучува пристап до локалната јамка и до средствата и услугите, неопходни за обезбедување на услуги преку локалната јамка); пристап до физичка инфраструктура, вклучувајќи згради, канал и столбови; пристап до соодветни софтверски системи, вклучувајќи системи за оперативна поддршка; пристап до информатички системи или бази на податоци за поднесување на барања за преднарачка, обезбедување, испорака, одржување, поправка и наплата; пристап до системите за транслирање на броеви или пристап до системи кои нудат таква еквивалентна функционалност; пристап до фиксни и мобилни мрежи, особено за роадинг; пристап до системи со условен пристап за дигитални телевизиски	

		услуги и/или пристап до виртуелни мрежни услуги; 20. Физичка инфраструктура е секој елемент од мрежа кој не е активен како цевки, столбови, канали, контролни комори, шахти, кабинети, згради или влезови во згради, антенски инсталации, кули и нивни придружни средства; 21. Електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини, во смисла на Главата деветта од овој закон, е електронска комуникациска мрежа која овозможува широкопојасен пристап до услуги (broadband) со брзина на пренос од најмаку 30 Mbps; 22. Физичка инфраструктура во зграда е физичка инфраструктура која е лоцирана кај крајниот корисник, вклучително и елементите кои се во заедничка сопственост наменети да содржат жичени и/или безжичени пристапни електронски комуникациски мрежи што ќе бидат во можност да обезбедуваат електронски комуникациски услуги и поврзување на точката на	

		концентрација на зградата со мрежна завршна точка на јавна електронска комуникациска мрежа; 23. Физичка инфраструктура во зграда за пренос со големи брзиние физичка инфраструктура во зграда наменета да содржи елементи на електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини; 24. Обезбедување на електронска комуникациска мрежа значи изградба, работа и управување со електронска комуникациска мрежа или овозможување достапност на истата; 25. Оператор е физичко лице кое врши дејност или правно лице кое обезбедува или има намера да обезбедува јавна електронска комуникациска мрежа и/или услуги, како и придружни средства, врз основа на доставена нотификација и добиена потврда за регистрација од Агенцијата за електронски комуникации; 26. Мрежна завршна точка е физичка точка на која претплатникот има пристап	

		до јавна комуникациска мрежа. Кога мрежите вклучуваат комутација или насочување, мрежната завршна точка се идентификува со посебна мрежна адреса, што се однесува на претплатнички број или име; 27. Терминална опрема е производ или негов соодветен дел кој ја овозможува комуникацијата на начин што се приклучува директно или индиректно на мрежна завршна точка на јавна електронска комуникациска мрежа која во целост или делумно се користи за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги; 28. Податоци за комуникациски сообраќај се податоци што се обработуваат заради пренос на комуникација преку јавна електронска комуникациска мрежа или заради наплата на истата; 29. Податоци за локација се податоци што се обработуваат во јавна електронска комуникациска мрежа или со јавна електронска комуникациска услуга кои ја означуваат географската	

		локација на терминалната опрема на краен корисник на јавна електронска комуникациска услуга; 30. Нарушување на безбедност на личните податоци е нарушување што доведува до случајно или незаконско уништување, губење, промена, неовластено откривање или пристап до лични податоци кои се пренесуваат, чуваат или на друг начин се обработуваат во врска со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски услуги; 31. Претставување на идентификација на повикувачка линија е услуга што овозможува повиканиот претплатник да ја идентификува мрежната завршна точка од каде што потекнува повикот врз основа на број или код доделен за таа мрежна завршна точка; 32. Претставување на идентификација на повикана линија е услуга што овозможува корисникот кој повикува да ја идентификува мрежната завршна точка каде што завршува повикот врз основа на бројот или кодот	

		доделен за таа мрежна завршна точка; 33. Претплатник е физичко или правно лице кое за користење на јавни комуникациски услуги склучува договор со оператор кој ги обезбедува тие услуги; 34. Корисник е физичко или правно лице кое користи или бара јавна електронска комуникациска услуга, а во смисла на одредбите од Главата осумнаестта од овој закон, корисник е физичко лице кое користи јавна електронска комуникациска услуга, за приватни или деловни цели, при што не мора да биде претплатено за тие услуги; 35. Краен корисник е корисник кој нема јавна комуникациска мрежа или не обезбедува јавна комуникациска услуга; 36. Потрошувач е физичко лице кое користи или бара јавна електронска комуникациска услуга за цели кои не се поврзани со неговата дејност или професија; 37. Систем за условен пристап е техничка мерка и/или постапка каде што пристапот до заштитеното радио или телевизиско	

		емитување во разбирлива форма е условен со претплата или друг начин на претходно индивидуално одобрување; 38. Телевизиска услуга со формат на широк екран е телевизиска услуга која се состои целосно или првенствено од програми што се произведени и уредени да се прикажуваат во полна висина на екрани со широк формат. Форматот 16:9 е референтен формат за услугите за телевизија на широк екран; 39. Број е број определен со Планот за нумерација за јавни комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија; 40. Броеви на служби за итни повици се броеви од Планот за нумерација за јавни комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија кои особено се наменети за полиција, противпожарна служба, итна медицинска помош, служба за известување и тревожење, вклучувајќи го и единствениот европски број за итни повици “Е-112”, како и единствениот европски број 116.000 кој е	

		наменет за пријавување на исчезнати деца; 41. Штетна интерференција е интерференција која го загрозува функционирањето на радионавигациски служби или други служби за безбедност или сериозно ги деградира, попречува или повторливо го прекинува функционирањето на радиокомуникациските служби на други корисници кои работат согласно со овој закон и меѓународни прописи и договори што ги склучила или кои ги ратификувала Република Македонија; 42. Апликациски програмски интерфејс (АПИ) е софтверски интерфејс меѓу апликации кои ги нудат радиодифузери или даватели на услуги и средства на современа дигитална телевизиска опрема за дигитални телевизиски и радио услуги; 43. Придружни средства се придружните услуги, физичката инфраструктура и други средства или елементи кои се придружени на електронската	

		комуникациска мрежа и/или електронската комуникациска услуга со кои се овозможува и/или поддржува обезбедувањето на услуги преку таа мрежа и/или услуга или имаат потенцијал да го прават тоа и вклучува, меѓу другото, згради или пристап до згради, инсталации во згради, кули и други придружни конструкции, канали, цевки, столбови, шахти и кабинети; 44. Придружни услуги се оние услуги придружени на електронската комуникациска мрежа и/или електронската комуникациска услуга кои го овозможуваат и/или го поддржуваат давањето на услуги преку таа мрежа и/или услуга или имаат потенцијал да го прават тоа и опфаќаат, меѓу другото, translација на броеви или системи кои нудат еднаква функционалност, системи за условен пристап и електронски програмски водичи, како и други услуги, на пример, услуги за идентификација, локација или присуство; 45. Распределба на радиофреквенциски спектар значи	

		определување на одреден радиофреквенциски опсег за користење на една или повеќе видови на радиокомуникациски услуги и каде што е соодветно под одредени услови; 46. Повик значи врска воспоставена преку јавна електронска комуникациска услуга која дозволува двонасочна гласовна комуникација; 47. Јавна телефонска говорница е телефонски уред достапен на јавноста чие користење се плаќа со пари, кредитни платежни картички, однапред платени картички, како и картички со кодиран пристап; 48. Современа дигитална телевизиска опрема е прилагодувачка опрема (сет-топ бокс), што служи за поврзување на телевизиски апарати или интегрирани дигитални телевизиски апарати кои овозможуваат прием на дигитални интерактивни телевизиски услуги; 49. Комуникација подразбира секоја информација што се разменува или пренесува меѓу ограничен број на	

		страни преку јавни електронски комуникациски услуги, а не вклучува информации што се пренесуваат како дел од емитување на програмски содржини преку јавна електронска комуникациска мрежа, освен кога информацијата е наменета за одреден претплатник или корисник; 50. Информација за следената комуникација се податоци за сигнализацијата поврзана со следената комуникациска услуга, сигнализација за воспоставување на комуникација и контрола на нејзиниот тек, како и други информации кои му се достапни на операторот; 51. Дигитален терестријален мултиплекс е стандардизиран проток на низа од сигнали која содржи телевизиски, радиопрограмски сервиси, дополнителни услуги и други придружни информации и податоци и која до крајните корисници се емитува преку еден терестријален радиофреквенциски телевизиски канал;	

		52. Дигитален терестријален систем е електронска комуникациска мрежа која содржината на дигитален терестријален мултиплекс ја емитува до крајните корисници по пат на терестријална радиокомуникација и 53. Податоци, во смисла на одредбите од членовите 176, 177 и 178 од овој закон, се податоците за сообраќај и податоците за локација, како и податоците поврзани со истите кои се неопходни за да се идентификува претплатник или корисник на електронска комуникациска услуга.	
Член 3 Општи цели 1. Земјите членки обезбедуваат дека при извршувањето на регулаторните задачи утврдени во оваа Директива, националните регулаторни тела и другите надлежни органи ги преземаат сите разумни мерки потребни и пропорционални за да ги постигнат целите наведени во став 2. Земјите членки, Комисијата, Група за политика за радиоспектар (РСПГ) и БЕРЕК исто така придонесуваат за постигнување на овие цели. Националните регулаторни органи и другите надлежни органи, во рамките на нивните надлежни надлежности, придонесуваат за обезбедување на спроведување на политики насочени кон промовирање на слободата на изразување и слобода на информации, културна и јазична разновидност и плурализам на медиумите. 2. Во рамките на оваа Директива, националните регулаторни тела и другите надлежни органи, како и БЕРЕК, Комисијата и земјите членки, ги извршуваат следниве општи цели, кои не се наведени по редослед на приоритет:	Делумно усогласен	Регулаторни цели и начела Член 7 (1) Агенцијата поттикнува конкуренција во обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи, јавни електронски комуникациски услуги и придружните средства и услуги и тоа особено на следниве начини: - гарантирање дека крајните корисници, вклучувајќи ги и лицата со инвалидитет, старите лица и лицата со посебни социјални потреби,	Во член 7 треба да се воведат следниве општи цели: пристап и користење на мрежи со многу висок капацитет, унапредување на конкуренцијата во обезбедувањето на електронски комуникациски мрежи и придружни објекти и во инфраструктурата, отстранување на пречките и создавање услови за инвестиции во електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги во целата држава, обезбедување на предвидлива регулација, промовирање на ефикасно, ефективно и координирано користење на радиофреквенцискиот спектар,

(а) промовирање на поврзаност и пристап до и користење на мрежи со голем капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи, од страна на сите граѓани и деловни активности во Унијата; (б) промовирање на конкуренцијата во обезбедување на електронски комуникациски мрежи и придружни објекти, вклучително и ефективна конкуренција во инфраструктурата и во обезбедување на електронски комуникациски услуги и придружни услуги; (в) придонесување за развој на внатрешниот пазар со отстранување на преостанатите бариери и олеснување на создавање постојани услови за инвестирање и обезбедување на електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги, придружни објекти и сродни услуги низ целата Унија, создавање на заеднички правила и предвидливи регулаторни пристапи промовирање на ефикасно, ефективно и координирано користење на радиоспектар, отворена иновација, создавање и развој на трансевропски мрежи, обезбедување, достапност и интероперабилност на паневропските услуги и конекција до крај; (г) придонесување за заштита на интересите на граѓаните на Унијата преку обезбедување поврзаност, распространетост на достапност и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични и електронски комуникациски услуги, создавајќи максимални придобивки во однос на изборот, цената и квалитетот засновано на ефективна конкуренција, одржување на безбедноста на мрежите и услугите, обезбедување на високо и заедничко ниво на заштита на крајните корисници преку потребните секторски правила и земајќи ги предвид потребите, како што се прифатливи цени, за специфични социјални групи, особено за крајни корисници со инвалидитет, постари крајни корисници и крајни корисници со посебни социјални потреби и избор и еднаков пристап на крајните корисници со инвалидитет. 3. Кога Комисијата утврдува одредници и извештаи за ефективност на мерките на земјите членки за постигнување на целите наведени во став 2, Комисијата, доколку е соодветно, им помага на земјите членки, националните регулаторни тела, БЕРЕК и РСПГ. 4. За да се постигнат целите на политиката од став 2 и наведени во овој став, националните регулаторни органи и другите надлежни органи меѓу другото: (а) ја промовираат на предвидливоста на регулативата преку обезбедување на постојан регулаторен пристап во соодветните рокови за преглед и преку соработка меѓусебно, со БЕРЕК, РСПГ и Комисијата;	добиваат максимална корист што се однесува до изборот, цената и квалитетот, - гарантирање дека не постои нарушување или ограничување на конкуренцијата на пазарот за електронски комуникации, вклучително и во преносот на програмски содржини и - поттикнување на ефикасно користење и обезбедување ефективно управување со радиоефеквенциите, броевите и/или серии на броеви. (2) Агенцијата ги промовира интересите на граѓаните и тоа особено на следниве начини: - обезбедување пристап до универзалните услуги за сите граѓани во согласност со одредбите од овој закон, - обезбедување на високо ниво на заштита на правата на потрошувачите во нивните односи со операторите, а особено преку обезбедување на едноставна и ефтина постапка за решавање на спорови во согласност со одредбите од овој закон, - придонес во обезбедувањето на високо	пристап на отворена иновација, создавање и развој на трансевропски мрежи, обезбедување достапност и интероперабилност на паневропските услуги и „поврзување од крај до крај“, обезбедување поврзаност, широка распространета достапност и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи и електронски комуникациски услуги, создавање максимални придобивки во однос на изборот, цената и квалитетот базирани на ефективна конкуренција, одржување на безбедноста на мрежите и услугите, обезбедување на високо ниво на заштита на крајните корисници имајќи ги предвид нивните потреби, како што се прифатливи цени, а особено за крајни корисници со инвалидитет, постари крајни корисници и крајни корисници со посебни социјални потреби, како и можност за избор и еквивалентен пристап за крајните корисници со инвалидитет.

(б) осигуруваат дека, во слични околности, не постои дискриминација во третманот на давателите на електронски комуникациски мрежи и услуги; (в) го применуваат правото на Унијата на технолошки неутрален начин за да придонесат кон целите од ставот 2; (г) промовираат ефикасна инвестиција и иновации во нова и подобрена инфраструктура, вклучително и со осигурување дека секоја обврска за одобрување пристап ќе го земе предвид соодветно ризикот што го сносат инвестициските друштва и ќе им овозможи на различните договори за соработка помеѓу инвеститорите и земјите кои бараат да се диверзифицираат инвестициски ризик, истовремено обезбедувајќи конкуренција на пазарот и почитувајќи го принципот на недискриминација; (д) водат сметка за разновидноста на условите во врска со инфраструктурата, конкуренцијата, околностите на крајните корисници и особено потрошувачите во различни географски области во една земја членка, вклучително и локалната инфраструктура управувана од непрофитни лица; (ѓ) наметнуваат претходни регулаторни обврски само во онолку колку што е потребно за да се обезбеди ефективна и одржлива конкуренција во интерес на крајните корисници и да се релаксираат или укинат овие обврски веднаш штом ќе се исполнат овој услов. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни органи и другите надлежни органи да дејствуваат непристрасно, објективно и транспарентно, на недискриминаторски и пропорционален начин.		ново на заштита на личните податоци и приватноста, - промовирање на обврски за давање на јасни информации, особено во поглед на обврската за транспарентност на цени и услови за користење на јавни електронски комуникациски услуги, - задоволување на потребите на посебните социјални групи, особено на лицата со инвалидитет, старите лица и лицата со посебни социјални потреби, - обезбедување дека се одржува интегритетот и безбедноста на јавните електронски комуникациски мрежи и - промовирање на можноста крајните корисници да остварат пристап и да дистрибуираат информации или да користат апликации и услуги по сопствен избор. (3) Агенцијата придонесува за развојот на Европскиот пазар и тоа особено на следниве начини: - отстранување на сите преостанати препреки за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги и	

		придружни средства и услуги на европско ниво, - поттикнување на поставување и развој на трансевропски мрежи и интероперабилност на паневропски услуги, како и меѓусебно поврзување на крајните корисници и - меѓусебна соработка, соработка со Комисијата на Европската унија и со BEREC. (4) Агенцијата заради остварување на целите утврдени во ставовите (1), (2) и (3) на овој член е должна да ги применува регулаторните начела за објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност и тоа особено преку: - промовирање на регулаторна предвидливост со обезбедување на доследен регулаторен пристап во соодветни периоди на проверка, - обезбедување дека, во слични околности, нема дискриминација во третманот на операторите, - заштита на конкуренцијата во корист на потрошувачите и промовирање, доколку е соодветно, конкуренција	

		заснована на инфраструктура, - промовирање на ефикасни инвестиции и иновации во нови и современи инфраструктури, меѓу другото, и со обезбедување дека обврската за пристап соодветно го зема предвид ризикот на кој се изложуваат операторите кои инвестираат, со тоа што дозволува различни кооперативни спогодби меѓу инвеститорите и заинтересираните страни кои бараат пристап со цел да се видоизмени ризикот од инвестиции, а притоа обезбедувајќи дека конкуренцијата на пазарот и начелото за недискриминација се зачувани, - земање предвид на разновидноста на условите кои се однесуваат на конкуренцијата и потрошувачите кои постојат во различните географски области во рамките на Република Македонија и - наметнување на претходни регулаторни обврски само доколку нема ефикасна и одржлива конкуренција и повлекување на истите,	

		доколку се утврди постоење на ефикасна и одржлива конкуренција.	
<i>Член 4</i> Стратешко планирање и координација на политика за радиоспектар 1. Земјите членки соработуваат едни со други и со Комисијата во стратешкото планирање, координација и усогласување на користењето на радиоспектарот на Унијата, во согласност со политиките на Унијата за воспоставување и функционирање на внатрешниот пазар во секторот за електронски комуникации. За таа цел, тие треба да ги земат предвид, меѓу другото, економскиот, безбедносниот, здравството, јавниот интерес, слободата на изразување, културните, научните, социјалните и техничките аспекти на политиките на Унијата, како и различните интереси на групите на корисници на радиоспектар со цел да се оптимизира користењето на радиоспектарот и да се избегне штетно нарушување. 2. Земјите членки, во соработка едни со други и со Комисијата, ја промовираат координацијата на пристапи кон политиките за радиоспектар на Европската Унија и, кога е соодветно, усогласените услови во врска со достапноста и ефикасното користење на радиоспектарот потребни за создавање и функционирање на внатрешниот пазар во секторот за електронски комуникации. 3. Земјите членки соработуваат едни со други и со Комисијата, во согласност со став 1 во рамките на РСПГ и на нивно барање со Европскиот парламент и Советот, со цел да го поддржат стратешкото планирање и координацијата на пристапот на политика за радиоспектар во Унијата, како што се: (а) развивање на добри практики за проблемите со радиоспектарот со цел примена на оваа Директива; (б) олеснување на координацијата помеѓу земјите членки во насока на примена на оваа Директива и другите одредби на правото на Унијата и да придонесе за развој на внатрешниот пазар;	Не е релевантен, се однесува само на земјите-членки на ЕУ		

(в) координирање на нивните пристапи кон распределување и овластување за радиоспектар и објавување на извештаи или мислења за прашања поврзани со радиофреквенцијата. БЕРЕК е вклучено во работите што се однесуваат на неговата надлежност во областа на регулирање на пазарот и конкуренцијата во однос на радиоспектарот. 4. Земајќи го целосно предвид мислењето на РСПГ, Комисијата може да поднесе законодавни предлози до Европскиот парламент и Советот со цел воспоставување на повеќегодишни програми за политика за радиоспектар со кои ќе бидат утврдени упатства за политика и цели за стратешко планирање и усогласување на користењето на радиоспектар во согласност со оваа Директива, како и со цел ослободување на усогласен радиоспектар за заедничка или неиндивидуално користење што не е предмет на индивидуални права.			
НАСЛОВ II ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И УРЕДУВАЊЕ ПОГЛАВЈЕ I Национални регулаторни органи и други надлежни органи <i>Член 5</i> Национални регулаторни органи и други надлежни органи 1. Земјите членки обезбедуваат дека секоја задача според оваа Директива ја извршува надлежен орган. Во рамките на оваа Директива, националните регулаторни органи се одговорни за најмалку следниве задачи: (а) примена на <i>екс анте</i> регулатива на пазарот, вклучително и наметнување обврски за пристап и интерконекција; (б) обезбедување на решавање на спорите помеѓу претпријатијата; (в) спроведување на управување со спектарот и одлуки, или кога овие задачи се доставуваат до другите надлежни органи, давајќи совети за градење на пазарот и елементи поврзани со конкуренцијата на националните процеси во врска со правата на спектарот за мрежни и услуги за електронски комуникации; (г) придонесување за заштита на правата на крајните корисници во секторот за електронски комуникации, во координација, кога е соодветно, со други надлежни органи;	Делумно усогласен	Соработка Член 27 (1) Агенцијата во рамките на своите надлежности е должна да дава мислења, предлози и да разменува податоци и информации со министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации, регулаторното тело од областа на радиодифузијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Агенцијата за заштита на личните податоци и други државни тела, органи на државната управа, јавни претпријатија, единици на локалната самоуправа, јавни установи	Овој член е неопходно да се дополни и дорегулира. Насловот да се замени “Соработка со други органи и организации.” Предлог текст на измените: (1) Агенцијата при вршењето на своите надлежности утврдени со овој закон, соработува со: - телото надлежно за електронски медиуми, во согласност со овој закон и со законот со кој се уредува областа на електронските медиуми; - органот надлежен за заштита на конкуренцијата на начин што може да бара мислење од тој орган или да предложи покренување на постапка пред тој орган кога се работи за спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, согласно законот со кој се уредува заштитата на конкуренцијата;

(д) внимателно проценување и следење на прашањата поврзани со градењето на пазарот и конкуренцијата во врска со отворен пристап до интернет; (ѓ) проценка на неправаден товар и пресметување на нето-трошоците за обезбедување универзална услуга; (е) обезбедување преносливост на броеви помеѓу давателите на услуги; (ж) исполнување на која било друга задача што му е доделена на овој национален регулаторен орган со оваа Директива. Земјите членки можат да делегираат други задачи предвидени со оваа Директива и други законски акти на Унијата на националните регулаторни тела, особено оние што се однесуваат на конкуренцијата или влез на пазарот, како што е општо овластување, како и оние поврзани со која било улога доделена на БЕРЕК. Кога задачите што влијаат на конкуренцијата или влегувањето на пазарот се пренесени на други надлежни органи, тие треба да побараат совет од националниот регулаторен орган пред да донесе одлука. Заради придонес во задачите на БЕРЕК, националните регулаторни органи имаат право да ги соберат потребните податоци и други информации од учесниците на пазарот. Покрај тоа, земјите членки можат да им пренесат на националните регулаторни органи други задачи врз основа на националното право, вклучително и националното законодавство за спроведување на правото на Унијата. Особено, земјите членки ја промовираат стабилноста на надлежностите на националните регулаторни тела за транспонирање на оваа Директива во однос на делегирање на задачи кои произлегуваат од регулаторната рамка на ЕУ за електронски комуникации, изменета во 2009 година. 2. Националните регулаторни органи и другите надлежни органи на иста земја членка или на различни земји членки, кога е потребно, склучуваат договори за соработка за зајакнување на регулаторната соработка. 3. Земјите членки ги објавуваат задачите што им се доверени на националните регулаторни тела и на другите надлежни органи во лесно достапна форма, особено во однос на задачите што им се доверени на повеќе од еден орган. Земјите членки, доколку е соодветно, даваат совети и соработка помеѓу тие органи и помеѓу нив и националните власти на кои им е доверена примената на законот за конкуренција или законот за потрошувачи за прашања од заеднички интерес. Кога повеќе од еден орган е надлежен за овие прашања, земјите членки обезбедуваат		и институции од Република Македонија, согласно со овој и друг закон. (2) Обемот на размена на податоците и информациите меѓу Агенцијата и субјектите од ставот (1) на овој член е ограничен на податоци и информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат, согласно со овој закон. (3) Агенцијата може да разменува податоци и информации со кои располага со субјектите од ставот (1) на овој член, на нивно барање, под услов податоците и информациите што се разменуваат да се од надлежност на субјектите и да се разменуваат под услови и на начин утврдени во ставот (2) на овој член.	- организациите за заштита на потрошувачите, согласно со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите; - телото надлежно за заштита на личните податоци, согласно овој закон и законот со кој се уредува заштитата на личните податоци; - органот надлежен за работите за државен премер и катастер; - надлежните органи за одбрана и безбедност, во согласност со законите со кои се уредува одбраната и безбедноста на Република Северна Македонија. (2) Агенцијата на органите и организациите од ставот (1) на овој член им обезбедува соодветна стручна и техничка помош и со истите може да склучува соодветни менорандуми за соработка. (3) Обемот на размена на податоците и информациите меѓу Агенцијата и органите и организациите од ставот (1) на овој член е ограничен на податоци и информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат, согласно со овој закон. (4) (3) Агенцијата може да разменува податоци и информации со кои располага со органите и организациите од ставот (1) на овој член, на нивно барање, под услов податоците и информациите што се разменуваат да се од надлежност на органите и организациите и да се

релевантните задачи на секој орган да бидат објавени во лесно достапна форма. 4. Земјите членки ја известуваат Комисијата за сите национални регулаторни и други надлежни органи на кои им се доверени задачите од оваа Директива, за нивните одговорности и за сите промени во нив.			разменуваат под услови и на начин утврдени во ставот (3) на овој член. (5) При размената на информациите и податоците со надлежните органи и организации од ставот (1) на овој член се применуваат прописите со кои се уредува областа на заштитата на личните податоци и се обезбедува ист степен на доверливост и заштита на тие информации и податоци.
<i>Член 6</i> Независност на националните регулаторни органи и другите надлежни органи 1. Земјите членки обезбедуваат независност на националните регулаторни тела и другите надлежни органи со тоа што тие се правно различни и функционално независни од кое било физичко или правно лице кое обезбедува електронски комуникациски мрежи, опрема или услуги. Земјите членки кои ја задржуваат сопственоста или контролата врз претпријатијата што обезбедуваат електронски комуникациски мрежи или услуги обезбедуваат регулаторната функција да биде ефикасно одделена од активности на сопственост или контрола. 2. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни и други надлежни органи да ги искористат своите овластувања непристрасно, транспарентно и навремено. Земјите членки гарантираат дека имаат соодветни технички, финансиски и човечки ресурси за да ги извршуваат задачите што им се доделени.	Целосно усогласен	Агенција за електронски комуникации Член 6 (1) Агенцијата за електронски комуникации (во натамошниот текст: Агенцијата) е самостојно, непрофитно регулаторно тело на пазарите за електронски комуникации во Република Македонија и има статус на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон. (2) Република Македонија е основач на Агенцијата. Собранието на Република Македонија ги има основачките права во поглед на имотот и средствата за работа на Агенцијата. Имотот и средствата за работа на Агенцијата ги користи и со нив управува Агенцијата.	

		(3) Агенцијата е независна од кој било државен орган или тело, односно организација формирана од државен орган, како и од друго правно или физичко лице кое обезбедува електронски комуникациски мрежи и/или услуги при регулацијата на пазарите за електронски комуникации и решавањето на спорови, согласно овој закон. (4) Агенцијата ги извршува работите во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на него, Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е одредено, Законот за административни службеници, други закони и стратешки документи на Република Македонија, како и меѓународните договори од областа на електронските комуникации што ги склучила или кои ги ратификувала Република Македонија. (5) Седиштето на Агенцијата е во Скопје.	

<i>Член 7</i> Назначување и разрешување на членови на националните регулаторни органи 1. Раководителот на националниот регулаторен орган и, кога е применливо, членовите на колегиумското тело што ја вршат таа функција во рамките на националниот регулаторен орган, или нивните заменици, се именуваат за мандат од најмалку три години кај лица со утврдена репутација и професионално искуство, засновано на заслуги, вештини, знаење и искуство преку отворена и транспарентна постапка за избор. Земјите членки обезбедуваат континуитет во процесот на донесување одлуки. 2. Земјите членки обезбедуваат дека раководителот на националниот регулаторен орган или, доколку е применливо, членовите на колегиумското тело што ја извршуваат оваа функција во рамките на националното регулаторно тело или нивните заменици можат да бидат отстранети од должноста само за време на нивниот мандат сако ако тие не ги исполнуваат условите неопходни за извршување на нивните должности, утврдени во националното законодавство пред нивното назначување. 3. Одлуката за разрешување на раководителот на релевантниот национален регулаторен орган или, кога е применливо, на членовите на колегиумското тело што ја извршуваат таа функција се објавува во моментот на разрешување. На отпуштениот раководител на националниот регулаторен орган или, кога е соодветно, членовите на колегиумското тело што ја извршуваат оваа функција им се дава изјава за причините. Доколку изјавата за причините не е објавена, таа се објавува на барање на лицето. Земјите членки гарантираат дека оваа одлука е предмет на судска ревизија, како со фактите така и со закон.	Целосно усогласен	Именување на директор на Агенцијата Член 22 (1) Комисијата именува директор на Агенцијата по пат на јавен оглас кој се објавува во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. (2) За директор на Агенцијата може да биде именувано лице кое: - е државјанин на Република Македонија; - во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност; - активно го користи македонскиот јазик; - една година пред денот на објавувањето на јавниот конкурс да не е вработен кај оператор; - има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или	

		завршен VII/1 степен образование од областа на електротехничките науки, информатиката, правото или економијата; - има најмалку пет години соодветно работно искуство во областа на електронските комуникации; - поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години: - ТОЕФЕЛ ИБТ- најмалку 74 бода, - ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода, - ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку B2 (B2) ниво, - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен, - БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода или - АПТИС (APTIS) - најмалку ниво B2 (B2) и - поседува сертификат за познавање на компјутерски програми за канцелариско работење. (3) При изборот на директорот на Агенцијата предвид ќе се земе неговото професионално и менаџерско искуство во областа на електронските комуникации.	

		(4) Комисијата е должна да именува директор на Агенцијата не подоцна од 30 дена пред истекот на мандатот на неговиот претходник. (5) Директорот на Агенцијата е професионално ангажиран во Агенцијата со полно работно време. (6) Мандатот на директорот на Агенцијата е пет години со можност за уште еден последователен мандат. (7) Ако мандатот на директорот на Агенцијата е завршен, а постапката за именување на директор не е завршена, директорот на Агенцијата продолжува да ја врши функцијата се додека не се именува директор, но не подолго од шест месеци. Предвременно разрешување на директорот Член 25 (1) Директорот на Агенцијата може да биде разрешен пред истекот на неговиот мандат со одлука донесена од Комисијата само во следниве случаи: - на негово барање, - ако не е во можност да ја извршува должноста повеќе од шест месеци во континуитет,	

		- прифаќање на функција или работа што е неспојлива со неговата функција на директор на Агенцијата согласно со членот 23 од овој закон, - ако е правосилно осуден за кривично дело за кое му е изречена казна затвор во траење подолго од шест месеци или му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност, во траење подолго од шест месеци или - ако се утврди дека во постапката за негово именување дал неистинити податоци или пропуштил да изнесе некои информации кои се важни за неговото именување, - ако е правосилно осуден за кривично дело за кое му е изречена казна затвор во траење подолго од шест месеци или му е изречена мерка на безбедност забрана на вршење на професија, дејност или должност, во траење подолго од шест месеци или - ако се утврди дека во постапката за негово именување дал неистинити податоци или пропуштил да изнесе некои информации	

		кои се важни за неговото именување, - ако врз основа на реализацијата на активностите наведени во Годишниот извештај за работата на Агенцијата за претходната година се утврди дека не извршил некоја од надлежностите утврдени во членот 25 на овој закон. (2) Директорот на Агенцијата против кого е во тек постапка за разрешување му се овозможува одбрана пред Комисијата. (3) Одлуката за разрешување на директорот на Агенцијата, покрај другото, треба да ги содржи причините за неговото разрешување, детално образложени и истата се објавува на веб страницата на Агенцијата во рок од седум дена од денот на нејзиното донесување. (4) Ако директорот на Агенцијата е разрешен, а постапката за именување на директор на Агенцијата не е завршена, функцијата директор на Агенцијата ќе ја врши лице вработено во стручната служба на Агенцијата кое за таа цел ќе биде овластено од	

		Комисијата за период не подолг од три месеци. Состав и именување на членови на Комисијата Член 15 (1) Комисијата се состои од пет члена кои ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија на предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија. (2) За именување на членовите на Комисијата се објавува јавен оглас во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија од кои еден од весниците кој се издава на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. (3) Комисијата од редот на своите членови избира и разрешува претседател и заменик на претседателот на Комисијата на начин и постапка утврдени во Деловникот за работа на Комисијата.	

		(4) Членовите на Комисијата се именуваат со мандат од пет години. (5) Членовите на Комисијата не можат да бидат именувани повеќе од два последователни мандата. (6) Членовите на Комисијата се именуваат не подоцна од 30 дена пред истекот на мандатот на нивните претходници. Претседателот е должен да ја извести Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија за истекот на мандатот на членовите на Комисијата не подоцна од 60 дена пред истекот на истиот. (7) Ако постапката за именување не е завршена пред истекот на мандатот на Комисијата, членовите на Комисијата чиј мандат е истечен ќе продолжат да ја вршат својата функција, но не подолго од шест месеци. (8) Членовите на Комисијата ако донесат одлука од својата надлежност со која ќе ги повредат интересите на Агенцијата, одговараат неограничено и солидарно за штетата настаната со таквата одлука. Нема да се смета за одговорен оној член на Комисијата кој укажал дека предложената одлука е	

		спротивна на овој закон и се спротивставил на донесувањето на одлуката, на начин што го издвоил своето мислење во записникот од седницата и гласал “против“ одлуката. Предвременно разрешување на член на Комисија Член 18 (1) Собранието на Република Македонија, по предлог на Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија, може да разреши член на Комисијата пред истекот на мандатот: - на негово барање, - настапила некоја од пречките за членство во Комисијата предвидени во членот 17 од овој закон, - ако е правосилно осуден за кривично дело за кое е предвидена казна затвор во траење подолго од шест месеци или му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност во траење подолго од шест месеци, - ако не е во можност да ја извршува должноста повеќе од шест месеци во континуитет,	

		- ако неоправдано отсутствувал од три состаноци на Комисијата едно по друго или вкупно од пет состаноци за време од една година, - ако се утврди дека членот на Комисијата во постапката за негово именување дал неистинити податоци или пропуштил да изнесе некои информации кои се важни за неговото именување, (2) Недоставување на извештај за работа на Агенцијата од членот 11 од овој закон до Собранието на Република Македонија е причина за колективното разрешување на Комисијата. (3) За исполнување на условите за предвременно разрешување на член на Комисијата, предвидени во ставот (1) на овој член претседателот, односно заменикот на претседателот на Комисијата е должен да ја извести Комисијата за прашања на изборите и именувањата на Собранието на Република Македонија во рок од пет дена од денот на исполнувањето на условите од ставот (1) на овој член.	
<i>Член 8</i> Политичка независност и одговорност на националните регулаторни органи	Целосно усогласен	Неспојливост на функцијата член на Комисија	

1. Без да е во спротивност со член 10, националните регулаторни тела дејствуваат независно и објективно, вклучително и во развојот на внатрешните постапки и организацијата на персоналот, работат на транспарентен и одговорен начин во согласност со законодавството на Унијата, и нема да бараат ниту преземаат упатства од другите тела во врска со извршувањето на задачите што им се доверени според националното законодавство за спроведување на правото на Унијата. Ова не го спречува вршењето на надзор според националното уставно право. Само тела за жалби формирани во согласност со член 31 имаат овластување да ги суспендираат или одземаат одлуките на националните регулаторни органи. 2. Секоја година, националните регулаторни органи известуваат, меѓу другото, за состојбата на пазарот на електронски комуникации, нивните одлуки, нивните човечки и финансиски ресурси и како се утврдени тие ресурси, како и за идните планови. Нивните извештаи се објавуваат.		Член 17 (1) Во текот на времетраењето на својот мандат членовите на Комисијата не можат да бидат пратеници во Собранието на Република Македонија, членови на Владата на Република Македонија, како и лица кои извршуваат должности во органите и телата на политички партии, како и да бидат вработени во оператори. (2) Член на Комисијата, неговиот/нејзиниот брачен другар или невенчан партнер, како и блиски роднини во права линија до второ колено не можат: - да бидат сопственици на удели или акции, директно или индиректно во правни лица што извршуваат активности што директно спаѓаат под надлежност на Агенцијата, како и во оператори или - да бидат членови на управен или надзорен орган или да вршат раководна функција во правно лице кое врши дејност од областа што е во надлежност на Агенцијата утврдена со овој закон или во правно лице кое би можело да доведе до	

		конфликт на интереси согласно со овој и друг закон.	
<i>Член 9</i> Регулаторен капацитет на националните регулаторни органи 1. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни органи да имаат посебни годишни буџети и да бидат автономни во спроведувањето на распределениот буџет. Буџетите се објавуваат. 2. Без да е во спротивност со обврската за обезбедување на финансиски и човечки ресурси на националните регулаторни органи неопходни за извршување на задачите што им се доделени, финансиската автономија нема да влијае на извршувањето на надзорот или контролата според националното уставно право. Сите активности за контрола на буџетот на националните регулаторни органи се спроведуваат на транспарентен начин и се објавуваат. 3. Земјите членки, исто така, обезбедуваат националните регулаторни органи да имаат соодветно финансирање и човечки ресурси за да можат да учествуваат активно и да придонесат во работата на БЕРЕК.	Целосно усогласен	Финансирање на Агенцијата Член 29 (1) Агенцијата се финансира од средствата остварени од приходите од надоместоците утврдени во оваа глава од овој закон заради покривање на административните трошоци, односно обезбедување на адекватни финансиски и човечки ресурси со цел Агенцијата да може да ги спроведе надлежностите утврдени со овој закон. (2) Агенцијата може да се финансира и од донации, давање во закуп на слободен деловен простор на Агенцијата, заеми и друга финансиска и техничка помош. (3) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член се утврдуваат со одлука што ја донесува директорот на Агенцијата врз основа на усвоена годишна програма за работа за наредната година во чиј состав е финансискиот план на Агенцијата за наредната година и во согласност со	

		подзаконските акти од членовите 30, 31 и 32 од овој закон. (4) Одлуката од ставот (3) на овој член директорот на Агенцијата е должен да ја донесе во рок од десет дена од денот на усвојувањето на годишната програма за работа за наредната година. (5) Давањето во закуп на слободен деловен простор на Агенцијата од ставот (2) на овој член се врши по пат на јавно наддавање на начин утврден со подзаконски акт на Агенцијата. Постапката на јавно наддавање се спроведува преку посебна комисија која ја формира директорот на Агенцијата од редот на вработените во стручната служба на Агенцијата. Директорот на Агенцијата по предлог на посебната комисија за јавно наддавање донесува одлука за избор на најповолен понудувач. (6) Ревизија на материјалното и финансиското работење на Агенцијата и на компензацискиот фонд за универзална услуга ја врши надворешен и независен ревизор избран согласно со Законот за јавните набавки,	

		како и од Државниот завод за ревизија. (7) Агенцијата е должна да води посебно сметководство за средствата во компензацискиот фонд за универзална услуга, по неговото формирање, како и за средствата од работењето на Агенцијата. (8) Нереализираните средства од финансискиот план на Агенцијата од претходната година, Агенцијата ќе ги пренесе во финансискиот план за наредната година, при што може да одлучи тие средства, или дел од нив, да се искористат за развој на електронските комуникации и информатичкото општество, како и за други работи од значење за Република Македонија, утврдени со финансискиот план на Агенцијата.	
<i>Член 10</i> Учество на националните регулаторни органи во работата на БЕРЕК 1. Земјите членки обезбедуваат дека целите на БЕРЕК за промовирање на подобра координација и кохерентност во областа на регулативата се активно поддржани од нивните соодветни национални регулаторни органи. 2. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни органи да ги земат предвид најмногу упатствата, мислењата, препораките,	Целосно усогласен	Регулаторни цели и начела Член 7 Став (3) Агенцијата придонесува за развојот на Европскиот пазар и тоа особено на следниве начини:	

заедничките позиции, најдобрите практики и методологии донесени од БЕРЕК при донесување на свои одлуки на релевантните национални пазари.		- отстранување на сите преостанати препреки за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги на европско ниво, - поттикнување на поставување и развој на трансевропски мрежи и интероперабилност на паневропски услуги, како и меѓусебно поврзување на крајните корисници и - меѓусебна соработка, соработка со Комисијата на Европската унија и со BEREC.	
<i>Член 11</i> Соработка со национални органи Националните регулаторни тела, другите надлежни органи според оваа Директива и националните органи за конкурентност меѓусебно ги даваат потребните информации за спроведување на оваа Директива. Правилата на Унијата за заштита на податоците се применуваат за разменетата на информации и органот примател гарантира ниво на доверливост еднакво на она на органот што ги пренесува.	Делумно усогласен	Соработка Член 27 (1) Агенцијата во рамките на своите надлежности е должна да дава мислења, предлози и да разменува податоци и информации со министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации, регулаторното тело од областа на радиодифузијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Агенцијата за заштита на личните	Овој член е потребно да се дополни со органите и областите со кои Агенцијата соработува со други надлежни органи во државата. Исто и да се дополни насловот на членот со: Соработка со други органи и организации (1) Агенцијата при вршењето на своите надлежности утврдени со овој закон, соработува со: - телото надлежно за електронски медиуми, во согласност со овој закон и со законот со кој се уредува областа на електронските медиуми; - органот надлежен за заштита на конкуренцијата на начин што може

		податоци и други државни тела, органи на државната управа, јавни претпријатија, единици на локалната самоуправа, јавни установи и институции од Република Македонија, согласно со овој и друг закон. (2) Обемот на размена на податоците и информациите меѓу Агенцијата и субјектите од ставот (1) на овој член е ограничен на податоци информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат, согласно со овој закон. (3) Агенцијата може да разменува податоци и информации со кои располага со субјектите од ставот (1) на овој член, на нивно барање, под услов податоците и информациите што се разменуваат да се од надлежност на субјектите и да се разменуваат под услови и на начин утврдени во ставот (2) на овој член.	да бара мислење од тој орган или да предложи покренување на постапка пред тој орган кога се работи за спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, согласно законот со кој се уредува заштитата на конкуренцијата; - организациите за заштита на потрошувачите, согласно со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите; - телото надлежно за заштита на личните податоци, согласно овој закон и законот со кој се уредува заштитата на личните податоци; - органот надлежен за работите за државен премер и катастер; - надлежните органи за одбрана и безбедност, во согласност со законите со кои се уредува одбраната и безбедноста на Република Северна Македонија. (2) Агенцијата на органите и организациите од ставот (1) на овој член им обезбедува соодветна стручна и техничка помош и со истите може да склучува соодветни менорандуми за соработка. (3) Обемот на размена на податоците и информациите меѓу Агенцијата и органите и организациите од ставот (1) на овој член е ограничен на податоци и информации што се соодветни и пропорционални на целите за коишто се разменуваат, согласно со овој закон. (4) Агенцијата може да разменува податоци и информации со кои

			располага со органите и организациите од ставот (1) на овој член, на нивно барање, под услов податоците и информациите што се разменуваат да се од надлежност на органите и организациите и да се разменуваат под услови и на начин утврдени во ставот (3) на овој член. (5) При размената на информациите и податоците со надлежните органи и организации од ставот (1) на овој член се применуваат прописите со кои се уредува областа на заштитата на личните податоци и се обезбедува ист степен на доверливост и заштита на тие информации и податоци.
ПОГЛАВЈЕ II Општо овластување <i>Оддел 1</i> Општ дел <i>Член 12</i> Општо овластување за електронски комуникациски мрежи и услуги 1. Земјите членки ја гарантираат слободата за обезбедување на електронски комуникациски мрежи и услуги во согласност со условите утврдени во оваа Директива. За таа цел, земјите членки не можат да ги спречат претпријатијата да обезбедат електронски комуникациски мрежи или услуги, освен ако е тоа неопходно од причините наведени во член 52(1) од ДФЕУ. Секое ограничување на слободата за обезбедување на електронски комуникациски мрежи и услуги е соодветно оправдано и ѝ се соопштува на Комисијата. 2. Обезбедувањето на електронски комуникациски мрежи или услуги, освен интерперсонални комуникациски услуги без број, бара само општо овластување, без да е во спротивност со специфичните обврски наведени во член 13 (2) или правата на користење наведени во членовите 46 и 94. 3. Кога една земја членка смета дека барањето за известување е оправдано за претпријатијата за кои се бара општо овластување, може да бара од тие претпријатија да достават само известување до националниот	Делумно усогласен	Постапка за нотификација Член 60 (1) Пред започнување со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се доставува нотификација до Агенцијата. (2) Врз основа на нотификацијата од ставот (1) на овој член операторот има право да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, односно да гради, работи и управува со јавна електронска комуникациска мрежа или да овозможи достапност на	Во насока на целосно усогласување на овој член истиот треба да се дополни. Правно или физичко лице на територијата на Република Северна Македонија, може да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги доколку истото, за тоа е регистрирано, согласно закон. Притоа се воведува ограничување за обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, доколку е тоа потребно заради примена на посебните прописи кои за странските државјани предвидуваат посебен третман, кој е оправдан заради заштита на јавниот поредок, јавната безбедност или здравјето на луѓето. Се предвидува проширување на податоците кои операторот треба да ги внесе во известувањето кои

регулаторен орган или друг надлежен орган. Земјата членка не бара од таквите претпријатија да добијат изречна одлука во врска со овој поглед или кој било друг управен акт од тој орган или од кој било друг орган пред да ги остварат правата што произлегуваат од општото овластување. По известувањето, доколку е потребно, претпријатијата можат да започнат со деловни активности, доколку е потребно, што се предмет на одредбите за правата на користење согласно со оваа Директива. 4. Известувањето од став 3 е изјава од физичко или правно лице до националниот регулатор или друг надлежен орган за неговата намера да започне да обезбедува електронски комуникациски мрежи или услуги и да ги содржи минималните информации потребни за да се овозможи БЕРЕК и тој орган води регистар или список на даватели на електронски комуникациски мрежи или услуги. Тие информации се ограничени на: (а) името на доставувачот; (б) правниот статус, формата и бројот на регистрација на доставувачот кога тој е регистриран во трговски или друг сличен јавен регистар во Унијата; (в) географската адреса на главното место на основање на доставувачот на Унијата, доколку има, и, кога е соодветно, на филијалите во земјите членки; (г) адресата на веб-страницата на давателот, доколку е применливо, поврзана со обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги; (д) детали за лицата и контакт; (ѓ) краток опис на мрежите или услугите што треба да се обезбедат; (е) засегнатата земја членка; и (ж) очекуван датум на започнување на активност. Земјите членки не наметнуваат дополнителни или посебни барања за известување. Со цел да се приближат барањата за известување, БЕРЕК објавува насоки за моделот за известување и одржува база на податоци на Унијата со известувања дадени на надлежните органи. За таа цел, надлежните органи го испраќаат до БЕРЕК по електронски пат, без непотребно одложување, секое добиено известување. Известувањата направени до надлежните органи пред 21 декември 2020 година, се испраќаат до БЕРЕК до 21 декември 2021 година.	истата, согласно со овој закон. (3) Нотификацијата од ставот (1) на овој член содржи податоци кои на Агенцијата ќе и овозможат водење на службена евиденција за операторите, како и вршење на надзор. Нотификацијата содржи: а) име и адреса на операторот; б) краток опис на јавните комуникациски мрежи и/или услуги и начинот на нивната физичка изведба, и в) датум на започнување со обезбедувањето на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (4) Агенцијата е должна во рок од 15 дена од добивањето на нотификацијата која не ги содржи сите потребни податоци и документација од ставот (3) на овој член да го извести подносителот на нотификацијата да ја дополни нотификацијата со потребните податоци, во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето. (5) Агенцијата врши регистрација на операторот со запишување во службената евиденција во рок од седум дена од	покрај името на операторот и адресата односно неговото седиште, бараат и матичен број, даночен број, адреса на електронската пошта, како и податоци за одговорното лице и адреса на веб-страницата која е поврзана со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, доколку ја има. Рокот од 15 дена кој Агенцијата го дава од денот на добивањето на нотификацијата која не ги содржи сите потребни податоци се намалува на 7 дена. Исто така се намалува рокот за обврската на операторот да ја извести Агенцијата за промена на податоците дадени во нотификацијата кој наместо 30 дена од денот на настанатата промена се намалува на 15 дена. Се врши дополнување во кои случаи Агенцијата ќе го избрише операторот од регистрот: а) кога операторот, во пишана форма, ќе ја извести Агенцијата за престанок со обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги со датумот на престанок кој е наведен во известувањето, б) доколку операторот не обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги подолго од една година, непрекинато, в) доколку операторот е избришан од регистрот на трговски друштва или друг соодветен регистер,

		добивањето на нотификацијата по која ќе му достави писмена потврда за извршена регистрација. (6) Оператор има обврска да ја извести Агенцијата за промена на податоците од ставот (3) точка а) на овој член дадени во нотификацијата во рок од 30 дена од денот на настанатата промена. За промена на податоците од ставот (3) точка в) на овој член, операторот има обврска да ја извести Агенцијата пред датумот наведен во нотификацијата, освен во случај на виша сила, кога Агенцијата се известува во рок од десет дена по датумот наведен во нотификацијата. Агенцијата ќе го избрише од нејзината службена евиденција операторот кој не започнал со работа на датумот определен во нотификацијата, а не ја известил Агенцијата за промена на истиот, како и во случај на стечај или ликвидација. (7) Оператор има обврска да ја извести Агенцијата за престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа	г) доколку на операторот со правосилна судска пресуда му е забрането обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги.

		и/или услуга во рок не подолг од 90 дена пред датумот на престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа и/или услуга. Во известувањето операторот е должен да го опише начинот на кој ќе биде обезбедено чување на податоците согласно со овој закон, како и начинот на пристап до истите. (8) Агенцијата со пропис донесен врз основа на овој закон ќе ги пропише содржината и формата на нотификацијата, потребната документација и потврдата за регистрација. (9) Агенцијата е должна на својата веб страница да објавува податоци за нотифицираните оператори.	
<i>Член 13</i> Услови во врска со општото овластување и правата на користење за радиофреквенциски спектар и нумерирани ресурси и специфични обврски 1. Само условите утврдени во Анекс I можат да се применуваат за општо овластување за обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги, права на користење за радиоспектар и права на користење на нумерирани ресурси. Овие услови треба да бидат недискриминаторски, пропорционални и транспарентни. Во случај на права на користење за радиоспектар, овие услови обезбедуваат негово ефективно и ефикасно користење и се во согласност со членовите 45 и 51	Целосно усогласен	Постапка за нотификација Член 60 (1) Пред започнување со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се доставува нотификација до Агенцијата.	

и, во случај на права на користење на нумерирани ресурси, во согласност со член 94. 2. Специфични обврски што може да се наметнат на претпријатијата кои обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и услуги согласно член 61 (1) и (5) и член 62, 68 и 83 или определени да обезбедат универзална услуга во согласност со оваа Директива со закон, тие се одделени од правата и обврските според општото овластување. Заради транспарентност, критериумите и постапките за наметнување специфични обврски на одделни претпријатија се утврдени во општото овластување. 3. Општото овластување ги содржи само услови кои се специфични за тој сектор утврдени во Деловите А, Б и В од Анекс I и не ги дуплира условите што се применуваат за претпријатијата според друг национален закон. 4. При добивање на право на користење на радиоспектар или нумерирани ресурси, земјите членки не ги дуплираат условите на општото овластување.		(2) Врз основа на нотификацијата од ставот (1) на овој член операторот има право да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, односно да гради, работи и управува со јавна електронска комуникациска мрежа или да овозможи достапност на истата, согласно со овој закон. (3) Нотификацијата од ставот (1) на овој член содржи податоци кои на Агенцијата ќе и овозможат водење на службена евиденција за операторите, како и вршење на надзор. Нотификацијата содржи: а) име и адреса на операторот; б) краток опис на јавните комуникациски мрежи и/или услуги и начинот на нивната физичка изведба, и в) датум на започнување со обезбедувањето на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (4) Агенцијата е должна во рок од 15 дена од добивањето на нотификацијата која не ги содржи сите потребни податоци и документација од ставот (3) на овој член да	

		го извести подносителот на нотификацијата да ја дополни нотификацијата со потребните податоци, во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето. (5) Агенцијата врши регистрација на операторот со запишување во службената евиденција во рок од седум дена од добивањето на нотификацијата по која ќе му достави писмена потврда за извршена регистрација. (6) Оператор има обврска да ја извести Агенцијата за промена на податоците од ставот (3) точка а) на овој член дадени во нотификацијата во рок од 30 дена од денот на настанатата промена. За промена на податоците од ставот (3) точка в) на овој член, операторот има обврска да ја извести Агенцијата пред датумот наведен во нотификацијата, освен во случај на виша сила, кога Агенцијата се известува во рок од десет дена по датумот наведен во нотификацијата. Агенцијата ќе го избрише од нејзината службена евиденција операторот кој не започнал со работа на	

		датумот определен во нотификацијата, а не ја известил Агенцијата за промена на истиот, како и во случај на стечај или ликвидација. (7) Оператор има обврска да ја известил Агенцијата за престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа и/или услуга во рок не подолг од 90 дена пред датумот на престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа и/или услуга. Во известувањето операторот е должен да го опише начинот на кој ќе биде обезбедено чување на податоците согласно со овој закон, како и начинот на пристап до истите. (8) Агенцијата со пропис донесен врз основа на овој закон ќе ги пропише содржината и формата на нотификацијата, потребната документација и потврдата за регистрација. (9) Агенцијата е должна на својата веб страница да објавува податоци за нотифицираните оператори.	

<i>Член 14</i> Декларации за олеснување на остварувањето на правата за инсталирање објекти и права на и интерконекција На барање на претпријатие, надлежните органи во рок од една недела издаваат стандардни декларации со кои се потврдува, доколку е соодветно, дека претпријатието доставило известување во согласност со одредбите на член 12(3). Овие декларации ги специфицираат условите под кои претпријатијата обезбедуваат електронски комуникациски мрежи или услуги по општото овластување, имаат право да поднесат барања за обезбедување на права за инсталирање објекти, преговарање за интерконекција и добивање на пристап или интерконекција, со цел да се олесни остварувањето на наведените права, на пример пред други нивоа на управување или во врска со други претпријатија. Доколку е потребно, ваквите изјави може да бидат издадени како автоматски одговор на известувањето наведено во член 12(3).	Целосно усогласен	Постапка за нотификација Член 60 (1) Пред започнување со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се доставува нотификација до Агенцијата. (2) Врз основа на нотификацијата од ставот (1) на овој член операторот има право да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, односно да гради, работи и управува со јавна електронска комуникациска мрежа или да овозможи достапност на истата, согласно со овој закон. (3) Нотификацијата од ставот (1) на овој член содржи податоци кои на Агенцијата ќе и овозможат водење на службена евиденција за операторите, како и вршење на надзор. Нотификацијата содржи: а) име и адреса на операторот; б) краток опис на јавните комуникациски мрежи и/или услуги и начинот на нивната физичка изведба, и в) датум на започнување со обезбедувањето на јавните	

		електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (4) Агенцијата е должна во рок од 15 дена од добивањето на нотификацијата која не ги содржи сите потребни податоци и документација од ставот (3) на овој член да го извести подносителот на нотификацијата да ја дополни нотификацијата со потребните податоци, во рок од 15 дена од денот на приемот на известувањето. (5) Агенцијата врши регистрација на операторот со запишување во службената евиденција во рок од седум дена од добивањето на нотификацијата по која ќе му достави писмена потврда за извршена регистрација. (6) Оператор има обврска да ја извести Агенцијата за промена на податоците од ставот (3) точка а) на овој член дадени во нотификацијата во рок од 30 дена од денот на настанатата промена. За промена на податоците од ставот (3) точка в) на овој член, операторот има обврска да ја извести Агенцијата пред датумот	

		наведен во нотификацијата, освен во случај на виша сила, кога Агенцијата се известува во рок од десет дена по датумот наведен во нотификацијата. Агенцијата ќе го избрише од нејзината службена евиденција операторот кој не започнал со работа на датумот определен во нотификацијата, а не ја известил Агенцијата за промена на истиот, како и во случај на стечај или ликвидација. (7) Оператор има обврска да ја извести Агенцијата за престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа и/или услуга во рок не подолг од 90 дена пред датумот на престанок со обезбедување на јавната електронска комуникациска мрежа и/или услуга. Во известувањето операторот е должен да го опише начинот на кој ќе биде обезбедено чување на податоците согласно со овој закон, како и начинот на пристап до истите. (8) Агенцијата со пропис донесен врз основа на овој закон ќе ги пропише содржината и формата на	

		нотификацијата, потребната документација и потврдата за регистрација. (9) Агенцијата е должна на својата веб страница да објавува податоци за нотифицираните оператори.	
<i>Оддел 2</i> Општи права и обврски за овластување <i>Член 15</i> Минимален список на права што произлегува од општото овластување 1. Претпријатијата што се предмет на општо овластување согласно со член 12 имаат право на: (а) обезбедување електронски комуникациски мрежи и услуги; (б) нивно барање за да им се дадат потребните права за инсталирање на објектите во согласност со одредбите на член 43; (в) користење на радиоспектарот во врска со електронски комуникациски мрежи и услуги, што е предмет на членовите 13, 46 и 55; (г) нивно барање за да им се дадат потребните права за користење на нумерираните ресурси што се разгледува во согласност со член 94. 2. Кога таквите претпријатија обезбедуваат мрежни електронски комуникациски мрежи или услуги, општото овластување им дава право: (а) да преговараат за интерконекција и, доколку е применливо, да добијат пристап или интерконекција од други даватели на јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги опфатени со општо овластување во Унијата во согласност со оваа Директива; (б) да може да назначат даватели на различни елементи на универзалната услуга или да покриваат различни делови на националната територија во согласност со одредбите на членовите 86 или 87.	Не е усогласен		Во насока на усогласување со Директивата потребно е: - Измена на член 60 (Постапка за нотификација) - Измена на член 75 (Заседничко користење на иста локација (колокација) и заседничко користење на мрежни елементи и придружни средства) - Измена на член 86 (Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга) - Измена на член 97 (Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга) - Усогласен член 129 (Користење на радиофреквенции) - Измена на член 134 (Издавање на одобрение за користење на радиофреквенции по постапка на јавен тендер или по постапка на јавен тендер со јавно наддавање) - Воведување на нов член (Постапка за доделување на броеви и/или серии на броеви од посебна економска вредност) Детален преглед за измените на секој член поединечно се дадени подолу во табелата.

Член 16 Административни такси 1. Сите административни такси што се наплатуваат на претпријатијата што обезбедуваат електронски комуникациски мрежи или услуги под општо овластување или на кои им е доделено право на користење: (а) ги покриваат, вкупно, само административните трошоци за управување, контрола и примена на системот на општо овластување и права на користење и посебни обврски, како што е наведено во член 13 (2), што може да вклучува трошоци за меѓународна соработка, усогласување и стандардизација, анализа на пазарот, следење на усогласеноста и други видови на надзор на пазарот, како и регулаторни активности за подготовка и примена на подзаконски акти и административни решенија, како што се одлуки за пристап и интерконекција; и (б) се наплатуваат на индивидуалните претпријатија објективно, транспарентно и пропорционално, минимизирајќи ги дополнителните административни трошоци и придружните такси. Земјите членки можат да изберат да не наметнуваат административни такси на претпријатијата чиј обрт е под одреден праг или чии активности не надминуваат одреден удел на пазарот или имаат многу ограничен територијален обем. 2. При наметнување административни такси, националните регулаторни или други надлежни органи објавуваат годишни прегледи на нивните административни трошоци и вкупниот износ на собрани такси. Кога постои разлика помеѓу вкупниот износ на такси и административните трошоци, се прават соодветни прилагодувања.	Целосно усогласен	Надоместок за надзор на пазарот Член 30 (1) Операторите плаќаат годишен надоместок за надзор на пазарот. (2) Годишниот надоместок од ставот (1) на овој член изнесува најмногу до 0,30% од вкупниот годишен приход на операторот остварен со употребата на јавни комуникациски мрежи и давањето на јавни комуникациски услуги во текот на претходната календарска година, или пократок дел од годината кога операторот почнал да работи. (3) Операторот е должен најдоцна до 15 март во тековната година до Агенцијата да достави извештај за износот на вкупниот приход од ставот (2) на овој член. (4) Доколку операторот не го достави извештајот за износот на вкупниот приход од ставот (2) на овој член во рокот утврден во ставот (3) на овој член, Агенцијата податоците за вкупниот приход ќе ги побара од Управата за јавни	

		приходи на Република Македонија. (5) Операторот е должен најдоцна до 15 април во тековната година на сметка на Агенцијата да го плати годишниот надоместок од ставот (1) на овој член врз основа на претходно доставениот извештај за износот на вкупниот приход од ставот (3) на овој член или добиените податоци од ставот (4) на овој член, а во согласност со одлуката од членот 29 став (3) од овој закон. (6) Доколку кај Агенцијата постои основано сомнение за вистинитоста на остварениот годишен вкупен приход наведен во извештајот од ставот (3) на овој член, има право на трошок на операторот или давателот да изврши процена на истиот. (7) Доколку проценетиот вкупен приход значително отстапува од пријавениот вкупен приход, при наплата на годишниот надоместок од ставот (2) на овој член, Агенцијата ќе го задолжи операторот да ја плати пресметаната разлика. (8) Начинот на пресметување на годишниот надоместок од	

		ставот (1) на овој член којшто треба да се базира на начелото на објективност и пропорционалност, го пропишува Агенцијата.	
<i>Член 17</i> Одржување на одделни сметководствени и финансиски извештаи 1. Земјите членки бараат од претпријатијата што обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги со посебни или ексклузивни права да обезбедат услуги во други сектори во иста или во друга земја членка за да: (а) водат одделно сметководство за активности поврзани со обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги, како што се бара доколку овие активности се извршени од правно независни субјекти, со цел да се утврдат сите елементи на трошоците и основата на која тие се пресметани; детален опис на методите за распределба во врска со овие активности, вклучително и распределбата по ставка на основни средства и структурни трошоци; или (б) имаат структурна поделба за активностите поврзани со обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги. Земјите членки можат да изберат да не важат барањата наведени во првиот потстав за претпријатија, чиј годишен обрт е помал од 50 милиони ЕУР од активности поврзани со електронските комуникациски мрежи или услуги во Унијата. 2. Кога претпријатијата што обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги не подлежат на барањата за закон за трговски друштва и не ги исполнуваат сметководствените правила на малите и средни претпријатија во согласност со законот на Унијата, нивните финансиски извештаи се составуваат и се доставуваат на независна ревизорска проверка и се објавуваат. Верификацијата се спроведува во согласност со националните правила и правилата на Унијата. Првиот потстав од овој став се применува и на одделното сметководство што се бара според точка (а) од првиот потстав од став 1.	Делумно усогласен	Правни лица со посебни или ексклузивни права Член 72 Правни лица кои обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и/или услуги од кои имаат вкупен годишен приход поголем од еден милион евра и имаат ексклузивни или посебни права за обезбедување услуги во други економски сектори, се должни или да основаат посебно правно лице за обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги или да водат посебно сметководство за активностите поврзани со обезбедувањето на јавните комуникациски мрежи и/или услуги така како што би го воделе кога овие активности би ги обезбедувале како посебно правно лице.	Потребно е дополнување на овој член за да се постигне целосна усогласеност. Да се замени насловот на членот со Водење на посебно сметководство и финансиски извештаи. Предлог текст за изменетиот член: (1) Операторите кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и имаат посебни или ексклузивни права на обезбедување на услуги во други економски сектори во Република Северна Македонија, се должни да исполнат едно од следните барања: - да водат посебно сметководство за активностите поврзани со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во онаа мера во која тоа би било потребно кога овие активности би се обезбедувале како посебно правно лице, со цел да се утврдат сите елементи на трошоците и приходите, начинот на кои тие се пресметани и детален опис на методите за распределба во врска со овие активности, вклучително и распределбата по ставки на основни средства и структурни трошоци; или

			- да основаат посебно правно лице за обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (2) Барањата од ставот (1) на овој член не се однесуваат на операторите чии вкупен приход остварен од обезбедување на електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во Република Северна Македонија, во претходната година, е помал од еден милион евра во денарска против вредност. (3) Операторите од ставот (2) на овој член, за своето работење во врска со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се должни да објават финансиски и ревизорски извештај, на соодветен и јавно достапен начин. (4) Ревизијата на работењето од ставот (3) на овој член ја врши овластен независен ревизор, во согласност со посебните прописи за ревизија. Трошоците за ревизијата ги плаќаат операторите од ставовите (1) и (2) на овој член. (5) Обврските од ставовите (3) и (4) на овој член се применуваат и на операторите кои се должни да водат посебно сметководство во согласност со ставот (1) алинеја 1 на овој член. (6) Агенцијата може по службена должност или по барање на оператор, да спроведе постапка на проверка, што вклучува и спроведување на ревизија во согласност со ставот (4) на овој член.

			член, доколку постои основано сомнение за постапување спротивно на одредбите на овој член и ќе преземе соодветни мерки во согласност со членот 48 од овој закон. (7) Агенцијата при спроведувањето на одредбите на овој член особено соработува со органот надлежен за заштита на конкуренцијата.
<i>Оддел 3</i> Измена и повлекување <i>Член 18</i> Промени во правата и обврските 1. Земјите членки обезбедуваат дека правата, условите и постапките во врска со општите овластувања, како и правата на користење за радиоспектар или нумерирани ресурси или правата за инсталирање објекти, можат да се изменат само на објективни основи и на пропорционален начин, земајќи ги предвид, каде што е соодветно, специфичните услови што се применуваат за преносливи права за радиоспектар или за нумерирани ресурси. 2. Освен ако предложените измени и дополнувања не се договорени со носителот на правата или општото овластување, намерата за воведување на измените соодветно се соопштува. На заинтересираните страни, вклучително и корисници и потрошувачи, им се дава доволно време да ги искажат своите ставови за предложените измени. Овој период не треба да биде помал од четири недели, освен во исклучителни околности. Измените се објавуваат заедно со причините за нив.	Не е усогласен		Во насока на усогласување со Директивата, потребно е да се воведат нов член во Глава тринаесетта-Права на крајните корисници според кој во став (10) операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги се должни да ги известат крајните корисници за измена или укинување на пакет на услуги или на други дополнителни услуги, по писмен или електронски пат, најмалку 30 дена пред намерата за тие измени или дополнувања и истовремено да им понудат друг пакет на услуги или други дополнителни услуги. Предлог текст на новиот член: Времетраење и раскинување на договорот (1) Операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги не смее преку условите и правилата за раскинување на склучениот договор да му го ограничат правото на потрошувачот на промена на оператор.

			(2) Задолжителното времетраење на склучениот договор помеѓу потрошувачот и операторот на јавно достапни комуникациски услуги кои не се комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација ниту се услуги за обезбедување пренос на податоци помеѓу машини, не може да биде подолго од две години. Операторите се должни да понудат и договори во траење од една година. (3) Се овозможува автоматско продолжување на договор за определено време за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги, освен за комуникациските услуги помеѓу лица кои не користат нумерација и за услугите за пренос на податоци помеѓу машини, под услов крајните корисници да имаат право да го раскинат договорот во кое било време, без плаќање на било каков надоместок, со исклучок на надоместокот за обезбедените услуги за време на периодот на известување од ставот (4) на овој закон. (4) Операторите се должни во рок од 30 дена пред автоматското продолжување на договорот, за тоа, да ги известат крајните корисници на разбирлив начин и на траен медиум, односно носител на информација, за раскинување на договорот и за начините на раскинување на истиот. Покрај тоа, операторите, истовремено ги

			советуваат крајните корисници за најдобрите цени за нивните услуги . Операторите треба на крајните корисници да им дадат информации за најдобрите тарифи најмалку еднаш годишно. (5) Со исклучок на одредбите од ставовите (2) и (3) на овој член, за обезбедување на комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација или за услугите за пренос на податоци кои помеѓу машини, можат да се договорот поинакви правила во врска со задолжителното времетраење и продолжување на договорот. (6) Задолжителното времетраење на договорот од ставот (2) на овој член не се применува на времетраењето на договорот за плаќања на рати кога потрошувачот врз основа на посебен договор се согласил на плаќања на рати, исклучително за поставување на физичка врска и тоа, особено за мрежите со многу висок капацитет. Договорот за плаќање на рати за поставување на физичка врска не ја вклучува терминалната опрема, како што е рутер или модем, и не ги спречува потрошувачите во остварување на нивните права врз основа на овој член. (7) Операторот е должен најмалку 30 дена пред да ги измени условите од договорот, писмено или електронски , на јасен и разбирлив начин да го извести крајниот корисник за измената на истите, како

			и за неговото право за раскинување на договорот, без дополнителни трошоци, доколку истите не ги прифати. (8) Крајниот корисник има право да го раскине договорот без надоместок, како и право на поврат на неискористениот паричен износ, во рок од два месеци од денот на приемот на известувањето од ставот (7) на овој член, освен во случај, кога предложените измени на договорот се: (1) исклучително во корист на потрошувачот; (2) од административна природа и не влијаат штетно на потрошувачот; (3) директно се утврдени со прописи на Република Северна Македонија. (9) Доколку операторот не е во можност да ги исполни договорените обврски во согласност со договорените услови, крајниот корисник има право да го раскине договорот, без надоместок, со исклучок на обврската за плаќање на обезбедените услуги до денот на раскинување на договорот, вклучувајќи ги и плаќањата за субвенционираната терминална опрема. (10) Операторите се должни да ги известат крајните корисници за измена или укинување на пакет на услуги или на други дополнителни услуги, по писмен или електронски пат, најмалку 30 дена пред намерата за тие измени или дополнувања и

			истовремено да им понудат друг пакет на услуги или други дополнителни услуги. Во тој случај на соодветен начин се применуваат одредбите од ставовите (7) и (8) на овој член. (11) Операторот кој има намера да го прекине обезбедувањето на своите услуги е должен за тоа најмалку 30 дена однапред, да ги извести своите крајни корисници, по писмен или електронски пат. (12) Доколку квалитетот на обезбедените услуги значително, постојано или често отстапува од договорениот квалитет, а не се однесува на услугата за пристап до интернет или на комуникациската услуга помеѓу лица кои не користат нумерација, крајниот корисник има право да го раскине договорот без плаќање на било каков надоместок за предвременно раскинување на договорот. (13) Крајниот корисник има право, во било кој момент да го раскине договорот. Со договорот се утврдува дека истиот може да се раскине пред истекот на задолжителното времетраење на договорот, доколку тоа го побара крајниот корисник или доколку операторот го раскине договорот заради вина на крајниот корисник. Во тој случај крајниот корисник е должен да го плати месечниот надоместок за остатокот на периодот од задолжителното времетраење на договорот или да плати надоместок во висина на

			попустите на производите и услугите кои ги остварил доколку плаќањето на тој надоместок е поповолен за крајниот корисник, со исклучок на случаите од ставот (8) на овој член. (14) Доколку крајниот корисник во случај на раскинување на договорот, ја задржува договорената терминална опрема која е во сопственост на операторот, висината на надоместокот за терминалната опрема не смее да ја надминува нејзината вредност договорена во моментот на склучување на договорот намалена за вредноста на користената опрема во согласност со прописите со кои се уредуваат методите на пресметка и дозволената стапка на амортизација. (15) Операторот е должен во моментот на склучување на договорот, без надомест, да ги отстрани сите ограничувања во врска со користењето на терминалната опрема во мрежите на други оператори, (16) Операторот е должен на барање на краен корисник на однапред платени услуги, по истекот на една година од купувањето на терминалната опрема, во рок од пет дена од денот на поднесувањето на барањето, да му овозможи користење на таа опрема во мрежите на другите оператори.
Член 19 Ограничување или одземање на правата	Делумно усогласен	Отповикување на одобрението за користење на радиофреквенции	

1. Без да е во спротивност на член 30(5) и (6), земјите членки не ги ограничуваат или повлекуваат правата за инсталирање објекти или правата за користење за радиоспектар или за нумерирани ресурси пред истекот на периодот за кој тие се доделени, освен кога е оправдано согласно став 2 на овој член и, кога е применливо, во согласност со Анекс I и во согласност со релевантните национални одредби за надомест на штета од лишување од права. 2. Со оглед на потребата да се обезбеди ефективно и ефикасно користење на радиоспектарот или примената на техничките мерки за спроведување донесени во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ, земјите членки можат да одобрат ограничување или повлекување на правата на користење за радиоспектар, вклучително и правата наведени во член 49 од оваа Директива, врз основа на претходно утврдени и јасно дефинирани постапки во согласност со принципите на пропорционалност и недискриминација. Во такви случаи, трговците со право можат, доколку е соодветно и во согласност со законот на Унијата и релевантните национални одредби, да бидат соодветно обесштетени. 3. Модификацијата на користењето на радиоспектарот со примена на член 45 (4) или (5) сама не го оправдува повлекувањето на правото на користење за радиоспектар. 4. Секоја намера да се ограничи или одземе општото овластување или индивидуалните права за користење за радиоспектар или нумерирани ресурси без согласност на носителот на правото, подлежи на консултација со заинтересираните страни во согласност со член 23.		Член 147 (4) Агенцијата ќе донесе решение со кое ќе се отповика одобрението за користење на радиофреквенции и по писмено известување за одземање на дозвола за телевизиско или радио емитување од регулаторното тело надлежно за радиодифузијата. Агенцијата ќе го донесе решението во рок од пет дена од денот на приемот на известувањето. (5) Надоместоците за користење на радиофреквенции што се платени за годината во која е отповикано одобрението не се враќаат, во случаите од ставот (3) на овој член. (6) Агенцијата ќе ги избрише од регистрот на доделени радиофреквенции од членот 130 од овој закон податоците за имателот на одобрението за користење на радиофреквенции на кого истото му е отповикано согласно со одредбите од овој член. Решението со кое е отповикано одобрението за користење на	

		радиофреквенции, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од пет дена од денот на неговото донесување. Одземање на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви Член 156 (1) Агенцијата по службена должност го одзема правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви по постапка утврдена во членот 48 од овој закон, доколку утврди дека: а) барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви содржи неточни податоци; б) имателот на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви повеќе не ги исполнува условите согласно со овој закон и решението за доделување на броеви и/или серии на броеви; в) имателот на решението за доделување на броеви и/или серии на броеви во	Потребно е да се изврши дополнување на членот 156. Одземање на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви (1) Агенцијата ќе донесе решение со која во целост или делумно ќе го одземе правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви, доколку утврди дека е исполнет било кој од следните услови: - Доколку решението за доделување на броеви и/или серии на броеви е донесено врз основа на неточни податоци или документација од значење за спроведување на постапката за решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви; - Доколку користењето на доделените броеви и/или серии на броеви не е во согласност со Планот за нумерација; - Доколку операторот или правното или физичко лице не започнало со користење на доделените броеви и/или серии на

	согласност со овој закон му го пренел правото на користење на друго правно лице; г) годишниот надоместок за користење на доделените броеви и/или серии на броеви не е платен во определениот рок или д) имателот на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви не започнал да ги користи доделените броеви и/или серии на броеви во рок од една година од денот на доделувањето. (2) Агенцијата го одзема правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви и по барање на имателот на правото за користење на доделените броеви и/или серии на броеви. (3) Директорот на Агенцијата ќе донесе решение за одземање на правото на користење на доделените броеви и/или серии на броеви во рок од пет дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член. (4) Агенцијата ќе ги избрише од регистерот на доделени броеви и/или серии на броеви податоците за доделените броеви и/или	броеви во рок од една година од денот на приемот на решението за доделување на броеви и/или серии на броеви; - Доколку операторот или правното или физичко лице не постапува со доделените броеви и/или серии на броеви во согласност со условите за користење утврдени со овој закон и решението за доделување на броеви и/или серии на броеви; - Доколку во рокот утврден во опомената за неплаќање, не го плати надоместокот за користење на броеви и/или серии на броеви; - Доколку на операторот, или на правното или физичкото лице му е забрането вршење на дејноста за која ги користи доделените броеви и/или серии на броеви; - Доколку операторот, или правното или физичкото лице не сака повеќе да ги користи доделените броеви и/или серии на броеви; - Доколку операторот, или правното или физичкото лице, престанало да постои; - Доколку користењето на доделените броеви и/или серии на броеви е спротивно на јавниот интерес на Република Северна Македонија; - Во други случаи на бришење на операторот, во согласност со членот 23 став (10) од овој закон.

		сери на броеви и за имателот на решението за доделување на броеви и/или сери на броеви на кого му е одземено правото за користење на доделените броеви и/или сери на броеви согласно со одредбите од овој член. Решението со кое е одземено правото за користење на доделени броеви и/или сери на броеви, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од пет дена од денот на неговото донесување.	(2) Решението од ставот (1) на овој член треба да биде образложено и да се заснива на начелото на транспарентност, имајќи го предвид јавниот интерес на Република Северна Македонија и економскиот ефект од одземањето на доделените броеви и/или сери на броеви. (3) Решението од ставот (1) на овој член треба да содржи рок во кој операторот или правното или физичко лице ќе престане со користење на броевите и/или сериите на броеви кои со таа одлука му се одземени. (4) Агенцијата ќе ги избрише од регистерот на доделени броеви и/или сери на броеви податоците за доделените броеви и/или сери на броеви и за имателот на решението за доделување на броеви и/или сери на броеви на кого му е одземено правото за користење на доделените броеви и/или сери на броеви согласно со одредбите од овој член. Решението со кое е одземено правото за користење на доделени броеви и/или сери на броеви, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од пет дена од денот на неговото донесување
ПОГЛАВЈЕ III Обезбедување на механизам за информации, истражување и консултации Член 20 Барање за информации од претпријатијата	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

1. Земјите членки обезбедуваат дека претпријатијата што електронски комуникациски мрежи и услуги, придружни објекти или придружни услуги ги обезбедуваат сите информации, вклучително и финансиски информации, неопходни за националните регулаторни органи, другите надлежни органи и БЕРЕК со цел да обезбедат усогласеност со одредбите на оваа Директива. или на одлуки или мислења донесени во согласност со оваа Директива и Регулатива (ЕУ) 2018/1971 на Европскиот парламент и на Советот ⁽²⁾. Особено, националните регулаторни органи и, кога е соодветно, други надлежни органи за извршување на своите задачи имаат моќ да бараат од тие претпријатија да обезбедат информации за идниот развој на мрежи или услуги што можат да влијаат на големопродажните услуги што тие ги даваат на конкурентните, како и информации за електронски комуникациски мрежи или придружни објекти, што се детализирани на локално ниво и доволно детално за да се овозможи географското истражување и назначувањето на области наведени во член 22. Кога информациите собрани во согласност со првиот потстав не се доволни за да им овозможат на националните регулаторни органи, другите надлежни органи и БЕРЕК да ги исполнат своите регулаторни задачи според законот на Унијата, овие информации можат да бидат побарани од соодветните други претпријатија кои се активни во областа на електронските комуникации или во тесно поврзани сектори. Од претпријатијата назначени како значителна пазарна моќ на пазарот на големо може да се бара да обезбедат сметководствени податоци за малопродажните пазари поврзани со тие пазари на големо. Националните регулаторни тела и другите надлежни органи можат да побараат информации од единствените точки за информации согласно со Директивата 2014/61/ЕУ. Секое барање за информации е пропорционално со извршувањето на споменатата задача и образложено. Претпријатијата ги обезбедуваат бараните информации без одлагање и во согласност со временските рокови и потребното ниво на детали. 2. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни и други надлежни органи да ѝ достават на Комисијата, по образложено барање од неа, информации потребни за да ги изврши своите задачи во рамките на			

² Регулатива (ЕУ) 2018/1971 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2018 година за формирање на Телото на европските регулатори за електронски комуникации (БЕРЕК) и Агенцијата за поддршка на БЕРЕК (канцеларија БЕРЕК), за изменување и дополнување на Регулативата (ЕУ) 2015/2120 и укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 1211/2009 (види страница 1 на овој Службен весник).

ДФЕУ. Информациите што ги бара Комисијата се пропорционални со извршувањето на тие задачи. Кога доставените информации се однесуваат на информациите претходно доставени од претпријатијата на барање на Органот, тие претпријатија треба да бидат информирани за нив. До степенот потребен и доколку надлежниот орган што ги обезбедува информациите експлицитно и разумно не побарал поинаку, Комисијата му дава пристап до информациите дадени на друг таков орган во друга земја членка. Во зависност од ставот 3, земјите членки обезбедуваат дека информациите доставени до еден орган можат да бидат достапни на друг таков орган во истата или друга земја членка и на БЕРЕК по образложено барање, доколку е потребно, да се овозможи органот или БЕРЕК да ги исполни своите обврски според законот на Унијата. 3. Кога информациите собрани согласно став 1, вклучително и оние собрани во контекст на географско истражување, се сметаат за доверливи од страна на националниот регулатор или друг надлежен орган во согласност со правилата на Унијата и националните правила за трговски тајни, Комисијата, БЕРЕК и сите други релевантни надлежни органи властите ја гарантираат оваа доверливост. Ваквата доверливост не спречува навремена размена на информации помеѓу надлежните органи, Комисијата, БЕРЕК и сите други надлежни органи засегнати со цел прегледување, следење и надзор на спроведувањето на оваа Директива. 4. Земјите членки обезбедуваат дека, во согласност со националните правила за пристап до јавноста до информации и во согласност со Унијата и националните правила за трговски тајни и заштита на личните податоци, националните регулаторни органи и другите надлежни органи објавуваат информации што придонесуваат за отворен и конкурентен пазар. 5. Националните регулаторни органи и другите надлежни органи ги објавуваат модалитетите за јавен пристап до информации, како што е наведено во ставот 4, вклучително и постапките за добивање таков пристап.			
<i>Член 21</i> Потребни информации за општото овластување, правата на користење и специфичните обврски 1. Без да е во спротивност со информациите што се бараат според член 20 и обврска за доставување информации и извештаи во согласност со националното законодавство надвор од општото овластување, националните регулаторни и други надлежни органи може да бараат од претпријатијата да обезбедат информации во врска со општото	Целосно усогласен	Доставување на податоци и информации Член 55 (1) Операторите се должни на Агенцијата да и доставуваат податоци и	

овластување, правата на користење или посебните обврски наведени во член 13(2), што е пропорционално и објективно оправдано за целите на: (а) врз систематска основа или принципот „од случај до случај“, верификација на усогласеноста со состојба 1 од Дел А, услови 2 и 6 од Дел Г и услови 2 и 7 од Дел Д од Анекс I и на исполнување на обврските наведени во член 13(2); (б) врз принципот „од случај до случај“, верификација на усогласеноста, како што е утврдено во Анекс I, кога е примена пријава или кога надлежниот орган има други причини да верува дека состојбата не е исполнета, а во случај на истрага од надлежен орган по своја иницијатива; (в) спроведување на постапки за разгледување и проценка на барањата за доделување на правата на користење; (г) објавување компаративни прегледи за квалитетот и цената на услугите во корист на потрошувачите; (д) споредување на јасно дефинирани статистики, извештаи или студии; (ѓ) спроведување на анализа на пазарот за целите на оваа Директива, вклучително и податоци за влезниот пазар или малопродажните пазари, соседните или поврзани со пазарите кои се предмет на анализа на пазарот; (е) обезбедување на ефикасно користење и обезбедување на ефикасно управување на радиоспектар и нумерирани ресурси; (ж) проценка на идниот развој на мрежи или услуги што можат да влијаат на големопродажните услуги што им се даваат на конкурентите, за територијалното покривање, за конекцијата достапна на крајниот корисник или назначувањето на области согласно со член 22; (з) спроведување географски прегледи; (с) обезбедување на одговор на оправдани барања за информации од страна на БЕРЕК. Информациите наведени во точките (а) и (б) и од (г) до (ј) од првиот потстав не се потребни пред или како услов за пристап до пазарот. БЕРЕК може да развие модели за барања за информации каде што е потребно за да се олесни консолидираната презентација и анализа на добиените информации. 2. Што се однесува до правата на користење за радиоспектар, информациите наведени во став 1 особено се однесуваат на ефективно и ефикасно користење на радиоспектарот и исполнување на какви било		информации, вклучително и документи и финансиски информации, а кои Агенцијата ќе ги користи за вршење на надлежностите утврдени со овој закон, а особено за: а) систематска или поединечна контрола на усогласеноста со: - обврската за уплата на средства во фондот за универзална услуга, - обврската за плаќање на надоместоците кон Агенцијата, - обврската за ефикасното и ефективното користење на радиофреквенциите броевите и/или сериите на броеви и - обврските наметнати од страна на Агенцијата согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на него; б) поединечна усогласеност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и поединечните акти на Агенцијата во случај кога: - е поднесена жалба, - Агенцијата има сознанија дека се сторени повреди на одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на него, наметнатите обврски или условите за	

обврски за покривање и квалитет на услугите поврзани со правата на користење за радиоспектар и нивна верификација. 3. Кога националните регулаторни органи или други надлежни органи бараат од претпријатијата да ги достават информациите наведени во став 1, тие ги известуваат за специфичните цели за кои ќе се користат релевантните информации. 4. Националните регулаторни органи или други надлежни органи не ги бараат истите информации што веќе ги бара БЕРЕК согласно член 40 од Регулацијата (ЕУ) 2018/1971 кога добиените информации веќе биле доставени до тие органи од страна на БЕРЕК.		користење на радиофреквенции или условите за користење на броеви и/или серии на броеви или - Агенцијата по службена должност спроведува постапка за утврдување на усогласеноста на работењето на операторите со одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на него, наметнатите обврски или условите за користење на радиофреквенции или условите за користење на броеви и серии на броеви; в) постапка за и процена на барањето за доделување право за користење на ограничените ресурси во согласност со овој закон; г) објавување на извештаи или компаративни прегледи за квалитетот и цената на услугите кои се од корист за потрошувачите; д) јасно утврдени статистички цели; ѓ) анализа на пазарот; е) заштита на ефикасна употреба и обезбедување ефикасно управување со радиофреквенциите; ж) евалуација на развојот на идни мрежи или услуги кои можат да имаат влијание врз големопродажните	

		услуги што и се достапни на конкуренцијата; з) сметководствени податоци за малопродажните пазари кои се поврзани со големопродажните пазари; с) планови за набавување на опремата за електронските комуникациски мрежи и и) планови за вклучување на трети страни во процесот на набавката. (2) Податоците и информациите од ставот (1) точки а), б), г) д) е), ж) и з) на овој член Агенцијата не смее да ги бара пред или како услов за започнување со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (3) Информациите кои ги бара Агенцијата треба да бидат пропорционални и објективни на целта за којашто ќе бидат употребени. (4) Операторите се должни на пишано барање на Агенцијата да и ги достават информациите од ставот (1) на овој член, на ниво на	

		деталност и во рок којшто не може да биде пократок од 15 дена од денот на приемот на барањето, без надоместок. Агенцијата е должна во барањето да ги наведе причините за користење на побараните информации. (5) Агенцијата може доверливите податоци и информации кои ги има добиено да ги користи само за цели за коишто тие се побарани со почитување на доверливоста на истите.	
<i>Член 22</i> Географски истражувања за распоредување на мрежата 1. Националните регулаторни и/или други надлежни органи спроведуваат географско истражување за покриеноста на електронските комуникациски мрежи кои можат да обезбедат широкопојасен интернет („широкопојасни мрежи“) до 21 декември 2023 година, а потоа да го ажурираат најмалку на секои три години. Географското истражување вклучува испитување на тековната географска покриеност на широкопојасните мрежи на територијата на државата, како што се бара за задачите на националните регулаторни и/или други надлежни органи според оваа Директива и за истражувањата потребни за примена на правилата за државна помош. Географското истражување може да вклучува и проценка на временскиот рок утврден од надлежниот орган за покривање на широкопојасни мрежи, вклучувајќи мрежи со многу висок капацитет на територијата на земјата. Оваа прогноза ги вклучува сите релевантни информации, вклучително и планирани распоредувања од претпријатија или јавни тела со мрежи со многу висок капацитет и значајни надградби или проширувања на мрежи за да се постигне најмалку 100 Mbps брзини на преземање. За таа цел, националните регулаторни органи и/или други надлежни органи бараат од претпријатијата и јавните органи да ги обезбедат овие информации, доколку се достапни овие информации и може да се обезбедат по цена на разумни напори.	Не е усогласен	Единствено во член 8 став 4 од Законот во надлежности на Агенцијата е регулирано да утврдува релевантни пазари на производи и услуги и релевантни географски пазари во областа на електронските комуникации на територијата на Република Македонија.	Потребно е да се воведат нов член во Глава 9 Изградба на електронски комуникациски мрежи и придружни средства кој би го регулирал Географскиот преглед на покриеност со широкопојасни мрежи. Текстот на членот би гласел: Географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи (1) Агенцијата управува и е должна редовно да спроведува и да го ажурира најмалку на секои три години географскиот преглед на достапност на електронски комуникациски мрежи со кои може да се обезбеди широкопојасен пристап до интернет. (2) Географскиот преглед од ставот (1) на овој член, опфаќа преглед на географска достапност на

Степенот до кој сите или дел од информациите собрани во контекст на оваа прогноза би биле соодветна да се користат, ќе ја утврди националниот регулаторен орган во согласност со задачите што му се доделени на оваа Директива. Кога географско испитување не е спроведено од национален регулаторен орган, тој ќе се спроведе во соработка со тој орган, доколку се во согласност со неговите задачи. Информациите собрани во географското истражување го содржат потребниот степен на деталност на податоците на локално ниво, вклучуваат доволно информации за квалитетот на услугата и неговите параметри и се обработуваат во согласност со член 20(3). 2. Националните регулаторни органи и/или други надлежни органи можат да назначат област со јасни територијални граници, каде што, врз основа на собраните информации и секоја прогноза подготвена во согласност со став 1, се утврдува дека ниту едно претпријатие или јавен орган, за време на траењето на релевантната прогноза, ниту распоредува, ниту планира да распореди мрежа со голем капацитет или значително да ја подобри или прошири својата мрежа со брзина од најмалку 100 Mbps за преземање на податоци. Националните регулаторни органи и/или други надлежни органи ги објавуваат назначените области. 3. За назначена област, надлежните органи можат да ги поканат претпријатијата и јавните власти да ја кажат својата намера да распоредат мрежи со многу висок капацитет за времетраењето на релевантната прогноза. Кога, по оваа покана, претпријатие или јавно тело изјавува дека има намера да го стори тоа, надлежниот орган може да побара од другите претпријатија и јавните власти да се изјаснат дали имаат намера да распоредат мрежи со голем капацитет или значително да ја подобрат или прошират својата мрежа на брзина од најмалку 100 Mbps за преземање на податоци во оваа област. Надлежниот орган ги наведува информациите што треба да бидат вклучени во поднесените барања за да се обезбеди барем слично ниво на деталност како што е земено предвид во можната прогноза наведена во став 1. Покрај тоа, ги известува претпријатијата и јавните органи што пројавуваат интерес дали назначената област е покриена или веројатно ќе биде покриена со пристапна мрежа од следна генерација со брзина на преземање на податоци под 100 Mbps врз основа на информациите собрани согласно став 1. 4. Мерките наведени во став 3 се донесуваат во согласност со ефикасна, објективна, транспарентна и недискриминаторска постапка, со којашто никое претпријатие не е исклучено <i>а priori</i>.			постоечките широкопојасни мрежи на територијата на Република Северна Македонија кој е изработен со цел Агенцијата да може да ги извршува работите од својата надлежност во согласност со одредбите од овој закон и примената на прописите за државна помош. (3) Географскиот преглед од ставот (1) на овој член содржи и планирано покривање со широкопојасни мрежи за период кој ќе го утврди Агенцијата, а кој не може да биде подолг од три години, вклучувајќи ги и мрежите со многу висок капацитет на територијата на Република Северна Македонија. (4) Географскиот преглед од ставот (1) на овој член ги содржи сите релевантни податоци, вклучувајќи и податоци за плановите за поставување на мрежи со многу висок капацитет на било кој оператор или јавна институција, како и податоци за значителни надоградби или проширувања на мрежата за да се постигне најмалку 100 Mbit/s, брзини на преземање на податоци. (5) Операторите и јавните институции, се должни на барање на Агенцијата, да и ги достават сите податоци од ставовите (3) и (4) на овој член, согласно членот 57 од овој закон (6) Податоците добиени со географскиот преглед од ставот (1) на овој член, треба да содржат соодветно ниво на деталност и

5. Земјите членки обезбедуваат националните регулаторни и други надлежни органи и локалните, регионалните и националните органи одговорни за распределување на јавни средства за распоредување на електронски комуникациски мрежи, за развој на национални планови за широкопојасен интернет, за дефинирање на обврски за покривање кои се обврзани со правата на користење на радиоспектар и за проверат достапноста на услугите во рамките на обврските за универзална услуга на нивната територија да ги земат предвид резултатите од географското истражување и сите назначени области согласно со ставовите 1, 2 и 3. Земјите членки обезбедуваат надлежните органи за спроведување на географската истражување да ги достават овие резултати, под услов органот примател да обезбеди исто ниво на доверливост и заштита на деловната тајна како органот испраќач и ги известува страните што ги доставуваат информациите. Овие резултати, исто така, се достапни за БЕРЕК и Комисијата на барање под истите услови. 6. Кога не се достапни релевантни информации на пазарот, надлежните органи треба да направат директен пристап до недоверливи податоци за географско истражување во согласност со Директивата 2003/98/EЗ за да овозможат повторно користење. Кога таквите средства не се достапни на пазарот, тие исто така обезбедуваат средства за информации за да им овозможат на крајните корисници да утврдат достапност за поврзување во различни региони со потребното ниво на детали за да можат да изберат оператор или давател на услуги. 7. Со цел да се придонесе за доследна примена на географските истражувања и прогнози, БЕРЕК до 21 јуни 2020 година издава насоки за да им помогне на националните регулаторни органи и/или други надлежни органи за усогласено исполнување на нивните обврски од овој член, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата и релевантните национални власти.			расчленетост по подрачја, вклучувајќи ги и податоците за параметрите за квалитет на услугите. На сите собрани податоци се применуваат одредбите од членот 58 овој закон. (7) Агенцијата може да назначи област со јасни географски граници на која врз основа на собраните податоци, утврдува дека во текот на времетраењето на рокот од ставот (3) на овој член, ниту еден оператор или јавна институција не поставила и не планира да постави широкопојасна мрежа, мрежа со многу висок капацитет, или значително не ја надградила или проширила својата мрежа, така да нема можност да се постигне најмалку 100 Mbit/s, брзини на преземање на податоци. Агенцијата јавно ги објавува податоците за така определените области. (8) Агенцијата може за областите определени во согласност со ставот (7) на овој член да ги повика операторите и јавните институции да се изјаснат дали имаат намера да постават мрежа со многу висок капацитет во текот на времетраењето на рокот од ставот (3) на овој член. (9) Доколку оператор или институција од јавниот сектор изјави дека има намера да постави мрежа со многу висок капацитет, Агенцијата може и од други оператори и јавни институции да побара изјава дали имаат намера да постават мрежа со

			многу висок капацитет или дали имаат намера значително ја надградат или прошират својата мрежа, со цел да се постигне најмалку 100 Mbit/s, брзини на преземање на податоци во таа област. (10) Агенцијата на својата веб страна ја објавува изјавата на операторот или јавната институција од ставот (9) на овој член. (11) Врз основа на собраните податоци, Агенцијата го известува секој оператор или институцијата од јавниот сектор која изјавила интерес за инвестирање, за тоа дали областа определена во согласност со ставот (7) на овој член е покриена или веројатно ќе биде покриена со пристапна мрежа од следна генерација која ќе овозможи најмалку 100 Mbit/s, брзини на преземање на податоци. (12) Агенцијата при вршењето на работите од својата надлежност, кои се однесуваат на наметнување на обврска за покриеност поврзана со правото на користење на радиофреквенциски спектар, како и на проверка на достапноста на универзалните услуги ги има предвид податоците од географскиот преглед во согласност со одредбите на овој член. (13) Министерството и надлежните органи на државната управа за доделување на јавни средства кои се однесуваат на развојот и поставувањето на

			електронски комуникациски мрежи, како и развој на национални планови за широкопојасен пристап до интернет, ги имаат предвид податоците од географскиот преглед во согласност со одредбите на овој член. (14) Агенцијата може на институциите од ставот (13) на овој член, на нивно барање да им достави и податоци од географскиот преглед, кои претставуваат деловна тајна, согласно овој закон, под услов да обезбедат доверливост и заштита на деловната тајна и за истото Агенцијата ќе ги извести сите оние кои доставиле податоци кои претставуваат деловна тајна. (15) Податоците собрани во постапката на географскиот преглед од ставот (1) на овој член, кои не се достапни на пазарот и на кои не се однесуваат прописите за заштита на деловна тајна, Агенцијата во соодветна форма ќе ги објави на својата веб страна, со цел тие податоци да им бидат достапни на крајните корисници за да им го олеснат изборот на оператор или на давател на електронски комуникациски услуги.
<i>Член 23</i> Механизам за консултации и транспарентност 1. Освен во случаи што спаѓаат во член 26 или 27 или член 32(10), земјите членки обезбедуваат дека, доколку националните регулаторни или други надлежни органи имаат намера да преземат мерки во согласност со оваа директива, или кога имаат намера да обезбедат ограничувања во согласност со член 45(4) и (5), кои имаат значително влијание врз релевантниот пазар, им даваат можност на заинтересираните	Целосно усогласен	Влијание на јавноста Член 13 (1) Агенцијата пред да донесе или измени подзаконски акти или одлуки од своја надлежност, а кои	

страни да разговараат за нацрт-мерката во разумен рок, имајќи ја предвид сложеноста на предметот и, освен во исклучителни околности, во секој случај не пократок од 30 дена. 2. За целите на член 35, надлежните органи ќе го известат РСПГ во моментот на објавување за секоја нацрт-мерка што спаѓа во опсегот на компаративната или постапката за избор на конкуренција согласно член 55(2) и се однесува на употреба на радиофреквенциски спектар за кои се утврдени усогласени услови со технички мерки за спроведување во согласност со Одлуката бр. 676/2002/EЗ со цел да се овозможи нејзина употреба за безжични широкопојасни електронски комуникациски мрежи и услуги („безжични широкопојасни мрежи и услуги“). 3. Националните регулаторни и други надлежни органи ги објавуваат своите национални процедури за консултации. Земјите членки обезбедуваат воспоставување единствена информативна точка преку која може да се пристапи до сите тековни консултации. 4. Резултатите од постапката за консултации се објавуваат јавно, освен во случај на доверливи информации во согласност со Унијата и националните правила за комерцијална доверливост.		значително влијаат на релевантниот пазар на електронски комуникации, како и пред да ја донесе годишната програма за работа на Агенцијата за наредната година е должна на својата веб страница јавно да ја објави предложената одлука или подзаконскиот акт, односно предложената годишна програма за работа на Агенцијата за наредната година, со цел да обезбеди јавна расправа со која ќе им се овозможи на сите заинтересирани страни да ги изразат своите мислења, гледишта и ставови во однос на истите. (2) Рокот на траењето на јавната расправа не смее да биде пократок од 30 дена од денот на објавувањето на предложените акти од ставот (1) на овој член. (3) По истекот на рокот од ставот (2) на овој член, а пред донесувањето на актите од ставот (1) на овој член, Агенцијата ги објавува на својата веб страница добиените мислења и коментари, како и ставот на Агенцијата по однос на истите, при што доверливите информации и податоци не се објавуваат.	

		(4) Пред да ги донесе актите од ставот (1) на овој член Агенцијата може да одржи и јавен состанок со заинтересираните страни. (5) Одредбите од овој член не се применуваат во случај кога Агенцијата ги извршува своите обврски за пренос на остварени приходи согласно со членот 29-а од овој закон.	
<i>Член 24</i> Консултации со заинтересирани страни 1. Земјите членки осигуруваат, како што е соодветно, дека надлежните органи во координација, кога е соодветно, со националните регулаторни органи да ги земат предвид ставовите на крајните корисници, особено потрошувачите и на крајните корисници со инвалидитет, производителите и претпријатијата што обезбедуваат мрежни електронски комуникациски мрежи или услуги за прашања поврзани со сите права на крајниот корисник и потрошувачот, вклучително и еквивалентен пристап и избор за крајни корисници со посебни потреби, во врска со јавно достапни услуги за електронски комуникации, особено кога тие имаат значително влијание врз пазарот. Земјите членки осигуруваат дека надлежните органи во координација, кога е соодветно, со националните регулаторни тела воспоставуваат механизам за консултации, достапен за крајните корисници со инвалидитет, осигурувајќи дека во нивните одлуки за прашања поврзани со крајните корисници и правата на потрошувачите кои се однесуваат на јавно достапни електронски комуникации услуги, соодветно внимание се посветува на интересите на потрошувачите во електронските комуникации. 2. Заинтересираните страни можат да развијат, со водство на надлежните органи, во координација, каде што е соодветно, со националните регулаторни органи, механизми, кои вклучуваат потрошувачи, групи на корисници и даватели на услуги, за подобрување на општиот квалитет на давање услуги преку, меѓу другото, развивање и следење на кодови на однесување и стандарди за работа.	Делумно усогласен	Мерки за лица со инвалидитет Член 96 (1) Давателите на универзална услуга треба да преземат посебни мерки со цел на лицата со инвалидитет да им се обезбеди пристап до услугата и прифатливост на цените на услугите определени во членовите 93 став (3) и 94 од овој закон, еквивалентни на оние што ги имаат другите крајни корисници во Република Македонија. (2) Давателите на универзална услуга треба да обезбедат соодветни услуги, терминална опрема за пристап до услугата, пренос на податоци со брзина доволна да се обезбеди ефикасен пристап	Во насока на целосно усогласување со Директивата потребни се измени и дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Еднаков пристап и избор на крајни корисници со инвалидитет (1) Операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги се должни на крајните корисници со инвалидитет да им обезбедат: - пристап до електронски комуникациски услуги кои се еднакви на услугите достапни за мнозинството на крајни корисници, вклучувајќи ги и соодветните податоци кои им се обезбедуваат на крајните корисници, врз основа на членот 107 од овој закон; - имаат корист од изборот на оператор и услуги што се достапни до мнозинството крајни корисници (2) Агенцијата може да донесе одлука со која ќе го задолжи

3. Без да се во спротивност со националните правила, во согласност со законодавството на Унијата за промовирање на целите на културната и медиумската политика, како што се културната и лингвистичката разновидност и медиумскиот плурализам, надлежните органи во координација, кога е соодветно, со националните регулаторни органи можат да промовираат соработка помеѓу претпријатија што обезбедуваат мрежи или услуги за електронски комуникации и сектори заинтересирани за промоција на законска содржина во електронските комуникациски мрежи и услуги. Таа соработка може да вклучува и координација на информациите од јавен интерес што треба да се обезбедат во согласност со член 103(4).		на интернет, согласно со подзаконскиот акт од членот 92 став (2) од овој закон за учениците со посебни образовни потреби во редовните и посебните основни и средни училишта, во согласност со законите за основното и средното образование во Република Македонија. (3) Агенцијата со актот од членот 92 став (2) од овој закон подетално ќе ги пропише мерките од ставовите (1) и (2) на овој член.	операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги да преземе соодветни мерки заради исполнување на обврските од ставт (1) на овој член и од истите да побара да достават податоци за преземените мерки. (3) Операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги се должни, при преземањето на мерките од ставот (3) на овој член да постапат во согласност со релевантните норми и технички спецификации од членот 61 од овој закон. (4) Дополнителни барања во врска со обезбедувањето на еднаков пристап и избор за крајните корисници со инвалидитет се пропишуваат со правилникот од членот 107 од овој закон.
<i>Член 25</i> Решавање вонсудски спорови 1. Земјите членки гарантираат дека националниот регулаторен орган или друг надлежен орган надлежен за, или барем едно независно тело со докажана експертиза, со примена на членовите 102 до 107 и член 115 од оваа директива е наведена како алтернативен субјект за решавање спорови во согласност со член 20(2) од Директивата 2013/11/EУ со цел решавање на спорови меѓу давателите на услуги и потрошувачите кои произлегуваат од оваа директива и се однесуваат на извршувањето на договорите. Земјите членки можат да го прошират пристапот до алтернативни процедури за решавање спорови, обезбедени од тој орган или тело на крајните корисници, освен потрошувачите, особено микропретпријатијата и малите претпријатија.	Целосно усогласен	Посредување Член 54 (1) Агенцијата на страните во спорот им предлага постапка на посредување со цел за истите меѓусебно да се договорат со склучување на спогодба. (2) Агенцијата е должна во рок од осум дена од денот на приемот на барањето за решавање на спор на страните во спорот да им достави писмен предлог за спроведување на постапка за посредување.	

2. Без да е во спротивност со Директивата 2013/11/ЕУ, кога таквите спорови вклучуваат страни во различни земји членки, земјите членки ги координираат нивните напори со цел да се донесе решение за спорот.		(3) Постапката на посредување ќе се спроведе доколку страните во спорот во рок од пет дена од денот на приемот на писмениот предлог од ставот (2) на овој член писмено ќе ја известат Агенцијата дека се согласни да се спроведе постапка на посредување. (4) Во постапката на посредување Агенцијата има улога на посредник и ја води постапката на посредување применувајќи ги начелата на непристрасност, еднаквост и правичност и притоа водејќи сметка за испочитување на целите и регулаторните начела од членот 7 од овој закон. (5) При спроведување на постапката на посредување сите страни што се учесници во постапката се должни да го почитуваат начелото на доверливост. (6) Начинот на спроведување на посредувањето ќе го пропише Агенцијата.	
<i>Член 26</i> Решавање спорови помеѓу претпријатијата 1. Во случај на спор што произлегува во врска со постојните обврски според оваа директива помеѓу давателите на електронски комуникациски мрежи или услуги во земјата членка, или помеѓу таквите претпријатија и други претпријатија во земјата членка кои имаат корист од обврските за пристап или интерконекција или помеѓу давателите на	Целосно усогласен	Постапка за решавање на спор Член 55	

комуникациски мрежи или услуги во земја членка и давателите на придружни објекти, засегнатиот национален регулаторен орган по барање на која било страна и без да е во спротивност на ставот 2, донесува обврзувачка одлука за решавање на спорот во најкус можен рок, врз основа на јасни и ефикасни процедури и во секој случај во рок од четири месеци, освен во исклучителни околности. Засегнатата земја членка бара сите страни целосно да соработуваат со националниот регулаторен орган. 2. Земјите членки можат да донесат одредби со кои националните регулаторни органи можат да одбијат да го решат спорот, кога постојат други механизми, вклучително и медијација, кои подобро би придонеле за навремено решавање на спорот во согласност со целите утврдени во член 3. Националниот регулаторен орган ги известува страните за тоа без одлагање. Доколку по четири месеци спорот не се реши и ако спорот не е поднесен пред судовите од странката што бара надомест на штета, националниот регулаторен орган издава, на барање на која било од страните, обврзувачка одлука за решавање на спорот во најкраток можен рок и во секој случај во рок од четири месеци. 3. При решавањето на спорот, националниот регулаторен орган донесува одлуки со цел постигнување на целите утврдени во член 3. Сите обврски наметнати на претпријатието од страна на националниот регулаторен орган за решавање спор се во согласност со оваа директива. 4. Одлуката на националниот регулаторен орган е достапна за јавноста, имајќи ги предвид барањата за комерцијална доверливост. Националниот регулаторен орган им обезбедува на засегнатите страни целосна изјава за причините врз кои се заснова решението. 5. Постапката наведена во ставовите 1, 3 и 4 не ја спречува ниту една страна да покрене постапка пред судовите.		(1) Агенцијата води постапка за решавање на спорови меѓу: - оператори во согласност со одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и обврските наметнати од страна на Агенцијата, - мрежни оператори и оператори, согласно со овој закон и - крајни корисници и оператори согласно со одредбите од овој закон. (2) Во случаите од ставот (1) на овој член Агенцијата започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. (3) По приемот на барањето од ставот (2) на овој член Агенцијата, пред да ја започне постапката за решавање на спор, е должна на страните во спорот да им ја предложи постапката за посредување утврдена во членот 56 од овој закон. (4) Доколку која било од страните во спорот не ја прифати постапката за посредување од ставот (3) на овој член, или доколку во постапката за посредување не дојде до склучување на спогодба меѓу страните во спорот, Агенцијата по	

		барање на една од страните во спорот или по службена должност доколку се работи за спор за обврските од членот 79 од овој закон, ќе го реши спорот. (5) Во постапката на решавање на спорови Агенцијата ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено. (6) Доколку која било од страните во постапката за решавање на спор пред Агенцијата, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред Агенцијата се запира. (7) Агенцијата е должна да го реши спорот во најкраток можен временски рок, а најдоцна во рок од четири месеци од денот на започнувањето на постапката за решавање на спорот, освен во исклучителни околности кога истиот може да биде продолжен. (8) Агенцијата е должна при решавање на споровите да ги има предвид и целите и регулаторните начела од членот 8 од овој закон. Во постапката за решавање на спор страните се должни во	

		целост да соработуваат со Агенцијата. Операторите, во согласност со членот 57 од овој закон, во врска со постапката за решавање на спор се должни на Агенцијата да и ги достават сите собрани информации со кои располагаат. (9) Агенцијата е должна јавно да ги објавува одлуките во врска со споровите при што треба да ја има предвид заштитата на личните податоци и забраната за објавување на деловни тајни на странките.	
<i>Член 27</i> Решавање на прекугранични спорови 1. Во случај на спор што произлегува од оваа директива помеѓу претпријатија во различни земји членки, се применуваат ставовите 2, 3 и 4 на овој член. Овие одредби не се применуваат за спорови во врска со координацијата на радиоспектарот опфатени со член 28. 2. Секоја страна може да го упати спорот до националниот регулаторен орган или засегнатите органи. Кога спорот влијае на трговијата помеѓу земјите членки, надлежниот национален регулаторен орган или органи го известуваат БЕРЕК за спорот со цел да се донесе доследно решавање на спорот, во согласност со целите утврдени во член 3. 3. Кога е направено такво известување, БЕРЕК издава мислење со кое го поканува националниот регулаторен орган или надлежните органи да преземат конкретни активности за решавање на спорот или да се воздржат од дејствија, во најкраток можен рок и во секој случај во рамките на четири месеци, освен во исклучителни околности. 4. Националниот регулаторен орган или надлежните органи го очекуваат мислењето на БЕРЕК пред да преземат какви било активности за решавање на спорот. Во исклучителни околности, кога има итна потреба да се дејствува, со цел да се заштити конкуренцијата или да се заштитат интересите на крајните корисници, секој од надлежните	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

национални регулаторни органи може, по барање на странките или по своја иницијатива, да донесе привремени мерки. 5. Сите обврски наметнати на претпријатието од страна на националниот регулаторен орган како дел од решавањето на спорот треба да бидат во согласност со оваа директива, со најголемо внимание да го имаат земено предвид мислењето донесено од БЕРЕК и да бидат донесени во рок од еден месец од таквото мислење. 6. Постапката наведена во став 2 не исклучува секоја од страните да покрене постапка пред судовите.			
<i>Член 28</i> Координација на радиофреквенцискиот спектар помеѓу земјите членки 1. Земјите членки и нивните надлежни органи обезбедуваат употреба на радиофреквенциски спектар на нивната територија на начин на којшто не е спречена ниту една друга земја членка да дозволи на нејзината територија употреба на усогласен радиофреквенциски спектар во согласност со законодавството на Унијата, особено заради прекуграничната штетна интерференција меѓу земјите членки. Земјите членки ги преземаат сите неопходни мерки за таа цел, без оглед на нивните обврски согласно меѓународното право и релевантните меѓународни договори, како што се радио регулативите на ITU и радио регионалните договори на ITU. 2. Земјите членки соработуваат едни со други и, доколку е соодветно, преку РСПГ, во прекуграничната координација за употреба на радиофреквенциски спектар со цел: (а) обезбедување усогласеност со ставот 1; (б) решавање на кој било проблем или спор во врска со прекуграничната координација или прекугранична штетна интерференција помеѓу земјите членки, како и со трети земји, кои ги спречуваат земјите членки да користат усогласен радиофреквенциски спектар на нивната територија. 3. Со цел да се обезбеди усогласеност со став 1, секоја засегнатата земја членка може да побара од РСПГ да го искористи своето влијание за решавање на кој било проблем или спор во врска со прекуграничната координација или прекугранична штетна интерференција. Кога е соодветно, РСПГ може да издаде мислење во кое се предлага координирано решение за ваков проблем или спор. 4. Кога постапките наведени во ставот 2 или 3 не го решиле проблемот или спорот и по барање на која било засегнатата земја членка,	Целосно усогласен	Стратешко планирање и координација на радиофреквенциски спектар Член 122 Агенцијата и надлежните државни органи на Република Македонија соработуваат со Европската комисија, Меѓународната унија за телекомуникации и надлежните органи на други држави во врска со стратешкото планирање и координацијата на радиофреквенцискиот спектар. Притоа треба, меѓу другото да се има предвид економскиот, безбедносниот, здравствениот јавен интерес, слободата на изразување, културните, научните, социјалните и техничките аспекти на политиките на Република Македонија и различните	

Комисијата може, земајќи го предвид со најголемо внимание секое мислење на РСЈП, кое препорачува координирано решение согласно став 3, да донесе решенија упатени до засегнатите земји членки во врска со нерешениот проблем со штетна интерференција со примена на акти за решавање на прекугранична штетна интерференција помеѓу две или повеќе земји членки што ги спречуваат да го користат усогласениот радиофреквенциски спектар на нивната територија. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4). 5. Унијата, по барање на која било засегнатата земја членка, обезбедува правна, политичка и техничка поддршка за решавање на прашањата за координација на радиоспектарот со соседните земји на Унијата, вклучувајќи ги и земјите кандидати и пристапнички, на таков начин што засегнатите земји членки можат да го набљудуваат нивните обврски според законот на Унијата. Во обезбедувањето на таква помош, Унијата го промовира спроведувањето на политиките на Унијата.		интереси на корисниците на радиофреквенцискиот спектар со цел да се оптимизира користењето на радиофреквенцискиот спектар и избегнувањето на штетни интерференции.	
НАСЛОВ III СПРОВЕДУВАЊЕ <i>Член 29</i> Казни 1. Земјите членки утврдуваат правила за казни, вклучително и, кога е потребно, парични казни и предодредени неказниви или периодични казни, применливи за прекршувања на националните одредби донесени во согласност со оваа директива или за која било обврзувачка одлука донесена од Комисијата, националниот регулаторен или друг надлежен орган во согласност со оваа директива и ги преземаат сите неопходни мерки за да се обезбеди нивната примена. Во рамките на националното законодавство, националните регулаторни и други надлежни органи имаат моќ да воведат вакви казни. Предвидените казни се соодветни, ефективни, пропорционални и разубедувачки. 2. Земјите членки предвидуваат казни во контекст на постапката наведена во член 22(3) само кога претпријатието или јавниот орган свесно или крајно несовесно обезбедува лажни, погрешни или нецелосни информации. При утврдување на висината на казните или периодичните казни изречени на претпријатие или јавен орган за свесно или крајно несовесно обезбедување на лажни, погрешни или нецелосни информации во контекст на постапката наведена во член 22(3), треба да се земе предвид, меѓу другото, тоа дали однесувањето на претпријатието или јавниот орган	Делумно усогласен	Член 186-а За прекршоците утврдени со членовите 179, 180 и 181 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.	Во Глава 19 прекршочни одредби членот 186-а да се замени со нов текст во кој ќе се дефинира дека одмерувањето на висината на глобата за правно лице, односно за трговецот поединец се врши согласно со Законот за прекршоците.

имало негативно влијание врз конкуренцијата и, особено, дали, спротивно на првично дадените информации или какви било ажурирања на истите, претпријатието или јавниот орган или има распоредено, проширено или надградено мрежа, или не распоредило мрежа и не успеало да обезбеди објективно оправдување за таа промена на планот.			
<i>Член 30</i> Усогласеност со условите на општото овластување или на правата на користење за радиоспектар и ресурси за нумерација и исполнување на посебни обврски 1. Земјите членки осигуруваат дека нивните релевантни надлежни органи го следат и надгледуваат почитувањето на условите на општото овластување или на правата на користење за радиоспектар и за ресурси за нумерација, со специфичните обврски наведени во член 13(2) и со обврската да се користи радиофреквенцискиот спектар ефикасно и ефективно во согласност со член 4, член 45(1) и член 47. Надлежните органи имаат овластување да бараат од претпријатијата што се предмет на општото овластување или кои имаат права на користење за радиоспектар или за ресурси за нумерација, да ги обезбедат сите потребни информации за да потврди усогласеност со условите на општото овластување или правата на употреба за радиофреквенциски спектар и за ресурсите за нумерација или со специфичните обврски наведени во член 13(2) или член 47, во согласност со член 21. 2. Кога надлежен орган ќе утврди дека претпријатието не ги исполнува еден или повеќе услови за општо овластување или за права за користење за радиофреквенциски спектар и за ресурси за нумерација, или специфичните обврски наведени во член 13(2), тој го известува претпријатието за овие наоди и му дава можност да ги искаже своите ставови, во разумен временски рок. 3. Надлежниот орган има моќ да бара престанок на прекршокот наведен во став 2, веднаш или во разумен временски рок и презема соодветни и сразмерни мерки со цел да обезбеди усогласеност. Во овој поглед, земјите членки им даваат овластување на надлежните органи да наметнат: (а) доколку е соодветно, разубедувачки финансиски казни што можат да вклучуваат периодични казни со ретроактивно дејство; и (б) наредби да престане или да се одложи обезбедувањето на услугата или пакетот услуги што, доколку продолжи, може да предизвика значителна штета на конкуренцијата, во очекување на	Целосно усогласен	Мерки во случај на повреда на прописите Член 48 (1) Доколку Агенцијата при вршење на надзор утврди дека оператор при своето работење не е усогласен со еден или повеќе од условите утврдени со овој закон, прописите донесени врз основа на него, обврските наметнати од страна на Агенцијата, како и со условите утврдени за користење на радиофреквенции и за користење на броеви и/или серии на броеви, таа за тоа писмено ќе го известува операторот и ќе му даде рок не пократок од 30 дена од денот на приемот на писменото известување да ја отстрани утврдената неусогласеност. (2) Доколку операторот не ја отстрани утврдената неусогласеност согласно со ставот (1) на овој член, Агенцијата ќе покрене прекршочна постапка, а во случај кога се работи за	

исполнување на обврските за пристап, наметнати по анализа на пазарот извршена во согласност со член 67. Надлежните органи ги соопштуваат мерките и причините врз кои што тие се засноваат, на засегнатото претпријатие без одлагање и пропишуваат разумен период за претпријатието да ги почитува мерките. 4. И покрај ставовите 2 и 3 на овој член, земјите членки го овластуваат надлежниот орган да наметне, каде што е соодветно, парични казни на претпријатијата заради недоставување на информации, во согласност со обврските изречени според точките (а) или (б) од првиот потстав од член 21(1) и член 69, во разумен рок определен од надлежен орган. 5. Во случај на сериозно нарушување или повторено кршење на условите на општо овластување или на правата на користење за радиоспектар и за ресурси за нумерација, или на специфични обврски наведени во член 13(2) или член 47(1) или (2), кога мерките во насока на обезбедување усогласеност од ставот 3 на овој член не успеале, земјите членки им даваат овластување на надлежните органи да го спречат претпријатието да продолжи да обезбедува мрежни или услуги за електронски комуникации или да ги суспендира или повлече тие права на употреба. Земјите членки му даваат овластување на надлежниот орган да воведат казни кои се ефективни, пропорционални и разубедувачки. Ваквите казни може да се применат за да се покрие периодот на прекршување, дури и ако прекршокот последователно е исправен. 6. И покрај ставовите 2, 3 и 5 на овој член, надлежниот орган може да преземе итни привремени мерки за да ја поправи ситуацијата пред да донесе конечна одлука, кога има докази за прекршување на условите на општо овластување, на правата на употреба за радиорефреквенциски спектар и за ресурси за нумерација или за специфични обврски наведени во член 13(2) или член 47(1) или (2) што претставува непосредна и сериозна закана за јавната сигурност, јавната безбедност или јавното здравје или ризици кои создаваат сериозни економски или оперативни проблеми за други даватели на услуги или корисници на електронски комуникациски мрежи или услуги или други корисници на радиорефреквенцискиот спектар. Надлежниот орган му дава на засегнатото претпријатие разумна можност да ги искаже своите ставови и да предложи какви било правни лекови. Онаму каде што е соодветно, надлежниот орган може да ги потврди привремените мерки, кои ќе важат максимум три месеци, но кои можат, во околности кога постапките за извршување не се завршени, да се продолжи за понатамошен период до три месеци.		неусогласеност со обврските за пристап наметнати од страна на Агенцијата по извршената анализа на релевантниот пазар што предизвикува значителна штета на развојот на конкуренцијата, Агенцијата со решение и ќе му нареди на операторот во рок од десет дена од денот на приемот на решението да престане со обезбедувањето на некоја услуга или на пакет на услуги се додека се обезбеди усогласеноста со обврските наметнати од Агенцијата. (3) Во случај кога се работи за неусогласеност што се однесува на недоставување на информации согласно со членот 55 од овој закон или неусогласеност со обврската за транспарентност согласно со членот 84 од овој закон, Агенцијата против операторот ќе покрене прекршочна постапка без притоа да ги примени одредбите од ставот (1) на овој член. (4) Во случај кога се работи за сериозни или повторени неусогласености, а мерките што Агенцијата ги презела согласно со ставот (2) на овој член не ги дале	

7. Претпријатијата имаат право да поднесат жалба против мерки преземени согласно овој член, во согласност со постапката наведена во член 31.		очекуваните резултати, директорот на Агенцијата може да донесе решение со кое на операторот ќе му забрани обезбедување на електронски комуникациски мрежи и/или услуги, ќе му го отповика правото на користење на радиофреквенции, како и правото на користење броеви и/или серии на броеви. (5) Без оглед на одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член, во случај кога Агенцијата има доказ дека постои неусогласеност што претставува итна и сериозна закана за јавната безбедност, сигурноста или здравјето на луѓето, или ќе им создаде сериозни економски или оперативни проблеми на другите оператори или други корисници на радиофреквенции, директорот на Агенцијата ќе донесе решение со кое на операторот ќе му изрече итна временна мерка забрана за обезбедување на некоја услуга или на пакет на услуги со цел да се отстрани неусогласеноста. Рокот за кој е изречена времената	

		мерка не може да биде подолг од три месеци. (6) Директорот на Агенцијата по донесувањето на решението од ставот (5) на овој член ќе му овозможи на операторот во рок којшто не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на решението да го изнесе својот став по однос на утврдената неусогласеност и да предложи превентивни мерки за отстранување на истата. (7) Доколку во рокот за кој е изречена времената мерка од ставот (5) на овој член, операторот не ја отстрани утврдената неусогласеност, Агенцијата може рокот за кој е изречена времената мерка да го продолжи за период кој не може да биде подолг од три месеци. (8) Доколку операторот ја отстрани утврдената неусогласеност Агенцијата во рок од три дена од денот на истекот на рокот за кој е изречена времената мерка ќе донесе решение со кое ќе ја укине изречената времената мерка.	
<i>Член 31</i> Право на жалба 1. Земјите членки обезбедуваат постоење на ефективни механизми на национално ниво, под кои секој корисник или претпријатие што	Целосно усогласен	Постапка за решавање на спор Член 53	

обезбедува електронски комуникациски мрежи или услуги или придружни објекти кои се засегнати со одлука на надлежен орган има право на жалба против таа одлука до органот за жалби што е независен од вклучените страни и од каква било надворешна интервенција или политички притисок што може да ја загрози неговата независна проценка на предметите што се покренуваат пред него. Ова тело, кое може да биде суд, има соодветна експертиза која му овозможува ефективно да ги извршува своите функции. Земјите членки осигуруваат дека основаноста на случајот правилно се зема предвид. Во очекување на исходот на жалбата, одлуката на надлежниот орган ќе застане, освен ако се издадат привремени мерки во согласност со националното законодавство. 2. Кога органот за жалби од став 1 на овој член не е од судски карактер, тој секогаш дава писмена причина за својата одлука. Понатаму, во таков случај, неговата одлука е предмет на разгледување од судот или трибуналот во рамки значењето на член 267 ДФЕУ. Земјите членки гарантираат дека механизмот за жалби е ефективен. 3. Земјите членки собираат информации за општиот предмет на жалби, за бројот на барања за жалба, времетраењето на жалбената постапка и бројот на решенија за доделување на привремени мерки. Земјите членки ги доставуваат таквите информации, како и решенијата или пресудите, до Комисијата и БЕРЕК по нивно образложено барање.		(1) Агенцијата води постапка за решавање на спорови меѓу: - оператори во согласност со одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и обврските наметнати од страна на Агенцијата, - оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, согласно со овој закон и - крајни корисници и оператори согласно со одредбите од овој закон. (2) Во случаите од ставот (1) на овој член Агенцијата започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. (3) По приемот на барањето од ставот (2) на овој член Агенцијата, пред да ја започне постапката за решавање на спор, е должна на страните во спорот да им ја предложи постапката за посредување утврдена во членот 54 од овој закон. (4) Доколку која било од страните во спорот не ја прифати постапката за посредување од ставот (3) на овој член, или доколку во постапката за посредување не дојде до склучување на спогодба меѓу страните во	

		спорот, Агенцијата по барање на една од страните во спорот или по службена должност доколку се работи за спор за обврските од членот 73 од овој закон, ќе го реши спорот. (5) Во постапката на решавање на спорови Агенцијата ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено. (6) Доколку која било од страните во постапката за решавање на спор пред Агенцијата, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред Агенцијата се запира. (7) Агенцијата е должна да го реши спорот во најкраток можен временски рок, а најдоцна во рок од четири месеци од денот на започнувањето на постапката за решавање на спорот, освен во исклучителни околности кога истиот може да биде продолжен. (8) Агенцијата е должна при решавање на споровите да ги има предвид и целите и регулаторните начела од членот 7 од овој закон. Во постапката за решавање на	

		спор страните се должни во целост да соработуваат со Агенцијата. Операторите, во согласност со членот 55 од овој закон, во врска со постапката за решавање на спор се должни на Агенцијата да и ги достават сите собрани информации со кои располагаат. (9) Агенцијата е должна јавно да ги објавува одлуките во врска со споровите при што треба да ја има предвид заштитата на личните податоци и забраната за објавување на деловни тајни на странките.	
НАСЛОВ IV ПРОЦЕДУРИ ЗА ВНАТРЕШЕН ПАЗАР ПОГЛАВЈЕ I <i>Член 32</i> Консолидирање на внатрешниот пазар на електронски комуникации 1. При извршувањето на нивните задачи согласно оваа директива, националните регулаторни органи треба да ги земат предвид со особено внимание целите утврдени во член 3. 2. Националните регулаторни органи придонесуваат за развој на внатрешниот пазар, работејќи едни со други и со Комисијата и БЕРЕК, на транспарентен начин, со цел да се обезбеди конзистентна примена, во сите земји членки, на оваа директива. За таа цел, тие особено соработуваат со Комисијата и БЕРЕК за да ги идентификуваат видовите инструменти и правни лекови што се најпогодни за решавање на одредени видови на ситуации на пазарот.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

3. Освен ако е поинаку предвидено во препораките или упатствата донесени согласно со член 34 по завршување на јавната консултација, доколку тоа е потребно според член 23, кога националниот регулаторен орган има намера да преземе мерка која: (а) спаѓа во опсегот на член 61, 64, 67, 68 или 83; и (б) ќе влијае на трговијата помеѓу земјите членки, тој ја објавува нацрт-мерката и ја доставува до Комисијата, БЕРЕК и до националните регулаторни органи во други земји членки, во исто време, наведувајќи ги причините за мерката, во согласност со член 20(3). Националните регулаторни органи, БЕРЕК и Комисијата можат да коментираат за таа нацрт-мерка во рок од еден месец. Периодот на еден месец нема да биде продолжен. 4. Нацрт-мерката од ставот 3 на овој член нема да се донесе за дополнителни два месеци, кога таа мерка има за цел: (а) да го дефинира релевантен пазар различен од оној што е дефиниран во препораката наведена во член 64(1); или (б) да назначи претпријатие дека има, индивидуално или заедно со други, значајна пазарна моќ, согласно член 67 (3) или (4); и тоа ќе влијае на трговијата помеѓу земјите членки, а Комисијата му укажа на националниот регулаторен орган дека смета дека нацрт-мерката ќе создаде бариера за внатрешниот пазар или ако има сериозни сомнежи за неговата компатибилност со правото на Унијата и особено целите наведени во член 3. Овој двомесечен период не се продолжува. Комисијата ги известува БЕРЕК и националните регулаторни органи за нејзините резерви во таков случај и истовремено ги објавува. 5. БЕРЕК објавува мислење за резервите на Комисијата од став 4, наведувајќи дали смета дека нацрт-мерката треба да се одржува, дополнува или повлече и, доколку е соодветно, да даде конкретни предлози за таа цел. 6. Во рок од двомесечен период од ставот 4, Комисијата може: (а) да донесе одлука со која се бара националниот регулаторен орган да ја повлече предлог-мерката; или			

(б) донесе одлука да ги укине резервациите наведени во став 4. Комисијата го зема предвид со најголемо внимание мислењето на БЕРЕК пред да донесе одлука. Одлуките наведени во точка (а) од првиот потстав треба да бидат придружени со детална и објективна анализа зошто Комисијата смета дека нацрт-мерката не треба да се донесе, заедно со конкретни предлози за нејзино изменување. 7. Кога Комисијата донела одлука во согласност со точката (а) од првиот потстав од ставот 6 на овој член со кој се бара од националниот регулаторен орган да повлече нацрт-мерка, националниот регулаторен орган ќе ја измени или повлече нацрт-мерката во рок од шест месеци од датумот на одлуката на Комисијата. Кога се менува нацрт-мерката, националниот регулаторен орган презема јавна консултација во согласност со член 23 и ја известува Комисијата за изменетата нацрт-мерка во согласност со ставот 3 на овој член. 8. Националниот регулаторен орган се грижи за најголем дел од коментарите на другите национални регулаторни тела, на БЕРЕК и на Комисијата и може, освен во случаите опфатени со ставот 4 и точка (а) од ставот 6, да ја донесе донесената нацрт-мерка и, кога тоа го прави, ја доставува до Комисијата. 9. Националниот регулаторен орган ги доставува до Комисијата и до БЕРЕК сите донесени конечни мерки што спаѓаат во точките (а) и (б) од ставот 3. 10. Во исклучителни околности, кога националниот регулаторен орган смета дека постои итна потреба да се дејствува, за да се заштити конкуренцијата и да се заштитат интересите на корисниците, по пат на отстапување од постапката утврдена во ставовите 3 и 4, тој може веднаш да донесе пропорционални и привремени мерки. Тој, без одлагање, ги соопштува овие мерки, со целосните причини, до Комисијата, до другите национални регулаторни органи и до БЕРЕК. Одлуката на националниот регулаторен орган да ги донесе таквите мерки трајни или да го продолжи периодот за кој тие се применуваат, подлежи на ставовите 3 и 4. 11. Националното регулаторно тело може да повлече нацрт-мерка во секое време.			

<i>Член 33</i> Постапка за доследна примена на корективни мерки 1. Кога предвидената мерка опфатена во член 32(3) има за цел да наметне, измени или повлече обврска на претпријатието за примена на член 61 или 67 во врска со членовите 69 до 76 и член 83, Комисијата може во рок од еден месец период наведен во член 32(3), да го извести засегнатиот национален регулаторен орган и БЕРЕК за нејзините причини за размислувањето дека нацрт-мерката ќе создаде бариера за внатрешниот пазар или за нејзините сериозни сомнежи за нејзината компатибилност со правото на Унијата. Во таков случај, нацрт-мерката нема да се донесе за дополнителни три месеци по известувањето на Комисијата. Во отсуство на такво известување, засегнатиот национален регулаторен орган може да ја усвои нацрт-мерката, водејќи сметка за сите коментари дадени од Комисијата, БЕРЕК или кој било друг национален регулаторен орган. 2. Во рок од тримесечен период од ставот 1 на овој член, Комисијата, БЕРЕК и националниот регулаторен орган тесно соработуваат за да ја идентификуваат најсоодветната и најефикасната мерка во однос на целите утврдени во член 3, притоа водејќи сметка со најголемо внимание за ставовите на учесниците на пазарот и потребата да се обезбеди развој на постојана регулаторна пракса. 3. Во рок од шест седмици од почетокот на тримесечниот период од ставот 1, БЕРЕК издава мислење за известувањето на Комисијата од став 1, во кое се наведува дали смета дека нацрт-мерката треба да се измени или повлече и, кога е соодветно, да даде конкретни предлози за таа цел. Ова мислење ги дава причините и ќе биде јавно објавено. 4. Доколку, според своето мислење, БЕРЕК ги сподели сериозните сомнежи на Комисијата, таа ќе соработува тесно со националниот надлежен регулаторен орган за да ја идентификува најсоодветната и најефикасната мерка. Пред крајот на тримесечниот период од ставот 1, националниот регулаторен орган може:	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

(а) да ја измени или повлече својата нацрт-мерка со земајќи го предвид со најголемо внимание известувањето на Комисијата наведено во став 1 и мислењето на БЕРЕК; или (б) да ја одржи својата нацрт-мерка. 5. Во рок од еден месец по завршувањето на тримесечниот период наведен во став 1 и земајќи го предвид со најголемо внимание мислењето на БЕРЕК, доколку има такво, Комисијата може: (а) да издаде препорака со која се бара националниот регулаторен орган да ја измени или повлече нацрт-мерката, вклучувајќи конкретни предлози за таа цел и да даде причини за нејзината препорака, особено кога БЕРЕК не ги споделува сериозните сомнежи на Комисијата; (б) да донесе одлука да ги укине резервациите наведени во согласност со став 1; или (в) за нацрт-мерки што спаѓаат во вториот потстав од член 61(3) или според член 76(2), да донесе одлука со која се бара засегнатата национална регулаторна власт да ја повлече нацрт-мерката, каде што БЕРЕК ги споделува сериозните сомнежи на Комисијата, придружени со детална и објективна анализа за тоа зошто Комисијата смета дека нацрт-мерката не треба да се донесе, заедно со конкретни предлози за изменување и дополнување на нацрт-мерката, во согласност со постапката наведена во член 32(7), која се применува мутатис мутандис. 6. Во рок од еден месец од издавањето на препораката на Комисијата, во согласност со точката (а) од ставот 5 или укинувањето на нејзините резерви во согласност со точката (б) од ставот 5, националниот регулаторен орган им ја соопштува на Комисијата и на БЕРЕК усвоената крајна мерка. Тој период може да биде продолжен за да му овозможи на националниот регулаторен орган да спроведе јавна консултација во согласност со член 23. 7. Кога националниот регулаторен орган ќе одлучи да не ја измени или повлече нацрт-мерката врз основа на препораката дадена во точка (а) од ставот 5, тој ги изложува причините.			

8. Националното регулаторно тело може да ја повлече предложената нацрт-мерка во која било фаза на постапката.			
<i>Член 34</i> Одредби за спроведување По консултација со јавноста и по консултација со националните регулаторни органи и земајќи го предвид со најголемо внимание мислењето на БЕРЕК, Комисијата може да донесе препораки или упатства во врска со член 32 кој ги утврдува формата, содржината и нивото на деталите што треба да се дадат во бараните известувања во согласност со член 32(3), околностите во кои не би биле потребни известувања и пресметка на роковите.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
ПОГЛАВЈЕ II Доследно обезбедување на радиофреквенциски спектар <i>Член 35</i> Процес на оценска мисија 1. Кога националниот регулаторен орган или друг надлежен орган има намера да преземе постапка за избор во согласност со член 55(2) во врска со радиофреквенцискиот спектар за кој се поставени усогласени услови со технички мерки за спроведување во согласност со Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ со цел да се овозможи неговата употреба за безжични широкопојасни мрежи и услуги, тој, во согласност со член 23, го информира РСПГ за секоја нацрт-мерка што спаѓа во опсегот на компаративната или конкурентската постапка за избор согласно член 55(2) и укажува дали и кога треба да се побара од РСПГ да свика Форум за оценска мисија. Кога ќе биде побарано да го стори тоа, РСПГ организира Форум за оценска мисија за да се дискутира и разменат мислења за нацрт-мерките што се пренесени, и ја олеснува размената на искуства и најдобрите практики за тие нацрт-мерки. Форумот за оценска мисија е составен од членови на РСПГ, а го организира и со него претседава претставник на РСПГ.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

2. Најдоцна за време на јавната консултација спроведена во согласност со член 23, РСПГ може исклучително да преземе иницијатива да свика Форум за оценска мисија во согласност со правилата за процедури за организирање со цел размена на искуства и најдобри практики за нацрт-мерка во врска со постапка за селекција кога смета дека нацрт-мерката значително ќе ја наруши можноста на националниот регулаторен орган или друг надлежен орган да ги постигне целите утврдени во членовите 3, 45, 46 и 47. 3. РСПГ однапред ги дефинира и објавува објективните критериуми за исклучително свикување на Форумот за оценска мисија. 4. За време на Форумот за оценска мисија, националниот регулаторен орган или друг надлежен орган дава објаснување за тоа како нацрт-мерката: (а) го промовира развојот на внатрешниот пазар, прекуграничното обезбедување на услуги, како и конкуренцијата и ги максимизира придобивките за потрошувачот и во целост ги постигнува целите утврдени во членовите 3, 45, 46 и 47 од оваа директива, како и во Одлуките бр. 676/2002/ЕЗ и бр. 243/2012/ЕУ; (б) обезбедува ефикасна и ефективна употреба на радиофреквенцискиот спектар; и (в) обезбедува стабилни и предвидливи услови за инвестирање за постојните и потенцијалните корисници на радиофреквенциски спектар при распоредување мрежи за обезбедување услуги за електронски комуникации кои зависат од радиофреквенцискиот спектар. 5. Форумот за оценска мисија е отворен за доброволно учество од експерти од други надлежни органи и од БЕРЕК. 6. Форумот за оценска мисија се свикнува само еднаш во текот на целокупниот национален процес на подготовка и консултација на една постапка за избор на еден или повеќе опсези на радиофреквенциски спектар, освен ако националниот регулаторен орган или друг надлежен орган побара да се реконструира. 7. На барање на националниот регулаторен орган или на друг надлежен орган што го побарал состанокот, РСПГ може да донесе			

извештај за тоа како нацрт-мерката ги постигнува целите предвидени во став 4, како одраз на ставовите разменети во Форумот за оценска мисија. 8. РСПГ објавува во февруари секоја година извештај во врска со нацрт-мерките што се дискутираат во согласност со ставовите 1 и 2. Во извештајот се наведени искуства и забележани најдобри практики. 9. По Форумот за оценска мисија, по барање на националниот регулаторен орган или друг надлежен орган што побарал состанок, РСПГ може да донесе мислење за нацрт-мерката.			
<i>Член 36</i> Усогласено доделување на радиорефреквенциски спектар Кога употребата на радиорефреквенциски спектар е усогласена, договорени се услови и постапки за пристап и претпријатијата на кои што се доделува радиорефреквенцискиот спектар во согласност со меѓународните договори и правилата на Унијата, земјите членки го доделуваат правото на користење за таков радиорефреквенциски спектар во согласност со тоа. Доколку, во рамките на заедничката постапка на селекција, се исполнат сите национални услови што се однесуваат на правото на користење на релевантниот радиоспектар, земјите членки нема да наметнат дополнителни услови, критериуми или процедури што би го ограничиле, измениле или одложило правилното спроведување на распределбата на заедничкиот радиоспектар.	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член. Предлог текст на новиот член: Контрола на радиорефреквенцискиот спектар и заштита од пречки (1) Заради спроведување на усогласеност во користењето на радиорефреквенциите на национално и меѓународно ниво, вршење на контрола на радиорефреквенцискиот спектар, мерења, испитувања и утврдување на причините за појава на пречки во радиорефреквенцискиот спектар и преземање на мерки за нивно отстранување, за вршење на други стручни и технички работи во делот на ефикасното управување со радиорефреквенцискиот спектар, во Агенцијата се формира организациона единица за контрола и мерење на радиорефреквенцискиот спектар, со потребната мерна, компјутерска и комуникациска опрема.

			(2) Операторите на електронски комуникациски мрежи се должни да вршат мерења, испитувања и утврдување на причините за пречки, како и да преземаат мерки за нивно отстранување, внатре во сопствените електронски комуникациски мрежи. (3) Агенцијата врши мерење, испитување и утврдување на причините за пречки кои ги предизвикуваат радио станиците, радио системите и друга радио опрема, или друга електронско комуникациска опрема надвор од електронските комуникациските мрежи на операторот. (4) Работите од ставот (3) на овој член во однос на пречките во радиофреквенцискиот спектар, кои ги предизвикуваат електронските комуникациските мрежи, радио станиците, радио системите или другата радио опрема на друга држава, Агенцијата ги врши во соработка со надлежните тела на таа држава, во согласност со релевантните прописи на Меѓународната унија за телекомуникации (ITU), Европската конференција за поштенска и телекомуникациска управа (CEPT) и Европската унија. (5) Работите од ставот (3) на овој член во однос на пречките во радиофреквенцискиот спектар, кој го користат вооружените сили на Република Северна Македонија,

			полицјата и безбедносно-информативните агенции, во согласност со Планот за намена на тадиофреквенциски спектар, ги вршат нивни овластени лица, по службена должност или по барање на Агенцијата.
<i>Член 37</i> Заедничка постапка за овластување со цел давање на индивидуални права за користење на радиоспектар Две или повеќе земји членки можат да соработуваат едни со други и со РСПГ, земајќи го предвид секој интерес изразен од учесниците на пазарот, со заедничко утврдување на заедничките аспекти на процесот на овластување и, кога е соодветно, исто така, заедничко спроведување на процесот на селекција за доделување на индивидуални права на употреба на радиоспектар. При обликување на заеднички процес на овластување, земјите членки можат да ги земат предвид следниве критериуми: (а) индивидуалниот национален процес на овластување се иницира и спроведува од надлежните органи во согласност со заеднички договорен распоред; (б) обезбедува, кога е соодветно, вообичаени услови и постапки за избор и доделување на индивидуални права на употреба за радиоспектар меѓу засегнатите земји членки; (в) предвидува, кога е соодветно, заедничките или споредливи услови да бидат прилагодени на индивидуалните права на употреба за радиофреквенциски спектар кај засегнатите земји членки, меѓу другото, дозволувајќи им на корисниците да им бидат доделени на слични блокови на радиоспектар; (г) е отворен во секое време за другите земји членки сè додека не се спроведе заедничкиот процес на овластување.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

Кога, и покрај интересот изразен од учесниците на пазарот, земјите членки не постапуваат заедно, тие ги известуваат учесниците на пазарот за причините што ја објаснуваат нивната одлука.			
ПОГЛАВЈЕ III Постапки за усогласување <i>Член 38</i> Постапки за усогласување 1. Кога Комисијата ќе заклучи дека разликите во спроведувањето од страна на националните регулаторни или други надлежни органи за регулаторните задачи утврдени во оваа директива може да создадат бариера за внатрешниот пазар, Комисијата може, земајќи го предвид во најголема мера мислењето на БЕРЕК, или каде што е соодветно, мислењето на РСПГ, да донесе препораки или, во согласност со ставот 3 на овој член, решенија преку акти за спроведување за да се обезбеди усогласено спроведување на оваа директива со цел да помогне за понатамошно постигнување на целите утврдени во член 3. 2. Земјите членки осигуруваат дека националните регулаторни органи и другите надлежни органи ги земаат предвид со најголемо внимание препораките наведени во став 1 при извршувањето на нивните задачи. Кога националниот регулаторен орган или друг надлежен орган ќе одлучи да не следи препорака, ја известува Комисијата, изнесувајќи ги причините за нејзиниот став. 3. Одлуките донесени во согласност со став 1 го вклучуваат само идентификувањето на усогласен или координиран пристап за решавање на следниве проблеми: а) непостојана примена на заеднички регулаторни пристапи од страна на националните регулаторни органи во однос на регулирање на пазарите за електронски комуникации при примена на членовите 64 и 67, кога тоа создава бариера за внатрешниот пазар; овие одлуки не се однесуваат на специфични нотификации издадени од националните регулаторни органи во согласност со член 32; во тој случај, Комисијата предлага само нацрт-одлука: (i) најмалку две години по донесувањето на препораката на Комисијата за решавање на истото прашање; и (ii) земајќи го предвид во најголема мера мислењето на БЕРЕК во врска со донесувањето на таквата одлука, која БЕРЕК ќе ја достави во рок од три месеци од барањето на Комисијата;	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

б) прашања поврзани со нумерација, блокови за нумерација, преносливост на броеви и идентификатори, системи за превод на броеви и адреси и пристап до услуги за итни случаи на единствениот европски број за итни повици „112“. 4. Актите за спроведување од ставот 1 на овој член се донесуваат во согласност со постапката за испитување од член 118(4). 5. БЕРЕК може, по своја иницијатива, ја советува Комисијата за тоа дали треба да се донесе мерка согласно став 1. 6. Доколку Комисијата не донесе препорака или одлука во рок од една година од денот на усвојување на мислење од страна на БЕРЕК, што покажува разлики во начинот на кој националните регулаторни или други надлежни органи ги исполнуваат регулаторните задачи утврдени во оваа директива, што може да се создаде пречки за внатрешниот пазар, ги информира Европскиот парламент и Советот за нејзините причини за тоа и ги објавува причините. Кога Комисијата усвоила препорака во согласност со став 1, но неконзистентното спроведување кое создава пречки за внатрешниот пазар продолжува последователно две години, Комисијата, согласно став 3, донесува решение со акти за спроведување во согласност со став 4. Кога Комисијата не донела одлука во рамки на друга година од препораката донесена во согласност со вториот потстав, таа го известува Европскиот парламент и Советот за нејзините причини за тоа и ги објавува овие причини.			
<i>Член 39</i> Стандардизација 1. Комисијата подготвува и објавува во Службениот весник на Европската Унија список на незадолжителни стандарди или спецификации за да послужи како основа за поттикнување на усогласено обезбедување на електронски комуникациски мрежи, услуги за електронски комуникации и придружни објекти и придружни услуги. Кога е потребно, Комисијата може, по консултација со Комитетот основан со Директивата (ЕУ) 2015/1535, да побара изготвување на стандардите од страна на европските организации за стандардизација (Европски комитет за стандардизација (CEN), Европски комитет за електротехничка стандардизација (Cenelec) и Европски институт за телекомуникациски стандарди (ETSI)). 2. Земјите членки ја охрабруваат употребата на стандардите или спецификациите наведени во став 1 за давање услуги, технички интерфејси или мрежни функции, до степен до кој е строго неопходно за	Целосно усогласен	Прописи, стандарди и/или технички спецификации Член 61 (1) Јавните електронски комуникациски мрежи и придружните средства, интерфејси и други мрежни елементи треба да бидат планирани, проектирани, изградени, одржувани и да работат во согласност со овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон, прописите за	

да се обезбеди интероперабилност на услугите, конекција од крај до крај, олеснување на префрлување на давателот на услуги и преносливост на броеви и идентификатори и подобрување на слободата на избор за корисниците. Во отсуство на објавување стандарди или спецификации во согласност со став 1, земјите членки го охрабруваат спроведувањето на стандардите или спецификациите донесени од европските организации за стандардизација. Во отсуство на вакви стандарди или спецификации, земјите членки го охрабруваат спроведувањето на меѓународните стандарди или препораки донесени од Меѓународната унија за телекомуникации (ITU), Европската конференција за администрации на пошти и телекомуникации (CEPT), Меѓународната организација за стандардизација (ISO) и Меѓународната електротехничка комисија (IEC). Таму каде што постојат меѓународни стандарди, земјите членки ги охрабруваат европските организации за стандардизација да ги користат, или релевантните делови од нив, како основа за стандардите што ги развиваат, освен кога таквите меѓународни стандарди или релевантни делови би биле неефикасни. Сите стандарди или спецификации наведени во став 1 или во овој став не го спречуваат пристапот, како што може да се бара според оваа директива, кога тоа е можно. 3. Ако стандардите или спецификациите наведени во став 1 не се соодветно применети за да не може да се обезбеди интероперабилност на услугите во една или повеќе земји членки, имплементацијата на таквите стандарди или спецификации може да се направи задолжителна според постапката утврдена во став 4, до степен што е строго неопходен за да се обезбеди таква интероперабилност и да се подобри слободата на избор на корисниците. 4. Кога Комисијата има намера да ја направи задолжителна имплементацијата на одредени стандарди или спецификации, таа објавува известување во Службениот весник на Европската Унија и ги повикува сите засегнати страни јавно да ги изнесат своите коментари. Комисијата, преку спроведување на актите, задолжително ги спроведува релевантните стандарди со тоа што ги наведува како задолжителни стандарди во списокот на стандарди или спецификации објавени во Службениот весник на Европската Унија. 5. Кога Комисијата смета дека стандардите или спецификациите наведени во став 1 повеќе не придонесуваат за обезбедување на усогласени услуги за електронски комуникации, повеќе не ги исполнуваат		просторно планирање и градење, прописите за заштита на животната средина, прописите, стандардите и/или техничките спецификации содржани во препораките на Европската унија. (2) Доколку не постојат препораки од ставот (1) на овој член се применуваат стандардите и/или техничките спецификации на Европскиот телекомуникационен институт за стандардизација (ETSI), Европскиот комитет за стандардизација (CEN), Европскиот комитет за електротехничка стандардизација (CENELEC), Меѓународната унија за телекомуникации (ITU), Меѓународната организација за стандардизација (ISO), Меѓународната електротехничка комисија (IEC) и Европската конференција на администрациите за пошти и телекомуникации (CEPT). (3) Доколку не постојат соодветни стандарди и/или технички спецификации од ставот (2) на овој член, се	

потребите на потрошувачите или го отежнуваат технолошкиот развој, таа ги отстранува од списокот на стандарди или спецификации наведени во ставот 1. 6. Кога Комисијата смета дека стандардите или спецификациите наведени во став 4 повеќе не придонесуваат за обезбедување на усогласени услуги за електронски комуникации, повеќе не ги задоволуваат потребите на потрошувачите или го отежнуваат технолошкиот развој, таа со акти за спроведување ги отстранува тие стандарди или спецификации од списокот на стандарди или спецификации наведени во став 1. 7. Актите за спроведување од ставовите 4 и 6 на овој член се донесуваат во согласност со постапката за испитување од член 118(4). 8. Овој член не се применува во однос на ниту едно од суштинските барања, спецификациите за интерфејс или усогласените стандарди на кои се применува Директивата 2014/53/EU.		применуваат нормативите на Република Македонија. (4) Листата на прописите, стандардите и/или техничките спецификации од ставовите (1), (2) и (3) на овој член Агенцијата ги објавува на својата веб-страница.	
НАСЛОВ V БЕЗБЕДНОСТ <i>Член 40</i> Безбедност на мрежите и услугите 1. Земјите членки гарантираат дека давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапните електронски комуникациски услуги преземаат соодветни и пропорционални технички и организациски мерки за соодветно управување со ризиците за безбедноста на мрежите и услугите. Имајќи ги предвид најновите достигнувања, овие мерки обезбедуваат ниво на безбедност соодветно на презентираниот ризик. Особено, се преземаат мерки, вклучително и шифрирање, доколку е соодветно, за да се спречи и минимизира влијанието на безбедносните инциденти врз корисниците и на другите мрежи и услуги. Агенцијата на Европската Унија за мрежна и безбедносна информација („ENISA“) ја олеснува, во согласност со Регулативата (ЕУ) бр. 526/2013 на Европскиот парламент и Советот ⁽³⁾, координацијата на земјите членки за да се избегне разграничувањето на националните барања што може да создадат безбедносни ризици и пречки за внатрешниот пазар. 2. Земјите членки гарантираат дека давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапните електронски комуникациски услуги, без непотребно одложување, го известуваат надлежниот орган за	Целосно усогласен	Безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги Член 166 (1) Операторите се должни да преземаат соодветни технички и организациони мерки со цел соодветно да управуваат со ризиците за безбедноста на мрежите и услугите. Имајќи го предвид техничкиот напредок, овие мерки треба да обезбедат ниво на безбедност кое е соодветно на настанатиот ризик. Овие мерки особено треба да се преземаат за да се спречи и	

³ Регулатива (ЕУ) бр. 526/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 21 мај 2013 година во врска со Агенцијата на Европската Унија за мрежна и безбедност на информациите (ENISA) и за укинување на Регулативата (ЕЗ) бр. 460/2004 (Сл. весник L 165, 18.6.2013 година, стр. 41).

безбедносен инцидент што имал значително влијание врз работењето на мрежите или услугите. За да се утврди значењето на влијанието на безбедносниот инцидент, каде што се достапни, особено ќе се земат предвид следниве параметри: (а) бројот на корисници погодени од безбедносниот инцидент; (б) времетраењето на безбедносниот инцидент; (в) географското ширење на подрачјето зафатено од безбедносниот инцидент; (г) степенот до кој се влијае на функционирањето на мрежата или услугата; (д) степенот на влијанието врз економските и општествените активности. Доколку е соодветно, надлежниот надлежен орган ги известува надлежните органи во другите земји членки и ENISA. Засегнатиот надлежен орган може да ја извести јавноста или да побара од давателите на услуги да го сторат тоа, кога ќе утврди дека обелоденувањето на безбедносниот инцидент е од јавен интерес. Еднаш годишно, надлежниот орган доставува краток извештај до Комисијата и до ENISA за примените известувања и преземените активности во согласност со овој став. 3. Земјите членки обезбедуваат дека во случај на посебна и значајна закана од безбедносен инцидент во јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапни услуги за електронски комуникации, давателите на такви мрежи или услуги ги известуваат своите корисници потенцијално погодени од таквата закана од какви било можни заштитни мерки или корективни мерки што можат да ги преземат корисниците. Кога е соодветно, давателите на услуги ги известуваат своите корисници за самата закана. 4. Овој член не е во спротивност со Регулативата (ЕУ) 2016/679 и Директивата 2002/58/ЕЗ. 5. Комисијата, земајќи го предвид со особено внимание мислењето на ENISA, може да донесе акти за спроведување кои ги наведуваат детално техничките и организационите мерки наведени во став 1, како и околностите, формата и процедурите што се применуваат за барањата за известување согласно со ставот 2. Тие се засноваат на европски и меѓународни стандарди во најголема можна мера и не ги спречуваат земјите членки да усвојуваат дополнителни услови за да ги постигнат целите утврдени во став 1. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4).		минимизира влијанието на безбедносните инциденти врз корисниците и меѓусебно поврзаните мрежи. (2) Операторите на јавни електронски комуникациски мрежи треба да ги преземаат сите соодветни чекори за да го обезбедат интегритетот на нивните мрежи и истовремено, континуитетот на услугите кои ги обезбедуваат со тие мрежи. (3) Заради спроведување на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член операторите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги треба да усвојат и имплементираат политика за безбедност со која ќе се утврди ранливоста на системот, надзорот и спроведување превентивни и корективни мерки, како и мерки за ублажување на инциденти по безбедноста и интегритетот на мрежите. (4) Операторите се должни веднаш, но не подоцна од 24 часа од моментот на нарушување на безбедноста или губење на интегритетот	

		кое имало значително влијание врз функционирањето на мрежите или услугите, по електронски пат на Агенцијата да и достават известување за истото. Доколку е тоа соодветно Агенцијата за истото може да ги извести националните регулаторни тела од други земји, како и Европската агенцијата за безбедност на мрежи и информации (ENISA). Исто така, доколку е тоа соодветно и во зависност од степенот на нарушување на безбедноста или интегритетот на мрежите или услугите, Агенцијата за истото ќе го извести и телото надлежно за справување со компјутерски идентитети во Република Македонија. (5) Агенцијата е должна на Европската агенцијата за безбедност на мрежи и информации (ENISA) да и поднесе годишен збиен извештај за добиените известувања од страна на операторите, како и за преземените активности согласно со ставот (3) на овој член. (6) Во случај на значителен ризик од повреда на безбедноста на мрежата,	

		операторот на јавни електронски комуникациски услуги е должен да ги информира претплатниците за таквиот ризик и доколку истиот е надвор од опсегот на мерки кои ги презема операторот, да ги информира и за можните решенија за отстранување на ризикот како и за можните трошоци за таквите решенија. (7) Агенцијата во согласност со Агенцијата за заштита на личните податоци ќе донесе подзаконски акт со кој ќе го пропише начинот во кој операторите се должни да ги спроведат одредбите од овој член, преку задолжителни инструкции, формата, содржината и начинот на доставување на известувањата утврдени со овој член и членот 167 од овој закон, како и формата и содржината на регистарот на нарушувањата на безбедноста на личните податоци и начинот на неговото водење од членот 167 став (6) од овој закон. (8) Агенцијата може од операторите од ставот (1) на овој член да бара: а) да и достават потребни информации за процена на	

		безбедноста и/или интегритетот на нивните услуги и мрежи, вклучително и усвоените политики за безбедност и б) да обезбедат безбедносна ревизија која ја врши квалификувано независно тело или надлежен државен орган и резултатите од истата да ги направат достапни за Агенцијата. Трошоците за ревизијата ги плаќа операторот. (9) Агенцијата има право да ги испита случаите на неусогласеност и ефектите од истото врз безбедноста и интегритетот на мрежите.	
Член 41 Спроведување и извршување 1. Земјите членки осигуруваат дека, за спроведување на член 40, надлежните органи имаат моќ да издаваат обврзувачки инструкции, вклучително и оние во врска со мерките потребни за да се отстрани безбедносен инцидент или да спречат да се случи кога ќе се утврди значајна закана и ограничувања на времето за спроведување, до давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапни услуги за електронски комуникации. 2. Земјите членки осигуруваат дека надлежните органи да имаат моќ да бараат од давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапните услуги за електронски комуникации: (а) да обезбедат информации потребни за да се процени безбедноста на нивните мрежи и услуги, вклучително и документирани безбедносни политики; и (б) да се подложат на безбедносна ревизија спроведена од квалификувано независно тело или надлежен орган и резултатите од нив да ги стават на располагање на надлежниот орган; цената на ревизијата ја плаќа давателот на услугата.	Целосно усогласен	Безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги Член 166 Ставови (7) и (8) (7) Агенцијата во согласност со Агенцијата за заштита на личните податоци ќе донесе подзаконски акт со кој ќе го пропише начинот во кој операторите се должни да ги спроведат одредбите од овој член, преку задолжителни инструкции, формата, содржината и	

3. Земјите членки осигуруваат дека надлежните органи ги имаат сите неопходни овластувања да ги испитаат случаите на неусогласеност и ефектите од нив врз безбедноста на мрежите и услугите. 4. Земјите членки обезбедуваат дека, за спроведување на член 40, надлежните органи имаат моќ да добијат помош од тим за одговор при инциденти на компјутерска безбедност („CSIRT“), определен во согласност со член 9 од Директивата (ЕУ) 2016/1148 во врска со на прашања што спаѓаат во задачите на CSIRT, согласно точката 2 од Анекс I кон таа директива. 5. Надлежните органи, доколку е соодветно и во согласност со националното законодавство, се консултираат и соработуваат со релевантните национални органи за спроведување на законот, надлежните органи во рамки на значењето на член 8(1) од Директивата (ЕУ) 2016/1148 и националните органи за заштита на податоците.		начинот на доставување на известувањата утврдени со овој член и членот 167 од овој закон, како и формата и содржината на регистарот на нарушувањата на безбедноста на личните податоци и начинот на неговото водење од членот 167 став (6) од овој закон. (8) Агенцијата може од операторите од ставот (1) на овој член да бара: а) да и достават потребни информации за проценка на безбедноста и/или интегритетот на нивните услуги и мрежи, вклучително и усвоените политики за безбедност и б) да обезбедат безбедносна ревизија која ја врши квалификувано независно тело или надлежен државен орган и резултатите од истата да ги направат достапни за Агенцијата. Трошоците за ревизијата ги плаќа операторот. (9) Агенцијата има право да ги испита случаите на неусогласеност и ефектите од истото врз безбедноста и интегритетот на мрежите.	
ДЕЛ II МРЕЖИ НАСЛОВ I ВЛЕЗ НА ПАЗАРОТ И РАСПОРЕДУВАЊЕ ПОГЛАВЈЕ I	Целосно усогласен	Надоместок за користење на радиофреквенции Член 31	

Надоместоци <i>Член 42</i> Надоместоци за права на користење за радиофреквенциски спектар и права за инсталирање на објекти 1. Земјите членки можат да му овозможат на надлежниот орган да наметне такси за правата на употреба на радиоспектар или права за инсталирање објекти на, над или под јавна или приватна сопственост што се користат за обезбедување на мрежни електронски комуникациски мрежи или услуги и придружни објекти кои обезбедуваат оптимална употреба на тие ресурси. Земјите членки обезбедуваат таквите такси да бидат објективно оправдани, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални во однос на нивната намена и ги земаат предвид општите цели на оваа директива. 2. Во однос на правата на употреба за радиофреквенциски спектар, земјите членки ќе се обидат да обезбедат применливите такси да бидат поставени на ниво што ќе обезбеди ефикасно доделување и употреба на радиофреквенциски спектар, вклучително и со: (а) определување на резервните цени како минимални такси за правата на употреба за радиоспектарот со оглед на вредноста на тие права во нивните можни алтернативни намени; (б) земање предвид на трошоците предизвикани од условите приложени на тие права; и (в) применување, во најголема можна мера, на договори за плаќање поврзани со вистинската достапност за употреба на радиоспектарот.		(1) Имателите на одобрените за користење на радиофреквенции плаќаат годишен надоместок за користење на радиофреквенциите. (2) Висината на годишниот надоместок од ставот (1) на овој член се утврдува врз основа на следниве критериуми: - вид на радиокомуникациска услуга, - доделен радиофреквенциски опсег, - ширина на доделени радиофреквенциски канали, - област на покриеност, - големина на сервисна зона (населено место/број на жители), - ефективна висина на антената, - заедничко користење на иста радиофреквенција или - комбинација од истите. (3) Начинот на пресметка на годишниот надоместок од ставот (1) на овој член којшто треба да се базира на начелото на објективност и пропорционалност се уредува со подзаконски акт донесен од Агенцијата. Висината на годишниот надоместок се утврдува со одлуката од членот 29 став (3) од овој закон.	

		(4) Агенцијата може да го зголемува годишниот надоместок од ставот (1) на овој член, утврден согласно со одлуката од членот 29 став (3) од овој закон, но таквото зголемување не може да биде повисоко од индексот на пораст на цени во зоната на ЕУ одреден од Европската централна банка за претходната година. (5) Годишниот надоместок од ставот (1) на овој член се плаќа на сметка на Агенцијата за секоја тековна година однапред почнувајќи од датумот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции. (6) На имателот на одобрението за користење на радиофреквенции на кого му престанало правото за нивно користење согласно со членовите 145 и 146 од овој закон, Агенцијата му го враќа делот од платениот годишен надоместок за користење на радиофреквенции за оние цели месеци од календарската година во кои не се користат доделените радиофреквенции,	

		пресметан на начин што бројот на преостанатите месеци се помножува со една дванаесетина од платениот годишен надоместок. (7) Со исклучок на одредбата од ставот (1) на овој член имателите на привремени одобренија за користење на радиофреквенции согласно со овој закон, на Агенцијата и плаќаат надоместок за користење на радиофреквенции, во висина од 10% од годишниот надоместок што би бил платен за користење на тие радиофреквенции. (8) Годишен надоместок за користење на радиофреквенции не плаќаат органите на државната управа, ЈП Македонска радиодифузија за пренос на радио-телевизиските програмски сервиси на ЈП Македонска радио-телевизија, радиоаматерите и корисниците на граѓанскиот опсег (ЦБ).	
ПОГЛАВЈЕ II Пристап до земјиште <i>Член 43</i> Права на пат 1. Земјите членки осигуруваат дека, кога надлежен орган разгледува апликација за давање права:	Делумно усогласен	Заедничко користење на иста локација (колокација) и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства	Неопходно е да се изврши целосно редефинирање и дополнување на овој член со цел да се постигне усогласеност. Агенцијата може да му наметне на операторот обврски за ко-локација и заедничко користење

- да инсталира објекти на, над или под јавна или приватна сопственост на претпријатие овластено да обезбеди јавни електронски комуникациски мрежи, или - да инсталира објекти на, над или под јавна сопственост на претпријатие овластено да обезбеди мрежни електронски комуникациски мрежи, освен на јавноста, тој надлежен орган: (а) постапува врз основа на едноставни, ефикасни, транспарентни и јавно достапни процедури, применети без дискриминација и без одложување, и во секој случај ја донесува својата одлука во рок од шест месеци од апликацијата, освен во случај на експропријација; и (б) ги следи принципите на транспарентност и недискриминација при приложување услови за какви било такви права: Постапките наведени во точките (а) и (б) може да се разликуваат во зависност од тоа дали барателот обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи или не. 2. Земјите членки осигуруваат дека, доколку јавните или локалните власти ја задржат сопственоста или контролата врз претпријатијата што обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапни услуги за електронски комуникации, постои ефикасно структурно раздвојување на функцијата одговорна за доделување на правата наведени во став 1 од активности поврзани со сопственост или контрола.		Член 75 (1) Агенцијата имајќи го предвид начелото на пропорционалност може на оператор на јавни електронски комуникациски мрежи, кој има право да поставува средства на, над или под приватен или јавен имот или има право на експропријација, право на службено или право на користење, може да му наметне обврска за заедничко користење на тие средства или имотот (вклучувајќи заедничко користење на иста локација - колокација), а особено на неговата физичка инфраструктура или може да му наметне обврска за координација на градежните работи согласно со членот 68 од овој закон. (2) Агенцијата на операторот на јавни електронски комуникациски мрежи од ставот (1) на овој член може да му наметне и обврска за заедничко користење на електронските комуникациски кабли во зградата до првата концентрациска или до	на мрежните елементи и придружните средства, со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност, заштита на просторот, избегнување на прекумерно градење доколку истото е економски неефикасно, постојат физички бариери или да се исполнат целите на просторното и урбанистичко планирање и градење. Со цел да се утврдат начинот и условите за пристап, ко-локација и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства и останатите аспекти, потребно е Агенцијата подетално да ги пропише со подзаконски акт. Предлог текст за измена на членот: (1) Оператор кој врз основа на овој закон и посебните прописи од областа на градењето го остварил правото за изградба, односно поставување на електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства на јавна или приватна сопственост, или има право на експропријација, право на службено или право на користење на имот, Агенцијата може да му наметне обврски за ко-локација и заедничко користење на мрежните елементи и придружните средства инсталирани врз таа основа, со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност, заштита на просторот, избегнување

		дистрибуциската точка, доколку таа се наоѓа вон зградата, во случај кога дуплирањето на ваквата инфраструктура би било економски неефикасно или физички непрактично. (3) Агенцијата ги наметнува обврските од ставовите (1) и (2) на овој член во корист на друг оператор на јавна електронска комуникациска мрежа со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност или за исполнување на целите на урбанистичкото и просторно планирање и во случај кога страните не можат да постигнат договор за заедничко користење. (4) Обврските утврдени во ставовите (1) и (2) на овој член, Агенцијата ги наметнува постапувајќи во согласност со членовите 13 и 55 од овој закон и почитувајќи ги принципите на објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност, а таму каде што е соодветно и во координација со локалната самоуправа. Агенцијата може да утврди и правила за распределување на трошоците за средствата	на прекумерно градење доколку истото е економски неефикасно, постојат физички бариери или да се исполнат целите на просторното и урбанистичко планирање и градење. (2) Оператор кој е сопственик на електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства е должен на оператор барател, со надомест, и врз основа на склучен договор, да му овозможи пристап, ко-локација и заедничко користење на неговата електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства, што може да опфати: земјиште, згради и влезови во згради, жичени инсталации внатре во зградата, антени, антенски столбови, кули и други придружни конструкции, кабелска канализација, цевки, канали, шахти, ормани или мерки што ја олеснуваат координацијата на градежните работи, доколку се исполнети соодветните услови за пристап, ко-локација и заедничко користење, согласно актот од ставот (2) на овој член. (3) Начинот и условите за пристап, ко-локација и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства, нивото на расположливост на слободниот простор во таа инфраструктура и основните елементи кои треба да ги содржи договорот за пристап, ко-локација и заедничко користење на електронската комуникациска инфраструктура и придружните

		или за имотот, како и правила за распределување на трошоците за заедничкото користење на електронските комуникациски кабли во зградата имајќи го предвид и ризикот. (5) Операторот на јавни електронски комуникациски мрежи од ставот (1) на овој член е должен, во рок не пократок од еден месец и не подолг од шест месеци пред да поднесе барање за издавање на одобрение за градење, на Агенцијата да и достави информации во врска со планираните градежни работи кои се однесуваат на изградбата на средства, заради овозможување пристап до тие информации преку единствената информациска точка согласно со членот 67 од овој закон.	средсва, Агенцијата подетално ќе ги пропише со подзаконски акт. (4) Агенцијата, пред да го донесе актот од ставот (2) на овој член, ќе спроведе јавна расправа, согласно членот 14 на овој Закон, а може да се советува и со надлежните тела на единицата на локална самоуправа на одредено подрачје каде што таквото заедничко користење се смета за потребно заради оставрување на целите од ставот (1) на овој член. (5) Актот од ставот (2) на овој член треба да се темели на начелата за објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност.
<i>Член 44</i> Ко-локација и споделување на мрежни елементи и придружни објекти за давателите на мрежи за електронски комуникации 1. Кога операторот го искористил правото според националниот закон да инсталира објекти на, над или под јавна или приватна сопственост, или има искористено постапка за експропријација или користење на имот, надлежните органи можат да наметнат ко-локација и споделување на мрежни елементи и придружни објекти инсталирани врз таа основа, со цел да се заштити животната средина, јавното здравство, јавната безбедност или да се исполнат целите за планирање на градовите и земјата.	Делумно усогласен	Заедничко користење на иста локација (колокација) и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства Член 75 (1) Агенцијата имајќи го предвид начелото на пропорционалност може на оператор на јавни	Неопходно е да се изврши целосно рedefинирање и дополнување на овој член со цел да се постигне усогласеност. Агенцијата може да му наметне на операторот обврски за ко-локација и заедничко користење на мрежните елементи и придружните средства, со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност, заштита на просторот, избегнување на прекумерно градење доколку истото

Ко-локација или споделување на мрежни елементи и инсталирани објекти и споделување на имот може да се наметне само по соодветен период на јавна консултација, за време на кој на сите заинтересирани страни ќе им се даде можност да ги искажат своите ставови и само во специфичните области каде што таквото споделување се смета дека е неопходно со цел да се постигнат целите дадени во првиот потстав. Надлежните органи можат да наметнат споделување на такви објекти или имот, вклучувајќи земјиште, згради, влезови во згради, градежни жици, јарболи, антени, кули и други придружни конструкции, цевки, канали, шахти, ормани или мерки што ја олеснуваат координацијата на јавните работи. Кога е потребно, земјата членка може да назначи национален регулаторен орган или друг надлежен орган за една или повеќе од следниве задачи: (а) координирање на процесот предвиден во овој член; (б) дејствувајќи како единствена информативна точка; (в) утврдување на правила за распределување на трошоците за споделување на објекти или имот и координација на градежни работи. 2. Мерките преземени од надлежен орган во согласност со овој член се објективни, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални. Кога е соодветно, овие мерки се спроведуваат во координација со националните регулаторни органи.		електронски комуникациски мрежи, кој има право да поставува средства на, над или под приватен или јавен имот или има право на експропријација, право на службеност или право на користење, може да му наметне обврска за заедничко користење на тие средства или имотот (вклучувајќи заедничко користење на иста локација - колокација), а особено на неговата физичка инфраструктура или може да му наметне обврска за координација на градежните работи согласно со членот 68 од овој закон. (2) Агенцијата на операторот на јавни електронски комуникациски мрежи од ставот (1) на овој член може да му наметне и обврска за заедничко користење на електронските комуникациски кабли во зградата до првата концентрациска или до дистрибуциската точка, доколку таа се наоѓа вон зградата, во случај кога дуплирањето на ваквата инфраструктура би било	е економски неефикасно, постојат физички бариери или да се исполнат целите на просторното и урбанистичко планирање и градење. Со цел да се утврдат начинот и условите за пристап, ко-локација и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства и останатите аспекти, потребно е Агенцијата подетално да ги пропише со подзаконски акт. Предлог текст за измена на членот: (1) Оператор кој врз основа на овој закон и посебните прописи од областа на градењето го остварил правото за изградба, односно поставување на електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства на јавна или приватна сопственост, или има право на експропријација, право на службеност или право на користење на имот, Агенцијата може да му наметне обврски за ко-локација и заедничко користење на мрежните елементи и придружните средства инсталирани врз таа основа, со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност, заштита на просторот, избегнување на прекумерно градење доколку истото е економски неефикасно, постојат физички бариери или да се исполнат целите на просторното и урбанистичко планирање и градење.

		економски неефикасно или физички непрактично. (3) Агенцијата ги наметнува обврските од ставовите (1) и (2) на овој член во корист на друг оператор на јавна електронска комуникациска мрежа со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност или за исполнување на целите на урбанистичкото и просторно планирање и во случај кога страните не можат да постигнат договор за заедничко користење. (4) Обврските утврдени во ставовите (1) и (2) на овој член, Агенцијата ги наметнува постапувајќи во согласност со членовите 13 и 55 од овој закон и почитувајќи ги принципите на објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност, а таму каде што е соодветно и во координација со локалната самоуправа. Агенцијата може да утврди и правила за распределување на трошоците за средствата или за имотот, како и правила за распределување на трошоците за заедничкото користење на електронските	(2) Оператор кој е сопственик на електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства е должен на оператор барател, со надомест, и врз основа на склучен договор, да му овозможи пристап, ко-локација и заедничко користење на неговата електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства, што може да опфати: земјиште, згради и влезови во згради, жичени инсталации внатре во зградата, антени, антенски столбови, кули и други придружни конструкции, кабелска канализација, цевки, канали, шахти, ормани или мерки што ја олеснуваат координацијата на градежните работи, доколку се исполнети соодветните услови за пристап, ко-локација и заедничко користење, согласно актот од ставот (2) на овој член. (3) Начинот и условите за пристап, ко-локација и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства, нивото на расположливост на слободниот простор во таа инфраструктура и основните елементи кои треба да ги содржи договорот за пристап, ко-локација и заедничко користење на електронската комуникациска инфраструктура и придружните средства, Агенцијата подетално ќе ги пропише со подзаконски акт. (4) Агенцијата, пред да го донесе актот од ставот (2) на овој член, ќе спроведе јавна расправа, согласно

		комуникациски кабли во зградата имајќи го предвид и ризикот. (5) Операторот на јавни електронски комуникациски мрежи од ставот (1) на овој член е должен, во рок не пократок од еден месец и не подолг од шест месеци пред да поднесе барање за издавање на одобрение за градење, на Агенцијата да и достави информации во врска со планираните градежни работи кои се однесуваат на изградбата на средства, заради овозможување пристап до тие информации преку единствената информациска точка согласно со членот 67 од овој закон.	членот 14 на овој Закон, а може да се советува и со надлежните тела на единицата на локална самоуправа на одредено подрачје каде што таквото заедничко користење се смета за потребно заради оставрување на целите од ставот (1) на овој член. (5) Актот од ставот (2) на овој член треба да се темели на начелата за објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност.
ПОГЛАВЈЕ III Пристап до радиофреквенциски спектар Оддел I Овластувања <i>Член 45</i> Управување со радиофреквенциски спектар 1. Земајќи го предвид фактот дека радиоспектарот е јавно добро што има важна социјална, културна и економска вредност, земјите членки обезбедуваат ефикасно управување со радиофреквенцискиот спектар за електронски комуникациски мрежи и услуги на нивната територија, во согласност со членовите 3 и 4. Тие осигуруваат дека распределбата, издавањето на општи овластувања во врска со и доделувањето на индивидуални права за употреба за радиоспектар за електронски комуникациски мрежи и услуги од надлежните органи се заснова на објективни, транспарентни, про-конкурентни, недискриминаторски и пропорционални критериуми.	Делумно усогласен	Управување со радиофреквенцискиот спектар Член 121 (1) Радиофреквенцискиот спектар е ограничен природен ресурс, со значителна, социјална, културна и економска вредност. (2) Државните органи, согласно со меѓународните прописи што се применуваат во Република	Во насока на целосна усогласеност со Директивата потребно е да се изврши дополнување на овој член. Предлог текст за дополнување на членот (болдирано): Управување со радиофреквенцискиот спектар (1) Радиофреквенцискиот спектар е ограничен природен ресурс, јавно добро со значителна, социјална, културна и економска вредност. (2) Агенцијата и институциите од јавниот сектор, согласно со

При примената на овој член, земјите членки ги почитуваат релевантните меѓународни договори, вклучително и радио регулативите на ITU и другите договори донесени во рамките на ITU што се применуваат за радиофреквенцискиот спектар, како што е постигнатиот договор на Регионалната конференција за радиокомуникации од 2006 година, и може да ги земат предвид размислувањата на јавната политика. 2. Земјите членки го промовираат усогласувањето на употребата на радиофреквенцискиот спектар од електронски комуникациски мрежи и услуги ширум Унијата, во согласност со потребата да се обезбеди ефикасно и ефективно користење на истите и во потрага по придобивки за потрошувачите, како што се конкуренцијата, економиите на обем и интероперабилноста на мрежи и услуги. Притоа, тие постапуваат во согласност со член 4 од оваа директива и со Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ, меѓу другото, преку: (а) следење на безжично широкопојасно покривање на нивната национална територија и население со висок квалитет и брзина, како и покривање на главните национални и европски транспортни патеки, вклучително и трансевропска транспортна мрежа, како што е наведено во Регулативата (ЕУ) бр. 1315/2013 од Европскиот парламент и Советот ⁽⁴⁾; (б) олеснување на брзиот развој во Унијата на нови безжични комуникациски технологии и апликации, вклучително, доколку е соодветно, во меѓусекторски пристап; (в) обезбедување предвидливост и конзистентност при доделување, обновување, дополнување, ограничување и повлекување на правата на употреба за радиоспектар, со цел да се промовираат долгорочни инвестиции; (г) обезбедување на спречување на прекугранично или национална штетна интерференција во согласност со членовите 28 и 46 соодветно, и преземање на соодветни превентивни и корективни мерки за таа цел; (д) промовирање на заедничка употреба на радиофреквенциски спектар помеѓу слични или различни употреби на радиофреквенциски спектар во согласност со законот за конкуренција; (ѓ) примена на најсоодветен и најмалку опасен систем за овластување што е можно во согласност со член 46 на таков начин што ќе се зголеми флексибилноста, споделувањето и ефикасноста при употреба на радиофреквенциски спектар;		Македонија, а особено со прописите од Меѓународната унија за телекомуникации, обезбедуваат ефикасно и непречено користење на радиофреквенцискиот спектар и ги обезбедуваат правата на Република Македонија во орбиталните позиции. (3) Со радиофреквенцискиот спектар на Република Македонија, управува Агенцијата согласно со овој закон, на објективен, транспарентен, недискриминаторски и пропорционален начин.	меѓународните прописи што се применуваат во Република Северна Македонија, а особено со прописите на Меѓународната унија за телекомуникации и на соодветните тела на Европската унија обезбедуваат ефикасно и непречено користење на радиофреквенцискиот спектар и ги обезбедуваат правата на Република Северна Македонија во орбиталните позиции. (3) Со радиофреквенцискиот спектар на Република Северна Македонија, управува Агенцијата согласно со овој закон, имајќи ги предвид начелата на објективност, транспарентност, конкурентност, пропорционалност и , недискриминација, регулаторните цели од членот 7 од овој закон, како и оствареното усогласување на користење на радиофреквенцискиот спектар на ниво на Европската унија или на меѓународно ниво.

⁴ Регулатива (ЕУ) бр. 1315/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 11 декември 2013 година за упатствата на Унијата за развој на трансевропската транспортна мрежа и укинување на Одлуката бр. 661/2010/ЕУ (Сл. весник L 348 20.12.2013 година, стр. 1).

(е) примена на правила за доделување, пренесување, обновување, измена и повлекување на правата на употреба за радиоспектар што се јасно и транспарентно утврдени со цел да се гарантира регулаторна сигурност, конзистентност и предвидливост; (ж) стремење кон конзистентност и предвидливост низ целата Унија во врска со во рамките на Унијата во однос на тоа како е дозволена употреба на радиофреквенциски спектар во заштитата на јавното здравје, земајќи ја предвид Препораката 1999/519/E3. За целите на првиот потстав и во контекст на развој на технички мерки за спроведување на опсегот на радиофреквенциски спектар според Одлуката бр. 676/2002/E3, Комисијата може да побара од РСПГ да издаде мислење во кое се препорачуваат најсоодветни режими за овластување за употреба на радиофреквенциски спектар во тој опсег или нивни делови. Онаму каде што е соодветно и водејќи сметка за таквото мислење, Комисијата може да донесе препорака со цел да промовира конзистентен пристап во Унијата во однос на режимите за овластување за употреба на тој опсег. Кога Комисијата размислува за усвојување мерки во согласност со член 39(1), (4), (5) и (6), таа може да побара мислење од РСПГ во однос на импликациите од кој било таков стандард или спецификација за координација, усогласување и достапност на радиофреквенцискиот спектар. Комисијата го зема предвид во најголема можна мера мислењето на РСПГ за преземање на следните чекори. 3. Во случај на национален или регионален недостаток на побарувачка на пазарот за употреба на опсег во усогласениот радиофреквенциски спектар, земјите членки можат да дозволат алтернативно користење на целиот или дел од тој опсег, вклучително и постојната употреба, во согласност со ставовите 4 и 5 од овој член, под услов: (а) откривањето на недостаток на побарувачка на пазарот за употреба на таков опсег се заснова на јавна консултација во согласност со член 23, вклучително и очекувана проценка на побарувачката на пазарот; (б) таквата алтернативна употреба не ја спречува или отежнува достапноста или употребата на таков опсег во други земји членки; и (в) Засегнатата земја членка ја зема предвид долготрајната достапност или употребата на таков опсег во Унијата и економиите на обем за опрема што произлегуваат од употреба на усогласен радиофреквенциски спектар во Унијата. Секоја одлука да се дозволи алтернативна употреба врз исклучителна основа, подлежи на редовен преглед и во секој случај ќе биде разгледана			

веднаш по соодветно оправдано барање од страна на потенцијален корисник до надлежниот орган за употреба на опсегот во согласност со техничката мерка за спроведување. Земјата членка ја известува Комисијата и другите земји членки за донесената одлука, заедно со причините за тоа, како и за исходот од каков било преглед. 4. Без оглед на вториот потстав, земјите членки осигуруваат дека сите видови технологија што се користи за обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги може да се користат во радиоспектарот прогласен за достапен за електронски комуникациски услуги во нивниот Национален план за распределување на фреквенции, во согласност со законот на Унијата. Меѓутоа, земјите членки можат да обезбедат пропорционални и недискриминаторски ограничувања на видовите радио мрежа или технологија за безжичен пристап што се користи за електронски комуникациски услуги, кога тоа е неопходно за: (а) да избегне штетно мешање; (б) да го заштити јавното здравје од електромагнетни полиња, земајќи ја предвид во најголема можна мера Препораката 1999/519/ЕЗ; (в) да обезбеди технички квалитет на услугата; (г) да обезбеди максимизирање на споделувањето на радиоспектарот; (д) да ја заштити ефикасната употреба на радиофреквенциски спектар; или (ѓ) да обезбеди исполнување на целта од општ интерес во согласност со став 5. Без да се во спротивност со вториот потстав, земјите членки обезбедуваат дека сите видови електронски комуникациски услуги можат да бидат обезбедени во радиоспектарот прогласен за достапен за електронски комуникациски услуги во нивниот Национален план за распределување на фреквенции, во согласност со законодавството на Унијата. Меѓутоа, земјите членки можат да предвидат пропорционални и недискриминаторски ограничувања на видовите електронски комуникациски услуги што треба да се обезбедат, вклучително, доколку е потребно, да ги исполнат барањата според радио регулативите на ITU. Мерките што бараат да се обезбеди услуга за електронски комуникации во специфичен опсег достапен за електронски комуникациски услуги, се оправдани со цел да се обезбеди исполнување на целта од општ интерес, утврдена од земјите членки во согласност со законодавството на Унијата, вклучително, но не и ограничувајќи се на: (а) безбедност на животот;			

(б) промовирање на социјална, регионална или територијална кохезија; (в) избегнување на неефикасно користење на радиофреквенциски спектар; или (г) унапредување на културната и јазичната разновидност и медиумскиот плурализам, на пример, обезбедување на радио и телевизиски радиодифузни услуги. Мерка со која се забранува обезбедување на која било друга услуга за електронски комуникации во одреден опсег, може да се обезбеди само доколку е оправдано со потребата за заштита на безбедноста на услугите за живот. Земјите членки можат, на исклучителна основа, да ја прошират таквата мерка со цел да ги исполнат другите цели од општ интерес, утврдени од земјите членки, во согласност со законодавството на Унијата. 6. Земјите членки редовно ја разгледуваат потребата од ограничувања наведени во ставовите 4 и 5 и ги објавуваат резултатите од тие прегледи. 7. Ограничувањата утврдени пред 25.05.2011 година се во согласност со ставовите 4 и 5 до 20 декември 2018 година.			
<i>Член 46</i> Овластување за употреба на радиофреквенциски спектар 1. Земјите членки го олеснуваат користењето на радиоспектарот, вклучително и заедничката употреба, под општите овластувања и го ограничуваат доделувањето на индивидуалните права на користење за радиофреквенциски спектар во ситуации кога таквите права се неопходни за да се зголеми ефикасната употреба во однос на побарувачката и земајќи ги предвид критериумите утврдени во вториот потстав. Во сите други случаи, тие треба да ги утврдат условите за употреба на радиофреквенциски спектар со општо овластување. За таа цел, земјите членки одлучуваат за најсоодветен режим за овластување за употреба на радиофреквенциски спектар, земајќи ги предвид: (а) специфичните карактеристики на предметниот радиофреквенциски спектар; (б) потребата од заштита од штетна интерференција; (в) развојот на сигурни услови за споделување радиофреквенциски спектар, кога е соодветно; (г) потребата да се обезбеди технички квалитет на комуникациите или услугите; (д) целите од општ интерес утврдени од земјите членки во согласност со законодавството на Унијата;	Целосно усогласен	Користење на радиофреквенции Член 129 (1) Правно или физичко лице може да користи радиофреквенции во Република Македонија врз основа на одобренија за користење на радиофреквенции, што го издава Агенцијата, а што е во согласност со Планот за намена на радиофреквенциските опсези и Планот за доделување и користење на радиофреквенции со цел да се: - избегне појава на штетни интерференции,	

(г) потребата од заштита на ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар. Кога се разгледува дали да се издадат општи овластувања или да се доделат индивидуални права на употреба за усогласен радиофреквенциски спектар, земајќи ги предвид техничките мерки за спроведување донесени во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ, земјите членки бараат да ги минимизираат проблемите со штетната интерференција, вклучително и во случаи на заедничка употреба на радиофреквенциски спектар врз основа на комбинација на општо овластување и индивидуални права на употреба. Кога е соодветно, земјите членки ја разгледуваат можноста да дозволат употреба на радиофреквенциски спектар врз основа на комбинација на општо овластување и индивидуални права на употреба, земајќи ги предвид веројатните ефекти врз конкуренцијата, иновациите и влегувањето на пазарот на различните комбинации на општи овластувања и индивидуални права на употреба и постепениот трансфер од една категорија во друга. Земјите членки ќе настојуваат да ги минимизираат ограничувањата за употреба на радиофреквенциски спектар земајќи ги предвид со особено внимание технолошките решенија за управување со штетна интерференција со цел да се наметне најлесен можен режим на овластување. 2. При донесување на одлука согласно став 1 со цел да се олесни заедничкото користење на радиоспектарот, надлежните органи осигуруваат дека јасно се утврдени условите за заедничка употреба на радиофреквенциски спектар. Ваквите услови ја олеснуваат ефикасната употреба на радиофреквенцискиот спектар, конкуренцијата и иновациите.		- обезбеди технички квалитет на услугата, - заштити ефикасната употреба на радиофреквенцискиот спектар или - исполнат цели од јавен интерес преку доделување на радиофреквенции за вршење на радиодифузна дејност. (2) За радиофреквенциите кој со Планот за намена на радиофреквенциски опсези и Планот за доделување и користење на радиофреквенции се предвидени за потребите за националната безбедност и одбрана, заштитата од природни и други елементарни непогоди и потребите за безбедност во авиосообраќајот, како и за други радиофреквенции кои согласно со Планот за доделување и користење на радиофреквенции можат да се користат без одобрение за користење на радиофреквенции, Агенцијата не издава одобрение за користење на радиофреквенции. (3) Радиофреквенциите што можат да се користат без одобрение за користење на радиофреквенции, подетално ги утврдува	

		Агенцијата со подзаконски акт.	
<i>Член 47</i> Услови поврзани со индивидуалните права на употреба за радиоспектар 1. Надлежните органи приложуваат услови за индивидуални права на употреба за радиофреквенциски спектар во согласност со член 13(1) на таков начин што ќе обезбедат оптимална и најефикасна и ефикасна употреба на радиофреквенцискиот спектар. Тие, пред доделувањето или обновата на таквите права, јасно утврдуваат какви било услови, вклучително и потребното ниво на употреба и можноста да се исполни тој услов преку тргување или лизинг, со цел да се обезбеди спроведување на тие услови во согласност со член 30. Условите поврзани со обновување на правото на користење за радиоспектар не им даваат непотребни предности на постојните носители на тие права. Ваквите услови ги специфицираат важечките параметри, вклучително и секој рок за остварување на правата на употреба, чие неисполнување ќе му даде на надлежниот орган да го повлече правото на употреба или да наметне други мерки. Надлежните органи навремено и транспарентно ги консултираат и информираат заинтересираните страни за условите поврзани со индивидуалните права на употреба пред нивното наметнување. Тие однапред ги утврдуваат и ги информираат заинтересираните страни, на транспарентен начин, за критериумите за проценка на исполнувањето на тие услови. 2. При определување на услови за индивидуални права на користење за радиофреквенциски спектар, надлежните органи можат, особено со цел да се обезбеди ефикасно и ефективно користење на радиофреквенцискиот спектар или да се промовира покриеност, да ги обезбедат следниве можности: (а) споделување на пасивна или активна инфраструктура што се потпира на радиофреквенциски спектар или употреба на заеднички спектар; (б) договори за комерцијален пристап до роаминг; (в) заедничко искористување на инфраструктурата за обезбедување мрежи или услуги што се потпираат на употреба на радиофреквенциски спектар. Надлежните органи не го спречуваат споделувањето на радиофреквенцискиот спектар во услови што се придружени со правата на употреба за радиофреквенциски спектар. Спроведувањето од страна на	Делумно усогласен	Користење на радиофреквенции Член 129 (1) Правно или физичко лице може да користи радиофреквенции во Република Македонија врз основа на одобреније за користење на радиофреквенции, што го издава Агенцијата, а што е во согласност со Планот за намена на радиофреквенциските опсези и Планот за доделување и користење на радиофреквенции со цел да се: - избегне појава на штетни интерференции, - обезбеди технички квалитет на услугата, - заштити ефикасната употреба на радиофреквенцискиот спектар или - исполнат цели од јавен интерес преку доделување на радиофреквенции за вршење на радиодифузна дејност. (2) За радиофреквенциите кој со Планот за намена на радиофреквенциски опсези и Планот за доделување и	Неопходно е да се дополни членот 129 (Користење на радиофреквенции) при што се утврдуваат начините кога се користат радиофреквенциите. Понатаму се дефинираат условите за определување на начинот на издавање на одобрение за користење на радиофреквенции. И на крајот се утврдуваат околностите кога Агенцијата може да го ограничи користењето на радиофреквенцискиот спектар за одделни видови радио мрежи или безжични пристапни технологии, врз основа на начелата на пропорционалност и недискриминација. Предлог текст на изменетиот член: Користење и услови за користење на радиофреквенции (1) Радиофреквенциите се користи на следните начини: - без одобрение за користење на радиофреквенции во согласност со членот 129 од овој закон; - врз основа на одобрение за користење на радиофреквенции, издадено во согласност со постапката од членот 131 од овој закон; - врз основа на одобрение за користење на радиофреквенции, издадено во согласност со

претпријатијата на услови што се утврдени согласно овој став останува предмет на закон за конкуренција.		користење на радиофреквенции се предвидени за потребите за националната безбедност и одбрана, заштитата од природни и други елементарни непогоди и потребите за безбедност во авиосообраќајот, како и за други радиофреквенции кои согласно со Планот за доделување и користење на радиофреквенции можат да се користат без одобрение за користење на радиофреквенции, Агенцијата не издава одобрение за користење на радиофреквенции. (3) Радиофреквенциите што можат да се користат без одобрение за користење на радиофреквенции, подетално ги утврдува Агенцијата со подзаконски акт.	постапките од членовите 133, 135 и 140 од овој закон. (2) При определување на начинот на издавање на одобрение за користење на радиофреквенции треба да се има предвид следното: - посебните карактеристики на тие радиофреквенции; - потребната заштита од штетни пречки и технолошките решенија за управување со штетните пречки; развојот на условите за заедничко користење на радиофреквенцискиот спектар, доколку е тоа применливо; обезбедување на технички квалитет на комуникациите или услугите; регулаторните цели од членот 8 од овој закон; - заштитата на ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар. (3) Со цел да се обезбеди ефикасно и ефективно користење на радиофреквенцискиот спектар или да се поттикне покриеност, треба да се обезбедат следниве можности: (а) заедничко користење на пасивна или активна инфраструктура што се базира на користење на радиофреквенциски спектар или заедничко користење на радиофреквенциски спектар; (б) договори за комерцијален пристап до роаминг; (в) заедничко поставување на инфраструктурата за обезбедување мрежи или услуги што се базираат на користење на радиофреквенциски спектар.

			(4) Агенцијата не треба да го спречува заедничкото користење на радиофреквенцискиот спектар согласно ставот (3) на овој член. (5) За заедничкото користење на радиофреквенцискиот спектар од ставот (3) на овој член, Агенцијата соработува со телото надлежно за заштита на конкуренцијата,. (6) Агенцијата може да го ограничи користењето на радиофреквенцискиот спектар за одделни видови радио мрежи или безжични пристапни технологии, врз основа на начелата на пропорционалност и недискриминација, кога е тоа потребно заради: - избегнување на штетни пречки; - заштита на човечкото здравје од делување на електромагнетско поле; - обезбедување на квалитет на услугите; - обезбедување на заедничко користење на радиофреквенцискиот спектар; - заштита на ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар; - обезбедување на цели од јавен интерес; - исполнување на условите од радио прописите на Меѓународната телекомуникациска унија (ITU); (7) Агенцијата редовно ја преиспитува потребата од воведување и примена на ограничувањата од ставот (6) на овој

			член и ги објавува резултатите од тоа преиспитување. (8) Ограничувањата од ставот (6) на овој член не претставуваат основа за одземање на одобрението за користење на радиофреквенции.
Оддел 2 Права на употреба Член 48 Доделување на индивидуални права на употреба за радиоспектар 1. Онаму каде што е неопходно да се доделат индивидуални права за употреба за радиофреквенциски спектар, земјите членки им даваат такви права, на барање, на секое претпријатие за обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги под општото овластување наведено во член 12, предмет на член 13, до точка (в) од член 21(1) и член 55 и други правила што обезбедуваат ефикасно користење на тие ресурси во согласност со оваа директива. 2. Без да се во спротивност со специфичните критериуми и процедури донесени од страна на земјите членки за доделување на индивидуални права за употреба на радиофреквенциски спектар на давателите на услуги за радио или телевизиска емисија со содржина со цел да се извршуваат целите од општ интерес во согласност со законодавството на Унијата, индивидуалните права на користење за радиофреквенцискиот спектар се доделуваат преку отворени, објективни, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални процедури и во согласност со член 45. 3. Исклучок од барањето на отворени процедури може да се примени кога доделувањето на индивидуални права за употреба на радиофреквенциски спектар на давателите на услуги за радио или телевизиско емитување содржини е неопходно за да се постигне целта од општ интерес, утврдена од земјите членки, во согласност со законодавството на Унијата. 4. Надлежните органи ги разгледуваат апликациите за индивидуални права на употреба за радиоспектар во контекст на постапките за селекција согласно објективни, транспарентни, пропорционални и недискриминаторски критериуми за квалификуваност, однапред утврдени и ги рефлектираат условите што треба да се поврзат со таквите права. Надлежните органи можат да ги побараат сите потребни информации од апликантите со цел да ја проценат, врз основа на тие	Целосно усогласен	Издавање на одобрение за користење на радиофреквенции по барање Член 133 (1) Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции врз основа на доставено барање за користење на радиофреквенции во следниве случаи за: - сопствени потреби на државни институции и јавни претпријатија поврзани со нивните надлежности и на дипломатски претставништва или на други организации што имаат статус на дипломатски мисии, - обезбедување на електронски комуникациски услуги што не се јавни, - радиофреквенции што се користат во рамките на јавната електронска комуникациска мрежа, кога не е неопходно да се	

критериуми, нивната способност да ги исполнуваат тие услови. Кога надлежниот орган ќе заклучи дека подносителот на барањето не ја поседува потребната способност, треба да донесе соодветно образложена одлука за таа цел. 5. При доделување на индивидуални права за употреба за радиофреквенциски спектар, земјите членки наведуваат дали тие права можат да ги пренесат или изнајмат од носителот на правата и под кои услови. Се применуваат членовите 45 и 51. 6. Надлежниот орган ги донесува, ги соопштува и ги објавува одлуките за доделување на индивидуални права за користење на радиоспектар што е можно поскоро по приемот на целосната апликација и во рок од шест седмици во случај на радиофреквенциски спектар прогласен за достапен за електронски комуникациски услуги во нивниот Национален план за распределување на фреквенции. Овој временски рок не е во спротивност со член 55(7) и на какви било применливи меѓународни договори кои се однесуваат на употреба на радиофреквенциски спектар или на орбитални позиции.		изврши ограничување на бројот на одобренија за користење на радиофреквенции, - користење на радиофреквенции наменети за дигитална радиодифузија, на радиодифузер кој е единствен во одредена локална сервисна зона врз основа на одлука за доделување на дозвола за вршење на радиодифузна дејност и објавена во “Службен весник на Република Македонија“, - користење на радиофреквенции на радиодифузер за аналогна радиодифузија - радио по претходно донесена одлука за доделување на дозвола за вршење на радиодифузна дејност - емитување на радио програмски сервис донесена и објавена во “Службен весник на Република Македонија“, - Јавното претпријатие Македонска радиодифузија за радиофреквенции за изградба и работа на електронска комуникациска мрежа за дигитално терестријално емитување преку два национални дигитални мултиплексни системи и	

		- издавање на привремено одобрение за користење на радиофреквенции, согласно овој закон. (2) Барањето за издавање на одобрение за користење на радиофреквенции особено треба да ги содржи следниве податоци: - име и презиме, адреса и единствен матичен број на граѓаните, - назив, седиште, даночен број и број на жиро-сметка, регистарски број и изјава за законски застапник за правни лица, - краток опис за потребите и намената за користење на бараните радиофреквенции, - опис на техничките карактеристики на електронската комуникациска мрежа и придружните средства, - датум на започнување со користење со радиофреквенциите, - временскиот период во кој ќе се користат бараните радиофреквенции и - податоци на лице за контакт. (3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член, како и потребната документација што се доставува со барањето, подетално ги	

		пропишува Агенцијата со подзаконски акт. (4) Во случај кога барањето за користење на радиофреквенции не ги содржи податоците и документацијата согласно овој член од законот, Агенцијата, за тоа во писмена форма ќе го извести подносителот на барањето и ќе му даде рок од седум дена од денот на приемот на известувањето да го дополни барањето. Доколку подносителот на барањето во утврдениот рок не постапи по известувањето на Агенцијата, ќе се смета како барањето да не е поднесено. (5) Агенцијата со решение ќе го одбие барањето за користење на радиофреквенции, доколку утврди дека: - бараните радиофреквенции не се слободни, - користењето на бараните радиофреквенции би ја загрозило националната безбедност или е во спротивност на меѓународните договори што ги потпишала или на кои им пристапила Република Македонија,	

		- барателот е во постапка на стечај или ликвидација, - на барателот му е изречена мерка на безбедност - забрана за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, - на барателот му било одземено претходно издадено одобрение за користење на радиофреквенции за ист вид на услуга по негова вина во последната година или - работата на радиоуредите на барателот би предизвикала штетни интерференции врз работата на други радиоуреди и опрема, приемници, електрични или електронски системи. (6) Имателот на одобрението за користење на радиофреквенции е должен да ја извести Агенцијата за било која измена на податоците утврдени во ставот (2) на овој член во рок од 14 дена од денот кога е извршена измената. (7) Агенцијата ќе ги издаде одобренијата за користење на радиофреквенции според редоследот на достава на барањата од ставот (1) на	

		овој член, а во зависност од расположливите технички можности, Агенцијата може да ги прими барањата и по електронски пат. (8) Агенцијата е должна да го издаде одобрението за користење на радиофреквенции во рок од 42 дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член.	
<i>Член 49</i> Времетраење на правата 1. Кога земјите членки дозволуваат употреба на радиофреквенциски спектар преку индивидуални права на користење за ограничен период, тие осигуруваат дека правото на употреба се дава за период што е соодветен во однос на целите што се остваруваат во согласност со член 55(2), водејќи сметка за потребата да се обезбеди конкуренција, како и, особено, ефективно и ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар, и да се промовираат иновации и ефикасни инвестиции, вклучително и со овозможување на соодветен период за амортизација на инвестициите. 2. Кога земјите членки доделуваат индивидуални права на користење за радиофреквенциски спектар за кои усогласени услови се утврдени со технички мерки за спроведување во согласност со Одлуката бр. 676/2002/E3 со цел да се овозможи нејзина употреба за безжични широкопојасни електронски комуникациски услуги („безжични широкопојасни услуги“) за ограничен период, тие обезбедуваат регулаторна предвидливост за носителите на правата во период од најмалку 20 години во однос на условите за инвестирање во инфраструктура што се потпира на употреба на таков радиофреквенциски спектар, земајќи ги предвид барањата наведени во став 1 од овој член. Овој напис подлежи, кога е соодветно, на каква било измена на условите поврзани со тие права на користење во согласност со член 18. За таа цел, земјите членки гарантираат дека таквите права важат за времетраење од најмалку 15 години и вклучуваат, доколку е потребно за да се усогласат со првиот потстав, соодветно продолжување на тоа, под условите утврдени во овој став.	Делумно усогласен	Времетраење на важноста на одобрението Член 143 (1) Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за време не подолго од 20 години. (2) Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за воздухоплови и пловни објекти со важност до престанокот на нивната употреба. (3) Агенцијата издава привремено одобрение за користење на радиофреквенции за ограничена област на покриеност, наменети за испитувања, мерења и атестирање на радиокомуникациска опрема за време не подолго од 90 дена.	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата, потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член и истовремено да се спојат член 143 и член 144 од постојниот Закон. Предлог текст на изменетиот член: Времетраење и продолжување на важноста на одобрението (1) Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за време не подолго од 20 години, при тоа имајќи ја предвид потребата да се обезбеди конкуренција, ефективно и ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и поттикнување на иновации и ефикасни инвестиции, вклучително и соодветен период за амортизација на инвестициите. (2) Кога Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за обезбедување на безжични широкопојасни

Земјите членки им ги ставаат на располагање на сите заинтересирани страни општите критериуми за продолжување на времетраењето на правата на користење, на транспарентен начин, пред да им дадат права на користење, како дел од условите утврдени со член 55(3) и (6). Ваквите општи критериуми се однесуваат на: (а) потребата да се обезбеди ефективна и ефикасна употреба на засегнатиот радиофреквенциски спектар, целите наведени во точките (а) и (б) од член 45(2) или потребата за исполнување на целите од општ интерес поврзани со обезбедување на безбедност на живот, јавен ред, јавна безбедност или одбрана; и (б) потребата да се обезбеди нарушена конкуренција. Најдоцна две години пред истекот на првичното времетраење на индивидуалното право на употреба, надлежниот орган спроведува објективна и перспективна проценка на општите критериуми утврдени за продолжување на времетраењето на тоа право на употреба во поглед на точка (в) од член 45(2). Под услов надлежниот орган да не преземе мерки за спроведување заради непочитување на условите на правата на користење согласно член 30, тој одобрува продолжување на траењето на правото на употреба, освен ако заклучи дека таквото продолжување не би се усогласило со општите критериуми утврдени во точката (а) или (б) од третиот потстав од овој став. Врз основа на таа проценка, надлежниот орган го известува носителот на правото за тоа дали треба да се даде продолжување на времетраењето на правото на користење. Доколку не се дозволи такво продолжување, надлежниот орган го применува членот 48 за давање права на користење за тој специфичен опсег на радиоспектар. Секоја мерка според овој став е пропорционална, недискриминаторска, транспарентна и образложена. По пат на отстапување од член 23, заинтересираните имаат можност да коментираат за секоја нацрт-мерка согласно третиот и четвртиот потстав од овој став за период од најмалку три месеци. Овој став не е во спротивност со примената на членовите 19 и 30. При утврдување на надоместоци за правата на употреба, земјите членки го земаат предвид механизмот предвиден во овој став. 3. Кога е соодветно оправдано, земјите членки можат да отстапат од ставот 2 на овој член во следниве случаи:		(4) Агенцијата издава привремено одобрение за користење на радиофреквенции наменети за посебни настани за време не подолго од 60 дена. (5) Агенцијата издава привремено одобрение за користење на радиофреквенции за експериментални цели за ограничена област на покриеност, заради воведување на нови технологии за време не подолго од една година и доколку со истото нема да се предизвика штетна интерференција.	комуникациски услуги, времетраењето на тоа одобрение не може да биде пократко од 15 години, нити шподолго од 20 години. (3) Агенцијата може да донесе одлука со која ќе ја продолжи важноста на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член, имајќи ги предвид начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (4) Агенцијата, најмалку две години пред истекот на рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член, ќе спроведе постапка со цел да оцени дали постојат услови за продолжување на важноста на одобрението од ставот (2) на овој член, при што може, доколку е потребно да одлучи и за измена на условите за користење на радиофреквенцискиот спектар, во согласност со членот 146 од овој закон. (5) Агенцијата, пред да ја донесе одлуката за продолжување на рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член и доколку е применливо, за измена на условите за користење на радиофреквенцискиот спектар, Агенцијата ќе спроведе постапка на јавна расправа, во согласност со членот 13 од овој закон, во траење од најмалку три месеци.

(а) во ограничени географски области, кога пристапот до мрежи со голема брзина е строго дефицитен или отсутен и тоа е неопходно за да се обезбеди постигнување на целите на член 45(2); (б) за специфични краткорочни проекти; (в) за експериментална употреба; (г) за употреба на радиофреквенциски спектар што, во согласност со член 45(4) и (5), може да коегзистираат со безжични широкопојасни услуги; или (д) за алтернативна употреба на радиофреквенциски спектар во согласност со член 45(3). 4. Земјите членки можат да го прилагодат времетраењето на правата на употреба утврдени во овој член за да обезбедат истовремено истекување на времетраењето на правата во еден или повеќе опсези.			(6) Одлуката за продолжување на рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член, Агенцијата ќе ја донесе во рок од 30 дена од денот на завршување на јавната расправа од ставот (5) на овој член, ќе му ја достави на имателот на одобрението и ќе ја објави на својата веб страна. (7) Агенцијата нема да го продолжи рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член, доколку тоа продолжување не е оправдано, поради било која од следните причини: - ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар; - обезбедување на конкуренција; - обезбедување на покриеност на територијата и населението на Република Северна Македонија со безжичен широкопојасен пристап со зачителен квалитет и големи брзини; - олеснување на брзиот развој на нови безжични комуникациски технологии; - заштита на човечкиот живот и јавната безбедност или одбрана; - доклку против имателот на одобрението за користење на радиофреквенции е започната постапка во врска со непостапување во согласност со условите утврдени во одобрението. (8) Доклку Агенцијата нема да го продолжи рокот на важење на одобрението за користење на

			радиофреквенции од ставот (2) на овој член, согласно одредбите од ставот (7) на овој член, истата ќе започне нова постапка за доделување на тој радиофреквенциски спектар. (9) Со исклучок на ставот (2) на овој член, Агенцијата може да утврди поинаков рок на важење на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (2) на овој член, доколку е тоа оправдано: - во ограничени географски пофрачја во кои пристапот до мрежите со големи брзини е недоволен или воопшто не постои; - за одредени краткотрајни проекти и експериментално користење; или - за радиофреквенцискиот спектар кој може, имајќи ги предвид ограничувањата од членот 129 став (6) од овој закон да се дозволи истовремено користење со безжичните широкопојасни електронски комуникациски услуги. (10) Рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции кои не се користат за целите од ставот (2) на овој член се утврдува во Планот за доделување и користење на радиофреквенцискиот спектар од членот 124 од овој закон. (11) Времетраењето на важноста на одобрението за користење на радиофреквенции може да се продолжи по барање на имателот на истото, а во согласност со одлуката од ставот (6) на овој член или Планот за доделување и користење на

			радиофреквенцискиот спектар од членот 124 од овој закон. (12) Барањето за продолжување на важноста на одобрението се доставува до Агенцијата, во рок не пократок од 30 дена и не подолг од шест месеци, пред истекот на неговата важност. (13) Агенцијата, може по службена должност да го измени рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции, со цел да обезбеди истовремен престанок на важноста на одобренијата во еден или повеќе радиофреквенциски опсези. (14) Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за воздухоплови и пловни објекти со важност до престанокот на нивната употреба.
<i>Член 50</i> Обновување на индивидуалните права на употреба за усогласен радиофреквенциски спектар 1. Националните регулаторни или други надлежни органи донесуваат одлука за обновување на индивидуалните права на употреба за усогласен радиофреквенциски спектар навремено пред да истече траењето на тие права, освен кога, во моментот на доделувањето, експлицитно е исклучена можноста за обновување. За таа цел, овие органи ја проценуваат потребата од такво обновување на сопствена иницијатива или на барање на носителот на правото, во вториот случај не порано од пет години пред истекот на времетраењето на предметните права. Ова не е во спротивност со клаузулите за обновување што се применуваат на постојните права. 2. При донесување на одлука согласно став 1 на овој член, надлежните органи, меѓу другото, ги земаат предвид: (а) исполнувањето на целите утврдени во член 3, член 45(2) и член 48(2), како и целите на јавната политика според Унијата или националното законодавство;	Делумно усогласен	Продолжување на времетраењето на важност на одобрението Член 144 (1) Времетраењето на важноста на одобрението за користење на радиофреквенции може да се продолжи по барање на имателот на истото. (2) Барањето за продолжување на важноста на одобрението се доставува до Агенцијата, во рок не пократок од 30 дена и не подолг од шест месеци,	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата, потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Обнова на одобрение за користење на радиофреквенции (1) Агенцијата по службена должност или по барање на имателот на одобрението за користење на радиофреквенции, кое е издадено по постапките од членовите 134 и 140 од овој закон, утврдува дали постои потреба од обнова на одобрението за користење на радиофреквенции,

(б) спроведувањето на техничка мерка за спроведување донесена во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ; (в) преглед на соодветното спроведување на условите поврзани со соодветното право; (г) потребата од промовирање, или избегнување на какво било нарушување на конкуренцијата во согласност со член 52; (д) потребата да се направи поефикасна употреба на радиофреквенциски спектар во однос на технолошкиот или развојот на пазарот; (ѓ) потребата да се избегне сериозно нарушување на услугата. 3. Кога се разгледува можното обновување на индивидуалните права на употреба за усогласен радиофреквенциски спектар за кој е ограничен бројот на права на употреба согласно со ставот 2 на овој член, надлежните органи водат отворена, транспарентна и недискриминаторска постапка и, меѓу другото: (а) им даваат можност на сите заинтересирани страни да ги искажат своите ставови преку јавна консултација во согласност со член 23; и (б) јасно ги наведуваат причините за таквото можно обновување. Националниот регулаторен или друг надлежен орган ги зема предвид сите докази што произлегуваат од консултациите согласно првиот потстав од овој став за побарувачката на пазарот од друштва кои не се од оние кои имаат права на користење за радиоспектар во опсегот, кога одлучуваат дали да ги обноват правата на употреба или да се организира нова постапка за избор со цел да се дадат правата на користење согласно со член 55. 4. Одлуката за обновување на индивидуалните права на употреба за хармонизиран радиофреквенциски спектар може да биде придружена со преглед на такси, како и на други услови и поврзани со тоа. Доколку е соодветно, националните регулаторни или други надлежни органи можат да ги прилагодат таксите за правата на користење во согласност со член 42.		пред истекот на неговата важност. (3) При разгледувањето на барањето од ставот (2) на овој член, Агенцијата треба да ги има предвид: 1) поволностите за корисниците; 2) потребата од поттикнување на конкуренцијата и развојот на нови технологии и 3) регулаторната политика во однос на користењето на радиофреквенциите. (4) Доколку се оцени дека се исполнети условите од ставот (3) на овој член, директорот на Агенцијата во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член ќе донесе одлука за продолжување на важноста на одобрението за користење на радиофреквенции. Во тој случај Агенцијата издава ново одобрение, за време не подолго од дваесет години. (5) Важноста на привремените одобренија за користење на радиофреквенции од членот 143 ставови (3), (4) и (5) од овој закон не може да се продолжува.	освен доколку во постапката на доделба на тие радиофреквенции, можноста за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции е изрично исклучена. (2) Имателот на одобрението за користење на радиофреквенции може да поднесе барање за обнова на одобрението, најмалку пет години, а најдоцна една година пред денот на истекот на рокот на важење на тоа одобрение, (3) Агенцијата може по службена должност да спроведе постапка за оценка на потребата од обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, најмалку две години пред истекот на рокот на важење на тоа одобрение. (4) Во постапката на оценка на потребата од обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, Агенцијата го има предвид следното: - целите од членот 7 од овој закон, како и целите на релевантните јавни политики на национално ниво или на ниво на Европската унија; - спроведување на техничките мерки; - преиспитување на соодветното спроведување на условите утврдени во одобрението за користење на радиофреквенции; - потребата од поттикнување или избегнување на нарушување на конкуренцијата согласно овој закон; - подобрување на ефикасноста во користењето на радиофреквенциите

			во однос на технолошкиот или пазарен развој; - потребата од избегнување на сериозни прекини во обезбедувањето на услугите. (5) Агенцијата, за оцена на постоење на услови за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (1) на овој член, спроведува постапка на јавна расправа во согласност со членот 14 од овој закон, при што е должна да ги наведе причините за можната обнова. (6) Агенцијата донесува одлука за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот ((1) на овој член, или за спроведување на нова постапка за доделба на радиофреквенциите, имајќи го предвид резултатот од јавната расправа од ставот (5) на овој член, а особено побарувачката за тие радиофреквенции од страна на правни или физички лица кои не се иматели на одобрение за користење на радиофреквенции. (7) Доколку Агенцијата донесе одлука за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции од ставот (1) на овој член, на имателот на одобрението за користење на радиофреквенции, ќе му издаде ново одобрение за користење на радиофреквенции во кое може да му измени некои од условите за користење на радиофреквенциите и може да го задолжи со плаќање на еднократен надоместок за

			користење на радиофреквенции, согласно со членот 31 од овој закон.
<i>Член 51</i> Трансфер или давање под наем на индивидуални права на користење за радиофреквенциски спектар 1. Земјите членки осигуруваат дека претпријатијата можат да ги пренесат или дадат под наем на други претпријатија индивидуалните права на користење за радиофреквенциски спектар. Земјите членки може да утврдат дека овој став не се применува кога индивидуалното право на користење на радиодифузната активност на претпријатието првично било дадено бесплатно или било доделено за радиодифузија. 2. Земјите членки гарантираат дека намерата на една компанија да пренесе или даде под наем права за употреба на радиофреквенциски спектар, како и ефективното пренесување на истите, се известува во согласност со националните процедури до надлежниот орган и јавно се објавува. Во случај на усогласен радиофреквенциски спектар, секој таков трансфер е во согласност со таквата усогласена употреба. 3. Земјите членки дозволуваат пренесување или давање под наем на правата на употреба за радиоспектар кога се одржуваат оригиналните услови поврзани со правата на користење. Без да е во спротивност со потребата да се обезбеди отсуство на нарушување на конкуренцијата, особено во согласност со член 52, земјите членки: (а) применуваат најлесна можна постапка за трансфер и изнајмување; (б) не го одбиваат закупот на правата на употреба за радиоспектарот, кога наемодавецот се обврзува да остане одговорен за исполнување на оригиналните услови поврзани со правата на употреба; (в) не одбива пренесување на правата на употреба за радиоспектар, освен ако постои јасен ризик дека новиот носител не е во состојба да ги исполни оригиналните услови за правото на користење. Секоја административна такса наметната на претпријатијата во врска со обработка на поднесено барање за трансфер или закуп на права на користење на радиофреквенциски спектар, е во согласност со член 16. Точките (а), (б) и (в) од првиот потстав не се во спротивност со надлежноста на земјите членки да спроведуваат почитување на условите поврзани со правата на користење во секое време, како во однос на наемодавецот така и во однос на наемникот, во согласност со нивниот национален закон.	Делумно усогласен	Пренесување или издавање на правото на користење на радиофреквенции Член 145 (1) Имател на одобрение за користење на радиофреквенции може своето право за користење на тие радиофреквенции да го пренесе или издаде на друго физичко или правно лице, доколку таквото право за тие радиофреквенции е предвидено во Планот за доделување и користење на радиофреквенции и во одобрението за користење на радиофреквенции, а по претходно добиена одлука за согласност од Агенцијата. (2) За пренесување или издавање на правото за користење на радиофреквенции од ставот (1) на овој член имателот на одобрението за користење на радиофреквенции до Агенцијата доставува писмено барање. Агенцијата барањето го објавува на својата веб страница во рок од три дена од денот на приемот на барањето.	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата, потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Пренесување или издавање под наем на правото на користење на радиофреквенции (1) Имател на одобрение за користење на радиофреквенции може своето право за користење на тие радиофреквенции да го пренесе или издаде под наем на друго физичко или правно лице, доколку таквото право за тие радиофреквенции е предвидено во Планот за доделување и користење на радиофреквенции и во одобрението за користење на радиофреквенции, а по претходно добиена одлука за согласност од Агенцијата. (2) Преносот или издавањето по наем на радиофреквенциите од ставот (1) на овој член може да се договори помеѓу имателот на одобрението за користење на радиофреквенции и друго физичко или правно лице, на пазарна основа, за одделен дел или за целиот радиофреквенциски опсег кој е доделен со тоа одобрение. (3) За пренос на радиофреквенцискиот опсег,

Надлежните органи го олеснуваат трансферот или давањето под наем на правата на употреба за радиоспектар со разгледување на секое барање за навремено прилагодување на условите поврзани со правата и преку осигурување дека тие права или предметниот радиофреквенциски спектар можат во најголема мера да се поделат или разделат. Во однос на какво било пренесување или давање под наем на правата на употреба за радиофреквенциски спектар, надлежните органи доставуваат релевантни детали што се однесуваат на заштитените индивидуални права јавно достапни во стандардизирана електронска форма кога се создаваат правата и ги чуваат тие детали сè додека постојат правата. Комисијата може да донесе акти за спроведување наведувајќи ги тие релевантни детали. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4).		(3) По барањето од ставот (1) на овој член Агенцијата утврдува дали барателот ги платил сите надоместоци кои согласно со овој закон бил должен да ги плати и дали физичкото или правното лице на кое се предлага да се пренесе или издаде правото на користење на радиофреквенции ги исполнува сите услови утврдени со овој закон, прописите донесени врз основа на него и условите за користење на радиофреквенции утврдени во одобрението за користење на радиофреквенции, како и тоа дали со пренесувањето или издавањето на правото за користење на радиофреквенциите би се нарушила конкуренцијата. (4) Во случај на пренесување на правото за користење на радиофреквенции, Агенцијата на другото физичко или правно лице му издава ново одобрение за користење на радиофреквенции со важност на одобрението до истекот на времетраењето на постоечкото одобрение за користење на	потребно е да се добие согласност од Агенцијата. Имателот на одобрението за користење на радиофреквенции и правното или физичкото лице на кое се пренесува радиофреквенцискиот опсег, заеднички до Агенцијата доставуваат барање за давање на согласност. (4) Во постапката на одлучување по барањето од ставот (3) на овој член, Агенцијата води сметка за спречување на нарушување на конкуренцијата и проверува дали правното или физичкото лице на кое се пренесува радиофреквенцискиот опсег ги исполнува условите за користење на радиофреквенцискиот опсег. (5) Агенцијата ќе донесе решение со кое ќе го одбие барањето од ставот (3) на овој член, доколку утврди постоење на основано сомнение дека новиот имател на одобрението за користење на радиофреквенции нема да може да ги исполни условите од ставот (4) на овој член, (6) Со преносот на радиофреквенцискиот опсег, во целост се пренесуваат и правата и обврските кои произлегуваат од соодветното одобрение за користење на радиофреквенции, вклучувајќи ги и условите за доделба и користење утврдени во тоа одобрение. (7) Доколку Агенцијата ја даде согласноста од ставот (3) на овој

		радиофреквенции. Новото одобрение за користење на радиофреквенции Агенцијата го издава без спроведување на постапка на јавен тендер или на постапка на јавен тендер со јавно наддавање. Условите за користење на радиофреквенциите содржани во постоечкото одобрение за користење на радиофреквенции се пренесуваат и во новото одобрение, освен доколку Агенцијата поинаку не одлучи. (5) Одредбите од овој член не се применуваат на правото на користење на радиофреквенциите што се наменети за вршење на радиодифузна дејност.	член, на имателот на одобрението за користење на радиофреквенции и на правното или физичко лица на кое е пренесен радиофреквенцискиот опсег, ќе му издаде ново одобрение за користење на радиофреквенции. Постоечкото одобрение за користење на радиофреквенции престанува да важи. (8) За намерата за издавање под наем на радиофреквенцискиот опсег, имателот на одобрението за користење на радиофреквенции е должен да ја извести Агенцијата и да и достави изјава со која презема одговорност за исполнување на сите услови за користење на радиофреквенциите кои се издаваат под наем, вклучувајќи ги и податоците за наемо примачот. (9) Одредбите од овој член не се применуваат на правото на користење на радиофреквенциите што се наменети за вршење на радиодифузна дејност.
<i>Член 52</i> Конкуренција 1. Националните регулаторни и други надлежни органи промовираат ефективна конкуренција и избегнуваат нарушувања на конкуренцијата на внатрешниот пазар при одлучување за доделување, изменување или обновување на правата на користење на радиоспектарот за електронски комуникации мрежи и услуги во согласност со оваа директива. 2. Кога земјите членки ги одобруваат, менуваат или обновуваат правата на употреба за радиофреквенцискиот спектар, нивните национални регулаторни или други надлежни органи по советите дадени од националниот регулаторен орган може да преземат соодветни мерки како што се:	Не е усогласен		Конкуренција во областа на радиофреквенцискиот спектар (1) Со цел поттикнување на ефикасна конкуренција, Агенцијата може со одлуката за доделба, измена или обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, врз основа на објективна процена на пазарот и условите на конкуренција на релевантниот пазар, а особено врз основа на проценката на условите за идниот развој на конкуренцијата,

(а) ограничување на износот на опсегот на радиофреквенциски спектар, за кој права на употреба им се даваат на кое било претпријатие, или, во оправдани околности, приложување услови за такви права на употреба, како што е обезбедување на пристап на големо, национален или регионален роаминг, во одредени опсези или во одредени групи на опсези со слични карактеристики; (б) резервирање, доколку е соодветно и оправдано, во врска со специфична состојба на националниот пазар, одреден дел од опсегот на радиоспектар или група на опсези за доделување на нови учесници; (в) одбивање да се дадат нови права за употреба за радиофреквенциски спектар или да се дозволат нови употреби на радиофреквенциски спектар во одредени опсези, или поврзани услови за доделување на нови права за употреба за радиофреквенциски спектар или овластување за нови употреби на радиофреквенциски спектар, со цел да се избегне нарушување на конкуренцијата со кое било доделување, пренесување или акумулација на права на користење; (г) вклучување услови со кои се забрануваат или наметнуваат услови за трансфер на права на употреба за радиофреквенциски спектар, кои не подлежат на контрола на Унијата или национално спојување, кога таквите трансфери може да резултираат со значителна штета на конкуренцијата; (д) изменување и дополнување на постојните права во согласност со оваа директива кога тоа е неопходно за да се отстрани <i>екс пост</i> нарушувањето на конкуренцијата со какво било пренесување или акумулација на права на употреба за радиофреквенциски спектар. Земајќи ги предвид условите на пазарот и достапните одредници, националните регулаторни и други надлежни органи своите одлуки ќе ги засноваат врз објективна и потенцијална проценка на условите на конкуренција на пазарот, потребата од вакви мерки за одржување или обезбедување на оригинална конкуренција и веројатните ефекти на таквите мерки врз постојните и идни инвестиции од учесниците на пазарот, особено во врска со распоредувањето на мрежата. Притоа, тие го земаат предвид пристапот кон анализа на пазарот, како што е утврдено во член 67(2). 3. При примената на ставот 2 на овој член, националните регулаторни и други надлежни органи постапуваат во согласност со постапките предвидени во членовите 18, 19, 23 и 35.			имајќи ги предвид расположливите споредбени вредности, да ги утврди следните мерки: (а) ограничување на опсегот на радиофреквенциски спектар, за кој е дадено право за користење, или, во оправдани околности, дополнителни услови на правото за користење, како што е обезбедување на големопродажен пристап, роаминг, во одредени опсези или во одредени групи на опсези со слични карактеристики; (б) доколку е соодветно и оправдано, резервирање на одреден дел од опсегот на радиоспектарот или група на опсези за доделба на нови учесници; (в) одбивање да се доделат нови одобренија за користење на радиофреквенциски спектар или да се дозволат нови користења на радиофреквенцискиот спектар во одредени опсези, или дополнителни услови при доделување на нови одобренија за користење за радиофреквенцискиот спектар или дозволување на нови користења на радиофреквенциски спектар, со цел да се избегне нарушување на конкуренцијата со кое било доделување, пренесување или акумулација на права на користење на радиофреквенцискиот спектар; (г) вклучување услови со кои се забранува преносот на правото на користење на радиофреквенцискиот спектар, или да се одредат услови за тој пренос кои не подлежат на

			оценка за конценарција, согласно со прописите за заштита на конкуренција, доколку таквиот пренос може да доведе до значително нарушување на конкуренцијата на пазарот; (д) изменување и дополнување на постојните одобренија за користење на радиофреквенцискиот спектар, доколку е тоа потребно, заради дополнително избегнување на нарушување на конкуренцијата, предизвикано од било каков пренос или акумулација на радиофреквенцискиот спектар. (2) При одредување на мерките од ставот (1) на овој член, Агенцијата го оценува и можниот ефект на тие мерки врз постојните и идните инвестирања на пазарот и тоа особено на поставување на електронски комуникациски мрежи. (3) При спроведувањето на мерките од ставот (1) на овој член, Агенцијата ќе ги има предвид и околностите од членот 80 од овој закон и ќе постапи во согласност со членовите 13, 146 или 147 од овој закон.
Оддел 3 Постапки Член 53 Координиран временски распоред на задачи 1. Земјите членки соработуваат со цел да ја координираат употребата на усогласен радиофреквенциски спектар за електронски комуникациски мрежи и услуги во Унијата, водејќи сметка за различните ситуации на националниот пазар. Ова може да вклучува идентификување на еден или, кога е соодветно, неколку вообичаени датуми со кои се	Целосно усогласен	Неутралност во однос на услуги Член 127 (1) Во радиофреквенциските опсези кои во Планот за намена на радиофреквенциските	

одобрува употребата на специфичен усогласен радиофреквенциски спектар. 2. Кога се утврдени усогласени услови со технички мерки за спроведување во согласност со Одлуката бр. 676/2002/E3 со цел да се овозможи употреба на радиоспектарот за безжични широкопојасни мрежи и услуги, земјите членки дозволуваат користење на тој радиофреквенциски спектар, што е можно поскоро а најдоцна 30 месеци по донесувањето на таа мерка или што е можно поскоро по укинувањето на која било одлука да се дозволи алтернативна употреба на исклучителна основа согласно член 45(3) од оваа директива. Ова не е во спротивност со Одлуката (ЕУ) 2017/899 и правото на иницијатива на Комисијата да предложи законски акти. 3. Земја членка може да го одложи крајниот рок предвиден во ставот 2 на овој член за одреден опсег под следниве околности: (а) доколку ова се оправда со ограничување на употребата на овој опсег врз основа на цел од заеднички интерес согласно член 45(5)(а) или (г); (б) во случај на нерешени прекугранични прашања за координација што резултираат со штетна интерференција во трети земји, под услов засегнатата земја членка, доколку е соодветно, да побара помош од Унијата во согласност со член 28(5); (в) зачувување на националната безбедност и одбрана; или (г) виша сила. Засегнатата земја членка ќе го разгледа таквото одложување најмалку на секои две години. 4. Секоја земја членка може да го одложи рокот предвиден во став 2 за специфичен опсег, до потребниот степен и максимум 30 месеци, во случај: (а) нерешени прекугранични прашања за координација кои резултираат со штетна интерференција помеѓу земјите членки, под услов погодената земја членка да ги преземе сите потребни мерки навремено во согласност со член 28(3) и (4); (б) потребата да се обезбеди, како и комплексноста на обезбедување на техничка миграција на постојните корисници на овој опсег. 5. Во случај на задоцнување според ставот 3 или 4, засегнатата земја членка ги известува навремено другите земји членки и Комисијата, наведувајќи ги причините.		опсези се определени за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги може да се обезбедуваат сите јавни електронски комуникациски услуги кои ги задоволуваат минималните технички барања утврдени во Планот за доделување и користење на радиофреквенции. (2) Со исклучок на одредбата од ставот (1) на овој член, Агенцијата може во Планот за доделување и користење на радиофреквенции да утврди пропорционални и недискриминаторски ограничувања за одредени видови на електронски комуникациски услуги, доколку тоа е потребно за исполнување на некое барање согласно со регулативата на Меѓународната унија за телекомуникации или доколку е утврдено со посебен закон. (3) Со исклучок на одредбата од ставот (1) на овој член, Агенцијата може во Планот за доделување и користење на радиофреквенции да утврди обезбедување на соодветна јавна електронска комуникациска услуга во	

		одреден радиофреквенциски опсег, доколку тоа е неопходно за: - безбедноста на животот, - поттикнување на социјална, регионална или територијална сплотеност, - избегнување на неефикасна употреба на радиофреквенциите или - поттикнување на културен и јазичен диверзитет и плурализам на медиумите, на пример, за обезбедување радио или телевизиско емитување. (4) Агенцијата може во Планот за доделување и користење на радиофреквенции да забрани обезбедување на која било јавна електронска комуникациска услуга во одреден радиофреквенциски опсег, доколку тоа е неопходно за заштита на безбедноста на животот.	
<i>Член 54</i> Координирана временска рамка за доделување на специфични 5G опсези 1. До 31 декември 2020 година, за копнените системи способни да обезбедат безжични широкопојасни услуги, земјите членки, доколку е потребно, со цел да го олеснат распоредувањето на 5G, ги преземаат сите соодветни мерки за:	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

(а) да се реорганизира и да се овозможи употреба на доволно големи блокови на опсегот 3,4-3,8 GHz; (Б) овозможување на употреба на најмалку 1 GHz на опсегот 24.25-27,5 GHz, под услов да има јасен доказ за побарувачката на пазарот и за отсуство на значителни ограничувања за миграцијата на постојните корисници или ослободување на опсег. 2. Меѓутоа, земјите членки можат да го продолжат крајниот рок утврден во ставот 1 на овој член, доколку е оправдано, во согласност со член 45(3) или член 53(2), (3) или (4). 3. Мерките преземени согласно став 1 на овој член треба да бидат во согласност со усогласените услови утврдени со технички мерки за спроведување во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ.			
<i>Член 55</i> Постапка за ограничување на бројот на правата на употреба што треба да се доделат за радиофреквенциски спектар 1. Без да е во спротивност со член 53, кога една земја членка заклучува дека правото на употреба на радиофреквенциски спектар не може да биде предмет на општо овластување и кога размислува дали да го ограничи бројот на правата на употреба што се доделуваат за радиофреквенциски спектар, таа, меѓу другото: (а) јасно ги наведува причините за ограничување на правата на користење, особено со тоа што ќе се даде соодветна тежина на потребата од максимизирање на придобивките за корисниците и да се олесни развојот на конкуренцијата, и да се разгледа, како што е соодветно, ограничувањето во редовни интервали или во разумно барање на засегнатите претпријатија; (б) на сите заинтересирани страни, вклучително и корисници и потрошувачи, им се дава можност да ги искажат своите ставови за какво било ограничување преку јавна консултација во согласност со член 23. 2. Кога една земја членка ќе заклучи дека бројот на правата на употреба треба да биде ограничен, таа јасно ги утврдува и ги дава причините за целите што се остваруваат преку постапката за конкурентска или компаративна селекција согласно овој член и каде што е можно, ги мери, давајќи соодветна тежина на потребата од исполнување на целите на националниот и внатрешниот пазар. Целите што земјата членка може да ги постави со цел дизајнирање на специфична постапка за избор, покрај	Делумно усогласен	Издавање на одобрение за користење на радиофреквенции по постапка на јавен тендер или по постапка на јавен тендер со јавно наддавање Член 134 (1) Агенцијата спроведува постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање за издавање на одобрение за користење на радиофреквенции кога е неопходно да се изврши ограничување на бројот на одобренија за користење на радиофреквенции. (2) Бројот на одобренија за користење на радиофреквенции е неопходно да биде ограничен со цел да се	Во насока на постигнување на целосна усогласеност на овој член со Директивата потребно е истиот да се дополни. Измените се обележани со болд подолу во текстот на членот. Издавање на одобрение за користење на радиофреквенции по постапка на јавен тендер или по постапка на јавен тендер со јавно наддавање (1) Агенцијата спроведува постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање за издавање на одобрение за користење на радиофреквенции кога е неопходно да се изврши ограничување на бројот на одобренија за користење на радиофреквенции. (2) Бројот на одобренија за користење на радиофреквенции е неопходно да биде ограничен со цел да се обезбеди:

промовирањето на конкуренцијата, ќе бидат ограничени на едно или повеќе од следниве: (а) промовирање на покриеност; (б) обезбедување на потребниот квалитет на услугата; (в) промовирање на ефикасна употреба на радиофреквенцискиот спектар, вклучително и со земање предвид на условите поврзани со правата на користење и нивото на такси; (г) промовирање на иновации и развој на деловна активност. Националниот регулаторен или друго надлежен орган јасно го дефинира и оправдува изборот на постапката за селекција, вклучително и секоја прелиминарна фаза за пристап до постапката за избор. Исто така, јасно се наведува исходот од какво било поврзано проценување на конкурентската, техничката и економската состојба на пазарот и дава причини за можна употреба и избор на мерки согласно член 35. 3. Земјите членки објавуваат каква било одлука за избраната постапка за селекција и соодветните правила, јасно наведувајќи ги причините за тоа. Исто така, ги објавува и условите што треба да се поврзат со правата на користење. 4. Откако ќе ја утврди постапката за избор, земјата членка издава покана за поднесување на барања за правото на користење. 5. Кога една земја членка ќе заклучува дека може да се добијат дополнителни права за употреба за радиофреквенциски спектар или комбинација на општо овластување и индивидуални права на употреба, таа го објавува тој заклучок и го иницира процесот на давање на такви права. 6. Кога доделувањето на правата на употреба за радиофреквенциски спектар треба да биде ограничено, земјите членки ги даваат таквите права врз основа на критериуми за селекција и постапка за селекција кои се објективни, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални. Сите вакви критериуми за избор треба да дадат соодветна тежина на постигнувањето на целите и барањата на членовите 3, 4, 28 и 45. 7. Кога се користат постапки за конкурентска или компаративна селекција, земјите членки можат да го продолжат максималниот период од шест седмици наведени во член 48(6) онолку долго колку што е потребно за да се осигурат дека таквите постапки се фер, разумни, отворени и транспарентни за сите заинтересирани страни, но не подолг од осум месеци, предмет на кој било специфичен распоред утврден согласно член 53.		обезбеди ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар, да се обезбедат максимални поволности за корисниците и да се поттикне конкуренцијата. (3) Агенцијата по сопствена иницијатива или по барање на заинтересирана страна објавува намера за спроведување постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање за издавање на ограничен број на одобренија за користење на радиофреквенции со цел да овозможи јавна расправа по објавениот број на одобренија за користење на радиофреквенции. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на намерата за спроведување постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање. (4) Агенцијата објавата за намерата од ставот (3) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните	(а) подобрување на покриеност; (б) обезбедување на потребниот квалитет на услугата; (в) поттикнување на ефикасна употреба на радиофреквенцискиот спектар, вклучително и со земање предвид на условите поврзани со правата на користење и износите на надоместоци; (г) поттикнување на иновации и развој на деловна активност. (3) Агенцијата по сопствена иницијатива или по барање на заинтересирана страна објавува намера за спроведување постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање за издавање на ограничен број на одобренија за користење на радиофреквенции со цел да овозможи јавна расправа по објавениот број на одобренија за користење на радиофреквенции. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на намерата за спроведување постапка на јавен тендер или постапка на јавен тендер со јавно наддавање. (4) Агенцијата објавата за намерата од ставот (3) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Северна Македонија и на својата веб страница.

Овие временски ограничувања не влијаат на какви било применливи меѓународни договори во врска со употребата на радиофреквенцискиот спектар и сателитската координација. 8. Овој член не е во спротивност со пренесувањето на правата на употреба за радиоспектар во согласност со член 51.	во Република Македонија и на својата веб страница. (5) Објавата за намерата од ставот (3) на овој член особено содржи: 1) радиофреквенцискиот спектар за кој што ќе се издаваат одобренија за користење на радиофреквенции; 2) бројот на одобренија за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат; 3) образложение за причините за објавениот ограничен број на одобренија за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат; 4) рокови и услови под кои ќе се користат радиофреквенциите; 5) висината и начинот наплаќање на најнискиот износ на еднократниот надоместок за користење на радиофреквенции и 6) доставување на писма за искажување интерес за користење на објавените радиофреквенции во рок кој што не може да биде покато од рокот утврден за траење на јавната расправа од ставот (3) на овој член. (6) Агенцијата на својата веб страница ќе ги објави резултатите од јавната	(5) Објавата за намерата од ставот (3) на овој член особено содржи: 1) радиофреквенцискиот спектар за кој што ќе се издаваат одобренија за користење на радиофреквенции; 2) бројот на одобренија за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат; 3) образложение за причините за објавениот ограничен број на одобренија за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат; 4) рокови и услови под кои ќе се користат радиофреквенциите; 5) висината и начинот наплаќање на најнискиот износ на еднократниот надоместок за користење на радиофреквенции и 6) доставување на писма за искажување интерес за користење на објавените радиофреквенции во рок кој што не може да биде покато од рокот утврден за траење на јавната расправа од ставот (3) на овој член. (6) Агенцијата на својата веб страна ќе ги објави резултатите од јавната расправа, како и нејзиниот став по однос на истите, при што Агенцијата: - ќе објави јавен тендер или јавен тендер со јавно наддавање кога примениот број на писма за искажување интерес од ставот (5) точка 6 на овој член е поголем од објавениот број на одобренија за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат;

		расправа, како и нејзиниот став по однос на истите, при што Агенцијата: - ќе објави јавен тендер или јавен тендер со јавно наддавање кога примениот број на писма за искажување интерес од ставот (5) точка 6 на овој член е поголем од објавениот број на одобренција за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат; - ќе спроведе постапка за издавање на одобрение за користење на радиофреквенции врз основа на поднесено барање за користење на радиофреквенции согласно со членот 133 од овој закон во рок утврден од страна на Агенцијата, кога примениот бројот на писма за искажување интерес од ставот (5) точка 6 на овој член е помал или еднаков на објавениот број на одобренција за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат. (7) Агенцијата е должна да донесе одлука за распишување на јавен тендер или на јавен тендер со јавно наддавање во рок од 21 ден по истекот на рокот за доставување на	- ќе спроведе постапка за издавање на одобрение за користење на радиофреквенции врз основа на поднесено барање за користење на радиофреквенции согласно со членот 133 од овој закон во рок утврден од страна на Агенцијата, кога примениот бројот на писма за искажување интерес од ставот (5) точка 6 на овој член е помал или еднаков на објавениот број на одобренција за користење на радиофреквенции што ќе се издаваат. (7) Агенцијата е должна да донесе одлука за распишување на јавен тендер или на јавен тендер со јавно наддавање во рок од 21 ден по истекот на рокот за доставување на писма за искажување интерес. (8) Агенцијата мора најмалку еднаш годишно или врз основа на примено основано барање од заинтересирана страна да ги преиспита причините за ограничен број на одобренција за користење на радиофреквенции од ставот (5) точка 2) на овој член, на начин што ќе овозможи јавна расправа со сите заинтересирани страни. (9) Агенцијата може да го отповика ограничувањето по однос на бројот на одобренција за користење на радиофреквенции, доколку од јавната расправа од ставот (8) на овој член произлезе дека причините поради кои Агенцијата извршила ограничување на бројот на одобренција за користење на

		писма за искажување интерес. (8) Агенцијата мора најмалку еднаш годишно или врз основа на примено основано барање од заинтересирана страна да ги преиспита причините за ограничен број на одобренија за користење на радиофреквенции од ставот (5) точка 2 на овој член, на начин што ќе овозможи јавна расправа со сите заинтересирани страни. (9) Агенцијата може да го отповика ограничувањето по однос на бројот на одобренија за користење на радиофреквенции, доколку од јавната расправа од ставот (8) на овој член произлезе дека причините поради кои Агенцијата извршила ограничување на бројот на одобренија за користење на радиофреквенции престанале да постојат или дека е тоа потребно за да се обезбедат подобри поволности за корисниците и да се поттикне конкуренцијата.	радиофреквенции престанале да постојат или дека е тоа потребно за да се обезбедат подобри поволности за корисниците и да се поттикне конкуренцијата.
ПОГЛАВЈЕ IV Распоредување и употреба на опрема за безжична мрежа <i>Член 56</i> Пристап до локални радио мрежи	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата потребно е да се додаде нов член (Пристап до радио локална мрежа (RLAN)) во Глава четиринаесет - Радиофреквенциски

1. Надлежните органи дозволуваат обезбедување пристап преку RLAN до мрежа за јавна електронска комуникациска, како и употреба на усогласен радиоспектар за таа одредба, предмет само на важечките услови за општо овластување кои се однесуваат на употреба на радиофреквенциски спектар, како што е наведено во член 46(1). Кога таа одредба не е дел од економска активност или не е дополнета со економска активност или јавна услуга која не зависи од пренесување на сигнали на тие мрежи, секое претпријатие, јавен орган или крајниот корисник што обезбедува таков пристап нема да биде предмет на кое било општо овластување за обезбедување на електронски комуникациски мрежи или услуги согласно член 12, на обврски во врска со правата на крајните корисници согласно со Наслов II од Дел III, или 2. Се применува член 12 од Директивата 2000/31/EЗ. 3. Надлежните органи не ги спречуваат давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапни електронски комуникациски услуги да дозволат пристап на јавноста до нивните мрежи, преку RLAN-ови, кои можат да бидат лоцирани во просториите на крајниот корисник, што е предмет на почитување на важечките услови за овластување и претходната информирана согласност на крајниот корисник. 4. Во согласност со член 3(1) од Регулативата (ЕУ) 2015/2120, надлежните органи се осигуруваат дека давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавно достапните електронски комуникациски услуги не ги ограничуваат унилатерално или спречуваат крајните корисници: (а) да имаат пристап до RLAN по нивен избор обезбедени од трети лица; или (б) да овозможат реципрочно или, поопшто, пристап до мрежите на таквите даватели на услуги од страна на други крајни корисници преку RLAN, вклучително и врз основа на иницијативи од трети страни, со кои се обединуваат и овозможуваат јавно пристап до RLAN-овите на различни крајни корисници. 5. Надлежните органи нема да ги ограничуваат или спречуваат крајните корисници да дозволат пристап, реципрочно или на друг начин, до нивните RLAN од страна на други крајни корисници, вклучително и врз основа на иницијативи од трети страни, кои ги обединуваат и ги прават RLAN-овите јавно достапни на различни крајни корисници. 6. Надлежните органи не го ограничуваат прекумерно пристапот до RLAN-овите за јавноста:			спектар според кој Агенцијата не треба да ги спречува операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да и овозможат пристап на јавноста до нивните мрежи, преку RLAN-ови, кои можат да бидат лоцирани во просториите на крајниот корисник, а по претходно добиена согласност од крајниот корисник. Исто така се утврдува дека и операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смеат едностарно да го ограничат или спречат крајниот корисник да: има пристап до RLAN по негов избор обезбеден од трети лица или на други крајни корисници да им овозможи реципрочно или, поопшто, пристап до нивните мрежи преку RLAN. Предлог текст на новиот член: Пристап до радио локална мрежа (RLAN) (1) Агенцијата не треба да ги спречува операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да и овозможат пристап на јавноста до нивните мрежи, преку RLAN-ови, кои можат да бидат лоцирани во просториите на крајниот корисник, а по претходно добиена согласност од крајниот корисник. (2) Кога обезбедувањето на пристап преку RLAN до јавни електронски

(а) за тела на јавниот сектор или на јавни места близу простории што ги зафаќаат такви тела од јавниот сектор, кога таа одредба е помошна за јавните услуги дадени во тие простории; (б) по иницијативи на невладини организации или тела од јавниот сектор да се збираат и да ги направат реципрочно или поопшто достапни RLAN-ови на различни крајни корисници, вклучително и, доколку е применливо, RLAN до кои се обезбедува јавен пристап во согласност со точката (а). Не			комуникациски мрежи и/или услуги не е дел од економска активност или јавна услуга што не зависи од пренос на сигнали во тие мрежи, за обезбедувачот на таквиот пристап не важат одредбите од овој закон. (3) На обезбедувачите на пристапот од ставот (1) на овој член се применуваат правилата за одговорност утврдени со прописите со кои се уредува електронската трговија. (4) Операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смеат едностарно да го ограничат или спречат крајниот корисник да: (а) има пристап до RLAN по негов избор обезбеден од трети лица; или (б) на други крајни корисници да им овозможи реципрочно или, поопшто, пристап до нивните мрежи преку RLAN, вклучително и активности на трети страни, со кои се обединуваат радиските локални мрежи (RLAN) на различни крајни корисници и се ставаат на располагање на јавноста. (5) Не е дозволено неоправдано ограничување на обезбедување пристап до RLAN, за потреби на јавноста, а особено: (а) за јавните институции или во јавни места близу просториите до јавните институции кога тој пристап овозможува поддршка на јавните услуги што се обезбедуваат во тие простории;

			(б) за активностите на невладините организации или јавни институции RLAN овите на различните крајни корисници да се обединат и да ги направат реципрочно, или генерално достапни и доколку е применливо, RLAN ови на кои е обезбеден јавен пристап во согласност со точката (а) од овој став.
<i>Член 57</i> Распоредување и ракување со точки за безжичен пристап со краток дострел 1. Надлежните органи не смеат прекумерно да го ограничуваат распоредувањето на места за безжичен пристап со краток дострел. Земјите членки настојуваат да осигурат дека сите правила со кои се регулира распоредувањето на точките за безжичен пристап со краток дострел се национално конзистентни. Ваквите правила се објавуваат пред нивната примена. Особено, надлежните органи нема да подлежат на распоредување на точки за безжичен пристап со краток дострел, во согласност со карактеристиките утврдени согласно став 2 на секоја лична дозвола за урбанистичко планирање или други индивидуални претходни дозволи. По пат на отстапување од вториот потстав од овој став, надлежните органи можат да бараат дозволи за распоредување на точки за безжичен пристап со мал дострел на згради или места со архитектонска, историска или природна вредност заштитени во согласност со националното законодавство или кога тоа е потребно поради причини од јавна безбедност причини. Членот 7 од Директивата 2014/61/EУ се применува при доделувањето на тие дозволи. 2. Комисијата, преку спроведување на актите, ги наведува физичките и техничките карактеристики, како што се максималната големина, тежината и, кога е соодветно, моќта на емисија на точките за безжичен пристап со мал дострел. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4). Првиот ваков акт за спроведување ќе се донесе до 30 јуни 2020 година. 3. Овој член не е во спротивност со основните услови утврдени во Директивата 2014/53/EУ и режимот на овластување што се применува за употреба на предметниот радиофреквенциски спектар.	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата потребно е да се додаде нов член (Поставување и работа на безжични пристапни точки со краток дomet) во Глава четиринаесет-Радиофреквенциски спектар. Со овој член се регулира дека поставувањето на безжични пристапни точки со краток дomet, не смеат да се условуваат со било какво градежно, урбанистичко или друго претходно одобрение. Агенцијата со акт ќе ги пропишува потребните физички и технички карактеристики за емитување на безжичните пристапни точки со краток дomet имајќи ги предвид соодветните препораки на Европската комисија. Предлог текст на новиот член: Поставување и работа на безжични пристапни точки со краток дomet (1) Поставувањето на безжични пристапни точки со краток дomet, кои ги имаат карактеристиките во согласност со ставот (3) на овој член, не смеат да се условуваат со било

4. Земјите членки со примена, кога е соодветно, на процедурите донесени во согласност со Директивата 2014/61/ЕУ, осигуруваат операторите да имаат право на пристап до физичката инфраструктура контролирана од националните, регионалните или локалните јавни власти, што е технички погодна за вградување точки на безжичен пристап со краток опсег или која е неопходна за да се поврзат слични точки за пристап до мрежна поддршка, вклучувајќи улични објекти како што се столбови за осветлување, улични знаци, семафори, билборди, автобуски и постојки за трамвај и метро станици. Јавните власти треба да ги исполнат сите разумни барања за пристап до фер, разумни, транспарентни и недискриминаторски услови и услови кои ќе бидат објавени во единствена точка за информации. 5. Без да е во спротивност со трговските договори, распоредувањето на точките за безжичен пристап со краток дострел нема да претрпи никакви такси или такси што ги надминуваат административните такси во согласност со член 16.			какво градежно, урбанистичко или друго претходно одобрение. (2) Министерот надлежен за работите од областа на градењето може да пропише обврска за издавање на дозвола за поставување на безжични пристапни точки со краток домет, доколку се работи за згради или места со архитектонска, историска или природна вредност, кои се заштитени со закон или со друг пропис, како и поради јавната безбедност. (3) Потребните физички и технички карактеристики, како што е максималната големина, тежина и доколку е применливо, моќноста на емитување на безжичните пристапни точки со краток домет се пропишуваат со акт донесен од страна на Агенцијата, имајќи ги предвид соодветните препораки на Европската комисија. (4) Операторите имаат право на пристап на секоја физичка инфраструктура која е во сопственост или со која управува институција од јавниот сектор и технички е соодветна за поставување на безжична пристапна точка со краток домет, или која е потребна за поврзување на таквата пристапна точка на рбетна мрежа, вклучувајќи улична опрема, како што се столбовите за улично осветлување, сообраќајните знаци, столбовите за сообраќајна сигнализација, рекламните табли,

			како и автобуските и железничките станици. (5) Институциите од јавниот сектор се должни да ги задоволат сите разумни барања за пристап до физичката инфраструктура од ставот (4) на овој член, врз основа на праведни, разумни, транспарентни и недискриминаторски услови, кои се објавуваат во единствената точка за информации. (6) Доколку за поставување на безжичните пристапни точки со краток домет од ставот (1) на овој член се наплаќа надоместок, висината на тој надоместок не може да биде поголем од реалните трошоци за обработка на барањето за поставување на безжичните пристапни точки со краток домет, без разлика на било каков договор склучен на пазарна основа, (7) Надоместокот од ставот (6) на овој член не се наплаќа за поставување на безжични пристапни точки со краток домет од ставот (1) на овој член на зградите или во просторите кои се во сопственост или со кои управуваат јавните институции.
<i>Член 58</i> Технички прописи за електромагнетни полиња Постапките утврдени во Директивата (ЕУ) 2015/1535 се применуваат во однос на која било нацрт-мерка од страна на земја членка што би наметнала за распоредување на точки за безжичен пристап со краток дострел, различни барања во однос на електромагнетни полиња од оние предвидени во Препораката 1999/519/ЕЗ.	Целосно усогласен	Неутралност во однос на технологии Член 126 (1) Сите видови технологии со кои се обезбедуваат јавни електронски	

		комуникациски услуги и кои ги задоволуваат минималните технички барања утврдени во Планот за доделување и користење на радиофреквенции, може да се користат во радиофреквенциските опсези согласно со Планот за намена на радиофреквенциските опсези. (2) Со исклучок на одредбата од ставот (1) на овој член, Агенцијата може во Планот за доделување и користење на радиофреквенции да утврди пропорционални и недискриминаторски ограничувања за одредени видови технологии за радио мрежи или безжичен пристап кои се користат за обезбедување на електронски комуникациски услуги, доколку тоа е неопходно за да се: - спречи појава на штетни интерференции, - заштити јавното здравје од електромагнетни полиња, - обезбеди технички квалитет на услугата, - обезбеди максимизација на заедничкото користење на радиофреквенции,	

		- заштити ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар или - обезбеди исполнување на цел од општ интерес во согласност со членот 127 од овој закон.	
НАСЛОВ II ПРИСТАП <i>ПОГЛАВЈЕ I</i> <i>Општи одредби, принципи за пристап</i> <i>Член 59</i> Општа рамка за пристап и интерконекција 1. Земјите членки гарантираат дека нема ограничувања што ги спречуваат претпријатијата во иста земја членка или во различни земји членки да преговараат меѓу себе договори за технички и трговски договори за пристап или интерконекција, во согласност со законодавството на Унијата. Претпријатието кое бара пристап или интерконекција не треба да има овластување да работи во земјата членка каде се бара пристап или интерконекција, доколку не обезбедува услуги и не работи мрежа во таа земја членка. 2. Без да е во спротивност на член 114, земјите членки не одржуваат законски или административни мерки за кои е потребно претпријатијата, при пристапување или интерконекција, да нудат различни услови и правила на различни претпријатија за еквивалентни услуги или мерки за наметнување обврски кои не се поврзани со вистинскиот пристап и услуги за интерконекција обезбедени без да е во спротивност со условите утврдени во Анекс I.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
<i>Член 60</i> Права и обврски на претпријатијата 1. Операторите на јавните електронски комуникациски мрежи имаат право и, доколку го побараат други претпријатија, така овластени	Целосно усогласен	Обврски за интерконекција и пристап Член 73	

во согласност со член 15, обврска да преговараат едни со други за интерконекција, заради обезбедување на јавно достапни услуги за електронски комуникации, со цел да се осигури обезбедување и интероперабилност на услугите низ целата Унија. Операторите им нудат пристап и интерконекција на други претпријатија под услови што се во согласност со обврските наметнати од националниот регулаторен орган согласно членовите 61, 62 и 68. 2. Без да е во спротивност со член 21, земјите членки бараат од претпријатијата кои стекнуваат информации од друго претпријатие пред, за време или по процесот на преговарање договори за пристап или интерконекција, тие информации да ги користат само за целта за која биле доставени и во кое било време да ја почитуваат доверливоста на пренесените или зачуваните информации. Таквите претпријатија нема да ги предаваат добиените информации на која било друга страна, особено на други оддели, подружници или партнери, за кои таквите информации може да дадат конкурентска предност. 3. Земјите членки можат да предвидат преговори да се водат преку неутрални посредници кога тоа го бараат условите за конкуренција.		(1) Операторите имаат право, а по барање на оператор и обврска, меѓусебно да преговараат во врска со интерконекцијата или пристапот, со цел за обезбедување на јавни комуникациски услуги и интероперабилност меѓу услугите. (2) За техничките, финансиските и другите прашања поврзани со интерконекцијата или пристапот, страните се должни да склучат договор кој не смее да биде во спротивност со овој закон. Доколку страните не постигнат договор, Агенцијата по барање на една од страните го решава спорот согласно со одредбите од овој закон. (3) Страните се должни да ја штитат доверливоста на сите податоци разменети при склучувањето на договори за интерконекција или пристап. Податоците не смеат да се користат за ниедна друга намена или да се пренесуваат на трети лица на кои таквите информации би им овозможиле конкурентна предност, притоа водејќи сметка за обврските	

		одредени со членовите 84 и 85 од овој закон. (4) Операторот е должен во рок од десет работни дена од денот на приемот на барањето за интерконекција или пристап да одговори на истото. Договорот за интерконекција или пристап треба да се склучи во рок од 45 дена од денот на приемот на барањето за интерконекција или пристап. (5) Операторите со значителна пазарна моќ, се должни да ги задоволат барањата за интерконекција или пристап на која било точка во нивните мрежи каде што е технички можно, вклучувајќи и пристап на точки што не претставуваат завршни точки на мрежата, согласно со одредбите на овој закон, обврските утврдени од страна на Агенцијата и одобрените референтни понуди. (6) Договорите за интерконекција или пристап меѓу оператор со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар и друг оператор мора: а) да бидат во писмена форма и б) да го содржат целосно договорот меѓу страните.	

		(7) Операторот со значителна пазарна моќ на релевантен пазар е должен до Агенцијата да ги достави склучените договори за интерконекција или пристап со други оператори во Република Македонија, како и склучените договори за интерконекција или пристап со странски оператори во рок од 15 дена од денот на нивното потпишување. (8) Договорите за интерконекција или пристап од ставот (6) на овој член се јавно достапни согласно со членот 57 од овој закон. (9) Доколку постигнатиот договор е спротивен на одредбите од овој закон, одобрените референтни понуди или претходно утврдените обврски, Агенцијата по службена должност ќе донесе одлука со која во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката ќе ги задолжи страните да го усогласат договорот со одредбите на овој закон, одобрените референтни понуди или претходно утврдените обврски.	
ПОГЛАВЈЕ II <i>Пристап и интерконекција</i>	Делумно усогласен	Надлежност на Агенцијата во врска со обезбедувањето	Во член 74 став 1 во надлежностите на Агенцијата треба да се додаде и

<i>Член 61</i> Овластувања и одговорности на националните регулаторни и други надлежни органи во однос на пристапот и интерконекцијата 1. Националните регулаторни органи или други надлежни органи во случај на точките (б) и (в) од првиот потстав од став 2 на овој член, постапувајќи во согласност со целите утврдени во член 3, ги охрабруваат и, доколку е соодветно, обезбедуваат, во согласност со оваа директива, соодветен пристап и интерконекција и интероперабилност на услугите, остварувајќи ја нивната одговорност на начин што промовира ефикасност, одржлива конкуренција, распоредување мрежи со многу висок капацитет, ефикасна инвестиција и иновации и дава максимална корист за крајните корисници. Тие обезбедуваат упатства и јавно ги стават на располагање процедурите што се применуваат за да се добие пристап и интерконекција за да се обезбеди дека малите и средни претпријатија и оператори со ограничен географски опсег можат да имаат корист од наметнатите обврски. 2. Особено, без да е во спротивност на мерките што може да се преземат во однос на претпријатијата утврдени дека имаат значителна моќност на пазарот во согласност со член 68, националните регулаторни органи или други надлежни органи во случаите наведени во точките (б) и (в) од оваа регулатива, може да бараат: (а) до степен колку што е потребно за да се обезбеди конекција од крај до крај, обврски на претпријатијата што се предмет на општо овластување и кои го контролираат пристапот до крајните корисници, вклучително, во оправдани случаи, обврската за интерконекција со други мрежи, ако тоа веќе не е случај; (б) во оправдани случаи и колку што е потребно, обврски на претпријатијата кои се предмет на општо овластување и кои го контролираат пристапот до крајните корисници за да ги направат своите услуги интероперабилни; (в) во оправдани случаи, кога конекцијата од крај до крај е загрозувана поради недостаток на интероперабилност помеѓу интерперсоналните комуникациски услуги и до степен до кој е неопходно за да се обезбеди конекција од крај до крај помеѓу крајните корисници, обврски на релевантни даватели на услуги за интерперсонална комуникација, независни од бројот, кои достигнуваат значително ниво на покриеност и дистрибуција меѓу корисниците за да ги направат своите услуги интероперабилни;		на интерконекција или пристап Член 74 (1) Агенцијата, во согласност со регулаторните цели и начела утврдени со овој закон поттикнува и каде што е соодветно обезбедува интерконекција или пристап и интероперабилност меѓу услугите на начин што промовира ефикасна, одржлива конкуренција, ефикасно инвестирање и иновации и обезбедување на максимални поволности за крајните корисници. За оваа цел, Агенцијата може: - на операторите кои имаат контрола на пристап до крајни корисници, а со цел поврзување на завршни точки на мрежите, во онаа мера во која е неопходно да им наметне обврска за интерконекција, доколку истата не е воспоставена, - на операторите кои имаат контрола на пристап до крајни корисници, во онаа мера во која е неопходно и оправдано, да им наметне обврска за интероперабилност меѓу нивните услуги или	развој на мрежи со многу висок капацитет (VHCN). Понатаму треба да се додаде нов став 2 според кој Агенцијата обезбедува упатства и јавно објавува постапки кои се применуваат за обезбедување пристап и интерконекција, со цел да се обезбеди операторите кои се сметаат за мали и средни претпријатија и/или кои имаат ограничен географски опфат во обезбедувањето на своите услуги да можат да имаат корист од наметнатите обврски. Понатаму овој член значително се треба да се дополни со листа на обврски на Агенцијата за: - носење акт со кој ќе се утврди природата, обемот и начинот на спроведување на обврските, а при тоа имајќи ги предвид релевантните акти усвоени од страна на надлежните тела на Европската унија, Агенција може, по добиено разумно барање, да наметне обврски за обезбедување пристап до жичени и кабелски инсталации, како и до придружни средства во зградите или до првата точка на концентрација или дистрибуција, што се утврдени од страна на Агенцијата, кога истите се наоѓаат надвор од зградата, да доколку утврди дека репликацијата на мрежните елементи од овој член би била економски неефикасна или физички непрактична, обврските од овој член, Агенцијата ќе му ги наметне на операторот или на

(г) до степен колку што е потребно за да се обезбеди пристап на крајните корисници до дигиталните радио и телевизиски радиодифузни услуги и сродните дополнителни услуги специфицирани од земјата членка, обврски на операторите да обезбедат пристап до другите објекти наведени во Дел II од Анекс II под фер, разумни и недискриминаторски услови. Обврските од точка (в) од првиот потстав се наметнуваат само: (i) до степен што е потребно за да се обезбеди интероперабилност на интерперсонални комуникациски услуги и може да вклучува пропорционални обврски на давателите на тие услуги да објавуваат и да дозволат употреба, измена и прераспределување на релевантни информации од страна на властите и другите даватели на услуги, или да се користат и имплементираат стандарди или спецификации наведени во член 39(1) или на кој било друг релевантен европски или меѓународен стандард; (ii) кога Комисијата, по консултации со БЕРЕК и земајќи го предвид во најголема можна мера неговото мислење, ќе најде значителна закана за конекцијата крај до крај помеѓу крајните корисници низ целата Унија или во најмалку три земји членки и ќе усвои мерки за спроведување што ги специфицираат природата и обемот на какви било обврски што можат да се наметнат. Мерките за спроведување наведени во точка (ii) од вториот потстав се донесуваат во согласност со постапката за испитување од член 118(4). 3. Особено, и без да се во спротивност со ставовите 1 и 2, националните регулаторни органи можат да наметнат обврски, по разумно барање, да одобрат пристап до жици и кабли и придружни објекти во зградите или до првата точка на концентрација или дистрибуција, како што е утврдено од националниот регулаторен орган, кога таа точка се наоѓа надвор од зградата. Онаму каде што е оправдано со образложение дека репликацијата на ваквите мрежни елементи би била економски неефикасна или физички непрактична, ваквите обврски може да бидат изречени на давателите на мрежни електронски комуникациски мрежи или на сопствениците на такви жици и кабли и придружни објекти, каде што тие сопственици не се даватели на мрежи за електронски комуникации. Наметнатите услови за пристап може да вклучуваат специфични правила за пристап до такви мрежни елементи и придружни објекти и придружни услуги, за транспарентност и недискриминација и за распределување на трошоците за пристап, кои, доколку е соодветно, се прилагодени за да се земат предвид факторите на ризик.		- на операторите, кога е потребно да обезбедат пристапност на крајните корисници до услугите за дигитално радио и телевизиско емитување, обврски да обезбедат пристап до апликациските програмски интерфејси и/или до електронските програмски водичи под фер, праведни и недискриминаторски услови. (2) Обврските и условите утврдени од ставот (1) на овој член мора да бидат објективни, транспарентни, пропорционални и недискриминаторски. (3) При наметнување на обврските и условите од ставот (1) на овој член Агенцијата е должна да постапува во согласност со членот 13 од овој закон.	сопствениците на тие жичени и кабелски инсталации и придружни средства, во случај кога тие сопственици не се оператори, доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар утврди дека обврските наметнати согласно овој член не се доволни за да се надминат високите и не премостливи економски или физички бариери за репликација, со што се ограничува конкуренцијата за крајните корисници, Агенцијата може да ги прошири наметнатите обврски за пристап, врз основа на фер и разумни услови и правила, на начин што по првата точка на концентрација или дистрибуција, ќе утврди нова точка која е најблиска до крајните корисници и која ќе овозможува доволен број на конекции на крајни корисници за да се обезбеди комерцијална одржливост на барателот на пристап, при проширување на обврските за пристап согласно овој член Агенцијата треба да ги има предвид релевантните упатства на надлежните тела на Европската унија, при што истата ќе донесе соодветно упатство со кое особено ќе се утврди: (а) првата точка на концентрација или дистрибуција; (б) точката, надвор од првата точка на концентрација или дистрибуција, согласно ставот (9) на овој член; (в) воспоставување на нова мрежа;

Кога националниот регулаторен орган заклучува, имајќи ги предвид, кога е применливо, обврските што произлегуваат од релевантна анализа на пазарот, дека обврските наметнати во согласност со првиот потстав не ги опфаќаат доволно високите и трајните економски или физички бариери за репликација кои се во основа на постојна или нова состојба на пазарот што значително ги ограничува резултатите од конкуренцијата за крајните корисници, може да го прошири наметнувањето на таквите обврски за пристап, под фер и разумни услови и правила, над првата точка на концентрација или дистрибуција, до точка што тој утврдува дека е најблиску до крајните корисници, способни да имаат доволен број на конекции на крајниот корисник за да бидат комерцијално одржливи за ефикасни баратели на пристап. При утврдување на степенот на проширување над првата точка на концентрација или дистрибуција, националниот регулаторен орган треба максимално да ги земе предвид релевантните упатства на БЕРЕК. Доколку се оправдани од техничка или економска основа, националните регулаторни органи можат да наметнат активни или виртуелни обврски за пристап. Националните регулаторни органи не наметнуваат обврски во согласност со вториот потстав за давателите на електронски комуникациски мрежи, кога утврдуваат дека: (а) давателот на услуги ги има карактеристиките наведени во член 80(1) и става на располагање одржливи и слични алтернативни средства за обезбедување на крајните корисници на пристап до мрежа со многу висок капацитет за секоја компанија, според фер, недискриминаторски и разумни правила и услови; националните регулаторни органи можат да го прошират ова изземање на други даватели на услуги кои нудат, под фер, недискриминаторски и разумни правила и услови, пристап до мрежа со голем капацитет; или (б) наметнување на обврски ќе ја загрози економската или финансиската одржливост на новото распоредување на мрежата, особено со мали локални проекти. По пат на отстапување од точката (а) од третиот потстав, националните регулаторни органи можат да наметнат обврски на давателите на мрежи за електронски комуникации кои ги исполнуваат критериумите утврдени во точката каде што јавно се финансира предметната мрежа. До 21 декември 2020 година, БЕРЕК ќе објави упатства за поттикнување на доследна примена на овој став, со утврдување на релевантните критериуми за утврдување на: (а) прва точка на концентрација или дистрибуција;			(г) проекти кои можат да се сметаат за мали; и (д) високи и не премостливи економски или физички бариери за репликација. Агенцијата може на операторите да им наметне обврска за заедничко користење на пасивната инфраструктура или обврска за склучување на договор за обезбедување локален роаминг пристап, врз основа на следните услови: доколку е тоа потребно за локално обезбедување на услуги со користење на радиофреквенциски спектар; доколку ниту еден оператор не обезбедува одржливи и слични алтернативни средства за пристап за крајните корисници врз основа на праведни и разумни услови; доколку во подрачјето подложно на такви обврски, постојат непремостливи економски или физички пречки за воспоставување на инфраструктура за обезбедување на мрежи или услуги кои користат радиофреквенциски спектар на пазарна основа, поради што на крајните корисници пристапот до мрежите или услугите е сериозно нарушен или воопшто не постои; доколку можноста за наметнување на тие обврски е јасно утврдена во одобрението за користење на радиофреквенции подлежат на несовладливи економски или физички пречки и затоа пристапот до мрежи или услуги од крајните

(б) точката, надвор од првата точка на концентрација или дистрибуција, на која може да се вградат доволен број конекции на крајниот корисник за да се овозможи ефикасно претпријатие да ги надмине значајните идентификувани бариери за репликација; (в) мрежни распоредувања кои може да се сметаат за нови; (г) проекти кои можат да се сметаат за мали; и (д) економски или физички бариери за репликација кои се високи и трајни. 4. Без да се во спротивност со ставовите 1 и 2, земјите членки осигуруваат дека надлежните органи имаат овластување да им наметнуваат на претпријатијата што обезбедуваат или имаат овластување да обезбедат обврски за мрежи за електронски комуникации во врска со споделување на пасивна инфраструктура или обврски за склучување на локализирани договори за пристап до роаминг, и во двата случаи, доколку се директно неопходни за локалната услуга што се потпира на употреба на радиоспектар, во согласност со законодавството на Унијата и под услов да не се стават на располагање на кое било претпријатие остварливи и слични алтернативни средства за пристап до крајните корисници, со фер и разумни правила и услови. Надлежните органи можат да наметнат такви обврски само кога јасно е предвидена оваа можност при доделување на правата на употреба за радиоспектар и кога тоа е оправдано со образложение дека, во подрачјето подложно на такви обврски, распоредување на инфраструктура што се врши според пазарот, а со цел обезбедување на мрежите или услугите што се потпираат на употреба на радиофреквенциски спектар подлежат на несовладливи економски или физички пречки и затоа пристапот до мрежи или услуги од крајните корисници е строго дефицитен или отсутен. Во услови кога пристапот и споделување на пасивна инфраструктура не е доволен за решавање на ситуацијата, националните регулаторни органи можат да наметнат обврски за споделување на активна инфраструктура. Надлежните органи ги имаат предвид: (а) потребата од максимална поврзаност низ целата Унија, по големите патеки за транспорт и особено територијалните области и можноста за значително зголемување на изборот и повисок квалитет на услуга за крајните корисници; (б) ефикасна употреба на радиофреквенциски спектар; (в) техничка изводливост на споделување и поврзани услови; (г) состојбата на конкуренцијата базирана на инфраструктурата, како и на услугите; (д) технолошка иновација;			корисници е строго дефицитен или отсутен. Овие нови обврски Агенцијата ќе ги наметнува во согласност со начелата за објективност, транспарентност, сразмерност и недискриминација и при тоа имајќи го предвид следното: (а) потребата за зголемена поврзаност по должината на главните патни правци и во одредени географски подрачја и можноста за значително зголемување на изборот и поголем квалитет на услугите за крајните корисници, на целата територија на државата; (б) ефикасна употреба на радиофреквенциски спектар; (в) техничка изводливост и услови за заедничко користење; (г) развој на конкуренцијата базирана на инфраструктура и на услуги; (д) технолошка иновација; (ѓ) потреба од мерки со кои ќе се поттикнат операторите да инвестираат во поставување на инфраструктура. Агенцијата е должна во рок од пет години од денот на наметнување на обврските утврдени во овој член на законот да го процени влијанието на тие обврски и потребата од нивно изменување или укинување. За таа цел, Агенцијата ќе спроведе постапка на јавна расправа, согласно овој закон. Агенцијата при одредување на локации на мрежни завршни точки,

(г) најголемата потреба да го поддржи поттикот на домаќинот да ја искористи инфраструктурата на прво место. Во случај на решавање спорови, надлежните органи можат, меѓу другото, да му ја наметнат на корисникот на обврската за споделување или пристап, обврска за споделување радиофреквенциски спектар со домаќинот на инфраструктура во соодветната област. 5. Обврските и условите наметнати во согласност со ставовите од 1 до 4 на овој член се објективни, транспарентни, сразмерни и недискриминаторски, истите се спроведуваат во согласност со постапките наведени во членовите 23, 32 и 33. Националните регулаторни и други надлежни органи кои наметнале вакви обврски и услови треба да ги проценат резултатите од нив во рок од пет години по донесувањето на претходната мерка донесена во однос на истите претпријатија и да проценат дали е соодветно да се повлечат или изменат земајќи ги предвид развојните услови. Овие органи ќе го пријават резултатот од нивната проценка во согласност со постапките наведени во членовите 23, 32 и 33. 6. За целите на ставовите 1 и 2 на овој член, земјите членки осигуруваат дека националниот регулаторен орган има овластување да интервенира по своја иницијатива, оправдано, за да ги обезбеди целите на политиката од член 3, во согласност со оваа директива и, во особено, со постапките наведени во членовите 23 и 32. 7. До 21 јуни 2020 година, со цел да придонесе за доследно дефинирање на локацијата на точките на прекинување на мрежата од страна на националните регулаторни органи, БЕРЕК, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, донесува упатства за вообичаени пристапи за идентификација на точки на прекинување на мрежата во различни мрежни топологии. Националните регулаторни органи треба максимално да ги земат предвид овие упатства при дефинирање на локацијата на точките на прекинување на мрежата.			во најголема можна мера ќе ги има предвид насоките на релевантните тела на Европската унија.
<i>Член 62</i> Системи за условен пристап и други објекти 1. Земјите членки гарантираат дека условите утврдени во Дел I од Анекс II се применуваат во врска со условниот пристап до дигиталните телевизиски и радио услуги што се емитуваат на гледачите и слушателите во Унијата, без оглед на средствата за пренесување. 2. Кога, како резултат на анализа на пазарот спроведена во согласност со член 67(1), националниот регулаторен орган ќе утврди дека едно или повеќе претпријатија немаат значителна моќ на пазарот на релевантниот пазар, може да ги измени или повлече условите во однос на	Целосно усогласен	Системи со условен пристап Член 160 (1) Системите за условен пристап до дигитални телевизиски или радио услуги што се користат во Република Македонија	

тие претпријатија, во согласност со постапките наведени во членовите 23 и 32, само во обем што: (а) пристапноста за крајните корисници на радио и телевизиски преноси и радиодифузни канали и услуги наведени во согласност со член 114 нема да влијае негативно на таквата измена или повлекување; и (б) изгледите за ефективна конкуренција на следниве пазари нема да влијаат негативно од таквата измена или повлекување: (i) услуги на мало на дигитална телевизија и радиодифузија; и (ii) системи за пристап со услов и други придружни објекти. Соодветниот период за известување им се дава на страните погодени од таквата измена или повлекување на условите. 3. Условите што се применуваат во согласност со овој член не се во спротивност со можноста на земјите членки да наметнат обврски во врска со презентацискиот аспект на EPG и слични објекти за набројување и навигација. 4. И покрај став 1 на овој член, земјите членки можат да дозволат нивниот национален регулаторен орган, што е можно поскоро по 20 декември 2018 година и периодично потоа, да ги разгледа условите применети во согласност со овој член, со преземање на анализа на пазарот во согласност со член 67 (1) да утврди дали да се одржат, изменат или повлечат применетите услови.		треба да поседуваат технички способности што на операторите и/или давателите на јавни комуникациски услуги ќе им овозможат контрола на трошоците, односно контрола на услугите што се обезбедуваат преку овие системи на локално или регионално ниво. (2) Операторите кои нудат услуги на условен пристап, со кои се овозможува пристап до дигитални телевизиски или радио услуги се должни, под праведни, разумни и недискриминаторски услови, на сите радиодифузери да им обезбедат технички услуги кои ќе овозможат програмските сервиси на радиодифузерите што се емитуваат дигитално да бидат примени од гледачите или од слушателите, преку користење на декодери. (3) Операторите кои нудат услуги на условен пристап се должни да водат посебно сметководство за услугите со условен пристап одделно од другите активности. (4) Агенцијата соработува со Државниот пазарен инспекторат во врска со	

		работите кои се однесуваат на направите за условен пристап.	
ПОГЛАВЈЕ III <i>Анализа на пазарот и значителна моќност на пазарот</i> Член 63 Претпријатија со значителна моќност на пазарот 1. Кога оваа директива бара од националните регулаторни органи да утврдат дали претпријатијата имаат значителна моќност на пазарот во согласност со постапката наведена во член 67, се применува став 2 на овој член. 2. Се смета дека едно претпријатие има значителна моќност на пазарот доколку, индивидуално или заедно со други, ужива позиција еквивалентна на доминацијата, имено позиција на економска сила што му дава моќ да се однесува во значителна мера независно од конкурентите, потрошувачите и крајните потрошувачи. Особено, националните регулаторни органи при проценка дали две или повеќе претпријатија се во заедничка доминантна позиција на пазарот, постапуваат во согласност со законодавството на Унијата и ги земаат во најголема мера предвид упатствата за анализа на пазарот и проценка на објавената значајна моќност на пазарот од страна на Комисијата согласно член 64. 3. Кога претпријатието има значителна моќност на пазарот на одреден пазар, може да сезначи и дека има значителна моќност на пазарот на тесно поврзан пазар, каде врските меѓу двата пазара овозможуваат одржаната пазарна моќност на одредениот пазар да се искористи во тесно поврзаниот пазар, а со тоа за зајакнување на пазарната моќ на претпријатието. Како резултат на тоа, правните лекови со цел да се спречи таквата моќ може да се применат на тесно поврзаниот пазар согласно членовите 69, 70, 71 и 74.	Делумно усогласен	Оператори со значителна пазарна моќ Член 76 (1) Оператор се смета дека поседува значителна пазарна моќ на пазар на јавни комуникациски мрежи или услуги, доколку самостојно, или заедно со други оператори има доминантна позиција, односно, поседува економска моќ и капацитет да дејствува во забележителни размери независно од конкурентите и корисниците на тој пазар. (2) Два или повеќе оператори можат да бидат третирано како оператори кои заеднички имаат доминантна позиција на пазарот, дури и во отсуство на структурни или други врски меѓу нив доколку работат на пазарот кој се карактеризира со недостаток на ефикасна конкуренција и на кој ниту еден оператор нема значителна пазарна моќ. (3) Кога еден оператор има значителна пазарна моќ на еден одреден пазар, може да	Овој член треба да се дополни со нов став 4 кој ќе гласи: Начинот на утврдување на оператори со значителна пазарна моќ го пропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон, а имајќи ги предвид препораките и упатствата на Европската унија за вршење на анализа на релевантни пазари и утврдување на значителна пазарна моќ. Начинот на утврдување на оператори со значителна пазарна моќ го пропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон, а имајќи ги предвид препораките и упатствата на Европската унија за вршење на анализа на релевантни пазари и утврдување на значителна пазарна моќ.

		се смета дека истиот има значителна пазарна моќ и на друг близок пазар, доколку врските меѓу двата пазара се такви што дозволуваат пазарната моќ од едниот пазар да се пренесе на другиот пазар, со што се зајакнува пазарната моќ на операторот. Со цел да се спречи таквата моќ и на другиот пазар може да се наметнат обврски согласно со овој закон. Доколку овие обврски не ги дадат очекуваните резултати може да се наметне и обврска за регулација на малопродажни цени согласно со овој закон.	
<i>Член 64</i> Постапка за идентификација и дефинирање на пазарите 1. По јавните консултации, вклучително и со националните регулаторни органи и земајќи го предвид во најголема можна мера мислењето на БЕРЕК, Комисијата усвои Препорака за релевантни пазари на производи и услуги („препорака“). Препораката ги идентификува оние пазари на производи и услуги во секторот за електронски комуникации, чии карактеристики можат да бидат такви што можат да го оправдаат наметнувањето регулаторни обврски утврдени во оваа директива, без да е во спротивност со пазарите што можат да бидат дефинирани во специфични случаи според законот за конкуренција. Комисијата ги дефинира пазарите во согласност со принципите на законот за конкуренција. Комисијата ги вклучува пазарите на производи и услуги во Препораката, кога, по набљудување на севкупните трендови во Унијата, ќе утврди дека е исполнет секој од трите критериуми наведени во член 67(1). Комисијата ја разгледува Препораката до 21 декември 2020 година и редовно потоа.	Делумно усогласен	Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ Член 77 При процената дали еден оператор има значителна пазарна моќ на одреден пазар согласно со членот 76 став (1) од овој закон Агенцијата ги има предвид особено следниве критериуми кои не се применуваат кумулативно:	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата член 77 (Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ) се менува со изменет наслов (Постапка за анализа на релевантен пазар). Агенцијата се обврзува да спроведува анализа на релевантните пазари имајќи ги предвид препораките на Европската комисија за утврдување на релевантни пазари на производи и услуги и каде што е соодветно во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата. Агенцијата ги утврдува релевантните пазари по

2. По консултација со БЕРЕК, Комисијата објавува упатства за анализа на пазарот и проценка на значајната моќност на пазарот („упатства за ЗМП“- значајна моќност на пазарот) кои се во согласност со релевантните принципи на законот за конкуренција. Упатствата за ЗМП вклучуваат упатства до националните регулаторни органи за примена на концептот на значајна моќност на пазарот кон специфичниот контекст на претходното регулирање на пазарите за електронски комуникации, земајќи ги предвид трите критериуми наведени во член 67(1). 3. Националните регулаторни тела, земајќи ги предвид во најголема мера препораките и упатствата за ЗМП, дефинираат релевантни пазари соодветни за националните околности, особено релевантни географски пазари на нивната територија, земајќи го предвид, меѓу другото, степенот на конкурентската инфраструктура во тие области, во согласност со принципите на законот за конкуренција. Националните регулаторни органи, доколку е соодветно, ги земаат предвид и резултатите од географското истражување спроведено во согласност со член 22(1). Тие ги следат постапките наведени во членовите 23 и 32 пред да ги дефинираат пазарите кои се разликуваат од оние што се утврдени во Препораката.		- уделот што операторот го има на релевантен пазар, - големината на операторот, - контрола на инфраструктурата која не може лесно да се дуплира, - технолошките предности и супериорност, - недостатокот на компензациска куповна моќ, - едноставен или привилегиран пристап до пазари на капитал или финансиски извори, - степен на диверсификација (разновидност) на производи или услуги, - економии на обем, - економии на интеграција, - степен на вертикална интеграција, - високо развиена дистрибутива и продажна мрежа, - недостаток на потенцијална конкуренција, - бариери за развивање, - високи цени, - лесен влез на пазарот и - трошоци и бариери за користење на нови услуги.	претходно спроведена јавна расправа согласно со овој закон. Предлог текст на изменетиот член: Постапка за анализа на релевантен пазари (1) Агенцијата спроведува анализа на релевантни пазари имајќи ги предвид препораките на Европската комисија за утврдување на релевантни пазари на производи и услуги и каде што е соодветно во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата. (2) Агенцијата ќе донесе одлука со која ќе утврди релевантни пазари на производи и услуги и релевантни географски пазари во областа на електронските комуникации на територијата на Република Северна Македонија, чиито карактеристики можат да бидат такви што ќе го оправдаат наметнувањето на регулаторните обврски утврдени со овој закон, не доведувајќи ги во прашање пазарите кои во одредени случаи можат да се утврдат според Законот за заштита на конкуренцијата. Агенцијата ги утврдува релевантните пазари по претходно спроведена јавна расправа согласно со овој закон. (3) При утврдувањето на релевантните пазари на производи и услуги Агенцијата треба да утврди дека кумулативно се исполнети следниве три критериуми:

			- присуство на високи и постојани бариери за влез кои можат да бидат од структурна, правна или регулаторна природа, - постои структура на пазар што не се стреми кон ефективна конкуренција во рамките на релевантен временски период имајќи ја предвид состојбата на конкуренцијата заснована на инфраструктура и друг вид на конкуренција за која постојат бариери за влез на пазарот, - Законот за заштита на конкуренцијата не е доволен сам да ги разреши проблемите на пазарот. (4) При анализата на релевантен пазар, согласно ставовите (1), (2) и (3) на овој член, Агенцијата го проценува развојот на тој релевантен пазар во одреден временски период во отсуство на регулација, а при тоа имајќи ги предвид следните околности: а) постојат активности на пазарот што влијаат на веројатноста на тој релевантен пазар да се развие ефективна конкуренција, б) сите значајни ограничувања на конкуренцијата на големо продажно и мало продажно ниво без разлика дали причините за ограничувањата се електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги, други видови на услуги или апликации кои се споредливи од аспект на краен корисник и без разлика на тоа дали таквите

			ограничувања се дел од релевантниот пазар, в) други важечки прописи или обврски кои влијаат на релевантниот пазар или на поврзаниот малопродажен пазар или пазари во одреден период, г) обврски наметнати на други релевантни пазари во согласност со овој член од Законот
<i>Член 65</i> Постапка за идентификација на транснационалните пазари 1. Доколку Комисијата или најмалку две засегнати национални регулаторни тела поднесат образложено барање, вклучувајќи докази, БЕРЕК спроведува анализа на потенцијален транснационален пазар. По консултациите со засегнатите страни и водејќи сметка во најголема можна мера за анализата спроведена од БЕРЕК, Комисијата може да донесе решенија со кои се идентификуваат транснационалните пазари во согласност со принципите на законот за конкуренција и земајќи ги предвид во најголема можна мера препораките и упатствата за ЗМП донесени во согласност со член 64. 2. Во случај на транснационални пазари, утврдени во согласност со ставот 1 на овој член, националните регулаторни тела заедно ја спроведуваат анализата на пазарот, земајќи ги предвид во најголема можна мера упатствата за ЗПМ и, на усогласен начин, одлучуваат за какво било наметнување, одржување, измена или повлекување на регулаторните обврски наведени во член 67(4). Релевантните национални регулаторни тела заеднички ја известуваат Комисијата за нивните нацрт-мерки во врска со анализата на пазарот и сите регулаторни обврски согласно членовите 32 и 33. Две или повеќе национални регулаторни органи исто така можат заеднички да ги пријават своите нацрт-мерки во врска со анализата на пазарот и сите регулаторни обврски во отсуство на транснационални пазари, кога сметаат дека условите на пазарот во нивните надлежности се доволно хомогени.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

<i>Член 66</i> Постапка за идентификација на транснационална побарувачка 1. БЕРЕК ќе спроведе анализа на транснационална побарувачка на крајниот корисник за производи и услуги што се обезбедени во рамките на Унијата на еден или повеќе пазари наведени во Препораката, доколку прибави образложено барање, приложувајќи докази од Комисијата или од најмалку два од засегнатите национални регулаторни органи што укажуваат дека постои сериозен проблем со побарувачката што треба да се реши. БЕРЕК исто така може да спроведе ваква анализа доколку добие образложено барање од учесниците на пазарот што обезбедува доволно докази и смета дека има сериозен проблем со побарувачката што треба да се реши. Анализата на БЕРЕК не е во спротивност со какви било наоди на транснационални пазари, во согласност со член 65(1) и какви било наоди на национални или субнационални географски пазари од страна на националните регулаторни органи во согласност со член 64(3). Таа анализа на транснационална побарувачка на крајниот корисник може да вклучува производи и услуги што се испорачуваат на пазарите на производи или услуги што се дефинирани на различни начини од една или повеќе национални регулаторни органи при земање предвид национални околности, под услов тие производи и услуги да бидат заменливи на оние што се испорачуваат на еден од пазарите наведени во Препораката. 2. Доколку БЕРЕК заклучи дека постои транснационална побарувачка за крајниот корисник, е значајна и не е доволно задоволена од понудата обезбедена на комерцијална или регулирана основа, таа по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, издава упатства за заеднички пристапи за национално регулаторните органи да ја исполнат утврдената транснационална побарувачка, вклучително, кога е соодветно, кога наметнуваат корективни мерки во согласност со член 68. Националните регулаторни органи треба максимално да ги земат предвид тие упатства при извршување на нивните регулаторни задачи од нивна надлежност. Овие упатства можат да обезбедат основа за интероперабилност на големопродажни производи за пристап низ целата Унија и може да вклучуваат насоки за усогласување на техничките спецификации на производи за пристап на големо, способни за исполнување на идентификуваната транснационална побарувачка.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

<i>Член 67</i> Постапка за анализа на пазарот 1. Националните регулаторни органи утврдуваат дали релевантен пазар дефиниран во согласност со член 64(3) е таков што го оправдува наметнувањето на регулаторните обврски утврдени во оваа директива. Земјите членки гарантираат дека, доколку е соодветно, се спроведува анализа во соработка со националните органи за конкуренција. Националните регулаторни органи треба да ги земат предвид во најголема можна мера упатствата за ЗПМ и треба да ги следат постапките наведени во членовите 23 и 32 при спроведувањето на таквата анализа. Може да се смета дека пазарот го оправдува наметнувањето регулаторни обврски утврдени во оваа директива ако се исполнети сите следни критериуми: (а) високи и трајни структурни, правни или регулаторни бариери за влез се присутни; (б) постои структура на пазарот што не се стреми кон ефективна конкуренција во релевантниот временски хоризонт, имајќи ја предвид состојбата на конкуренцијата заснована врз инфраструктурата и други извори на конкуренција зад бариерите за влез; (в) самиот закон за конкурентност е недоволен за соодветно решавање на идентификуваните неуспеси на пазарот. Кога националниот регулаторен орган спроведува анализа на пазарот што е вклучена во Препораката, тој зема предвид дека се исполнети точките (а), (б) и (в) од вториот потстав, освен ако националниот регулаторен орган утврди дека еден или повеќе вакви критериуми не се исполнети во специфичните национални околности. 2. Кога националниот регулаторен орган ја спроведува анализата потребна во став 1, тој го разгледува развојот на иднината во отсуство на регулатива наметната врз основа на овој член на тој релевантен пазар и земајќи ги предвид сите од следниве: (а) развојот на пазарот што влијае на веројатноста релевантниот пазар да има тенденција кон ефективна конкуренција; (б) сите релевантни ограничувања на конкуренцијата, на ниво на големо и мало, без оглед на тоа дали изворите на ваквите ограничувања се сметаат за електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги или други видови на услуги или апликации што се споредливи од гледна точка на крајниот корисник и без оглед дали таквите ограничувања се дел од релевантниот пазар;	Не е усогласен	Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ Член 77 При процената дали еден оператор има значителна пазарна моќ на одреден пазар согласно со членот 76 став (1) од овој закон Агенцијата ги има предвид особено следниве критериуми кои не се применуваат кумулативно: - уделот што операторот го има на релевантен пазар, - големината на операторот, - контрола на инфраструктурата која не може лесно да се дуплира, - технолошките предности и супериорност, - недостатокот на компензациска куповна моќ, - едноставен или привилегиран пристап до пазари на капитал или финансиски извори, - степен на диверсификација (разновидност) на производи или услуги, - економии на обем, - економии на интеграција,	Со цел да се постигне усогласеност овој член се менува со изменет наслов (Постапка за анализа на релевантен пазар). Агенцијата се обврзува да спроведува анализа на релевантните пазари имајќи ги предвид препораките на Европската комисија за утврдување на релевантни пазари на производи и услуги и каде што е соодветно во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата. Агенцијата ги утврдува релевантните пазари по претходно спроведена јавна расправа согласно со овој закон. Предлог текст за измена на членот: (1) Агенцијата спроведува анализа на релевантните пазари имајќи ги предвид препораките на Европската комисија за утврдување на релевантни пазари на производи и услуги и каде што е соодветно во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата. (2) Агенцијата ќе донесе одлука со која ќе утврди релевантни пазари на производи и услуги и релевантни географски пазари во областа на електронските комуникации на територијата на Република Северна Македонија, чиито карактеристики можат да бидат такви што ќе го оправдаат наметнувањето на регулаторните обврски утврдени со овој закон, не доведувајќи ги во прашање пазарите

(в) други видови регулативи или мерки наметнати и кои влијаат на релевантниот пазар или сродниот пазар на мало или пазари во текот на соодветниот период, вклучително, без ограничување, обврски наметнати во согласност со членовите 44, 60 и 61; (г) регулатива наметната на други релевантни пазари врз основа на овој член. 3. Кога националниот регулаторен орган ќе заклучи дека релевантен пазар не го оправдува наметнувањето регулаторни обврски во согласност со постапката во ставовите 1 и 2 на овој член, или кога не се исполнети условите од ставот 4 на овој член, тој не наметнува или одржува специфични регулаторни обврски во согласност со член 68. Кога веќе има регулаторни обврски специфични за тој сектор наметнати во согласност со член 68, тој ги повлекува таквите обврски на претпријатијата на тој релевантен пазар. Националните регулаторни органи обезбедуваат страните погодени од таквото повлекување на обврските да добијат претходно известување, дефинирана врз основа на рамнотежата помеѓу потребата да се осигури одржлива транзиција за корисниците на тие обврски и крајните корисници, изборот на крајниот корисник и дека таа регулатива не трае подолго отколку што е потребно. При одредување на таков период за известување, националните регулаторни органи можат да утврдат специфични услови и периоди на известување во врска со постојните договори за пристап. 4. Кога националниот регулаторен орган ќе утврди дека на релевантен пазар наметнувањето на регулаторни обврски во согласност со ставовите 1 и 2 на овој член е оправдано, ги идентификува сите претпријатија кои индивидуално или заеднички имаат значителна пазарна моќ на тој релевантен пазар во согласност со член 63. Националниот регулаторен орган им наметнува на таквите претпријатија соодветни специфични регулаторни обврски во согласност со член 68 или ги одржува или менува таквите обврски кога тие веќе постојат, доколку смета дека исходот за крајните корисници не би бил ефикасно конкурентен во отсуство на тие обврски. 5. Мерките преземени во согласност со ставовите 3 и 4 на овој член подлежат на постапките од членовите 23 и 32. Националните регулаторни органи вршат анализа на релевантниот пазар и ги соопштуваат соодветните нацрт-мерки во согласност со член 32: (а) во рок од пет години од донесувањето на претходната мерка кога националниот регулаторен орган го има дефинирано релевантниот пазар	- степен на вертикална интеграција, - високо развиена дистрибутива и продажна мрежа, - недостаток на потенцијална конкуренција, - бариери за развивање, - високи цени, - лесен влез на пазарот и - трошоци и бариери за користење на нови услуги.	кои во одредени случаи можат да се утврдат според Законот за заштита на конкуренцијата. Агенцијата ги утврдува релевантните пазари по претходно спроведена јавна расправа согласно со овој закон. (3) При утврдувањето на релевантните пазари на производи и услуги Агенцијата треба да утврди дека кумулативно се исполнети следниве три критериуми: - присуство на високи и постојани бариери за влез кои можат да бидат од структурна, правна или регулаторна природа, - постои структура на пазар што не се стреми кон ефективна конкуренција во рамките на релевантен временски период имајќи ја предвид состојбата на конкуренцијата заснована на инфраструктура и друг вид на конкуренција за која постојат бариери за влез на пазарот, - Законот за заштита на конкуренцијата не е доволен сам да ги разреши проблемите на пазарот. (4) При анализата на релевантен пазар, согласно ставовите (1), (2) и (3) на овој член, Агенцијата го проценува развојот на тој релевантен пазар во одреден временски период во отсуство на регулација, а при тоа имајќи ги предвид следните околности: а) постојат активности на пазарот што влијаат на веројатноста на тој релевантен пазар да се развие ефективна конкуренција,

и има утврдено кои претпријатија имаат значителна моќ на пазарот; тој период од пет години може, на исклучителна основа, да се продолжи за една година, кога националниот регулаторен орган го објавил образложениот предлог за продолжување на Комисијата не подоцна од четири месеци пред истекот на петгодишниот период, а Комисијата не се спротивставила во рок од еден месец од пријавеното продолжување; (б) во рок од три години од донесувањето на ревидираната препорака за релевантните пазари, за пазарите кои претходно не биле соопштени на Комисијата; или (в) во рок од три години од нивното пристапување, за земјите членки кои се придружија на Унијата. 6. Кога националниот регулаторен орган смета дека не може да ја заврши или не ја завршил својата анализа на релевантен пазар утврден во препораката во рокот утврден во став 5 на овој член, БЕРЕК, по барање, ќе му помогне на предметниот национален регулаторен орган во завршување на анализата на специфичниот пазар и специфичните обврски што треба да се наметнат. Со оваа помош, предметниот национален регулаторен орган во рок од шест месеци од границата утврдена во став 5 на овој член, ја соопштува нацрт-мерката до Комисијата во согласност со член 32.			б) сите значајни ограничувања на конкуренцијата на големо продажно и мало продажно ниво без разлика дали причините за ограничувањата се електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги, други видови на услуги или апликации кои се споредливи од аспект на краен корисник и без разлика на тоа дали таквите ограничувања се дел од релевантниот пазар, в) други важечки прописи или обврски кои влијаат на релевантниот пазар или на поврзаниот малопродажен пазар или пазари во одреден период, г) обврски наметнати на други релевантни пазари во согласност со овој член од Законот.
<i>ПОГЛАВЈЕ IV</i> Корективни мерки за пристап наметнати на претпријатија со значителна моќ на пазарот <i>Член 68</i> Наметнување, измена или повлекување на обврските 1. Земјите членки обезбедуваат овластување на националните регулаторни органи да ги наметнат обврските утврдени во членовите 69 до 74 и членовите 76 до 81. 2. Кога претпријатието е означено дека има значителна пазарна моќ на одреден пазар како резултат на анализа на пазарот спроведена во согласност со член 67, националните регулаторни органи, како што е соодветно, наметнуваат која било од обврските утврдени во членовите 69 до 74 и членовите 76 и 80. Во согласност со принципот на пропорционалност, националниот регулаторен орган избира најмалку наметлив начин за решавање на проблемите утврдени во анализата на пазарот. 3. Националните регулаторни органи ги наметнуваат обврските утврдени во членовите 69 до 74 и членовите 76 и 80 само на	Делумно усогласен	Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ Член 77 При процената дали еден оператор има значителна пазарна моќ на одреден пазар согласно со членот 76 став (1) од овој закон Агенцијата ги има предвид особено следниве критериуми кои не се применуваат кумулативно:	Овој член согласно Директивата е неопходно да се дополни. Насловот (Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ) се менува со наслов (Постапка за анализа на релевантен пазар). Предлог текст за измена на членот: Определување на оператор со значителна пазарна моќ, наметнување, продолжување, изменување или отповикување на обврски (1) Доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар

претпријатијата што се означени со значителна моќност на пазарот во согласност со ставот 2 на овој член, без да е во спротивност со: (а) членовите 61 и 62; (б) членовите 44 и 17 од оваа директива, Услов 7 во Дел Г од Анекс I, како што се применува согласно со член 13(1) од оваа директива, членовите 97 и 106 од оваа директива и релевантните одредби од Директивата 2002/58/ЕЗ која содржи обврски за претпријатија, освен оние определени како значајно моќни на пазарот; или (в) потребата од исполнување на меѓународните обврски. Во исклучителни околности, кога националниот регулаторен орган има намера да им наметне на претпријатијата определени како значајно моќни на пазарот, обврски за пристап или интерконекција, освен оние утврдени во членовите 69 до 74 и членовите 76 и 80, тој поднесува барање до Комисијата. Комисијата, водејќи сметка во најголема можна мера за мислењето на БЕРЕК, донесува одлуки со акти за спроведување, овластувајќи или спречувајќи го националниот регулаторен орган да преземе такви мерки. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за советување наведена во член 118(3). 4. Обврските наметнати во согласност со овој член се: (а) засновани на природата на проблемот идентификуван од националниот регулаторен орган во својата анализа на пазарот, кога е соодветно, земајќи ја предвид идентификацијата на транснационалната побарувачка согласно член 66; (б) пропорционално, имајќи ги предвид, кога е можно, трошоците и придобивките; (в) оправдано во поглед на целите утврдени во член 3; и (г) наметнати по консултација во согласност со членовите 23 и 32. 5. Во врска со потребата од усогласување со меѓународните обврски од ставот 3 на овој член, националните регулаторни органи ги соопштуваат решенијата за наметнување, дополнување или повлекување на обврските на претпријатијата до Комисијата, во согласност со постапката наведена во член 32. 6. Националните регулаторни органи го земат предвид влијанието на новите движења на пазарот, како на пример во врска со трговските договори, вклучително и договори за ко-инвестиција, кои влијаат на конкурентската динамика. Доколку тие движења не се доволно важни за да се бара нова анализа на пазарот во согласност со член 67, националниот регулаторен орган без		- уделот што операторот го има на релевантен пазар, - големината на операторот, - контрола на инфраструктурата која не може лесно да се дуплира, - технолошките предности и супериорност, - недостатокот на компензациска куповна моќ, - едноставен или привилегиран пристап до пазари на капитал или финансиски извори, - степен на диверсификација (разновидност) на производи или услуги, - економии на обем, - економии на интеграција, - степен на вертикална интеграција, - високо развиена дистрибутива и продажна мрежа, - недостаток на потенцијална конкуренција, - бариери за развивање, - високи цени, - лесен влез на пазарот и - трошоци и бариери за користење на нови услуги.	утврди дека на тој пазар нема доволно ефективна конкуренција, таа има обврска да донесе одлука со која ќе определи оператори кои самостојно или заеднички имаат значителна пазарна моќ на тој пазар во согласност со членот 71-г ставови (1) и (2) од овој закон. (2) Во одлуката од ставот (1) на овој член, Агенцијата на операторите кои самостојно или заеднички имаат значителна пазарна моќ, може да им наметне соодветни регулаторни обврски утврдени во новиот член (Постапка за анализа на релевантни пазари) и членовите 81 до 84 и членот 86 од овој закон, или да ги продолжи или измени некои од постоечките наметнати обврски согласно со овој закон доколку смета дека во отсуство на тие обврски пазарот не би бил ефикасно конкурентен за крајните корисници. (3) Доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар утврди дека пазарот е ефективно конкурентен, нема да определи ниту еден оператор како оператор со значителна пазарна моќ согласно со членот 71 ставови (1) и (2) од овој закон. Доколку овој пазар не бил конкурентен претходно, Агенцијата е должна да донесе одлука со која ќе ги отповика сите одлуки за определување на оператори со значителна пазарна моќ на тој пазар. (4) При отповикување на одлуките од ставот (3) на овој член, Агенцијата ги ослободува и од

одложување проценува дали е неопходно да се разгледаат обврските наметнати на претпријатијата назначени како значително моќни на пазарот и ја изменува секоја претходна одлука, вклучително со повлекување на обврските или наметнување нови обврски, со цел да се обезбеди дека таквите обврски продолжуваат да ги исполнуваат условите од ставот 4 на овој член. Ваквите измени се наметнуваат само по консултации во согласност со членовите 23 и 32.			обврските кои ги имале како оператори со значителна пазарна моќ согласно со овој закон. (5) Во одлуката за отповикување согласно ставовите (3) и (4) на овој член, Агенцијата ќе утврди рок во кој операторот е должен да ги извести страните на кои таа одлука влијае, при што треба да има предвид со утврдениот рок да се овозможи соодветен преоден период за засегнатите корисници и крајните корисници, за можноста за избор на крајните корисниците, како и за тоа наметнатата регулаторна обврска да не трае подолго отколку што е потребно. Во одлуката Агенцијата може да утврди посебни услови и рокови за известување во врска со постоечките договори за пристап. (6) Агенцијата пред да ги донесе одлуките од ставовите (1) и (3) на овој член ќе спроведена јавна расправа согласно со членот 13 од овој закон и во соработка со телото надлежно за заштита на конкуренцијата. Донесените одлуки Агенцијата ги објавува на својата веб страница во рок од три дена од денот на нивното донесување. Дополнително се воведува нов член: Утврдување, измена и укинување на регулаторни обврски На операторот определен како оператор со значителна пазарна моќ

			на одреден релевантен пазар, Агенцијата може да му наметне било која од обврските утврдени во членовите 84, 85, 86, новиот член (Пристап до изградена инфраструктура), членовите 87 и 88 и новиот член (Само големопродажни оператори) од овој закон во согласност со начелото на пропорционалност при што треба да избере најмалку наметлив начин за надминување на недостатоците утврдени во анализата на тој релевантен пазарот. (2) Обврските наметнати во согласност со ставот (1) на овој член треба да се: (а) базирани на природата на недостатокот што Агенцијата го идентификувала при анализата на релевантниот пазар, (б) пропорционални, имајќи ги предвид, каде е можно, трошоците и придобивките; (в) оправдани во однос на целите утврдени во членот 7 од овој закон; и (г) наметнати по претходно спроведена јавна расправа, согласно членот 13 од овој закон (3) Агенцијата при наметнувањето на обврските во согласност со ставот (1) на овој член треба да го има предвид развојот на соодветниот релевантен пазар, имајќи ги предвид склучените комерцијални договори и договорите за ко-инвестиција, кои би можеле да влијаат на развојот на конкуренцијата на тој пазар.

			(4) Доколку развојот на релевантниот пазар согласно ставот (3) на овој член не е доволен за да се бара нова анализа на пазарот во согласност со новиот член (Постапка за анализа на релевантни пазари) од овој закон, Агенцијата проценува дали е неопходно да се преиспитаат наметнатите обврски на операторите со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар во насока да се измени или отповика некоја од наметнатите обврски или пак да се намтенат нови обврски, согласно ставот (2) на овој член. (5) Преиспитувањето на наметнатите обврски од ставот (4) на овој член се врши по претходно спроведена јавна расправа согласно членот 13 од овој закон.
<i>Член 69</i> Обврска за транспарентност 1. Во согласност со член 68, националните регулаторни тела можат да наметнат обврски за транспарентност во врска со интерконекција или пристап, за кои е потребно претпријатијата да објавуваат одредени информации, како што се сметководствени податоци, цени, технички спецификации, карактеристики на мрежата и нивниот очекуван развој, како и условите за испорака и употреба, вклучително и сите услови што го менуваат пристапот или користењето на услуги и апликации, особено во врска со миграцијата од постојната инфраструктура, кога таквите услови се дозволени од земјите членки во согласност со законодавството на Унијата. 2. Особено, кога претпријатието има обврски за недискриминација, националните регулаторни тела може да побараат од претпријатието да објави референта понуда што ќе биде доволно детална за да се обезбеди дека претпријатијата не се обврзани да плаќаат за ресурси кои не се потребни за бараната услуга. Оваа понуда треба да содржи опис на релевантните понуди поделени на делови според потребите на пазарот, како и поврзаните услови, вклучително и цените. Националните	Целосно усогласен	Обврска за транспарентност при интерконекција или пристап Член 84 (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да им наметне обврска за транспарентност во врска со интерконекција или пристап, на начин што истите ќе ги задолжи да објавуваат информации за: - сметководството,	

регулаторни тела можат, меѓу другото, да ги изменат референтните понуди за да може да се спроведат обврските наметнати со оваа директива. 3. Националните регулаторни тела можат да ги специфицираат точните информации што треба да бидат достапни, нивото на потребни детали и начинот на објавување. 4. До 21 декември 2019 година, за да придонесе за доследна примена на обврските за транспарентност, а по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, БЕРЕК ќе издаде упатства за минималните критериуми за референта понуда и, доколку е потребно, ќе ги ревидира, со цел да ги прилагоди на технолошкиот развој и развојот на пазарот. При обезбедување на овие минимални критериуми, БЕРЕК ќе ги исполни целите утврдени во член 3 и ќе ги земе предвид потребите на корисниците на обврските за пристап и на крајните корисници активни во повеќе од една земја членка, како и упатствата на БЕРЕК кои идентификуваат прекугранична побарувачка во согласност со член 66 и на секоја поврзана одлука на Комисијата. И покрај ставот 3 на овој член, кога претпријатието има обврски согласно членовите 72 или 73, во врска со големопродажниот пристап до мрежна инфраструктура, националните регулаторни тела обезбедуваат објавување на референта понуда, земајќи ги предвид колку што е можно, упатствата на БЕРЕК за минимални критериуми за референта понуда, обезбедуваат дека, клучните индикатори за изведба се специфицирани, кога е соодветно, и соодветните нивоа на услуги и внимателно ги следат и обезбедуваат усогласеност со нив. Покрај тоа, националните регулаторни тела можат, доколку е потребно, да утврдат однапред финансиски казни во согласност со Унијата и националното законодавство.		-техничките спецификации, -карактеристиките на мрежите, -рокови и услови на понудата и користењето, вклучувајќи ги и сите услови со кои се ограничува пристапот до и/или употребата на услуги и апликациите и - цените. (2) Нивото на деталност на информациите од ставот (1) на овој член, како и начинот на нивното објавување го пропишува Агенцијата. (3) На оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар, кој има и обврска за недискриминација согласно со членот 85 од овој закон, Агенцијата може да му наметне обврска во рок од 30 дена од денот на донесувањето на одлука со која е определен за оператор со значителна пазарна моќ да достави до Агенцијата предлог на референтна понуда за интерконекција или пристап. Референтната понуда мора да биде доволно детална, за да се обезбеди другите оператори што бараат интерконекција и/или пристап, да не плаќаат за	

		капацитетите, односно средствата што не се потребни за бараната услуга. (4) Референтната понуда од ставот (3) на овој член мора да биде расчленета на компоненти со опис на услугите што ги нуди операторот со значителна пазарна моќ на релевантен пазар во врска со интерконекција или пристап согласно со пазарните потреби, како и рокови, услови и цени за обезбедување на истите. (5) Референтната понуда од ставот (3) на овој член ја одобрува Агенцијата во рок од 30 дена од денот на нејзиното доставување до Агенцијата, а операторот е должен да ја објави референтната понуда на својата веб страница во рок од пет дена од денот на добивањето на одобрението од Агенцијата. (6) Операторот е должен цените во одобрената референтна понуда од ставот (3) на овој член да ги применува првиот ден од наредниот месец кој следи по месецот во кој е добиено одобрението од Агенцијата. (7) Агенцијата со пропис, подетално ќе ја пропише	

		содржината и информациите кои треба да бидат објавени во референтната понуда од ставот (3) на овој член. (8)Операторот со значителна пазарна моќ не смее да отстапува од условите во одобрената референтна понуда при склучување на договори за интерконекција и/или пристап. (9)Директорот на Агенцијата може да донесе решение со кое ќе побара од оператор со значителна пазарна моќ, да изврши измена на одобрена референтна понуда, односно да подготви и достават обновена и ажурирана референтна понуда со цел да се обезбедат регулаторните цели и начела утврдени во членот 7 од овој закон, а операторот може да го стори тоа и по сопствена иницијатива. (10) Операторот со значителна пазарна моќ е должен да постапи по решението од ставот (9) на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот на решението, а Агенцијата ја одобрува измената на референтната понуда во рок	

		од 30 дена од денот на нејзиното доставување во Агенцијата. Кога операторот доставува до Агенцијата измена на одобрената референтна понуда по сопствена иницијатива, Агенцијата е должна да се произнесе по истата во рок од 30 дена од денот на нејзиното доставување до Агенцијата. (11) Одредбите од ставовите (4) и (5) на овој член кои се однесуваат на објавувањето и примената на референтните понуди важат и за измените на одобрените референтни понуди.	
<i>Член 70</i> Обврски за недискриминација 1. Во согласност со член 68, националните регулаторни тела можат да наметнат обврски за недискриминација во врска со интерконекција или пристап. 2. Обврските за недискриминација особено обезбедуваат дека претпријатието применува еквивалентни услови под еквивалентни околности на други даватели на еквивалентни услуги и дека обезбедува услуги и информации на други лица под исти услови и со ист квалитет како што тоа го прави за своите услуги или услугите на неговите подружници или партнери. Националните регулаторни тела можат да наметнат обврски на таквите претпријатија да обезбедат пристап до производи и услуги на сите претпријатија, вклучително и на самите себе, под истите временски рамки и услови за работа, вклучително и во однос на цената и нивото на услугата, и преку истите системи и процеси за да се обезбеди еднаков пристап.	Не е усогласен		Во насока да се постигне усогласеност со Директивата треба да се воведат нов член во Глава тринаесетта-Права на крајни корисници. Предлог текст за новиот член: Недискриминација Оператор на електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смее на крајните корисници да им применува различни услови на обезбедување, пристап или користење на електронските комуникациски мрежи и/или услуги, а кои се однесуваат на националноста, местото на живеење

			или местото на работа на крајниот корисник, освен во случај на постоење на објективни причини за нивен различен третман.
<i>Член 71</i> Обврска за посебно сметководство 1. Во согласност со член 68, националните регулаторни тела можат да наметнат обврски за посебно сметководство за одредени активности поврзани со интерконекција или пристап. Особено, националните регулаторни тела може да бараат од вертикално интегрираните претпријатија да обезбедат транспарентност за нивните големопродажни цени и за цените на внатрешен трансфер, меѓу другото, со цел да се исполнат сите обврски за недискриминација според член 70 или, доколку е потребно, да се спречи неправедното вкрстено субвенционирање. Националните регулаторни тела можат да ги утврдат форматот и методологијата за сметководство што ќе се користат. 2. Без да е во спротивност со член 20, и со цел да се олесни проверката на исполнувањето на обврските за транспарентност и недискриминација, националните регулаторни тела имаат овластување да побараат да се доставува сметководствена евиденција на барање, вклучително и информации за приходите добиени од трети страни. Националните регулаторни тела можат да ги објават информациите како придонес за развој на отворен и конкурентен пазар согласно со Унијата и националните правила за комерцијална доверливост.	Делумно усогласен	Правни лица со посебни или ексклузивни права Член 72 Правни лица кои обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и/или услуги од кои имаат вкупен годишен приход поголем од еден милион евра и имаат ексклузивни или посебни права за обезбедување услуги во други економски сектори, се должни или да основаат посебно правно лице за обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги или да водат посебно сметководство за активностите поврзани со обезбедувањето на јавните комуникациски мрежи и/или услуги така како што би го воделе кога овие активности би ги обезбедувале како посебно правно лице.	Во насока на усогласување со Директивата во Глава десетта-Обезбедување на конкуренција општи одредби членот 72 треба да се промени. Насловот на истиот од Правни лица со посебни или ексклузивни права се менува со Водење на посебно сметководство и финансиски извештаи. Целта на измените кои се воведуваат е да се утврдат барањата кои операторите кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и имаат посебни или ексклузивни права на обезбедување на услуги во други економски сектори во Република Северна Македонија се должни да ги исполнат. Предлог текст на измените на членот: Водење на посебно сметководство и финансиски извештаи (1) Операторите кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и имаат посебни или ексклузивни права на обезбедување на услуги во други економски сектори во Република Северна Македонија, се должни да исполнат едно од следните барања: - да водат посебно сметководство за активностите поврзани со

			обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во онаа мера во која тоа би било потребно кога овие активности би се обезбедувале како посебно правно лице, со цел да се утврдат сите елементи на трошоците и приходите, начинот на кои тие се пресметани и детален опис на методите за распределба во врска со овие активности, вклучително и распределбата по ставки на основни средства и структурни трошоци; или - да основаат посебно правно лице за обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги. (2) Барањата од ставот (1) на овој член не се однесуваат на операторите чии вкупен приход остварен од обезбедување на електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во Република Северна Македонија, во претходната година, е помал од еден милион евра во денарска против вредност. (3) Операторите од ставот (2) на овој член, за своето работење во врска со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се должни да објават финансиски и ревизорски извештај, на соодветен и јавно достапен начин. (4) Ревизијата на работењето од ставот (3) на овој член ја врши овластен независен ревизор, во согласност со посебните прописи за ревизија. Трошоците за ревизијата

			ги плаќаат операторите од ставовите (1) и (2) на овој член. (5) Обврските од ставовите (3) и (4) на овој член се применуваат и на операторите кои се должни да водат посебно сметководство во согласност со ставот (1) алинеја 1 на овој член. (6) Агенцијата може по службена должност или по барање на оператор, да спроведе постапка на проверка, што вклучува и спроведување на ревизија во согласност со ставот (4) на овој член, доколку постои основано сомнение за постапување спротивно на одредбите на овој член и ќе преземе соодветни мерки во согласност со членот 50 од овој закон. (7) Агенцијата при спроведувањето на одредбите на овој член особено соработува со органот надлежен за заштита на конкуренцијата.
<i>Член 72</i> Пристап до градежна инфраструктура 1. Во согласност со член 68, националното регулаторно тело може да им наметне обврски на претпријатијата да исполнуваат разумни барања за пристап и користење на градежна инфраструктура, вклучувајќи, но не ограничувајќи на згради или влезови во згради, поставување кабли во згради, вклучително и електрични инсталации, антени, кули и други придружни конструкции, столбови, кабелски канали, цевки, спроводници, контролни комори, шахти и кабинети, каде што, земајќи ја предвид анализата на пазарот, националното регулаторно тело заклучи дека одбивањето на пристап или пристап даден под неразумни услови со сличен ефект би спречиле појава на одржлив конкурентен пазар и не би бил во интерес на крајните корисници. 2. Националните регулаторни тела може да наметнат обврски на претпријатието да обезбеди пристап во согласност со овој член, без оглед	Не е усогласен		Со цел да се усогласи со Директивата, потребно е да се воведат нов член. Предлог текст на новиот член: Пристап до изградена инфраструктура (1) Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар согласно членот 84 од овој закон, може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврска за пристап и

на тоа дали средствата кои се засегнати од обврската се дел од релевантниот пазар во согласност со анализата на пазарот, под услов обврската да е неопходна и пропорционална за да ги исполни целите од член 3.			користење на изградена инфраструктура, особено на: згради или влезови во згради, кабли во згради, вклучително и жични инсталации, антени, антенски столбови, кули и други придружни конструкции, столбови, кабелски канализации, цевки, контролни комори, шахти и кабинети. (2) Агенцијата може на операторот да му ја наметне обврската од ставот (1) на овој член, без оглед на тоа дали средствата на кои таа обврска се однесува се дел од релевантниот пазар во согласност со анализата на пазарот, под услов обврската да е неопходна и пропорционална за исполнување на регулаторните цели од членот 8 од овој закон.
<i>Член 73</i> Обврски за пристап и користење на специфични мрежни елементи и придружни средства 1. Во согласност со член 68, националните регулаторни тела можат да им наметнат обврски на претпријатијата да ги исполнуваат разумните барања за пристап и користење на специфични мрежни елементи и придружни средства, во случаи кога националните регулаторни тела сметаат дека одбивањето на пристап или неразумните услови со слични ефекти, би можеле да го попречат создавањето на доволно конкурентен пазар на малопродажно ниво или кога тоа не е во интерес за крајните корисници. Националните регулаторни тела може да побараат од претпријатијата, меѓу другото: (а) да им овозможат на трети страни пристап и користење на специфични елементи на физичка мрежа и придружни средства, вклучително и разврзан пристап до локална јамка и под-локална јамка; (б) да им овозможат на трети страни пристап до специфични активни или виртуелни мрежни елементи и услуги; (в) да преговараат со добра волја со претпријатијата кои бараат пристап; (г) да не го повлечат пристапот до веќе доделени средства;	Делумно усогласен	Обврски за обезбедување на пристап и користење на специфични мрежни средства Член 87 (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски да ги исполни сите разумни барања за пристап и користење на специфични мрежни елементи и придружни средства. (2) Агенцијата ги наметнува обврските од ставот (1) на	Во насока на целосно усогласување со Директивата потребно е да се направат дополнувања на овој член. Во став 3 се додава - на друг оператор да му овозможи пристап до специфични активни или виртуелни мрежни елементи и услуги. Став (5) се дополнува (5) При донесување на одлуката за наметнување на обврските од ставот (3) на овој член, а особено при проценката дали тие обврски се соодветни на регулаторните цели од членот 8 од овој Закон, Агенцијата проценува дали може и други форми на пристап до големопродажни

(д) на трети страни да им обезбедат одредени услуги на големопродажна основа за препродажба; (ѓ) да одобрат отворен пристап до технички интерфејси, протоколи или други клучни технологии кои се неопходни за да се обезбеди интероперабилност на услугите или виртуелните мрежни услуги; (е) да обезбедат иста колокација или други форми на заедничко користење на придружни средства; (ж) да обезбедат одредени услуги потребни за овозможување на интероперабилност на услугите од една крајна точка до друга крајна точка на корисниците, или роаминг кај мобилните мрежи; (з) да обезбедат пристап до оперативниот систем за поддршка или слични софтверски системи што се потребни за да гарантираат праведна конкуренција во обезбедувањето на услуги; (с) да обезбедат интерконекција на мрежите или на мрежните средства; (и) да обезбедат пристап до поврзани услуги, како што се идентификација, локација и присуство. Националните регулаторни тела може да одредат овие обврски да бидат предмет на правичност, оправданост и навременост. 2. Кога националните регулаторни тела сметаат дека е соодветно да се наметнат кои било можни специфични обврски наведени во став 1 од овој член, а особено доколку проценат, во согласност со принципот на пропорционалност, дали и како треба да се наметнат таквите обврски, тие ќе анализираат дали другите форми на пристап до набавки на големо на истиот или на поврзаниот пазар на големо ќе бидат доволни за надминување на идентификуваниот проблем во интерес на крајните корисници. Оваа проценка вклучува понуди за комерцијален пристап, регулиран пристап во согласност со член 61 или постојан или планиран регулиран пристап до други набавки на големо во согласност со овој член. Националните регулаторни тела особено ги земаат предвид следните фактори: (а) техничката и економската способност за користење или поставување на конкурентни капацитети, во однос на степенот на развој на пазарот, земајќи ги предвид природата и видот на интерконекција или вклучениот пристап, вклучително и применливоста на другите производи за пристап до повисоко мрежно ниво, како што е пристапот до канали; (б) очекуваните технолошки достигнувања што влијаат на дизајнот и управувањето со мрежата;	овој член тогаш кога смета дека одбивањето да се даде пристап или поставувањето на неразумни услови што имаат сличен ефект, би можеле да го попречат создавањето на доволно конкурентен пазар на малопродажно ниво или кога тоа не е во интерес за крајните корисници. (3) Агенцијата, при воведувањето на обврските од ставот (1) на овој член од оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар, покрај другото, може да побара: - на друг оператор да му даде пристап до специфични мрежни елементи и/или средства вклучително и пристап до мрежните елементи кои не се активни и/или разврзан пристап до локална јамка со цел, меѓу другото, да се обезбеди избор и/или предизбор на оператор и/или понуда за препродажба на претплатничка линија, - да преговара со добра волја со операторите што бараат пристап, - да не го повлече дадениот пристап до средствата, - на друг оператор да му обезбеди одредени услуги	услуги за влез на истиот или поврзаниот големопродажен пазар да обезбедат надминување на утврдените недостатоци на соодветниот релевантен пазар, а во интерес на крајните корисници. Се додава нов став (6) (6) Проценката од ставот (5) на овој член ги опфаќа понудите за пристап на пазарна основа, регулираниот пристап во согласност со новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон или постоечки или планиран регулиран пристап на други влезни големопродажни производи, во согласност со овој член, при што особено се има предвид следното: - техничката и економската способност за користење или поставување на конкурентните капацитети, имајќи го предвид степенот на развој на пазарот, а притоа водејќи сметка за природата и видот на предложената интерконекција и/или пристап, како и за постоењето на други големопродажни производи за пристап, како што е пристапот до кабелска канализација, - очекуваните технолошки достигнувања кои што влијаат на дизајнот и управувањето со мрежата, - потребата од технолошка неутралност која на страните им

(в) потребата да се обезбеди технолошка неутралност што им овозможува на страните да дизајнираат и да управуваат со својата мрежа; (г) можност за обезбедување на понудениот пристап со оглед на расположливите капацитети; (д) почетната инвестиција од страна на сопственикот на опремата, земајќи ги предвид сите направени јавни инвестиции и ризиците поврзани со инвестицијата, особено во однос на инвестициите во мрежи со многу висок капацитет и нивото на ризик поврзано со нив; (ѓ) потребата од долгорочна заштита на конкуренцијата, со особено внимание на економски ефикасна конкуренција базирана на инфраструктура и иновативни деловни модели кои поддржуваат одржлива конкуренција, како што се оние засновани на коинвестирање во мрежи; (е) кога е применливо, сите релевантни права на интелектуална сопственост; (ж) обезбедување на паневропски услуги. Кога, во согласност со член 68, националните регулаторни тела одлучуваат да наметнат обврски врз основа на член 72 или на овој член, тие испитуваат дали самото наметнување обврски во согласност со член 72 би било пропорционално средство за промовирање на конкуренцијата и интересите на крајните корисници. 3. При наметнување на обврски на претпријатието да обезбеди пристап во согласност со овој член, националните регулаторни тела можат да утврдат технички или оперативни услови што треба да ги исполнат давателите на услуги или корисниците на таков пристап, доколку тоа е потребно, за да се обезбеди нормално функционирање на мрежата. Обврските за придржување кон специфични технички стандарди или спецификации се во согласност со стандардите и спецификациите утврдени во согласност со член 39.		на големопродажна основа за препродажба, - да одобри отворен пристап до технички интерфејси, протоколи или други значајни технологии што се неопходни за интероперабилноста на услугите или за виртуелните мрежни услуги, - да обезбеди заедничко користење на иста локација (колокација) или други форми на заедничко користење на придружни средства, - да обезбеди одредени услуги потребни за овозможување на интероперабилност на услугите од една крајна точка до друга крајна точка на корисниците, вклучително и средства за интелигентни мрежи или роаминг кај мобилните мрежи, - интерконекција на мрежите или на мрежните средства, - да обезбеди пристап до оперативниот систем за поддршка или слични софтверски системи што се потребни за да гарантираат праведна конкуренција во обезбедувањето на услуги и	овозможува да ја дизајнираат и управуваат сопствената мрежа, - остварливост на обезбедувањето на предложениот пристап, со оглед на расположливите капацитети, - почетната инвестиција на операторот од ставот (1) на овој член, водејќи при тоа сметка за која било направена јавна инвестиција и ризиците за таквата инвестиција, а особено за, инвестиции во мрежи со многу висок капацитет, - потребата од долгорочна заштита на конкуренцијата, а особено на конкуренцијата заснована на економски ефикасна инфраструктура и иновативни бизнис модели кои поддржуваат одржлива конкуренција како што се оние засновани на заедничко инвестирање во мрежи - таму каде што е применливо, кое било релевантно право на интелектуалната сопственост и - обезбедување на паневропски услуги. Став (7) се менува При донесувањето на одлуката за наметнување на обврските од овој член Агенцијата првично оценува дали наметнувањето на обврските е пропорционално средство за поттикнување на конкуренцијата и интересите на крајните корисници. Се додава нов став (8) (8) При донесувањето на одлуката за наметнување на обврските од овој

		- да обезбеди пристап до придружни услуги како што се услуга за идентификација, локација и присуство. (4) На обврските од ставот (3) на овој член, Агенцијата може да додаде и услови за обезбедување на праведност, оправданост и навременост. (5) При донесувањето на одлуката за определување на обврските од ставовите (3) и (4) на овој член, а особено при проценувањето дали ваквите обврски се соодветни со регулаторните начела и цели од членот 7 од овој закон, Агенцијата мора особено да ги има предвид следниве фактори: - техничката и економската способност за користење или поставување на конкурентните капацитети, имајќи го предвид степенот на развој на пазарот, а притоа водејќи сметка за природата и видот на предложената интерконекција и/или пристап, како и за постоењето на други производи за пристап, како што е пристапот до канали, - остварливост на обезбедувањето на	член, Агенцијата може да утврди и технички или оперативни услови кои мора да ги исполни операторот кој го обезбедува пристапот или операторот кој го бара пристапот, кога е тоа потребно заради обезбедување на нормално функционирање на мрежата. Обврските за придржување кон посебни технички стандарди или спецификации, мора да бидат во согласност со новиот член (Географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи) од овој закон.

		предложениот пристап, со оглед на расположливите капацитети, - почетната инвестиција на операторот од ставот (1) на овој член, водејќи при тоа сметка за која било направена јавна инвестиција и ризиците за таквата инвестиција, - потребата од долгорочна заштита на конкуренцијата, а особено на конкуренција заснована на економски ефикасна инфраструктура, - таму каде што е соодветно, кои било релевантни права на интелектуалната сопственост и - обезбедување на паневропски услуги. (6) При донесувањето на одлуката за определување на обврските од ставовите (3) и (4) на овој член, Агенцијата може да утврди и технички или оперативни услови кои мора да ги исполни операторот кој го обезбедува пристапот и/или операторот кој го бара пристапот, кога е тоа потребно заради обезбедување на нормално функционирање на мрежата. Обврските за придржување кон посебни технички стандарди или спецификации, мора да	

		бидат во согласност со овој закон.	
<i>Член 74</i> Обврски за контрола на цени и за сметководство на трошоци 1. Во согласност со член 68, националните регулаторни тела можат да наметнат обврски за поврат на трошоците и контрола на цените, вклучително и обврски за ориентирање на трошоците на цените и обврски во однос на системите за пресметување на трошоците за обезбедување на одредени видови на интерконекција или пристап, во случаи кога анализата на пазарот открива дека недостаток на ефективна конкуренција значи дека затегнатото претпријатие може да одржува цени на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, на штета на крајните корисници. При утврдување на соодветноста на обврските за контрола на цените, националните регулаторни тела треба да ја земат предвид потребата од промовирање на конкуренцијата и долгорочните интереси на крајните корисници во врска со поставувањето и користењето на мрежите од следната генерација, а особено мрежите со многу висок капацитет. Особено, за да се поттикнат претпријатијата да инвестираат, вклучително и во мрежите од следната генерација, националните регулаторни тела ќе ја земат предвид инвестицијата направена од претпријатието. Ако националните регулаторни тела сметаат дека обврските за контрола на цените се соодветни, тие му овозможуваат на претпријатието да оствари разумен поврат на вложениот капитал, земајќи ги предвид сите ризици специфични за одреден нов проект за инвестирање во мрежа. Националните регулаторни тела сметаат дека не наметнуваат или одржуваат обврски според овој член, доколку утврдат дека постои докажано ограничување на малопродажната цена и дека секоја обврска наметната во согласност со членовите 69 до 73, а особено секој тест за економска репликација, наметнат во согласност со член 70, обезбедува ефикасен и недискриминаторски пристап. Кога националните регулаторни тела сметаат дека е соодветно да се наметнат обврски за контрола на цените за пристап до постојните мрежни елементи, тие исто така ќе ги земат предвид придобивките од предвидливите и стабилните големопродажни цени за да обезбедат ефикасно влегување на пазарот и доволно поттикнувања за сите претпријатија да воведат нови и подобрени мрежи. 2. Националните регулаторни тела обезбедуваат дека постојните механизми за поврат на трошоци или методологии за цени служат за	Делумно усогласен	Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци Член 88 (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени, вклучувајќи и обврски за цени базирани на трошоци, како и обврска за водење на сметководство на трошоци кое се однесува на обезбедување на одредени видови на интерконекција и/или пристап, во случаите кога врз основа на анализа на пазарот ќе се утврди недостаток на ефективна конкуренција што му овозможува на операторот да ги задржи цените на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, а се тоа на штета на крајните корисници. Заради поттикнување на инвестиции, вклучително	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата, во овој член е неопходно да се направат измени и дополнувања. Предлог текст на изменетиот член: Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени, вклучувајќи и обврски за цени базирани на трошоци, како и обврска за водење на сметководство на трошоци кое се однесува на обезбедување на одредени видови на интерконекција и/или пристап, во случаите кога врз основа на анализа на пазарот ќе се утврди недостаток на ефективна конкуренција што му овозможува на операторот да ги задржи цените на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, а се тоа на штета на крајните корисници. (2) Агенцијата при наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член, треба да го има предвид поттикнувањето на конкуренцијата, како и долгорочните интереси на крајните корисници во врска со поставувањето и користењето на

поттикнување на воспоставување нови и подобри мрежи, ефикасност и одржливост на конкуренцијата и најголеми одржливи придобивки за крајните корисници. Во овој поглед, националните регулаторни тела може исто така да ги земат предвид цените присутни на споредливи конкурентни пазари. 3. Претпријатието на кое се наметнува обврска за ориентација на цените кон трошоците, носи товар да докаже дека таксите произлегуваат од трошоците, вклучително и прифатлива разумна стапка на поврат на инвестицијата. Заради пресметување на трошоците за ефикасно обезбедување на услуги, националните регулаторни тела можат да користат методи за пресметување на трошоците независно од методите што ги користи затегнатото претпријатие. Националните регулаторни тела може да бараат од претпријатието да обезбеди целосна оправданост за нејзините цени и таму каде што е потребно, да ги прилагоди цените. 4. Националните регулаторни тела обезбедуваат дека кога е задолжително спроведувањето на систем за пресметување на трошоците со цел одржување на контрола на цените, описот на системот за пресметување на трошоците е достапен за јавноста и ги вклучува барем главните категории на правила за групирање на трошоци и правила што се користат за распределување на трошоците. Квалификувано независно тело ја проверува усогласеноста со барањата на системот за пресметување на трошоците и објавува извештај за усогласеност со тие барања на годишно ниво.		во следни генерации на електронски комуникациски мрежи, Агенцијата ќе ги има предвид инвестициите направени од страна на операторот и ќе му дозволи разумна стапка на поврат на вложениот капитал, земајќи ги предвид и ризиците, а особено при инвестирање во нови мрежни проекти. (2) Агенцијата ќе обезбеди дека сите механизми на повраток на трошоците и сите утврдени методологии за определување на цените ќе бидат насочени кон поттикнување на ефикасна и одржлива конкуренција, како и остварување на најголеми поволности за крајните корисници, при што можат да се земат предвид и цените присутни на споредливи конкурентни пазари. (3) Операторот на кого му е наметната обврската за цени ориентиран на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Заради пресметка на трошоците за ефективно обезбедување на	следните генерации на електронски комуникациски мрежи, а особено на мрежи со многу висок капацитет. Со цел поттикнување на инвестициите, вклучувајќи ги и инвестициите во следните генерации на електронски комуникациски мрежи, Агенцијата треба да ги има предвид и инвестициите направени од страна на операторот. (3) Доколку Агенцијата оцени дека наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член е оправдано, на операторот ќе му овозможи разумна стапка на поврат на вложениот капитал, водејќи сметка за сите ризици поврзани со поединечни нови вложувања во проекти за развој на мрежна инфраструктура. (4) Агенцијата нема да ја наметне обврската или ќе ја отповика претходно наметнатата обврска од ставот (1) на овој член, доколку утврди дека постои докажано ограничување на малопродажната цена и дека боло која обврска наметната во согласност со членовите 84 до новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет), а особено било кој тест за економска репликација обезбедува ефикасен и недискриминаторски пристап. (5) При наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член за контрола на цените за пристап до постојните мрежни елементи, Агенцијата, исто така треба да ги

		услугата, Агенцијата може да примени сметководствена методологија на трошоци, независна од методологијата која ја применува операторот. Агенцијата може да бара од операторот, истиот да обезбеди целосна оправданост на неговите цени, а каде што е соодветно и нивно усогласување. (4) Во случај на наметнување на обврска за водење на сметководство на трошоци заради контрола на цените, Агенцијата објавува опис на сметководствениот систем на трошоци, кој особено треба да ги содржи главните категории според кои се групирани трошоците и правилата за распределба на трошоците. Проверката на усогласеноста на операторот со утврдениот сметководствен систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб-страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием.	има предвид и придобивките од предвидливите и постојните големопродажни цени, со цел да обезбеди ефикасен влез на пазарот и поттикнување на сите оператори да воведат нови и подобрени мрежи. (6) Агенцијата ќе обезбеди дека сите механизми на повраток на трошоците и сите утврдени методологии за определување на цените ќе бидат насочени кон воведување на нови и подобрени мрежи, поттикнување на ефикасна и одржлива конкуренција, како и овозможување на најголеми поволности за крајните корисници, при што можат да ги има предвид и цените присутни на споредливи конкурентни пазари. (7) Операторот на кого му е наметната обврската за цени ориентиран на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Заради пресметка на трошоците за ефективно обезбедување на услугата, Агенцијата може да примени сметководствена методологија на трошоци, независна од методологијата која ја применува операторот. Агенцијата може да бара од операторот, истиот да достави детално образложение за цените на неговите услуги, а по потреба и истите да ги измени.

			(8) Во случај на наметнување на обврска за водење на сметководство на трошоци заради контрола на цените, Агенцијата објавува опис на сметководствениот систем на трошоци, кој особено треба да ги содржи главните категории според кои се групирани трошоците и правилата за распределба на трошоците. Проверката на усогласеноста на операторот со утврдениот сметководствен систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием.
<i>Член 75</i> Цени за завршување на повик 1. До 31 декември 2020 година, Комисијата, водејќи сметка за мислењето на БЕРЕК, донесува делегиран акт во согласност со член 117, со кој се дополнува оваа директива, со која се утврдува единствена максимална цена за завршување на говорните повици на мобилните мрежи низ Унијата и единствен максимален рок за прекинување говорни повици на фиксна линија (заедно наведени како „стапки на завршување на говорниот повик во целата Унија“) што се наметнуваат на сите даватели на говорни повици на мобилни или фиксни мрежи во која било земја членка. За таа цел, Комисијата: (а) се придржува кон принципите, критериумите и параметрите утврдени во Анекс III; (б) при првото поставување на цени на завршување на говорните повици низ целата Унија, таа го зема предвид пондерираниот просек на ефективните трошоци во фиксните и мобилните мрежи утврдени во согласност со принципите утврдени во Анекс III, што се применуваат низ целата Унија; цените на завршување на говорните повици низ целата Унија утврдени со првиот делегиран акт нема да бидат повисоки од највисоките цени кои се во сила во земјите членки шест месеци пред	Целосно усогласен	<i>Член 75-а</i> Цени за меѓународен роаминг и завршување на меѓународни повици (1) Агенцијата има право на операторите кои поседуваат јавни мобилни комуникациски мрежи и обезбедуваат јавни мобилни комуникациски услуги да им утврди максимални цени на услугите кои ги нудат во роаминг на корисниците од земјите со кои Република Северна Македонија има склучено спогодба, меморандум, договор или протокол за намалување на цените на услугите во	

донесувањето на тој делегиран акт, откако ќе се направат потребните прилагодувања за исклучителни национални околности; (в) при утврдувањето на максималните цени на завршување на повик во Унијата, го зема предвид, вкупниот број на крајни корисници во секоја земја членка, со цел да се обезбеди правилно пондерирање на максималната цена на завршување на повик, како и националните околности во секоја земја членка, што предизвикуваат значителни разлики помеѓу земјите членки; (г) ги зема предвид информациите за пазарот обезбедени од БЕРЕК, националните регулаторни тела или директно од претпријатијата што обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и услуги; и (д) ја разгледува потребата да се дозволи преоден период не повеќе од 12 месеци со цел да се овозможат прилагодувања во земјите членки, доколку е потребно, врз основа на претходно наметнатите цени. 2. Земајќи го предвид мислењето на БЕРЕК во најголема можна мера, Комисијата ги преиспитува делегираните акти донесени во согласност со овој член на секои пет години, и во секој таков случај разгледува дали има дополнителна потреба да се утврдат трошоците за завршување на говорните повици низ целата Унија, на кои се применуваат критериумите наведени во член 67(1). Ако, по разгледувањето во согласност со овој став, Комисијата одлучи да не наметне максимална цена за завршување на говорни повици на мобилни мрежи или максимална цена за завршување на говорни повици во фиксни мрежи, или ниту една од тие цени, националните регулаторни тела можат да направат пазарни анализи за завршување на говорниот повик во согласност со член 67 со цел да се процени потребата од пропишување на регулаторни обврски. Доколку, како резултат на ваквата анализа, националното регулаторно тело наметне стапка на ориентација кон трошоците на релевантниот пазар, тој ќе ги почитува принципите, критериумите и параметрите утврдени во Анекс III, а неговата нацрт-мерка ќе биде предмет на постапките утврдени во членовите 23, 32 и 33. 3. Националните регулаторни тела внимателно ги следат и обезбедуваат цените на завршување на говорниот повик да се применуваат низ целата Унија од давателите на услуги за завршување на говорни повици. Националните регулаторни тела можат, во секое време, да побараат од давателот на услугата за завршување на говорниот повик да ја промени цената што им ја наметнува на другите претпријатија доколку не ги исполнува барањата на делегираниот акт наведен во став 1.		роаминг во јавни мобилни комуникациски мрежи, на реципрочна основа, кои не можат да бидат повисоки од цените на истите услуги кои важат помеѓу земјите членки на Европската Унија. (2) Максималните цени на услугите од ставот (1) на овој член Агенцијата ќе ги утврди со одлука, донесена согласно со членот 13 од овој закон. (3) На операторите кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски услуги Агенцијата има право да им утврди максимални цени на големопродажните услуги за завршување на меѓународни повици од земјите со кои Република Северна Македонија има склучена спогодба, меморандум, договор или протокол за истото, на реципрочна основа. (4) Во случај кога операторот ги обезбедува роаминг услугите по цени еднакви со цените на домашните малопродажни услуги и истото ќе придонесе до економска неисплатливост и неодржливост од обезбедувањето на роаминг услугите на операторот, со претходна согласност од Агенцијата, операторот може	

Националните регулаторни тела треба да ги известуваат Комисијата и БЕРЕК на годишно ниво за примената на овој член.		да ги зголеми цените на малопродажните роаминг услуги. (5) Кога операторот ги обезбедува роаминг услугите по цени еднакви со цените на домашните малопродажни услуги, истиот може да примени политики за фер употреба на роаминг услугите со што ќе спречи злоупотреба на истите и истиот е должен политиката за фер употреба да ја објави и донесе на транспарентен начин. (6) Начинот за процена на економската неисплатливост и неодржливост во работата на операторот од обезбедувањето на роаминг услугите од ставот (4) на овој член, начинот на поднесување на барање за зголемување на цените на малопродажните роаминг услуги, како и политиките за фер употреба од ставот (5) на овој член Агенцијата ќе ги пропише со подзаконски акт.	
<i>Член 76</i> Регулаторно третирање на нови мрежни елементи со многу висок капацитет 1. Претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари, во согласност со член 67, можат да понудат обврски во согласност со постапката утврдена во	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата се воведува нов член во Глава единаесетта – Регулација на оператори со значителна пазарна моќ. Според овој член операторите кои се определени за оператори со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе релевантни пазари, можат

член 79 и предмет на вториот потстав од овој став, да се отворат за коинвестирање при распоредување на нови мрежи со многу висок капацитет што се состојат од елементи со оптички влакна до просториите на крајниот корисник или во базната станица, на пример со нудење косоопственост или долгорочно споделување на ризици преку кофинансирање или преку договори за откуп кои обезбедуваат специфични права од структурен карактер, од други даватели на електронски комуникациски мрежи или услуги. При проценка на овие обврски, националното регулаторно тело особено утврдува дали понудата на коинвестирање е во согласност со кој било од следниве услови: (а) е отворена во секое време во текот на траењето на мрежата за кој било давател на електронски комуникациски мрежи и услуги; (б) ќе им овозможи на другите коинвеститори кои се даватели на електронски комуникациски мрежи или услуги, долготрајна ефективна и одржлива конкуренција на влезните пазари, на кои претпријатието одредено како претпријатие со значителна пазарна моќ е активно, под услови што вклучуваат: (i) праведни, разумни и недискриминаторски услови кои овозможуваат пристап до целокупниот капацитет на мрежата до тој степен што подлежи на коинвестирање; (ii) флексибилност во однос на вредноста и времето на учество на секој коинвеститор; (iii) можност за зголемување на таквото учество во иднина; и (iv) доделување на реципрочни права од коинвеститорите по поставувањето на коинвестираната инфраструктура; (в) претпријатието ја објавува навремено и, доколку претпријатието ги нема карактеристиките наведени во член 80(1) најмалку шест месеци пред почетокот на поставувањето на новата мрежа; тој период може да биде продолжен врз основа на националните околности; (г) барателите за пристап кои не учествуваат во коинвестирање можат од самиот почеток да имаат придобивки од истиот квалитет, брзина, услови и пристап до крајните корисници кои биле на располагање пред поставувањето, придружено со механизам за постепено			до Агенцијата да достават понуда за преземање на обврски со кои ќе се овозможи заедничко инвестирање во поставување на нови мрежи со многу висок капацитет, составени од елементи од оптички влакна до просторот на крајниот корисник или базната станица. Обврските за заедничко инвестирање можат да опфатат: понуда за ко-сопственост или долгорочна поделба на ризик преку заедничко инвестирање или преку склучување на договор за купопродажба со други оператори. Предлог текст на новиот член: Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет (1) Операторите кои се определени за оператори со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе релевантни пазари, согласно членот 76 од овој закон можат до Агенцијата да достават понуда за преземање на обврски согласно постапката утврдена во новиот член (Постапка за преземање обврски) од овој закон и ставот (2) на овој член со кои ќе се овозможи заедничко инвестирање во поставување на нови мрежи со многу висок капацитет, составени од елементи од оптички влакна до просторот на крајниот корисник или базната станица. Обврските за заедничко

прилагодување одобрен од националното регулаторно тело во зависност од развојот на поврзаните малопродажни пазари, што ги одржува стимулациите за учество во коинвестирање; таков механизам гарантира дека барателите на пристап имаат пристап до мрежни елементи со голем капацитет во дадено време и врз основа на транспарентни и недискриминаторски услови што соодветно ги рефлектираат нивоата на ризик на индивидуалните коинвеститори во различни фази на поставување и во поглед на конкурентската состојба на малопродажните пазари; (д) ги исполнува барем критериумите утврдени во Анекс IV и е направена со добра волја. 2. Доколку националното регулаторно тело, имајќи ги предвид резултатите од испитувањата на пазарот, спроведени во согласност со член 79(2), заклучи дека понудената обврска за коинвестирање ги исполнува условите од став 1 на овој член, на овие обврски им наметнува обврзувачки ефект во согласност со член 79(3) и не наметнува дополнителни обврски согласно со член 68 за елементите на новата мрежа со многу висок капацитет што се предмет на обврските ако барем еден потенцијален коинвеститор склучил договор за коинвестирање со претпријатието одредено како претпријатие со значителна пазарна моќ. Првиот потстав не е во спротивност со регулаторниот третман на околностите што не ги исполнуваат условите од ставот 1 на овој член, земајќи ги предвид резултатите од секое испитување на пазарот спроведено во согласност со член 79(2), но кои имаат влијание врз конкуренцијата и ќе бидат земени предвид за целите на членовите 67 и 68. По пат на отстапување од првиот потстав на овој став, во соодветно оправдани случаи, националното регулаторно тело може да наметне, одржува или прилагоди корективни мерки во согласност со членовите од 68 до 74, во однос на нови мрежи со многу висок капацитет, со цел да најде решение за значителни проблеми со конкуренцијата на одредени пазари, доколку националното регулаторно тело утврди дека во спротивно, со оглед на специфичните карактеристики на тие пазари, проблемите со конкуренцијата не би биле решени. 3. Националните регулаторни тела редовно ја следат усогласеноста со условите наведени во став 1 и може да побараат од претпријатието			инвестирање можат да опфатат: понуда за ко-сопственост или долгорочна поделба на ризик преку заедничко инвестирање или преку склучување на договор за купопродажба со други оператори. (2) Агенцијата при проценката на понудата за заедничко инвестирање од ставот (1) на овој член особено утврдува дали понудата за заедничко инвестирање ги исполнува сите следни услови: 1. е отворена за било кој оператор во било кој момент во текот на работниот век на мрежата; 2. им овозможува на други ко-инвеститори, кои се оператори долгорочна ефективна и одржлива конкуренција на пазарите за крајните корисници (downstream markets) на кои постои оператор со значителна пазарна моќ, под услови кои вклучуваат: -праведни, разумни и недискриминаторски услови кои овозможуваат пристап до целокупниот капацитет на мрежата до ниво до кое истата е предмет на заедничко инвестирање; - флексибилност во поглед на вредноста и временскиот распоред на учеството на секој коинвеститор; - можност за зголемување на таквото учество во иднина; и -взаемните права на коинвеститорите по поставувањето на заедничко инвестираната инфраструктура;

одредено како претпријатие со значителна моќ на пазарот да им обезбеди годишен извештај за исполнување на овие барања. Овој член се применува без да е во спротивност на овластувањата на националното регулаторно тело да донесува одлуки во согласност со член 26(1) во случај на спор помеѓу претпријатијата во врска со договор за коинвестирање, за кој се смета дека ги исполнува условите утврдени во став 1 на овој член. 4. БЕРЕК, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, објавува упатства за охрабрување на доследна примена од страна на националните регулаторни тела на условите утврдени во став 1 и критериумите утврдени во Анекс IV.			3. операторот навремено, ја објавил понудата и тоа најмалку шест месеци пред почетокот на поставување на новата мрежа, со исклучок кога се работи за оператор од новиот член (Само големопродажни оператори) став (1) од овој закон; 4. операторите кои бараат пристап, а не учествуваат во заедничкото инвестирање можат да користат истит квалитет, брзина, услови и пристап до крајните корисници кои им биле на располагање пред поставувањето на новата мрежа пропратено со механизмот на постепено прилагодување одобрен од Агенцијата имајќи ги предвид пазарните движења на поврзаните малопродажни пазари, со кои се задржува стимулацијата за учество во заедничкото инвестирање. Со механизмот на постепено прилагодување се гарантира дека операторите кои бараат пристап имаат пристап до елементите со многу голем капацитет во таа мрежа во ист момент и врз основа на транспарентни и недискриминаторски услови, што на соодветен начин ги рефлектираат нивоата на ризик на поединечните ко-инвеститори во различните фази на поставување на мрежата и имајќи ја предвид состојбата на конкуренцијата на малопродажните пазар. (3) Начинот на проценка на понудата за заедничко инвестирање

			од ставот (1) на овој член, Агенцијата ќе го утврди со акт донесен врз основа на овој закон. (4) Доколку Агенцијата утврди, а имајќи ги предвид резултатите од испитувањата на пазарот спроведени во согласност со новиот член (Постапка за преземање обврски) ставови (3), (4) и (5) дека понудената обврска од ставот (1) на овој член ги исполнува условите од ставот (2) на овој член ќе донесе одлука во согласност со новиот член (Постапка за преземање обврски) став (7) со која како задолжителна ќе ја утврди обврската за заедничко инвестирање од ставот (1) на овој член и нема да наметне дополнителни обврски согласно новиот член (Утврдување, измена и укинување на регулаторни обврски) од овој закон за елементите на новата мрежа со многу висок капацитет што се предмет на обврските, доколку барем еден потенцијален ко-инвеститор склучил договор за заедничко инвестирање со операторот определен како оператор со значителна пазарна моќ. (5) Доколку Агенцијата, согласно ставот (4) на овој член, утврди дека понудената обврска од ставот (1) на овој член не ги исполнува условите од ставот (2) на овој член Агенцијата може да постапи во согласност со своите надлежности определени со овој закон, доколку таквата обврска е

			битна за конкуренцијата, за постапката за анализа на пазарот, како и за определување, измена или укинување на некоја од регулаторните обврски. (6) Со исклучок на одредбите од ставовите (4) и (5) на овој член, Агенцијата во соодветно оправдани случаи, може да наметне, одржи или прилагоди некоја од регулаторните обврски во согласност со членовите од 85 до новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон, во однос на новите мрежи со многу висок капацитет, со цел да најде решение за значителни проблеми со конкуренцијата на одредени пазари, доколку утврди дека во спротивно, со оглед на специфичните карактеристики на тие пазари, проблемите со конкуренцијата не би биле решени. (7) Агенцијата редовно ја следи усогласеноста со условите од ставот (2) на овој член и може од операторот со значителна пазарна моќ да побара еднаш во годината да и доставува податоци за усогласеноста.
<i>Член 77</i> Функционално одделување 1. Ако националното регулаторно тело заклучи дека обврските наметнати според членовите 69 до 74 не успеале да постигнат ефективна конкуренција и дека постојат значајни и постојани проблеми со конкуренцијата или нарушувања на пазарот утврдени во врска со обезбедувањето на одредени големопродажни услуги на релевантен пазар за пристап, може, исклучително, во согласност со вториот потстав од член 68(3), да наметне обврска на вертикално интегрираните претпријатија да	Целосно усогласен	Функционално одделување Член 89 (1) Доколку Агенцијата врз основа на анализа на пазарот, оцени дека и покрај соодветната примена на регулаторните обврски	

ги одвои активностите поврзани со обезбедување на одредени големопродажни услуги за пристап во посебен независен деловен субјект. Овој деловен субјект обезбедува производи и услуги за пристап на сите претпријатија, вклучувајќи ги и другите деловни субјекти во матичната компанија, врз основа на истите рокови и услови, вклучувајќи ги и условите што се однесуваат на цените и нивото на услуги, како и преку истите системи и процеси. 2. Кога националното регулаторно тело има намера да наметне обврска за функционално одделување, тој доставува барање до Комисијата, кое вклучува: (а) докази кои ги оправдуваат заклучоците на националното регулаторно тело, како што е наведено во став 1; (б) образложена проценка со која се заклучува дека не постојат или има мали очекувања за ефективна и одржлива конкуренција базирана на инфраструктура во разумен временски рок; (в) анализа на очекуваното влијание врз националното регулаторно тело, врз претпријатието, особено на работната сила на одвоеното претпријатие, како и на секторот за електронски комуникации како целина и на стимулациите за инвестирање во него, особено со цел да се обезбеди социјална и територијална кохезија, како и другите засегнати страни, особено вклучувајќи го очекуваното влијание врз конкуренцијата и какво било потенцијално влијание врз потрошувачите; (г) анализа на причините кои оправдуваат дека оваа обврска би била најефикасното средство за спроведување регулаторни мерки насочени кон решавање на утврдени проблеми поврзани со конкуренцијата или неуспех на пазарот. 3. Нацрт-мерката ги вклучува следните елементи: (а) точната природа и нивото на одделување, особено утврдувајќи го правниот статус на посебниот деловен субјект; (б) одредување на имотот на посебниот деловен субјект, како и производите или услугите кои ќе ги обезбедува тој деловен субјект; (в) одредби во врска со управувањето со кои ќе се обезбеди независност на вработените во посебниот деловен субјект, како и соодветен систем за поттикнување; (г) правила со кои ќе се обезбеди усогласеност со обврските; (д) правила со кои ќе се обезбеди транспарентност на оперативните постапки, особено во однос кон другите засегнати страни; (ѓ) програма за надзор со која ќе се обезбеди усогласеност, вклучително и објавување на годишен извештај.		утврдени со членовите 84, 85, 86, 87 и 88 од овој закон не е обезбедена ефективна конкуренција, дека постојат битни и трајни потешкотии во конкуренцијата, и/или недостатоци на пазарот во врска со обезбедувањето на одредени големопродажни услуги на релевантен пазар за пристап, може како вонредна мерка, со одлука да му наметне на вертикално интегриран оператор обврска да ги одвои активностите поврзани со обезбедување на одредени големопродажни услуги за пристап во посебен независен деловен субјект. (2) Посебниот деловен субјект од ставот (1) на овој член мора да им обезбедува производи и услуги за пристап на сите оператори, вклучувајќи ги и другите деловни субјекти на операторот од ставот (1) на овој член и тоа со исти рокови и услови, вклучувајќи ги и условите што се однесуваат на цените и нивото на услуги, како и преку исти системи и процеси. (3) Пред да ја донесе одлуката од ставот (1) на овој член, Агенцијата е	

Придржувајќи се на одлуката на Комисијата донесена во согласност со член 68(3) за таа нацрт-мерка, националното регулаторно тело спроведува усогласена анализа на различните пазари поврзани со пристапната мрежа, во согласност со постапката утврдена во член 67. Врз основа на таа анализа, националното регулаторно тело наметнува, одржува, изменува или укинува обврски, во согласност со постапките наведени во членовите 23 и 32. 4. Претпријатие кое е предмет на функционално одделување може да подлежи на која било од обврските утврдени во членовите 69 до 74 на кој било специфичен пазар кој е одреден дека има значителна моќ на пазарот во согласност со член 67, или на која било друга обврска одобрена од Комисијата во согласност со член 68(3).		должна да постапи во согласност со членот 13 од овој закон. (4) Одлуката од ставот (1) на овој член мора да го содржи следново: - јасно опишана природата и нивото на одделување, а особено утврдувајќи го правниот статус на посебниот деловен субјект, - одредување на имотот на посебниот деловен субјект, како и производите или услугите кои тој деловен субјект ќе ги обезбедува, - одредби во врска со управувањето со кои ќе се обезбеди независност на вработените во посебниот деловен субјект, како и соодветен систем за поттикнување, - правила со кои ќе се обезбеди усогласеност со обврските, - правила со кои ќе се обезбеди транспарентност на оперативните постапки, особено во однос кон другите засегнати страни и - програма за надзор со која ќе се обезбеди усогласеност, вклучително и објава на годишен извештај. (5) По донесувањето на одлуката од ставот (1) на овој член Агенцијата ќе	

		спроведе анализа на другите релевантни пазари за пристап, па врз основа на спроведената анализа Агенцијата може да утврди, задржи, измени или укине некоја од регулаторните обврски утврдени со овој закон. (6) На операторот на кого му е наметната регулаторната обврска од ставот (1) на овој член, може да му се наметне која било од регулаторните обврски утврдени со овој закон, доколку се утврди дека на соодветниот релевантен пазар има значителна пазарна моќ.	
<i>Член 78</i> Доброволно одвојување од вертикално интегрирано претпријатие 1. Претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари, во согласност со член 67, го известуваат националното регулаторно тело најмалку три месеци однапред за намерата за пренос на имотот на својата мрежа за локален пристап или значителен дел од имотот на посебно правно лице, со различна сопственост, или за намерата да основа посебен деловен субјект со цел да им обезбеди на сите оператори на малопродажни услуги, вклучително и на сопствените малопродажни единици, во целост еднакви производи за пристап. Овие претпријатија исто така ќе го известат националното регулаторно тело за секоја промена на намерата, како и за конечниот исход од процесот на одделување. Овие претпријатија можат исто така да понудат обврски во однос на условите за пристап до нивната мрежа за одреден период на спроведување и по спроведувањето на предложениот облик на одделување со цел да се обезбеди ефикасен и недискриминаторски пристап за трети лица. Понудата на обврски вклучува доволно детали, вклучително и во однос на	Делумно усогласен	Доброволно одвојување од вертикално интегриран оператор Член 90 (1) Оператор кој што има значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари е должен однапред и навремено да ја извести Агенцијата за намерата за пренос на имотот на својата мрежа за локален пристап или значителен дел од имотот на посебно правно лице, со различна сопственост, или за намерата да основа посебен	Во насока на целосна усогласеност со Директивата потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Доброволно одвојување од вертикално интегриран оператор (1) Оператор кој што има значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари е должен најмалку три месеци однапред да ја извести Агенцијата за намерата за пренос на имотот на својата мрежа за локален пристап или значителен дел од имотот на посебно правно лице, со различна сопственост, или за

времето на спроведување и времетраењето, со цел да му овозможи на националното регулаторно тело да ги исполни своите задачи во согласност со став 2 на овој член. Ваквите обврски можат да бидат продолжени во рамките на максималниот период за преглед на пазарот утврден во член 67(5). 2. Националното регулаторно тело го проценува влијанието на планираниот пренос, заедно со предложените обврски, кога е применливо, на постојните регулаторни обврски согласно со оваа директива. За таа цел, националното регулаторно тело ќе спроведе координирана анализа на различни релевантни пазари за пристапна мрежа во согласност со постапката утврдена во член 67. Националното регулаторно тело ги зема предвид сите обврски понудени од претпријатието, а особено имајќи ги предвид целите утврдени во член 3. Во исто време, националното регулаторно тело се консултира со трети страни во согласност со член 23 и се осврнува особено на трети страни кои се директно засегнати од планираниот пренос. Врз основа на таа анализа, националното регулаторно тело ќе наметне, одржува, изменува или укинува обврски во согласност со постапките наведени во членовите 23 и 32, а каде што е соодветно, се применува член 80. Со својата одлука, националното регулаторно тело може да даде обврзувачки ефект на обврските, во целост или делумно. По пат на отстапување од член 67(5), националното регулаторно тело може да даде обврзувачки ефект на обврските, во целост или делумно, за цело времетраење на периодот за кој се понудени. 3. Без да е во спротивност на член 80, правен или оперативно одвоен деловен субјект кој е одреден дека има значителна пазарна моќ на одреден пазар во согласност со член 67, може, доколку е соодветно, да подлежи на која било од обврските наведени во членовите 69-74 или други обврски одобрени од Комисијата согласно член 68(3) кога сите понудени обврски не се доволни за постигнување на целите утврдени во член 3. 4. Националното регулаторно тело го следи спроведувањето на обврските понудени од претпријатијата што ги направи обврзувачки во согласност со став 2 и ќе размисли за продолжување на нивниот период по истекување на предложениот период.	деловен субјект со цел да им обезбеди на сите оператори на малопродажни услуги, вклучително и на сопствените малопродажни единици, во целост еднакви производи за пристап. Операторот, исто така, е должен да ја извести Агенцијата и за секоја промена на намерата, како и за конечниот исход од процесот на одделување. (2) Агенцијата ќе го процени ефектот од планираниот пренос врз постоечките регулаторни обврски. (3) Заради исполнување на процената од ставот (2) на овој член Агенцијата ќе спроведе координирана анализа на различни релевантни пазари за пристап и врз основа на спроведената анализа, Агенцијата може да утврди, задржи, измени или укине некоја од регулаторните обврски утврдени со овој закон. (4) На одделното правно лице или на посебниот деловен субјект од ставот (1) на овој член, Агенцијата може да му наметне која било од регулаторните обврски утврдени со овој	намерата да основа посебен деловен субјект со цел да им обезбеди на сите оператори на малопродажни услуги, вклучително и на сопствените малопродажни единици, во целост еднакви производи за пристап. Операторот, исто така, е должен да ја извести Агенцијата и за секоја промена на намерата, како и за конечниот исход од процесот на одделување. (2) Операторот од ставот (1) на овој член може исто така да понуди обврски во однос на условите за пристап до неговата мрежа за одреден период на спроведување и по спроведувањето на предложениот облик на одвојување, со цел да се обезбеди ефикасен и недискриминаторски пристап за трети лица. (3) Понудата на обврските од ставот (2) на овој член мора да биде детална, а особено во однос на времето и опфатот на нивното спроведување со цел да се спроведе постапката согласно ставовите (4), (5) и (6) на овој член. Понудените обврски можат да важат и подолго од периодот за спроведување анализа на пазарот утврден во членот 84 од овој закон. (4) Агенцијата ќе го процени ефектот од планираниот пренос врз постоечките регулаторни обврски. Заради исполнување на процената Агенцијата ќе спроведе координирана анализа на различни релевантни пазари за пристапна

		закон, доколку се утврди дека на соодветен релевантен пазар има значителна пазарна моќ.	мрежа во согласност со постапката утврдена во член 84 од овој закон, и ќе ги зема предвид сите обврски понудени од операторот, со цел исполнување на целите утврдени во членот 8 од овој закон и ќе спроведе постака на јавна расправа согласно членот 14 од овој закон, водејќи сметка за третите страни на кои директно влијае планираниот пренос. (5)Врз основа на спроведената анализа од ставот (4) на овој член Агенцијата може да донесе одлука со која ќе утврди, задржи, измени или укине некоја од регулаторните обврски во согласност со постапките наведени во членот 14, од овој закон а каде што е соодветно и во согласност со членот 98 од овој закон. Агенцијата може со одлука обврските да ги утврди како задолжителни во целост или делумно. (6)Со исклучок на одредбите од членот 87 од овој закон, Агенцијата може како задолжителни да ги утврди обврските од понудата, во целост или делумно, за цело времетраење на периодот за кој обврските се понудени се понудени (7) Без да е во спротивност со членот 98 од овој закон на посебното правно лице или на посебниот деловен субјект од ставот (1) на овој член кој е утврден дека има значителна пазарна моќ на одреден пазар во согласност со членот 84 од овој закон, може, доколку е соодветно, да

			му наметне која било од обврските утврдени во членовите 88 до 94 од овој закон, доклку сите понудени обврски не се доволни за да се постигнат целите утврдени во членот 8 од овој закон. (8) Агенцијата го следи исполнувањето на обврските наметнати со одлуката од ставот (5) на овој член и одлучува за нивно продолжување по истекување на предложениот период.
<i>Член 79</i> Постапка за преземање обврски 1. Претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ може да му понудат на националното регулаторно тело обврски во однос на условите за пристап, коинвестирање или и двете, кои се применливи за нивните мрежи, меѓу другото, во врска со: (а) аранжмани за соработка релевантни за проценка на соодветни и пропорционални обврски според член 68; (б) коинвестирање во мрежи со многу висок капацитет според член 76; или (в) ефективен и недискриминаторски пристап на трети страни согласно член 78, како за време на периодот на спроведување на доброволно одвојување од страна на вертикално интегрирано претпријатие и по спроведувањето на предложената форма на одвојување. Понудата на обврски е доволно детална вклучително и во однос на временскиот распоред и обемот на спроведувањето и нивното времетраење, за да му се овозможи на националното регулаторно тело да ја изврши својата проценка во согласност со став 2 на овој член. Крајниот рок за спроведување на овие обврски може да го надмине периодот на анализа на пазарот предвиден во член 67(5). 2. За да се проценат сите обврски понудени од страна на претпријатието во согласност со став 1 на овој член, националното регулаторно тело, освен ако таквите обврски јасно не исполнуваат еден или повеќе релевантни услови или критериуми, извршува испитување на пазарот, особено за понудените услови, преку спроведување на јавна консултација со засегнатите страни, особено трети страни кои се директно засегнати. Потенцијалните коинвеститори или барателите на пристап	Не е усогласен		Треба да се воведат нов член во Глава единаесетта – Регулација на оператори со значителна пазарна моќ според кој оператор со значителна пазарна моќ може до Агенцијата да достави понуда за преземање на обврски применливи за неговата мрежа кои се однесуваат на условите за пристап и/или условите за заедничко инвестирање. Предлог текст на новиот член: Постапка за преземање обврски (1) Оператор со значителна пазарна моќ може до Агенцијата да достави понуда за преземање на обврски применливи за неговата мрежа кои се однесуваат на условите за пристап и/или условите за заедничко инвестирање, а во врска со следното: а) спогодби за соработка кои се релевантни за проценка на соодветни и пропорционални обврски, согласно членот 87 од овој закон,

можат да дадат мислење за исполнувањето на понудените обврски со условите утврдени во членовите 68, 76 или 78, како што е применливо, и може да предложат измени. Во однос на обврските понудени според овој член, националното регулаторно тело особено внимание посветува на проценката на обврските од член 68(4): (а) доказ за правична и разумна природа на понудените обврски; (б) отвореност на обврските за сите учесници на пазарот; (в) навремено обезбедување пристап според правични, разумни и недискриминаторски услови, вклучително и на мрежи со голем капацитет, пред да се обезбедат релевантни услуги за малопродажба; и (г) целокупната соодветност на понудените обврски со цел создавање услови за одржлива конкуренција на влезните пазари и олеснување на заедничкото поставување и употреба на мрежи со многу висок капацитет во интерес на крајните корисници. Земајќи ги предвид сите мислења изразени за време на консултацијата и степенот до кој тие мислења ги одразуваат мислењата на различните засегнати страни, националното регулаторно тело го известува претпријатието одредено како претпријатие со значителна пазарна моќ за своите првични заклучоци за тоа дали понудените обврски се во согласност со целите, критериумите и постапките утврдени во овој член и во членовите 68, 76 или 78, како што применливо, и под кои услови може да даде обврзувачки ефект на обврските. Претпријатието може да ја преиспита првичната понуда за да ги земе предвид прелиминарните заклучоци на националното регулаторно тело и да ги исполни критериумите утврдени во овој член и, кога е применливо, во членовите 68, 76 или 78. 3. Без да е во спротивност со првиот потстав од член 76(2), националното регулаторно тело може да донесе одлука со која, во целост или делумно, им дава обврзувачки ефект на обврските. По пат на отстапување од член 67(5), националното регулаторно тело може на дел или на сите обврски да даде обврзувачки ефект за одреден период, што може да биде цело времетраење на периодот за кој се понудени и, во случај на коинвестициски обврски, на кои во согласност со првиот потстав од член 76(2), тоа им дава обврзувачки ефект за период од најмалку седум години. Согласно член 76, овој член не е во спротивност со примената на постапката за анализа на пазарот според член 67 и наметнувањето на обврските од член 68.			б) заедничко инвестирање во мрежи со многу висок капацитет, согласно членот 89 од овој закон, или в) ефективен и недискриминаторен пристап на трети страни, во согласност со новиот член (Постапка за преземање на обврски) од овој закон, за време и по периодот на спроведената предложена форма на доброволно одвојување од страна на вертикално интегрираниот оператор. (2) Понудата од ставот (1) на овој член мора да биде детална и тоа особено за времето и опфатот на нивното спроведување, со цел да и се овозможи на Агенцијата да спроведе своја проценка врз основа на ставовите (3), (4), (5) и (6) од овој член. Обврските од понудата можат да важат и подолго од периодот за спроведување анализа на пазарот од членот 80 од овој закон. (3) Агенцијата врши испитувања на пазарот за проценка на понудените обврски од ставот (1) на овој член, кои особено се однесуваат на понудените услови, освен во случај кога понудените обврски не исполнуваат еден или повеќе релевантни услови или критериуми, преку спроведување на јавна расправа согласно членот 14 од овој закон со засегнатите страни, особено со трети страни кои се директно засегнати. Можните заеднички инвеститори или баратели на пристап можат да дадат мислење за усогласеност на

Кога националното регулаторно тело наметнува обврзувачки ефект на обврските преземени според овој член, тоа ќе ги процени, во согласност со член 68, последиците од таа одлука за развој на пазарот и соодветноста на каква било обврска што ја наметнало или кое, во отсуство на тие обврски, ќе размисли да ја наметне во согласност со тој член или членовите 69 до 74. При известувањето за релевантната нацрт-мерка наведена во член 68 во согласност со член 32, националното регулаторно тело ја приложува одлуката за обврска на известувањата за нацрт-мерката. 4. Националното регулаторно тело ја следи, набљудува и обезбедува усогласеност со обврските за кои се обврзува во согласност со ставот 3 на овој член, на ист начин како што го следи, набљудува и обезбедува исполнувањето на обврските наметнати според член 68, и смета дека го продолжува периодот за кој им било дадено обврзувачки ефект по истекот на првичниот период. Доколку националното регулаторно тело заклучи дека едно претпријатие не ги исполнило своите обврзувачки обврски согласно со став 3 на овој член, може да воведо санкции за тоа претпријатие во согласност со член 29. Без да е во спротивност со постапката за обезбедување на исполнување на специфичните обврски наведени во член 30, националното регулаторно тело може да ги преиспита обврските наметнати во согласност со член 68(6).			понудените обврски со условите од членовите 87, новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) или 90 од овој закон и да предложат соодветни измени на понудените обврски. (4) Агенцијата, при процената на понудените обврски од ставот (1) на овој член, а во согласност со членот 87 од овој закон, треба меѓу другото, да води сметка за: - докажете дека понудените обврски се праведни и разумни; - отвореноста на понудените обврски за сите учесници на пазарот; - навремено обезбедување на пристап, врз основа на праведни, разумни и недискриминаторски услови вклучувајќи ги и мрежите со многу висок капацитет, пред почетокот на обезбедување на релевантни услуги за малопродажба ; и - оддржлива конкуренција на пазарите за крајните корисници (downstream markets) и олеснувања за заедничко поставување и користење на мрежа со многу висок капацитет, а во интерес на крајните корисници. (5) Агенцијата ќе го извести операторот со значителна пазарна моќ за резултатите од испитувањето на пазарот, спроведено во согласност со ставот (3) на овој член, за својата проценка за тоа дали понудените обврски се усогласени

			со целите, критериумите и постапките утврдени во овој член и во членовите 87, новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) или 90 од овој закон, како и за условите врз основа на кои може тие обврски да станат задолжителни. (6) Операторот со значителна пазарна моќ може да ја преиспита првичната понуда за преземање на обврски од ставот (1) на овој член, во согласност со известувањето на Агенцијата од ставот (5) на овој член. (7) Независно од одредбите на новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон, Агенцијата може да донесе одлука со која ќе ги утврди како задолжителни, понудените обврски во целост или делумно, (8) Со исклучок на одредбите на членот 80 од овој закон, Агенцијата може да определи како задолжителни една или повеќе обврски за период кој е утврден во одлуката од ставот (7) на овој член, а обврската за заедничко инвестирање во согласност со новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) став (2) од овој закон ќе го определи за период од најмалку седум години. (9) Во согласност со новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет)

			од овој закон, одредбите на овој член не е во спротивност со примената на постапката за анализа на пазарот согласно членот 80 од овој закон и со наметнувањето на обврските согласно членот 87 од овој закон. (10) Кога Агенцијата ќе донесе одлука за наметнување на обврски во согласност со овој член, ќе изврши проценка на ефектот од таа одлука согласно членот 87 од овој закон, врз развојот на пазарот. Агенцијата, воедно, ја разгледува и соодветноста на наметнатата обврска, задржување, измена или укинување на обврска согласно членовите 84 до новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон. (11) Агенцијата го следи исполнувањето на сите обврски од ставот (10) на овој член и одлучува за нивно продолжување. Агенцијата може да ги преиспита обврските наметнати во согласност со членот 87 од овој закон.
<i>Член 80</i> Само големопродажни претпријатија 1. Национално регулаторно тело што одредува претпријатие што не е присутно на малопродажен пазар за електронски комуникациски услуги како претпријатие со значителна пазарна моќ на еден или повеќе големопродажни пазари, во согласност со член 67, треба да процени дали тоа претпријатие ги има следните карактеристики: (а) сите компании и деловни единици во рамките на претпријатието, сите компании кои се контролирани, но не мора да бидат целосно во сопственост на ист краен сопственик, како и секој акционер кој може да изврши контрола над претпријатието, да спроведува тековни активности	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност се воведува нов член (Само големопродажни оператори) во Глава единаесетта – Регулација на оператори со значителна пазарна моќ, со кој се утврдува дека доколку Агенцијата определи оператор, кој не е присутен на ниту еден малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги, како оператор со значителна пазарна моќ

и да ги испланира своите идни активности само на големопродажните пазари за електронски комуникациски услуги, и затоа немаат активности на малопродажни пазари за електронски комуникациски услуги за крајни корисници во Унијата; (б) претпријатието не е обврзано да управува со единечно и одделно претпријатие што работи со опаѓање во пазарната верига и кое е активно на малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги обезбедени на крајните корисници заради ексклузивен договор или договор што е де факто ексклузивен договор. 2. Доколку националното регулаторно тело заклучи дека се исполнети условите утврдени во став 1 на овој член, тоа може на претпријатието да им ги наметне обврските наведени во членовите 70 и 73, или обврските во врска со правична и разумна цена, доколку се оправдани врз основа на анализа на пазарот, вклучувајќи проценка на веројатното однесување на претпријатието кое е одредено како претпријатие со значителна пазарна моќ. 3. Националното регулаторно тело ги преиспитува обврските наметнати на едно претпријатие во согласност со овој член секогаш кога ќе заклучи дека условите утврдени во став 1 на овој член повеќе не се исполнети и, доколку е соодветно, ги применува членовите од 67 до 74. Претпријатијата, без непотребно одложување, ќе го известат националното регулаторно тело за каква било промена во околностите релевантни на точки (а) и (б) на став 1 од овој член. 4. Националното регулаторно тело, исто така, ќе ги разгледа обврските наметнати на претпријатието во согласност со овој член кога, врз основа на докази за услови и услуги понудени од страна на претпријатието на своите потрошувачи во опаѓање на продажната верига, надлежниот орган заклучува дека се појавиле проблеми со конкуренцијата или веројатно ќе се појават на штета на крајните корисници кои бараат наметнување на една или повеќе обврски предвидени во член 69, 71, 72 или 74, или изменување на обврските наметнати во согласност со став 2 на овој член. 5. Наметнување и ревизија на обврските во согласност со овој член се врши во согласност со постапките наведени во членовите 23, 32 и 33.			на еден или на повеќе големопродажни пазари, треба да утврди дали тој оператор има одредени карактеристики. Предлог текст на новиот член: Само големопродажни оператори (1) Доколку Агенцијата определи оператор, кој не е присутен на ниту еден малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги, како оператор со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе големопродажни пазари во согласност со членот 76 од овој закон, треба да утврди дали тој оператор ги има следните карактеристики: - сите претпријатија и деловни единици во рамките на операторот, сите претпријатија под контрола на ист краен сопственик, а кои не се нужно во негова целосна сопственост и секој акционер кој може да врши контрола над операторот, извршува или планира да извршува активности само на големопродажните пазари на електронски комуникациски услуги, па поради тоа не извршува активности на било кој малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги што им се обезбедуваат на крајните корисници во Република Северна Македонија;

			- оператор кој поради ексклузивен договор или договор кој што де факто е ексклузивен договор не е обврзан да работи со поединечен и одвоен оператор кој има малопродажба и е активен на било кој малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги што им се обезбедуваат на крајните корисници. (2) Доколку Агенцијата заклучи дека се исполнети условите утврдени во ставот (1) на овој член, таа може на операторот да му ги наметне обврските наведени во членовите 85 и 87, или обврските во однос на правично и разумно утврдување на цени, доколку е тоа оправдано врз основа на анализа на пазарот, вклучувајќи проценка на веројатното идно однесување на операторот со значителна пазарна моќ. Агенцијата ќе ги преиспита обврските наметнати на операторот во согласност со овој член, доколку во било кој момент заклучи дека повеќе не се исполнети условите од ставот (1) на овој член, поради што, доколку е тоа соодветно, ќе ги примени одредбите од членовите 84 до новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон. Операторите се должни без непотребно одлагање, да ја известат Агенцијата за секоја промена која се однесува на карактеристиките од ставот (1) на овој член.

			(3) Агенцијата ќе ги преиспита обврските наметнати на операторот во согласност со овој член и доколку врз основа на докази во однос на условите кои операторот им ги нуди на своите корисници, заклучи дека се појавиле или ќе се појават пречки за пазарната конкуренција на штета на крајните корисници, за кои е потребно наметнување на една или на повеќе обврски предвидени во членовите 88, 90, 91 или 93, од овој закон или изменување на обврските наметнати во согласност со ставот (2) на овој член. (4) Наметнувањето на обврските и нивното преиспитување врз основ на одредбите на овој член се врши во согласност со постапките утврдени во членот 14 од овој закон.
<i>Член 81</i> Миграција од постојната инфраструктура 1. Претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари во согласност со член 67, ќе го известат националното регулаторно тело однапред и навремено, кога имаат намера да се извадат од употреба или да заменат делови на мрежата со нова инфраструктура, вклучувајќи ја и постојната инфраструктура, неопходна за работа на бакарна мрежа, што е предмет на обврските од членовите од 68 до 80. 2. Националното регулаторно тело обезбедува дека процесот на вадење од употреба или замена вклучува транспарентен временски распоред и услови, вклучувајќи соодветен период за известување за пренос, и исто така утврдува достапност на алтернативни производи со барем споредлив квалитет што обезбедуваат пристап да надградена мрежна инфраструктура која ги заменува заменетите елементи, доколку е потребно за заштита на конкуренцијата и заштита на правата на крајниот корисник.	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата потребно е да се воведат нов член во Глава единаесетта – Регулација на оператори со значителна пазарна моќ. Предлог текст на новиот член: Миграција од постојната инфраструктура Оператор со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе релевантни пазари, согласно членот 76 од овој закон е должен однапред и навремено, да ја известат Агенцијата за намерата да извади од употреба

Во однос на предложените средства за вадење од употреба или замена, националното регулаторно тело може да ги повлече обврските откако ќе утврди дека давателот на пристап: (а) има воспоставено соодветни услови за миграција, вклучително и ставање на располагање на алтернативен пристапен производ со барем споредлив квалитет, со оној кој беше достапен при користење на постојната инфраструктура за да им се овозможи на лицата кои бараат пристап да достигнат до истите крајни корисници; и (б) ги исполнил условите и постапките што му се соопштуваат на националното регулаторно тело во согласност со овој член. Таквото повлекување се врши во согласност со постапките наведени во членовите 23, 32 и 33. 3. Овој член не е во спротивност со достапноста на регулираните производи наметнати од националното регулаторно тело за надградената мрежна инфраструктура во согласност со постапките утврдени во членовите 67 и 68.			делови од мрежата или да ги замени со нова инфраструктура, вклучувајќи ја постојната инфраструктура потребна за работа на бакарна мрежа на која и се наметнати обврски согласно членовите 84 до новиот член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од овој закон. (1) Агенцијата треба да обезбеди дека постапката на вадење од употреба или замена на делови од мрежата од ставот (1) на овој член вклучува транспарентен временски распоред и услови, соодветен рок за известување за преносот (миграцијата), достапност на алтернативни производи со барем споредлив квалитет и со кои се овозможува пристап до подобрената мрежна инфраструктура која ги заменува заменетите елементи, доколку е тоа потребно за заштита на конкуренцијата и заштитата на правата на крајните корисници. (2) Во однос на средствата за кои се предлага да се извадат од употреба или за нивна замена Агенцијата може да ги повлече наметнатите обврски доколку се исполнети следните услови: - Операторот кој обезбедува има воспоставено соодветни услови за миграција, вклучително и ставање на располагање на алтернативен пристапен производ со барем споредлив квалитет, кој им бил достапен при користењето на

			постојната инфраструктура при што на барателите на пристап им се овозможува пристап до истите крајни корисници, и операторот кој обезбедува пристап ги исполнува условите и постапките за кои ја извистил Агенцијата, односно кои му ги наметнала Агенцијата согласно со овој член. Одредбите на овој член не се во спротивност со достапноста на регулираните производи наметнати од Агенцијата за подобрената мрежна инфраструктура во согласност со постапките утврдени во новиот член (Постапка за анализа на релевантни пазари) 84 и новиот член (Утврдување, измена и укинување на регулаторни обврски) од овој закон.
<i>Член 82</i> Упатства на БЕРЕК за мрежи со многу висок капацитет До 21 декември 2020 година, БЕРЕК, во консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, ќе издаде упатства за критериумите што мрежата мора да ги исполни за да се смета за мрежа со многу висок капацитет, особено во однос на широкопојасниот опсег за пренесување во опаѓачка и растечка врска, стабилност, параметри поврзани со грешки, латентност и нејзината промена. Националните регулаторни тела треба целосно да ги земат предвид овие упатства. БЕРЕК ќе ги ажурира упатствата до 31 декември 2025 година, а потоа на редовна основа.	Да се консултираат ажурираните Упатства на БЕРЕК кои ќе бидат објавени до 31 декември 2025 година		
<i>ПОГЛАВЈЕ V</i> Регулаторна контрола на малопродажни услуги <i>Член 83</i> Регулаторна контрола на малопродажни услуги 1. Земјите членки можат да обезбедат дека националните регулаторни тела ќе наметнат соодветни регулаторни обврски на	Делумно усогласен	Регулирање на малопродажни цени Член 91 (1) Агенцијата може на оператор со значителна	Во насока на целосно усогласување потребни се измени на овој член, особено на став (5) од истиот. Регулирање на малопродажни услуги

претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ на одреден малопродажен пазар, во согласност со член 63, ако: (а) како резултат на анализата на пазарот спроведена во согласност со член 67, националното регулаторно тело утврди дека малопродажниот пазар утврден во согласност со член 64 не е ефикасно конкурентен; и (б) националното регулаторно тело заклучи дека обврските наметнати според членовите од 69 до 74 нема да доведат до остварување на целите утврдени во член 3. 2. Обврските наметнати според став 1 на овој член се засноваат на природата на идентификуваниот проблем и се пропорционални и оправдани во однос на целите утврдени во член 3. Наметнатите обврски може да вклучуваат побарувања од одредени претпријатија да не наметнуваат прекумерни цени, да не го спречуваат влегувањето на пазарот или ограничувањето на конкуренцијата со дампинг цени, непотребно претпочитање на специфични крајни корисници или неразумно здружување на услуги. Националните регулаторни органи можат да применат врз таквите претпријатија соодветни рестриктивни мерки за највисоки малопродажни цени, контролни мерки за индивидуалните тарифи или мерки за приближување на тарифите до трошоците или цените на споредливи пазари, со цел да ги заштитат интересите на крајните корисници, а во исто време да промовираат ефективна конкуренција. 3. Националните регулаторни тела обезбедуваат дека доколку претпријатието подлежи на регулирање на тарифите на малопродажниот пазар или на други релевантни контроли на малопродажниот пазар, во овие случаи се применуваат неопходните и соодветни системи за сметководство на трошоци. Националните регулаторни тела можат да ги утврдат форматот и методологијата за сметководство што ќе се користат. Усогласеноста со барањата на системот за сметководство на трошоци се потврдува од квалификувано независно тело. Националните регулаторни органи обезбедуваат дека изјавата за усогласеност се објавува на годишно ниво. 4. Без да е во спротивност на членовите 85 и 88, националните регулаторни тела не смеат да применат механизми за контрола на малопродажниот пазар во согласност со став 1 на овој член на географските или малопродажните пазари, доколку се задоволни дека постои ефикасна конкуренција.		пазарна моќ на одреден малопродажен пазар, да му наметне соодветни регулаторни обврски во согласност со одредбите на овој член, само доколку врз основа на спроведена постапка на анализа на пазарот, утврди дека на тој малопродажен пазар нема ефективна конкуренција и дека регулаторните обврски од членовите 84, 85, 86, 87 и 88 од овој закон не го овозможуваат остварувањето на регулаторните начела и цели од членот 7 од овој закон. (2) Обврските наметнати согласно со ставот (1) на овој член ќе бидат базирани на природата на идентификуваниот проблем и ќе бидат пропорционални и оправдани во согласност со регулаторните цели и начела од членот 7 од овој закон. Обврските што му се наметнуваат на операторот можат особено да содржат барање операторот да не наплаќања превисоки цени на услугите, да не спречува влез на пазарот или да не ја ограничува конкуренцијата со воведување на предаторски цени, без причина да не им дава	(1) Агенцијата може на оператор со значителна пазарна моќ на одреден малопродажен пазар, утврден во согласност со членот 83 од овој закон да му наметне соодветни регулаторни обврски во согласност со одредбите на овој член, само доколку врз основа на спроведена постапка на анализа на пазарот, утврди дека на тој малопродажен пазар нема ефективна конкуренција и дека регулаторните обврски од членовите 88, 89, 90, 91, 92 и 93 од овој закон не го овозможуваат остварувањето на целите од членот 8 од овој закон. (2) Обврските наметнати согласно со ставот (1) на овој член ќе бидат базирани на природата на идентификуваниот проблем и ќе бидат пропорционални и оправдани во согласност со целите од членот 8 од овој закон. Обврските што му се наметнуваат на операторот можат особено да содржат барање операторот да не наплаќања превисоки цени на услугите, да не спречува влез на пазарот или да не ја ограничува конкуренцијата со воведување на предаторски (дампинг) цени, без причина да не им дава привилегии на одредени крајни корисници, или неразумно да ги врзува услугите во пакет. (3) Заради поттикнување на ефикасна конкуренција и заштита на интересите на крајните корисници,

		привилегии на одредени крајни корисници, или неразумно да ги врзува услугите во пакет. (3) Заради поттикнување на ефикасна конкуренција и заштита на интересите на крајните корисници, Агенцијата може на операторот од ставот (1) на овој член да му ги наметне следниве мерки: - ограничување на малопродажната цена (Price Cap regime), - контрола на поединечни цени, - цени ориентирани според трошоци или - цени според цените на споредливи пазари. (4) Операторот на кого му е наметната обврска за регулирање на малопродажните цени или обврска за други релевантни контроли на малопродажни цени, мора да имплементира соодветен смеководствен систем на трошоци. Агенцијата може да ги утврди формата и сметководствената методологија што ќе ги користи операторот. Усогласеноста со сметководствениот систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на	Агенцијата може на операторот од ставот (1) на овој член да му ги наметне следниве мерки: - ограничување на малопродажната цена (Price Cap regime), - контрола на поединечни цени, - цени ориентирани според трошоци или - цени според цените на споредливи пазари. (4) Операторот на кого му е наметната обврска за регулирање на малопродажните цени или обврска за други релевантни контроли на малопродажни цени, мора да имплементира соодветен смеководствен систем на трошоци. Агенцијата може да го утврди форматот и сметководствената методологија што ќе ги користи операторот. Усогласеноста со сметководствениот систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием. (5) Без да е во спротивност на членовите 85 и 88 од овој закон, Агенцијата нема да примени механизми за контрола на малопродажниот пазар во согласност со ставот (1) на овој член на географските или малопродажните пазари, доколку утврди дека на истите постои ефикасна конкуренција.

		овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием. (5) Агенцијата може да ги регулира малопродажните цени на услугите на релевантниот пазар на кој постои ефективна конкуренција само кога е потребно да се обезбеди следново: - достапност на посебни цени приспособени за потребите на социјално загрозени групи на крајни корисници на услуги согласно со овој закон и - можност за крајните корисници на универзалните услуги да не мораат да плаќаат дополнителни трошоци кои не се потребни за обезбедување на тие услуги.	
ДЕЛ III УСЛУГИ НАСЛОВ I ОБВРСКИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УНИВЕРЗАЛНА УСЛУГА <i>Член 84</i> Универзална услуга по прифатлива цена 1. Земјите членки обезбедуваат дека сите потрошувачи на нивните територии имаат пристап по прифатлива цена, во согласност со специфични национални услови, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, со	Не е усогласен		Со цел да се усогласи со Директивата, потребно е да се воведат нов член (Универзална услуга по прифатлива цена) со кој им се гарантира на сите потрошувачи на територијата на Република Северна Македонија да имаат пристап по прифатлива цена, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет

квалитет наведен на нивните територии, вклучително и основната врска, на фиксна локација. 2. Покрај тоа, земјите членки можат исто така да гарантираат прифатливи цени за услугите наведени во став 1 кои не се обезбедени на фиксна локација, ако сметаат дека е неопходно да се обезбеди целосно социјално и економско учество на потрошувачите во општеството. 3. Секоја земја членка, во поглед на националните услови и минималната ширина на појас со која располагаат повеќето потрошувачи на територијата на таа земја членка, и земајќи го предвид извештајот за најдобри практики на БЕРЕК, ја определува соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет за целите на став 1, со цел да се обезбеди ширината на појасот потребна за социјално и економско учество во општеството. Соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет мора да биде таква што ќе обезбеди ширина на појас потребна за поддршка на барем минималниот пакет на услуги утврдени во Анекс V. Најдоцна до 21 јуни 2020 година, со цел да се придонесе за доследно применување на овој член, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, БЕРЕК, земајќи ги предвид достапните податоци од Комисијата (Евростат), изработува извештај за најдобрите практики на земјите членки за поддршка на дефинирањето на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет според првиот потстав. Овој извештај редовно се ажурира за да се земат предвид технолошкиот напредок и промените во потрошувачките навики во однос на употребата. 4. По барање на потрошувачот, врската наведена во став 1 и, доколку е применливо, став 2 може да биде ограничена само на поддршка на услуги за говорна комуникација. 5. Земјите членки можат да ја прошират примената на овој член на крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали и средни претпријатија и непрофитни организации.			и услуги за говорна комуникација, вклучително и основен приклучок на фиксна локација. Предлог текст на новиот член: Универзална услуга по прифатлива цена (1) Сите потрошувачи на територијата на Република Северна Македонија мора да имаат пристап по прифатлива цена, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, со квалитет на услугата пропишан со подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член, вклучително и основен приклучок на фиксна локација. (2) Агенцијата може да наметне обврска за прифатливи цени и за услугите од ставот (1) на овој член, кои не се обезбедуваат на фиксна локација, а заради целосна социјална и економска вклученост на потрошувачите. (3) На барање на потрошувач, приклучокот од ставот (1) на овој член, а доколку е применливо и за приклучокот од ставот (2) на овој член може да се ограничат само за обезбедување на услуги за говорна комуникација. (4) Агенцијата ја определува соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет од ставот (1) на овој член, со цел да се обезбеди социјално и економско

			учество во општеството, имајќи ги предвид условите на пазарот за електронски комуникации и најмалата брзина на широкопојасен пристап која ја користат поголемиот број на потрошувачи. Соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет мора да обезбеди брзина на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги утврден во подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член. (5) Услугите опфатени со универзалната услуга, минималниот пакет на услуги, брзината на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги, како и квалитет на услугите од ставот (1) на овој член се утврдува со акт донесен од страна на Агенцијата врз основа на овој закон. (6) Агенцијата е должна, на секој три години да го ажурира актот од ставот (6) на овој член, имајќи ги предвид географските истражувања од новиот член (Географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи) од овој закон, технолошкиот напредок и промените во потрошувачките навики во однос на користењето на услугите.
<i>Член 85</i> Обезбедување универзална услуга по прифатлива цена 1. Националните регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, го следат развојот и нивото на малопродажните цени на услугите што се достапни на пазарот наведени во член 84(1), особено во однос на националните цени и националниот приход на потрошувачите. 2. Кога земјите членки сметаат дека, во поглед на националните услови, малопродажните цени за услугите наведени во член 84(1) не се	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата потребно е да се воведе нов член (Обезбедување универзална услуга по прифатлива цена) во Глава дванаесетта-Обезбедување на универзална услуга. Со членот се регулира дека цената на поединечните

прифатливи, бидејќи потрошувачите со ниски приходи или посебни социјални потреби се спречени да пристапат на такви услуги, тие преземаат мерки за да обезбедат достапност за овие корисници до соодветни услуги за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, барем на фиксна локација. За таа цел, земјите членки можат да гарантираат обезбедување поддршка за овие потрошувачи за комуникациски цели или да бараат од давателите на такви услуги да им понудат на тие потрошувачи тарифни опции или пакети што се различни од оние што се дадени во нормални трговски услови, или можат да ги применуваат и двете. За таа цел, земјите членки може да побараат од таквите даватели на услуги да применат заеднички тарифи, вклучително и географски просек, на целата територија на земјата. Во исклучителни околности, особено кога наметнувањето на обврски според вториот потстав од овој став ќе им даде на сите даватели на услуги прекумерен административен или финансиски товар за давателите на услуги или земја членка, земјата членка може исклучително да наметне обврска да ги понуди овие посебни тарифни опции или пакети само за одредени претпријатија. Член 86 се применува <i>мутатис мутандис</i> на одредувањето на такви претпријатија. Кога една земја членка одредува претпријатија, таа осигурува дека сите потрошувачи со ниски приходи или посебни социјални потреби имаат корист од изборот на претпријатија што обезбедуваат тарифни опции прилагодени на нивните потреби, освен ако таквата селекција е невозможна или ќе доведе до прекумерна дополнителна организација или финансиски товар. Земјите членки обезбедуваат дека потрошувачите со пристап до такви тарифни опции или пакети имаат право да склучуваат договор со давателот на услуги наведени во член 84(1) или со претпријатие одредено во согласност со овој став и дека нивниот број останува достапен за соодветен период и дека се избегнуваат неоправдани прекини во услугата. 3. Земјите членки обезбедуваат дека претпријатијата што овозможуваат тарифни опции или пакети на потрошувачи со ниски приходи или посебни социјални потреби, во согласност со став 2, ги известуваат националните регулаторни тела и другите надлежни органи за деталите на таквите понуди. Националните регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, ги обезбедуваат условите под кои претпријатијата обезбедуваат тарифни опции или пакети, во согласност со став 2, се целосно транспарентни и објавени и применети во согласност со принципот на недискриминација. Националните			универзални услуги мора да биде прифатлива и иста на целата територија на која определениот оператор ја обезбедува универзалната услуга. Предлог текст на новиот член: Обезбедување универзална услуга по прифатлива цена (1) Цената на поединечните универзални услуги мора да биде прифатлива и иста на целата територија на која определениот оператор ја обезбедува универзалната услуга. (2) Агенцијата во соработка со организациите и институциите на јавниот сектор надлежни за заштита на потрошувачите, го следи развојот и нивото на малопродажните цени на услугите од новиот член (Универзална услуга по прифатлива цена) ставови (1) и (2) од овој закон и развојот и нивото на приходите на потрошувачите, на национално ниво. (3) Доколку Агенцијата, согласно ставот (2) на овој член, утврди дека малопродажните цени на универзалните услуги не се прифатливи за потрошувачите со ниски приходи или потрошувачите со посебни социјални потреби, поради што се спречени да пристапат до таквите услуги, ќе го задолжи операторот на универзална услуга да достави понуда за посебни

регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, можат да бараат измена или откажување на овие тарифни опции или пакети. 4. Земјите членки, во поглед на националните услови, обезбедуваат поддршка на потрошувачите со инвалидитет и, кога е соодветно, преземаат други специфични мерки за да се обезбеди достапност и ценовна прифатливост на поврзаната терминална опрема и специфична опрема и специфични услуги за подобрување на еднаков пристап, вклучувајќи, доколку е потребно, целосен повик или услуги за пренос. 5. При примена на овој член, земјите членки настојуваат да ги минимизираат нарушувањата на пазарот. 6. Земјите членки можат да го прошират опсегот на примена на овој член на крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали и средни претпријатија и непрофитни организации.			тарифни опции или пакети за услугите од новиот член (Универзална услуга по прифатлива цена) ставови (1) и (2) од овој закон, за овие потрошувачи и тоа најмалку на фиксна локација. (4) Операторот на универзална услуга е должен на потрошувачите од ставот (3) на овој член да им обезбеди достапност на корисничкиот број за период од 30 дена од денот на раскинувањето на договорот. (5) Оператор на универзална услуга е должен на транспарентен и лесно достапен начин јавно да ги објави тарифните опции и пакети од ставот (3) на овој член и истите да ги применува во согласност со начелото на недискриминација. Доколку Агенцијата утврди дека понудата на тие тарифни опции или пакети е несоодветна може да побара нивна измена или укинување. (6) Оператор на универзална услуга е должен да преземе посебни мерки и да им обезбеди соодветна поддршка на потрошувачите со инвалидитет со цел да им обезбеди достапност и прифатлива цена за поврзаната терминална опрема како и за посебната опрема и посебните услуги со кои на тие потрошувачи ќе им овозможи пристап до универзалните услуги на ист начин на кои пристапуваат и другите крајни корисници што доколку е потребно и доколку е применливо ,

			ги опфаќа и услугите на целосен разговор и услугите за пренос. (7) Со примената на одредбите од овој член, Агенцијата треба нарушувањето на пазарот да го сведе на најмала можна мера.
<i>Член 86</i> Достапност на универзална услуга 1. Кога земја членка има утврдено, земајќи ги предвид, каде што е можно, резултатите од географското истражување спроведено во согласност со член 22(1), кога е соодветно, и сите дополнителни докази, дека достапноста на фиксна локација на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет, како што е дефинирано во согласност со член 84(3) и услугите за говорна комуникација не можат да се обезбедат во нормални трговски околности или преку други можни инструменти за јавна политика на нејзината национална територија или на нејзината национална територија, може да наметне соодветни обврски за универзална услуга за исполнување на сите разумни барања од крајните корисници за пристап до овие услуги во соодветните делови на нејзината национална територија. 2. Земјите членки го утврдуваат најефикасниот и најсоодветниот пристап за обезбедување достапност на фиксна локација на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет, утврдена во согласност со член 84(3) и услуги за говорна комуникација, притоа почитувајќи ги принципите на објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност. Земјите членки ќе настојуваат да ги минимизираат пазарните нарушувања, особено давањето услуги по цени или во зависност од некои други услови што се разликуваат од вообичаените комерцијални услови, истовремено штитејќи го јавниот интерес. 3. Особено, кога земјите членки одлучуваат да наметнат обврски на крајните корисници да обезбедат фиксна локација на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет одредена во согласност со член 8(3) и услугите за говорна комуникација, тие можат да одредат едно или повеќе претпријатија за да обезбедат таква достапност на целата територија на националната територија. Земјите членки може да одредат различни претпријатија или групи на претпријатија за обезбедување на соодветни услуги за широкопојасен пристап до интернет и говорна комуникација на фиксна локација или во различни делови на националната територија.	Делумно усогласен	Определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга Член 97 (1) На сите крајни корисници на територијата на Република Македонија мора да им бидат достапни сите услуги опфатени со универзалната услуга согласно со овој закон. (2) Агенцијата може да определи еден или повеќе даватели на универзална услуга за да се обезбедат услугите утврдени во членовите 93, 94, 95, 96 и 99 став (4) од овој закон со цел да обезбеди истите да бидат достапни на целата територија на Република Македонија. Агенцијата може да определи давател или даватели на универзална услуга кои ќе обезбедуваат различни услуги и/или ќе покриваат различни делови од територијата на Република Македонија. (3) За определување на еден или повеќе даватели на	Член 97 од постојниот закон (Определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга) трпи измени во насловот (Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга) и во содржината. Се воведува дополнување дека Агенцијата еднаш во три години спроведува постапка со која утврдува постоење на потреба од определување на оператор на универзални услуги врз основа на резултатите од географското истражување. Со измените во овој член се скратува рокот од пет на три години за договорот кој го склучува Агенцијата со операторот на универзалната услуга. Предлог текст на изменетиот член: Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга (1) Агенцијата еднаш во три години спроведува постапка со која утврдува постоење на потреба од определување на оператор на универзални услуги.

4. Кога земјите членки одредуваат претпријатија за да обезбедат достапност на услуги за целата или дел од националната територија, во согласност со став 3 на овој член, тие применуваат ефикасен, објективен, транспарентен и недискриминаторски механизам за утврдување, при што ниту едно претпријатие не може <i>априори</i> да се исклучи од одредување. Овие методи за одредување обезбедуваат дека соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет и услугите за говорна комуникација на фиксна локација се обезбедуваат на рентабилен начин и може да се користат како средство за утврдување на нето трошоците за обврските за универзална услуга во согласност со член 89. 5. Кога претпријатието одредено во согласност со став 3 на овој член има намера да пренесе значителен дел или сите негови средства поврзани со локалната мрежа за пристап до индивидуално правно лице под различна сопственост, навремено ќе го извести националното регулаторно тело или друг надлежен орган, со цел да му овозможи на тој орган да го оцени ефектот на предложената трансакција врз обезбедување на соодветна услуга на широкопојасен пристап до интернет, како што е дефинирано во согласност со член 84(3), на фиксна локација и услуги за говорна комуникација. Националното регулаторно тело или друг надлежен орган може да наметне, измени или укине специфични обврски во согласност со член 13(2).		универзална услуга, Агенцијата објавува јавен тендер за избор на еден или на повеќе даватели на универзална услуга. (4) Агенцијата пред да ја спроведе постапката на јавен тендер од ставот (3) на овој член објавува намера за спроведување на истиот, со цел да овозможи јавна расправа. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на намерата за спроведување постапка на јавен тендер. (5) Агенцијата намерата од ставот (4) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и на својата веб-страница. Пред да ја објави намерата, Агенцијата е должна да побара мислење од министерот надлежен за електронските комуникации. (6) Објавата за намерата од ставот (4) на овој член, особено содржи: - услуги опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер,	(2) Во постапката од ставот (1) на овој член, Агенцијата ги има предвид, резултатите од географското истражување спроведено во согласност со новиот член (Географски преглед на покриеност со широкопојасни мреж) од овој закон, и сите дополнителни докази, дека достапноста на фиксна локација на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услугите за говорна комуникација не можат да се обезбедат во вообичаени пазарни околности или преку други можни инструменти за интервенција од страна на државата на нејзината територија, може да определи оператор на универзални услуги за исполнување на сите разумни барања од крајните корисници за пристап до овие услуги. (3) Агенцијата може да определи оператор за обезбедување на универзални услуги, со цел да обезбеди истите да бидат достапни на целата територија на Република Северна Македонија. (4) За определување на оператор на универзална услуга, Агенцијата објавува јавен тендер.. (5) Агенцијата пред да ја спроведе постапката на јавен тендер од ставот (4) на овој член објавува намера за спроведување на истиот, со цел да овозможи јавна расправа. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на

		- број на даватели за обезбедување на услугите опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - начин на покривање на територијата на Република Македонија со услугите опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - критериуми за избор на давател на универзалната услуга и - образложение за намерата за објавување на јавниот тендер. (7) Агенцијата на својата веб страница ќе ги објави резултатите од јавната расправа, како и нејзиниот став по однос на истите. (8) Директорот на Агенцијата е должен во рок не подолг од 90 дена од денот на објавата на намерата од ставот (4) на овој член, а имајќи ги предвид резултатите од ставот (7) на овој член, да донесе одлука за распишување на јавен тендер за избор на еден или повеќе даватели на универзална услуга. Пред да ја донесе одлуката, директорот на Агенцијата е должен да побара согласност од министерот надлежен за	намерата за спроведување постапка на јавен тендер. (6) Агенцијата намерата од ставот (5) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и на својата веб страница. Пред да ја објави намерата, Агенцијата е должна да побара мислење од министерот надлежен за електронските комуникации. (7) Објавата за намерата од ставот (5) на овој член, особено содржи: - услуги опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - критериуми за избор на оператор на универзалната услуга и - образложение за намерата за објавување на јавниот тендер. (8) Агенцијата на својата веб страница ќе ги објави резултатите од јавната расправа, како и нејзиниот став по однос на истите (9) Директорот на Агенцијата е должен во рок не подолг од 90 дена од денот на објавата на намерата од ставот (5) на овој член, а имајќи ги предвид резултатите од ставот (8) на овој член, да донесе одлука за распишување на јавен тендер за избор на оператор на универзална услуга. (10) При определувањето на оператор на универзална услуга, Агенцијата мора да ги примени

		електронските комуникации. Министерот надлежен за електронските комуникации е должен да одговори по барањето за согласност во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето, согласно со Законот за општата управна постапка. (9) При определувањето на давател или даватели на универзална услуга, Агенцијата мора да ги примени принципите на објективност, транспарентност, ефикасност и недискриминација при што ниту едно правно или физичко лице кое врши дејност нема однапред да биде изземено од постапката за избор на давател на универзална услуга. (10) Агенцијата при утврдувањето на критериумите за избор на еден или повеќе даватели на универзална услуга, особено треба да води сметка, обезбедувањето на универзалната услуга да се врши на трошковно-ефикасен начин којшто може да биде употребен при утврдувањето на нето трошоците за обезбедување на конкретната универзална	принципите на објективност, транспарентност, ефикасност и недискриминација при што ниту едно правно или физичко лице кое врши дејност нема однапред да биде изземено од постапката за избор на давател на универзална услуга. (11) Агенцијата при утврдувањето на критериумите за избор на оператор на универзална услуга, особено треба да води сметка, обезбедувањето на универзалната услуга да се врши на трошковно-ефикасен начин којшто може да биде употребен при утврдувањето на нето трошоците за обезбедување на конкретната универзална услуга согласно со членот 105 од овој закон. (12) Доколку при тендерската постапка не се изврши избор на оператор на универзалната услуга, Агенцијата може да донесе одлука со која ќе определи оператор на универзална услуга. Агенцијата како оператор на универзална услуга може да го определи операторот со најголем број претплатници на услугата за широкопојасен пристап до интернет. (13) Агенцијата склучува договор за период од три години со операторот на универзалната услуга. (14) Агенцијата континуирано го следи работењето на операторот на универзална услуга, а операторот е должен до Агенцијата да доставува податоци за обезбедувањето на универзалните услуги, на секои шест месеци.

		услуга согласно со членот 105 од овој закон. (11) Доколку при тендерската постапка не се изврши избор на давател на универзалната услуга, Агенцијата може да донесе одлука со која ќе определи еден или повеќе даватели на универзална услуга. Агенцијата како давател на универзална услуга може да го определи операторот со значителна пазарна моќ на јавни телефонски услуги на определена фиксна локација или операторот со најголем број претплатници на јавни телефонски услуги на определена фиксна локација. При донесувањето на одлуката Агенцијата мора да ги примени принципите на ефективност, објективност и транспарентност. (12) Агенцијата склучува договор за период од пет години со давателот на универзалната услуга. (13) Агенцијата континуирано го следи работењето на давателот на универзална услуга, а давателот е должен до Агенцијата да доставува податоци за своето работење, согласно со овој закон.	(15) Агенцијата може да донесе одлука со која ќе ја укине обврската за обезбедување на универзална услуга, доколку во постапката од ставот (1) на овој член утврди дека престанала потребата од обезбедување на универзалната услуга.

		(14) Агенцијата е должна најмалку шест месеци пред истекот на периодот од ставот (12) на овој член, а врз основа на добиените податоци поврзани со обезбедувањето на услугата опфатена со универзалната услуга и добиените мислења од заинтересираните страни да ја утврди потребата од рedefинирање на условите за обезбедување на таа услуга.	
<i>Член 87</i> Статус на постојната универзална услуга Земјите членки можат да продолжат да обезбедуваат достапност или ценовна прифатливост на други услуги, освен соодветната услуга на широкопојасен пристап до интернет, како што е дефинирано во согласност со член 84(3) и услуги на говорни комуникации на одредена локација кои биле на сила на 20 декември 2018 година, доколку се утврди потребата од овие други услуги во поглед на националните услови. Кога земјите членки назначуваат претпријатија за обезбедување на такви услуги во дел, односно во целата национална територија, се применува член 86. Финансирањето на тие обврски е во согласност со член 90. Земјите членки ќе ги преиспитаат обврските наметнати според овој член до 21 декември 2021 година, а потоа на секои три години.	Делумно усогласен	Определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга Член 97 (1) На сите крајни корисници на територијата на Република Македонија мора да им бидат достапни сите услуги опфатени со универзалната услуга согласно со овој закон. (2) Агенцијата може да определи еден или повеќе даватели на универзална услуга за да се обезбедат услугите утврдени во членовите 93, 94, 95, 96 и 99 став (4) од овој закон со цел да обезбеди истите да бидат достапни на целата територија на Република Македонија. Агенцијата може да определи давател	Во насока на постигнување целосна усогласеност со Директивата, член 97 од постојниот закон (Определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга) потребно е да се измени во насловот (Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга) и во содржината. Се воведува дополнување дека Агенцијата еднаш во три години спроведува постапка со која утврдува постоење на потреба од определување на оператор на универзални услуги врз основа на резултатите од географското истражување. Со измените во овој член се скратува рокот од пет на три години за договорот кој го склучува Агенцијата со операторот на универзалната услуга. Предлог текст на изменетиот член:

		или даватели на универзална услуга кои ќе обезбедуваат различни услуги и/или ќе покриваат различни делови од територијата на Република Македонија. (3) За определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга, Агенцијата објавува јавен тендер за избор на еден или на повеќе даватели на универзална услуга. (4) Агенцијата пред да ја спроведе постапката на јавен тендер од ставот (3) на овој член објавува намера за спроведување на истиот, со цел да овозможи јавна расправа. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на намерата за спроведување постапка на јавен тендер. (5) Агенцијата намерата од ставот (4) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и на својата веб-страница. Пред да ја објави намерата, Агенцијата е должна да побара мислење	Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга (1) Агенцијата еднаш во три години спроведува постапка со која утврдува постоење на потреба од определување на оператор на универзални услуги. (2) Во постапката од ставот (1) на овој член, Агенцијата ги има предвид, резултатите од географското истражување спроведено во согласност со новиот член (Географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи) од овој закон, и сите дополнителни докази, дека достапноста на фиксна локација на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услугите за говорна комуникација не можат да се обезбедат во вообичаени пазарни околности или преку други можни инструменти за интервенција од страна на државата на нејзината територија, може да определи оператор на универзални услуги за исполнување на сите разумни барања од крајните корисници за пристап до овие услуги. (3) Агенцијата може да определи оператор за обезбедување на универзални услуги, со цел да обезбеди истите да бидат достапни на целата територија на Република Северна Македонија.

	од министерот надлежен за електронските комуникации. (6) Објавата за намерата од ставот (4) на овој член, особено содржи: - услуги опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - број на даватели за обезбедување на услугите опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - начин на покривање на територијата на Република Македонија со услугите опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - критериуми за избор на давател на универзалната услуга и - образложение за намерата за објавување на јавниот тендер. (7) Агенцијата на својата веб страница ќе ги објави резултатите од јавната расправа, како и нејзиниот став по однос на истите. (8) Директорот на Агенцијата е должен во рок не подолг од 90 дена од денот на објавата на намерата од ставот (4) на овој член, а имајќи ги предвид резултатите од	(4) За определување на оператор на универзална услуга, Агенцијата објавува јавен тендер.. (5) Агенцијата пред да ја спроведе постапката на јавен тендер од ставот (4) на овој член објавува намера за спроведување на истиот, со цел да овозможи јавна расправа. Јавната расправа не смее да трае пократко од 30 дена од денот на објавата на намерата за спроведување постапка на јавен тендер. (6) Агенцијата намерата од ставот (5) на овој член ја објавува во најмалку два дневни весника од кои едниот дневен весник е на јазикот на заедницата која не е во мнозинство, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и на својата веб страница. Пред да ја објави намерата, Агенцијата е должна да побара мислење од министерот надлежен за електронските комуникации. (7) Објавата за намерата од ставот (5) на овој член, особено содржи: - услуги опфатени со универзалната услуга што ќе бидат предмет на јавниот тендер, - критериуми за избор на оператор на универзалната услуга и - образложение за намерата за објавување на јавниот тендер. (8) Агенцијата на својата веб страница ќе ги објави резултатите од јавната расправа, како и нејзиниот став по однос на истите (9) Директорот на Агенцијата е должен во рок не подолг од 90 дена

		ставот (7) на овој член, да донесе одлука за распишување на јавен тендер за избор на еден или повеќе даватели на универзална услуга. Пред да ја донесе одлуката, директорот на Агенцијата е должен да побара согласност од министерот надлежен за електронските комуникации. Министерот надлежен за електронските комуникации е должен да одговори по барањето за согласност во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето, согласно со Законот за општата управна постапка. (9) При определувањето на давател или даватели на универзална услуга, Агенцијата мора да ги примени принципите на објективност, транспарентност, ефикасност и недискриминација при што ниту едно правно или физичко лице кое врши дејност нема однапред да биде изземено од постапката за избор на давател на универзална услуга. (10) Агенцијата при утврдувањето на критериумите за избор на	од денот на објавата на намерата од ставот (5) на овој член, а имајќи ги предвид резултатите од ставот (8) на овој член, да донесе одлука за распишување на јавен тендер за избор на оператор на универзална услуга. (10) При определувањето на оператор на универзална услуга, Агенцијата мора да ги примени принципите на објективност, транспарентност, ефикасност и недискриминација при што ниту едно правно или физичко лице кое врши дејност нема однапред да биде изземено од постапката за избор на давател на универзална услуга. (11) Агенцијата при утврдувањето на критериумите за избор на оператор на универзална услуга, особено треба да води сметка, обезбедувањето на универзалната услуга да се врши на трошковно-ефикасен начин којшто може да биде употребен при утврдувањето на нето трошоците за обезбедување на конкретната универзална услуга согласно со членот 105 од овој закон. (12) Доколку при тендерската постапка не се изврши избор на оператор на универзалната услуга, Агенцијата може да донесе одлука со која ќе определи оператор на универзална услуга. Агенцијата како оператор на универзална услуга може да го определи операторот со најголем број претплатници на услугата за широкопојасен пристап до интернет.

		еден или повеќе даватели на универзална услуга, особено треба да води сметка, обезбедувањето на универзалната услуга да се врши на трошковно-ефикасен начин којшто може да биде употребен при утврдувањето на нето трошоците за обезбедување на конкретната универзална услуга согласно со членот 105 од овој закон. (11) Доколку при тендерската постапка не се изврши избор на давател на универзалната услуга, Агенцијата може да донесе одлука со која ќе определи еден или повеќе даватели на универзална услуга. Агенцијата како давател на универзална услуга може да го определи операторот со значителна пазарна моќ на јавни телефонски услуги на определена фиксна локација или операторот со најголем број претплатници на јавни телефонски услуги на определена фиксна локација. При донесувањето на одлуката Агенцијата мора да ги примени принципите на ефективност, објективност и транспарентност. (12) Агенцијата склучува договор за период од пет	(13) Агенцијата склучува договор за период од три години со операторот на универзалната услуга. (14) Агенцијата континуирано го следи работењето на операторот на универзална услуга, а операторот е должен до Агенцијата да доставува податоци за обезбедувањето на универзалните услуги, на секои шест месеци. (15) Агенцијата може да донесе одлука со која ќе ја укине обврската за обезбедување на универзална услуга, доколку во постапката од ставот (1) на овој член утврди дека престанала потребата од обезбедување на универзалната услуга.

		години со давателот на универзалната услуга. (13) Агенцијата континуирано го следи работењето на давателот на универзална услуга, а давателот е должен до Агенцијата да доставува податоци за своето работење, согласно со овој закон. (14) Агенцијата е должна најмалку шест месеци пред истекот на периодот од ставот (12) на овој член, а врз основа на добиените податоци поврзани со обезбедувањето на услугата опфатена со универзалната услуга и добиените мислења од заинтересираните страни да ја утврди потребата од редефинирање на условите за обезбедување на таа услуга.	
<i>Член 88</i> Контрола на трошоците 1. Земјите членки осигуруваат дека, при обезбедување на средства и услуги, покрај оние што се наведени во член 84, давателите на соодветна услуга на широкопојасен интернет и услуги на говорна комуникација, во согласност со членовите од 84 до 87, ќе утврдат услови на начин на кој не го обврзуваат крајниот корисник да плати за средства или услуги што не се неопходни или не се потребни за бараната услуга. 2. Земјите членки обезбедуваат дека давателите на соодветни услуги за широкопојасен пристап до интернет или говорни комуникации, наведени во член 84, кои обезбедуваат услуги во согласност со член 85, нудат релевантни објекти и услуги утврдени во Дел А од Анекс VI, како што е соодветно, на начин што им овозможува на корисниците да ги	Делумно усогласен	Контрола на трошоци Член 100 (1) Давателите на универзална услуга се должни да ги утврдат цените за обезбедување на универзалната услуга така што претплатниците на определени услуги што се обезбедуваат како универзална услуга не се	Во насока на целосно усогласување со Директивата потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Контрола на трошоци (1) Оператор на универзална услуга е должен да ги утврди цените за обезбедување на универзалната услуга така што крајните корисници

следат и контролираат трошоците. Земјите членки обезбедуваат дека таквите даватели на услуги ќе воспостават систем за да избегнат несакани прекини на услугата за говорна комуникација или соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет за потрошувачите, како што е наведено во член 85, вклучително и соодветен механизам за да се потврди постојаниот интерес за користење на услугата. Земјите членки можат да го прошират опсегот на примена на овој став на крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали и средни претпријатија и непрофитни организации. 3. Секоја земја членка обезбедува дека надлежниот орган може да одлучи да не ги применува барањата наведени во став 2 на целата или дел од нејзината национална територија, доколку смета дека споменатата опција е широко достапна.	должни да платат за средства или услуги што не се неопходни или не се потребни за обезбедување на универзалната услуга. (2) Давателот на универзална услуга е должен на своите претплатници да им обезбеди можност за контрола на трошоците преку: - детална сметка согласно со членот 101 од овој закон, - бесплатна селективна забрана за појдовни повици или за СМС/ММС пораки со додадена вредност, а кога е технички возможно и за други видови слични апликации, - можност за плаќање однапред за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа и користење на јавно достапни телефонски услуги, - можност за одложено плаќање на цената за приклучок на јавна електронска комуникациска мрежа, - ограничување на пристап до услуга или исклучување на претплатник согласно со членот 102 од овој закон, - совети за цени со што им се обезбедува можност на	на определени услуги што се обезбедуваат како универзална услуга не се должни да платат за средства или услуги што не се неопходни или не се потребни за обезбедување на универзалната услуга. (2) Операторот на универзална услуга е должен на своите крајни корисници да им обезбеди можност за контрола на трошоците преку: - детална сметка, - бесплатна селективна забрана за појдовни повици или за СМС/ММС пораки со додадена вредност, а кога е технички возможно и за други видови слични апликации, - можност за плаќање однапред, - можност за плаќање на рати на давачките за приклучок, - неплаќање на сметки, - совети за цени со што им се обезбедува можност на претплатниците да добијат информации за алтернативни пониски цени за услугата, доколку постојат, -- бесплатно предупредување во случај на невообичаени или прекумерно направени трошоци за услугата. - можност за деактивирање на фактурирање од трети страни. (3) Контролата на трошоци од ставот (2) на овој член подетално се уредува со акт донесен од страна на Агенцијата.

		претплатниците да добијат информации за алтернативни пониски цени за услугата, доколку постојат и - бесплатно предупредување во случај на невообичаени или прекумерно направени трошоци за услугата.	
<i>Член 89</i> Трошоци за обврски за универзална услуга 1. Кога националните регулаторни тела сметаат дека обезбедувањето на соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет, одредена во согласност со член 84(3) и услуги на говорна комуникација, како што е дефинирано во членовите 84, 85 и 86, или одржувањето на постојната универзална услуга во согласност со член 87 може да претставуваат несправеден товар за давателите на слични услуги кои бараат надомест на штета, националните регулаторни тела ги пресметуваат нето-трошоците за таквата одредба. За таа цел, националните регулаторни тела: (а) ги пресметуваат нето-трошоците на обврската за универзална услуга, земајќи ги предвид сите придобивки од пазарот за давателите на соодветни услуги за широкопојасен пристап до интернет дефинирани во согласност со член 84(3) и услуги за говорна комуникација дефинирани во членовите 84, 85 и 86 или одржување на постојната универзална услуга, како што е наведено во член 87, во согласност со Анекс VII; или (б) ги искористуваат нето-трошоците од обезбедувањето универзална услуга утврдени со механизмот за одредување во согласност со член 86(4). 2. Сметководствената евиденција и другите информации што служат како основа за пресметка на нето-трошоците за обврските за универзална услуга според точка (а) од вториот потстав од ставот 1, се ревидираат или потврдуваат од националното регулаторно тело или од независно тело на засегнатите земји, одобрено од националното регулаторно тело. Резултатите од пресметката на трошоците и заклучоците од ревизијата ќе бидат достапни за јавноста.	Не е усогласен		Во насока на усогласување со Директивата, потребно е да се воведат нов член (Универзална услуга по прифатлива цена) во Глава дванаесетта-Обезбедување на универзална услуга со кој им се гарантира на сите потрошувачи на територијата на Република Северна Македонија да имаат пристап по прифатлива цена, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, вклучително и основен приклучок на фиксна локација. Предлог текст на новиот член: Универзална услуга по прифатлива цена (1) Сите потрошувачи на територијата на Република Северна Македонија мора да имаат пристап по прифатлива цена, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, со квалитет на услугата пропишан со

			подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член, вклучително и основен приклучок на фиксна локација. (2) Агенцијата може да наметне обврска за прифатливи цени и за услугите од ставот (1) на овој член, кои не се обезбедуваат на фиксна локација, а заради целосна социјална и економска вклученост на потрошувачите. (3) На барање на потрошувач, приклучокот од ставот (1) на овој член, а доколку е применливо и за приклучокот од ставот (2) на овој член може да се ограничат само за обезбедување на услуги за говорна комуникација. (4) Агенцијата ја определува соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет од ставот (1) на овој член, со цел да се обезбеди социјално и економско учество во општеството, имајќи ги предвид условите на пазарот за електронски комуникации и најмалата брзина на широкопојасен пристап која ја користат поголемиот број на потрошувачи. Соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет мора да обезбеди брзина на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги утврден во подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член. (5) Услугите опфатени со универзалната услуга, минималниот пакет на услуги, брзината на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги, како

			и квалитет на услугите од ставот (1) на овој член се утврдува со акт донесен од страна на Агенцијата врз основа на овој закон. (6) Агенцијата е должна, на секој три години да го ажурира актот од ставот (6) на овој член, имајќи ги предвид географските истражувања од членот 64, од овој закон, технолошкиот напредок и промените во потрошувачките навики во однос на користењето на услугите.
<i>Член 90</i> Финансирање на обврските за универзална услуга 1. Кога, врз основа на пресметките за нето-трошоците наведени во член 89, националните регулаторни тела откриваат дека давателот на услуги е изложен на неоправдано оптоварување, земјите членки, на барање на засегнатиот давател на услуги, одлучуваат да направат едно од следното или и двете: (а) воведување механизам за надоместување на одредените нето-трошоци на давателот на јавни средства под транспарентни услови; (б) поделба на нето-трошоците за обврските за универзална услуга помеѓу давателите на електронски комуникациски мрежи и услуги. 2. Кога нето-трошоците се делат во согласност со ставот 1(б) на овој член, земјите членки воспоставуваат механизам за поделба на трошоците, управуван од национален регулаторен орган или тело независно од корисниците под надзор на националното регулаторно тело. Може да се финансираат само нето-трошоците од обврските од членовите 84 до 87, кои се утврдени во согласност со член 89. Механизмот за поделба на трошоците мора да ги почитува принципите на транспарентност, минимална дисторзија на пазарот, недискриминација и пропорционалност во согласност со принципите утврдени во Дел Б од Анекс VII. Земјите членки можат да изберат да не бараат придонес од претпријатија чиј национален приход е под одредени горни граници. Сите давачки што се однесуваат на поделба на трошоците за обврските за универзална услуга се распределуваат и се специфицираат за секое претпријатие. Таквите давачки не се наметнуваат или наплатуваат на	Целосно усогласен	Компензација на нето трошоци за обезбедување на универзална услуга Член 105 (1) Давателот на универзална услуга има право на компензација на нето трошоци за обезбедување на услуга опфатена со универзалната услуга од членовите 93, 94, 95, 96 и 99 став (4) од овој закон, доколку обезбедувањето на овие услуги за него претставува неправедно оптоварување. Ако Агенцијата утврди дека постои такво оптоварување, истото ќе го пресмета како нето трошоци за обезбедување на конкретната универзална услуга.	

претпријатијата што не даваат услуги на територијата на земјата членка која има воспоставено механизам за поделба на трошоците.		(2) Нето трошоците од ставот (1) на овој член се пресметуваат како разлика меѓу нето трошоците за обезбедување на универзалната услуга и нето трошоците кои давателот на универзалната услуга би ги имал кога не би бил давател на универзална услуга при што се зема предвид проценетата добивка и нематеријалните поволности што ги има давателот на универзална услуга при обезбедувањето на универзалната услуга. (3) Агенцијата со подзаконскиот акт од членот 92 од овој закон го пропишува начинот на пресметување на нето трошоците. (4) Давателот на универзална услуга е должен до 31 мај во тековната година до Агенцијата да достави барање за исплата на средства за компензација на нето трошоците од ставот (1) на овој член со кое е должен да достави сметководствени податоци и/или информации кои се основа за пресметка на нето трошоците за обезбедување на универзалната услуга за претходната година. Во	

		спротивно давателот на универзална услуга ќе го загуби правото да бара надоместок на нето трошоците за обезбедување на универзалната услуга. (5) Агенцијата или независен ревизор одобрен од страна на Агенцијата ги ревидира или проверува податоците од ставот (4) на овој член. (6) Агенцијата ги пресметува нето трошоците за обезбедување на универзалната услуга, при што ги има предвид одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член. Пресметаните нето трошоци и заклучоците од ревизијата од ставот (5) на овој член, Агенцијата ги објавува на својата веб-страница. (7) Доколку Агенцијата, врз основа на пресметаните нето трошоци утврди дека тие претставуваат неправедно оптоварување за давателот на универзална услуга, директорот на Агенцијата ќе донесе решение со кое ќе го утврди износот на средства за компензација на неправедното оптоварување што не може да биде поголем од	

		пресметаните нето трошоци, кои на давателот на универзалната услуга ќе му бидат исплатени од компензацискиот фондот за универзална услуга од членот 106 од овој закон. Рокот за исплата на нето трошоците не смее да биде подолг од 30 дена од денот на донесувањето на решението. (8) Доколку давателот на универзална услуга бил избран на јавен тендер, при одобрувањето на нето трошоците треба да се земат предвид нето трошоците за обезбедување на универзалните услуги што ги понудил тој давател на услуга на јавниот тендер. Агенцијата ќе ја прифати разликата во нето трошоците, само во случаите кога условите кои постоеле за време на јавниот тендер се смениле и кога давателот на универзална услуга ја докажал пред Агенцијата оправданоста на отстапувањето на нето трошоците на објективна и транспарентна основа.	
Член 91 Транспарентност	Делумно усогласен	Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци	Во насока на целосно усогласување потребни се измени и дополнувања на овој член.

1. Кога нето-трошоците за обврските за универзална услуга треба да се пресметаат во согласност со член 89, националните регулаторни тела обезбедуваат дека принципите за пресметување на нето-трошоците се јавно достапни, вклучувајќи детали за методологијата што треба да се користи. При воспоставување механизам за поделба на нето-трошоците за обврските за универзална услуга наведени во член 90(2), националните регулаторни тела обезбедуваат дека принципите на поделба на трошоците и надоместот на нето-трошоците се јавно достапни. 2. Предмет на правилата на Унијата и националните правила за трговска доверливост, националните регулаторни тела објавуваат годишен извештај со детални информации за пресметаните трошоци на обврските за универзална услуга, наведувајќи ги придонесите од сите вклучени претпријатија, вклучително и сите придобивки од пазарот што можеле да ги остварат претпријатијата врз основа на обврски за универзална услуга утврдени во членовите од 84 до 87.		Член 88 (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени, вклучувајќи и обврски за цени базирани на трошоци, како и обврска за водење на сметководство на трошоци кое се однесува на обезбедување на одредени видови на интерконекција и/или пристап, во случаите кога врз основа на анализа на пазарот ќе се утврди недостаток на ефективна конкуренција што му овозможува на операторот да ги задржи цените на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, а се тоа на штета на крајните корисници. Заради поттикнување на инвестиции, вклучително во следни генерации на електронски комуникациски мрежи, Агенцијата ќе ги има предвид инвестициите направени од страна на	Предлог текст за измени на членот: Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци (1) Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени, вклучувајќи и обврски за цени базирани на трошоци, како и обврска за водење на сметководство на трошоци кое се однесува на обезбедување на одредени видови на интерконекција и/или пристап, во случаите кога врз основа на анализа на пазарот ќе се утврди недостаток на ефективна конкуренција што му овозможува на операторот да ги задржи цените на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, а се тоа на штета на крајните корисници. (2) Агенцијата при наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член, треба да го има предвид поттикнувањето на конкуренцијата, како и долгорочните интереси на крајните корисници во врска со поставувањето и користењето на следните генерации на електронски комуникациски мрежи, а особено на мрежи со многу висок капацитет. Со цел поттикнување на инвестициите, вклучувајќи ги и инвестициите во следните генерации на електронски

		операторот и ќе му дозволи разумна стапка на поврат на вложениот капитал, земајќи ги предвид и ризиците, а особено при инвестирање во нови мрежни проекти. (2) Агенцијата ќе обезбеди дека сите механизми на повраток на трошоците и сите утврдени методологии за определување на цените ќе бидат насочени кон поттикнување на ефикасна и одржлива конкуренција, како и остварување на најголеми поволности за крајните корисници, при што можат да се земат предвид и цените присутни на споредливи конкурентни пазари. (3) Операторот на кого му е наметната обврската за цени ориентирани на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Заради пресметка на трошоците за ефективно обезбедување на услугата, Агенцијата може да примени сметководствена методологија на трошоци, независна од методологијата која ја	комуникациски мрежи, Агенцијата треба да ги има предвид и инвестициите направени од страна на операторот. (3) Доколку Агенцијата оцени дека наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член е оправдано, на операторот ќе му овозможи разумна стапка на поврат на вложениот капитал, водејќи сметка за сите ризици поврзани со поединечни нови вложувања во проекти за развој на мрежна инфраструктура. (4) Агенцијата нема да ја наметне обврската или ќе ја отповика претходно наметнатата обврска од ставот (1) на овој член, доколку утврди дека постои докажано ограничување на малопродажната цена и дека боло која обврска наметната во согласност со членовите 88 до 94 , а особено било кој тест за економска репликација обезбедува ефикасен и недискриминаторски пристап. (5) При наметнувањето на обврските од ставот (1) на овој член за контрола на цените за пристап до постојните мрежни елементи, Агенцијата, исто така треба да ги има предвид и придобивките од предвидливите и постојните големопродажни цени, со цел да обезбеди ефикасен влез на пазарот и поттикнување на сите оператори да воведат нови и подобрени мрежи. (6) Агенцијата ќе обезбеди дека сите механизми на повраток на

		применува операторот. Агенцијата може да бара од операторот, истиот да обезбеди целосна оправданост на неговите цени, а каде што е соодветно и нивно усогласување. (4) Во случај на наметнување на обврска за водење на сметководство на трошоци заради контрола на цените, Агенцијата објавува опис на сметководствениот систем на трошоци, кој особено треба да ги содржи главните категории според кои се групирани трошоците и правилата за распределба на трошоците. Проверката на усогласеноста на операторот со утврдениот сметководствен систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием.	трошоците и сите утврдени методологии за определување на цените ќе бидат насочени кон воведување на нови и подобрени мрежи, поттикнување на ефикасна и одржлива конкуренција, како и овозможување на најголеми поволности за крајните корисници, при што можат да ги има предвид и цените присутни на споредливи конкурентни пазари. (7) Операторот на кого му е наметната обврска за цени ориентирани на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Заради пресметка на трошоците за ефективно обезбедување на услугата, Агенцијата може да примени сметководствена методологија на трошоци, независна од методологијата која ја применува операторот. Агенцијата може да бара од операторот, истиот да достави да достави детално образложение за цените на неговите услуги, а по потреба и истите да ги измени. (8) Во случај на наметнување на обврска за водење на сметководство на трошоци заради контрола на цените, Агенцијата објавува опис на сметководствениот систем на трошоци, кој особено треба да ги содржи главните категории според кои се групирани трошоците и правилата за распределба на

			трошоците. Проверката на усогласеноста на операторот со утврдениот сметководствен систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием.
<i>Член 92</i> Дополнителни задолжителни услуги Земјите членки можат да одлучат да обезбедат дополнителни јавни услуги на нивната територија, покрај услугите вклучени во обврските за универзална услуга наведени во членовите од 84 до 87. Во овие случаи, не се наметнува механизам за надомест што вклучува специфични претпријатија.	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член во Глава тринаесетта-Права на крајните корисници. Предлог текст на новиот член: Обезбедување дополнителни можности Оператор на услугата за пристап до интернет и/или на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација треба, без надоместок да ги обезбеди следните дополнителни можности: - ограничувања на потрошувачката; - детална сметка; - постапка за неплаќање на сметки - идентификација на повикувачки број и - пренасочување на е-пошта или пристап до е-пошта по раскинување на договорот со операторот за услугата за пристап до интернет.
НАСЛОВ II НУМЕРАЦИСКИ РЕСУРСИ <i>Член 93</i> Нумерациски ресурси 1. Земјите членки обезбедуваат дека националните регулаторни тела или други надлежни органи го контролираат доделувањето на	Делумно усогласен	План за нумерација Член 149 (1) Планот за нумерација ги утврдува структурата,	Во насока на целосна усогласеност со Директивата потребни се измени и дополнувања во насловот и содржината на овој член. Предлог текст за измени на членот:

правата за користење за сите национални нумерациски ресурси и управувањето со националните планови за нумерација и дека тие обезбедуваат соодветни нумерациски ресурси за обезбедување на јавно достапни услуги за електронски комуникации. Земјите членки обезбедуваат воспоставување на објективни, транспарентни и недискриминаторни постапки за доделување на права за користење за национални нумерациски ресурси. 2. Националните регулаторни тела или други надлежни органи, исто така, можат да доделат права за користење за нумерациски ресурси од национални планови за нумерација, со цел да обезбедат специфични услуги на претпријатија, освен даватели на електронски комуникациски мрежи и услуги, под услов да се достапни соодветни нумерациски ресурси за да се задоволи тековната и предвидливата идна побарувачка. Овие претпријатија покажуваат дека тие можат да управуваат со нумерациските ресурси и да ги исполнуваат релевантните барања утврдени во член 94. Националните регулаторни тела или другите надлежни органи можат да го стопираат дополнителното доделување на права за користење на нумерациските ресурси на таквите претпријатија, доколку се докаже, дека постои ризик од исцрпување на нумерациските ресурси. До 21 јуни 2020 година, со цел да придонесе за доследна примена на овој став, БЕРЕК, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, ќе донесе упатства за заеднички критериуми за проценка на можноста за управување со нумерациските ресурси и на ризикот на исцрпување на изворите за нумерација. 3. Националните регулаторни тела или други надлежни органи обезбедуваат дека националните планови и постапки за нумерација се спроведуваат на таков начин што ќе обезбеди еднаков третман на сите даватели на јавно достапни електронски комуникациски услуги и претпријатијата кои се подобни во согласност со став 2. Особено, земјите членки гарантираат дека претпријатието на кое му е доделено правото за користење на нумерациски ресурси не прави дискриминација кон другите даватели на електронски комуникациски услуги во однос на нумерациските ресурси што се користат за давање пристап до нивните услуги. 4. Секоја земја членка обезбедува дека националните регулаторни тела или други надлежни органи овозможуваат широк спектар на не-географски броеви што можат да се користат за обезбедување на електронски комуникациски услуги, освен услуги за интерперсонална комуникација низ целата Унија, без да се во спротивност со Регулативата		должината и намената на броевите и сериите на броеви кои ги користат операторите и други правни лица утврдени во членот 151 од овој закон со цел да се обезбеди идентификација, рутирање и наплата. (2) Планот за нумерација од ставот (1) на овој член го донесува Агенцијата во согласност со овој закон и меѓународните договори кои ги склучила или на кои им пристапила Република Македонија со цел: а) да се обезбеди ефикасно структурирање и употреба на броевите и сериите на броеви; б) да се задоволат потребите на операторите и другите правни лица кои имаат право на доделување на броеви и/или серии на броеви согласно со овој закон и в) да се обезбеди доделување и користење на броевите и/или сериите наброеви на објективен и недискриминаторски и транспарентен начин. (3) Во случај на измена на Планот за нумерација од ставот (1) на овој член, која би предизвикала значителни измена во	Управување со броеви и серии на броеви и План за нумерација (1) Управувањето со нумерацискиот простор во Република Северна Македонија, како природно ограничено општо добро, заради обезбедување на разумна, рамномерна и ефикасна употреба на броевите и/или сериите на броеви се темели на меѓународните прописи и меѓународни договори и спогодби на кои што е обврзана Република Северна Македонија. (2) Агенцијата управува со нумерацискиот простор, ја планира употребата и спроведува доделување на броеви во согласност со План за нумерација. (3) Планот за нумерација од ставот (2) на овој член, ги утврдува структурата, должината и намената на броевите и сериите на броеви кои ги користат операторите и другите правни или физички лица утврдени во членот 151 од овој закон, за да се обезбеди еднаква достапност на соодветните броеви за сите оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и другите правни или физички лица. (4) Планот за нумерација од ставот (2) на овој член го донесува Агенцијата во согласност со овој закон и меѓународните договори кои ги склучила или на кои им

(ЕУ) бр. 531/2012 и член 97(2) од оваа директива. Во случај на доделување права за користење на нумерациски ресурси, во согласност со став 2 од овој член на претпријатија, освен даватели на електронски комуникациски мрежи и услуги, овој став се применува на специфичните услуги за кои се доделени правата на користење. Националните регулаторни тела или други надлежни органи обезбедуваат дека условите што се наведени во Дел Д од Анекс I, кои можат да се приложат на правата на користење за нумерациски ресурси што се користат за давање услуги надвор од земјата членка чиј код се користи и нивно спроведување се построги како и условите и спроведувањето на услугите дадени на територијата на земјата членка чиј код се користи во согласност со оваа директива. Националните регулаторни тела или други надлежни органи, исто така, обезбедуваат, во согласност со член 94(6), дека давателите на услуги кои ги користат изворите за нумерација со кодот на нивната земја во други земји членки, се во согласност со правилата за заштита на потрошувачите и другите национални правила во врска со употребата на нумерациските ресурси применливи во тие земји членки каде што се користат нумерациските ресурси. Оваа обврска не е во спротивност со извршните овластувања на надлежните органи на тие земји членки. БЕРЕК им помага на националните регулаторни или други надлежни органи, по нивно барање, во координација на нивните активности, со цел да се обезбеди ефикасно управување со вонтериторијалното користење на нумерациските ресурси во рамките на Унијата. Со цел да се олесни набљудувањето од страна на националните регулаторни тела или други надлежни органи за исполнување на барањата од овој став, БЕРЕК формира база на податоци за нумерациски ресурси со право на вонтериторијално користење во рамките на Унијата. За таа цел, националните регулаторни тела или други надлежни органи доставуваат релевантни информации до БЕРЕК. Ако националното регулаторно тело не доделува нумерациски ресурси со право на вонтериторијално користење во рамките на Унијата, надлежниот орган одговорен за обезбедување или управување со нив се консултира со националното регулаторно тело. 5. Земјите членки обезбедуваат дека кодот „00“ е стандарден меѓународен код за пристап. Може да се воспостават или да продолжат посебни услови за употреба на интерперсонални комуникациски услуги со број помеѓу соседните локации во пограничните области меѓу земјите членки.		системот на нумерирање и постоечката технологија со која се обезбедуваат јавните електронски комуникациски услуги, измената на Планот не смее да биде применета во рок пократок од две години од денот на нејзиното донесување. (4) Агенцијата води регистар на доделените броеви и/или серии на броеви и на имателите на доделени броеви и/или серии на броеви и истиот го објавува на својата веб страница. Формата и содржината на регистарот ги пропишува Агенцијата.	пристапила Република Македонија со цел: а) да се обезбеди потребен нумерациски простор за преносливост на броеви и избор на оператор; б) да се обезбеди воведување на нови електронски комуникациски услуги; в) да се обезбеди идентификација, рутирање и наплата; а) да се обезбеди ефикасно структурирање и употреба на броевите и сериите на броеви; б) да се задоволат потребите на операторите и другите правни лица кои имаат право на доделување на броеви и/или серии на броеви согласно со овој закон и в) да се обезбеди доделување и користење на броевите и/или сериите наброеви на објективен и недискриминаторски и транспарентен начин. (5) Во случај на измена на Планот за нумерација од ставот (1) на овој член, која би предизвикала значителни измена во системот на нумерирање и постоечката технологија со која се обезбедуваат јавните електронски комуникациски услуги, измената на Планот не смее да биде применета во рок пократок од две години од денот на нејзиното донесување. (6) Агенцијата води регистар на доделените броеви и/или серии на броеви и на имателите на доделени броеви и/или серии на броеви и истиот го објавува на својата веб

Земјите членки може да се согласат да користат заеднички план за нумерација за сите или специфични категории на броеви. Крајните корисници погодени од овие услови или договори се целосно информирани. 6. Без да е во спротивност со член 106, земјите членки промовираат пренос на далечина онаму каде што е технички изводливо, со цел да се олесни префрлувањето на давателите на електронски комуникациски мрежи или услуги од страна на крајните корисници, особено давателите на услуги и крајните корисници на услуги за „машина на машина“. 7. Земјите членки обезбедуваат објавување на националните планови за нумерација и сите последователни дополнувања или измени на истите, освен во случаи кога тие спаѓаат во границите наметнати од аспект на национална безбедност. 8. Земјите членки ја поддржуваат хармонизацијата на специјалните броеви или опсегот на нумерација во рамките на Унијата, кога ова истовремено го промовира функционирањето на внатрешниот пазар и развојот на паневропските услуги. Онаму каде што е потребно, за решавање на незадоволната прекугранична или паневропска побарувачка за нумерациски ресурси, Комисијата, водејќи сметка за мислењето на БЕРЕК, донесува акти за спроведување со кои се усогласуваат специфичните броеви или опсегот на нумерација. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4).			страница. Формата и содржината на регистарот ги пропишува Агенцијата.
<i>Член 94</i> Постапка за доделување права за користење на нумерациски ресурси 1. Ако е потребно доделување на индивидуални права за користење на нумерациски ресурси, националните регулаторни тела или други надлежни органи, на барање, доделуваат такви права на секое претпријатие што обезбедува електронски комуникациски мрежи или услуги опфатени со општото овластување наведено во член 12, предмет на членовите 13 и 21(1)(в) и сите други правила што обезбедуваат ефикасно користење на овие нумерациски ресурси во согласност со оваа директива. 2. Правата на користење на нумерациски ресурси се доделуваат преку отворени, објективни, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални постапки. При доделување на права за користење на нумерациски ресурси, националните регулаторни тела или други надлежни органи треба да	Не е усогласен		Потребно е да се воведат два нови члена во Глава петнаесетта-Нумерација: член (Постапка за доделување на броеви и/или серии на броеви од посебна економска вредност) и член (Решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви). Предлог текст на новиот член: Постапка за доделување на броеви и/или серии на броеви од посебна економска вредност

утврдат дали носителот на правата може да ги пренесе тие права и под кои услови. Кога националните регулаторни тела или други надлежни органи доделуваат права за користење на нумерациски ресурси за ограничен период, времетраењето на тој период е соодветно за засегнатата услуга во поглед на целта што се спроведува, имајќи ја предвид потребата да се обезбеди соодветен период на амортизација за инвестицијата. 3. Националните регулаторни тела или други надлежни органи донесуваат одлуки за доделување на правата за користење на нумерациски ресурси што е можно поскоро по приемот на комплетната апликација, а во рок од три недели за нумерациските ресурси наменети за специфични цели во рамки на националниот план за нумерација. Таквите одлуки се објавуваат. 4. Ако, по консултација со засегнатите страни во согласност со одредбите од член 23, националните регулаторни тела или други надлежни органи утврдиле дека правата за користење на нумерациски ресурси со исклучителна економска вредност треба да бидат доделени преку конкурентни или компаративни постапки за избор, националните регулаторни тела или други надлежни органи можат да го продолжат тринеделниот период од ставот 3 на овој член за најмногу три недели. 5. Националните регулаторни тела или други надлежни органи не го ограничуваат бројот на индивидуални права на користење што треба да се доделат, освен кога тоа е неопходно за да се обезбеди ефикасно користење на нумерациските ресурси. 6. Кога правата за користење на нумерациски ресурси го вклучуваат нивното вонтериторијално користење во Унијата во согласност со член 93(4), националните регулаторни тела или други надлежни органи треба да приложат конкретни услови за правата на користење за да обезбедат усогласеност со сите релевантни национални правила за заштита на потрошувачите и националното законодавство кое се однесува на користењето на нумерациските ресурси што се применуваат во земјите членки во кои се користат нумерациските ресурси. На барање на национално регулаторно тело или друг надлежен орган на земја членка во која се користат нумерациските ресурси, што покажа прекршување на релевантните правила за заштита на потрошувачите или на националното законодавство кое се однесува на користењето на нумерациските ресурси на засегнатата земја членка, националните регулаторни тела или други надлежни органи на земјата членка во која се доделени правата за користење на нумерациските ресурси ги исполнуваат			(1) Агенцијата може, по спроведена јавна расправа во согласност со членот 13 од овој закон, да донесе одлука со која ќе утврди нумерациски простор од Планот за нумерација со посебна економска вредност. (2) Агенцијата правото на користење на нумерацискиот простор од ставот (1) на овој член ќе го додели врз основа на претходно спроведена постапка на јавен тендер, Содржината, постапката, условите и роковите за спроведување на јавниот тендер, како и критериумите за избор од ставот (3) на овој член, се утврдуваат со одлука на Агенцијата. (3) Критериумите за избор, врз основа на кои Агенцијата ќе избере еден или повеќе понудувачи во постапката на јавниот тендер од ставот (2) на овој член, треба да се базираат на начелата на објективност, транспарентност, пропорционалност и недискриминација, при што особено треба да се имаат предвид регулаторните цели од членот 8 од овој закон. (4) Агенцијата, врз основа на критериумите за избор од ставот (3) на овој член, а по спроведеното оценување на сите примени понуди во постапката на јавниот тендер од ставот (2) на овој член, ќе донесе одлука; - за избор на еден или на повеќе најповолни понудувачи, во

условите утврдени во првиот став од овој став во согласност со член 30, вклучително, во посериозни случаи, со одземање на правото за вонтериторијално користење на нумерациските ресурси доделени на засегнатото претпријатие. БЕРЕК ја олеснува и координира размената на информации помеѓу надлежните органи на различните вклучени земји членки и обезбедува соодветна координација на работата помеѓу нив. 7. Овој член се применува, исто така, кога националните регулаторни тела или други надлежни органи им доделуваат права на користење на нумерациски ресурси на претпријатија, освен даватели на електронски комуникациски мрежи и услуги, во согласност со член 93(2).			зависност од расположливиот нумерациски простор, за кој е објавен јавниот тендер, или - за поништување на јавниот тендер, доколку ниту една понуда примена во постапката на јавниот тендер од ставот (2) на овој член не ги исполнува критериумите за избор од ставот (3) на овој член. (5) Одлуката за доделба на нумерацискиот простор од ставот (4) на овој член, Агенцијата ќе ја донесе во рокот утврден во новиот член (Решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви) став (2) од овој член, кој може да се продолжи за најмногу 21 ден. Рокот започнува да тече од денот на објавувањето на јавниот тендер. Предлог текст на новиот член: Решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви (1) Барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви кое ги содржи сите податоци во согласност со членот 151 од овој закон, се решаваат согласно редоследот на прием во Агенцијата, (2) Агенцијата ќе го усвои барањето од ставот (1) на овој член и ќе донесе решение за доделување на броеви и/или серии на броеви во рок од 15 дена, односно во рок од 21 дена од денот на приемот на целосното

			барање во случај на доделување на броеви и/или серии на броеви кои со Планот за нумерација се предвидени за посебни услуги, доколку се исполнети следните услови: - броевите и/или сериите на броеви од Планот за нумерација се за остварување на целите наведени во поднесеното барање; - броевите и/или сериите на броеви се расположливи. (3) Решението за доделување на броеви и/или серии на броеви од ставот (2) на овој член треба особено да содржи: 1) податоци за имателот на правото за користење на броеви и/или серии на броеви; 2) доделените броеви и/или серии на броеви и 3) условите за користење на броевите и/или сериите на броеви согласно со членот 153 од овој закон. 4) времетраење на користење на доделените броеви и/или серии на броеви, кое не може да биде пократко од една година. (4) Имателот на решението за доделување броеви и/или серии на броеви е должен да ја извести Агенцијата за секоја промена на податоците од ставот (1) точка 1 на овој член во рок од 30 дена од денот на настаната промена. (5) Агенцијата може да одбие барање за доделување на броеви и/или серии на броеви, доколку:

			а) барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви содржи неточни податоци; б) подносителот на барањето нема право да му се доделат броеви и/или серии на броеви согласно со овој закон; в) на подносителот на барањето веќе му е одземено решението за доделување на броеви и/или серии на броеви во последните пет години по службена должност и г) планираната употреба не го оправдува доделувањето на бараната количина или вид на броеви и/или серии на броеви.
<i>Член 95</i> Надоместоци за права на користење на нумерациски ресурси Земјите членки можат да им дозволат на националните регулаторни или други надлежни органи да наметнат надоместоци за правата на користење на нумерациски ресурси што ја рефлектираат потребата за обезбедување на оптимална употреба на тие ресурси. Земјите членки обезбедуваат дека таквите надоместоци се објективно оправдани, транспарентни, недискриминаторски и пропорционални со нивната намена, земајќи ги предвид целите утврдени во член 3.	Целосно е усогласен	Надоместок за користење на доделени броеви и/или серии на броеви Член 32 (1) Операторите на кои Агенцијата им има доделено броеви и/или серии на броеви плаќаат годишен надоместок на Агенцијата за користење на доделените броеви и/или серии на броеви. (2) Годишниот надоместок од ставот (1) на овој член се пресметува според критериумите утврдени врз основа на видот, намената и должината на броевите.	

		(3) Начинот на пресметка на годишниот надоместок од ставот (1) на овој член којшто треба да биде базиран на начелото на објективност и пропорционалност, се уредува со подзаконски акт донесен од Агенцијата. (4) Висината на годишниот надоместок од ставот (1) на овој член се изразува во бодови. Вредноста на бодот се утврдува со одлуката од членот 29 став (3) од овој закон. (5) Агенцијата може да го зголемува надоместокот од ставот (1) на овој член, утврден со одлуката од членот 29 став (3) од овој закон, но таквото зголемување не може да биде повисоко од индексот на пораст на цени во зоната на ЕУ одреден од Европската централна банка за претходната година. (6) Годишниот надоместок од ставот (1) на овој член се плаќа на сметка на Агенцијата за секоја тековна година однапред, почнувајќи од денот на доделувањето на броевите и/или сериите на броеви. (7) На операторот на кого му престанало правото за	

		користење на броевите и/или сериите на броеви заради пренесување на правото за користење на доделени броеви и/или серии на броеви согласно со членот 155 од овој закон, Агенцијата му го враќа делот од платениот годишен надоместок за користење на броеви и/или серии на броеви за оние месеци од календарската година во кои не се користат доделените броеви и/или серии на броеви, пресметан на начин што бројот на преостанатите цели месеци се помножува со една дванаесетина од платениот годишен надоместок. (8) Со исклучок на одредбата од ставот (1) на овој член операторите чии броеви се пренесени на друг оператор согласно со членот 116 од овој закон, за тие броеви не го плаќаат годишниот надоместок од ставот (1) на овој член. Годишниот надоместок го плаќа операторот на кого му се пренесени броевите. Агенцијата притоа ги користи податоците од централната база на податоци за пренесување на броеви согласно со	

		подзаконскиот акт од членот 116 од овој закон.	
<i>Член 96</i> Дежурни телефонски линии за пријавување на исчезнати деца и за помош на деца 1. Земјите членки им обезбедуваат на крајните корисници бесплатен пристап до дежурната телефонска линија за пријавување на исчезнати деца. Дежурната телефонска линија е достапна под бројот „116000“. 2. Земјите членки обезбедуваат дека крајните корисници со инвалидност имаат пристап до услугите дадени под бројот „116000“ во најголем можен степен. Мерките преземени за олеснување на пристапот на крајните корисници со инвалидност до овие услуги при патување во други земји членки, се заснова на усогласеност со релевантните стандарди или спецификации утврдени во согласност со член 39. 3. Земјите членки преземаат соодветни мерки за да обезбедат дека органот или претпријатието на кое му е доделено бројот „116000“ ги распределува потребните ресурси за раководење со дежурната телефонска линија. 4. Земјите членки и Комисијата обезбедуваат дека крајните корисници се соодветно информирани за постоењето и користењето на услугите дадени под бројот „116000“ и, кога е соодветно, бројот „116111“.	Целосно усогласен	Европски броеви за услуги со социјална вредност Член 119 (1) Сите оператори кои обезбедуваат започнување на повик до броеви од Планот за нумерација, согласно со овој закон се должни да овозможат воспоставување на сите повици кон броевите од серијата на броеви која започнува со бројот 116 и е наменета за услуги со посебна социјална вредност во ссогласност со Планот за нумерација, а особено кон бројот 116.000 кој е наменет за службата надлежна за пријавување на исчезнати деца. (2) Операторите од ставот (1) на овој член се должни во најголема можна мера на лицата со инвалидитет да им овозможат пристап кон броевите од серијата на броеви која започнува со бројот 116. (3) Агенцијата на соодветен и јавно достапен начин ги известува и запознава граѓаните за целта и начинот на користење на броевите за услуги со	

		социјална вредност од ставот (1) на овој член.	
<i>Член 97</i> Пристап до броеви и услуги 1. Кога е економски одржливо, освен онаму каде што т.н. крајниот корисник одбрал, од комерцијални причини, да го ограничи пристапот на повикувачи од одредени географски области, земјите членки обезбедуваат дека националните регулаторни тела или други надлежни органи ги преземаат сите неопходни чекори за да обезбедат дека крајните корисници ги имаат следниве можности: (а) да имаат пристап до и да користат услуги преку не-географски броеви во рамките на Унијата; и (б) да имаат пристап до сите броеви дадени во Унијата, без оглед на технологијата и уредите што ги користи операторот, вклучително и оние во националните планови за нумерација на земјите членки и универзалните меѓународни броеви за бесплатни телефонски повици (UIFN). 2. Земјите членки обезбедуваат дека националните регулаторни тела или други надлежни органи можат да бараат од давателите на јавни електронски комуникациски мрежи или јавни електронски комуникациски услуги да го блокираат пристапот до броеви или услуги во поединечни случаи, доколку се оправдани со измама или злоупотреба, и во такви случаи бараат од давателите на услуги за електронски комуникации да ги задржат соодветните приходи за интерконекција или други услуги.	Целосно усогласен	Пристап до броеви и услуги Член 118 (1) Меѓународни повици и повици до меѓународни телефонски услуги и меѓународни телефонски мрежи се остваруваат со користење на меѓународен префикс “00“ пред кодот на државата доделен од Меѓународната унија за телекомуникации (ITU) и националниот број од Планот за нумерација, согласно со овој закон. (2) Сите оператори кои обезбедуваат започнување на повик до броеви од Планот за нумерација, согласно со овој закон, кога е тоа технички и економски возможно и кога повиканиот претплатник поради комерцијални причини не го ограничил пристапот на повикувачи од одредени географски подрачја се должни на крајните корисници да им обезбедат: - пристап и користење на услуги со користење на	

		негеографски броеви, вклучително и на земјите членки во Европската унија и - пристап до сите броеви од Планот за нумерација, согласно со овој закон, без оглед на технологијата и уредите кои се користат од страна на операторот. (3) Операторите од ставот (2) на овој член можат на поединечна основа да го оневозможат пристапот до броевите или услугите кога постои оправдано сомнение за измама или злоупотреба. Во овој случај Агенцијата ќе донесе одлука со која на операторот ќе му нареди да го задржи соодветниот приход од интерконекција или од други услуги. (4) Операторите од ставот (2) на овој член се должни да им обезбедат на корисниците на услуги од други држави можност да имаат пристап до негеографските броеви од Планот за нумерација, согласно со овој закон, ако е тоа технички и економски возможно, освен во случаи кога повиканиот претплатник поради комерцијални причини го ограничил пристапот на	

		повикувачи од определени географски подрачја.	
НАСЛОВ III ПРАВА НА КРАЈНИ КОРИСНИЦИ <i>Член 98</i> Ослободување на одредени микро претпријатија Со исклучок на членовите 99 и 100, овој наслов не се применува на микро претпријатија кои обезбедуваат интерперсонални комуникациски услуги независни од број, освен ако не обезбедат и други услуги за електронски комуникации. Земјите членки обезбедуваат дека крајните корисници се информирани за изземањето наведено во првиот потстав пред да склучат договор со микро претпријатие што има корист од таквото изземање.	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член. Предлог текст на новиот член: Опфат на примена на законот во однос на правата на крајните корисници (1) Одредбите на оваа глава од Законот, не се применуваат на даватели на комуникациски услуги без нумерација помеѓу лица, кои се сметаат за микро претпријатија, согласно закон, освен во случаи кога истите обезбедуваат и други јавни електронски комуникациски услуги. (2) Давател на комуникациски услуги од ставот (1) на овој член е должен, пред склучување на договор со краен корисник, писмено да го извести крајниот корисник за исклучокот од ставот (1) на овој член.
<i>Член 99</i> Недискриминација Давателите на електронски комуникациски мрежи или услуги не применуваат различни побарувања или општи услови за пристап или употреба на мрежи или услуги за крајните корисници од причини поврзани со националноста, местото на живеење или местото на работа на крајниот корисник, освен ако постојат објективни причини за нивниот различен третман.	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член (Недискриминација) според кој оператор на електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смее на крајните корисници да им применува различни услови на обезбедување, пристап или користење на електронските комуникациски мрежи и/или услуги, а кои се однесуваат на националноста, местото на живеење

			или местото на работа на крајниот корисник, освен во случај на постоење на објективни причини за нивен различен третман. Предлог текст на новиот член: Недискриминација Оператор на електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смее на крајните корисници да им применува различни услови на обезбедување, пристап или користење на електронските комуникациски мрежи и/или услуги, а кои се однесуваат на националноста, местото на живеење или местото на работа на крајниот корисник, освен во случај на постоење на објективни причини за нивен различен третман.
<i>Член 100</i> Гаранции за фундаментални права 1. Националните мерки за пристап на крајните корисници до или користењето на услугите и апликациите преку електронски комуникациски мрежи ја почитуваат Повелбата за фундаментални права на Унијата („Повелбата“) и општите принципи на правото на Унијата. 2. Сите мерки во врска со пристапот на крајните корисници или нивното користење на услуги и апликации преку електронски комуникациски мрежи што водат до ограничувања во остварувањето на правата или слободите признати со Повелбата, мора да бидат наметнати само доколку тие се предвидени со закон и ги почитуваат овие права и слободи, доколку тие се пропорционални, неопходни и суштински во согласност со целите од општ интерес признати со закон на Унијата или потребата да се заштитат правата и слободите на другите во согласност со член 52(1) од Повелбата и со општите принципи на правото на Унијата, вклучително и право на ефективен правен лек и на правично судење. Според тоа, овие мерки треба да се преземат само со соодветно	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член (Заштита на основните права на крајните корисници) со кој се регулира ограничување на пристапот на крајните корисници или нивното користење на услуги и апликации преку јавните електронски комуникациски мрежи само врз основа на судска одлука или во случаи утврдени со посебен закон. Предлог текст на новиот член: Заштита на основните права на крајните корисници

почитување на принципот на презумција на невиност и право на приватност. Се гарантира претходна, фер и непристрасна постапка, вклучително и правото да се сослуша лицето или засегнатите лица, во зависност од потребата за соодветни услови и правила на постапување во соодветно оправдани итни состојби во согласност со Повелбата.			(1) Пристапот на крајните корисници или нивното користење на услуги и апликации преку јавните електронски комуникациски мрежи може да се ограничи само врз основа на судска одлука или во случаи утврдени со посебен закон. (2) Одредбата од ставот (1) на овој член не се однесува на правото на операторот да го ограничи пристапот до и користењето на услуги и апликации под услови утврдени со овој закон.
<i>Член 101</i> Ниво на усогласување 1. Земјите членки не смеат да ги задржуваат или воведуваат одредбите во националното законодавство за заштита на крајните корисници што отстапуваат од членовите од 102 до 115, вклучително и построги или поблаги одредби, за да обезбедат различно ниво на заштита, освен ако не е поинаку предвидено во овој наслов. 2. До 21 декември 2021 година, земјите членки можат да продолжат со примена на построги национални одредби за заштита на потрошувачите, кои се разликуваат од оние утврдени во членовите од 102 до 115, под услов тие одредби да бидат во сила на 20 декември 2018 година и дека сите ограничувања за функционирањето на внатрешниот пазар кои произлегуваат од нивното спроведување се пропорционални на целта на заштитата на потрошувачите. Земјите членки ја известуваат Комисијата до 21 декември 2019 година за сите национални одредби кои треба да се применуваат во согласност со овој став.	Не е релевантен		
<i>Член 102</i> Барања за информации за договор 1. Пред потрошувачот да биде обврзан со договор или која било соодветна понуда, давателите на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен услугите за пренос што се користат за	Не е усогласен		Потребно е да се воведат два нови члена во Глава тринаесет-Правата на крајните корисници: член (Договор помеѓу оператор и краен корисник) и член (Информации потребни за

давање услуги од машина до машина, треба да ги обезбедат потребните информации согласно членовите 5 и 6 од Директивата 2011/83/ЕУ и, како и информациите дадени во Анекс VIII кон оваа директива, доколку тие информации се однесуваат на услугата што тие ја обезбедуваат. Информациите се даваат на јасен и разбирлив начин на траен медиум, како што е дефинирано во член точка (10) од член 2 од Директивата 2011/83/ЕУ или, доколку одредбата за траен медиум не е изводлива, во документ достапен од давателот на услуги што лесно може да се преземе. Давателот треба експлицитно да го привлече вниманието на корисникот кон достапноста на овој документ и важноста за преземање на документот за цели на документација, идна референца и непроменета репродукција. Информациите, по барање, ќе бидат дадени во достапен формат за крајните корисници со инвалидност, во согласност со законот на Унијата, со кој се усогласуваат барањата за достапност на производи и услуги. 2. Информациите наведени во ставовите 1, 3 и 5, исто така, ќе бидат достапни за крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали претпријатија или непрофитни организации, освен ако тие експлицитно се согласиле да се откажат од сите или од делови од тие одредби. 3. Давателите на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен услугите за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина, ќе им обезбедат на потрошувачите концизно и лесно читливо резиме на договорот. Ова резиме ги содржи главните елементи на барањата за информации во согласност со став 1. Овие главни елементи вклучуваат најмалку: (а) име, адреса и информации за контакт на давателот на услугата и, доколку се различни, информации за контакт за какви било поплаки; (б) главни карактеристики на секоја понудена услуга; (в) соодветни цени за активирање на услугата за електронски комуникации и сите трошоци што се повторуваат или се поврзани со потрошувачката, кога услугата е обезбедена за директна парична исплата; (г) времетраење на договорот и условите за негово обновување и раскинување; (д) степенот до кој производите и услугите се наменети за крајни корисници со инвалидност; (ѓ) во врска со услугите за пристап до интернет, резиме на информациите потребни според точки (г) и (д) од член 4(1) од Регулацијата (ЕУ) 2015/2120. До 21 декември 2019 година, Комисијата, по консултација со БЕРЕК, донесува акти за спроведување со кои се утврдува образец за резиме на			склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник). Договорите што операторите ги склучуваат со крајните корисници се важна алатка за обезбедување на транспарентност и правна сигурност за крајните корисници. Затоа со измените во оваа Глава посебен акцент се става на обврската на операторите на јавно достапни комуникациски услуги, со исклучок на услугите за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина, да на јасен и разбирлив начин преку медиум или во документ кој е лесно достапен и едноставен за електронско преземање, пред склучување на договорот да го обезбедат крајниот корисник со сите потребни информации, особено за: главните карактеристики на секоја понудена услуга, минималното ниво на квалитет на понудената услуга, информации за цената, информации за времетраењето на договорот, условите за негово продолжување и раскинување, како и можните надоместоци во случај на раскинување на договорот. Предлог текст на новите членови: Договор помеѓу оператор и краен корисник (1) Правата и обврските помеѓу оператор на јавно достапни електронски комуникациски услуги

договорот што ќе се користи од давателите на услуги за да ги исполнат своите обврски од овој став. Овие акти за спроведување се донесуваат во согласност со постапката за испитување наведена во член 118(4). Давателите на услуги што подлежат на обврските од став 1, соодветно ќе го пополнат овој образец за резиме на договорот со потребните информации и бесплатно го доставуваат резимето на договорот за потрошувачите пред склучувањето договори, вклучително и договори за далечина. Доколку од технички причини не е можно да се обезбеди резиме на договорот во тој момент, тој ќе се обезбеди последователно и без непотребно одложување, а договорот ќе стане валиден веднаш штом крајниот корисник ќе ја потврди својата согласност по приемот на резимето на договорот. 4. Информациите наведени во ставовите 1 и 3 претставуваат составен дел на договорот и нема да бидат изменети, освен ако страните во договорот изречно не се согласат поинаку. 5. Кога услугите за пристап до интернет или јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги се наплатуваат врз основа на времетраењето или обемот на потрошувачката, нивните даватели на услуги им нудат на потрошувачите можност да ја следат и контролираат употребата на секоја од овие услуги. Оваа можност вклучува пристап до навремени информации за нивото на потрошувачка на услуги вклучени во тарифниот план. Особено, давателите на услуги ги известуваат потрошувачите пред да го достигнат ограничувањето утврдено однапред од надлежните органи, доколку е соодветно, во координација со националните регулаторни тела вклучени во нивниот тарифен план и кога услугата вклучена во нивниот тарифен план е целосно искористена. 6. Земјите членки можат да ги задржат или воведат одредбите во своето национално законодавство со кои на давателите на услуги им се овозможува да обезбедат дополнителни информации за нивото на потрошувачка и одредби за привремено спречување на понатамошна употреба на соодветната услуга во случај на надминување на финансиската или квантитативната граница утврдена од надлежниот орган. 7. Земјите членки сè уште можат да задржат или да воведат одредби во нивното национално законодавство во врска со аспектите што не се опфатени со овој член, особено со цел да одговорат на нови ситуации.			и краен корисник на тие услуги се уредуваат со нивен меѓусебен договор. Договорот мора да содржи одредби кои се утврдени со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите, како и со други посебни прописи. (2) Операторот од ставот (1) на овој член е должен на крајните корисници да им обезбеди целосен и лесно разбирлив договор кој треба најмалку да ги содржи следните информации: - име, адреса и податоци за контакт на операторот, како и податоци за контакт за поднесување на приговори; - главните карактеристики на секоја договорена услуга; - доколку услугата се обезбедува со директна парична исплата, целокупната цена на услугата која опфаќа цена за активирање на услугата, основната цена, сите дополнителни надоместоци и попусти и нивното време траење, како и цената поврзана со потрошувачката; - времетраење на договорот, како и условите за раскинување и продолжување како и склучување на нов договор; - нивото на достапност на производите и на услугите за крајните корисници со инвалидитет; - за услугата на пристап до интернет, содржината на информациите утврдени во новиот

			член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник) став (5) од овој закон. (3) Одредбите од новиот член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник) ставови (1) и (2) на овој член се составен дел на договорот и истите не се менуваат, освен во случај кога договорните страни поинаку ќе се договорат. (4) Договорот се смета за склучен во моментот на потпишување на договорот од двете страни. (5) Доколку услугата за пристап до интернет или јавно достапната комуникациска услуга помеѓу лица, се наплатува врз основа на времетраењето или количината на потрошувачката, операторот кој ги обезбедува тие услуги е должен на крајните корисници да им овозможи следење и контрола на користењето на секоја од договорените услуги, вклучувајќи го и пристапот до навремени информации за нивото на потрошувачка на договорените услуги. Операторот е должен да го извести крајниот корисник пред истиот да го достигне ограничувањето во однос на времетраењето или количината на потрошувачката. (6) Обврската на операторот од ставот (5) на овој член за обезбедување на дополнителни информации за нивото на

			потрошувачката на договорените услуги, како и одредбите за привремено ограничување на натамошното користење на услугите во случај на надминување на финансиска или квантитативна граница, поблиску се пропишуваат со правилникот од новиот член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник) од овој закон. Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник (1) Операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги е должен, на јасен и разбирлив начин, пред склучување на договор, на крајниот корисник да му ги обезбеди сите информации во согласност со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите, како и информациите од ставовите (2), (3), (4) и (5) на овој член. (2) Информациите кои операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен услугите за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина се должни да ги обезбедат се: - главните карактеристики на секоја понудена услуга, минимално ниво на квалитет на понудената услуга, освен услугите за пристап до

			интернет, како и специфични параметри за квалитет; -информации за цената, соодветните цени за активирање на понудената услуга и за какви било други надоместоци поврзани со обезбедувањето на услугата; - информации за времетраењето на договорот и условите за продолжување и раскинување на договорот, вклучително и можните надоместоци во случај на раскинување на договорот; - сите механизми за надомест и поврат на парични средства; - активности што може да ги преземе операторот како одговор на безбедносни инциденти, закани или ранливости. (3) Информациите кои операторите на услуги за пристап до интернет и јавно достапните услуги за комуникација помеѓу лица, кои покрај информациите утврдени во ставот (2) на овој член, се должни да ги обезбедат се: - главните карактеристики на секоја обезбедена услуга; - информациите за цената, соодветните цени за активирање на понудената услуга и за какви било други надоместоци поврзани со обезбедувањето на услугата; - информации за времетраење на договор за пакет на услуги и условите за продолжување и раскинување на договорот, како и условите за раскинување на пакетот или на неговите елементи;

			- информации за тоа кои лични податоци ќе се користат пред почетокот на обезбедувањето на услугата или ќе се соберат во контекст на обезбедување на услугата; - детали за производите и услугите наменети за крајните корисници со инвалидитет како и на начинот за ажурирања на овие информации; - начин на водење постапки за решавање спорови. (4) Информациите кои операторите на јавно достапни услуги за комуникација помеѓу лица, кои користат нумерација, покрај информациите утврдени во ставовите (2) и (3) на овој член, се должни да ги обезбедат, се: - сите ограничувања во пристапот до услуги за итни служби или информации за локацијата на повикувачот; - правото на крајниот корисник да избере дали неговите лични податоци и кои од истите ќе бидат вклучени во именик. (5) Информации кои операторите на услуги за пристап до интернет, покрај информациите утврдени во ставовите (2) и (3) на овој член, се должни да ги обезбедат со цел да се обезбеди пристап до отворен интернет (open internet access). (6) Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон подетално ќе ги пропише информациите утврдени со овој член од законот.

			(7) Информациите од ставот (1) на овој член мора да бидат јасни и разбирливи и достапни на траен медиум или ако не е можна достапност на траен медиум, во документ кој е лесно достапен и едноставен за електронско преземање. Операторот е должен да му укаже на крајниот корисник за важноста од електронското преземање на документот. (8) На барање на краен корисник со инвалидитет, операторот од ставот (1) на овој член е должен информациите од ставот (1) на овој член да ги обезбеди во соодветна форма, во согласност со одредбите на правилникот од членот 113 од овој закон. (9) Операторот од ставот (1) на овој член не смее да го условува крајниот корисник да склучи договор за јавно комуникациска услуга, вклучително и за приклучок на јавна комуникациска мрежа со склучување на договор за било која друга јавна комуникациска услуга или за купување на терминална опрема.
<i>Член 103</i> Транспарентност, споредување на понуди и објавување на информации 1. Надлежните органи, доколку е соодветно, во координација со националните регулаторни тела, обезбедуваат дека, доколку давателите на услуги за пристап до интернет или јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги, обезбедуваат дека овие услуги подлежат на одредени услови, информациите дадени во Анекс IX, се објавени на јасен начин, сеопфатен и машински читлив формат и формат достапен за крајните корисници со инвалидност во согласност со правото на Унијата,	Делумно усогласен	Транспарентност и објавување на информации Член 108 (1) Операторите се должни да објавуваат транспарентни, споредливи, соодветни и ажурирани информации за	Во насока на целосна усогласеност со Директивата потребни се измени и дополнувања во насловот и содржината на овој член. Предлог текст за измени на членот: Транспарентност, споредување на понуди и објавување на информации

кое ги усогласува барањата за пристапност на производи и услуги, од сите такви даватели на услуги или од надлежниот орган во координација, кога е соодветно, со националното регулаторно тело. Таквите информации редовно се ажурираат. Надлежните органи можат, кога е соодветно, во координација со националните регулаторни тела, да утврдат дополнителни услови за формата со која ќе се објавуваат овие информации. Информациите се објавуваат на барање на надлежните органи и, кога е соодветно, на националните регулаторни тела пред нивното објавување. 2. Надлежните органи, доколку е соодветно, во координација со националните регулаторни тела, обезбедуваат дека крајните корисници имаат бесплатен пристап до најмалку една независна алатка за споредба, која им овозможува да ги споредуваат и оценуваат различните услуги за пристап до интернет и јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги базирани на броеви и, доколку е применливо, јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги без број, во врска со: (а) цени и тарифи за услугите што се обезбедуваат од повторливи или директни парични плаќања засновани на потрошувачка; и (б) квалитет на извршување на услугата, доколку се понуди минимален квалитет на услугата или од претпријатието се бара да ги објави таквите информации според член 104. 3. Алатката за споредување наведена во став 2 мора: (а) да биде оперативно независна од давателите на такви услуги, со што ќе се обезбеди дека овие даватели на услуги се третираат подеднакво во резултатите од пребарувањето; (б) јасно да ги идентификува сопствениците и операторите на алатки за споредување; (в) да содржи јасни и објективни критериуми на кои треба да се заснова споредбата; (г) да користи едноставен и недвосмислен јазик; (д) да обезбедува точни и ажурирани информации и да го наведува времето на последното ажурирање; (е) да биде достапна за секој давател на услуги за пристап до интернет или јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги преку обезбедување на релевантни информации и вклучување широк спектар на понуди што опфаќа значителен дел од пазарот, и кога доставените информации не обезбедуваат целосен преглед на пазарот, јасна изјава за тој ефект, пред да се прикажат резултатите;	применливите цени и тарифи, за сите надоместоци во случај на раскинување на договорот од членот 107 став (1) од овој закон, како и информации за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги што ги обезбедуваат. Таквите информации се објавуваат во јасна, разбирлива и лесно достапна форма. (2) Агенцијата со подзаконски акт подетално ги пропишува видот и содржината на податоците од ставот (1) на овој член кои операторите се должни да ги објават. (3) Подзаконскиот акт од ставот (2) на овој член особено треба да содржи: - информации за применливите тарифи за броеви од Планот за нумерација или услуги со додадена вредност согласно со членот 113 од овој закон, - информации за секоја промена во однос на пристапот до службите за итни повици или информации за локацијата на лицето кое го врши повикот, во врска со услугата за која е склучен	(1) Оператор кој обезбедува услуга на пристап до интернет или на јавно достапна комуникациска услуга помеѓу лица е должен на јасен, целосен и машински читлив начин како и во форма достапна на потрошувачите со инвалидитет, да ги објави своите општи услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги што ги обезбедува, а кои треба да ги содржат податоците од ставот (2) на овој член. (2) Операторот од ставот (1) на овој член е должен јавно да ги објави следните податоци: 1) податоци за контакт на операторот 2) опис на понудените услуги - Опсег на понудените услуги и главните карактеристики на секоја понудена услуга, вклучувајќи ги и минималните нивоа на квалитет на услугата и сите ограничувања наметнати од страна на операторот во однос на користењето на терминалната опрема. - Цени, односно тарифи на понудените услуги, - Понудените послепродажни услуги, како услуги за одржување и помош на крајните корисници и нивните податоци за контакт. - времетраење на договорот, надоместоци што се наплаќаат во случај на предвремено раскинување на договорот, права поврзани со раскинување на услуги во пакет или

(е) да обезбеди ефективна постапка за известување за неточни информации; (ж) да вклучува можност за споредување на цените, тарифите и квалитетот на услугите што се обезбедуваат помеѓу достапните понуди на потрошувачите и, доколку тоа го бараат земјите членки, помеѓу тие понуди и стандардните понуди јавно достапни за другите крајни корисници. Алатките за споредување што ги исполнуваат барањата од (а) до (ж), на барање на давателот на алатки, се овластени од надлежните органи, доколку е соодветно, во координација со националните регулаторни тела. Трети страни имаат право да користат, бесплатно и во отворени формати на податоци, информации објавени од давателите на услуги за пристап до интернет или јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги, за целите на ставање на располагање на такви независни алатки за споредување. 4. Земјите членки може да бараат од давателите на услуги за пристап до интернет или јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги со број, или и двете, да ги шират информациите од јавен интерес бесплатно до постојните и новите крајни корисници, доколку е соодветно, преку средства што обично се користат во комуникација со крајните корисници. Во овој случај, овие информации од јавен интерес ќе бидат доставени од соодветните јавни органи во стандардизиран формат и опфаќаат, меѓу другото, следниве теми: (а) најчестите начини на користење на услуги за пристап до интернет и јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги засновани на број за вклучување во незаконски активности или ширење на штетна содржина, особено кога тоа може да влијае на правата и слободите на другите, вклучително и кршење на правата на заштита на податоци, авторско право и сродни права и нивни правни последици; и (б) средства за заштита од ризици за лична безбедност, приватност и лични податоци при користење на услуги за пристап до интернет и јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги засновани на број.		договорот од членот 107 став (1) од овој закон, - информации за секоја промена на условите кои го ограничуваат пристапот и/или користењето на услуги и апликации, согласно со закон, - информации за кои било процедури утврдени од операторот за мерење и обликување на сообраќајот со цел да се избегне оптоварување или преоптоварување на мрежната поврзаност, како и информации за тоа како овие процедури би влијаеле на квалитетот на услугата, - информации за претплатниците нивните лични податоци да бидат вклучени во телефонски именици и телефонски служби за информации и - редовни информации за претплатниците со инвалидитет за производите и услугите наменети за нив. (4) Подзаконскиот акт од ставот (2) на овој член треба да содржи и информации кои операторите им ги доставуваат на своите претплатници преку истите средства како оние кои вообичаено се користат за комуникација со	елементи на истите, како и постапки и надоместоци поврзани со преносливост на броеви; - доколку операторот обезбедува комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација, информации за пристап до услугите за итни повици и за локацијата на повикувачот. Доклку се работи за давател на комуникациски услуги помеѓу лица, кои не користат нумерација, информации за можноста за пристап до итни повици; - податоци за производи и услуги, наменети за крајни корисници со инвалидитет. 3) Постапки за решавање на спорови. (3) Агенцијата со подзаконски акт подетално го пропишува видост и содржината на податоците од ставот (2) на овој член, како и начинот на нивното објавување. (4) Операторот од ставот (1) на овој член е должен општите услови кои ги содржат податоците од ставот (2) на овој член како и сите нивни измени, да и ги достави на Агенцијата, на одобрување, најмалку осум дена пред нивното објавување. Агенцијата е должна да ги одобри податоците во рок од пет дена од денот на приемот на истите. Доколку Агенцијата утврди дека предложените податоци не се во согласност со одредбите од овој закон или актот од ставот (3) на овој член, ќе донесе одлука со која го

		претплатниците, а кои може да бидат обезбедени од соодветните јавни органи во стандардизирана форма и се однесуваат на: - најчесто употребувани начини на користење на електронски комуникациски услуги за извршување на незаконски активности или ширење на штетна содржина, особено кога тоа може да влијае на правата и слободите на други лица, вклучувајќи кршење на авторското право и сродните права и правните последици од нив и - начини за заштита од ризици по личната безбедност, приватноста и личните податоци при користењето на електронски комуникациски услуги. (5) Агенцијата на својата веб страница објавува споредливи информации со кои ќе им овозможи на крајните корисници и потрошувачите да направат самостојна проценка за слободен избор на комуникациски услуги врз основа на квалитетот и цените на услугите. (6) Во подзаконскиот акт од ставот (2) на овој член се	задолжи операторот истите да ги усогласи во рок од пет дена од денот на приемот на одлуката. (5) Агенцијата преку својата веб страна ќе им овозможи на крајните корисници пристап до независна алатка за споредба, која им овозможува да ги споредат и оценат различните услуги за пристап до интернет и јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација како и доколку е тоа применливо и на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, кои не користат нумерација, а во врска со: (6) Цените, односно тарифите на услугите (7) квалитетот на услугите, доколку е понуден минимален квалитет на услугата или од операторот се бара да ги објави тие податоци, врз основа на членот 113 од овој закон. (6)Алатката за споредба од ставот (5) на овој член треба: (8) да биде оперативна независна од операторите, односно давателите на такви услуги, (9) јасно да ги идентификува нејзините сопственици и управувачи; (10) да содржи јасни и објективни критериуми врз основа на кои треба да се заснова споредбата; (11) да користи едноставен и недвосмислен јазик;

		утврдува и видот и содржината на податоците што ќе ги објавува Агенцијата согласно со ставот (5) на овој член. (7) Достапноста до податоците од ставовите (1) и (5) на овој член и нивното користење е бесплатно и слободно за јавноста.	(12) да обезбедува точни и ажурирани информации и да го наведува времето на последното ажурирање; (13) да биде достапна за секој оператор што обезбедува услуги за пристап до интернет или јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, преку обезбедување на релевантни информации и вклучување широк спектар на понуди што опфаќа значителен дел од пазарот, и кога доставените информации не обезбедуваат целосен преглед на пазарот, јасна изјава за тој ефект, пред да се прикажат резултатите; (14) да обезбеди ефективна постапка за известување за неточни информации; (15) да вклучува можност за споредување на понудите за цените, тарифите и квалитетот на услугите што се обезбедуваат за потрошувачите и за другите крајни корисници. (7) Операторите кои обезбедуваат услуга на пристап до интернет и/или на јавно достапна комуникациска услуга помеѓу лица, кои користат нумерација се должни, без надоместок да дистрибуираат, односно пренесат информации од јавен интерес, до постојните и новите крајни корисници преку средства што обично се користат во комуникација со крајните корисници. Овие информации од јавен интерес се доставуваат од

			соодветните јавни институции во стандардизиран формат и ги опфаќаат, меѓу другото, следниве теми: (16) користење на услуги за пристап до интернет и јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација, за незаконски активности или ширење на штетна содржина, особено кога тоа може да влијае на правата и слободите на другите, вклучително и кршење на правата на заштита на податоци, авторско право и сродни права и нивни правни последици; и (17) начин за заштита од ризици за личната безбедност, приватноста и личните податоци при користење на услуги за пристап до интернет и јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација.
<i>Член 104</i> Квалитет на услугата поврзана со услугите за пристап до интернет и јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги 1. Националните регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, може да побараат од давателите на услуги за пристап до интернет и јавно достапните интерперсонални комуникациски услуги да објават сеопфатни, споредливи, сигурни, лесно употребливи и ажурирани информации на нивните услуги до крајните корисници, до степен до кој се контролираат барем некои елементи на мрежата, директно или врз основа на договор за нивото на услугата и преземените мерки за да се обезбеди еднаквост на пристапот за крајните корисници со инвалидност. Националните регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, исто така може да побараат од давателите на јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги да ги информираат потрошувачите доколку квалитетот на услугите што ги	Делумно усогласен	Квалитет на универзалната услуга Член 103 (1) Агенцијата со подзаконскиот акт од членот 92 од овој закон го пропишува квалитетот на услугите опфатени со универзалната услуга, а особено параметрите за квалитет, нивните мерни вредности и начинот на нивно мерење, а може да утврди и дополнителни	Во насока на постигнување на целосна усогласеност со Директивата, потребно е во овој член да се воведат измени и дополнувања во насловот и содржината на текстот. Предлог текст на изменетиот член: Квалитет на услугата поврзана со услугите за пристап до интернет и јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица (1) Агенцијата може да го задолжи операторот на услугата за пристап

даваат, зависи од надворешни фактори, како што се контрола на преносот на сигналот или мрежно поврзување. Овие информации, на барање, ќе бидат доставени до националните регулаторни тела и, доколку е соодветно, на другите надлежни органи пред нејзиното објавување. Мерките за обезбедување на квалитет се во согласност со Регулативата (ЕУ) 2015/2120. 2. Националните регулаторни тела, во координација со другите надлежни органи, треба да ги прецизираат, водејќи максимално внимание на упатствата на БЕРЕК, параметрите за квалитет на услугата што се мери, применливите методи на мерење и содржината, формата и начинот на објавување на информациите, вклучително и можни механизми за сертификација на квалитет. Кога е соодветно, ќе се користат параметрите, дефинициите и методите на мерење утврдени во Анекс Х. До 21 јуни 2020 година, со цел да се придонесе за доследна примена на овој став и Анекс Х, БЕРЕК, по консултација со засегнатите страни и во тесна соработка со Комисијата, донесува упатства со детали за релевантните параметри за квалитет за услугата, вклучувајќи параметри релевантни за крајните корисници со инвалидност, применливите методи на мерење, содржината и формата за објавување на информации и механизмите за сертификација на квалитет.		параметри за квалитет на услугите за крајни корисници и потрошувачи со инвалидитет. (2) Давателите на универзална услуга се должни јавно да ги објавуваат податоците за квалитетот на услугите опфатени со универзалната услуга и истите да и ги достават на Агенцијата, согласно со ставот (3) на овој член. (3) Агенцијата со актот од ставот (1) на овој член ги пропишува и содржината, формата, начинот и периодичноста на објавување на податоците за квалитетот на услугите опфатени со универзалната услуга, со цел на крајните корисници и потрошувачи да им се обезбеди пристап до целосни, споредливи и разбирливи (user-friendly) информации, како и рокот и начинот на доставување на податоците до Агенцијата. (4) Агенцијата, во согласност со овој закон врши надзор на квалитетот на услугите опфатени со универзалната услуга. (5) Доколку Агенцијата основано се сомнева во вистинитоста на податоците од ставот (2) на	до интернет и/или на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, редовно да објавува целосни, споредливи, веродостојни и ажурирани податоци за квалитетот на услугите, до степен до кој барем одредени елементи на мрежата се наоѓаат под нивна контрола, директно или врз основа на договор за нивото на услугата и преземените мерки, како и податоци за преземените мерки за обезбедување еднаков пристап на крајните корисници со инвалидитет. (2) Агенцијата може да го задолжи операторот на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица да ги извести потрошувачите, во случај кога квалитетот на услугите што ги обезбедува зависи од надворешни фактори, како што е контролата на пренос на сигналот или мрежна поврзливост. (3) Податоците од ставот (1) на овој член, операторите се должни пред нивното објавување да и ги достават на Агенцијата, по нејзино барање. (4) Мерките за обезбедување на квалитет на услугите треба да се во согласност со стандардите и препораките на Европската унија за обезбедување на пристап до отворен интернет. (5) Параметрите за квалитет на услугата што се мери, применливите методи на мерење и содржината, формата и начинот на објавување на податоците, вклучително и можни механизми за сертификација на

		овој член, таа може по службена должност да спроведе постапка на ревизија преку независно друштво за ревизија на трошок на давателот на универзалната услуга. (6) Доколку давателите на универзална услуга не ги постигнат утврдените параметри за квалитет три пати последователно, Агенцијата може да започне постапка за отповикување на постојниот и да определи нов давател на универзална услуга.	квалитет, се пропишуваат со акт донесен од страна на Агенцијата,
<i>Член 105</i> Времетраење и раскинување на договорот 1. Земјите членки обезбедуваат дека условите и постапките за раскинување на договорот не претставуваат пречка за промена на давателот на услугата и дека договорите склучени помеѓу потрошувачите и давателите на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен интерперсоналните комуникациски услуги независни од број, и други преносни услуги што се користат за давање услуги од машина до машина, не предвидуваат период на обврски подолг од 24 месеци. Земјите членки можат да донесат или одржат одредби со кои се предвидени скратување на максималните периоди на договорна обврска. Овој став не се применува за времетраењето на договорот за плаќање на рати, кога потрошувачот се согласил со посебен договор да плаќа на рати, исклучително со цел воспоставување физичка врска, особено за мрежи со многу висок капацитет. Договорите за плаќање на рати за поставување на физичка врска не содржат терминална опрема, како што е рутер или модем, и не ги спречуваат потрошувачите да ги остварат своите права според овој член. 2. Став 1 се применува и за крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали претпријатија или непрофитни организации, освен ако тие експлицитно не се согласиле да се откажат од овие одредби.	Не е усогласен		Во насока на усогласување со Директивата, потребно е да се воведат нов член во Глава тринаесетта-Права на крајните корисници. според кој операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги не смее преку условите и правилата за раскинување на склучениот договор да му го ограничат правото на потрошувачот на промена на оператор. Задолжителното времетраење на склучениот договор помеѓу потрошувачот и операторот на јавно достапни комуникациски услуги кои не се комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација ниту се услуги за обезбедување пренос на податоци помеѓу машини, не може да биде подолго од две години. Операторите се должни да понудат и договори во

3. Кога со договор или национален закон се предвидува автоматско обновување на договор за определено време за електронски комуникациски услуги, освен интерперсонални комуникациски услуги независни од број и освен услуги за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина, земјите членки обезбедуваат дека, по таквото продолжение, крајните корисници имаат право да го раскинат договорот во кое било време со максимален рок на известување од еден месец утврден од земјите членки, и без трошоци, со исклучок на такси за примање на услугата за време на периодот на известување. Пред автоматското обновување на договорот, давателите на услуги ги известуваат крајните корисници на разбирлив и навремен начин и на траен медиум, за раскинување на договорната обврска и за начините на раскинување на договорот. Покрај тоа, давателите на услуги истовремено ги советуваат крајните корисници за најдобрите цени за нивните услуги. Давателите на услуги треба на крајните корисници да им дадат информации за најдобрите тарифи најмалку еднаш годишно. 4. Крајните корисници имаат право да го раскинат нивниот договор без дополнителни трошоци кога давателот на јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен интерперсоналните комуникациски услуги независни од број, ги известува за какви било предложени измени во договорните услови, освен кога предложените измени се исклучиво во интерес на крајниот корисник, имаат чисто административна природа и немаат негативно влијание врз крајниот корисник, или се директно наметнати од Унијата или националното законодавство. Давателите на услуги ги известуваат крајните корисници за какви било измени во условите на договорот во рок од најмалку еден месец пред нивното воведување, а во исто време ги известуваат за нивното право да го раскинат договорот без дополнителни трошоци ако не ги прифатат новите услови. Правото на раскинување на договорот се остварува во рок од еден месец по известувањето. Земјите членки можат да го продолжат овој период за три месеци. Земјите членки обезбедуваат дека информациите се дадени на јасен и разбирлив начин и на траен медиум. 5. Секое значајно, континуирано или често повторувачко несовапаѓање помеѓу реалните индикатори на електронска комуникациска услуга, освен услугата за пристап до интернет или интерперсонална комуникациска услуга независна од број и индикаторите наведени во договорот, се сметаат за основи за активирање на правните лекови што му се достапни на потрошувачот во согласност со националното			траење од една година. Со овој нов член се овозможува автоматско продолжување на договор за определено време за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги за што операторите се должни во рок од 30 дена пред автоматското продолжување на договорот, за тоа, да ги известат крајните корисници. Предлог текст на новиот член: Времетраење и раскинување на договорот (17) Операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги не смее преку условите и правилата за раскинување на склучениот договор да му го ограничат правото на потрошувачот на промена на оператор. (18) Задолжителното времетраење на склучениот договор помеѓу потрошувачот и операторот на јавно достапни комуникациски услуги кои не се комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација ниту се услуги за обезбедување пренос на податоци помеѓу машини, не може да биде подолго од две години. Операторите се должни да понудат и договори во траење од една година. (19) Се овозможува автоматско продолжување на договор за определено време за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги, освен за

законодавство, вклучително и правото на бесплатно раскинување на договорот. 6. Ако крајниот корисник има право да раскине договор за јавна електронска комуникациска услуга, освен интерперсонална комуникациска услуга независна од број, пред крајот на договорниот рок според договорот согласно оваа директива или други одредби од Унијата или националното законодавство, крајниот корисник не плаќа никаков надомест освен за задржаната субвенционирана терминална опрема. Ако крајниот корисник избере да ја задржи терминалната опрема опфатена со договорот во моментот на склучувањето, надоместокот што се плаќа не треба да ја надмине неговата <i>про рата темпорис</i> вредност договорена во моментот на склучување на договорот или преостанатиот дел од услугата, додека не истече договорот, во зависност од тоа кој од двата износи е помал. Земјите членки можат да утврдат други методи за пресметување на висината на надоместокот, под услов таквите методи да не резултираат во ниво на надоместок што го надминува оној што е пресметан во согласност со вториот потстав. Давателот на услуги ги отстранува сите услови во врска со употребата на терминалната опрема во други мрежи бесплатно во времето определено од земјите членки и најдоцна по исплатата на надоместокот. 7. Во однос на преносни услуги што се користат за услуги од машина до машина, правата наведени во ставовите 4 и 6 ги остваруваат само крајните корисници, кои се потрошувачи, микро претпријатија, мали претпријатија или непрофитни организации			комуникациските услуги помеѓу лица кои не користат нумерација и за услугите за пренос на податоци помеѓу машини, под услов крајните корисници да имаат право да го раскинат договорот во кое било време, без плаќање на било каков надоместок, со исклучок на надоместокот за обезбедените услуги за време на периодот на известување од ставот (4) на овој закон. (20) Операторите се должни во рок од 30 дена пред автоматското продолжување на договорот, за тоа, да ги известат крајните корисници на разбирлив начин и на траен медиум, односно носител на информација, за раскинување на договорот и за начините на раскинување на истиот. Покрај тоа, операторите, истовремено ги советуваат крајните корисници за најдобрите цени за нивните услуги. Операторите треба на крајните корисници да им дадат информации за најдобрите тарифи најмалку еднаш годишно. (21) Со исклучок на одредбите од ставовите (2) и (3) на овој член, за обезбедување на комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација или за услугите за пренос на податоци кои помеѓу машини, можат да се договорат поинакви правила во врска со задолжителното времетраење и продолжување на договорот.

			(22) Задолжителното времетраење на договорот од ставот (2) на овој член не се применува на времетраењето на договорот за плаќања на рати кога потрошувачот врз основа на посебен договор се согласил на плаќања на рати, исклучително за поставување на физичка врска и тоа, особено за мрежите со многу висок капацитет. Договорот за плаќање на рати за поставување на физичка врска не ја вклучува терминалната опрема, како што е рутер или модем, и не ги спречува потрошувачите во остварување на нивните права врз основа на овој член. (23) Операторот е должен најмалку 30 дена пред да ги измени условите од договорот, писмено или електронски , на јасен и разбирлив начин да го извести крајниот корисник за измената на истите, како и за неговото право за раскинување на договорот, без дополнителни трошоци, доколку истите не ги прифати. (24) Крајниот корисник има право да го раскине договорот без надоместок, како и право на поврат на неискористениот паричен износ, во рок од два месеци од денот на приемот на известувањето од ставот (7) на овој член, освен во случај, кога предложените измени на договорот се: (18) исклучително во корист на потрошувачот;

			(19) од административна природа и не влијаат штетно на потрошувачот; (20) директно се утврдени со прописи на Република Северна Македонија. (25) Доколку операторот не е во можност да ги исполни договорените обврски во согласност со договорените услови ,крајниот корисник има право да го раскине договорот, без надоместок, со исклучок на обврската за плаќање на обезбедените услуги до денот на раскинување на договорот, вклучувајќи ги и плаќањата за субвенционираната терминална опрема. (26) Операторите се должни да ги известат крајните корисници за измена или укинување на пакет на услуги или на други дополнителни услуги, по писмен или електронски пат, најмалку 30 дена пред намерата за тие измени или дополнувања и истовремено да им понудат друг пакет на услуги или други дополнителни услуги. Во тој случај на соодветен начин се применуваат одредбите од ставовите (7) и (8) на овој член. (27) Операторот кој има намера да го прекине обезбедувањето на своите услуги е должен за тоа најмалку 30 дена однапред, да ги известат своите крајни корисници , по писмен или електронски пат. (28) Доколку квалитетот на обезбедените услуги значително, постојано или често отстапува од

			договорениот квалитет, а не се однесува на услугата за пристап до интернет или на комуникациската услуга помеѓу лица кои не користат нумерација, крајниот корисник има право да го раскине договорот без плаќање на било каков надоместок за предвременно раскинување на договорот. (29) Крајниот корисник има право, во било кој момент да го раскине договорот. Со договорот се утврдува дека истиот може да се раскине пред истекот на задолжителното времетраење на договорот, доколку тоа го побара крајниот корисник или доколку операторот го раскине договорот заради вина на крајниот корисник. Во тој случај крајниот корисник е должен да го плати месечниот надоместок за остатокот на периодот од задолжителното времетраење на договорот или да плати надоместок во висина на попустите на производите и услугите кои ги остварил доколку плаќањето на тој надоместок е поповолен за крајниот корисник, со исклучок на случаите од ставот (8) на овој член. (30) Доколку крајниот корсник во случај на раскинување на договорот, ја задржува договорената терминална опрема која е во сопственост на операторот, висината на надоместокот за терминалната опрема не смее да ја надминува нејзината вредност договорена во моментот на склучување на

			договорот намалена за вредноста на користената опрема во согласност со прописите со кои се уредуваат методите на пресметка и дозволената стапка на амортизација. (31) Операторот е должен во моментот на склучување на договорот, без надомест, да ги отстрани сите ограничувања во врска со користењето на терминалната опрема во мрежите на други оператори, (32) Операторот е должен на барање на краен корисник на однапред платени услуги, по истекот на една година од купувањето на терминалната опрема, во рок од пет дена од денот на поднесувањето на барањето, да му овозможи користење на таа опрема во мрежите на другите оператори.
<i>Член 106</i> Промена на давателот на услуги и преносливост на броеви 1. Во случај на промена на давателот на услуги на пристап до интернет, засегнатите даватели на услуги треба да му обезбедат на крајниот корисник релевантни информации пред и за време на процесот на промена, со цел да се обезбеди континуитет на услугата за пристап до интернет, освен ако тоа не е технички изводливо. Новиот давател на услуги гарантира дека активирањето на услугата за пристап до интернет се одвива што е можно поскоро на датум и во рок што се изречно договорени со крајниот корисник. Заменетиот давател на услуги продолжува да ги обезбедува своите услуги за пристап до интернет под истите услови сè додека новиот давател на услуги не ги активира своите услуги за пристап до интернет. Прекинот на услугата за време на процесот на промена на давателот на услугата не смее да надмине еден работен ден. Националните регулаторни тела обезбедуваат ефикасност и поедноставување на процесот на промена на давателот на услуги на крајниот корисник.	Делумно усогласен	Преносливост на броеви Член 116 (1) Преносливоста на број е право на сите претплатници на јавни телефонски услуги (фиксни или мобилни) да го задржат бројот независно од операторот кој ја обезбедува услугата: - кога се работи за географски броеви на одредена локација и - кога се работи за негеографски броеви на која било локација.	Во насока на усогласување треба да се дополни овој член и неговиот наслов. Предлог текст за измени на членот: Промена на оператор и преносливост на број (1) Во случај на промена на оператор на услуга за пристап до интернет, постојниот и новиот оператор на крајниот корисник му обезбедуваат соодветни податоци, пред и во текот на постапката на промена и обезбедуваат непрекинато на услугите, освен во

2. Земјите членки обезбедуваат дека сите крајни корисници со броеви во националниот план за нумерација имаат право, на барање, да го задржат нивниот број независно од претпријатието што ја обезбедува услугата, во согласност со Дел В од Анекс VI. 3. Ако крајниот корисник го раскине договорот, земјите членки обезбедуваат дека крајниот корисник може да го задржи правото да пренесе број од националниот план за нумерација на друг давател на услуги во рок од најмалку еден месец по датумот на раскинување, освен ако крајниот корисник се откаже од тоа право. 4. Националните регулаторни тела обезбедуваат дека цените помеѓу давателите на услуги поврзани со обезбедување на преносливост на броеви се ориентирани кон трошоците и нема да се наметнуваат директни трошоци за крајните корисници. 5. Пренесувањето на броеви и нивно последователно активирање се врши што е можно поскоро на датумот што е изречно договорен со крајниот корисник. Во сите случаи, крајните корисници кои склучиле договор да пренесат број на нов давател на услуги, добиваат активирање на број во рок од еден работен ден од датумот договорен со крајниот корисник. Во случај на неуспех во процесот на пренесување, заменетиот давател на услуги треба да го реактивира бројот и поврзаните услуги на крајниот корисник сè додека пренесувањето не биде успешно. Претходниот давател на услуги продолжува да ги обезбедува своите услуги под истите услови сè додека не се активираат услугите на новиот давател на услуги. Во секој случај, прекиноот на услугата за време на промената на давателите на услуги и пренесување на броеви не смее да надмине еден работен ден. Операторите, чии пристапни мрежи или опрема се користат од заменетиот или новиот давател на услуги, или и двата, треба да обезбедат прекин на услугата што може да го одложи процесот на промена на давателите на услуги и пренесување. 6. Новиот давател на услуги го спроведува процесот на промена на давателот на услугата и пренесување на бројот утврден во ставовите 1 и 5, а новите и заменетите даватели на услуги соработуваат со добра волја. Тие ниту го одложуваат, ниту го злоупотребуваат процесот на промена на давателите на услуги и пренесување на броеви, ниту пак можат да пренесат броеви или да ги променат крајните корисници без нивно изјаснување. Договорите на крајниот корисник со давателот на пренесување се прекинуваат автоматски по завршувањето на процесот на промена на давателот на услугата.	(2) Сите оператори кои обезбедуваат јавни телефонски услуги (фиксни или мобилни), се обврзани да им овозможат на своите претплатници преносливост на броевите. (3) Броевите не се пренесуваат од јавните фиксни комуникациски мрежи во јавните мобилни комуникациски мрежи и обратно. (4) Пренесувањето на бројот и неговото активирање во мрежата на другиот оператор мора да се спроведе во најкраток можен рок. Прекинувањето на услугата во постапката на пренесување на бројот не смее да трае подолго од еден работен ден. (5) Операторот може за пренесување на броевите на друг оператор да им наплатува на операторите и на претплатниците или на операторите еднократна сума за покривање на трошоците за пренос на бројот. Еднократната сума за покривање на трошоците за пренос на бројот треба да биде предвидена во договорите за интерконекција, а директните (административни)	случај кога е тоа технички неизводливо. (2) Новиот оператор обезбедува дека во случаите од ставот (1) на овој член, активирањето на услугата за пристап до интернет ќе го овозможи во најкраток можен рок, односно на денот и во рокот кој е договорен со крајниот корисник. Постојниот оператор ќе го продолжи обезбедувањето на услугата пристап до интернет врз основа на истите услови се додека новиот оператор не ја активира својата услуга за пристап до интернет. (3) Прекиноот на обезбедувањето на услугата од ставот (1) на овој член, за време на постапката на промена на оператор не смее да трае подолго од еден работен ден. (4) Операторите на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација, вклучувајќи ги и услугите во мобилните електронски комуникациски мрежи, се должни на своите крајни корисници, на нивно барање, независно од промената на операторот да го задржат доделениот број и тоа: -на одредена локација, во случај на географски броеви -на било која локација во случај на негеографски броеви. (5) Обврската за овозможување на преносливост на број од ставот (4) на овој член не се однесува на

Националните регулаторни тела можат да утврдат детали за процесите за промена на давателите на услуги и преносливост на броеви, земајќи ги предвид националните одредби за договори и техничката изводливост, како и потребата од одржување на континуитетот на услугата на крајните корисници. Ова вклучува услов да се изврши далечинско пренесување, доколку е технички изводливо, освен ако не е поинаку побарано од крајниот корисник. Националните регулаторни тела исто така преземаат соодветни мерки за да обезбедат дека крајните корисници се соодветно информирани и заштитени за време на процесите на промена на давателите на услуги и пренесување на број и дека не се префрлаат на друг давател на услуги против нивната волја. Заменетите даватели на услуги им обезбедуваат на потрошувачите поврат на сите преостанати припејд услуги на нивно барање. Рефундирањето може да подлежи на такса само доколку е предвидено во договорот. Секоја таква такса е пропорционална и сразмерна со реалните трошоци направени од заменетиот давател на услуги во понудата на рефундирање. 7. Земјите членки утврдуваат правила за казни што се применуваат на давателот на услуги во случај на неисполнување на обврските утврдени во овој член, вклучително и одложување на постапката за пренесување број или злоупотреба на пренесување на број извршен од или во име на давателот на услугата. 8. Земјите членки утврдуваат правила за надоместок на крајните корисници од страна на нивните даватели на услуги на лесен и навремен начин во случај на непочитување на обврските утврдени во овој член, вклучително и во случај на одложување или злоупотреба на процесите за пренесување на броеви или промена на давателите на услуги, како и пропуштени состаноци за сервисирање и инсталирање. 9. Покрај информациите што се бараат во Анекс VIII, земјите членки обезбедуваат дека крајните корисници се соодветно информирани за постоењето на ова право на надоместок наведен во ставовите 7 и 8.		трошоци, доколку ги има, а се наплаќаат од претплатниците, не смеат да бидат дестимулирачки за користење на оваа услуга. Агенцијата може со одлука да ја утврди максималната еднократна сума што треба да биде предвидена во договорите за интерконекција. (6) Операторите се обврзани да ги сносат трошоците за адаптирање на нивните мрежи за да овозможат преносливост на броеви и трошоци за одржување на таквите средства. (7) Агенцијата со подзаконски акт подетално го пропишува спроведувањето на одредбите од овој член.	преносот на броеви помеѓу јавни комуникациски мрежи кои овозможуваат услуги на фиксна локација и мобилни електронски комуникациски мрежи. (6) Доколку крајниот корисник го раскине договорот, операторот на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација е должен да му овозможи на крајниот корисник право на пренос на број од Планот за нумерација на друг оператор во рок од 30 дена од денот на раскинувањето на договорот, освен во случај кога крајниот корисник ќе се откаже од тоа право. (7) Доколку е технички возможно, оператор може да овозможи пренос на број на далечина со цел промената на оператор да им се олесни на крајните корисници, освен доколку не е поинаку побарано од крајните корисници. (8) Одредбите за задолжителното времетраење на договорот не смеат да претставуваат ограничување или пречка на правото на пренос на број во мрежата на друг оператор. (9) Сите надоместоци кои се наплаќаат во постапката на пренос на број помеѓу операторите на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација треба да бидат базирани на трошоци, без било какви трошоци за крајните корисници. (10) Преносот на бројот и неговото вклучување во мрежата на другиот

			оператор мора да се спроведе во најкраток можен рок. Пренесениот број во мрежата на другиот оператор мора да се вклучи во рок од еден работен ден од датумот договорен со крајниот корисник. (11) Доколку бројот во постапката на неговиот пренос од ставот (10) на овој член не е пренесен, постоечкиот оператор е должен повторно да го вклучи бројот и поврзаните услуги на крајниот корисник се додека успешно не се пренесе бројот кај новиот оператор. Постоечкиот оператор е должен да продолжи да ги обезбедува своите услуги врз основа на истите услови се додека не се активираат услугите на новиот оператор. (12) Прекилот на обезбедување на услугите во текот на постапката на пренос од ставот (10) на овој член не смее да трае подолго од еден работен ден. (13) Постоечкиот и новиот оператор, во постапката на промена на оператор и пренос на број, меѓусебно соработуваат, со цел да се обезбеди дека во текот на постапката нема да има прекин на услугата, дека нема да се одолговлечи или злоупотреби постапката, нити пак да се пренесе број или да се промени крајниот корисник, без негова согласност, (14) Договорот помеѓу крајниот корисник и постоечкиот оператор автоматски се раскинува, штом ќе се заврши постапката на промена на

			оператор. Доклку крајниот корисник има склучен еден договор со постоечкиот оператор за повеќе услуги, тој договор автоматски се раскинува за услугите за кои е побаран пренос на бројот или промена на оператор, штом ќе се заврши постапката на промена на оператор. Во тој случај, постоечкиот оператор е должен да го извести крајниот корисник за неговите преостанати вклучени услуги, цените и условите врз основа на кои тие услуги продолжуваат да се обезбедуваат. (15) Начинот и условите за промена на оператор и преносливост на број, известувањата и заштитата на крајните корисници, правилата за надоместок кој операторите во случај на неисполнување на обврските утврдени со овој член им го плаќаат на крајните корисници, како и во случај на одлагање или пропуштање на роковите во постапката на промена на оператор и пренос на број или злоупотреба на постапката на промена на оператор или пренос на број, поблиску се пропишува со правилникот од новиот член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник) од овој закон.
<i>Член 107</i> Понуди во пакет 1. Ако пакетот на услуги или пакетот на услуги и терминална опрема што му се нудат на потрошувачот, вклучуваат барем услуга за пристап до интернет или јавно достапна интерперсонална комуникациска	Не е усогласен		Во насока на усогласување со Директивата, потребно е да се воведат нов член (Понуди во пакет) во Глава тринаесетта-Права на крајните корисници.

услуга заснована на број, се применуваат член 102(3), член 103(1), член 105 и член 106(1) за сите елементи на пакетот, вклучително и <i>мутатис мутандис</i> за оние елементи кои не се поинаку опфатени со тие одредби. 2. Кога, според законодавството на Унијата или националното законодавство во согласност со законодавството на Унијата, потрошувачот има право да го прекине кој било од елементите на пакетот, како што е наведено во став 1, пред крајот на договорниот период заради непостоење на сообразност со договорот или недостаток на испорака, земјите членки обезбедуваат дека потрошувачот има право да го раскине договорот во однос на сите елементи на пакетот. 3. Секоја претплата на какви било дополнителни услуги или терминална опрема обезбедена или дистрибуирана од истиот давател на услуги за пристап до интернет или на јавно достапна интерперсонална комуникациска услуга заснована на број, нема да го продолжи првичниот рок на договорот на кој се додаваат таквите услуги или терминална опрема, освен ако потрошувачот експлицитно се согласува поинаку кога се претплаќа на дополнителни услуги или терминална опрема. 4. Ставовите 1 и 3 се применуваат и за крајните корисници, кои се микро претпријатија, мали претпријатија или непрофитни организации, освен ако тие експлицитно не се согласиле да се откажат од сите или од дел од овие одредби. 5. Земјите членки исто така можат да го применат став 1 на други одредби утврдени во овој наслов.			Предлог текст на новиот член: Понуди во пакет Доколку оператор на своите потрошувачи им обезбедува пакет на услуги или пакет на услуги и терминална опрема кој најмалку ги содржи услугите на пристап до интернет или јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација, одредбите од новиот член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник) став (3), членот 108, новиот член (Времетраење и раскинување на договорот) и новиот член (Промена на оператор и преносливост на број) од овој закон се применуваат за сите елементи од пакетот, вклучувајќи ги на соодветен начин и елементите кои не се опфатени со тие одредби. (1) Доколку потрошувачот има право да го раскине договорот за било кој елемент од пакетот од ставот (1) на овој член пред истекот на задолжителното времетраење на договорот, поради неусогласеност со договорените или поради необезбедени услуги, потрошувачот има право да го раскине договорот за сите елементи на пакетот. (2) Секоја претплата на какви било дополнителни услуги или терминална опрема обезбедена или дистрибуирана од операторот на услугата за пристап до интернет или

			на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација, не смее да го продолжи првичното задолжително времетраење на договорот на кој се додаваат таквите услуги или терминална опрема, освен ако потрошувачот експлицитно се согласува поинаку кога се претплаќа на дополнителни услуги или терминална опрема.
<i>Член 108</i> Достапност на услуги Земјите членки ги преземаат сите неопходни мерки за да обезбедат, колку што е можно, достапност на говорни комуникациски услуги и услуги за пристап до интернет, обезбедени преку јавни електронски комуникациски мрежи, во случај на тежок дефект на мрежата или во случај на виша сила. Земјите членки обезбедуваат дека давателите на говорни комуникациски услуги ги преземаат сите неопходни мерки за да обезбедат непречен пристап до услуги за одговор при итни случаи и континуирано пренесување на сигнали до пошироката јавност.	Целосно усогласен	Привремено ограничување или прекин на пристап Член 115 (1) Операторите кои обезбедуваат пристап до јавна електронска комуникациска мрежа можат, без согласност на корисниците, привремено да го ограничат или прекинат пристапот до нивните услуги, доколку тоа е потребно заради реконструкција, модернизација, одржување или во случај на технички пречки или недостатоци во мрежата. (2) Операторите се должни да ја информираат Агенцијата и да ги известат корисниците за ограничувањата или прекините кои траат подолго од 30 минути:	Да се промени насловот на членот во “Достапност на услуги”.

		- најмалку 48 часа пред планираната реконструкција, модернизација или одржување или - колку што е можно побрзо, но не подолго од 48 часа, кај ограничувањата или прекините предизвикани од технички пречки или недостатоци во мрежата. (3) Операторите треба да ги преземат сите неопходни мерки, ограничувањата или прекините да траат што е можно пократко.	
<i>Член 109</i> Комуникации за итни повици и единствен европски број за итни повици 1. Земјите членки обезбедуваат дека сите крајни корисници на услугите наведени во став 2, вклучително и корисници на јавни телефонски говорници, имаат можност за бесплатен пристап до службите за итни повици преку комуникации за итни повици, со користење на единствениот европски број за итни повици „112“ и кој било национален број за итни повици утврден од земјите членки. Земјите членки промовираат пристап до услуги за итни повици преку единствен европски број за итни повици „112“ од јавно достапни електронски комуникациски мрежи, кои овозможуваат да се прават повици до јавните мрежи, особено кога претпријатието одговорно за таа мрежа не обезбеди алтернативен и лесен пристап до службата за итни повици. 2. Земјите членки, по консултација со националните регулаторни тела и службите за итни повици и давателите на електронски комуникациски услуги, обезбедуваат дека давателите на јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги засновани на број, кога таквите услуги им овозможуваат на крајните корисници да остваруваат повици до број во национален или меѓународен план за нумерација, обезбедуваат	Делумно усогласен	Броеви на служби за итни повици и единствен европски број за итни повици Член 117 (1) Сите оператори кои обезбедуваат започнување на повик до броеви од Планот за нумерација, согласно со овој закон се обврзани на корисниците на овие услуги, вклучително и на крајните корисници на јавни телефонски говорници да им обезбедат можност на бесплатен пристап до броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици “112“.	Во насока на целосно усогласување со Директивата потребно е да се направат измени и дополнувања на овој член. Првенствено да се промени насловот на членот во “Комуникации за итни повици и единствен европски број за итни повици“. Предлог текст за измени на членот: Комуникации за итни повици и единствен европски број за итни повици (1) Операторите на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација се должни да им овозможат на своите потрошувачи како и на потршувачите на јавни телефонски говорници, пристап до броевите на

пристап до итни услуги преку комуникации за итни повици до најсоодветната ПСАП. 3. Земјите членки обезбедуваат дека сите комуникации за итни случаи до единствениот европски број за итни повици „112“ се соодветно одговорени и постапувани на начин што е најсоодветен за националната организација на системот за итни повици. На ваквите комуникации за итни повици мора да се одговори и мора да се постапува барем со иста брзина и ефикасност како комуникациите за итни повици на националните броеви за итни повици, доколку тие продолжат да се користат. 4. До 21 декември 2020 година и потоа на секои две години, Комисијата поднесува извештај до Европскиот парламент и Советот за ефективност на спроведувањето на единствениот европски повик за итни повици „112“. 5. Земјите членки обезбедуваат дека крајните корисници со инвалидност имаат пристап до услуги за итни повици, кој е достапен преку комуникации за итни повици и е еквивалентен на пристапот од другите крајни корисници, во согласност со законодавството на Унијата, кое ги усогласува барањата за пристапност на производи и услуги. Комисијата и националните регулаторни тела или други надлежни органи преземаат соодветни мерки за да обезбедат дека, кога патуваат во друга земја членка, крајните корисници со инвалидност можат да пристапат до итни повици на еднаква основа со другите крајни корисници, кога тоа е можно, без претходна регистрација. Овие мерки имаат за цел да обезбедат интероперабилност во земјите членки и, колку што е можно, ќе се засноваат на европски стандарди или спецификации утврдени во согласност со член 39. Овие мерки не ги спречуваат земјите членки да усвојуваат дополнителни услови за да се постигнат целите утврдени во овој член. 6. Земјите членки обезбедуваат дека информациите за локацијата на повикувачот се достапни до најсоодветната ПСАП веднаш по воспоставувањето на итен повик. Ова вклучува мрежна информација за локација и, кога е можно, информации за локацијата на повикувачот добиени од мобилниот уред. Земјите членки обезбедуваат дека утврдувањето и пренесувањето на информациите за локацијата на повикувачот се бесплатни за крајниот корисник и до ПСАП во однос на сите комуникации за итни повици до единствениот европски број за итни повици „112“. Земјите членки можат да го прошират опсегот на таа обврска да вклучуваат комуникации за итни повици до националните		(2) Операторите од ставот (1) на овој член се должни на лицата со инвалидитет да им овозможат пристап до броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици „112“ преку користење на говор, знаковен јазик или друга форма на не говорен јазик, односно на начин кој е технички возможен. (3) Доколку оператор од ставот (1) на овој член тврди дека нема техничка можност да ја исполни обврската од ставот (2) на овој член има обврска тоа да и го докаже на Агенцијата. (4) Операторите од ставот (1) на овој член се должни на телото, надлежно за примање на повици кон единствениот европски број за итни повици „112“ да му ги достават без надоместок сите расположливи податоци за остварените повици кон бројот „112“, што особено ги опфаќа податоците за името и презимето или називот на повикувачот, повикувачкиот број, времето и траењето на повикот, како и локацијата од која е упатен повикот и	службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици „112“, SMS пораки кон бројот 112, текстуална комуникација во реално време со бројот 112, комуникација преку видео повик и еПовик (eCall) кон бројот 112 (во натамошниот текст повици кон бројот 112), како и повици на други повикувачки броеви за пристап до итните служби во Република Северна Македонија, во согласност со Планот за нумерација, бесплатно, што опфаќа и бесплатно преусмерување на тие повици кон другите повикувачки броеви што ги користат итните служби. (2) Операторот од ставот (1) на овој член е должен да им овозможи на крајните корисници со инвалидитет пристап до итните служби преку нивните комуникациски канали на начин кој е еквивалентен на пристапот на другите крајни корисници, при што комуникацијата се пренесува преку најсоодветен ПСАП. (3) Агенцијата во соработка со органот надлежен за бројот 112 и итните служби, обезбедува дека операторите од ставот (1) на овој член овозможуваат пристап до итните служби преку најсоодветниот ПСАП. (4) Доколку оператор од ставот (1) на овој член тврди дека нема техничка можност да ја исполни обврската од ставот (2) на овој член

броеви за итни повици. Надлежните регулаторни тела, доколку е потребно, во консултација со БЕРЕК, утврдуваат критериуми за точноста и веродостојноста на информациите дадени на локацијата на повикувачот. 7. Земјите членки обезбедуваат дека крајните корисници се соодветно информирани за постоењето и употребата на единствениот европски број за итни повици „112“, како и за неговите карактеристики на пристапност, вклучително и преку иницијативи кои се насочени конкретно за лицата кои патуваат помеѓу земјите членки и за крајните корисници со инвалидност. Овие информации се дадени во достапни формати што се однесуваат на различни видови на инвалидност. Комисијата ги поддржува и ги надополнува постапките на земјите членки. 8. За да се обезбеди ефикасен пристап до службите за итни повици преку комуникации за итни повици до единствениот европски број за итни повици „112“ во земјите членки, Комисијата, во консултација со БЕРЕК, донесува делегирани акти во согласност со член 117, кои ги надополнуваат ставовите 2, 5 и 6 на овој член за мерките потребни за да се обезбеди усогласеност, интероперабилност, квалитет, сигурност и континуитет на комуникации за итни повици во рамките на Унијата во однос на одлуките за информации за локацијата на повикувачот, пристап до крајниот корисник со инвалидност и пренасочување кон најсоодветната ПСАП. Првиот таков делегиран акт ќе се донесе до 21 декември 2022 година. Овие делегирани акти ќе се донесат без да се во спротивност со организацијата на службите за итни повици и нема да влијаат на таа организација, што останува ексклузивна надлежност на земјите членки. БЕРЕК одржува база на податоци за референтни броеви E.164 од службите за итни повици на земјите членки за да обезбеди дека службите за итни комуникации можат да комуницираат едни со други од една земја до друга земја, доколку таквата база на податоци не ја одржува друга организација.	тоа веднаш по проследувањето на повикот кон бројот “112“. (5) Операторите од ставот (1) на овој член се должни да постапуваат со повиците кон бројот “112“ на ист начин, како и со другите повици кон броевите на службите за итни повици кои се уште се користат во Република Македонија. (6) Начинот и условите за користење на единствениот европски број за итни повици “112“ техничките и други барања за операторите од ставот (1) на овој член во врска со исполнувањето на обврските кон надлежното тело од ставот (2) на овој член, како и мерењето на квалитетот на услугата за итни повици “112“ подетално се пропишува со подзаконски акт што го донесува Агенцијата. (7) Забранета е секоја злоупотреба на повици кон броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици “112“, што особено ги опфаќа сите видови на злонамерни или вознемирувачки повици. Со подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член	има обврска тоа да и го докаже на Агенцијата. (5) Операторите од ставот (1) на овој член, се должни на органот надлежен за бројот 112 да му ги достават, без надоместок, сите расположливи податоци за реализираните повици кон бројот 112, што особено опфаќа податоци за името и презимето или називот на повикувачот, повикувачкиот број, времето и траењето на повикот како и локацијата од која е упатен повикот кон бројот 112, и тоа веднаш откако е проследен тој повик до надлежното тело за бројот 112. (6) На барање на органот надлежен за бројот 112, кое се базира на барање на службата надлежна за потрага и/или спасување во согласност со посебните прописи, операторите од ставот (1) на овој член се должни на органот надлежен за бројот 112 да му достават и податок за локацијата на лицето за кое е покренета постапка за потрага и/или спасување, а која не упатила повик кон бројот 112, (7) Операторите од ставот (1) на овој член се должни со повиците кон бројот 112 да постапуваат под еднаков начин како и кон другите повикувачки броеви за пристап до итните служби кои се користат во Република Северна Македонија, да ги обработуваат тие повици и се одговорни за правилното насочување на повиците кон бројот

		поблиску се пропишуваат начинот и условите за спроведување на привремено и трајно исклучување на претплатничката или корисничката терминална опрема од електронската комуникациска мрежа во случај на утврдена злоупотреба на повици кон броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици “112”. (8) Агенцијата во соработка со надлежното тело од ставот (4) на овој член на соодветен и јавно достапен начин ги известува и запознава граѓаните за целта и начинот на користење на броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици “112”.	112, како и на другите повикувачки броеви за пристап до итните служби. (8) Забранета е секоја злоупотреба на повиците кон бројот 112 како и на другите повикувачки броеви за пристап до итните служби, што ги опфаќа сите видови на злонамерни или вознемирувачки повици. (9) На обврските на операторите од ставот (1) на овој член во однос на повиците на други повикувачки броеви за пристап до итните служби во Република Северна Македонија, на соодветен начин се применуваат одредбите од овој член и подзаконскиот акт од ставот (10) на овој член. (10) Начинот на користење на единствениот европски број за итни повици 112 и еПовици, техничките и другите барања за операторите од ставот (1) на овој член и исполнувањето на обврските кон органот надлежен за бројот 112, начинот и условите на поврзување на сите итни служби во единствен систем за примање и обработка на повиците во итни ситуации, мерките со кои се обезбедува дека во текот на патување во други држави, членки на Европската унија, крајните корисници со инвалидитет имаат пристап до итните служби врз основа на еднакви услови што важат и за другите крајни корисници, по можност без претходна пријава, начинот, формата и роковите за достава на податоци за реализираните повици кон бројот

			112, мерките за квалитет на услугата за повик кон бројот 112, како и начинот и условите за спроведување на привремено или трајно исклучување на корисничката терминална опрема од електронската комуникациска мрежа, во случај на утврдена злоупотреба на повиците кон бројот 112 и кон други повикувачки броеви за пристап на итните служби, се пропишува со акт кој го донесува Агенцијата, (11) Агенцијата во соработка со органот надлежен за бројот 112 на соодветен и јавно достапен начин ги известува сите крајни корисници, а особено крајните корисници кои патуваат во други европски држави и крајните корисници со инвалидитет за целта, начинот на користење и достапноста до единствениот европски број за итни повици 112.
<i>Член 110</i> Систем за предупредување на јавноста 1. До 21 јуни 2022 година, земјите членки обезбедуваат дека, кога се воспоставени системи за јавно предупредување во врска со непосредни или развој на големи вонредни состојби и катастрофи, јавните предупредувања се пренесуваат од давателите на интерперсонални комуникациски услуги засновани на мобилен број до засегнатите крајни корисници. 2. Без оглед на став 1, земјите членки можат да одлучат да пренесат предупредувања до јавноста преку јавно достапни електронски комуникациски услуги, освен услугите наведени во став 1 и освен радиодифузни услуги, или преку мобилна апликација базирана на услуга за пристап до интернет, под услов ефикасноста на системот за предупредување на јавноста да биде еквивалентна во однос на опфатот и капацитетот за пристап до крајните корисници, вклучително и оние кои	Не е усогласен		Потребно е да се воведат нов член во Глава тринаесетта-Права на крајните корисници. Предлог текст на новиот член: Систем за предупредување на јавноста Операторите на комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација во мобилна комуникациска мрежа, по барање на органот надлежен за бројот 112, се должни, без надоместок, на крајните

се привремено присутни во односната област, водејќи најголема сметка за упатствата на БЕРЕК. Крајните корисници треба да можат лесно да ги примат предупредувањата за јавноста. До 21 јуни 2020 година и по консултација со органите кои се надлежни за ПСАП, БЕРЕК објавува упатства за тоа како да процени дали ефективностa на системите за предупредување на јавноста според овој став е еднаква на ефективностa на оние наведени во став 1.			корисници да им доставуваат јавни предупредувања за непосредни вонредни состојби или катастрофи.
<i>Член 111</i> Еднаков пристап и избор за крајни корисници со инвалидност 1. Земјите членки обезбедуваат дека надлежните органи ги утврдуваат барањата што треба да ги исполнат давателите на јавни електронски комуникациски услуги со цел да се обезбеди дека крајните корисници со инвалидност: (а) имаат пристап до електронски комуникациски услуги, вклучително и поврзани договорни информации дадени според член 102, што се еднакви на оние што им се даваат на мнозинството крајни корисници; и (б) имаат корист од изборот на претпријатија и услуги достапни на мнозинството крајни корисници. 2. При донесувањето на мерките од став 1 на овој член, земјите членки ја поттикнуваат усогласеноста со релевантните стандарди или спецификации утврдени во согласност со член 39.	Целосно усогласен	Мерки за лица со инвалидитет Член 96 (1) Давателите на универзална услуга треба да преземат посебни мерки со цел на лицата со инвалидитет да им се обезбеди пристап до услугата и прифатливост на цените на услугите определени во членовите 93 став (3) и 94 од овој закон, еквивалентни на оние што ги имаат другите крајни корисници во Република Македонија. (2) Давателите на универзална услуга треба да обезбедат соодветни услуги, терминална опрема за пристап до услугата, пренос на податоци со брзина доволна да се обезбеди ефикасен пристап на интернет, согласно со подзаконскиот акт од членот 92 став (2) од овој закон за учениците со посебни образовни потреби	

		во редовните и посебните основни и средни училишта, во согласност со законите за основното и средното образование во Република Македонија. (3) Агенцијата со актот од членот 92 став (2) од овој закон подетално ќе ги пропише мерките од ставовите (1) и (2) на овој член.	
<i>Член 112</i> Услуги за информации за претплатнички број 1. Земјите членки обезбедуваат дека сите даватели на интерперсонални комуникациски услуги засновани на број кои доделуваат броеви од планот за нумерација ги исполнуваат сите разумни барања за обезбедување на релевантни информации, со цел обезбедување на јавно достапни услуги за информации за претплатнички број и телефонски именик, во кохерентен формат и правични, објективни, ориентирани кон трошоци и недискриминаторски услови. 2. На националните регулаторни тела им се дава овластување да наметнуваат обврски и услови на претпријатијата што го контролираат пристапот до крајните корисници заради обезбедување на услуги за информации за претплатнички број, во согласност со член 61. Овие обврски и услови треба да бидат објективни, правични, недискриминаторски и транспарентни. 3. Земјите членки нема да одржуваат регулаторни ограничувања што ги спречуваат крајните корисници во една земја членка да имаат директен пристап до услугите за информации за претплатнички броеви во други земји членки преку говорен повик или кратка текстуална порака (СМС) и преземаат мерки за да обезбедат пристап во согласност со член 97. 4. Овој член се применува во согласност со барањата на законот на Унијата за заштита на личните податоци и приватноста, а особено член 12 од Директивата 2002/58/ЕЗ.	Делумно усогласен	Обезбедување на целосен телефонски именик и целосна телефонска служба за информации Член 94 (1) Агенцијата со актот од членот 92 став (2) од овој закон ги пропишува формата и содржината на целосниот телефонски именик во кој се евидентираат сите претплатници во Република Македонија и истиот може да биде издаден во печатена и/или електронска форма. (2) Целосната телефонска служба за информации е должна да им обезбеди информации од целосниот телефонски именик на сите крајни корисници во Република Македонија, вклучувајќи ги и	Неопходни се дополнувања на овој член. Предлог текст на изменетиот член: Услуги за информации и јавен именик (1) Сите крајни корисници имаат право да дадат согласност за вклучување на своите податоци во јавен именик. Тие податоци им се достапни на претпријатијата кои вршат дејност на давање на информации за броевите на крајните корисници, како и на претпријатијата кои вршат дејност на издавање на јавни имици во согласност со одредбите од ставот (9) на овој член. (2) Операторите на комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација, кои доделуваат броеви од Планот за нумерација, се должни да водат и редовно да објавуваат јавен именик на своите крајни корисници кои дале согласност за

		корисниците на јавните телефонски говорници. (3) Агенцијата ќе определи најмалку еден давател на универзална услуга за обезбедување на целосен телефонски именик за претплатниците во Република Македонија и ќе определи најмалку еден давател на универзална услуга за обезбедување на целосна телефонска служба за информации, под услови и на начин утврдени во членот 97 од овој закон. (4) Правните и физичките лица кои вршат дејност се должни да дадат податоци за најмалку еден телефонски број што ќе биде објавен во целосниот телефонски именик. (5) Податоците во целосниот телефонски именик треба редовно да се ажурираат, а најмалку еднаш годишно. Податоците што ги води целосната телефонска служба за информации треба да се ажурираат најмалку еднаш месечно. (6) Операторите кои на претплатниците им доделуваат телефонски броеви се должни податоците за своите претплатници да им ги	вклучување на своите податоци, а кој треба да им биде јавно достапен на сите корисници во електронска форма. (3) Операторите од ставот (2) на овој член се должни, без надоместок, да ги известат крајните корисници, пред вклучувањето на нивните лични податоци во јавниот именик, за целите на електронското издание на именикот или именикот кој и е достапен на јавноста преку службата за давање на информации, како и за сите други можности за користење на нивните лични податоци. (4) Операторите од ставот (2) на овој член се должни однапред, без надоместок, да ги известат крајните корисници за нивното право на бесплатно вклучување на нивните лични податоци во јавниот именик, према сопствен избор, водејќи сметка за неопходниот број на податоци кои обезбедувачот на именикот ги определил заради остварување на целта на именикот, како и за правото на бесплатна проверка, измена, дополна или бришење на своите лични податоци од јавниот именик. (5) Одредбите од ставовите (3) и (4) на овој член се применуваат на крајните корисници кои се физички лица што не вршат дејност. Правните лица не може да бараат ограничување за вклучување на нивните податоци во јавниот

		достават на давателите на универзална услуга, во согласност со членот 112 од овој закон. (7) Давателите на универзална услуга се должни податоците од ставот (6) на овој член без исклучок да ги вклучат во целосниот телефонски именик и во евиденцијата на телефонската служба за информации. Давателите на универзална услуга треба веднаш да ја известат Агенцијата, ако некој од операторите не ги достави бараните податоци, при што Агенцијата го задолжува операторот да ги достави бараните податоци до давателите на универзалната услуга во определен рок.	именик кои се неопходни за нивна идентификација и комуникација. (6) Начинот на воспоставување на јавниот именик и службата за давање на информации за броевите на крајните корисници, поблиску се пропишува со акт кој го донесува Агенцијата. (7) Операторите од ставот (2) на овој член се должни на своите крајни корисници да им обезбедат пристап до службата за давање на информации за броевите на крајните корисници. Крајните корисници треба да имаат можност за директен пристап преку говорен повик или SMS порака до службите за давање на информации за броевите на крајните корисници во други држави, членки на Европската унија, во согласност со одредбите од членот 60 од овој закон. (8) Операторите од ставот (2) на овој член се должни, заради обезбедување на достапност на податоците од јавниот именик, да ги задоволат сите оправдани барања на крајните корисници, на претпријатијата кои вршат дејност на давање информации за броевите на крајните корисници и на претпријатијата кои вршат дејност на издавање на јавен именик, за достава на податоци за крајните корисници во соодветна форма и во согласност со начелата на објективност, транспарентност, непристрасност, недискриминација и по цени базирани на трошоци.

<i>Член 113</i> Интероперабилност на автомобилски радија, радиоприемници за потрошувачи и дигитална телевизиска опрема за потрошувачи 1. Земјите членки обезбедуваат интероперабилност на автомобилски радија и дигитална телевизиска опрема за потрошувачи во согласност со Анекс XI. 2. Земјите членки можат да донесат мерки за да обезбедат интероперабилност на други потрошувачи на радио приемници, истовремено ограничувајќи го влијанието на пазарот на радио приемници со ниска вредност и обезбедувајќи дека таквите мерки не се применуваат за производи каде радио приемникот е само помошен, како што се паметни телефони и за опрема што ја користат радио аматерите. 3. Земјите членки ги поттикнуваат давателите на услуги на дигитална телевизија да обезбедат, кога е соодветно, дека дигиталната телевизиска опрема што им ја даваат на своите крајни корисници е интероперабилна, така што, кога е технички можно, дигиталната телевизиска опрема повторно се користи од други даватели на услуги на дигитална телевизија. Без да е во спротивност со член 5(2) од Директивата 2012/19/EУ на Европскиот парламент и на Советот ⁽⁵⁾, земјите членки обезбедуваат дека, по раскинувањето на нивниот договор, крајните корисници имаат можност да ја вратат дигиталната телевизиска опрема преку бесплатна и едноставна постапка, освен ако давателот на услуги докаже дека е целосно интероперабилен со дигиталните телевизиски услуги на други даватели на услуги, вклучително и оние на кои се префрлил крајниот корисник. Опремата за дигитална телевизија која е во согласност со усогласените стандарди чии упатувања се објавени во Службениот весник на Европската Унија или нивни делови, се смета дека ги исполнуваат барањата за интероперабилност наведени во вториот потстав, кои се опфатени со тие стандарди или нивни делови.	Не е усогласен		Со цел да се постигне усогласеност со Директивата потребно е да се воведат нов член (Интероперабилност на автомобилски радија, радиоприемници за потрошувачи и дигитална телевизиска опрема за потрошувачи) во Глава тринаесетта – Права на крајните корисници. Со новиот член се утврдуваат барањата за интероперабилност кои треба да ги задоволат автомобилските радиоприемници и корисничката дигитална телевизиска опрема, која е на располагање за потрошувачите на пазарот во Република Северна Македонија: 1. Општ алгоритам за кодирање и слободен (free to air) прием, 2. Интероперабилност за дигитални телевизиски приемници, 3. Интероперабилност за автомобилски радио приемници. Предлог текст на новиот член: Интероперабилност на автомобилски радија, радиоприемници за потрошувачи и дигитална телевизиска опрема за потрошувачи (1) Автомобилските радиоприемници и корисничката дигитална телевизиска опрема, која е на располагање за потрошувачите на пазарот во Република Северна

⁵ Директива 2012/19/EУ на Европскиот парламент и на Советот од 4 јули 2012 година за отпадна електрична и електронска опрема (WEEE) (Сл. весник L 197, 24.7.2012 година, стр. 38).

			Македонија треба да ги задоволи следните барања за интероперабилност: а) Општ алгоритам за кодирање и слободен (free to air) прием 1) секоја опрема за потрошувачите наменета за прием на дигитални телевизиски сигнали (емитување преку копнен, кабелски или сателитски пренос), што се продава или се изнајмува или е на друг начин достапна во Република Северна Македонија, која може да ги декодира дигиталните телевизиски сигнали, треба да може: - да овозможи декодирање на таквите сигнали во согласност со заедничкиот европски алгоритам за кодирање, управуван од призната Европска организација за стандардизација (ЕТСИ); - прикажување на сигнали што се пренесени во некодирани форма, под услов, во случај да се изнајми таква опрема, изнајмувачот е усогласен со релевантниот договор за изнајмување. б)Интероперабилност за дигитални телевизиски приемници - кој било дигитален телевизиски приемник со интегрален екран на видлива дијагонала поголема од 30 см, кој се пласира на пазарот на Република Северна Македонија за продажба или изнајмување, треба да има најмалку еден приклучок за отворен интерфејс (или стандардизиран или усогласен со усвоениот стандард од призната

			Европска организација за стандардизација, или е во согласност со спецификација на целата индустрија) која дозволува едноставна врска на периферните уреди и може да ги помине сите релевантни елементи на дигитален телевизиски сигнал, вклучително и информации во врска со интерактивни и условно пристапни услуги. в) Интероперабилност за автомобилски радио приемници - секој автомобилски радио приемник интегриран во ново патничко возило што е достапно на пазарот во Република Северна Македонија за продажба или изнајмување, содржи приемник кој може да прима најмалку радио услуги обезбедени преку дигитално копнено радио емитување.. (2) Давателите на услуги на дигитална телевизија, доколку е тоа соодветно, треба да обезбедат дигиталната телевизиска опрема која им ја даваат на своите крајни корисници е интероперабилна, со цел, доколку е технички можно, дигиталната телевизиска опрема да може повторно да се користи за обезбедување на дигитални телевизиски услуги од други даватели на услуги на дигитална телевизија. (3) Давателот на услугата од ставот (2) на овој член е должен на крајниот корисник, по раскинување на договорот, да му овозможи, без

			надоместок и преку едноставна постапка да ја врати дигиталната телевизиска опрема, освен, доколку давателот на услугата докаже дека таа опрема е во целост интероперабилна со дигиталните телевизиски услуги на други даватели на услуги, вклучително и оние на кои се префрлил крајниот корисник.
<i>Член 114</i> Обврски за „задолжителен пренос“ 1. Земјите членки можат да наметнат разумни обврски за задолжително пренесување на специфични радио и телевизиски радио канали и други дополнителни услуги, особено услуги за пристапност за да се овозможи соодветен пристап за крајните корисници со инвалидност и податоците за поддршка на поврзаните телевизиски услуги и ЕПГ, на претпријатијата под нивна надлежност кои обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и услуги што се користат за дистрибуција на радио или телевизиски радиодифузни канали до јавноста, каде значителен број на крајни корисници на таквите мрежи и услуги ги користат како основно средство за примање радио и телевизиски радиодифузни канали. Ваквите обврски се наметнуваат само кога се неопходни за постигнување на целите од општ интерес, како што се јасно дефинирани од секоја земја членка, и мора да бидат пропорционални и транспарентни. 2. До 21 декември 2019 година и последователно на секои пет години, земјите членки ќе ги ревидираат обврските наведени во став 1, освен кога таквата ревизија ја извршиле земјите членки во текот на претходните четири години. 3. Ниту став 1 на овој член, ниту член 59(2) не ја нарушуваат можноста земјите членки да утврдат соодветен надомест, доколку има, во врска со мерките преземени во согласност со овој член, истовремено осигурувајќи дека во слични околности не постои дискриминација во третманот на давателите на електронски комуникациски мрежи и услуги. Кога е предвиден надоместок, земјите членки обезбедуваат дека обврската за плаќање е јасно дефинирана во националното законодавство, вклучувајќи ги, каде што е соодветно, критериумите за пресметување на тој надоместок. Земјите членки исто така треба да обезбедат примена на пропорционален и транспарентен начин.	Целосно усогласен	Дигитални радио и телевизиски услуги, интероперабилност на дигитални интерактивни телевизиски услуги и интероперабилност на дигиталната телевизиска опрема Член 178 (1) Јавните комуникациски мрежи преку кои се обезбедува пренос на дигитални телевизиски услуги треба да се планираат на начин со кој ќе се обезбеди пренос на телевизиски услуги и програми со формат на широк екран. (2) Операторите на јавни комуникациски мрежи од ставот (1) на овој член се должни при приемот и повторниот пренос на телевизиските услуги или програми со широк екран да го задржат нивниот формат.	

		(3) Обезбедувачите на дигитални интерактивни телевизиски услуги, без оглед на начинот на пренос се должни да користат отворен АПИ. (4) Обезбедувачите на современа дигитална телевизиска опрема наменета за прием на дигитални интерактивни телевизиски услуги од интерактивни дигитални телевизиски платформи треба да користат отворен АПИ во согласност со минималните барања на релевантни стандарди или спецификации. (5) Агенцијата може на оператор да му наметне обврска да обезбеди пристап до АПИ и електронски програмски водич под праведни, соодветни и недискриминаторски услови. (6) Агенцијата со подзаконски акт ги пропишува барањата за интероперабилност на дигитални интерактивни телевизиски услуги и барањата за интероперабилност на дигиталната телевизиска опрема што се користи од потрошувачите, при што треба да го има предвид обезбедувањето на	

		интероперабилноста на телевизиските услуги за крајните корисници со инвалидитет.	
<i>Член 115</i> Обезбедување дополнителни можности 1. Без да е во спротивност на член 88(2), земјите членки обезбедуваат дека надлежните органи, доколку е соодветно, во соработка со националните регулаторни тела, можат да бараат од сите даватели на услуги за пристап до интернет или јавно достапни интерперсонални комуникациски услуги засновани на број, да ги обезбедат бесплатно сите или дел од дополнителните можности наведени во Дел Б од Анекс VI, под услов тоа да е технички изводливо и сите или дел од дополнителните карактеристики наведени во Дел А од Анекс VI. 2. При примена на став 1, земјите членки можат да го прошират списокот со дополнителни можности во Делови А и Б од Анекс VI, за да обезбедат повисоко ниво на заштита на потрошувачите. 3. Земјата членка може да одлучи да не го применува став 1 на целата или на дел од нејзината територија ако, земајќи ги предвид ставовите на заинтересираните страни, смета дека има доволен пристап до тие можности.	Целосно усогласен	Контрола на трошоци Член 100 (1) Давателите на универзална услуга се должни да ги утврдат цените за обезбедување на универзалната услуга така што претплатниците на определени услуги што се обезбедуваат како универзална услуга не се должни да платат за средства или услуги што не се неопходни или не се потребни за обезбедување на универзалната услуга. (2) Давателот на универзална услуга е должен на своите претплатници да им обезбеди можност за контрола на трошоците преку: - детална сметка согласно со членот 101 од овој закон, - бесплатна селективна забрана за појдовни повици или за СМС/ММС пораки со додадена вредност, а кога е технички возможно и за други видови слични апликации,	

		- можност за плаќање однапред за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа и користење на јавно достапни телефонски услуги, - можност за одложено плаќање на цената за приклучок на јавна електронска комуникациска мрежа, - ограничување на пристап до услуга или исклучување на претплатник согласно со членот 102 од овој закон, - совети за цени со што им се обезбедува можност на претплатниците да добијат информации за алтернативни пониски цени за услугата, доколку постојат и - бесплатно предупредување во случај на невообичаени или прекумерно направени трошоци за услугата.	
<i>Член 116</i> Прилагодување на анекси Комисијата е овластена да донесе делегирани акти во согласност со член 117 за да ги измени Анекси V, VI, IX, X и XI со цел да ги земе предвид технолошките и социјалните случувања или промените во побарувачката на пазарот.	Не е релевантен		
ДЕЛ IV	Не е релевантен, се		

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ <i>Член 117</i> Извршување на делегирањето 1. Овластувањето за донесување делегирани акти ѝ се доделува на Комисијата во согласност со условите утврдени во овој член. 2. Овластувањето за донесување делегирани акти наведени во членовите 75, 109 и 116 се доделува на Комисијата за период од пет години од 20 декември 2018 година. Комисијата изготвува извештај за делегирањето на овластувањата најдоцна девет месеци пред истекувањето на петгодишниот период. Делегирањето на овластувањата автоматски се продолжува со премолчување за периоди со иста должина, освен ако Европскиот парламент или Советот се спротивстават на ваквото продолжување најдоцна три месеци пред истекот на секој период. 3. Делегирањето на овластувања, како што е наведено во членовите 75, 109 и 116 може да се отповика во секое време од Европскиот парламент или од Советот. Со одлуката за отповикување завршува делегирањето на овластувањата наведено во таа одлука. Истата влегува во сила на денот по објавувањето на одлуката во Службениот весник на Европската Унија или на подоцнежен датум наведен во одлуката. Тоа нема да влијае на важноста на делегираните акти кои се веќе во сила. 4. Пред донесување на делегиран акт, Комисијата се консултира со експерти определени од секоја земја членка во согласност со принципите утврдени во Меѓуинституционалниот договор за подобро законодавство од 13 април 2016 година. 5. Веднаш по донесување делегиран акт, Комисијата истовремено ги известува Европскиот парламент и Советот. 6. Делегиран акт донесен во согласност со членовите 75, 109 и 116 влегува во сила само ако ниту Европскиот парламент ниту Советот не поднесат приговори во рок од два месеца од доставувањето на актот во Европскиот парламент и Советот или пред истекот на тој период, Европскиот парламент и Советот ја известиле Комисијата дека нема да поднесат приговор. Тој период се продолжува за два месеци по иницијатива на Европскиот парламент или на Советот.	однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

<i>Член 118</i> Комитет 1. На Комисијата ѝ помага комитет („Комитет за комуникации“). Тој комитет е комитет во рамки на значењето на Регулацијата (ЕУ) бр. 182/2011. 2. За актите за спроведување наведени во вториот потстав од член 2(4), на Комисијата ѝ помага Комитетот за радиофреквенциски спектар основан во согласност со член 3(1) од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ. Тој комитет е комитет во рамки на значењето на Регулацијата (ЕУ) бр. 182/2011. 3. Кога се врши упатување на овој став, се применува член 4 од Регулацијата (ЕУ) бр. 182/2011. Онаму каде што мислењето на комитетот ќе се добие со писмена постапка, таа постапка завршува без резултат кога претседателот на комитетот или член на комитетот го бара тоа во рокот за давање на мислење. Во тој случај, претседателот треба да свика состанок на комитетот во разумен рок. 4. Кога се врши упатување на овој став, се применува член 5 од Регулацијата (ЕУ) бр. 182/2011, имајќи го предвид член 8 од истата. Онаму каде што мислењето на комитетот ќе се добие со писмена постапка, таа постапка завршува без резултат кога претседателот на комитетот или член на комитетот го бара тоа во рокот за давање на мислење. Во тој случај, претседателот треба да свика состанок на комитетот во разумен рок.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
<i>Член 119</i> Размена на информации 1. Комисијата ги доставува сите релевантни информации до Комитетот за комуникации за исходот од редовните консултации со претставници на мрежни оператори, даватели на услуги, корисници, потрошувачи, производители и синдикати, како и со трети земји и меѓународни организации.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

2. Комитетот за комуникации, земајќи ја предвид политиката на Унијата за електронски комуникации, ја поттикнува размената на информации помеѓу земјите членки и помеѓу земјите членки и Комисијата за статусот и развојот на регулаторните активности во врска со електронските комуникациски мрежи и услуги.			
<i>Член 120</i> Објавување на информации 1. Земјите членки обезбедуваат дека ажурираните информации во врска со примената на оваа директива се објавуваат јавно на таков начин што на сите заинтересирани страни им се гарантира лесен пристап до тие информации. Тие објавуваат известување во нивните национални службени весници во кои се опишуваат начинот и местото на објавување на информациите. Првото вакво известување ќе биде објавено пред 21 декември 2020 година, а потоа ќе се објави известување доколку има промена во информациите содржани во нив. 2. Земјите членки ѝ даваат на Комисијата копии од сите вакви известувања во моментот на нивното објавување. Комисијата ги доставува информациите до Комитетот за комуникации, доколку е соодветно. 3. Земјите членки обезбедуваат дека сите релевантни информации за правата, условите, процедурите, надоместоци, трошоци и одлуки во врска со општите овластувања, правата на користење и правата на инсталација на опрема се објавуваат и ажурираат на соодветен начин за да се обезбеди лесен пристап до овие информации за сите заинтересирани страни. 4. Кога информациите наведени во став 3 се чуваат на различни нивоа на управување, а особено информации во врска со постапки и услови што се однесуваат на правата за инсталирање на опрема, надлежните органи ги прават сите разумни напори, земајќи ги предвид потребните трошоци, за создавање на лесен преглед на сите информации, вклучително и информациите за релевантните нивоа на управување и надлежните органи, за да се олесни поднесувањето на апликации за доделување права за инсталирање на опрема.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

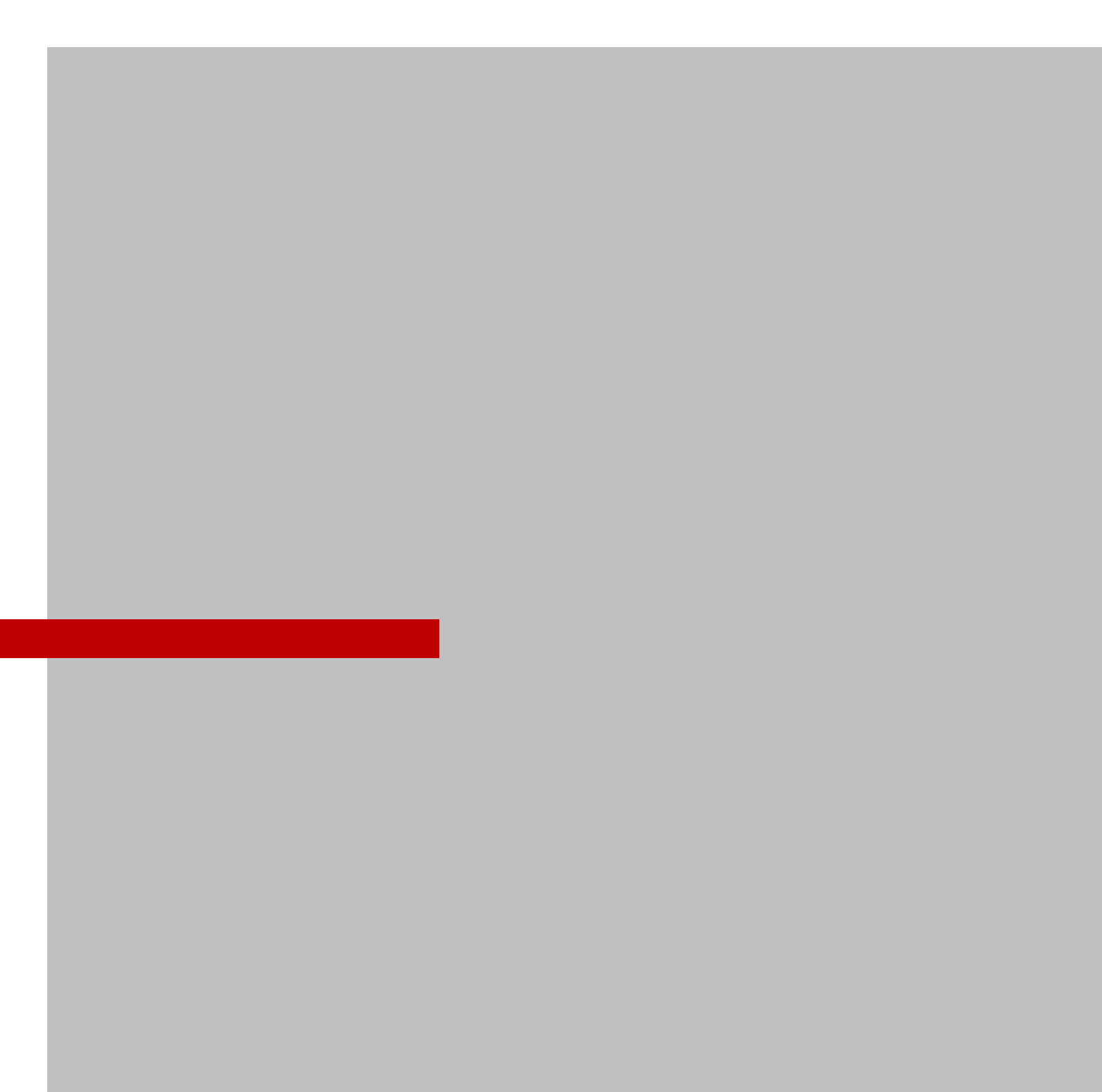
5. Земјите членки обезбедуваат објавување на специфичните обврски што се наметнуваат на претпријатијата во согласност со оваа директива и се идентификуваат специфичните пазари за производи и услуги и географските пазари. Во зависност од потребата за заштита на комерцијална доверливост, тие ќе обезбедат дека ажурираните информации се јавно достапни на таков начин што на сите заинтересирани страни им се гарантира лесен пристап до тие информации. 6. Земјите членки ѝ ги ставаат на располагање на Комисијата информациите што се јавно достапни според став 5. Комисијата ги прави овие информации во лесно достапни форми и, кога е соодветно, ги доставува до Комитетот за комуникации.			
<i>Член 121</i> Известување и мониторинг 1. Националните регулаторни тела ја известуваат Комисијата до 21 декември 2020 година, а потоа, без одложување, за секоја промена во називите на претпријатијата одредени како претпријатија кои имаат обврски за универзална услуга согласно член 85(2), член 86 или 87. 2. Националните регулаторни тела ја известуваат Комисијата за називите на претпријатијата одредени како претпријатија со значителна пазарна моќ за целите на оваа директива и за обврските што им се наметнати според оваа директива. Комисијата ќе биде информирана веднаш за какви било промени во обврските наметнати на претпријатија или претпријатија што спаѓаат во опсегот на оваа директива.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
<i>Член 122</i> Постапки на ревизија 1. До 21 декември 2025 година и на секои пет години потоа, Комисијата го ревидира функционирањето на оваа директива и поднесува извештај до Европскиот парламент и Советот. Овие ревизии особено ги проценуваат влијанијата на пазарот од член 61(3) и членови 76, 78 и 79, и дали <i>екс анте</i> и другите овластувања за интервенција според оваа директива се доволни за да им овозможат на националните регулаторни тела да се справат со неконкурентни	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

олигополистички структури на пазарот и да се обезбеди дека конкуренцијата на пазарите за електронски комуникации продолжува да се зајакнува во корист на крајните корисници. За таа цел, Комисијата може да побара информации од земјите членки, кои ќе бидат доставени без непотребно одложување. 2. До 21 декември 2025 година и на секои пет години последователно, Комисијата го ревидира опсегот на универзална услуга, со цел да им предложи на Европскиот парламент и Советот да го променат опсегот или да го рedefинираат. Оваа ревизија треба да се извршува во контекст на социјалниот, економскиот и технолошкиот развој, земајќи ги предвид, меѓу другото, мобилноста и брзината на преносот на податоци во поглед на доминантните технологии што ги користат мнозинството крајни корисници. Комисијата поднесува извештај до Европскиот парламент и Советот за резултатите од ревизијата. 3. До 21 декември 2021 година и на секои три години потоа, БЕРЕК издава мислење за националното спроведување и функционирањето на општото овластување и за нивниот ефект врз функционирањето на внатрешниот пазар. Комисијата, водејќи најголема сметка за мислењето на БЕРЕК, може да објави извештај за примената на Поглавје II од Наслов II, Дел I, и од Анекс I и може да достави законодавен предлог за изменување на тие одредби, доколку смета дека е потребно да се отстранат пречките за правилно функционирање на внатрешниот пазар.			
<i>Член 123</i> Специфична постапка за ревизија на правата на крајниот корисник 1. БЕРЕК ќе го следи развојот на пазарот и технологијата во однос на различните типови услуги за електронски комуникации и, до 21 декември 2021 година и на секои три години потоа, или по образложено барање на најмалку две од нејзините земји членки, објавува мислење за таквиот развој и неговиот ефект врз примената на Наслов III од Дел III. Во рамките на ова мислење, БЕРЕК го проценува степенот до кој Наслов III од Дел III ги исполнува целите утврдени во член 3. Мислењето особено	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

го зема предвид опфатот на Наслов III од Дел III, во однос на видовите опфатени електронски комуникациски услуги. Како основа за мислењето, БЕРЕК анализира особено: (а) степенот до кој крајните корисници на сите услуги за електронски комуникации се во можност да направат бесплатни и информирани избори, вклучително и врз основа на целосни договорни информации, и можат лесно да го променат својот давател на услуги за електронски комуникации; (б) степенот до кој, во отсуство на опциите наведени во точка (а), се појавуваат нарушувања на пазарот или оштетување на крајните корисници; (в) степенот до кој ефективниот пристап до службите за итни случаи е значително загрозен, особено поради зголемена употреба на интерперсонални комуникациски услуги независни од број, од недостаток на интероперабилност или технолошки развој; (г) веројатната цена на евентуалното повторно прилагодување на обврските од Наслов III од Дел III или влијание врз иновациите за давателите на услуги за електронски комуникации. 2. Комисијата, водејќи најголема сметка за мислењето на БЕРЕК, објавува извештај за примената на Наслов III од Дел III, и доставува законодавен предлог за изменување на овој наслов, доколку смета дека е неопходно да се осигури дека целите на член 3 се дополнително исполнети.			
<i>Член 124</i> Транспонирање 1. Земјите членки ги донесуваат и објавуваат, до 21 декември 2020 година, законите, регулативите и административните одредби потребни за усогласување со оваа директива. Тие веднаш го доставуваат до Комисијата текстот на овие мерки. Земјите членки ги применуваат тие мерки од 21 декември 2020 година. Кога земјите членки ги донесуваат тие мерки, тие содржат упатување кон оваа директива или се придружени со такво упатување при нивното официјално објавување. Тие исто така вклучуваат изјава дека упатувањата кон постојните закони, прописи и административни одредби кон укинатите директиви со оваа директива се преформулираат како	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		

упатувања кон оваа директива. Земјите членки ги утврдуваат начинот и формата за тоа како ќе биде изготвено тоа упатување. 2. По пат на отстапување од став 1 од овој член, член 53(2), (3) и (4) од оваа директива се применува од 20 декември 2018 година, кога се утврдени усогласени услови со помош на технички мерки за спроведување во согласност со Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ за да се овозможи употреба на радиофреквенциски спектар за безжични широкопојасни мрежи и услуги. Во однос на радиофреквенциските опсези, за кои не се утврдени усогласени услови до 20 декември 2018 година, член 53(2), (3) и (4) од оваа директива се применува од денот на донесувањето на техничките мерки за спроведување во согласност со член 4 од Одлуката бр. 676/2002/ЕЗ. По пат на отстапување од став 1 на овој член, земјите членки ги применуваат мерките неопходни за усогласување со член 54 од 31 декември 2020 година. 3. Земјите членки ја известуваат Комисијата за текстот на главните одредби од националното законодавство кои тие ги донесуваат во областа опфатена со оваа директива.			
<i>Член 125</i> Укинување Директивите 2002/19/ЕЗ, 2002/20/ЕЗ, 2002/21/ЕЗ, 2002/22/ЕЗ, како што е утврдено во Анекс XII, Дел А, се укинуваат од 21 декември 2020 година, без да се во спротивност со обврските на земјите членки во врска со временските рокови за транспонирање во националното законодавство и датумите на примена на директивите дадени во Дел Б од Анекс XII. Член 5 од Одлуката 243/2012/ЕУ се брише почнувајќи од 21 декември 2020 година. Упатувањата на укинатите директиви се сметаат за упатувања на оваа директива и се читаат во согласност со кореспондентната табела во Анекс XIII.	Не е релевантен		
<i>Член 126</i> Влегување во сила	Не е релевантен		

Оваа директива влегува во сила третиот ден по објавувањето во Службениот весник на Европската Унија.			
<i>Член 127</i> Адресати Оваа директива се однесува на земјите членки. Стразбур, 11 декември 2018 година. За Европскиот парламент За Советот Претседател Претседател А. ТАЈАНИ Ј. БОГНЕР-ШТРАУС			

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Registered Offices
Bonn und Eschborn, Germany

Project "Digital Instruments for Economic
Governance in the Western Balkans"

Antonie Grubishikj 5
1000 Skopje
+389 2 3103 560
www.giz.de

ГАП АНАЛИЗА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ
КОМУНИКАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО РЕГУЛАТИВАТА (ЕУ)
2024/1309 ЗА ЗАКОНОТ ЗА ГИГАБИТ ИНФРАСТРУКТУРА

Февруари 2025 година, Скопје

Implemented by:
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Издавач:

Германско друштво за интернационална соработка (ГИЗ)

Оваа анализа е поддржана во рамки на регионалниот ГИЗ Проект „Дигитални инструменти за економско владеење во Западен Балкан“, по налог на Германското сојузно министерство за економска соработка и развој (BMZ).

Проектот е со седиште во ГИЗ Канцеларија Скопје

Антоние Грубишиќ бр. 5

1000 Скопје, Македонија

Е-пошта: sonja.andonova@giz.de

Веб-сајт: www.giz.de

Текст:

Д-р Вероника Ефремова

*Анализата, заклучоците и препораките го претставуваат мислењето на авторот и не ја претставуваат позицијата на Германското друштво за интернационална соработка (GIZ).

Во анализата е земена оригиналната англиска верзија на Регулативата (ЕУ) 2024/1309 поради достапност на официјален превод на македонски јазик од страна на Министерството за европски прашања.

Закон за Гигабит инфраструктура (GIA) Член и текст	Степен на усогласеност	Национално законодавство (Закон за електронски комуникации и други релевантни правни акти)	Предложени измени
Article 1 Subject matter and scope 1. This Regulation aims to facilitate and stimulate the roll-out of very high capacity networks ('VHCNs') by promoting the joint use of existing physical infrastructure and by enabling a more efficient deployment of new physical infrastructure so that such networks can be rolled out faster and at a lower cost. 2. If any provision of this Regulation conflicts with a provision of Directive 2002/77/EC, (EU) 2018/1972 or (EU) 2022/2555, the relevant provision of those Directives shall prevail. 3. This Regulation sets minimum requirements for achieving the aims set out in paragraph 1. Member States may maintain or introduce measures in conformity with Union law which are stricter or more detailed than those minimum requirements, where the measures serve to promote the joint use of existing physical infrastructure or enable a more efficient deployment of new physical infrastructure. 4. By way of derogation from paragraph 3 of this Article, Member States shall not maintain or introduce the measures referred to in that paragraph in respect of Article 3(5), first subparagraph, points (a) to (e), Article 3(7) and (10), Article 4(7), Article 5(2), second subparagraph, Articles 5(5) and 6(2) and Article 10(7) and (8). 5. This Regulation is without prejudice to Member States' responsibility for safeguarding national security and their power to safeguard other essential State functions, including ensuring the territorial integrity of the State and maintaining law and order.	Делумно усогласен	Регулаторни цели и начела Член 7 (1) Агенцијата поттикнува конкуренција во обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи, јавни електронски комуникациски услуги и придружните средства и услуги и тоа особено на следниве начини: - гарантирање дека крајните корисници, вклучувајќи ги и лицата со инвалидитет, старите лица и лицата со посебни социјални потреби, добиваат максимална корист што се однесува до изборот, цената и квалитетот, - гарантирање дека не постои нарушување или ограничување на конкуренцијата на пазарот за електронски комуникации, вклучително	Во насока на целосно усогласување во член 7 треба да се воведат следниве општи цели: пристап и користење на мрежи со многу висок капацитет, широка распространета достапност и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи и електронски комуникациски услуги. Предлог текст на изменетиот член: Општи цели што треба да ги постигне Агенцијата (1) Агенцијата при извршувањето на своите надлежности утврдени со овој закон ги презема сите потребни, пропорционални и разумни мерки за да се постигнат целите наведени во ставот (4) на овој член. (2) Владата на Република Северна Македонија, односно Министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации придонесуваат за постигнување на целите наведени во ставот (4) на овој член.

		и во преносот на програмски содржини и - поттикнување на ефикасно користење и обезбедување ефективно управување со радиофреквенциите, броевите и/или серии на броеви. (2) Агенцијата ги промовира интересите на граѓаните и тоа особено на следниве начини: - обезбедување пристап до универзалните услуги за сите граѓани во согласност со одредбите од овој закон, - обезбедување на високо ниво на заштита на правата на потрошувачите во нивните односи со операторите, а особено преку обезбедување на едноставна и ефтина постапка за решавање на спорови во согласност со одредбите од овој закон, - придонес во обезбедувањето на високо ново на заштита на личните податоци и приватноста, - промовирање на обврски за давање на јасни информации, особено во поглед на обврската за транспарентност на цени и услови за користење на јавни електронски комуникациски услуги,	(3) Агенцијата, Владата на Република Северна Македонија, Министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации и другите надлежни органи, во рамките на нивните надлежности, придонесуваат за спроведување на политики насочени кон промовирање на слободата на изразување и слободата на информации, културна и јазична разновидност и плурализам на медиумите. (4) Целите што треба да се постигнат, особено се: (а) промовирање на поврзаност, пристап и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи, од страна на сите граѓани и деловни субјекти во државата; (б) промовирање на конкуренцијата во обезбедување на електронски комуникациски мрежи и придружни средства, вклучително и ефективна конкуренција во инфраструктурата и во обезбедувањето на електронски комуникациски услуги и придружни услуги; (в) придонесување за развој на пазарот преку отстранување на пречки и создавање на услови за инвестирање во електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги, придружни средства и услуги во целата држава,

		- задоволување на потребите на посебните социјални групи, особено на лицата со инвалидитет, старите лица и лицата со посебни социјални потреби, - обезбедување дека се одржува интегритетот и безбедноста на јавните електронски комуникациски мрежи и - промовирање на можноста крајните корисници да остварат пристап и да дистрибуираат информации или да користат апликации и услуги по сопствен избор. (3) Агенцијата придонесува за развојот на Европскиот пазар и тоа особено на следниве начини: - отстранување на сите преостанати препреки за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги на европско ниво, - поттикнување на поставување и развој на трансевропски мрежи и интероперабилност на паневропски услуги, како и меѓусебно поврзување на крајните корисници и - меѓусебна соработка, соработка со Комисијата на	обезбедување на предвидлива регулација, промовирање на ефикасно, ефективно и координирано користење на радиофреквенцискиот спектар, пристап на отворена иновација (open innovation), создавање и развој на трансевропски мрежи, обезбедување достапност и интероперабилност на паневропските услуги и „поврзување од крај до крај (end to end connectivity); (г) промовирање на интересите на граѓаните на Република Северна Македонија, преку обезбедување поврзаност, широка распространета достапност и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи и електронски комуникациски услуги, создавање максимални придобивки во однос на изборот, цената и квалитетот базирани на ефективна конкуренција, одржување на безбедноста на мрежите и услугите, обезбедување на високо ниво на заштита на крајните корисници имајќи ги предвид нивните потреби, како што се прифатливи цени, а особено за крајни корисници со инвалидитет, постари крајни корисници и крајни корисници со посебни социјални потреби, како и можност за избор и еквивалентен пристап за крајните корисници со инвалидитет.

		Европската унија и со BEREC. (4) Агенцијата заради остварување на целите утврдени во ставовите (1), (2) и (3) на овој член е должна да ги применува регулаторните начела за објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност и тоа особено преку: - промовирање на регулаторна предвидливост со обезбедување на доследен регулаторен пристап во соодветни периоди на проверка, - обезбедување дека, во слични околности, нема дискриминација во третманот на операторите, - заштита на конкуренцијата во корист на потрошувачите и промовирање, доколку е соодветно, конкуренција заснована на инфраструктура, - промовирање на ефикасни инвестиции и иновации во нови и современи инфраструктури, меѓу другото, и со обезбедување дека обврската за пристап соодветно го зема предвид ризикот на кој се изложуваат операторите	(5) За да се постигнат целите од ставот (4) на овој член, Агенцијата меѓу другото: (а) ја промовира предвидливоста на регулативата преку обезбедување на постојан регулаторен пристап во соодветните рокови за преглед и преку соработка со БЕРЕК, РСПГ и Комисијата; (б) обезбедува дека, во слични околности, не постои дискриминација во третманот на операторите на електронски комуникациски мрежи и услуги; (в) применува технолошки неутрален начин за да се постигнат целите од ставот (4) на овој член; (г) промовира ефикасна инвестиција и иновации во нова и подобрена инфраструктура, на начин со кој се обезбедува дека било која обврска за пристап го вклучува ризикот за инвестицијата и се овозможуваат различни договори за соработка помеѓу инвеститорите во инфраструктурата и барателите на пристап, со цел да се распредели ризикот за инвестицијата, обезбедувајќи при тоа заштита на конкуренцијата на пазарот и почитување на начелото на недискриминација; (д) водат сметка за разновидноста на условите во врска со инфраструктурата, конкуренцијата, околностите на крајните корисници и особено потрошувачите во различни географски области во државата, вклучително и локалната

		кои инвестираат, со тоа што дозволува различни кооперативни спогодби меѓу инвеститорите и заинтересираните страни кои бараат пристап со цел да се видоизмени ризикот од инвестиции, а притоа обезбедувајќи дека конкуренцијата на пазарот и начелото за недискриминација се зачувани, - земање предвид на разновидноста на условите кои се однесуваат на конкуренцијата и потрошувачите кои постојат во различните географски области во рамките на Република Македонија и - наметнување на претходни регулаторни обврски само доколку нема ефикасна и одржлива конкуренција и повлекување на истите, доколку се утврди постоење на ефикасна и одржлива конкуренција.	инфраструктура управувана од од физички лица на непрофитна основа; (f) наметнува претходни регулаторни обврски само во мера колку што е потребно за да се обезбеди ефективна и одржлива конкуренција во интерес на крајните корисници и ги намалува или укинува овие обврски веднаш штом ќе се исполнат овие услови.
Article 2 Definitions For the purposes of this Regulation, the definitions set out in Directive (EU) 2018/1972 apply, in particular the definitions of ‘electronic communications network’, ‘very high capacity network’, ‘public electronic communications network’, ‘network termination point’, ‘associated facilities’, ‘end-user’, ‘security of networks and services’, ‘access’, and ‘operator’.	Делумно усогласен	Дефиниции Член 3 Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење: 1. Електронска комуникациска мрежа е	Во член 3 е неопходно е да се воведат нови дефиниции за - “мрежен оператор” кој ги опфаќа не само правните лица кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи, туку и правните лица кои обезбедуваат физичка инфраструктура; - “Физичка инфраструктура”;

The following definitions also apply: (1) ‘network operator’ means: (a) an operator as defined in Article 2, point (29), of Directive (EU) 2018/1972; (b) an undertaking providing a physical infrastructure intended to provide: (i) a service of production, transport or distribution of: - gas, - electricity, including public lighting, - heating, - water, including disposal or treatment of wastewater and sewage, and drainage systems; (ii) transport services, including railways, roads including urban roads, tunnels, ports and airports; (2) ‘body governed by public law’ means a body that has all of the following characteristics: (a) it is established for the specific purpose of meeting needs in the general interest, not having an industrial or commercial character; (b) it has legal personality; (c) it is financed, in full or for the most part, by state, regional or local authorities or by other bodies governed by public law or is subject to management supervision by those authorities or bodies; or has an administrative, managerial or supervisory board, more than half of whose members are appointed by state, regional or local authorities or by other bodies governed by public law; (3) ‘public sector body’ means a state, regional or local authority, a body governed by public law or an association formed by one or more such authorities or one or more such bodies governed by public law; (4) ‘physical infrastructure’ means: (a) any element of a network that is intended to host other elements of a network without becoming an active element of the network itself, such as pipes, masts, ducts, inspection chambers, manholes, cabinets, antenna installations, towers and poles, as well as buildings including their rooftops and parts of their facades or entries to buildings, and any other asset, including street furniture such as light poles, street signs, traffic lights, billboards and toll frames, as well as bus and tramway stops and metro and railway stations; (b) where not part of a network and owned or controlled by public sector bodies: buildings including their rooftops and parts of their facades or entries to buildings, and any other asset, including street furniture such as light poles, street signs, traffic lights, billboards and toll frames, as well as bus and tramway stops and metro and railway stations.		преносен систем и таму каде што е применливо и комутациска или насочувачка опрема и други средства вклучително мрежни елементи што не се активни, а коишто овозможуваат пренос на сигнали преку жичени, радиобранови, оптички или други електромагнетни средства, вклучувајќи сателитски мрежи, фиксни (со комутација на кола или комутација на пакети, вклучувајќи и Интернет) и мобилни земски мрежи, електроенергетски кабелски системи, доколку се користат за пренос на комуникациски сигнали, радиодифузни мрежи и кабелски телевизиски мрежи, независно од видот на информациите што се пренесуваат; 2. Електронска комуникациска услуга е услуга што вообичаено се нуди за надоместок, а која целосно или главно се состои од пренос на сигнали преку електронски комуникациски мрежи и ги вклучува телекомуникациските услуги и преносните услуги во мрежите наменети за емитување или	- “Градежни работи”; - “Физичка инфраструктура во зграда”; - “Физичка инфраструктура во зграда опремена со оптички влакна”; - “Одобрение за градење”; - “Пристапна точка”; - “Инфраструктурен оператор”. Предлог текст за новите дефиниции: - “Мрежен оператор” е правно лице што обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи, како и правно лице што обезбедува физичка инфраструктура наменета да обезбеди: а) услуга за производство, транспорт или дистрибуција на: - гас - електрична енергија, вклучително и јавно осветлување; - греење; - вода, вклучително и испуштање или третирање отпадни води и канализација, и системи за одводнување; б) транспортни услуги како што се: железници, патишта, пристаништа и аеродроми. - “Физичка инфраструктура” се елементи на мрежа, без и самата да е активен мрежен елемент, како што се: цевки, столбови, канали, контролни комори, шахти, разводни табли, кабинети, згради или влезови во згради, антенски инсталации, кули и нивни придружни средства. Кабли, вклучително и неосветлени

Cables, including dark fibre, as well as elements of networks used for the provision of water intended for human consumption as defined in Article 2, point (1), of Directive (EU) 2020/2184 of the European Parliament and of the Council (21) are not physical infrastructure within the meaning of this Regulation; (5) ‘civil works’ means every outcome of building or civil engineering works taken as a whole that is sufficient in itself to fulfil an economic or technical function and entails one or more elements of a physical infrastructure; (6) ‘in-building physical infrastructure’ means physical infrastructure or installations at the end user’s location, including elements under joint ownership, intended to host wired and/or wireless access networks, where such access networks are capable of delivering electronic communications services and connecting the building access point with the network termination point; (7) ‘in-building fibre wiring’ means optical fibre cables at the end user’s location, including elements under joint ownership, intended to deliver electronic communications services and connecting the building access point with the network termination point; (8) ‘fibre-ready in-building physical infrastructure’ means in-building physical infrastructure intended to host optical fibre elements; (9) ‘major renovation works’ means civil works at the end user’s location that encompass structural modifications of the entire in-building physical infrastructure or a significant part thereof and that require, in accordance with national law, a building permit; (10) ‘permit’ means an explicit or implicit decision or set of decisions taken simultaneously or successively by one or more competent authorities that are required under national law for an undertaking to carry out building or civil works necessary for the deployment of elements of VHCNs; (11) ‘access point’ means a physical point, located inside or outside the building, accessible to undertakings that provide or that are authorised to provide public electronic communications networks, where connection to the fibre-ready in-building physical infrastructure is made available; (12) ‘rights of way’ means rights referred to in Article 43(1) of Directive (EU) 2018/172, granted to an operator to install facilities on, over or under public or private property to deploy VHCNs and associated facilities.		реемитување на програмски содржини, но ги исклучува услугите кои овозможуваат или извршуваат уредувачка контрола врз содржините кои се пренесуваат со помош на електронските комуникациски мрежи или услуги, а не ги вклучува ниту услугите на информатичкото општество кои, целосно или делумно, не се состојат од пренос на сигнали преку електронски комуникациски мрежи; 3. Електронска пошта е порака во форма на текст, звук или слика пренесена преку јавна електронска комуникациска мрежа и која може да биде зачувана во мрежата или терминалната опрема на примателот се додека примателот не ја преземе; 4. Јавна електронска комуникациска мрежа е електронска комуникациска мрежа која целосно или поголемиот дел од неа се користи за обезбедување на електронски комуникациски услуги достапни на јавноста и кои го поддржуваат преносот на информации меѓу мрежни завршни точки;	оптички влакна (dark fibre), како и елементи на мрежи кои се користат за обезбедување на вода наменета за консумирање од страна на човекот, не се сметаат за физичка инфраструктура. - “Градежни работи” е секој резултат од градење или градежни работи земен во целина, што е доволен сам по себе да изврши економска или техничка функција и содржи еден или повеќе елементи на физичка инфраструктура. - “Физичка инфраструктура во зграда” е физичка инфраструктура или инсталации на место положбата на крајниот корисник, вклучително и елементите кои се во заедничка сопственост наменети да сместуваат жични и/или безжични пристапни електронски комуникациски мрежи способни да обезбедуваат електронски комуникациски услуги и да ја поврзат пристапната точка во зградата со крајната точка на мрежата. - “Физичка инфраструктура во зграда опремена со оптички влакна” е наменета да содржи елементи на оптички влакна за обезбедување на пренос со големи брзини; - „Одобрение за градење“ е согласност која ја дава Агенцијата за усогласеноста на основниот проект за изградба на јавни електронски комуникациски мрежи и придружни средства, согласно подзаконски акт и примената на условите кои

		5. Локална јамка е физичко комуникациско коло што ја поврзува мрежната завршна точка со дистрибутивната рамка или со друго еквивалентно средство во јавна фиксна електронска комуникациска мрежа; 6. Јавна електронска комуникациска услуга е електронска комуникациска услуга достапна на јавноста; 7. Јавно достапна телефонска услуга е услуга достапна на јавноста за повикување и примање, директно или индиректно, на национални или национални и меѓународни повици преку број или броеви од националниот или меѓународниот телефонски план за нумерација; 8. Кориснички код за идентификација значи единствен код за идентификација доделен на претплатник или на регистриран корисник за услугата за пристап до интернет или за комуникациска услуга преку интернет; 9. Код на ќелија значи идентитет на ќелијата од каде што започнал или пак завршил телефонскиот	произлегуваат од истиот, во постапка за издавање на одобрение за градење за распоредување на широкопојасен пристап до интернет. - “Пристапна точка” е физичка точка што се наоѓа внатре или надвор од зградата, пристапна за оператори на јавни електронски комуникациски мрежи, каде што поврзувањето е достапно до физичката инфраструктура во зграда за пренос со големи брзини. - “Инфраструктурен оператор” е правно или физичко лице кое користи сопствени недвижности и/или недвижности на други заради изградба, одржување, развој и користење на електронски комуникациски мреж и електронска комуникациска инфраструктура, или кое има право на пат во согласност со овој закон, или или има обврска да дава пристап на електронска комуникациска инфраструктура и поврзана опрема врз основа на анализа на релевантен пазар спроведена во согласност со овој закон.

		повик во јавна мобилна комуникациска мрежа; 10. Неуспешен обид за повик значи комуникација кога телефонскиот повик бил успешно воспоставен, но на него не било одговорено или кога имало интервенција за управување со мрежата; 11. Радиокомуникациски услуги се електронски комуникациски услуги што се обезбедуваат со користење на радиофреквенции; 12. Универзална услуга е минимален пакет од услуги со определен квалитет, достапен по прифатлива цена за сите крајни корисници во Република Македонија, без оглед на нивната географска локација; 13. Давател на универзална услуга е правно лице кое обезбедува универзална услуга; 14. Услуги на информатичко општество се услуги што се обезбедуваат за надоместок на далечина преку електронски средства и на лично барање на примателот на услугата. “На далечина” означува дека услугата се обезбедува	

		без истовремено присуство на две страни. “Преку електронски средства” значи дека услугата се испраќа од почетната/изворната точка и се добива на крајната дестинација преку електронска опрема за процесирање (вклучително и дигитална компресија) и чување на податоци и се испраќа, пренесува и добива во целост преку кабел, радиобранови, оптички средства или други електромагнетни средства. “На лично барање на примателот на услугата” значи дека услугите се обезбедуваат преку пренос на податоци на лично барање; 15. Услуга со додадена вредност е услуга којашто бара обработка на податоци за сообраќај или податоци за локација, повеќе отколку што е потребно за да се обезбеди пренос на комуникацијата или наплата на истата; 16. Географски број е број од Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија каде што дел од неговата структура на цифри содржи	

		географско значење кое се користи за рутирање на повици кон физичката локација на мрежната завршна точка; 17 Не географски број е број од Планот за нумерација на јавните комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија кој не е географски број и меѓу другото ги вклучува мобилните броеви, броевите за бесплатните услуги и броевите за пристап до услуги со додадена вредност; 18. Интерконекција е посебен вид на пристап кој се обезбедува меѓу оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и со кој се воспоставува физичко и логично поврзување на јавните електронски комуникациски мрежи со еден или повеќе различни оператори со цел да им се овозможи на корисниците на еден оператор да комуницираат со корисниците на друг оператор, или да пристапат до услугите што ги обезбедува друг оператор. Овие услуги може да ги обезбедуваат страните кои	

		се меѓусебно поврзани или други страни кои имаат пристап до мрежа; 19. Пристап е овозможување на достапност до средства и/или услуги на друг оператор под определени услови, на ексклузивна или неексклузивна основа, заради обезбедување на електронски комуникациски услуги вклучително и кога тие се користат за обезбедување на услуги на информатичкото општество или емитирање на програмски содржини. Тоа, меѓу другото, опфаќа: пристап до мрежни елементи и придружни средства што може да вклучува поврзаност на опремата преку фиксен или подвижен начин (ова особено вклучува пристап до локалната јамка и до средствата и услугите, неопходни за обезбедување на услуги преку локалната јамка); пристап до физичка инфраструктура, вклучувајќи згради, канал и столбови; пристап до соодветни софтверски системи, вклучувајќи системи за оперативна поддршка; пристап до	

		информатички системи или бази на податоци за поднесување на барања за преднарачка, обезбедување, испорака, одржување, поправка и наплата; пристап до системите за транслирање на броеви или пристап до системи кои нудат таква еквивалентна функционалност; пристап до фиксни и мобилни мрежи, особено за роадинг; пристап до системи со условен пристап за дигитални телевизиски услуги и/или пристап до виртуелни мрежни услуги; 20. Физичка инфраструктура е секој елемент од мрежа кој не е активен како цевки, столбови, канали, контролни комори, шахти, кабинети, згради или влезови во згради, антенски инсталации, кули и нивни придружни средства; 21. Електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини, во смисла на Главата деветта од овој закон, е електронска комуникациска мрежа која овозможува широкопојасен пристап до услуги (broadband) со брзина на	

		пренос од најмаклу 30 Mbps; 22. Физичка инфраструктура во зграда е физичка инфраструктура која е лоцирана кај крајниот корисник, вклучително и елементите кои се во заедничка сопственост наменети да содржат жичени и/или безжичени пристапни електронски комуникациски мрежи што ќе бидат во можност да обезбедуваат електронски комуникациски услуги и поврзување на точката на концентрација на зградата со мрежна завршна точка на јавна електронска комуникациска мрежа; 23. Физичка инфраструктура во зграда за пренос со големи брзиние физичка инфраструктура во зграда наменета да содржи елементи на електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини; 24. Обезбедување на електронска комуникациска мрежа значи изградба, работа и управување со електронска комуникациска мрежа или овозможување достапност на истата;	

		25. Оператор е физичко лице кое врши дејност или правно лице кое обезбедува или има намера да обезбедува јавна електронска комуникациска мрежа и/или услуги, како и придружни средства, врз основа на доставена нотификација и добиена потврда за регистрација од Агенцијата за електронски комуникации; 26. Мрежна завршна точка е физичка точка на која претплатникот има пристап до јавна комуникациска мрежа. Кога мрежите вклучуваат комутација или насочување, мрежната завршна точка се идентификува со посебна мрежна адреса, што се однесува на претплатнички број или име; 27. Терминална опрема е производ или негов соодветен дел кој ја овозможува комуникацијата на начин што се приклучува директно или индиректно на мрежна завршна точка на јавна електронска комуникациска мрежа која во целост или делумно се користи за обезбедување на	

		јавни електронски комуникациски услуги; 28. Податоци за комуникациски сообраќај се податоци што се обработуваат заради пренос на комуникација преку јавна електронска комуникациска мрежа или заради наплата на истата; 29. Податоци за локација се податоци што се обработуваат во јавна електронска комуникациска мрежа или со јавна електронска комуникациска услуга кои ја означуваат географската локација на терминалната опрема на краен корисник на јавна електронска комуникациска услуга; 30. Нарушување на безбедност на личните податоци е нарушување што доведува до случајно или незаконско уништување, губење, промена, неовластено откривање или пристап до лични податоци кои се пренесуваат, чуваат или на друг начин се обработуваат во врска со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски услуги; 31. Претставување на идентификација на повикувачка линија е	

		услуга што овозможува повиканиот претплатник да ја идентификува мрежната завршна точка од каде што потекнува повикот врз основа на број или код доделен за таа мрежна завршна точка; 32. Претставување на идентификација на повикана линија е услуга што овозможува корисникот кој повикува да ја идентификува мрежната завршна точка каде што завршува повикот врз основа на бројот или кодот доделен за таа мрежна завршна точка; 33. Претплатник е физичко или правно лице кое за користење на јавни комуникациски услуги склучува договор со оператор кој ги обезбедува тие услуги; 34. Корисник е физичко или правно лице кое користи или бара јавна електронска комуникациска услуга, а во смисла на одредбите од Главата осумнаестта од овој закон, корисник е физичко лице кое користи јавна електронска комуникациска услуга, за приватни или деловни цели, при што не мора да биде претплатено за тие услуги;	

		35. Краен корисник е корисник кој нема јавна комуникациска мрежа или не обезбедува јавна комуникациска услуга; 36. Потрошувач е физичко лице кое користи или бара јавна електронска комуникациска услуга за цели кои не се поврзани со неговата дејност или професија; 37. Систем за условен пристап е техничка мерка и/или постапка каде што пристапот до заштитеното радио или телевизиско емитување во разбирлива форма е условен со претплата или друг начин на претходно индивидуално одобрување; 38. Телевизиска услуга со формат на широк екран е телевизиска услуга која се состои целосно или првенствено од програми што се произведени и уредени да се прикажуваат во полна висина на екрани со широк формат. Форматот 16:9 е референтен формат за услугите за телевизија на широк екран; 39. Број е број определен со Планот за нумерација за јавни комуникациски	

		мрежи и услуги на Република Македонија; 40. Броеви на служби за итни повици се броеви од Планот за нумерација за јавни комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија кои особено се наменети за полиција, противпожарна служба, итна медицинска помош, служба за известување и тревожење, вклучувајќи го и единствениот европски број за итни повици “Е-112”, како и единствениот европски број 116.000 кој е наменет за пријавување на исчезнати деца; 41. Штетна интерференција е интерференција која го загрозува функционирањето на радионавигациски служби или други служби за безбедност или сериозно ги деградира, попречува или повторливо го прекинува функционирањето на радиокомуникациските служби на други корисници кои работат согласно со овој закон и меѓународни прописи и договори што ги склучила или кои ги ратификувала Република Македонија;	

		42. Апликациски програмски интерфејс (АПИ) е софтверски интерфејс меѓу апликации кои ги нудат радиодифузери или даватели на услуги и средства на современа дигитална телевизиска опрема за дигитални телевизиски и радио услуги; 43. Придружни средства се придружните услуги, физичката инфраструктура и други средства или елементи кои се придружени на електронската комуникациска мрежа и/или електронската комуникациска услуга со кои се овозможува и/или поддржува обезбедувањето на услуги преку таа мрежа и/или услуга или имаат потенцијал да го прават тоа и вклучува, меѓу другото, згради или пристап до згради, инсталации во згради, кули и други придружни конструкции, канали, цевки, столбови, шахти и кабинети; 44. Придружни услуги се оние услуги придружени на електронската комуникациска мрежа и/или електронската	

		комуникациска услуга кои го овозможуваат и/или го поддржуваат давањето на услуги преку таа мрежа и/или услуга или имаат потенцијал да го прават тоа и опфаќаат, меѓу другото, translација на броеви или системи кои нудат еднаква функционалност, системи за условен пристап и електронски програмски водичи, како и други услуги, на пример, услуги за идентификација, локација или присуство; 45. Распределба на радиофреквенциски спектар значи определување на одреден радиофреквенциски опсег за користење на една или повеќе видови на радиокомуникациски услуги и каде што е соодветно под одредени услови; 46. Повик значи врска воспоставена преку јавна електронска комуникациска услуга која дозволува двонасочна гласовна комуникација; 47. Јавна телефонска говорница е телефонски уред достапен на јавноста чие користење се плаќа со пари, кредитни платежни картички, однапред	

		платени картички, како и картички со кодиран пристап; 48. Современа дигитална телевизиска опрема е прилагодувачка опрема (сет-топ бокс), што служи за поврзување на телевизиски апарати или интегрирани дигитални телевизиски апарати кои овозможуваат прием на дигитални интерактивни телевизиски услуги; 49. Комуникација подразбира секоја информација што се разменува или пренесува меѓу ограничен број на страни преку јавни електронски комуникациски услуги, а не вклучува информации што се пренесуваат како дел од емитување на програмски содржини преку јавна електронска комуникациска мрежа, освен кога информацијата е наменета за одреден претплатник или корисник; 50. Информација за следената комуникација се податоци за сигнализацијата поврзана со следената комуникациска услуга, сигнализација за воспоставување на	

		комуникација и контрола на нејзиниот тек, како и други информации кои му се достапни на операторот; 51. Дигитален терестријален мултиплекс е стандардизиран проток на низа од сигнали која содржи телевизиски, радиопрограмски сервиси, дополнителни услуги и други придружни информации и податоци и која до крајните корисници се емитува преку еден терестријален радиофреквенциски телевизиски канал; 52. Дигитален терестријален систем е електронска комуникациска мрежа која содржината на дигитален терестријален мултиплекс ја емитува до крајните корисници по пат на терестријална радиокомуникација и 53. Податоци, во смисла на одредбите од членовите 176, 177 и 178 од овој закон, се податоците за сообраќај и податоците за локација, како и податоците поврзани со истите кои се неопходни за да се идентификува претплатник или корисник на електронска комуникациска услуга.	

Article 3 Access to existing physical infrastructure 1. Network operators and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure shall meet, upon written request of an operator, all reasonable requests for access to that physical infrastructure under fair and reasonable terms and conditions, including price, with a view to deploying elements of VHCNs or associated facilities. Public sector bodies owning or controlling physical infrastructure shall meet all such reasonable requests also under non-discriminatory terms and conditions. Such written requests shall specify the elements of the physical infrastructure for which the access is requested, including a specific time frame. Member States may specify detailed requirements relating to the administrative aspects of the requests. 2. Upon request of an operator, legal persons who are primarily active as tenants of land, or as holders of rights over land, other than property rights, on which facilities are planned to be or have been installed with a view to deploying elements of VHCNs, or who manage lease contracts on behalf of land owners, and operators shall negotiate access to such land in good faith, including on the price, which where appropriate shall reflect market conditions, in accordance with national contract law. Operators and legal persons referred to in the first subparagraph of this paragraph shall inform the national regulatory authority of the conclusion of agreements reached in accordance with the first subparagraph, including the agreed price. Member States may provide guidance on the terms and conditions, including the price, in order to facilitate the conclusion of such agreements. 3. Member States may provide that owners of private commercial buildings which are not owned or controlled by a network operator are to meet, upon the written request of an operator, reasonable requests for access to those buildings, including their rooftops, with a view to installing elements of VHCNs or associated facilities under fair and reasonable terms and conditions, and at a price reflecting market conditions. Prior to such a request from the access seeker all of the following conditions shall be met: (a) the building is located in a rural or remote area as defined by Member States; (b) there is no VHCN of the same type — fixed or mobile — as that the access seeker intends to deploy available in the area for which the request for access is made, and there is no plan to deploy such a network according to the information collected via the single information point available at the date of the request,	Делумно усогласен	Обезбедување пристап до постоечка физичка инфраструктура на субјект кој управува со инфраструктурни објекти Член 66 (1) Субјект кој управува со инфраструктурните објекти утврдени во Законот за катастар на недвижности, врз основа на добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи е должен на истиот да му овозможи пристап до неговата физичка инфраструктура заради поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување големи брзини на пренос, под фер услови, рокови и цени. (2) Субјектот од ставот (1) на овој член може да го одбие барањето од ставот (1) на овој член, само во следниве случаи: - не постои техничката можност, - се нарушува интегритетот и сигурноста на мрежата, - постои ризик од можна сериозна интерференција или	Во насока на постигнување целосна усогласеност потребно е измена на насловот на членот и измена и дополнување на текстот од членот. Предлог текст на членот: Обезбедување пристап до постоечка физичка инфраструктура на мрежен оператор (1) Секој мрежен оператор има право да им понуди на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи пристап до својата физичка инфраструктура со цел поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување на пренос со големи брзини. (2) Мрежниот оператор,согласно ставот (1) на овој член, врз основа на добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи е должен на истиот да му овозможи пристап до неговата физичка инфраструктура со цел поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување на пренос со големи брзини, под фер и разумни услови и цени. Во писменото барање треба да се наведат елементите на активност, односно изведбата за кои е побаран пристапот, вклучително и временската рамка на изведбата.

(c) there is no physical infrastructure in the area for which the request for access is made that is owned or controlled by network operators or public sector bodies and is technically suitable to host elements of VHCNs. Member States may determine a list of categories of commercial buildings that may be exempt from the obligation to meet such an access request, for reasons of public security, defence, safety and health. That list and the criteria to be applied to identify those categories shall be published via a single information point. 4. When determining fair and reasonable terms and conditions, including prices, for granting access, and in order to avoid excessive prices, network operators and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure shall, where relevant, take into account at least the following: (a) existing contracts and commercial terms and conditions agreed between operators seeking access and network operators or public sector bodies granting access to physical infrastructure; (b) the need to ensure that the access provider has a fair opportunity to recover the costs it incurs in order to provide access to its physical infrastructure, taking into account specific national conditions, business models, and any tariff structures put in place to provide a fair opportunity for cost recovery; in the case of electronic communications networks, any remedies imposed by a national regulatory authority are also to be taken into account; (c) any additional maintenance and adaptation costs resulting from providing access to the relevant physical infrastructure; (d) the impact of the requested access on the access provider's business plan, including investments in the physical infrastructure to which the access has been requested; (e) in the specific case of access to physical infrastructure of operators, any relevant guidance pursuant to paragraph 13, and in particular: (i) the economic viability of those investments based on their risk profile; (ii) the need for a fair return on investment and for any time schedule for such return on investment; (iii) any impact of access on downstream competition and consequently on prices and return on investment; (iv) any depreciation of the network assets at the time of the access request; (v) any business case underpinning the investment at the time it was made, in particular investment in the physical infrastructure used for the provision of connectivity; and	- постои расположлив алтернативен начин на големопродажниот релевантен пазар за физички пристап до мрежна инфраструктура, соодветен за овозможување на електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини. (3) Субјектот од ставот (1) на овој член е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член, писмено да го извести барателот за одбивање на неговото барање и да ги наведе причините за тоа. (4) Доколку барањето од ставот (1) на овој член е одбиено или пак не е постигнат заеднички договор за бараниот пристап во рок од два месеца од денот на приемот на барањето, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. (5) Агенцијата во постапката на решавање на спорот од ставот (4) на овој член ќе донесе обврзувачка одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на	(3) Мрежниот оператор од ставот (1) на овој член може да го одбие барањето од ставот (2) на овој член, само во следниве случаи: - не постои техничка соодветност на физичката инфраструктура за која е побаран пристапот за реализација на бараната изведба од ставот (2) на овој член, - нема достапност на простор за да се сместат елементите од ставот (2) на овој член, вклучително и идните потреби за простор на мрежниот оператор кои треба да бидат детално поткрепени и образложени; - прашања поврзани со заштитата на јавното здравје; - се нарушува интегритетот и безбедноста на секоја мрежа, а особено на критичната инфраструктура - постои ризик од можна сериозна интерференција или - постои алтернативен начин на големопродажен физички пристап до електронска комуникациска мрежа, кој го обезбедува мрежниот оператор соодветен за овозможување на електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини, врз основа на фер и разумни рокови и услови. (4) Мрежниот оператор од ставот (1) на овој член е должен во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член, писмено да го извести барателот за

(vi) any possibility previously offered to the access seeker to co-invest in the deployment of the physical infrastructure, notably pursuant to Article 76 of Directive (EU) 2018/1972, or to co-deploy alongside it; (f) when considering the operators' need for a fair return on investment which reflects the relevant market conditions, their different business models, in particular in the case of undertakings that primarily provide associated facilities and offer physical access to more than one undertaking that provides, or that is authorised to provide, public electronic communications networks. 5. Network operators and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure may refuse access to specific physical infrastructure on the basis of one or more of the following grounds: (a) the physical infrastructure to which access has been requested is not technically suitable to host any of the elements of VHCN referred to in paragraph 1; (b) there is a lack of availability of space to host the elements of VHCNs or associated facilities referred to in paragraph 1, including after taking into account the future need for space of the access provider that is sufficiently demonstrated, such as by referring to publicly available investments plans or to a consistently applied percentage for the capacity reserved for future needs, compared to the entire capacity of the physical infrastructure; (c) the existence of justified reasons regarding safety, national security and public health; (d) the existence of duly justified reasons regarding the integrity and security of any network, in particular national critical infrastructure; (e) the existence of a duly justified risk of serious interferences of the planned electronic communications services with the provision of other services over the same physical infrastructure; (f) the availability of viable alternative means of passive wholesale physical access to electronic communications networks, suitable for the provision of VHCNs, and offered under fair and reasonable terms and conditions, that are provided by the same network operator or, in the specific case of rural or remote areas where a network is operated on a wholesale-only basis and owned or controlled by public sector bodies, that are provided by the operator of such network. 6. Member States may provide that the network operators and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure may refuse access to specific physical infrastructure where there are viable alternative means of non-discriminatory open wholesale active access to VHCNs that are provided by the		пропорционалност и притоа каде што е соодветно ќе утврди фер рокови, услови и цени. При утврдувањето на цените, Агенцијата треба да го има предвид влијанието што ќе го има бараниот пристап врз деловниот план за инвестиции на субјектот од ставот (1) на овој член, а особено кога станува збор за изградена физичка инфраструктура за електронски комуникациски мрежи за обезбедување пренос со големи брзини не постара од шест месеци. Агенцијата ќе ја донесе одлуката за решавање на спорот, таму каде што е соодветно и во координација со локалната самоуправа.	одбивање на неговото барање и да ги наведе причините за тоа. (5) Доколку барањето од ставот (2) на овој член е одбиено или пак не е постигнат заеднички договор за бараниот пристап во рок од два месеца од денот на приемот на барањето, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. (6) Агенцијата во постапката на решавање на спорот од ставот (5) на овој член ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на пропорционалност и притоа каде што е соодветно ќе утврди фер рокови, услови и цени. При утврдувањето на цените, Агенцијата треба да го има предвид влијанието што ќе го има бараниот пристап врз деловниот план за инвестиции на мрежниот оператор од ставот (1) на овој член, вклучително и инвестициите направени од мрежниот оператор, а особено кога станува збор за физичката инфраструктура што се користи за електронски комуникациски мрежи за обезбедување пренос со големи брзини.

same network operator or by the same public body, provided that both of the following conditions are met: (a) such alternative means of wholesale access is offered under fair and reasonable terms and conditions, including price; (b) the deployment project of the requesting operator addresses the same coverage area and there is no other fibre network connecting end-user premises serving the coverage area. This paragraph shall apply only to those Member States where such or an equivalent refusal possibility is applied on 11 May 2024, in accordance with national law complying with Union law. 7. In the event of a refusal to provide access as referred to paragraphs 5 and 6, the network operator or the public sector body owning or controlling physical infrastructure shall communicate to the access seeker, in writing, the specific and detailed reasons for such refusal no later than one month from the date of the receipt of the complete request for access, except for national critical infrastructure as defined in national law, for which specific and detailed reasons shall not be required in the communication of refusal to the access seeker. 8. Member States may establish or designate a body to coordinate access requests to physical infrastructure owned or controlled by public sector bodies, provide legal and technical advice through the negotiation of access terms and conditions, and facilitate the provision of information via a single information point as referred to in Article 12. 9. Physical infrastructure which is already subject to access obligations imposed by national regulatory authorities pursuant to Directive (EU) 2018/1972 or resulting from the application of Union State aid rules shall not be subject to the obligations set out in paragraphs 1, 4, and 5 for as long as such access obligations are in place. 10. Public sector bodies owning or controlling physical infrastructure or certain categories of physical infrastructure may not apply paragraphs 1, 4 and 5 to that physical infrastructure or those categories of physical infrastructure for reasons of architectural, historical, religious or environmental value or for reasons of public security, defence, safety and health. Member States or, as appropriate, regional and local authorities shall identify such physical infrastructure or categories of physical infrastructure in their territories based on duly justified and proportionate reasons. The list of categories of physical infrastructure and the criteria applied to identify them shall be made available via a single information point.			

11. Operators shall have the right to offer access to their physical infrastructure for the purpose of deploying networks other than electronic communications networks or associated facilities. 12. Notwithstanding paragraph 3, this Article shall be without prejudice to the right to property of the owner of the physical infrastructure where the network operator or the public sector body is not the owner, and to the right to property of any other third party, such as landowners and private property owners, or, where applicable, the rights of tenants. 13. After consulting stakeholders, the national dispute settlement bodies and other competent Union bodies or agencies in the relevant sectors as appropriate, and taking into account well-established principles and the distinct situation across Member States, the Commission may, in close cooperation with BEREC, provide guidance on the application of this Article.			
Article 4 Transparency on physical infrastructure 1. In order to be able to request access to physical infrastructure in accordance with Article 3, an operator shall have the right to access, upon request, the following minimum information on existing physical infrastructure, in electronic format via a single information point: (a) georeferenced location and route; (b) type and current use of the infrastructure; (c) a contact point. Such minimum information shall be accessible, under proportionate, non-discriminatory and transparent terms and in any event no later than 10 working days after the date of submission of the request for access to information. In duly justified cases that deadline may be extended once by five working days. Operators requesting access shall be informed of any extension of the deadline via a single information point. Any operator requesting access to information pursuant to this Article shall specify the geographical area in which it envisages deploying elements of VHCNs or associated facilities. Access to the minimum information may be limited or refused provided that it is necessary to ensure the security of certain buildings owned or controlled by public sector bodies, the security of the networks and their integrity, national security, the security of national critical infrastructure, public health or safety, or for reasons of confidentiality or operating and business secrets. 2. In addition to the minimum information referred to in paragraph 1, first subparagraph, Member States may require information on existing physical	Делумно усогласен	Единствена точка за информации Член 67 (1) Агенцијата преку веб страница обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства од членот 75 од овој закон и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од овој закон, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност	Во насока на постигнување целосна усогласеност на овој член потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот на истиот. Предлог текст на изменетиот член: Единствена точка за информации (ЕТИ) (1) Агенцијата преку јавно достапна ГИС платформа обезбедува единствена точка за информации (во понатамошниот текст: ЕТИ) со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на постоечката физичка инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни

infrastructure such as information on the occupation level of the physical infrastructure. 3. Network operators and public sector bodies shall make available at least the minimum information referred to in paragraph 1 and, where applicable, the additional information referred to in paragraph 2 via a single information point and in electronic format, and shall promptly make available any update to that information. In the event that network operators or public sector bodies do not comply with this paragraph, the competent authorities may request the missing information referred in paragraph 1 be made available in electronic format via a single information point, within 10 working days of the date of receipt of such request, without prejudice to the possibility for Member States to impose penalties on network operators and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure for not complying with that obligation. 4. For a transitional period of the shortest time possible and of no longer than twelve months, Member States may exempt municipalities with fewer than 3 500 inhabitants from the obligation referred to in paragraph 3. Member States shall set out a roadmap with deadlines for making minimum information referred to in paragraph 1 available via a single information point in electronic format. Those exceptions and the roadmaps shall be published via a single information point. During that transitional period, those municipalities shall ensure that the available information is accessible to operators. 5. Network operators and public sector bodies shall meet reasonable requests for on-site surveys of specific elements of their physical infrastructure upon specific written request of an operator. Such requests shall specify the elements of the physical infrastructure concerned with a view to deploying elements of VHCNs or associated facilities. On-site surveys of the specified elements of the physical infrastructure shall be granted under proportionate, non-discriminatory and transparent terms within one month of the date of receipt of the request, subject to the limitations set out in paragraph 1, fourth subparagraph. Member States may specify detailed requirements relating to the administrative aspects of the requests. 6. Member States may identify, based on duly justified and proportionate reasons, the national critical infrastructure as defined in national law, or parts thereof, that shall not be subject to the obligations laid down in paragraphs 1, 3 and 5. 7. Paragraphs 1, 3 and 5 shall not apply where: (a) physical infrastructure is not technically suitable for the deployment of VHCNs or associated facilities’;	на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите. Оператор преку пристап до единствената информациска точка може да добие и информации за начинот и условите за добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (2) Пристапот до единствената информациска точка за добивање на минимални информации за одредена област, Агенцијата го овозможува во електронска форма при тоа имајќи ги предвид принципите на пропорционалност и недискриминација. Агенцијата нема да го овозможи пристапот до информациите со кои може да се наруши јавното здравје и јавната безбедност, безбедноста и интегритетот на мрежите, како и до информациите што се однесуваат на оперативни и деловни тајни.	објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт. (2) Агенцијата преку ЕТИ од ставот (1) на овој, а со цел обезбедување координација на градежни работи согласно членот 71 од овој закон, ги прави достапни следните минимални информации кои се однесуваат на планирани градежни работи поврзани со физичка инфраструктура на мрежен оператор за која планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - геореференцирана локација, траса и вид на градежни работи, - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи, - предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (3) Агенцијата преку ЕТИ ги прави достапни податоците од ставот (1) на овој член, а се однесуваат на постојни кабли, вклучително и неосветлени оптички влакна (dark fibre) на оператори на јавни електронски комуникациски мрежи. (4) Оператор на јавна електронска комуникациска преку пристап до ЕТИ може да добие и информации за начинот, условите и текот на постапката за добивање на одобрение за градење, согласно со

(b)the obligation to provide information about certain existing types of physical infrastructure pursuant to paragraph 1, first subparagraph, would be disproportionate, on the basis of a cost-benefit analysis conducted by Member States and a consultation with stakeholders; or (c)physical infrastructure is not subject to access obligations in accordance with Article 3(10). The justification, criteria and conditions for applying any such exceptions shall be published via a single information point and notified to the Commission. 8. Operators that obtain access to information pursuant to this Article shall take appropriate measures to ensure respect for confidentiality as well as operating and business secrets. To that end, they shall keep the information confidential and use it only for the purpose of deploying their networks.		(3) Минималните податоци од ставот (1) на овој член Агенцијата ги обезбедува на начин утврден во Законот за катастар на недвижности, како и од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје. (4) Доколку минимални информации од ставот (1) на овој член не можат да се обезбедат преку единствената информациска точка, субјектите од членот 66 став (1) од овој закон се должни во рок од еден месец од денот на приемот на писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да му обезбедат пристап до тие информации, под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови. (5) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да содржи податоци за кои елементи од	закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење (5) Оператор на јавна електронска комуникациска мрежа е должен во рок од 30 дена од денот на запишување на јавната електронска комуникациска мрежа во катастар на инфраструктура, до Агенцијата да достави писмено известување со геодетски елаборат за изведена состојба на инфраструктурен објект.Заради спроведување на одредбата од ставот (5) на овој член Агенцијата ќе склучи Меморандум за соработка со Агенцијата за катастер на недвижност. (6) Минималните податоци од ставовте (1) и (2) на овој член Агенцијата ги обезбедува од мрежните оператори со исклучок на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи , со доставување на писмено барање, два пати во годината. Мрежните оператори се должни на Агенцијата да и ги достават бараните податоци во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето. Добиените податоци Агенцијата ќе ги објави преку ЕТИ во рок од 15 дена од денот на приемот на податоците. Агенцијата нема да ги бара податоците од мрежните оператори за физичката инфраструктура која е определена како критична физичка инфраструктура согласно закон. (7) Формата и начинот на доставување на податоците од

		физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за мрежи со големи брзини. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (6) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му ги стави на располагање следниве минимални информации кои се однесуваат на тековни или планирани градежни работи поврзани со неговата физичка инфраструктура за која има добиено одобрение за градење, или одобрението за градење е во постапка на издавање или планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - локација и вид на градежни работи, - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи,	ставовите (1), (2) и (3) на овој член ги поропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон. (8) Секој мрежен оператор е должен по добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за јавни електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини.. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (9) Во случај на спор во врска со ставот (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 56 од овој закон. Агенцијата, имајќи го предвид принципот на пропорционалност, ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот во најкраток можен рок, но не подолг од два месеци од денот на приемот на барањето.

		- предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (7) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на писменото барање, од ставот (6) на овој член да ги обезбеди бараните информации под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови и истите да и ги направи достапни на Агенцијата заради овозможување пристап до тие информации преку единствената информациска точка. (8) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон може да го одбие барањето од ставот (6) на овој член, доколку: - бараните информации претходно ги направил јавно достапни во електронска форма или - пристапот до тие информации е овозможен преку единствената информациска точка. (9) Во случај на спор во врска со ставовите (4) до (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните	

		поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. Агенцијата, ќе донесе обврзувачка одлука со која ќе се реши спорот имајќи го предвид принципот на пропорционалност. (10) Агенцијата во соработка со министерството надлежно за градење може да донесе подзаконски акт со кој ќе се утврдат исклучоци од обврските согласно со ставовите (1), (3), (4) и (5) на овој член, а се однесуваат за случаи кога на одредена физичка инфраструктура не е технички возможно да се постави јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на големи брзини за пренос. (11) Оператор има право преку единствената информациска точка, во електронска форма, да поднесе барање за добивање на одобрение за градење за поставување на елементи за електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини. Со ова ќе се обезбеди барањето на операторот да биде проследено до соодветниот	

		надлежен орган за издавање на одобрение за градење, како и да се овозможи следење на почитувањето на роковите за издавање на одобрението за градење од страна на надлежниот орган.	
Article 5 Coordination of civil works 1. Public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators shall have the right to negotiate agreements on the coordination of civil works, including on the apportioning of costs, with operators with a view to deploying elements of VHCNs or associated facilities. 2. When performing, or planning to perform, directly or indirectly, civil works which are fully or partially financed by public means, public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators shall meet any reasonable written request to coordinate those civil works under transparent and non-discriminatory terms made by operators with a view to deploying elements of VHCNs or associated facilities. Member States may specify detailed requirements relating to the administrative aspects of the request. Requests to coordinate civil works shall be met, provided that all of the following conditions are met: (a) the coordination of civil works will not entail any unrecoverable additional costs, including those caused by additional delays, for the network operator or public sector body owning or controlling physical infrastructure that initially envisaged the civil works in question, without prejudice to the possibility of the parties concerned agreeing on apportioning the costs; (b) the network operator or public sector body owning or controlling physical infrastructure initially envisaging the civil works remains in control over the coordination of the works; (c) the request is submitted as soon as possible and, when a permit is necessary for the civil works, at least one month before the submission of the final project to the permit-granting authorities. 3. Member States may provide that requests to coordinate civil works made by an undertaking that provides, or is authorised to provide, public electronic communications networks to an undertaking owned or controlled by public sector bodies and providing, or authorised to provide, public electronic communications networks, may be deemed to be unreasonable in the event that	Делумна усогласеност	Координација на градежни работи Член 68 (1) Правно лице кое изведува градежни работи кои се финансирани со јавни средства е должно под недискриминаторски и транспарентни услови, да задоволи секое разумно барање за склучување на договор за меѓусебно координирање на градежните работи доставено од оператор заради изградба и поставување на јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини, под услов тоа да не повлекува никакви дополнителни трошоци за првично предвидените градежни работи. (2) Операторот е должен барањето за склучување на договор за меѓусебно координирање на	Во насока на постигнување целосна усогласеност на овој член потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот на истиот. Предлог текст на изменетиот член: Координација на градежни работи (1) Секој мрежен оператор има право да преговара со оператор на јавна електронска комуникациска мрежа за склучување на договор за координација на градежни работи со цел поставување на елементи за јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини. (2) Секој мрежен оператор во државна сопственост или мрежен оператор во приватна сопственост кој директно или индиректно планира или изведува градежни работи кои се целосно или делумно финансирани со јавни средства е должно под недискриминаторски и транспарентни услови, да задоволи секое разумно барање за склучување на договор за меѓусебно

the civil works contribute to the deployment of VHCNs, provided that those VHCNs are located in rural or remote areas, are owned or controlled by public sector bodies, and are operated on a wholesale-only basis. 4. A request to coordinate civil works made by an undertaking that provides, or that is authorised to provide, public electronic communications networks to an undertaking that provides or is authorised to provide public electronic communications networks may be deemed to be unreasonable where both of the following conditions are met: (a) the request concerns an area which has been subject to either of the following: (i) a forecast of the reach of broadband networks, including VHCNs pursuant to Article 22(1) of Directive (EU) 2018/1972; (ii) an invitation to declare the intention to deploy VHCNs pursuant to Article 22(3) of Directive (EU) 2018/1972; (iii) a public consultation in applying Union State aid rules; (b) the requesting undertaking failed to express its intention to deploy VHCNs in the area referred to in point (a) in any of the most recent procedures among those listed in that point covering the period during which the request for coordination is made. If a request to coordinate is considered unreasonable on the basis of the first subparagraph, the undertaking providing, or authorised to provide, public electronic communications networks that refused the coordination of civil works shall deploy physical infrastructure with sufficient capacity to accommodate possible future reasonable needs for third-party access. 5. Member States may identify, based on duly justified and proportionate reasons, the types of civil works considered to be limited in scope, such as in terms of value, size or duration, or related to national critical infrastructure that could be exempt from the obligation to coordinate civil works pursuant to paragraph 2. The justification, criteria and conditions for applying exceptions to such types of civil works shall be published via a single information point. Member States may decide that public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators shall not apply paragraphs 2 and 4 to types of civil works that relate to national critical infrastructure or for reasons of national security identified by Member States pursuant to first subparagraph of this paragraph. Public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators may decide not to apply paragraphs 2 and 4 to types of works that are identified by Member States as limited in scope pursuant to the first subparagraph of this paragraph.		градежните работи да го достави до правното лице од ставот (1) на овој член не пократко од еден месец пред да ја достави потребната проектна документација до надлежниот орган за добивање на одобрение за градење, согласно закон. (3) Доколку во рок од еден месец од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член не се постигне договор за меѓусебно координирање на градежните работи, која било од страните има право да побара од Агенцијата да го реши спорот. (4) Агенцијата имајќи ги предвид принципите на пропорционалност ќе издаде обврзувачка одлука со која ќе го реши спорот од ставот (3) на овој член и притоа ќе утврди фер и недискриминаторски рокови и услови како и надоместоци, каде што е соодветно (5) Агенцијата во соработка со локалната самоуправа, информациите за правните лица од ставот (1) на овој член ги објавува преку единствената информациска точка од членот 67 од овој закон.	координирање на градежните работи доставено од оператор на јавна електронска комуникациска мрежа заради изградба и поставување на елементи за јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини, (3) Мрежниот оператор ќе постапи по барањето од ставот (2) на овој член, доколку се исполнети следните услови: а) барањето да не предизвикува било какви дополнителни трошоци, особено поради дополнително задоцнување за првично предвидените градежни работи; б) барањето да не влијае врз контролата над координацијата на градежните работи, и в) барањето да биде доставено до мрежниот оператор во рок не подолг од еден месец пред поднесување на финалниот проект до надлежниот орган за добивање на одобрение за градење, согласно закон. (4) Доколку во рок од еден месец од денот на приемот на барањето од ставот (2) на овој член не се постигне договор за меѓусебно координирање на градежните работи, која било од страните има право да побара од Агенцијата да го реши спорот. (5) Агенцијата имајќи ги предвид принципите на пропорционалност ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот од ставот (3) на овој член, во нјкраток можен рок, но не подолг од два месеци од денот на приемот на

6. By 12 November 2025, after consulting stakeholders, the national dispute settlement bodies and other competent Union bodies or agencies in the relevant sectors, as appropriate, and after taking into account well-established principles and the specific situations of each Member State, BEREC shall, in close cooperation with the Commission, provide guidelines on the application of this Article, in particular concerning: (a) apportioning the costs associated with the coordination of civil works as referred to in paragraph 1; (b) the criteria that the dispute settlement bodies should follow when settling disputes falling within the scope of this Article; and (c) the criteria for ensuring sufficient capacity to accommodate foreseeable future reasonable needs if coordination of civil works is refused pursuant to paragraph 4.			барањето од ставот (2) на овој член и притоа ќе утврди фер и недискриминаторски рокови и услови како и надоместоци, каде што е соодветно. (6) Агенцијата во соработка со локалната самоуправа, информациите за правните лица од ставот (1) на овој член ги објавува преку единствената информациска точка од членот 67 од овој закон.
Article 6 Transparency on planned civil works 1. In order to enable the negotiation of agreements on coordination of civil works referred to in Article 5, any network operator and public sector bodies owning or controlling physical infrastructure shall make available in electronic format via a single information point the following minimum information: (a) the georeferenced location and the type of works; (b) the elements of physical infrastructure involved; (c) the estimated date for starting the works and their duration; (d) the estimated date for submitting the final project to the competent authorities for granting permits, where applicable; (e) a contact point. The network operator and public sector body owning or controlling physical infrastructure shall ensure that the information referred to in the first subparagraph for planned civil works related to its physical infrastructure, is correct, and up to date and made available promptly, via a single information point, as soon as the information is available to the network operator for its civil works envisaged in the following six months and, in any event and where a permit is envisaged, not later than two months before the first submission of the application for a permit to the competent authorities. Operators shall have the right to access the minimum information referred to in the first subparagraph in electronic format, upon reasoned request, via a single information point, specifying the area in which the requesting operator envisages deploying elements of VHCNs or associated facilities. Within 10	Делумно усогласен	Единствена точка за информации Член 67 (1) Агенцијата преку веб страница обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства од членот 75 од овој закон и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од овој закон, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и	Во насока на постигнување целосна усогласеност на овој член потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот на истиот. Предлог текст на изменетиот член: Единствена точка за информации (ЕТИ) (1) Агенцијата преку јавно достапна ГИС платформа обезбедува единствена точка за информации (во понатамошниот текст: ЕТИ) со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на постоечката физичка инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и

working days of the date of receipt of the request to access information, the requested information shall be made available under proportionate, non-discriminatory and transparent terms. In duly justified cases, that deadline may be extended once by five working days. Access to the minimum information may be limited or refused only where necessary to ensure the security of the networks and their integrity, national security, the security of critical infrastructure, public health or safety, or for reasons of confidentiality or operating and business secrets. 2. Member States may identify, based on duly justified and proportionate reasons, the types of civil works considered to be limited in scope, such as in terms of value, size or duration, or related to national critical infrastructure, as well as the emergencies or the reasons of national security that would justify not being subject to the obligation to make the minimum information available pursuant to paragraph 1. The justification, criteria and conditions for applying exceptions to such types of civil works shall be published via a single information point. Member States may decide that public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators shall not apply paragraph 1 to types of civil works that relate to national critical infrastructure or for reasons of national security identified by Member States pursuant to first subparagraph of this paragraph. Public sector bodies owning or controlling physical infrastructure and network operators may decide not to apply paragraph 1 to information on types of civil works that are limited in scope as well as for the emergency reasons identified by Member States pursuant to first subparagraph of this paragraph.		вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите. Оператор преку пристап до единствената информациска точка може да добие и информации за начинот и условите за добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (2) Пристапот до единствената информациска точка за добивање на минимални информации за одредена област, Агенцијата го овозможува во електронска форма при тоа имајќи ги предвид принципите на пропорционалност и недискриминација. Агенцијата нема да го овозможи пристапот до информациите со кои може да се наруши јавното здравје и јавната безбедност, безбедноста и интегритетот на мрежите, како и до информациите што се однесуваат на	надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт. (4) Агенцијата преку ЕТИ од ставот (1) на овој, а со цел обезбедување координација на градежни работи согласно членот 71 од овој закон, ги прави достапни следните минимални информации кои се однесуваат на планирани градежни работи поврзани со физичка инфраструктура на мрежен оператор за која планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - геореференцирана локација, траса и вид на градежни работи, - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи, - предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (5) Агенцијата преку ЕТИ ги прави достапни податоците од ставот (1) на овој член, а се однесуваат на постојни кабли, вклучително и неосветлени оптички влакна (dark fibre) на оператори на јавни електронски комуникациски мрежи. (4) Оператор на јавна електронска комуникациска преку пристап до ЕТИ може да добие и информации за начинот, условите и текот на постапката за добивање на

	оперативни и деловни тајни. (3) Минималните податоци од ставот (1) на овој член Агенцијата ги обезбедува на начин утврден во Законот за катастар на недвижности, како и од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје. (4) Доколку минимални информации од ставот (1) на овој член не можат да се обезбедат преку единствената информациска точка, субјектите од членот 66 став (1) од овој закон се должни во рок од еден месец од денот на приемот на писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да му обезбедат пристап до тие информации, под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови. (5) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето	одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (5) Оператор на јавна електронска комуникациска мрежа е должен во рок од 30 дена од денот на запишување на јавната електронска комуникациска мрежа во катастар на инфраструктура, до Агенцијата да достави писмено известување со геодетски елаборат за изведена состојба на инфраструктурен објект. Заради спроведување на одредбата од ставот (5) на овој член Агенцијата ќе склучи Меморандум за соработка со Агенцијата за катастер на недвижност. (6) Минималните податоци од ставовте (1) и (2) на овој член Агенцијата ги обезбедува од мрежните оператори со исклучок на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи, со доставување на писмено барање, два пати во годината. Мрежните оператори се должни на Агенцијата да и ги достават бараните податоци во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето. Добиените податоци Агенцијата ќе ги објави преку ЕТИ во рок од 15 дена од денот на приемот на податоците. Агенцијата нема да ги бара податоците од мрежните оператори за физичката инфраструктура која е определена како критична физичка инфраструктура согласно закон.

		треба да содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за мрежи со големи брзини. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (6) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му ги стави на располагање следниве минимални информации кои се однесуваат на тековни или планирани градежни работи поврзани со неговата физичка инфраструктура за која има добиено одобрение за градење, или одобрението за градење е во постапка на издавање или планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - локација и вид на градежни работи,	(7) Формата и начинот на доставување на податоците од ставовите (1), (2) и (3) на овој член ги поропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон. (8) Секој мрежен оператор е должен по добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за јавни електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини.. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (9) Во случај на спор во врска со ставот (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 56 од овој закон. Агенцијата, имајќи го предвид принципот на пропорционалност, ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот во најкраток можен рок, но не подолг од два месеци од денот на приемот на барањето.

		- мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи, - предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (7) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на писменото барање, од ставот (6) на овој член да ги обезбеди бараните информации под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови и истите да и ги направи достапни на Агенцијата заради овозможување пристап до тие информации преку единствената информациска точка. (8) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон може да го одбие барањето од ставот (6) на овој член, доколку: - бараните информации претходно ги направил јавно достапни во електронска форма или - пристапот до тие информации е овозможен преку единствената информациска точка.	

		(9) Во случај на спор во врска со ставовите (4) до (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. Агенцијата, ќе донесе обврзувачка одлука со која ќе се реши спорот имајќи го предвид принципот на пропорционалност. (10) Агенцијата во соработка со министерството надлежно за градење може да донесе подзаконски акт со кој ќе се утврдат исклучоци од обврските согласно со ставовите (1), (3), (4) и (5) на овој член, а се однесуваат за случаи кога на одредена физичка инфраструктура не е технички возможно да се постави јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на големи брзини за пренос. (11) Оператор има право преку единствената информациска точка, во електронска форма, да поднесе барање за добивање на одобрение за градење за поставување на елементи за електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини. Со	

		ова ќе се обезбеди барањето на операторот да биде проследено до соодветниот надлежен орган за издавање на одобрение за градење, како и да се овозможи следење на почитувањето на роковите за издавање на одобрението за градење од страна на надлежниот орган.	
Article 7 Procedure for granting permits and rights of way 1. Competent authorities shall not unduly restrict or hinder the deployment of any element of VHCNs or associated facilities. Member States shall make their best efforts to facilitate that any rules governing the conditions and procedures applicable for granting permits and rights of way, required for the deployment of elements of VHCNs or associated facilities are consistent across the national territory. 2. Competent authorities shall make available, via a single information point in electronic format, all information on the conditions and procedures applicable for granting permits, and rights of way, which are granted via administrative procedures, including any information on exemptions on some or all permits or rights of way required under Union or national law and ways to submit applications in electronic format and retrieve information on the status of the application. 3. Any operator shall have the right to submit, via a single information point in electronic format, applications for all necessary permits or renewals thereof, or rights of way and to retrieve information about the status of its application. Member States may specify detailed procedures to retrieve that information. 4. The competent authorities may, within 15 working days of its receipt, reject applications for permits, including for rights of way, for which the minimum information has not been made available via a single information point pursuant to Article 6(1), first subparagraph, by the same operator which applies for that permit. 5. The competent authorities shall grant or refuse permits, other than rights of way, within 4 months of the date of receipt of a complete permit application. The competent authorities shall determine the completeness of the application for permits or rights of way within 20 working days of receipt of the application.	Целосно усогласен	Закон за градење (пречистен текст 2022) Постапка за издавање одобрение за градење Член 59 (став 1, 2, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20) (1) Постапката за издавање на одобрение за градење се води согласно со одредбите на Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено. (2) За добивање на одобрение за градење инвеститорот поднесува барање во електронска форма до надлежниот орган од членот 58 на овој закон со следнава документација: -архитектонско-урбанистички проект заведен од надлежен орган, доколку со урбанистичкиот план или урбанистичко-	

Competent authorities shall invite the applicant to provide any missing information within that period. The determination by the competent authority that the permit application is complete shall not result in any suspension or interruption of the overall four-month period for the examination of the permit application, starting from the date of receipt of the complete application. The first and second subparagraphs shall be without prejudice to other specific deadlines or obligations laid down for the proper conduct of the procedure that are applicable to the permit-granting procedure, including appeal proceedings, in accordance with Union law or national law in compliance with Union law and without prejudice to rules that grant the applicant additional rights or aim to ensure the fastest possible granting of permits. Member States shall set out and publish, in advance, via a single information point, the grounds on which the competent authority can, in exceptional and duly substantiated cases, acting on its own motion, extend the deadlines referred to in the first subparagraph of this paragraph and in paragraph 6. Any extension shall be the shortest possible and shall not exceed four months, except where required to meet other specific deadlines or obligations laid down for the proper conduct of the procedure that are applicable to the permit-granting procedure, including appeal proceedings, in accordance with Union law or with national law in compliance with Union law. An extension shall not be requested in order to obtain missing information which the competent authority has failed to request from the applicant pursuant to the second subparagraph. Any refusal of a permit or a right of way shall be duly substantiated on the basis of objective, transparent, non-discriminatory and proportionate criteria. 6. By way of derogation from Article 43(1), point (a), of Directive (EU) 2018/1972, where rights of way on, over or under public, or where applicable, private property, with the prior authorisation of the owner or in accordance with national law, are required for the deployment of elements of VHCNs or associated facilities in addition to permits, competent authorities shall grant such rights of way within the four-month period or the deadline set by national law, whichever is shorter, from the date of receipt of the complete application except in the case of expropriation. 7. Competent authorities may renew the permit granted to an operator for civil works necessary for the deployment of elements of VHCNs or associated facilities where for objectively justified reasons the civil works could not start or be concluded before the expiration of the validity of the permit. The renewal of the permit shall be granted without additional procedural requirements for the operators.		планската документација е предвидена изработка на овој проект, односно проект за инфраструктура, доколку барањето се однесува за линиски инфраструктурни градби; - основен проект со извештај за ревизија на основниот проект или писмен извештај со согласност за нострификација на основниот проект, доколку истиот е изработен во странство, како и позитивно мислење за проектираниот степен на механичка отпорност, стабилност и сезимичка заштита на градбата; - идеен проект доколку истиот претходно е доставен и одобрен согласно со членот 48а од овој закон; - доказ за право на градење и – - геодетски елаборат за нумерички податоци за градежното земјиште или геодетски елаборат за нумерички податоци за градежното земјиште односно градежната парцела во кој е запишано правото на сопственост на барателот од најмалку 90% од градежната парцела а	

8. Member States may, inter alia, require permits for the deployment of elements of VHCNs or associated facilities on buildings or sites of architectural, historical, religious or environmental value protected in accordance with national law or where necessary for public safety, security of critical infrastructure or environmental reasons. 9. Permits, other than rights of way, required for the deployment of elements of VHCNs or associated facilities shall not be subject to any fees or charges going beyond administrative costs as provided for, mutatis mutandis, in Article 16 of Directive (EU) 2018/1972. 10. The Commission shall monitor the application of this Article in Member States. To that end, Member States shall report every three years to the Commission on the status of implementation of this Article and on whether the conditions listed therein have been met. 11. The procedure established in this Article shall apply without prejudice to Article 57 of Directive (EU) 2018/1972. 12. This Article shall be without prejudice to the possibility of Member States to introduce further provisions for competent authorities to speed up the permit-granting procedure.		преостанатиот дел од градежната парцела е сопственост на Република Северна Македонија, доколку површината за градење и пристапот до површината за градење е во делот од градежната парцела што е во сопственост на барателот. (6) Доколку е поднесено барање за одобрение за градење на електронски комуникациски мрежи и средства, покрај доказите од ставот (2) на овој член се доставува и нотификација за пренос на електронски податоци издадена од Агенцијата за електронски комуникации. (8) Надлежниот орган од член 58 на овој закон е должен во рок од пет работни дена од приемот на барањето да ја разгледа доставената документација и да утврди дали барањето е комплетно, дали доставената документација има недостатоци, дали основниот проект е изработен во согласност со прописите за проектирање, урбанистичкиот план или урбанистичко-планската документација или проектот за инфраструктура и дали	

		барателот е единствен носител на правото на градење, а во случаите од членот 59-с став (1) од овој закон дали со основниот проект се нарушуваат стандардите и нормативите за објектите со намена домување во станбени куќи (A1) по однос на дозволената височина (катови и метри) и бројот на станбени единици, кои се утврдени во Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање. Доколку кон барањето е доставен основен проект и позитивен извештај за ревизија на основниот проект, надлежниот орган е должен веднаш по приемот на барањето да постапи согласно со членот 59-в од овој закон. (9) По спроведувањето на дејствијата од ставот (8) на овој член, доколку се утврди дека доставената документација е комплетна, исполнети се условите од ставот (8) на овој член и е добиено позитивно мислење, односно согласност од страна на субјектите од членот 59в од овој закон до кои е доставено барање за увид во основниот проект,	

		надлежниот орган е должен да постапи согласно со ставот (11) на овој член, а во спротивно е должен да донесе заклучок за прекинување на постапката со кој ќе го задолжи барателот да ги отстрани констатираните недостатоци и да го дополни барањето во рок од 15 дена од денот на приемот на заклучокот. (10) Доколку барателот не ги отстрани констатираните недостатоци и не го дополни барањето во рокот од ставот (9) на овој член, надлежниот орган е должен да донесе решение за одбивање на барањето за одобрение за градење, а доколку барателот ги отстрани констатираните недостатоци, го дополни барањето во рокот од ставот (9) на овој член, а во рокот од ставот (8) на овој член било добиено позитивно мислење, односно согласност од страна на субјектите од членот 59-в од овој закон до кои е доставено барање за увид во основниот проект, надлежниот орган е должен да постапи согласно со ставот (11) на овој член. Доколку некој од	

		субјектите во рокот од ставот (8) на овој член имале дадено забелешки на основниот проект, надлежниот орган е должен веднаш по извршената дополна на барањето од страна на барателот да достави барање за повторен увид во основниот проект до субјектите од членот 59-в од овој закон кои имале дадено забелешки на истиот, со цел истите да утврдат дали е постапено по претходно дадените забелешки. (11) Доколку доставената или дополнетата документација е комплетна се исполнети условите од ставот (8) на овој член и добиено е позитивно мислење, односно согласност од страна на субјектите од членот 58-в од овој закон до кои е доставено барање за увид во основниот проект, надлежниот орган е должен во рок од два дена комплетирањето на документација или од приемот на позитивното мислење, односно согласност да го завери основниот проект и да достави до барателот известување со пресметка	

		за плаќање на надоместок за уредување на градежно земјиште. За градбите од прва категорија надлежниот орган по заверката на основниот проект истиот го доставува до соодветната општина заради изготвување на пресметка на надоместокот за уредување на градежно земјиште. Барателот е должен надоместокот за уредување на градежно земјиште да го плати или да го уреди плаќањето на начин утврден во ставот (12) на овој член, во рок од 15 работни дена од приемот на известувањето со пресметка за плаќање на надоместокот. (12) Доколку барателот, односно инвеститорот во рокот од ставот (11) на овој член не го плати надоместокот за уредување на градежно земјиште, односно не склучи договор со општината за плаќање на надоместокот за уредување на градежно земјиште на рати или не склучи договор со кој е утврдено дека ќе го уреди земјиштето на сопствен трошок или не достави банкарска гаранција за плаќање на надоместокот или не	

		возанови хипотека во корист на општината или не е донесен акт врз основа на кој барателот, односно инвеститорот е ослободен од плаќање на надоместокот, надлежниот орган ќе го одбие барањето за добивање на одобрение за градење. (13) Одобрението за градење се издава во рок од пет работни дена од доставување на доказ за платен надоместок за уредување на градежно земјиште, односно од денот на склучување на договорот за начинот на плаќање на надоместокот или договор со кој е утврдено дека инвеститорот ќе го уреди земјиштето на сопствен трошок, односно од денот на донесувањето на акт врз основа на кој инвеститорот е ослободен од плаќање на надоместокот или од денот на доставување на банкарска гаранција за плаќање на надоместокот или доставување доказ за возановена хипотека во корист на општината. (14) Формата и содржината на барањето за одобрение за градење ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната	

		управа надлежен за вршење на работите од областа на уредувањето на просторот. (15) Надлежниот орган од членот 58 на овој закон, кој го издал одобрението за градење е должен на инвеститорот да му достави пресметка за плаќање на трошоците за запишување на објектот во јавните книги на недвижности во електронска форма преку информацискиот систем е-одобрение за градење. (16) Надлежниот орган во постапката за издавање на одобрение за градење не може да побара од барателот друга документација, освен документацијата предвидена со овој закон. (18) Барањето за добивање на одобрение за градење и документацијата од ставовите (2), (3), (4), (5), (6) и (7) на овој член се поднесуваат во електронска форма, преку информациски систем еодобрение за градење, на начин утврден со прописот од членот 59-е став (2) од овој закон. (19) Барателот одговара за веродостојноста на сите документи кои се доставени со барањето во електронска	

		форма преку информацискиот систем е-одобрение за градење, со оригиналните документи кои се издадени од надлежните субјекти. (20) Одобрението за градење издадено врз основа на документи доставени во електронска форма преку информацискиот систем е-одобрение за градење, кои не се веродостојни со оригиналните документи издадени од надлежните субјекти, е ништовно. Закон за електронски комуникации Единствена точка за информации Член 67 (став 1, 11) (1) Агенцијата преку веб страница обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и	

		средства од членот 75 од овој закон и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од овој закон, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите. Оператор преку пристап до единствената информациска точка може да добие и информации за начинот и условите за добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (11) Оператор има право преку единствената информациска точка, во електронска форма, да поднесе барање за добивање на одобрение за градење за поставување на елементи за електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини. Со ова ќе се обезбеди барањето	

		на операторот да биде проследено до соодветниот надлежен орган за издавање на одобрение за градење, како и да се овозможи следење на почитувањето на роковите за издавање на одобрението за градење од страна на надлежниот орган.	
Article 8 Absence of a decision on the application for permit 1. In the absence of a decision from the competent authority within the applicable deadline referred to in Article 7(5), the permit shall be deemed to be granted upon expiry of that deadline. The first subparagraph shall apply provided that the permit-granting procedure does not concern rights of way. Upon request, the operator or any affected party shall be entitled to receive written confirmation from the competent authority that, where applicable, the permit has been implicitly granted. Member States shall ensure that any third party affected has the right to intervene in the administrative procedure and to challenge the decision granting the permit. 2. Member States may derogate from paragraph 1 of this Article where at least one of the following remedies is available for the relevant permit-granting procedure: (a) the operator which suffered damage as a result of non-compliance by the competent authority with the applicable deadline set out in accordance with Article 7(5) is entitled to claim compensation for damage, in accordance with national law; (b) the operator may refer the case to a court or to a supervising authority. 3. In the event of a derogation pursuant to paragraph 2 of this Article, the Member State concerned shall ensure that, upon expiry of the deadline set in accordance with Article 7(5) and without prejudice to the right of the operator to immediately seek remedies in accordance with paragraph 2 of this Article, the competent authority, or any other body determined by that Member State, shall invite the applicant, without undue delay, upon request of the operator, or on its own motion, to a meeting to facilitate the adoption of a decision on the permit application. The meeting shall be convened by the competent authority no later than two months after the submission of the request. Without undue	Целосно усогласен	Закон за градење (пречистен текст 2022) Член 59-в (став 7 и 8) (7) Доколку се работи за изградба на електронски комуникациски мрежи и средства, надлежниот орган од членот 58 од овој закон, во рокот утврден во ставот (1) на овој член, доставува барање за увид во основниот проект и до Агенцијата за електронски комуникации, која е должна во рок од пет дена од денот на приемот на барањето да изврши увид во основниот проект и да даде согласност или да даде забелешки доколку не се исполнети условите за согласност. (8) Доколку субјектите од ставовите (2), (3), (4), (5), (6) и (7) на овој член не постапат согласно со овој член се смета дека немаат забелешки и ако поради нивното	

delay after the meeting, the competent authority shall provide the written account of the discussion, including the views of the parties involved and indicating to the operator a date when a decision on the permit application is to be issued.		непоставување во иднина настанат штети, обврската за надомест на штета ќе биде на товар на субјектот чие непоставување ја предизвикало штетата. Член 61 Доколку надлежниот орган издаде одобрение за градење спротивно на овој закон или не издаде одобрение за градење, односно не го одбие барањето за одобрение за градење во рокот од членот 59 на овој закон, одговорното, односно службеното лице подлежат на кривична одговорност согласно со Кривичниот законик.	
Article 9 Exemptions from permit-granting procedures 1. Civil works which consist of any of the following shall not be subject to any permit-granting procedure within the meaning of Article 7, unless such a permit is required in accordance with other Union legal acts: (a) repair and maintenance works which are limited in scope, such as in terms of value, size, impact and duration; (b) limited technical upgrades of existing works or installations, with limited impact; (c) small-scale civil works that are limited in scope, such as in terms of value, size, impact or duration required for the deployment of VHCNs. 2. Based on duly justified and proportionate reasons, Member States shall identify the types of civil works to which paragraph 1 applies. Information on such types of civil works shall be published via a single information point. 3. By way of derogation from paragraph 1 and subject to the procedure laid down in paragraph 2, competent authorities may require permits for the		Закон за градење (пречистен текст 2022) Градби за кои не е потребно одобрение за градење Член 73 (1) Одобрение за градење не е потребно за следниве градби: - мерни станици за заштита на медиумите на животната средина, -привремени градби наменети за истражувачки	

deployment of elements of VHCNs or associated facilities in the following situations: (a) for physical infrastructure or certain categories of physical infrastructure protected for reasons of architectural, historical, religious or environmental value, or otherwise protected in accordance with national law; or (b) where necessary for reasons of public security, defence, safety, environmental or public health reasons, or to protect the security of critical infrastructure. 4. Member States may require operators which plan to carry out civil works covered by this Article to notify the competent authorities, before the start of the works, of their intention to commence the civil works. This notification shall not entail more than a declaration by the operator of its intention to start the civil works and the submission of minimum information which is required to allow competent authorities to assess whether those works are covered by the derogation set out in paragraph 3. That minimum information shall include at least the date when the civil works are expected to start, their duration, contact details of the person responsible for undertaking the works and the area concerned by the works.		дејности (градби за вршење истражувачки мерења, природни ресурси, мерни станици за ветер, сонце, воздух, бушотини, ископи и слично) кога постои одлука на надлежен орган, за периодот од најмногу три години, по кој период треба да се отстранат, - градби во функција на градобијна одбрана и градба за сигнализација во воздушниот сообраќај, - некатегоризиран пат кој служи за стопанисување со шуми и користење на други природни ресурси одобрени со посебен пропис, -споменици, спомен обележја и скулптури, - гробница и споменици на гробни места во рамките на гробиштата утврдени со урбанистички план, - градби со кои се овозможува и олеснува движењето на лица со инвалидност до и во градбата, - при вградување и замена на опрема во градба која е во употреба заради проширување на капацитетот на градбата, а со која не се менува намената на градбата и просторијата во која е сместена опремата, нити се менуваат општите услови за	

		заштита и спасување предвидени со основниот проект за градбата - телекомуникациска опрема за интерен пренос на говор и слика, опрема во функција на заштита на градбата од кражби, заштита и спасување, -огради, -електронска комуникациска опрема за пренос на слика, говор и други податоци која се поставува на објекти за кои е издадено одобрение за употреба; -рекламни и информативни паноа кои се поставуваат на објекти; -потпорни сидови, -помошни градби кои се во функција на објект за домување или друг вид на објект и се градат на иста урбанистичка парцела (гаража со бруто развиена површина до 50 м2, остава, септичка јама и слично), - настрешници во функција на објект, - базени на ниво на терен за индивидуална употреба, - привремени градби за потреби на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони кои се градат во рамки на технолошките индустриски развојни зони,	

		- отворени и затворени спортски игралишта, - спортски сали со бруто развиена површина до 1500 м2, - мерни и разводни ормари за електрична енергија и нисконапонските кабли, - оптички кабли, оптички кабли со кабелска канализација и кабелска канализација за оптички кабли, - привремени градби за сместување на работници при изградба на индустриски објекти и линиски инфраструктурни објекти, - подземни садови за комунален отпад, - придружни објекти на гробишта (мртвечница, крематориум, посебни објекти за согорување на отпадоци и друг отпаден материјал од гробиштата, санитарни објекти, бунари со индустриска вода и продавници за продажба на свеќи и цвеќе), - железнички станици чија изградба е финансирана со средства од Европската унија или друга меѓународна организација, - градби за потребите на гранични премини чија изградба е финансирана со средства од Европската унија	

		или друга меѓународна организација, - модуларни градби или група од модуларни градби, наменети за вршење на здравствена дејност, -опрема за автоматско регулирање на премин преку постојни железнички пруги и инсталации за автоматско следење и управување на сообраќајот на постојни железнички пруги, -фотонапонски електроцентрали кои се поставуваат на објекти, - електронски информативни и рекламни панона (со површина над 30 м2 и со конструктивни елементи) кои се поставуваат на јавни површини, - вградување или замена на опрема во градба за внатрешна гасоводна инсталација по претходна согласност од надлежни органи за заштита од пожари, експлозии и опасни материи, - плажи со придружни објекти кои се градат на копнена и на водена површина, во рамки на простор предвиден за плажа, - пешачки патеки, - подземни бунари со линиски системи кои се во функција на бунарите,	

		- градби наменети за вршење перманентни геодетски опсервации (геодетски мерни станици), - електронска комуникациска опрема за следење и регулирање на сообраќајот на постојни улици. (2) За градбите од ставот (1) алинеја 6 на овој член не се применуваат одредбите од членот 74 на овој закон, а истите се градат согласно со Законот за гробишта и погребални услуги. (3) Градбите од став (1) алинеи 16, 17, 18, 21, 23, 24 и 25 на овој член, кои не се предвидени со урбанистички план односно урбанистичко планска документација, како и модуларните градби или група од модуларни градби, наменети за вршење на здравствена дејност кои се поставуваат на место на постојни здравствени установи, се предвидуваат со програма која се состои од графички и текстуален дел, при што текстуалниот дел содржи податоци за градбата и просторот за поставување на градбата а графичкиот дел се состои од приказ на постоечката и планираната состојба. (4) Програмата од став (3) на овој член за градбите за	

		потреби на општините, општините во градот Скопје и Градот Скопје ја одобрува Советот на општината, Советот на општината во градот Скопје односно Советот на градот Скопје, а за градбите чија изведба е финансирана од Буџетот на Република Северна Македонија или од страна на правни лица во целосна или доминантна сопственост на Република Северна Македонија или со средства од Европската унија односно друга меѓународна организација како и за привремени градби за сместување на работници при изградба на линиски инфраструктурни објекти од прва категорија од членот 57 од овој закон и за модуларни градби или група од модуларни градби, наменети за вршење на здравствена дејност кои се поставуваат на место на постојни здравствени установи, ја одобрува органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот. (5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на уредување на просторот	

		донесува Упатство за начинот на изготвување на програмата од став (3) на овој член.	
Article 10 In-building physical infrastructure and fibre wiring 1. All newly constructed buildings and buildings undergoing major renovation works, including elements under joint ownership, for which applications for building permits have been submitted after 12 February 2026, shall be equipped with a fibre-ready in-building physical infrastructure and in-building fibre wiring, including connections up to the physical point where the end user connects to the public network. 2. All newly constructed multi-dwelling buildings or multi-dwelling buildings undergoing major renovation works, for which applications for building permits have been submitted after 12 February 2026, shall be equipped with an access point. 3. By 12 February 2026, all buildings, including elements thereof under joint ownership, undergoing major renovations as defined in Article 2, point (10), of Directive 2010/31/EU, shall be equipped with a fibre-ready in-building physical infrastructure, and in-building fibre wiring, including connections up to the physical point where the end user connects to the public network, if that does not disproportionately increase the costs of the renovation works and if it is technically feasible. All multi-dwelling buildings undergoing such major renovations shall also be equipped with an access point. 4. By 12 November 2025, Member States shall, in consultation with interested parties and on the basis of industry best practices, adopt the relevant standards or technical specifications that are necessary for the implementation of paragraphs 1, 2 and 3. Those standards or technical specifications shall easily allow ordinary maintenance activities for the individual fibre wirings used by each operator to provide VHCN services and shall set at least: (a) the building access point specifications and fibre interface specifications; (b) cable specifications; (c) socket specifications; (d) specifications of conduits or micro-ducts; (e) technical specifications needed to prevent interference with electrical cabling; (f) the minimum bend radius;	Целосно усогласен	Планирање, проектирање, градење на деловни или станбени згради со физичка инфраструктура за обезбедување на електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини Член 66 Деловна или станбена зграда, мора да биде планирана и изградена на начин што ќе содржи точка на концентрација лоцирана внатре или надвор од зградата, согласно со Законот за градење и прописите донесени врз основа на него, која ќе биде пристапна за оператори со цел на истите да им се овозможи пристап до физичката инфраструктура во зграда за големи брзини. ПРАВИЛНИК ЗА НАЧИНОТ НА ГРАДБА И УСЛОВИТЕ ЗА ПРИСТАП И КОРИСТЕЊЕ НА ЈАВНИТЕ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ	

(g) technical specifications for the cabling installation. 5. Member States shall ensure compliance with the standards or technical specifications referred to in paragraph 4. To demonstrate such compliance, Member States shall set up procedures which could include on-site inspection of the buildings or a representative sample of them. 6. Buildings equipped in accordance with this Article shall be eligible, on a voluntary basis and following the procedures set up by Member States, to receive a 'fibre-ready' label, where Member States have chosen to introduce such a label. 7. Paragraphs 1, 2 and 3 shall not apply to certain categories of buildings, where compliance with those paragraphs is disproportionate, in terms of costs for individual or joint owners based on objective elements. Member States shall identify such categories of buildings based on duly justified and proportionate reasons. 8. Member States shall identify, on the basis of duly substantiated and proportionate reasons, the types of buildings, such as specific categories of monuments, historic buildings, military buildings and buildings used for national security purposes, as defined in national law, that are to be exempt from the obligations provided for in paragraphs 1, 2 and 3 or to which these obligations are to apply with proper technical adaptations. Information on such categories of buildings shall be published via a single information point.		МРЕЖИ И ПРИДРУЖНИ СРЕДСТВА Член 32 (1) При изградба на деловна или станбена зграда, наменета за натамошна продажба или издавање, инвеститорот на зградата треба да изгради пристапна физичка инфраструктура за пренос со големи брзини. (2) Физичката инфраструктура од ставот (1) на овој член, треба да биде изградена и конципирана така што до истата пристап би имале сите оператори. Физичката инфраструктура треба да биде изведена на начин што најмалку 2 оптички влакна од секоја станбена единица или најмалку 4 оптички влакна од деловните простории ќе бидат завршени на оптичка дистрибутивна единица. Оптичката дистрибутивна единица треба да биде лоцирана во точката за концентрација. (3) Физичката инфраструктура треба да биде изградена од хоризонтални сегменти, при што на секој кат, треба да има најмалку еден вграден ормар каде што се	

		поврзуваат вертикалните и хоризонталните сегменти, со цел да се овозможат лесни интервенции, сервисирање и замена на каблите од физичката инфраструктура. (4) Димензиите на физичката инфраструктура од ставот (1) на овој член треба да овозможат поврзувањето на целата деловна или станбена зграда да не надмине исполнетост од 70% на каналите во ниту една точка од вкупниот простор. Во вертикалните сегменти кои се изведуваат со вградени црева во сидовите, треба да биде планирано најмалку едно резервно (незафатено) црево со внатрешен дијаметар не помал од 25 mm. (5) Деловната или станбената зграда од ставот (1) на овој член, треба да биде планирана и изградена на начин што ќе содржи точка на концентрација која ќе биде пристапна за оператори на јавни електронски комуникациски мрежи без обврска да обезбедат посебни дозволи за пристап со цел на истите да им се овозможи пристап до физичката инфраструктура во зграда за големи брзини. Точката/ите	

		на концентрација може да биде/ат лоцирана/и внатре или надвор од зградата на начин што ќе биде обезбеден простор за истовремен физички пристап и поврзување на сите оператори. Точката на концентрација треба да биде лесно достапна за операторите, од затворен тип, и да оневозможи влез за неовластени лица со што ќе се осигура нивната безбедност и 16 од 74 Службен весник на РСМ, бр. 221 од 20.10.2023 година интегритет. Инвеститорот е должен да изгради пристапна шахта (најмалку една или повеќе) на ивица на парцелата со главна комуникациска сообраќајница која што со кабелска канализација ќе биде директно поврзана со просторијата каде се наоѓа точката за концентрација. Капацитетот на кабелската канализација треба да биде димензиониран така да обезбедува операторите да можат да пристапат до точката за концентрација. Операторите од своја страна мора рационално да се однесуваат при поставување на инсталација од шахтата до точката за концентрација и	

		на никој начин да не попречуваат други оператори да можат да се поврзат до точката за концентрација. (6) Изградената физичка инфраструктура во зграда за пренос со големи брзини треба да им овозможи на сите сопственици на зградата слободен избор на оператор, а на сите оператори пристап до зградата под еднакви и недискриминаторски услови без надомест за користење на истата. Ж (7) При изградба на оптички мрежи и мрежи од најновата генерација инвеститорот на зградата треба од централна точка на концентрација на инсталациите во рамки на зграда да постави оптички кабли кои се инсталирани по ростови или вградени директно во сид или систем од оптички црева оптички кабли во кои се вовлечени или вдувани кабли до секој стан или деловна единица. При тоа градбата на ваква внатрешна инсталација инвеститорот треба да ја реализира на принцип на кој ќе обезбеди:- најмалку две директни влакна од централната точка на концентрација во рамки на зградата/влезот до секој стан	

		или најмалку четири директни влакна од централната точка на концентрација во рамки на зградата/влезот до деловна единица при што во станот или деловната единица двете влакна ќе завршат во завршна корисничка кутија (SC или LC конектори),- оптичките влакна да завршуваат во централна точка на концентрација во оптички разделници на стандарден тип на оптички конектори (SC или LC),- оптичките разделници ќе се поставуваат во ормар во кој треба да се планира празен простор за поставување на оптички разделници со оптички сплитери од страна на операторите при што во станот или деловната единица двете влакна ќе завршат во завршна корисничка кутија (SC или LC конектори). (8) Изградената физичка инфраструктура не може да биде предмет на купопродажба, таа представува составен дел на објектите и се третира како заедничка сопственост кога станува збор за станбен, станбен-деловен или деловно-станбен објект. Нејзиното одржување е	

		обврска на заедницата на сопствениците или управителот на објектот. (9) Операторот кој бара пристап треба пристапот до точката за концентрација на зградата да го обезбеди на сопствен трошок и со минимално нарушување на приватниот имот. (10) Доколку не постои физичка инфраструктура во зграда за големи брзини, оператор на јавни електронски комуникациски мрежи има право да постави мрежна завршна точка во просториите на претплатникот со кого има склучено договор за обезбедување на широкопојасен пристап до услуги, како и соодветната физичка инфраструктура до мрежната завршна точка, кое треба да биде со минимално нарушување на имотот и на сопствен трошок.	
Article 11 Access to in-building physical infrastructure 1. Subject to paragraph 3, and without prejudice to property rights, any provider of public electronic communications networks shall have the right to roll out its network at its own costs up to the access point. 2. Subject to paragraph 3, any provider of public electronic communications networks shall have the right to access any existing in-building physical infrastructure with a view to deploying elements of VHCNs if duplication is technically impossible or economically inefficient.	Делумно усогласен	Обезбедување пристап до физичка инфраструктура во зграда за големи брзини Член 69 (1) Имател на правото за користење на физичка инфраструктура во зграда за големи брзини, врз	Во насока на постигнување целосна усогласеност на овој член потребно е да се промени насловот на членот и да се направат минорни измени во текстот на истиот. Предлог текст на изменетиот член: Физичка инфраструктура во зграда

3. Any holder of a right to use the access point and the in-building physical infrastructure shall meet all reasonable written requests for access to the access point and the in-building physical infrastructure from providers of public electronic communications networks under fair, reasonable and non-discriminatory terms and conditions, including price, where appropriate. Member States may specify detailed requirements relating to administrative aspects of the request. 4. In the absence of available fibre-ready in-building physical infrastructure, any provider of public electronic communications networks shall have the right to terminate its network at the premises of the subscriber, subject to the agreement of the owner and/or the subscriber, in accordance with national law, using the existing in-building physical infrastructure, to the extent that it is available and accessible under paragraph 3, and provided that it minimises the impact on the private property of third parties. 5. This Article shall be without prejudice to the right to property of the owner of the access point or the in-building physical infrastructure where the holder of a right to use that infrastructure or access point is not the owner thereof, and to the right to property of other third parties, such as land owners and building owners. 6. By 12 November 2025, after consulting stakeholders, the national dispute settlement bodies and other competent Union bodies or agencies in the relevant sectors as appropriate, and taking into account well-established principles and the distinct situation across Member States, BEREC shall, in close cooperation with the Commission, publish guidelines on the terms and conditions of access to in-building physical infrastructure, including on the application of fair and reasonable terms and conditions, and the criteria that the national dispute settlement bodies should follow when settling disputes.	основа на добиено писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи, е должен на истиот, под не дискриминаторски услови и рокови да му овозможи пристап до точката за концентрација на зградата, како и да му овозможи пристап до физичката инфраструктура во зградата за големи брзини, во случај кога дуплирањето на инфраструктурата е економски неефикасно или физички е непрактично. Операторот кој бара пристап е должен пристапот до точката за концентрација на зградата да го обезбеди на сопствен трошок и со минимално нарушување на приватниот имот. (2) Доколку не постои физичка инфраструктура во зграда за големи брзини, оператор на јавни електронски комуникациски мрежи има право да постави мрежна завршна точка во просториите на претплатникот со кого има склучено договор за обезбедување на широкопојасен пристап до	(1) Имател на правото за користење на точка за пристап и физичка инфраструктура за големи брзини во зграда, врз основа на добиено писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи, е должен на истиот, под недискриминаторски услови и рокови да му овозможи пристап до точката за пристап, и физичката инфраструктура за големи брзини во зградата, во случај кога дуплирањето на инфраструктурата е економски неефикасно или физички е непрактично. Операторот кој бара пристап е должен на сопствен трошок и со минимално нарушување на приватниот имот да го обезбеди пристапот до точката за пристап. (2) Доколку во зградата не постои физичка инфраструктура за големи брзини, оператор на јавни електронски комуникациски мрежи има право да постави своја мрежа до просториите на претплатникот согласно со склучениот договор со истиот, под услов тоа да биде со минимално нарушување на имотот на трети лица. (3) Доколку во рок од еден месец од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член, не е постигнат договор за пристап, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон.

		услуги, кое треба да биде со минимално нарушување на имотот и на сопствен трошок. (3) Доколку во рок од еден месец од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член, не е постигнат договор за пристап, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. (4) Агенцијата во постапката на решавање на спорот од ставот (3) на овој член ќе донесе обврзувачка одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на пропорционалност. (5) Оператор на јавни електронски комуникациски мрежи на кого му е овозможен пристапот согласно со ставовите (1) и (2) на овој член е должен во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот, на Агенцијата да и достави информации во врска со реализацијата на пристапот, заради овозможување достапност до тие информации преку единствената информациска точка	(4) Агенцијата во постапката на решавање на спорот од ставот (3) на овој член ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на пропорционалност. (5) Оператор на јавни електронски комуникациски мрежи на кого му е овозможен пристапот согласно со ставовите (1) и (2) на овој член е должен во рок од 30 дена од денот на склучувањето на договорот за пристап, на Агенцијата да и достави информации во врска со реализацијата на пристапот, заради овозможување достапност до тие информации преку ЕТИ согласно со членот 67 од овој закон.

		согласно со членот 67 од овој закон.	
Article 12 Digitalisation of single information points 1. Single information points shall make appropriate digital tools available, such as in the form of web portals, databases, digital platforms or digital applications, to enable the online exercise of all the rights and the compliance with all the obligations set out in this Regulation. 2. Member States may interconnect, or fully or partially integrate, several existing or newly developed digital tools supporting the single information points referred to in paragraph 1, as appropriate, in order to avoid duplication of digital tools. 3. Member States shall set out a single national digital entry point, consisting of a common user interface to ensure seamless access to the digitalised single information points. 4. Member States shall ensure adequate technical, financial and human resources to support the roll-out and the digitalisation of single information points.	Делумно усогласен	Единствена точка за информации Член 67 (1) Агенцијата преку веб страница обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства од членот 75 од овој закон и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од овој закон, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите. Оператор преку пристап до единствената информациска точка може да добие и информации за начинот и условите за	Во насока на постигнување целосна усогласеност на овој член потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот на истиот. Предлог текст на изменетиот член: Единствена точка за информации (ЕТИ) (1) Агенцијата преку јавно достапна ГИС платформа обезбедува единствена точка за информации (во понатамошниот текст: ЕТИ) со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на постоечката физичка инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт. (2) Агенцијата преку ЕТИ од ставот (1) на овој, а со цел обезбедување координација на градежни работи согласно членот 71 од овој закон, ги прави достапни следните минимални информации кои се

		добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (2) Пристапот до единствената информациска точка за добивање на минимални информации за одредена област, Агенцијата го овозможува во електронска форма при тоа имајќи ги предвид принципите на пропорционалност и недискриминација. Агенцијата нема да го овозможи пристапот до информациите со кои може да се наруши јавното здравје и јавната безбедност, безбедноста и интегритетот на мрежите, како и до информациите што се однесуваат на оперативни и деловни тајни. (3) Минималните податоци од ставот (1) на овој член Агенцијата ги обезбедува на начин утврден во Законот за катастар на недвижности, како и од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје. (4) Доколку минимални информации од ставот (1)	однесуваат на планирани градежни работи поврзани со физичка инфраструктура на мрежен оператор за која планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - геореференцирана локација, траса и вид на градежни работи, - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи, - предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (3) Агенцијата преку ЕТИ ги прави достапни податоците од ставот (1) на овој член, а се однесуваат на постојни кабли, вклучително и неосветлени оптички влакна (dark fibre) на оператори на јавни електронски комуникациски мрежи. (4) Оператор на јавна електронска комуникациска преку пристап до ЕТИ може да добие и информации за начинот, условите и текот на постапката за добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. (5) Оператор на јавна електронска комуникациска мрежа е должен во рок од 30 дена од денот на запишување на јавната електронска комуникациска мрежа во катастар на инфраструктура, до Агенцијата да достави писмено известување со

		на овој член не можат да се обезбедат преку единствената информациска точка, субјектите од членот 66 став (1) од овој закон се должни во рок од еден месец од денот на приемот на писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да му обезбедат пристап до тие информации, под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови. (5) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за мрежи со големи брзини. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на	геодетски елаборат за изведена состојба на инфраструктурен објект.Заради спроведување на одредбата од ставот (5) на овој член Агенцијата ќе склучи Меморандум за соработка со Агенцијата за катастер на недвижност. (6) Минималните податоци од ставовте (1) и (2) на овој член Агенцијата ги обезбедува од мрежните оператори со исклучок на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи, со доставување на писмено барање, два пати во годината. Мрежните оператори се должни на Агенцијата да и ги достават бараните податоци во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето. Добиените податоци Агенцијата ќе ги објави преку ЕТИ во рок од 15 дена од денот на приемот на податоците. Агенцијата нема да ги бара податоците од мрежните оператори за физичката инфраструктура која е определена како критична физичка инфраструктура согласно закон. (7) Формата и начинот на доставување на податоците од ставовите (1), (2) и (3) на овој член ги поропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон. (8) Секој мрежен оператор е должен по добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да

		пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (6) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен по добиено писмено барање од оператор да му ги стави на располагање следниве минимални информации кои се однесуваат на тековни или планирани градежни работи поврзани со неговата физичка инфраструктура за која има добиено одобрение за градење, или одобрението за градење е во постапка на издавање или планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа: - локација и вид на градежни работи, - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи, - предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и - лица за контакт. (7) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон е должен во рок од 60 дена од денот на приемот на писменото барање, од ставот (6) на овој член да ги обезбеди бараните	содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за јавни електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини.. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. (9) Во случај на спор во врска со ставот (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 56 од овој закон. Агенцијата, имајќи го предвид принципот на пропорционалност, ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот во најкраток можен рок, но не подолг од два месеци од денот на приемот на барањето.

		информации под пропорционални, недискриминаторски и транспарентни услови и истите да и ги направи достапни на Агенцијата заради овозможување пристап до тие информации преку единствената информациска точка. (8) Субјектот од членот 66 став (1) од овој закон може да го одбие барањето од ставот (6) на овој член, доколку: - бараните информации претходно ги направил јавно достапни во електронска форма или - пристапот до тие информации е овозможен преку единствената информациска точка. (9) Во случај на спор во врска со ставовите (4) до (8) на овој член, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор согласно со членот 53 од овој закон. Агенцијата, ќе донесе обврзувачка одлука со која ќе се реши спорот имајќи го предвид принципот на пропорционалност. (10) Агенцијата во соработка со министерството надлежно за градење може да донесе	

		подзаконски акт со кој ќе се утврдат исклучоци од обврските согласно со ставовите (1), (3), (4) и (5) на овој член, а се однесуваат за случаи кога на одредена физичка инфраструктура не е технички возможно да се постави јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на големи брзини за пренос. (11) Оператор има право преку единствената информациска точка, во електронска форма, да поднесе барање за добивање на одобрение за градење за поставување на елементи за електронска комуникациска мрежа за обезбедување пренос со големи брзини. Со ова ќе се обезбеди барањето на операторот да биде проследено до соодветниот надлежен орган за издавање на одобрение за градење, како и да се овозможи следење на почитувањето на роковите за издавање на одобрението за градење од страна на надлежниот орган.	
Article 13 Dispute settlement	Целосно усогласен	Постапка за решавање на спор Член 53	

1. Without prejudice to the possibility to refer a case to a court, any party shall be entitled to refer to the competent national dispute settlement body established pursuant to Article 14 a dispute that may arise: (a) where access to existing infrastructure is refused or agreement on specific terms and conditions, including price, has not been reached within one month of the date of receipt of the request for access under Article 3; (b) in connection to the rights and obligations set out in Articles 4 and 6, including where the information requested is not provided within the applicable deadlines; (c) where an agreement on the coordination of civil works pursuant to Article 5(2) has not been reached within one month of the date of receipt of the formal request to coordinate civil works; or (d) where an agreement on access to in-building physical infrastructure referred to in Article 11(2) or (3) has not been reached within one month of the date of receipt of the formal request for access. Member States may provide that, in the event of disputes referred to in paragraph 1, points (a) and (d), where the entity from which the operator requested access is at the same time the entity entitled to grant the right of way to the property on, in or under which the subject of the access request is located, the competent national dispute settlement body may also resolve disputes regarding the right of way. 2. Taking full account of the principle of proportionality and the principles established in the relevant Commission guidance or BEREC guidelines, the national dispute settlement body referred to in paragraph 1 shall issue a binding decision to resolve the dispute: (a) within four months of the date of the receipt of the dispute settlement request, with respect to disputes referred to in paragraph 1, point (a); (b) within one month of the date of the receipt of the dispute settlement request, with respect to disputes referred to in paragraph 1, points (b), (c) and (d). Those deadlines may be extended only in duly justified exceptional circumstances. 3. As regards disputes referred to in paragraph 1, points (a), (c) and (d), the decision of the national dispute settlement body may consist in setting fair and reasonable terms and conditions, including price, where appropriate. 4. The dispute settlement bodies shall publish their decisions, while respecting the principles of confidentiality and protection of business secrets. The single information point shall ensure access to the decisions published by the dispute settlement bodies.		(1) Агенцијата води постапка за решавање на спорови меѓу: - оператори во согласност со одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и обврските наметнати од страна на Агенцијата, - оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, согласно со овој закон и - крајни корисници и оператори согласно со одредбите од овој закон. (2) Во случаите од ставот (1) на овој член Агенцијата започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. (3) По приемот на барањето од ставот (2) на овој член Агенцијата, пред да ја започне постапката за решавање на спор, е должна на страните во спорот да им ја предложи постапката за посредување утврдена во членот 54 од овој закон. (4) Доколку која било од страните во спорот не ја прифати постапката за посредување од ставот (3) на овој член, или доколку во постапката за посредување не дојде до склучување на	

Where the dispute relates to access to the infrastructure of an operator and the national dispute settlement body is the national regulatory authority, the objectives set out in Article 3 of Directive (EU) 2018/1972 shall be taken into account, where appropriate. 5. This Article complements and is without prejudice to the judicial remedies and procedures in compliance with Article 47 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union.		спогодба меѓу страните во спорот, Агенцијата по барање на една од страните во спорот или по службена должност доколку се работи за спор за обврските од членот 73 од овој закон, ќе го реши спорот. (5) Во постапката на решавање на спорови Агенцијата ги применува одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено. (6) Доколку која било од страните во постапката за решавање на спор пред Агенцијата, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред Агенцијата се запира. (7) Агенцијата е должна да го реши спорот во најкраток можен временски рок, а најдоцна во рок од четири месеци од денот на започнувањето на постапката за решавање на спорот, освен во исклучителни околности кога истиот може да биде продолжен. (8) Агенцијата е должна при решавање на споровите да ги има предвид и целите и регулаторните начела од членот 7 од овој закон. Во	

		постапката за решавање на спор страните се должни во целост да соработуваат со Агенцијата. Операторите, во согласност со членот 55 од овој закон, во врска со постапката за решавање на спор се должни на Агенцијата да и ги достават сите собрани информации со кои располагаат. (9) Агенцијата е должна јавно да ги објавува одлуките во врска со споровите при што треба да ја има предвид заштитата на личните податоци и забраната за објавување на деловни тајни на странките.	
Article 14 Competent bodies 1. Member States shall establish or designate one or more competent bodies to carry out the tasks assigned to the national dispute settlement body in accordance with Article 13(1) (the ‘national dispute settlement body’). 2. The national dispute settlement body shall be legally distinct from, and functionally independent of, any network operator and any public sector body owning or controlling physical infrastructure involved in the dispute. Member States that retain ownership or control of network operators shall ensure effective structural separation of the functions related to the national dispute settlement procedures and those of the single information point from activities associated with ownership or control. National dispute settlement bodies shall act independently and objectively, and shall not seek or take instructions from any other body when deciding on the disputes submitted to them. This shall not prevent supervision in accordance with national law. Only competent appeal bodies shall have the power to suspend or overturn decisions of the national dispute settlement bodies. 3. The national dispute settlement body may charge fees to cover the costs of carrying out the tasks assigned to it.	Целосно усогласен	Постапка за решавање на спор Член 55 (1) Агенцијата води постапка за решавање на спорови меѓу: - оператори во согласност со одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и обврските наметнати од страна на Агенцијата, - мрежни оператори и оператори, согласно со овој закон и - крајни корисници и оператори согласно со одредбите од овој закон.	

4. All parties concerned by a dispute shall cooperate fully with the national dispute settlement body. 5. The functions of a single information point referred to in Articles 3 to 10, 12 and 13 shall be performed by one or more competent bodies appointed by Member States at national, regional or local level, as appropriate. In order to cover the costs of carrying out those functions, fees may be charged for the use of the single information points. 6. Paragraph 2, first subparagraph, shall apply mutatis mutandis to the competent bodies performing the functions of a single information point. 7. The competent bodies shall exercise their powers impartially, transparently and in a timely manner. Member States shall ensure that they shall have adequate technical, financial and human resources to carry out the tasks assigned to them. 8. Member States shall publish the tasks to be undertaken by each competent body via a single information point, in particular where those tasks are assigned to more than one competent body or where the assigned tasks have changed. Where appropriate, the competent bodies shall consult and cooperate with each other on matters of common interest. 9. Member States shall notify to the Commission the identity of each competent body, in accordance with this Article, for carrying out a function under this Regulation, and their respective responsibilities and any modification thereof, before such designation or modification enters into force. 10. Any decision taken by a competent body shall be subject to an appeal, in accordance with national law, before a fully independent appeal body, including a body of judicial character. Article 31 of Directive (EU) 2018/1972 shall apply mutatis mutandis to any appeal pursuant to this paragraph. The right to appeal in accordance with the first subparagraph shall be without prejudice to the right of the parties to bring the dispute before the national competent court.		(2) Во случаите од ставот (1) на овој член Агенцијата започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. (6) Доколку која било од страните во постапката за решавање на спор пред Агенцијата, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред Агенцијата се запира. (8) Агенцијата е должна при решавање на споровите да ги има предвид и целите и регулаторните начела од членот 8 од овој закон. Во постапката за решавање на спор страните се должни во целост да соработуваат со Агенцијата. Операторите, во согласност со членот 57 од овој закон, во врска со постапката за решавање на спор се должни на Агенцијата да и ги достават сите собрани информации со кои располагаат. Единствена точка за информации (ЕТИ) Член 67 (1) Агенцијата преку јавно достапна ГИС платформа	

		обезбедува единствена точка за информации (во понатамошниот текст: ЕТИ) со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на постоечката физичка инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт. Финансирање на Агенцијата Член 29 (1) Агенцијата се финансира од средствата остварени од приходите од надоместоците утврдени во оваа глава од овој закон заради покривање на административните трошоци, односно обезбедување на	

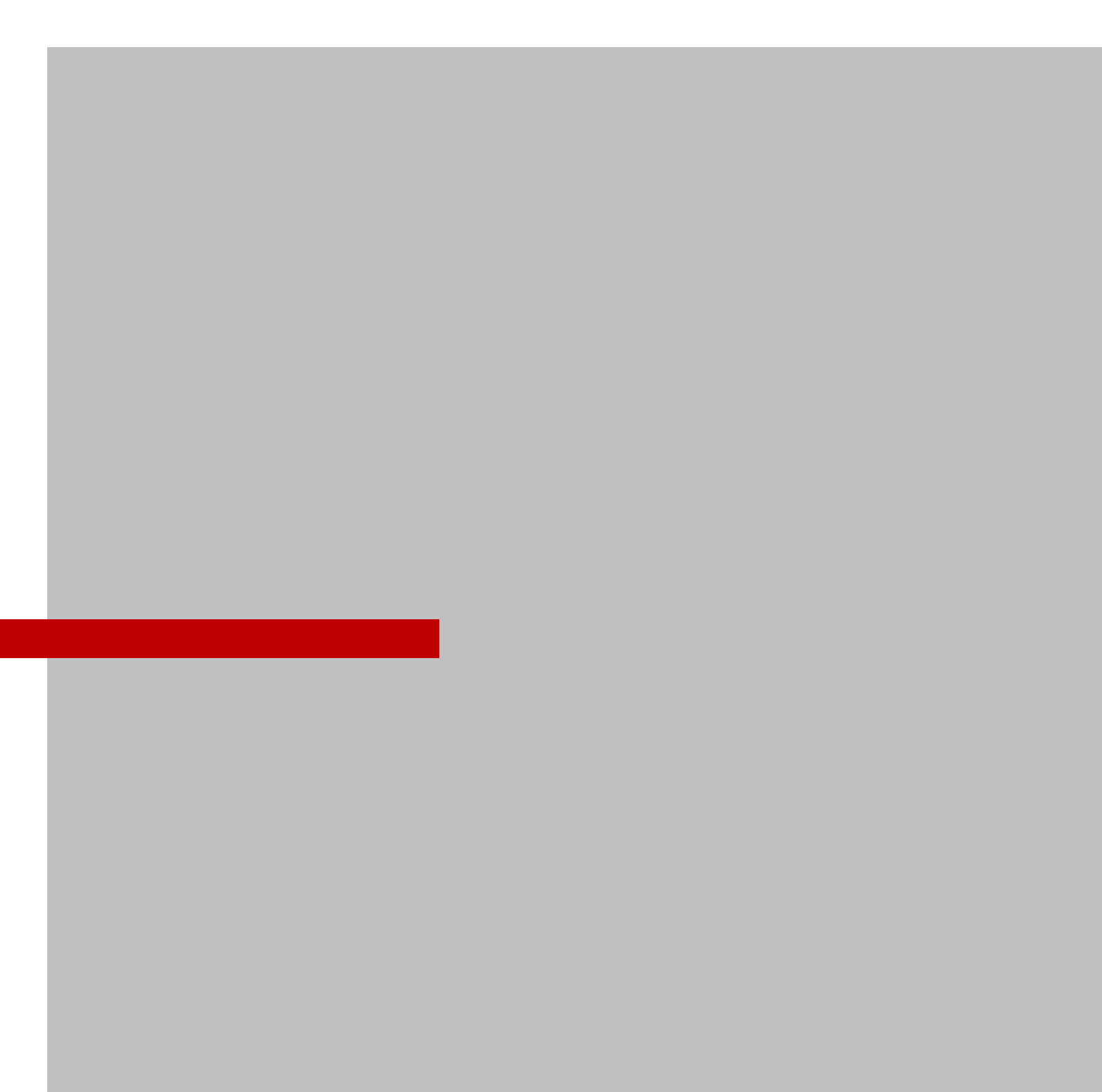
		адекватни финансиски и човечки ресурси со цел Агенцијата да може да ги спроведе надлежностите утврдени со овој закон.	
Article 15 Penalties Member States shall lay down rules on penalties applicable to infringements of this Regulation and of any binding decision adopted pursuant to this Regulation by the competent bodies referred to in Article 14 and shall take all measures necessary to ensure that they are implemented. The penalties provided for shall be appropriate, effective, proportionate and dissuasive.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
Article 16 Report and monitoring 1. By 12 May 2028, the Commission shall present a report to the European Parliament and to the Council on the implementation of this Regulation. The report shall include a summary of the impact of the measures set out in this Regulation and an assessment of the progress towards achieving its objectives, including whether and how this Regulation could further contribute to achieving the connectivity targets set out in the Decision (EU) 2022/2481. The report shall include developments related to the scope of this Regulation that have a potential impact on the progress towards a fast and extensive deployment of VHCN, in rural, insular and remote areas, such as islands and mountainous and scarcely populated regions, as well as on the evolution of the market for tower infrastructure, and the take-up of various backhauling solutions including satellite backhauling in digital highspeed connectivity. 2. To that end, the Commission may request information from Member States that shall be submitted without undue delay. In particular, by 12 November 2025, Member States shall, in close cooperation with the Commission, through the Communications Committee set up under Article 118 of Directive (EU) 2018/1972, set out indicators to adequately monitor the application of this Regulation and the mechanism to ensure a periodic data gathering and reporting to the Commission thereof.	Не е релевантен, се однесува единствено на земјите-членки на ЕУ		
Article 17 Amendments to Regulation (EU) 2015/212 Regulation (EU) 2015/2120 is amended as follows:	Не е релевантен		

(1) in Article 2, the following points are added: ‘(5) “number-independent interpersonal communications service” means number-independent interpersonal communications service as defined in Article 2, point (7), of Directive (EU) 2018/1972 of the European Parliament and of the Council (*1); (6) “domestic communications” means any number-based interpersonal communications service originating in the Member State of the consumer’s domestic provider and terminating at any fixed or mobile number of the national numbering plan of the same Member State; (7) “intra-EU communications” means any number-based interpersonal communications service originating in the Member State of the consumer’s domestic provider and terminating at any fixed or mobile number of the national numbering plan of another Member State. <i>(*1) Directive (EU) 2018/1972 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 establishing the European Electronic Communications Code (OJ L 321, 17.12.2018, p. 36).’;</i>” (2) in Article 5a, the following paragraphs are added: ‘7. From 1 January 2029, providers shall not apply different retail prices to consumers for domestic communications and intra-EU communications, provided that technical rules on safeguards, such as sustainability, fair use and anti-fraud measures, are adopted. By 30 June 2028, the Commission shall, after consulting BEREC, adopt an implementing act laying down those technical rules in accordance with the examination procedure referred to in Article 5b. 8. From 1 January 2025, providers may on a voluntary basis comply with the obligation not to apply different retail prices laid down in paragraph 7. Those providers shall be exempt from the obligations laid down in paragraph 1, subject to a fair use policy, with a view to bringing the benefits of equal retail prices for domestic and intra-EU communications to consumers earlier. To that end, the Commission shall adopt an implementing act on fair use, based on typical usage patterns, and anti-fraud measures by 31 December 2024, after consulting BEREC. That implementing act shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 5b(2). 9. By 30 June 2027, after consulting BEREC, the Commission shall review this Article, and based on the assessment of its impact, the Commission may, if appropriate, decide to submit a legislative proposal in order to amend it. 10. The assessment referred to in paragraph 9 shall include:			

(a) the evolution of the wholesale costs related to the provision of intra-EU communications; (b) the evolution of competition in the market for the provision of number-based interpersonal communications services and the trend of the retail prices of intra-EU communications within the different Member States; (c) the evolution of consumer preferences and choice of special offers and bundles not charged on the basis of actual consumption of intra-EU communications; (d) the possible impact on the national markets for the provision of number-based interpersonal communications services and in particular on the retail prices charged to consumers at large, taking into account the costs of providing intra-EU communications, and the potential impact of the measures on revenues for the providers and, if possible, investment capacity of the providers, in view in particular of the future roll-out of networks in line with the connectivity targets set out in Decision (EU) 2022/2481 where additional charges for intra-EU communications are not already applied; (e) the extent of the usage, availability and competitiveness of number-independent interpersonal communications services or any alternatives to intra-EU communications; (f) the evolution of tariff plans as regards the intra-EU communications, and in particular, the extent to which the implementation of the measures provided for in paragraph 8, has produced results in the direction of the elimination of retail price differences for consumers between domestic and intra-EU communications. 11. In order to carry out the assessment referred to in paragraph 9, BEREC shall collect relevant information from national regulatory authorities on a regular basis. Where applicable, national regulatory authorities may provide such data in coordination with other competent authorities. The data collected by BEREC pursuant to this paragraph shall be notified to the Commission at least once a year. The Commission shall make them public. To ensure that BEREC can carry out its obligations under this paragraph, providers shall be obliged to cooperate by providing the requested data, including confidential data, to the relevant national authorities.’; (3) the following article is inserted: ‘Article 5b Committee procedure 1. To fulfil its obligations under Article 5a of this Regulation, the Commission shall be assisted by the Communications Committee established by Article			

118(1) of Directive (EU) 2018/1972. That committee shall be a committee within the meaning of Regulation (EU) No 182/2011. 2. Where reference is made to this Article, Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011 shall apply.’; (4) in Article 10(5), the date ‘14 May 2024’ is replaced by the date ‘30 June 2032’.			
Article 18 Repeal 1. Directive 2014/61/EU is repealed with effect from 11 May 2024. 2. By way of derogation from paragraph 1 of this Article, where the provisions of this Regulation replacing the provisions of Directive 2014/61/EU apply from a later date, the following corresponding provisions of that Directive shall remain in force until that same date, as set out below: (a) Article 4(2) and (3) Article 4(4), first sentence, Article 6(1), (2), (3) and (5), and Article 7(1) and (2), of that Directive shall remain in force until 12 May 2026; (b) Article 8(1) to (4) of that Directive shall remain in force until 12 February 2026. 3. References to the repealed Directive shall be construed as references to this Regulation and read in accordance with the correlation table in the Annex.	Не е релевантен		
Article 19 Entry into force and application 1. This Regulation shall enter into force on the third day following that of its publication in the Official Journal of the European Union. 2. It shall apply from 12 November 2025. 3. By way of derogation from paragraph 2 of this Article: (a) Article 5(6) and Article 11(6) shall apply from 11 May 2024; (b) Article 17 shall apply from 15 May 2024. (c) Article 10(1), (2) and (3) shall apply from 12 February 2026; (d) Article 4(3), Article 6(1), Article 7(2) and (3) and Article 12(1), (2) and (3) shall apply from 12 May 2026; This Regulation shall be binding in its entirety and directly applicable in all Member States.	Со оглед дека Законот за електронски комуникации е планирано да се донесе до јуни 2025 година истиот ќе биде усогласен со Регулативата пред започнувањето со нејзината примена од 12		

Done at Brussels, 29 April 2024.	ноември 2025 година.		

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Registered Offices
Bonn und Eschborn, Germany

Project "Digital Instruments for Economic
Governance in the Western Balkans"

Antonie Grubishikj 5
1000 Skopje
+389 2 3103 560
www.giz.de

**АНАЛИЗА НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ВО
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО НАСОКА НА УСОГЛАСУВАЊЕ СО
РЕГУЛАТИВАТА (ЕУ) 2024//1309 ЗА ЗАКОНОТ ЗА ГИГАБИТ
ИНФРАСТРУКТУРА И СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ
НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ**

Февруари 2025 година, Скопје

Implemented by:
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Издавач:

Германско друштво за интернационална соработка (ГИЗ)

Оваа анализа е поддржана во рамки на регионалниот ГИЗ Проект „Дигитални инструменти за економско владеење во Западен Балкан“, по налог на Германското сојузно министерство за економска соработка и развој (BMZ).

Проектот е со седиште во ГИЗ Канцеларија Скопје

Антоние Грубишиќ бр. 5

1000 Скопје, Македонија

Е-пошта: sonja.andonova@giz.de

Веб-сајт: www.giz.de

Текст:

Д-р Вероника Ефремова

*Анализата, заклучоците и препораките го претставуваат мислењето на авторот и не ја претставуваат позицијата на Германското друштво за интернационална соработка (GIZ).

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	4
1. РЕГУЛАТОРНА РАМКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ.....	5
2. ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ.....	8
2.1. СТАТУС НА УСОГЛАСЕНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ.....	9
2.2. СТАТУС НА УСОГЛАСЕНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЗАПАДЕН БАЛКАН СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ.....	22
3. РЕГУЛАТИВАТА (ЕУ) 2024/1309 ЗА ЗАКОНОТ ЗА ГИГАБИТ ИНФРАСТРУКТУРА.....	27
4. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ОДНОС НА АКТИВНОСТИТЕ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО ОБЛАСТА НА ЕЛЕКТРОНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ.....	29
4.1. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКА УНИЈА.....	29
4.2. ПРАВНА РАМКА.....	30
4.3. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА.....	33
5. ЗАКЛУЧОЦИ.....	36
6. ЛИТЕРАТУРА.....	66

ВОВЕД

Глобализацијата, поврзувањето и пристапот до брз Интернет се приоритет за Европската унија (ЕУ). Во својата стратегија за Дигиталната декада, Европската комисија ја истакна својата визија за новите стратешки дигитални цели на ЕУ за 2030 година. Тие вклучуваат цели за поврзување за да се обезбеди фиксна гигабитна мрежа (1 Gbps) за сите домаќинства во ЕУ и да се обезбеди покриеност со 5G во сите населени области до 2030 година. Целта е да се создаде целосно поврзано дигитално општество, поттикнувајќи ги иновациите, економскиот раст и социјалната инклузивност.

Новите технологии кои се поттик за дигиталната револуција се Интернетот на нештата, вештачката интелигенција и напредната роботика. Меѓутоа, новите технологии наметнуваат потреба од значителни инвестиции во инфраструктурата за електронски комуникации со цел да бидат во чекор со зголемените потреби за пропусен опсег и да се гарантира иден квалитет на широкопојасен интернет. За да се овозможи пристап до дигитални услуги за сите граѓани и бизниси, на ЕУ и е потребна инфраструктура за дигитално поврзување со високи перформанси, која се заснова на мрежи со многу висок капацитет (VHCN) како што се технологиите со оптички влакна во фиксна мрежа и 5G за иновативни безжични/мобилни системи.

Електронските комуникациски мрежи со многу високи капацитети се потреба и неопходност за сите очекувани предизвици за дигиталната економија и во важни сектори како што се транспортот, енергијата, паметните градови (smart cities), јавните услуги, здравството итн., со цел да гарантираат брзи и безбедни комуникации.

Сепак, постигнувањето на оваа визија наметнува бројни предизвици, вклучувајќи ги високите трошоци за ширење и регулаторно усогласување на земјите-членки на ЕУ и земјите кои се во процес на интеграција во ЕУ. За да се надминат овие бариери и да се затвори дигиталниот јаз, од суштинско значење е спроведување на значајни реформи, зајакнување на јавно-приватните партнерства и континуиран технолошки напредок.

Стратешките приоритети на Република Северна Македонија за пристапување во ЕУ придонесуваат за развој на информатичкото општество во новото дигитално опкружување и воспоставуваат континуитет во развојот на новата дигитална економија. Со оваа анализа се опфаќа законската регулатива за електронски комуникации на ниво на ЕУ, земјите-членки на ЕУ, земјите од Западен Балкан со посебен осврт на статусот на Република Северна Македонија во однос на усогласеноста со Регулацијата за Законот за Гигабит инфраструктура и со Директивата за донесување Европски Законик за електронски комуникации. Целта е преку компаративен преглед и осврт на клучните новини кои ЕУ ги вовеле со двата акта и реформските одредби кои земјите кои постигнаа усогласеност ги воведоа во своите национални закони да послужат како добри практики и примери при претстојната задача на Република Северна Македонија за подготовка на нов Закон за електронски комуникации и негово усогласување со релеватното право на ЕУ од областа на електронските комуникации.

1. РЕГУЛАТОРНА РАМКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Во насока на отворање на телекомуникацискиот пазар за конкуренцијата, ЕУ во 2002 година усвои регулаторна рамка за електронските комуникации во согласност со технолошкиот напредок и барањата на пазарот.

Целта на воведување на оваа регулаторна рамка од Европската унија е:

- зајакнување на конкуренцијата во секторот за електронски комуникации;
- стимулирање на инвестициите;
- слобода на избор за потрошувачите и придобивки од иновативни услуги, квалитет и пониски стапки.

Регулаторната рамка на Европската унија за електронски комуникации претставува хармонизиран сет на правила за регулирање на електронските комуникациски мрежи и услуги. Следниве пет Директиви на Европскиот парламент и Советот се постулатите на регулаторната рамка за електронски комуникации:

1. Директивата 2002/21/EЗ¹ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за заедничката регулаторна рамка за електронски комуникациски мрежи и услуги (Рамковна директива);
2. Директива 2002/19/EЗ² на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за пристап до и поврзување на мрежите за електронска комуникација и други слични средства (Директива за пристап);
3. Директива 2002/20/EЗ³ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за авторизација на мрежите за електронска комуникација и услуги (Директива за авторизација);
4. Директива 2002/22/EЗ⁴ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за општи услуги и правата на корисниците во врска со мрежи за електронска комуникација и услуги (Општа директива за услуги);
5. Директива 2002/58/EЗ⁵ на Европскиот парламент и на Советот од 12 јули 2002 година во врска со обработката на личните податоци и заштитата на приватноста во секторот на електронската комуникација (Директива за приватноста и електронската комуникација).

Обврска на Европската комисија е периодично да врши разгледување на спроведувањето на Директивите во областа на електронските комуникации од страна на земјите-членки со цел да се утврди потребата за нивни измени и/или дополнувања во согласност со технолошкиот и пазарниот развој. Како резултат на првото разгледување на Европската

1 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/21/oj/eng>

2 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/19/oj/eng>

3 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/20/oj/eng>

4 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/22/oj/eng>

5 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj/eng>

комисија се донесоа измени и дополнувања на Директивите кои беа објавени во Службениот весник на Европската Унија на 18 декември 2009 година:

1. Директива 2009/140/EЗ⁶ на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за изменување и дополнување на Директивата 2002/21/EЗ за заедничка регулаторна рамка за електронски комуникациски мрежи и услуги, Директива 2002/19/EЗ за пристап и меѓусебно поврзување на електронските комуникациски мрежи и придружните објекти и Директива 2002/20/EЗ за овластување на електронски комуникациски мрежи и услуги; и
2. Директива 2009/136/EЗ⁷ на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за изменување на Директива 2002/22/EЗ за универзална услуга и права на корисниците во врска со електронски комуникациски мрежи и услуги, Директива 2002/58/EЗ за обработка на лични податоци и заштита на правото на приватност во секторот за електронски комуникации и Регулатива (ЕЗ) бр. 2006/2004⁸ за соработка помеѓу националните органи одговорни за спроведување на законодавството за заштита на корисниците; и
3. Новата Регулатива (ЕЗ) бр. 1211/2009⁹ на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за основање на Телото на европските регулатори за електронски комуникации (BEREC) и Агенција за поддршка на BEREC (Канцеларија на BEREC).

Во 2012 година, Регулативата (ЕУ) бр. 531/2012¹⁰ на Европскиот парламент и на Советот од 13 јуни 2012 година за роаминг на јавните мобилни комуникациски мрежи во рамките на ЕУ беше додадена на регулаторната рамка на ЕУ за електронски комуникации. Денес истата е земенета со Регулативата 2022/612¹¹ за роаминг на јавните мобилни телефонски мрежи во рамките на ЕУ.

Усвојувањето на Директивата (ЕУ) 2018/1972¹² за донесување на Европски Законик за електронски комуникации е резултат на второто периодично разгледување на спроведувањето на Директивите од регулаторната рамка за електронски комуникации кое го спроведе Европската комисија.

Со усвојување на Регулативата (ЕУ) 2024/1309¹³ за Законот за Гигабит инфраструктура Европската комисијата има за цел да го комплетира сеопфатното разгледување/ревизија на регулаторната рамка на ЕУ за секторот за електронски комуникации, која започна во септември 2016 година со амбициозен законски пакет наменет да ја трансформира ЕУ во

6 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/140/oj/eng>

7 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/136/oj/eng>

8 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2004/2006/oj/eng>

9 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009R1211>

10 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/531/oj/eng>

11 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/612/oj/eng>

12 <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj/eng>

13 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1309/oj/eng>

„Гигабитно општество“ до 2025 година и да се постигне универзално поврзување до 2030 година.

2. ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Директивата 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации беше усвоена од Европската унија во декември 2018 година со цел да се ажурира и модернизира регулаторната рамка за електронски комуникации во Европската унија, да се промовираат инвестициите во висококвалитетни мрежи, да се заштитат потрошувачите и да се промовира конкуренцијата.

Со Директивата 2018/1972 им се наложува на земјите-членки да обезбедат регулаторна предвидливост, што значи дека давателите на електронски комуникациски услуги имаат поголема сигурност за регулаторната средина во која работат. На овој начин се поттикнуваат инвестициите во мрежи со голема брзина, како што е 5G, кои се од суштинско значење за испорака на иновативни услуги и развој на дигиталната економија. Директивата 2018/1972 исто така бара од давателите на електронски комуникациски услуги да обезбедат јасни и транспарентни информации за нивните услуги и цени, како и да гарантираат дека нивните услуги се со висок квалитет. На потрошувачите им се гарантира правото да можат полесно да ги менуваат давателите на електронски комуникациски услуги и да бидат обештетени за каква било загуба на услугата или проблеми со квалитетот на услугата.

Европскиот Законик за електронски комуникации е поширок во својата примена и ќе влијае на активностите и на телекомуникациските мрежи и давателите на услуги, како и на националните регулатори. Во однос на националните регулатори, Законикот пропишува како наведените регулатори може да интервенираат со цел да се решат проблемите со конкуренцијата во однос на компаниите кои имаат значителна пазарна моќ во телекомуникацискиот сектор. Исто така, во Директивата 2018/1972 се утврдени правилата со кои се пропишува какви информации треба да обезбедат давателите на телекомуникациски услуги за малопродажба во рамките на нивните потрошувачки договори. Законикот вклучува и одредби со цел да им помогнат на потрошувачите да направат префрлување и непречена транзиција од еден интернет оператор на друг.

Со Директивата 2018/1972 се воведуваат рамноправни услови за сите даватели на електронски комуникациски услуги, без оглед на нивната големина или удел на пазарот. На овој начин се спречуваат поголемите оператори да ја користат својата пазарна моќ со цел да ги спречат помалите оператори да се натпреваруваат и дека се обезбедува еднаков пристап на сите оператори до истата регулаторна средина.

Клучните новини кои се воведуваат со Директивата 2018/1972 може да се групираат во четири области:

1. Повисок квалитет на услугите

Со Директивата 2018/1972 се подобрува брзината и покриеноста на поврзувањето со цел:

- да се направи поприлично за сите компании да инвестираат во нови инфраструктури со врвен квалитет, насекаде во ЕУ, и локално и преку националните граници;
- да се воведат попредвидливи правила за заедничко инвестирање и да се промовира споделување на ризикот при ширење на мрежи со многу висок капацитет, вклучително и 5G мрежи;
- да се промовира одржлива конкуренција во корист на потрошувачите.

2. Зголемена заштита на потрошувачите

Со Директивата 2018/1972 се обезбедува заштита на потрошувачите без оглед дали тие комуницираат преку традиционални (повици, СМС) или веб-базирани услуги. Со Директивата

- им се наложува на давателите на електронски комуникациски услуги да обезбедуваат, бесплатно и на јасен и разбирлив начин, збир на информации за давателот, видот на услугата, цената, времетраењето итн.
- се обезбедува дека сите потрошувачи имаат пристап до достапни комуникациски услуги, вклучително и соодветен широкопојасен интернет пристап, за услуги како што се е-влада, онлајн банкарство и видео повици;
- се дава еквивалентен пристап до комуникациите за крајните корисници со попреченост;
- се обезбедува дека меѓународните разговори во рамките на ЕУ нема да чинат повеќе од 19 центи за минута;
- се промовира на тарифната транспарентност и споредба на договорните понуди;
- се гарантира подобра безбедност од хакирање;
- се обезбедува заштита на потрошувачите кои се претплатуваат на пакет услуги;
- се ограничува на времетраењето на претплатничкиот договор на максимум 24 месеци. По исклучок, им се дозволува на земјите-членки да усвојат закони со кои се наложуваат покупи максимални договорни периоди;
- се олеснува промената на давателот на услугата и задржувањето на истиот телефонски број, вклучувајќи ги правилата за компензации ако процесот тргне наопаку или трае премногу долго;
- се зголемува заштитата на граѓаните во итни ситуации, вклучително и враќање на попрецизна локација на повикувачот, проширување на комуникациите за итни случаи до текстуални пораки и видео повици и воспоставување систем за пренос на јавни предупредувања на мобилни телефони.

3. Универзални услуги

Европските правила за електронски комуникации се обидуваат да го направат пристапот до широкопојасен интернет и гласовните комуникации достапни низ цела Европа преку ефикасна конкуренција и избор. Онаму каде што потребите на потрошувачите не се задоволени од пазарот, *обврските за универзална услуга обезбедуваат достапни адекватни услуги да бидат достапни без оглед на личните околности како локација, приход или попреченост*. Широкопојасниот интернет мора да има доволно пропусен опсег за користење на важни услуги како што се е-влада, интернет банкарство и видео повици со стандарден квалитет.

4. Анализа на релевантни пазари

Директивата 2018/1972 исто така го промовира развојот на внатрешниот пазар и конкуренцијата. Како поддршка на овие цели, *националните власти редовно ги анализираат релевантните пазари*. Целта е да се ограничи специфичното пазарно регулирање само кога тоа е строго неопходно за одржување на конкурентна и поволна за инвестиции регулаторна средина во корист на потрошувачот.

2.1. СТАТУС НА УСОГЛАСЕНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ-ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Сите земји-членки на ЕУ беа обврзани да ја имплементираат Директивата 2018/1972 најдоцна до 21 декември 2020 година, но во пракса, во многу национални законодавства, процедурите за имплементација сè уште не беа завршени до овој датум. Процесот на усогласување траеше во некои земји и до 2024 година.

Со цел да ги поддржи земјите-членки во транспонирањето на Директивата 2018/1972 во националното законодавство, Европската комисија го надгледуваше процесот на транспонирање и им даваше опширни насоки и поддршка на земјите-членки. Едновременно, Телото на европските регулатори за електронски комуникации (BEREC) разви и објави Упатства за успешна имплементација на новите правила. BEREC во рамките на своите надлежности има за задача да ги советува националните регулаторни органи, Европската комисија, Европскиот парламент и Советот за технички прашања во врска со електронските комуникации, како и Комисијата кога подготвува законски предлози, вклучително и измена на Европскиот Законик за електронски комуникации во иднина¹⁴. Во својата работа, BEREC може да се консултира и да соработува со релевантните национални органи, како што се оние кои се надлежни во областа на конкуренцијата, заштитата на потрошувачите и заштитата на податоците.

¹⁴ Целосната листа на задачи на BEREC е дефинирана во член 4 од Регулацијата (ЕУ) 2018/1971 за основање на Телото на европските регулатори за електронски комуникации (BEREC) и Агенција за поддршка на BEREC (Канцеларија на BEREC).

Според член 4 од Регулативата 2018/1971, BEREC издаде упатства за имплементација на регулаторната рамка на Европската унија за електронски комуникации. Од особено значење за имплементација на Директивата 2018/1972 се

- **Упатствата за утврдување на релевантните параметри за квалитет на услугата („QoS“)**¹⁵ кон националните регулаторни органи во координација со другите надлежни органи со цел да се обезбедат насоки за националните регулаторни органи во однос на член 104 од Директивата 2018/1972 и да се придонесе за доследна примена на член 104(2) и Анекс 10.
- **Упатствата за мрежи со многу висок капацитет**¹⁶ со кои се дефинираат четири критериуми и секоја мрежа што исполнува барем еден од овие критериуми се смета за VHCN. Критериумите еден и два директно произлегуваат од дефиницијата на терминот „Мрежа со многу висок капацитет“ во Директивата 2018/1972 (член 2(2)), додека критериумите три и четири исто така се засноваат на оваа дефиниција, но и на податоци собрани од мрежните оператори. Критериумите три и четири предвидуваат дека секоја мрежа што обезбедува фиксна врска (критериум три) или безжична врска (критериум четири) која е способна да испорачува, под вообичаени услови услуги до крајните корисници со одреден квалитет на услуга (прагови на изведба за критериумите три или четири) се смета дека е VHCN.

Денес сите земји-членки на ЕУ постигнаа усогласеност на своите национални регулаторни рамки со што им се овозможува на давателите на електронски комуникациски услуги да можат полесно да работат преку границите. На овој начин се промовираат иновациите и конкуренцијата низ Европската унија.

Во Табела 1 е даден компаративен приказ за статусот на усогласеност на секоја земја-членка на ЕУ, формата на усогласување (нов закон, измени на закон или целосно транспонирање на Директивата), како и клучните одредби кои се воведуваат како новини со процесот на усогласување. Целта на овој компаративен преглед е да може да користи како добар пример за сите земји кои сеуште не се усогласени со Директивата (ЕУ) 2018/1972 со цел да може да пристапат кон најсоодветно и најприфатливо решение компатибилно на нивното национално законодавство.

¹⁵ https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/files/document_register_store/2019/10/BoR_%2819%29_189_-_BEREC_QoS_Guidelines_Consultation.pdf

¹⁶ https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/files/document_register_store/2020/10/BoR_%2820%29_165_BEREC_Guidelines_VHCN.pdf

Табела 1: Статус на усогласеност на земјите-членки на Европската унија со Директивата (ЕУ) 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации

Земја-членка на ЕУ	Статус	Национален правен акт	Клучни одредби
АВСТРИЈА	Усогласена од 1 ноември 2021	<u>Закон за телекомуникации</u>	Во Законот се регулирани безбедносните аспекти на мрежата, вклучувајќи ги барањата за синцирот на снабдување за добавувачите на телекомуникациски хардвер со висок ризик и одредбите за заштита на потрошувачите, како и специфичните барања за заштита на податоците за телекомуникацискиот сектор. Законот, исто така, предвидува вклучување на услуги за интерперсонална комуникација независни од број како и обврски за договори.
БЕЛГИЈА	Усогласена од 10 јануари 2022	<u>Закон за транспонирање на Европскиот кодекс за електронски комуникации и изменување и дополнување на различни одредби кои се однесуваат на електронските комуникации</u>	Со новиот Закон се имплементира Европскиот кодекс за електронски комуникации и некои други одредби како: - Подобрување на лесното префрлување помеѓу телекомуникациските оператори. - Присилување на телекомуникациските оператори да предлагаат најприфатливи цени на постоечките клиенти годишно. - Овозможување полесен преглед на текстуални пораки за телекомуникациските оператори да можат да блокираат спам пораки.
БУГАРИЈА	Усогласена од 9 март 2021	<u>Закон за електронски комуникации</u>	Новиот Закон предвидува голем број измени за барањата за итни повици, условите за конкуренција и мрежа и мерките за заштита на потрошувачите.
ГЕРМАНИЈА	Усогласена од 1 декември 2021	<u>Закон за модернизација на телекомуникациите</u>	Новиот Закон ги отстранува пречките за проширување на мобилните и кабелските телекомуникациски мрежи, за создавање правна и инвестициска сигурност, за гарантирање на национално обезбедување на телекомуникациски услуги и за обезбедување субвенции за проширување на мрежите со оптички влакна.
ГРЦИЈА	Усогласена од 23 септември 2020	<u>Закон за дигитално владеење, електронски комуникации и други одредби</u>	Со овој Закон се врши целосно транспонирање на Директивата (ЕУ) 2016/2102, Директивата (ЕУ) 2019/1024 и Директивата (ЕУ) 2018/1972 во националното законодавство со што се реформира и модернизира телекомуникацискиот правен режим во Грција и за услугите и за мрежите. Меѓу другото, Законот вклучува одредби за општо овластување, мрежи/услуги за електронски комуникации, извршување, процедури за внатрешен пазар, безбедност, пристап до пазар и развој, обврски за универзална услуга, извори на нумерација, права на крајните корисници. Законот содржи одредби за дигиталната состојба, електронски

			комуникации, интеракциите и трансакциите со државата преку информатичката технологија, дигитално управување, електронски документи и дигитални јавни услуги, отворени податоци. Законот воведува поглавје за развој на и ширење на дигитален 5G екосистем во Грција.
ДАНСКА	Усогласена од 8 декември 2020	Закон за измена на Законот за електронски комуникациски мрежи и услуги, Законот за радиофреквенции и разни други акти	Со измените на Законот се опфатени: - Услугите за интерперсонални комуникации независни од број. - Поголема заштита на потрошувачите што обезбедува транспарентност и поддршка за изборот на потрошувачите. - Промовирање на субвенции за инвестирање на компаниите во дигиталната инфраструктура преку зголемена конкуренција и поголема предвидливост на регулативата. - Промовирање на ширење на дигиталната инфраструктура, вклучително и полесен пристап до воспоставување безжични пристапни точки со ограничен опсег за користење, меѓу другите, 5G мрежи.
ЕСТОНИЈА	Усогласена од 1 февруари 2022	Закон за електронски комуникации, Закон за градба и Закон за измена на државните давачки	Со новиот Закон се - Зголемува транспарентноста на договорите за електронски комуникации со предоговорни информации и резиме на договорот, што ќе помогне да се спречат недоразбирањата во однос на самиот договор и реалната услуга - Потрошувачите се стекнуваат со подобар преглед на комуникациската услуга што треба да се обезбеди кога ќе склучат договори за електронски комуникации. Во исто време, обемот на применетата регулатива зависи од суштината на обезбедената комуникациска услуга. - Се утврдуваат барања за доделување хармонизирани радиофреквенции, - Се олеснува распоредувањето на безжичните пристапни точки на мала површина, што ќе го забрза брзото воспоставување на комуникациска мрежа од новата генерација. - Се дефинираат барањата за ко-инвестирање. - Се специфицираат барањата за комуникациските мрежи и услуги со цел да се обезбеди национална безбедност. - При обработката на овластувањата за користење хардвер или софтвер, безбедносните органи и Управата за електронски комуникации ќе ги проценуваат законите за националната безбедност.

			- Операторите за електронски комуникации ќе треба да аплицираат за овластување од Управата за заштита на потрошувачите и техничко регулаторно тело за користење на хардверот или софтверот на комуникациската мрежа. - Потенцијалните забрани и услови за користење ќе ги координира телото наведено во Статутот на Комисијата за безбедност на Владата на Република Естонија.
ИРСКА	Усогласена од 30 ноември 2023	Закон за регулирање на комуникациите и Агенција за развој на дигитален хаб	Со новиот Закон се воведуваат следниве новини: - ComReg се назначува како ирски надлежен орган за спроведување според Директивата 2018/1972. - Се воведува ново граѓанско извршување и ажуриран режим за извршување на криминал за секторот за електронски комуникации. - Се ажурираат истражните и обвинителските овластувања на ComReg, на пр. околу собирањето информации. - Се транспонираат безбедносните одредби од Директивата 2018/1972 за да се осигури дека од давателите на електронски комуникациски услуги и мрежи се бара да обезбедат постојана безбедност на нивните системи. - Се воведува поголема заштита на клиентите. - Се воведува подобрен алтернативен процес за решавање спорови. - ComReg се овластува да може да постави применливи минимални стандарди за квалитет на услугата што операторите мора да ги гарантираат. - Се воведува нова шема за компензација за одредени неуспеси во услугите на клиентите од страна на операторите и нова „Повелба за клиенти“ која ќе го утврдува стандардот на услугата што клиентите може да ги очекуваат од нив.
ИСЛАНД	Усогласена од 1 септември 2022	Закон за електронски комуникации	Целта на новиот Закон е да обезбеди пристапни, лесни, ефективни, ефикасни и безбедни телекомуникации во Исланд. Понатаму, да се зголемат заштитата и опциите на потрошувачите и да се промовира активна конкуренција, исплатливи инвестиции и иновации на телекомуникацискиот пазар. Со Законот им се нуди пристап на сите граѓани и компании до електронски комуникациски услуги и мрежи со голема брзина, вклучително фиксни и безжични мрежи. Законот воведува промени во заштитата на приватноста, особено во директниот маркетинг, и вклучува одредби за спроведување за несакани комуникации,

			давајќи овластување на Агенцијата за електронски комуникации за инспекциски и казни надлежности.
ИТАЛИЈА	Усогласена од 24 декември 2021	Законик за електронски комуникации	Реформата и усвојувањето на новиот Закон влијае на целата регулаторна рамка за телекомуникациите и прави длабоки промени во секторот за електронски комуникации. Најзначајните измени воведени со новиот Закон се следните: - Нова дефиниција за „електронски комуникациски услуги“ за вклучување на нови играчи, како што се ОТТ. Според новата дефиниција, регулаторниот режим ќе важи и за интерперсоналните комуникациски услуги, без разлика дали се поврзуваат со ресурсите за нумерирање или не, и за комуникациските услуги од машина до машина (M2M). - Ревидиран општ режим на овластување кој, меѓу другото, ја зема предвид новата дефиниција за електронски комуникациски услуги. Имено Законот ги ажурира информациите што треба да бидат вклучени во известувањата, како и административните такси. Во согласност со новиот Европски Законик за електронски комуникации, не е потребно општо овластување за интерперсонални комуникациски услуги кои не се поврзуваат со ресурсите за нумерирање. - Поедноставена процедура за овластување за инсталирање радио објекти. - Јасно вклучување на услугите за пристап до Интернет во опсегот на универзалната услуга, со овластување на италијанската Агенција за комуникации да издава ad hoc обврски кога услугата за широкопојасен интернет пристап не може да се обезбеди под нормални пазарни услови. - Зајакнати права за крајните корисници на електронски комуникациски услуги, вклучително и зголемена транспарентност (на пример, во врска со автоматско продолжување на договорите и еднострано изменување на услугата, како и најдобри цени за услугите), формални барања за обезбедување информации на крајните корисници, зајакнато право на повлекување во случај на еднострана измена на договорот и максимално времетраење на договорите за обезбедување на електронски комуникациски услуги. - Одредби за координирање на областите надгледувани од различни органи во областа на електронските комуникации,

			особено оние на италијанската Агенција за комуникации, италијанското Министерство за економски развој и италијанската национална Агенција за сајбер безбедност. - Ревидиран систем со кој се регулираат операторите со значителна пазарна моќ, вклучувајќи ја и можноста операторите да предложат обврски како услови за пристап и ко-инвестирање до Агенцијата за комуникации. - Нови и повисоки санкции, вклучително и санкции до 5 милиони евра за оператори кои не ги почитуваат наредбите на властите. Доколку оператор со значителна пазарна моќ не ги исполнува условите, може да се примени санкција до 5% од годишниот промет на операторот.
КИПАР	Усогласена од 4 март 2022	Закон за регулирање на електронските комуникации	Новиот Закон воведува нови одредби како што се проширена дефиниција за електронски комуникациски услуги, регулирање на пристап и зајакнување на правата на потрошувачите и се очекува дека истиот ќе помогне да се промовираат инвестициите во мрежи со голема брзина, да се создадат рамноправни услови за електронски комуникациски оператори и усогласување на националните регулаторни рамки. Сепак, вистинското влијание на Законот во голема мера ќе зависи од мерките за имплементација на локално ниво.
ЛАТВИЈА	Усогласена од 10 јануари 2023	Национален план за радиофреквенција	Со Планот се одредува: - Распределба на опсези на радиофреквенциски спектар за типови на радио комуникација и класификација на системи за радио комуникација. - Општи услови за користење на радиофреквенции и опсези на радиофреквенциски спектар, вклучувајќи: Радио интерфејси, дозвола за користење споделена распределба на радиофреквенции.
ЛИТВАНИЈА	Усогласена од 1 декември 2021	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се воведува поширока дефиниција за „електронски комуникациски услуги“ која е поделена на следниов начин: - Услуги за пристап до Интернет - Услуги за интерперсонална комуникација - Услуги кои се состојат главно од пренос на сигнал. - Промени во управувањето со радио спектарот, по пат на хармонизација на распределбата и употребата на спектарот на ниво на ЕУ. - Во однос на пристапот до мрежи со ултра висок пропусен опсег, операторите ќе бидат охрабрани да ко-инвестираат во

			јавни комуникациски мрежи со висок пропусен опсег (и фиксни и мобилни), со што ќе го делат деловниот ризик. - Од RRT ќе се бара да спроведува истражување на пазарот на секои пет години, наместо три како досега. - Се укинува обврската за обезбедување телефонски услуги преку телефонски говорници, но се воведува обврска за обезбедување прифатливи универзални е-комуникациски услуги за одредени групи потрошувачи. - Се обезбедува поголема заштита на интересите на потрошувачите.
ЛУКСЕМБУРГ	Усогласена од 22 декември 2021	Закон за транспонирање на Директивата (ЕУ) 2018/1972	Директивата е целосно транспонирана во националното законодавство со донесување на Законот, а истовремено се стави вон сила поранешниот Закон за електронски комуникациски мрежи и услуги од 27 февруари 2011 година.
МАЛТА	Усогласена од 1 октомври 2021	Закон за електронски комуникациски мрежи и услуги	Со новиот Закон се менува поголемиот дел од постојното законодавство за електронски комуникациски услуги во Малта со цел да се транспонира Директивата 2018/1972. Се става вон сила постојниот Закон за електронски комуникациски мрежи и услуги ('S.L. 399.28'). Се воведуваат суштински измени и во следниве закони: - Законот за Управата за комуникации на Малта. - Закон за комунални услуги. - Закон за електронски комуникации. - Регулативата за Единствената европска служба за итни повици (број „112“). - Регулативите за „Европските хармонизирани услуги со социјална вредност“ (опсег на број „116“).
ПОЛСКА	Усогласена од 12 јули 2024	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се воведуваат следниве клучни промени: - Проширувањето на материјалниот опфат на Законот на давателите на електронски комуникациски услуги. - Нова дефиниција за услугата за електронски комуникации како услуга што се обезбедува преку телекомуникациска мрежа, обично за надомест, со исклучок на услугите поврзани со обезбедување или вршење контрола врз содржината што се пренесува со помош на телекомуникациски мрежи или електронски комуникациски услуги. - Се воведува нов концепт за давателите на електронски комуникациски услуги кои се подразбираат прво како даватели на јавно достапни телекомуникациски услуги и второ како субјекти кои обезбедуваат јавно достапни

			интерперсонални комуникациски услуги кои не користат броеви. - Проширување на дефиницијата на интерперсоналните комуникациски услуги кои се и интерперсонални комуникациски услуги кои користат броеви (т.е. услуги кои овозможуваат повици да се упатуваат на броеви од националниот план за нумерација или меѓународните планови за нумерација) и услуги за интерперсонална комуникација кои не користат броеви (т.е. услуги кои ќе ги овозможат горенаведените повици). - Воведување нови обврски за претпријатијата за електронски комуникации како на пример обврска за одговор на барање, обврска за одбрана и безбедност на државата, обврска за задржување на податоци, извршување на обврските, обврска за обезбедување на информации за претседателот на агенцијата за електронски комуникации, блокирање на повици и комуникации на барање на овластени органи.
ПОРТУГАЛИЈА	Усогласена од 16 август 2022	Закон за електронски комуникации	Новиот Закон воведува некои значајни промени, како што се: - Нова, поширока дефиниција за „електронски комуникациски услуги“, што ги покрива, меѓу другото, услугите преку врвот („Over The Top“). - Распоредување и работа на безжични пристапни точки на мала површина. - Пошироки овластувања на Агенцијата за електронски комуникации во врска со управувањето со спектарот. - Зајакнати специфични обврски применливи за претпријатија со пазарна моќ. - Географски истражувања на распоредувањата на мрежата, вклучувајќи мрежи со многу висок капацитет.
РЕПУБЛИКА ЧЕШКА	Усогласена од 19 октомври 2021	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се воведува подобрување на конкуренцијата на пазарот и користењето на радио спектарот, одразувајќи ги технолошките иновации и развојот на широкопојасните мрежи и заштитата на корисниците на електронските комуникациски услуги.
РОМАНИЈА	Усогласена од 10 јули 2022	Закон за измена и комплетирање на некои нормативни акти од областа на електронските комуникации и за воспоставување мерки за	Со новиот Закон се проширува опсегот на примена на правилата во секторот за електронски комуникации со проширување на дефиницијата за електронски комуникациски услуги за да ги покрие, меѓу другото, интерперсоналните комуникациски услуги независни од број. Оваа категорија може да опфати одредени активности извршени од даватели на е-пошта, интернет повици и

		олеснување на развојот на електронските комуникациски мрежи	инстант пораки преку различни даватели на платформи, како и други даватели на ОТТ услуги.
СЛОВАЧКА	Усогласена од 1 февруари 2022	Закон за електронски комуникации	Новиот закон ги регулира следните области: - Овластување за обезбедување мрежи или услуги. - Работење на мрежата. - Управување со фреквенција и број. - Пристап и интерконекција. - Конкурентција. - Обезбедување на услуги. - Безбедност и интегритет на јавните мрежи и услуги. - Заштита на приватноста и личните податоци. - Обезбедување субвенции во секторот електронски комуникации. - Надзор од страна на канцеларијата за јавни регулирани услуги. - Санкции.
СЛОВЕНИЈА	Усогласена од 11 октомври 2022	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се воведуваат следниве новини опфатени по поглавја: - Општи одредби - Услови за обезбедување на електронски комуникациски мрежи и услуги - Градење мрежи и придружна инфраструктура и промовирање на поврзување - Отстранување и ограничувања на сопственоста - Управување со радиофреквенцискиот спектар - Дигитално емитување - Управување со елементите на нумерирање - Безбедност на мрежи и услуги и работа во услови на закана - Обезбедување конкурентција - Универзална услуга и дополнителни задолжителни услуги - Права на корисниците - Обработка на лични податоци и заштита на приватноста на електронските комуникации - Агенција за електронски комуникации - Решавање на конфликти - Контрола - Совет за електронски комуникации - Казнени одредби.

УНГАРИЈА	Усогласена од 21 декември 2020	Закон за електронски комуникации	Директивата е целосно транспонирана во националното законодавство.
ФИНСКА	Усогласена од 1 јануари 2021	Измени на Законот за електронски комуникациски услуги	Со измените на Законот се воведуваат следниве новини: - Максималното времетраење на претплатите на мобилната мрежа во фиксен период ќе се скрати од сегашните 24 месеци на 12 месеци. Пократките периоди на договор ќе им го олеснат менувањето на давателот на мобилната мрежа на потрошувачите. - Дополнително, телекомуникацискиот оператор ќе биде обврзан да му овозможи на потрошувачот бесплатна можност да го провери датумот на завршување на претплатата со фиксен период преку СМС или друго слично средство кое лесно се користи. - Минималната брзина на широкопојасната универзална услуга ќе се зголеми на пет мегабити во секунда. - Трошоците за повикување на национални претплатнички броеви (броеви за универзален пристап) не може, по преодниот период, да ја надмине претплатата на мобилниот или локалниот телефон. Затоа, не може да се наплаќа повисока стапка за претплатничките броеви. - Се воведуваат нови процедури за издавање лиценца за мрежа кои се применливи на одредени фреквенции. - Се олеснува изградбата на базни станици за 5G. Нема да биде потребна административна лиценца доделена од орган за изградба или распоредување на базна станица 5G во подрегион, освен ако поинаку не се бара од причини поврзани со општата безбедност или заштитата на зградите или областите со вредна архитектура, историја или природа. - Се воспоставува нов советодавен одбор за мрежна безбедност кој ќе ја следи безбедноста на комуникациските мрежи. Советодавниот одбор ќе го сочинуваат претставници на телекомуникациската индустрија и централните власти од различни административни гранки. - Тековните канали за предупредување за итни случаи ќе бидат придружени со систем за предупредување за итни случаи базиран на апликации.
ФРАНЦИЈА	Усогласена од 26 мај 2021	Одлука за целосно транспонирање на Директивата за основање	Промените вклучуваат: - Проширена дефиниција за електронските комуникациски услуги со цел да ги вклучи услугите (OTT) и (M2M).

		на Европски кодекс за електронски комуникации	- Олеснето е ширењето на мрежи со голем капацитет. - Изменети правила поврзани со националната служба за итни случаи. - Зајакнати правилата за пристап и интерконекција. - Новите ex ante регулаторни обврски се применуваат за оператори кои имаат значителна пазарна моќ на даден пазар (под заедничка контрола на ARCEP и францускиот орган за заштита на конкуренцијата). - Правилата поврзани со доделувањето на нумерирање на радио спектарот се прилагодени за да се оптимизира користењето на опсегот на спектарот и да се олесни развојот на нови понуди за услуги како што е интернет на нештата (IoT).
ХОЛАНДИЈА	Усогласена од 1 март 2022	Одлука од 24 февруари 2022 година за изменување и дополнување на различни уредби во Советот во однос на спроведувањето на Директивата (ЕУ) 2018/1972.	Клучните измени кои се воведуваат опфаќаат: - Проширување на телекомуникациската регулатива до услуги за интерперсонални комуникации независни од број. - Рамка за пристап и интерконекција на големо ниво. - Пристап до правни лекови за давателите на услуги со значителна пазарна моќ. - Обврски за универзална услуга. - Правила за преносливост на броеви. - Барања за информации за потрошувачите, вклучително и малите и средни претпријатија (МСП). - Барања за информации за сите крајни корисници. - Проширување на барањата на пакетните понуди. - Еквивалентен пристап за крајните корисници со посебни потреби. - Пристап до европскиот број за итни случаи.
ХРВАТСКА	Усогласена од 12 јули 2022	Закон за електронски комуникации	Со новиот закон се овозможува забрзан развој на електронските комуникациски мрежи кои ќе обезбедат неопходна поврзаност и достапност на мрежи со многу голем капацитет, вклучително и фиксни, мобилни и безжични мрежи и нивно користење од сите граѓани и претприемачи. Се очекува и натамошен развој на конкуренцијата, како на полето на инфраструктурата, така и на услугите, преку обезбедување услови за нови инвестиции во електронските комуникациски мрежи и услуги.
ШВЕДСКА	Усогласена од 3 јуни 2022	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се воведуваат - Нови и детални правила во однос на информациите што ќе им бидат доставени на крајните корисници пред да склучат договор.

			- На Управата за поштенски и телекомуникациски услуги и се дава овластување да изрекува парични казни за одредени видови прекршоци. - Се воведуваат услуги за интерперсонални комуникации независни од броеви, како што се услугите за е-пошта и пораки. - Се воведува обврска за давателите на јавно достапни електронски комуникациски услуги да обезбедат резиме на договор пред да склучат договор со потрошувачот.
ШПАНИЈА	Усогласена од 28 јуни 2022	Закон за општи телекомуникации	Новиот Закон воведува нова класификација на електронските комуникациски услуги, создавање единствена точка за информации и обработка на дозволи за ширење на мрежи, зајакнување на правата на корисниците и оптимизација на обработката на општите оператори. Се воведуваат важни промени во јавниот радиоелектричен домен, со инкорпорирање мерки за олеснување на заедничкото користење на радиоелектричниот спектар од страна на операторите и избегнување на непотребни ограничувања за имплементација на безжичните пристапни точки за мали области. Законот, исто така, вклучува напредок во заштитата на правата на крајните корисници на телекомуникациските услуги.

2.2. СТАТУС НА УСОГЛАСЕНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЗАПАДЕН БАЛКАН СО ДИРЕКТИВАТА (ЕУ) 2018/1972 ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЕВРОПСКИ ЗАКОНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Од земјите од регионот на Западен Балкан единствено Албанија, Србија и Црна Гора постигнаа усогласеност со Директивата (ЕУ) 2018/1972 во рамки на процесот на пристапување кон ЕУ, Поглавје 10-Информатичко општество и медиуми. Со оглед на обемот на измените кои беа неопходни да се спроведат во постојните законски норми, сите три држави пристапија со усвојување на нови закони за електронски комуникации.

Албанија во мај 2024 година го усвои новиот Закон за електронски комуникации кој е усогласен со Директивата (ЕУ) 2018/1972. Главната цел на Законот е да се разгледа и подобри општата регулаторна рамка за електронски комуникации, дефинирана во законот од 2008 година, со цел да се поттикнат инвестициите во електронски комуникациски мрежи со многу високи капацитети, како со оптички влакна, така и безжични 5G мрежи. Законот целосно ги ревидира важечките прописи, во однос на фреквенцискиот спектар, одговорот на услугите и нивниот универзален режим, правилата за заштита на потрошувачите, нумерирањето и комуникациите во случај на вонредна состојба, а секако се збогатуваат правилата за пристап, интерконекција и регулирање на пазарот на телекомуникациите во целина, врз основа на најдобрите практики на Европската унија. Понатаму Законот предвидува одредби за зајакнување на безбедноста на електронските комуникациски мрежи. Предвидени се неколку мерки за гарантирање на безбедноста на операторите, добавувачите на опрема за 5G мрежите и мрежите од следната генерација. Во однос на пристапот до радиофреквенцискиот спектар, се предвидува зголемување на времетраењето на правата на користење за фреквенции кои бараат усогласена употреба. Законот предвидува и правила за пренос или закуп на индивидуални права за користење на спектарот. Обезбедени се и правила за регулирање на пристапот за локални мрежи во мали области, гарантирајќи усогласеност со стандардите. Во однос на пристапот и меѓусебното поврзување, предвидени се овластувањата и одговорностите на регулаторното тело за електронски комуникации, за обезбедување пристап и интерконекција, а кон субјектите кои не обезбедуваат електронски комуникациски услуги, кога тоа е неопходно, за обезбедување на поврзување на мрежа и за обезбедување интероперабилност на услугите. Во однос на обврските за универзална услуга, се воведуваат неколку новини, особено во однос на барањата за обезбедување широкопојасен пристап.

Црна Гора успешно ги затвори преговорите за Поглавјето 10 на 16 декември 2024 година и постигна целосно усогласеност со Европското законодавство со донесување на нов Закон за електронски комуникации на 10 октомври 2024 година. Со новиот Законот за електронски комуникации се уредуваат областа на електронските комуникации, обезбедувањето електронски комуникациски мрежи и услуги, заштитата на правата на корисниците, условите за изградба и користење на електронски комуникациски мрежи. Дополнително, регулирани се условите за обезбедување пазарна конкуренција, ефикасно управување со радиофреквенцискиот спектар и дигиталните ресурси, безбедноста на електронските комуникациски мрежи и услуги, како и други прашања од значење за

електронските комуникации. Утврдена е дејноста на електронските комуникации како инсталирање, управување и обезбедување на електронски комуникациски мрежи и соодветна опрема, како и обезбедување на електронски комуникациски услуги.

Србија речиси целосно се усогласи со Директивата (ЕУ) 2018/1972 преку усвојување на нов Закон за електронски комуникации на 29 април 2023 година но сеуште се во тек пристапните преговори со ЕУ за Поглавјето 10. Со новиот Закон за електронски комуникации во Србија, се поттикнува поврзување и достапност на електронските комуникациски мрежи од новата генерација и нивно користење од страна на граѓаните и бизнисите, како и развој на пазарот и подобрување на деловното опкружување. Исто така, се овозможува поефикасно управување и користење на ограничените јавни добра и обезбедува дополнителна заштита на крајните корисници, притоа овозможувајќи максимални придобивки во однос на изборот, цената и квалитетот на услугите. Широкопојасниот интернет пристап стана дел од универзалната услуга, која овозможува најоддалечените области да бидат покриени со Интернет и на тој начин да се постигне целосна социјална и економска инклузивност. Истовремено, покрај пристапот, со новиот Закон се води сметка и за пристапната цена, а проширувањето на интернет мрежите треба да ја елиминира нееднаквоста меѓу руралните и урбаните средини, богати и сиромашни, големи и мали.

Косово ја усогласи законодавна рамка за намалување на трошоците за широкопојасен интернет со правото на ЕУ и имплементацијата на истата напредуваше со комплетирањето на атласот за широкопојасен интернет и единствената информативна точка. Согласно препораките на Европската комисија во 2025 година во државата се потребни дополнителни напори за:

- да го усогласи своето законодавство со Директивата 2018/1972 за Европски Законик за електронски комуникации;
- да осигура дека на регулаторите за телекомуникациите и медиумите им се дадени соодветни ресурси за самостојно исполнување на нивните мандати;
- да се спроведе преносливост на броеви за да се обезбеди ефективна употреба на ресурсите за нумерирање и да се поттикне конкуренцијата.¹⁷

Босна и Херцеговина е во рана фаза на подготовка за дигиталната трансформација и медиумите. Во областа не е постигнат напредок, а законодавството и стратешката рамка не се воспоставени и не се усогласени со правото на ЕУ. Во 2025 година Европската унија очекува особено да се усвои Закон за електронски комуникации и електронски медиуми во согласност со *acquis* на ЕУ, и истите да се усогласат со Директивата 2018/1972 за Европски законик за електронски комуникации и Директивата за аудио-визуелни и медиумски услуги.¹⁸

17 Европска комисија, Извештај за Косово за 2024 година, Брисел, 30.10.2024, стр. 14,

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/kosovo-report-2024_en

18 Европска комисија, Извештај за Босна и Херцеговина за 2024 година, Брисел, 30.10.2024, стр. 14,

https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2024_en

Северна Македонија има постигнато ограничен напредок во областа на дигиталната трансформација и медиумите. Од страна на Европската комисија во Извештајот за Северна Македонија за 2024 година е нотиран благ пораст во електронските услуги кои се достапни за граѓаните и деловните субјекти, како и донесувањето правилници со цел намалување на трошоците за распоредување брзи мрежи. Препораките на Европската комисија за 2025 година се:

- да се усогласи националното законодавство со Директивата на ЕУ за донесување на Европски Законик за електронски комуникации, со Директивата на ЕУ за намалување на трошоците за широкопојасен интернет, со Директивата на ЕУ за безбедност на мрежи и информациски системи (Директива НИС 2) и пакетот алатки за 5Г;
- да се зајакне независноста и капацитетот на медиумскиот регулатор, на јавниот радиодифузен сервис и на регулаторот за електронски комуникации;
- да се подобри функционирањето на бројот за итни случаи 112 преку осигурување соодветни човечки ресурси и да се подобри комуникација меѓу службите за итни случаи.¹⁹

Во табела 2 е даден компаративен преглед на клучните одредби и новини на новите закони за електронски комуникации усвоени во Албанија, Србија и Црна Гора со кои е постигната усогласеност со правото на ЕУ во оваа област.

¹⁹ Европска комисија, Извештај за Северна Македонија за 2024 година, Брисел, 30.10.2024, стр. 14-15, https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/north-macedonia-report-2024_en

Табела 2: Статус на имплементација на Директивата (ЕУ) 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации во земјите од Западен Балкан

Земја	Статус	Национален правен акт	Клучни одредби
АЛБАНИЈА	Усогласена од 30 мај 2024	Закон за електронски комуникации	Новиот Закон носи неколку многу важни новини: - Како општа политичка цел ја утврдува изградбата на мрежи со многу високи капацитети, што претставува иновација во новата законска и регулаторна рамка за електронски комуникации. - Спроведување на политиките за унапредување на слободата на изразување и информирање, унапредување на културната, јазичната и медиумската различност во развојот на електронските комуникациски мрежи. - Зголемување на финансиската и оперативната независност на регулаторното тело, националната Агенција за електронски комуникации и поштенски услуги (АКЕП), со цел да ги зајакне своите позиции во пресрет на очекуваните прилично големи случувања во однос на електронските комуникации. - Спроведување географско истражување за мрежи со многу високи капацитети, широкопојасен интернет. Спроведувањето на географските истражувања се очекува да го изврши АКЕП, во соработка со министерството и други сродни институции во рок од три години од влегувањето во сила на овој закон и е тесно поврзано со идните случувања за постигнување на целите за гигабитно општество. Ова е процес кој периодично ќе се спроведува и претставува иновација во регулирањето на секторот за електронски комуникации.
СРБИЈА	Усогласена од 29 април 2023	Закон за електронски комуникации	Некои од најзначајните новини за деловните субјекти и граѓаните воведени со новиот Закон се: - Поттикнување на поширока поврзаност со интернет низ земјата. - Регулаторна обработка на нови мрежни елементи со многу голем капацитет. - Нова задолжителна обврска на инвеститорите. - Подобрен пристап кон радиофреквенцискиот спектар и нумерирањето, што поттикнува воведување нови услуги и ја зголемува конкурентноста на пазарот.

			- Можност за доделување нумерички опсег на субјекти кои не ја вршат дејноста електронски комуникации. - Обврска на операторите да издаваат фактури во електронска форма. - Задолжителна регистрација на корисници на припејд услуги. - Регулаторната Агенција ги презема надлежностите и за електронските комуникации и за поштенските услуги (РАТЕЛ).
ЦРНА ГОРА	Усогласена од 10 октомври 2024	Закон за електронски комуникации	Со новиот Закон се подобрува положбата, надлежноста, правата и обврските на Агенцијата за електронски комуникации и поштенски услуги како независно регулаторно тело, преку обезбедување на вообичаените гаранции за нејзина институционална, организациска и финансиска независност. Клучните аспекти на таа независност се условите, правата и обврските во врска со именување и разрешување на органите на управување, начинот на финансирање, планирање, набавка и располагање со потребните ресурси за вршење на надлежност и особено надзор над примената на законот, како и оперативно и финансиско известување за работата на регулаторот.

3. РЕГУЛАТИВАТА (ЕУ) 2024/1309 ЗА ЗАКОНОТ ЗА ГИГАБИТ ИНФРАСТРУКТУРА

Регулативата (ЕУ) 2024/1309 за Законот за Гигабит инфраструктура (GIA) претставува сеопфатна рамка за поддршка на побрзо и поекономично ширење на мрежи со многу висок капацитет (VHCN), исто така познати како гигабитни мрежи низ Европската унија. GIA беше објавена во Службениот весник на Европската унија на 8 мај 2024 година, стапи на сила на 11 мај 2024 година, а ќе биде целосно применлива од 12 ноември 2025 година. Со GIA се замени Директивата за намалување на трошоците за широкопојасен интернет. Главна цел на GIA е да се создаде регулаторна средина за побрзо, поевтино и поедноставно ширење на Гигабит мрежите и елиминирање на пречките како скапи и комплексни процедури за ширење на мрежата. Европската унија преку Дигиталната декада има за цел до 2030 година да обезбеди дека сите европски домаќинства ќе бидат покриени со Гигабит мрежа и сите населени области да бидат покриени со мрежи со перформанси.

GIA се фокусира на обезбедување насоки за националните регулаторни органи за условите за пристап до мрежите на оние оператори кои имаат значителна пазарна моќ. Таа има за цел да обезбеди дека сите оператори можат да пристапат до таквата постоечка мрежна инфраструктура, кога тоа е соодветно. Мерките ќе придонесат потрошувачите да уживаат во придобивките од единствениот пазар за електронски комуникации во Европа со подобри услуги, обезбедени висококвалитетни мрежи и пристапни цени.

GIA е дел од регулаторната рамка за електронски комуникации на ЕУ и е конзистентна со другите законодавни инструменти кои исто така се дел од таа рамка. GIA е особено конзистентна со Европскиот Законик за електронски комуникации кој го поддржува постигнувањето на целите за фиксно и мобилно поврзување во ЕУ. Додека Европскиот Законик за електронски комуникации главно предвидува, освен во конкретни случаи, можност за наметнување обврски на операторите на електронски комуникации со доминантна позиција - значителна пазарна моќ на даден пазар на електронски комуникации, GIA се однесува првенствено на претпријатијата кои работат со електронска комуникациска мрежа или комунални услуги, без разлика дали поседуваат значителна пазарна моќ.

Со GIA се воведуваат неколку мерки насочени кон рационализирање на ширењето на брз интернет со оптички влакна и 5G (т.н. “VHCN“ мрежи до 2030 година):

- Заедничка употреба на инфраструктурата: Поттикнување на заедничка употреба на канали и столбови за распоредување на VHCN за оптимизирање на ресурсите и намалување на трошоците.
- Заедничко распоредување и координација на градежните работи овозможувајќи им на операторите на VHCN да соработуваат со проекти за јавни работи за да инсталираат оптички кабли истовремено, намалувајќи ги прекините и забрзувајќи го ширењето на широкопојасниот интернет.
- Рационализирање на административните процедури: Поедноставување на административните процедури поврзани со ширењето на мрежата низ ЕУ за да се намалат бирократските пречки и да се подобри ефикасноста.

- Опременување на згради со подготвена инфраструктура за голема брзина: Поттикнување на обезбедување на згради со подготвена инфраструктура за голема брзина и обезбедување пристап до неа за да се олесни ширењето и усвојувањето на широкопојасен интернет.
- Со промовирање на меѓусекторското споделување и транспарентност на постоечката физичка инфраструктура, подобрување на координацијата и транспарентноста на градежните работи и рационализирање и дигитализација на административните процеси, GIA има за цел да постигне висококвалитетно дигитално поврзување во секој регион, поттикнувајќи конкурентна и инклузивна дигитална економија.

До 12 ноември 2025 година, по консултации со националните тела за решавање спорови и други надлежни тела или агенции на Европската унија во соодветните сектори, и земајќи ги предвид добро воспоставените принципи и различната ситуација во земјите-членки, BEREC, во тесна соработка со Европската комисија се обврзува да донесе две Упатства за имплементација на GIA:

1. **Упатство за пристап до физичка инфраструктура во зградите** (член 11(6) од GIA) со кое ќе се дефинираат условите за пристап до физичката инфраструктура во зградата, вклучително и примената на правични и разумни рокови и услови за пристап и утврдени критериуми за решавање на спорови, и
2. **Упатство за координација на градежните работи** (член 5(6) од GIA) со кое ќе се даваат насоки за распределба на трошоците поврзани со координацијата на градежните работи, критериумите што треба да ги следат органите за решавање спорови при решавањето на спорите и критериумите за обезбедување доволен капацитет за да се приспособат на догледни идни разумни потреби доколку се одбие координацијата на градежните работи.

GIA претставува одлучувачки чекор во патоказот на ЕУ кон универзална, безбедна и сигурна интернет конекција со голема брзина. Со намера да се справи со предизвиците на високите трошоци, регулаторните одложувања и повторната употреба на инфраструктурата, GIA ги поставува темелите за поповрзана и инклузивна Европа. Сепак, патот до гигабитно поврзување за сите до 2030 година е огромен предизвик. Јавно-приватните партнерства, технолошките иновации, регулаторната хармонизација и квалификуваната работна сила ќе бидат од суштинско значење за премостување на дигиталниот јаз. Доколку ЕУ може да ги надмине овие пречки, таа не само што ќе го води светот во дигиталната инфраструктура, туку и ќе создаде поотпорна, иновативна и одржлива дигитална економија.

4. АНАЛИЗА НА СОСТОЈБАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ОДНОС НА АКТИВНОСТИТЕ ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО ОБЛАСТА НА ЕЛЕКТРОНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ

Република Северна Македонија забележа брз развој на пазарот на електронски комуникации како резултат на отворањето на секторот за електронски комуникации за конкуренција и на значителниот напредок постигнат во областа на регулаторните реформи и усогласувањето со правото на ЕУ.

Република Северна Македонија е дел од иницијативата на ЕУ наречена „Дигитална агенда на Западниот Балкан“ започната во 2018 година. Идејата на дигиталната агенда е подобрување на широкопојасната поврзаност помеѓу шесте држави на Западниот Балкан, подигнување на дигиталната безбедност, зајакнување на дигиталната економија и општество, како и поттикнување на истражувањето и иновациите. Една од петте цели на Дигиталната агенда е инвестирање во дигитална инфраструктура за широкопојасно поврзување и ширење на широкопојасен интернет во Западен Балкан.

4.1. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКА УНИЈА

Во изминатите години Законот за електронски комуникации во Република Северна Македонија беше предмет на низа измени и дополнувања со цел континуирано да се усогласува со правото на Европската унија.

Во последниот Извештај на Европската комисија за напредокот на Република Северна Македонија за 2024 година²⁰ во Поглавјето 10: Информатичко општество и медиуми е нотирано дека е постигнат ограничен напредок во усогласувањето на правната рамка за електронски комуникации со правото на ЕУ и дека е неопходно да се усогласи националното законодавство со Директивата на ЕУ за донесување Европски Законик за електронски комуникации, со Директивата на ЕУ за намалување на трошоците за широкопојасен интернет, со Директивата на ЕУ за безбедност на мрежи и информациски системи (Директива НИС 2)²¹ и пакетот алатки за 5Г. Истовремено, Европската комисија укажува на потребата од зајакнување на капацитетите на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, Јавниот радиодифузен сервис и на Агенцијата за електронски комуникации.

Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА)²² ја дефинира динамиката на усвојување на правото на ЕУ, стратешките насоки, политиките, реформите, структурите, ресурсите и роковите што треба да се почитуваат со цел земјата да

²⁰ https://www.mep.gov.mk/data/North%20Macedonia%20report_MK2.pdf

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj/eng>

²² <https://www.mep.gov.mk/post/?id=9821>

ги исполни условите за членство во Европската унија. Во НПАА 2021-2025 во краткорочни приоритети е утврдено дека во текот на 2021-2023 година ќе се спроведе анализа на Директивата 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации и практиките за нејзино транспонирање од страна на земјите-членки на Европската унија со цел да се подготви Република Северна Македонија за усогласување со истата.²³ Бидејќи во оваа насока не беа спроведени активности до крајот на 2024 година, оваа правна анализа поддржана од проектот “Дигитални инструменти за економско владеење во Западен Балкан” на Германското друштво за интернационална соработка има за цел да помогне во процесот на усогласување со правото на Европската унија и подготовка на нов Закон за електронски комуникации во Република Северна Македонија.

Во среднорочните приоритети на НПАА 2021-2025 беше утврдено да се донесат измени и дополнувања на Законот за електронски комуникации со цел да се усогласи со Директивата 2018/1972 и со пакетот закони поврзани со градење, како и активностите кои произлегуваат од Националниот оперативен бродбенд план (НБОП). Рокот за усвојување на измените и дополнувањата беше април 2023 година но усогласеност со Директивата 2018/1972 не е сеуште постигната.

Република Северна Македонија активно учествува во Дигитална агенда за Западен Балкан и во целосната имплементација на Договорот за регионален роаминг. Во земјата е усвоена правната рамка за подзаконските акти за безбедносните одобренија за инсталирање на 5G опрема од страна на операторите, Националната стратегија и акцискиот план за градење отпорност и соочување со хибридни закани и е потпишана Декларација за иднина на Интернетот, која ги поставува визијата и принципите на доверлив Интернет. Исто така се воведе Европскиот број за итни повици 112, но е потребно подобрување на неговото функционирање и на комуникацијата помеѓу службите за итни случаи.

4.2. ПРАВНА РАМКА

Една од целите на Законот за електронски комуникации во Северна Македонија е промовирање, развивање и поттикнување инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи, како и воведување нови технологии и услуги, особено преку воведување на следната генерација на јавни електронски комуникациски мрежи.

Основниот текст на *сегашниот Закон за електронски комуникации беше усвоен во 2014 година*²⁴, со што се усогласи со регулаторната рамка на ЕУ во областа на електронските комуникации: Директива 2002/20/ЕК на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за овластување на електронски комуникациски мрежи и услуги (Директива за овластување), Директива 2002/19/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за пристап и меѓусебно поврзување на електронските комуникациски мрежи и други слични објекти (Директива за пристап), Директива 2002/22/ЕЗ на Европскиот парламент и

²³ <https://www.mep.gov.mk/post/?id=9821>

²⁴ <https://aek.mk/zakon-za-elektronskite-komunikacii-sluzhben-vesnik-br-39-od-25-02-2014-godina/>

на Советот од 7 март 2002 година за универзална услуга и правата на корисниците во врска со електронските комуникациски мрежи, електронски комуникации и услуги (Директива за универзална услуга), Директива 2002/58/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 12 јули 2002 година за задржување на одредени категории на податоци.

На 19 декември 2014 година се усвоени измени и дополнувања на Законот за електронски комуникации²⁵. Една од најважните измени се имплементираше во член 26а за формирање на Национален центар за одговор на компјутерски инциденти (MKD-CIRT) во состав на Агенцијата за електронски комуникации како официјална национална точка за контакт и координација во справувањето со безбедносните инциденти кај мрежите и информациските системи кој идентификува и обезбедува одговор на безбедносни инциденти и ризици. Исто така се воведува нов член 75-а кој ги регулира цените за меѓународен роаминг. Според овој член, Агенцијата за електронски комуникации има право со Решение да ги утврди максималните цени за услуги кои им се нудат на корисниците на роаминг од земјите со кои Република Северна Македонија има склучено договор за намалување на цените на роаминг услугите во јавните мобилни комуникациски мрежи на реципрочна основа, кои не можат да бидат поголеми од цените на истите услуги во ЕУ.

Со измените и дополнувањата на Законот за електронски комуникации од 19 март 2015 година²⁶ и од 6 ноември 2015 година²⁷ се воведуваат измени во одредбите за начинот и условите за именување на членови на Комисијата во состав на Агенцијата за електронски комуникации, начин и услови за именување на директор на Агенцијата за електронски комуникации како и измени во прекршочните одредби во % износ на глоба за одредени прекршоци сторени од правно лице односно трговец поединец.

Со измените и дополнувањата на Законот за електронски комуникации од 18 јануари 2018 година²⁸ и 31 декември 2018 година²⁹ се воведо обврска за операторите да ги задржуваат податоците за моменталната географска, физичка или логичка локација на терминалната опрема на своите претплатници, односно корисници независно од нивната комуникациска активност. Операторите ги задржуваат овие податоци за последните 72 часа.

На 21 мај 2019 година се усвоени нови измени и дополнувања на Законот за електронски комуникации³⁰ со кои се воведува нов став за обврска за Агенцијата средствата остварени од приходите од надоместоците утврдени во членот 30 од овој закон во висина од 50%, како и дел од средствата остварени согласно со членот 31 од овој закон во висина до 10%, да ги пренесе како средства наменети за финансирање на дејноста на Оперативно-техничката агенција, заради обезбедување и одржување опрема и медијациски уреди со цел создавање услови за спроведување на мерките за следење на комуникациите, утврдени со Законот за оперативно-техничка агенција и Законот за следење на комуникациите. На 26 јули 2019

25 https://aek.mk/wp-content/uploads/2014/12/k2_attachments_20141219_Zakon_za_izmenuvanje_i_dopolnuvanje_na_ZEK.pdf

26 <https://aek.mk/zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-zakonot-za-elektronskite-komunikacii-9/>

27 <https://aek.mk/zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-zakonot-za-elektronskite-komunikacii-10/>

28 https://aek.mk/wp-content/uploads/2018/01/k2_attachments_201801115_Zakon_za_izmenuvanje_na_ZEK_Sl.Vesnik_11-2018.pdf

29 <https://aek.mk/zakon-za-elektronskite-komunikacii-redakciski-prechisten-tekst-mart-2018/>

30 https://aek.mk/wp-content/uploads/2019/07/20190523_Zakon_za_izmeni_i_dopolnuvanja_ZEK_sl_vesnik_98_2019-1.pdf

година овој став се укинува со измените и дополнувањата на Законот за електронски комуникации³¹ и се воведува цел нов член 29-а (Финансирање на Оперативно-техничката агенција). Понатаму со овие измени се воведуваат пет нови члена: член 71-а за основање на Национална канцеларија за бродбенд компетентност - НКБК (Broadband Competence Office) како експертско и советодавно тело за поддршка на инвестиции во бродбенд мрежи, член 71-б за составот на НКБК од седум члена од кои еден е претседател кој го именува министерот за информатичко општество и администрација од редот на вработените во министерството за време од пет години, член 71-в за распишување на јавен конкурс за избор на членови во НКБК од страна на министерот за информатичко општество и администрација, член 71-г за условите кои треба да ги исполнат членовите на НКБК (високо образование и со најмалку десет години работно искуство во областа на информациско комуникациските технологии) и член 71-д за начинот на работа на НКБК со кворум од најмалку пет члена.

На 26 април 2021 се усвоени нови измени и дополнувања на Законот за електронски комуникации³² со цел да се ограничи, забрани и/или наметнат специфични барања и услови базирани на процена на ризик, во однос на снабдувањето, употребата и работењето на опремата за електронските комуникациски мрежи, со цел да се обезбедат безбедни електронски комуникациски мрежи. Измените и дополнувањата на Законот ги земаат предвид и безбедноста на критичните и чувствителни делови на електронските комуникациски мрежи, безбедност на самата опрема или околината (употреба, интерконекција итн.), ризикот од инволвирање на трета земја во ланецот на снабдување на опрема за електронските комуникациски мрежи, ризик од голема зависност од еден добавувач и производител на ниво на оператор на национално ниво, како и да се елиминираат ризици за националната безбедност. Се прави процена на профилот на ризик кај добавувачите и производителите на опрема за електронски комуникациски мрежи. Агенцијата за електронски комуникации, во соработка со Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти, се овластува да прави процена на профилот на ризик со сите релевантни добавувачи и производители на мрежна опрема на национално ниво. Се наметнуваат обврски до операторите со цел да имаат воспоставени процедури и да преземаат мерки и соодветна контрола со цел ефикасно управување со потенцијалните ризици, како што се специфични побарувања за добавувачи и производители согласно на нивниот профил на ризик, преку соодветна автентикација, авторизација, евидентирање на записи и проверка со цел да се има јасна евиденција на пристапот до податоците и конфигурациските промени на мрежните елементи. Со нив се предвидуваат нови надлежности на регулаторот во однос на издавањето претходно безбедносно одобрение за инсталирање на 5G опрема од страна на телекомуникациските оператори.

Во однос на активностите кои изминатите две години се преземаа во насока на усогласување на Законот за електронски комуникации со Директивата 2018/1972, Министерството за информатичко општество и администрација во 2023 година донесе

³¹ https://aek.mk/wp-content/uploads/2022/03/26072019_ZEK_153_2019.pdf

³² <https://aek.mk/wp-content/uploads/2021/05/Zakon-za-izmenuvanje-i-dopolnuvanje-na-Zakonot-za-elektronski-komunikacii.pdf>

решение за формирање работна група за подготовка на предлог нов Закон за електронските комуникации. Во работната група учество имаа претставници од Министерството за информатичко општество и администрација, Министерството за економија, Генералниот секретаријат на Владата, Агенција за електронските комуникации, Националната канцеларија за бродбенд компетентност и претставници на академската заедница. Првиот нацрт текст на Законот за електронски комуникации беше објавен за јавна консултација и добивање на мислење и коментари на страната на ЕНЕР во јануари 2024 година.³³ Како резултат на тековните претседателските и парламентарни избори кои се одржаа во Република Северна Македонија во април односно мај 2024 година процесот за подготовка на нов предлог Закон за електронски комуникации беше прекинат.

Деветтата глава од постојниот Закон за електронски комуникации го пропишува начинот на изградба на електронски комуникациски мрежи и придружните објекти, додека член 62 ст. 5 од Законот предвидува Агенцијата за електронски комуникации (АЕК), во соработка со Министерството за транспорт, како министерство надлежно за градежништвото, да ги пропишува техничките и другите прашања за јавните електронски комуникациски мрежи и придружните објекти, од аспект на градба, заедничко користење и сл.

Агенцијата за електронски комуникации, исполнувајќи ја обврската пропишана во член 62, став 5 од Законот за електронските комуникации, на 20 октомври 2023 година го донесе Правилникот за начинот на градба и условите за пристап и користење на јавните електронски комуникациски мрежи и придружните објекти³⁴. Овој правилник е усогласен со Директивата за намалување на трошоците за широкопојасен интернет 2014/61/EУ за намалување на трошоците за распоредување на брзи електронски комуникациски мрежи.

Бидејќи воспоставувањето брзи електронски комуникациски мрежи се покажува дека бара значителни инвестиции, од кои повеќето се за градежни работи, споделувањето физичка инфраструктура е важен фактор за ограничување на потребата од скапи градежни работи, а тоа ќе доведе до поефективно воспоставување на широкопојасен интернет, интернет мрежи како и квалитетни 5G мрежи.

4.3. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Во член 4 од Законот за електронски комуникации како надлежни органи за работите од областа на електронските комуникации во Република Северна Македонија се утврдени:

- министерството надлежно за работите од областа на електронските комуникации и
- Агенцијата за електронски комуникации.

Министерството е надлежно да ја реализира политиката на Владата на Република Северна Македонија во областа на електронските комуникации, да дава иницијатива за донесување на прописи или изменување на постојните прописи и/или изготвува прописи од областа на електронските комуникации во соработка со Агенцијата за електронски комуникации, со

³³ https://ener.gov.mk/Default.aspx?item=pub_regulation&subitem=view_reg_detail&itemid=87317

³⁴ <https://aek.mk/pravilnik-za-nacinot-na-gradba-i-uslov/>

други државни органи и со други институции, да ги врши работите во врска со развојот на електронските комуникации во насока на развој на информатичкото општество и да врши усогласување со други прописи кои, меѓу другото, уредуваат и прашања поврзани со развојот на електронските комуникации.

Агенцијата за електронски комуникации е автономно и независно, непрофитно регулаторно тело во областа на електронските комуникации и има статус на правно лице со јавни овластувања. Агенцијата е независна во своето работење од кој било државен орган, како и други правни и физички лица кои обезбедуваат електронски комуникациски мрежи и/или услуги. Агенцијата меѓудругото е надлежна да врши надзор и контрола и да го следи работењето на операторите, обезбедува воспоставување на интерконекција или пристап, одобрува референтни понуда за интерконекција или пристап на оператори со значителна пазарна моќ, утврдува релевантни пазари на производи и услуги и релевантни географски пазари во областа на електронските комуникации, определува оператори со значителна пазарна моќ, врши регистрација на нотификација на оператори, врши контрола и мониторинг на радиофреквенцискиот спектар, издава одобренија за користење на радиофреквенции, донесува План за нумерација за електронски комуникациски мрежи и услуги на Република Македонија, доделува броеви и серии на броеви на оператори, одобрува и контролира стандарден претплатнички договор на оператор, води постапка за решавање на спорови, одржува и ажурира електронска база на податоци, бара податоци и информации од операторите, спроведува постапка за определување на давател на универзална услуга и склучува договор со истиот, обезбедува единствена точка за информации, презема активности за развој на точки за размена на интернет сообраќајот.

Согласно член 26-а од Законот за електронските комуникации во состав на Агенцијата за електронски комуникации се формира посебна организациона единица – Национален центар за одговор на компјутерски инциденти³⁵, која претставува официјална национална точка за контакт и координација во справувањето со безбедносните инциденти кај мрежите и информациските системи и која идентификува и обезбедува одговор на безбедносни инциденти и ризици. Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти не е дел од мрежата CSIRT на тимови за одговор на инциденти со компјутерска безбедност и не може да пријавува компјутерски инциденти до истата бидејќи тоа важи единствено за земјите-членки на Европската унија. Националното законодавство не е целосно усогласено со Директивата за безбедност на мрежи и информациски системи 2016/1148 (NIS2).

Националната канцеларија за бродбенд компетентност³⁶ е основана во 2019 година како експертско и советодавно тело за поддршка на инвестициите во широкопојасни мрежи според член 71-а од Законот за електронски комуникации. Клучни надлежности на Националната канцеларија за бродбенд компетентност се да дава мислења и предлози за постигнување на побрз развој на електронските комуникации, а особено на бродбендот во државата, да дава мислења и предлози за користењето и потребниот развој на оптичката инфраструктура која е изградена или ќе се гради со јавни средства, да учествува при утврдувањето на целни области во кои ќе се користи државна помош за изградба и развој на бродбенд мрежи, да учествува при утврдувањето на локациите за обезбедување бесплатен безжичен WIFI интернет пристап во општините, и најмалку два пати годишно

³⁵ <https://mkd-cirt.mk/>

³⁶ <https://bco.mdt.gov.mk/>

да подготвува извештај до министерот за дигитална трансформација за развој на бродбендот во државата во однос на развој на бродбенд пазарот во Европската Унија, согласно со DESI (The Digital Economy and Society Index) и извештај за спроведувањето на усвоените стратешки документи и планови за развој на бродбендот во државата, исполнувањето на националните бродбенд таргети утврдени во истите.

Националната канцеларија за бродбенд компетентност по нејзиното формирање во 2019 година го усвои Националниот оперативен бродбенд план³⁷ во кој се наведени јасни национални цели за широкопојасен интернет помеѓу 2023 и 2029 година, што ги вклучува сите градови во земјата кои се опфатени со 5G и најмалку 50% од вкупниот број претплатнички договори за домаќинства низ целата земја кои имаат пристап до интернет од најмалку 100 Mbps до 2029 година, додека јавните институции имаат пристап до брзина на интернет од најмалку 1GB.

³⁷ https://jpnrd.gov.mk/wp-content/uploads/2022/06/nacionalen_operativen_broadband_plan_finalna_verzija_02.04.2019.pdf

5. ЗАКЛУЧОЦИ

Законот за електронски комуникации во Северна Македонија треба да се усогласи со одредбите на Директивата 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации и со Регулацијата 2024/1309 за Законот за Гигабит инфраструктура до јуни 2025 година. Како дополнително на оваа Правна анализа во февруари 2025 година во рамките на регионалниот проект „Дигитални инструменти за економско владеење во Западен Балкан“ по налог на Германското сојузно министерство за економска соработка и развој (BMZ) а имплементиран од Германското друштво за интернационална соработка (ГИЗ) беа спроведени две ГАП анализи: 1. ГАП анализа за усогласување на Законот за електронски комуникации во Република Северна Македонија со Регулацијата (ЕУ) 2024/1309 за Законот за Гигабит инфраструктура (GIA Регулација) и 2. ГАП анализа за усогласување на Законот за електронски комуникации во Република Северна Македонија со Директивата (ЕУ) 2018/1972 за донесување на Европски законик за електронските комуникации (CODE Директива).

Согласно клучните согледувања од ГАП анализите, притоа земајќи ја во предвид првичната работна верзија на подготвениот предлог-Закон за електронски комуникации³⁸ од 2024 година и одржаните консултативни состаноци со сите клучни институции, органи и оператори во земјата во февруари 2025 година, се идентификуваат следниве клучни измени и дополнувања на постојниот Закон за електронски комуникации:

ГЛАВА ПРВА - ОПШТИ ОДРЕДБИ

- Се прави ажурирање и дополнување на дефинициите во **член 3** согласно правната и техничката терминологија и листата на дефиниции таксативно набројани во Поглавје 1 член 2 од CODE Директивата. За таа цел неопходно е да се воведат нови дефиниции за “интерперсонална комуникациска услуга”, “интерперсонална услуга за пораки со број” и “интерперсонална услуга за пораки без број”, дефиницијата за “потрошувач”, дефиниција за “мрежен оператор” кој ги опфаќа не само правните лица кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи, туку и правните лица кои обезбедуваат физичка инфраструктура, “јавен центар за примање на итни повици (PSAP)” и “најсоодветен PSAP”, дефиниции за концептите на “дигитално радио” и “дигитална телевизија”. Исто така согласно член 2 од GIA Регулацијата е потребно да се воведат нови дефиниции за “мрежен оператор”, “Физичка инфраструктура”, “Градежни работи”, “Физичка инфраструктура во зграда”, “Физичка инфраструктура во зграда опремена со оптички влакна”, “Одобрение за градење”, “Пристапна точка” и “Инфраструктурен оператор”.

ГЛАВА ВТОРА - НАДЛЕЖНОСТ ЗА ЕЛЕКТРОНСКИТЕ КОМУНИКАЦИИ

- Потребни се измени на **член 7 (Регулаторни цели и начела)** од постојниот Закон за електронски комуникации и се утврдуваат општите цели што треба да ги постигне Агенцијата за електронски комуникации во согласност со член 3 (Општи цели) од

³⁸ Достапен на страната на ЕНЕР

https://ener.gov.mk/Default.aspx?item=pub_regulation&subitem=view_reg_detail&itemid=87317

CODE Директивата и член 1 од GIA Регулацијата. Во Член 7 се воведуваат следниве општи цели: пристап и користење на мрежи со многу висок капацитет, унапредување на конкуренцијата во обезбедувањето на електронски комуникациски мрежи и придружни објекти и во инфраструктурата, отстранување на пречките и создавање услови за инвестиции во електронски комуникациски мрежи, електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги во целата држава, обезбедување на предвидлива регулација, промовирање на ефикасно, ефективно и координирано користење на радиофреквенцискиот спектар, пристап на отворена иновација, создавање и развој на трансевропски мрежи, обезбедување достапност и интероперабилност на паневропските услуги и „поврзување од крај до крај“, обезбедување поврзаност, широка распространета достапност и користење на мрежи со многу висок капацитет, вклучувајќи фиксни, мобилни и безжични мрежи и електронски комуникациски услуги, создавање максимални придобивки во однос на изборот, цената и квалитетот базирани на ефективна конкуренција, одржување на безбедноста на мрежите и услугите, обезбедување на високо ниво на заштита на крајните корисници имајќи ги предвид нивните потреби, како што се прифатливи цени, а особено за крајни корисници со инвалидитет, постари крајни корисници и крајни корисници со посебни социјални потреби, како и можност за избор и еквивалентен пристап за крајните корисници со инвалидитет.

- **Во член 16 став 1 точка 5** во условите за именување на членови на Комисијата на Агенцијата за електронски комуникации се зголемува претходниот предуслов за најмалку пет години соодветно работно искуство и се заменува со најмалку 10 години.
- **Член 27 (Соработка)** се дорегулира со таксативно набројување на сите органи и организации со кои соработува Агенцијата за електронски комуникации и релевантните закони според член 5 од CODE Директивата:
 - телото надлежно за електронски медиуми, во согласност со овој закон и со законот со кој се уредува областа на електронските медиуми;
 - органот надлежен за заштита на конкуренцијата на начин што може да бара мислење од тој орган или да предложи покренување на постапка пред тој орган кога се работи за спречување, ограничување или нарушување на конкуренцијата, согласно законот со кој се уредува заштитата на конкуренцијата;
 - организациите за заштита на потрошувачите, согласно со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите;
 - телото надлежно за заштита на личните податоци, согласно овој закон и законот со кој се уредува заштитата на личните податоци;
 - органот надлежен за работите за државен премер и катастер;
 - надлежните органи за одбрана и безбедност, во согласност со законите со кои се уредува одбраната и безбедноста на Република Северна Македонија.

Истовремено се допрецизира дека при размената на информациите и податоците со надлежните органи и организации ќе се применуваат прописите со кои се уредува областа на заштитата на личните податоци и се обезбедува ист степен на доверливост и заштита на тие информации и податоци.

ГЛАВА ОСУМ - УСЛОВИ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И/ИЛИ УСЛУГИ

- **Член 60 (Постапка за нотификација)** се дополнува според член 12 (Општо овластување за електронски комуникациски мрежи и услуги) од CODE Директивата. Правно или физичко лице на територијата на Република Северна Македонија, може да обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги доколку истото, за тоа е регистрирано, согласно закон. Се воведува ограничување за обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, доколку е тоа потребно заради примена на посебните прописи кои за странските државјани предвидуваат посебен третман, кој е оправдан заради заштита на јавниот поредок, јавната безбедност или здравјето на луѓето. Се предвидува проширување на податоците кои операторот треба да ги внесе во известувањето кои покрај името на операторот и адресата односно неговото седиште, бараат и матичен број, даночен број, адреса на електронската пошта, како и податоци за одговорното лице и адреса на веб страната која е поврзана со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, доколку ја има. Рокот од 15 дена кој Агенцијата го дава од денот на добивањето на нотификацијата која не ги содржи сите потребни податоци се намалува на 7 дена. Се намалува рокот за обврската на операторот да ја извести Агенцијата за промена на податоците дадени во нотификацијата кој наместо 30 дена од денот на настанатата промена се намалува на 15 дена. Се врши дополнување во кои случаи Агенцијата ќе го избрише операторот од регистерот:
 - а) кога операторот, во пишана форма, ќе ја извести Агенцијата за престанок со обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги со датумот на престанок кој е наведен во известувањето,
 - б) доколку операторот не обезбедува јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги подолго од една година, непрекинато,
 - в) доколку операторот е избришан од регистерот на трговски друштва или друг соодветен регистер,
 - г) доколку на операторот со правосилна судска пресуда му е забрането обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги.

ГЛАВА ДЕВЕТ - ИЗГРАДБА НА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И ПРИДРУЖНИ СРЕДСТВА

- **Во член 64 (Други обврски)** се воведуваат нови одредби во однос на проширување на обврските на Агенцијата за електронски комуникации да управува и редовно да спроведува географски преглед на достапност на електронски комуникациски мрежи со кои може да се обезбеди широкопојасен пристап до интернет најмалку на секои три години.
- **Во член 66 (Обезбедување пристап до постоечка физичка инфраструктура на субјект кој управува со инфраструктурни објекти)** потребна е измена на насловот на членот и измена и дополнување на текстот на членот согласно член

3 од GIA Регулацијата. Секој мрежен оператор има право да им понуди на операторите на јавни електронски комуникациски мрежи пристап до својата физичка инфраструктура со цел поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување на пренос со големи брзини. Мрежниот оператор врз основа на добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи е должен на истиот да му овозможи пристап до неговата физичка инфраструктура со цел поставување елементи на електронски комуникациски мрежи за обезбедување на пренос со големи брзини, под фер и разумни услови и цени. Во писменото барање треба да се наведат елементите на активноста, односно изведбата за кои е побаран пристапот, вклучително и временската рамка на изведбата. Во прецизно наведени случаи мрежниот оператор може да го одбие барањето. Мрежниот оператор е должен во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето писмено да го извести барателот за одбивање на неговото барање и да ги наведе причините за тоа. Доколку барањето е одбиено или пак не е постигнат заеднички договор за бараниот пристап во рок од два месеца од денот на приемот на барањето, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор. Агенцијата во постапката на решавање на спорот ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот, имајќи го предвид принципот на пропорционалност и притоа каде што е соодветно ќе утврди фер рокови, услови и цени. При утврдувањето на цените, Агенцијата треба да го има предвид влијанието што ќе го има бараниот пристап врз деловниот план за инвестиции на мрежниот оператор вклучително и инвестициите направени од мрежниот оператор, а особено кога станува збор за физичката инфраструктура што се користи за електронски комуникациски мрежи за обезбедување пренос со големи брзини.

- **Во член 67 (Единствена точка за информации)** согласно член 12 од GIA Регулацијата потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот на истиот. Агенцијата преку јавно достапна ГИС платформа обезбедува единствена точка за информации (ЕТИ) со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на постоечката физичка инфраструктура на мрежните оператори и тоа: геореференцирана локација и траса, податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, податоци за постоечко користење, како и податоци за мрежните оператори кои управуваат со истите и нивен контакт. Агенцијата преку ЕТИ, а со цел обезбедување координација на градежни работи, ги прави достапни следните минимални информации кои се однесуваат на планирани градежни работи поврзани со физичка инфраструктура на мрежен оператор за која планира во следните шест месеци да поднесе барање за добивање на одобрение за градење, и тоа:
 - геореференцирана локација, траса и вид на градежни работи,
 - мрежни елементи кои ќе бидат инволвирани во градежните работи,

- предвиден датум на започнување со градежните работи и нивното времетраење и

- лица за контакт.

Оператор на јавна електронска комуникациска преку пристап до ЕТИ може да добие и информации за начинот, условите и текот на постапката за добивање на одобрение за градење, согласно со закон, за што Агенцијата соработува со министерството надлежно за градење. Оператор на јавна електронска комуникациска мрежа е должен во рок од 30 дена од денот на запишување на јавната електронска комуникациска мрежа во катастар на инфраструктура, до Агенцијата да достави писмено известување со геодетски елаборат за изведена состојба на инфраструктурен објект. Секој мрежен оператор е должен по добиено писмено барање од оператор на јавни електронски комуникациски мрежи да му овозможи увид на самото место на елементи од неговата физичка инфраструктура. Барањето треба да содржи податоци за кои елементи од физичката инфраструктура треба да се овозможи увидот, од аспект на поставување на елементи за јавни електронски комуникациски мрежи за пренос со големи брзини.. Увидот треба да биде овозможен во рок од еден месец од денот на приемот на писменото барање, при што треба да се почитуваат начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. Во случај на спор, Агенцијата по барање на една од страните поведува постапка за решавање на спор. Агенцијата, имајќи го предвид принципот на пропорционалност, ќе донесе одлука со која ќе го реши спорот во најкраток можен рок, но не подолг од два месеци од денот на приемот на барањето.

- Потребно е да се воведе **нов член (Географски преглед на покриеност со широкопојасни мрежи)** кој би го регулирал географскиот преглед на покриеност со широкопојасни мрежи во согласност со член 22 (Географски истражувања за распоредување на мрежата) од CODE Директивата со кој националните регулаторни и други надлежни органи може да бараат од претпријатијата да обезбедат информации во врска со спроведување географски прегледи. Географскиот преглед опфаќа преглед на географска достапност на постоечките широкопојасни мрежи на територијата на Република Северна Македонија, планирано покривање со широкопојасни мрежи кое не може да биде подолго од три години, вклучувајќи ги и мрежите со многу висок капацитет, како и податоци за значителни надоградби или проширувања на мрежата за да се постигне најмалку 100 Mbit/s, брзини на преземање на податоци. Податоците добиени со географскиот преглед треба да содржат соодветно ниво на деталност и расчленетост по подрачја, вклучувајќи ги и податоците за параметрите за квалитет на услугите. Податоците собрани во постапката на географскиот преглед кои не се достапни на пазарот и на кои не се однесуваат прописите за заштита на деловна тајна, Агенцијата во соодветна форма ќе ги објави на својата веб страна, со цел тие податоци да им бидат достапни на крајните корисници за да им го олеснат изборот на оператор или на давател на електронски комуникациски услуги.

- Во **член 68 (Координација на градежни работи)** потребно е да се направат измени и дополнувања во текстот согласно член 5 од GIA Регулацијата. Секој мрежен оператор има право да преговара со оператор на јавна електронска комуникациска мрежа за склучување на договор за координација на градежни работи со цел поставување на елементи за јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини. Секој мрежен оператор во државна сопственост или мрежен оператор во приватна сопственост кој директно или индиректно планира или изведува градежни работи кои се целосно или делумно финансирани со јавни средства е должно под недискриминаторски и транспарентни услови, да задоволи секое разумно барање за склучување на договор за меѓусебно координирање на градежните работи доставено од оператор на јавна електронска комуникациска мрежа заради изградба и поставување на елементи за јавна електронска комуникациска мрежа за обезбедување на пренос со големи брзини.
- Во **член 69 (Обезбедување пристап до физичка инфраструктура во зграда за големи брзини)** согласно член 11 GIA Регулацијата потребно е да се промени насловот на членот во (Физичка инфраструктура во зграда) и да се направат минорни измени во текстот на истиот. Со измените му се наметнува обврска на секој имател на правото за користење на точка за пристап и физичка инфраструктура за големи брзини во зграда, врз основа на добиено писмено барање од кој било оператор на јавни електронски комуникациски мрежи, да му обезбеди на истиот, под недискриминаторски услови и рокови да му овозможи пристап до точката за пристап, и физичката инфраструктура за големи брзини во зградата, во случај кога дуплирањето на инфраструктурата е економски неефикасно или физички е непрактично. Операторот кој бара пристап е должен на сопствен трошок и со минимално нарушување на приватниот имот да го обезбеди пристапот до точката за пристап.

ГЛАВА ДЕСЕТ - ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КОНКУРЕНЦИЈА ОПШТИ ОДРЕДБИ

- Се вршат измени во **член 72** чиј наслов се менува од “Правни лица со посебни и ексклузивни права” во “**Водење на посебно сметководство и финансиски извештаи**” во согласност со член 71 (Обврска за посебно сметководство) од CODE Директивата. Целта на измените кои се воведуваат е да се утврдат барањата кои операторите кои обезбедуваат јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и имаат посебни или ексклузивни права на обезбедување на услуги во други економски сектори во Република Северна Македонија се должни да ги исполнат:
 - да водат посебно сметководство за активностите поврзани со обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во онаа мера во која тоа би било потребно кога овие активности би се обезбедувале како посебно правно лице, со цел да се утврдат сите

елементи на трошоците и приходите, начинот на кои тие се пресметани и детален опис на методите за распределба во врска со овие активности, вклучително и распределбата по ставки на основни средства и структурни трошоци; или

- да основаат посебно правно лице за обезбедување на јавните електронски комуникациски мрежи и/или услуги.

Овие барања не се однесуваат на операторите чиј вкупен приход остварен од обезбедување на електронски комуникациски мрежи и/или услуги, во Република Северна Македонија, во претходната година, е помал од еден милион евра во денарска против вредност. Во овој случај операторите за своето работење во врска со обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги се должни да објават финансиски и ревизорски извештај, на соодветен и јавно достапен начин. Ревизијата на работењето ја врши овластен независен ревизор, во согласност со посебните прописи за ревизија. Трошоците за ревизијата ги плаќаат операторите. Агенцијата може по службена должност или по барање на оператор, да спроведе постапка на проверка, што вклучува и спроведување на ревизија, доколку постои основано сомнение за постапување спротивно на одредбите на овој член. Агенцијата при спроведувањето на одредбите на овој член особено соработува со органот надлежен за заштита на конкуренцијата.

- **Во член 74 (Надлежност на Агенцијата во врска со обезбедувањето на интерконекција или пристап)** се потребни измени и дополнувања согласно член 61 (Пристап и интерконекција) од CODE Директивата. Во став 1 во надлежностите на Агенцијата се додава и развој на мрежи со многу висок капацитет (VHCN). Се додава нов став 2 според кој Агенцијата обезбедува упатства и јавно објавува постапки кои се применуваат за обезбедување пристап и интерконекција, со цел да се обезбеди операторите кои се сметаат за мали и средни претпријатија и/или кои имаат ограничен географски опфат во обезбедувањето на своите услуги да можат да имаат корист од наметнатите обврски. Понатаму овој член значително се дополнува со листа на обврски на Агенцијата за:

- носење акт со кој ќе се утврди природата, обемот и начинот на спроведување на обврските, а при тоа имајќи ги предвид релевантните акти усвоени од страна на надлежните тела на Европската унија, Агенција може, по добиено разумно барање,
- да наметне обврски за обезбедување пристап до жичени и кабелски инсталации, како и до придружни средства во зградите или до првата точка на концентрација или дистрибуција, што се утврдени од страна на Агенцијата, кога истите се наоѓаат надвор од зградата,
- да доколку утврди дека репликацијата на мрежните елементи од овој член би била економски неефикасна или физички непрактична, обврските од овој член, Агенцијата ќе му ги наметне на операторот или на

сопствениците на тие жичени и кабелски инсталации и придружни средства, во случај кога тие сопственици не се оператори,

- доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар утврди дека обврските наметнати согласно овој член не се доволни за да се надминат високите и не премостливи економски или физички бариери за репликација, со што се ограничува конкуренцијата за крајните корисници, Агенцијата може да ги прошири наметнатите обврски за пристап, врз основа на фер и разумни услови и правила, на начин што по првата точка на концентрација или дистрибуција, ќе утврди нова точка која е најблиска до крајните корисници и која ќе овозможува доволен број на конекции на крајни корисници за да се обезбеди комерцијална одржливост на барателот на пристап, при проширување на обврските за пристап согласно овој член Агенцијата треба да ги има предвид релевантните упатства на надлежните тела на Европската унија, при што истата ќе донесе соодветно упатство.

Агенцијата може на операторите да им наметне обврска за заедничко користење на пасивната инфраструктура или обврска за склучување на договор за обезбедување локален роаминг пристап, врз основа на следните услови: доколку е тоа потребно за локално обезбедување на услуги со користење на радиофреквенциски спектар; доколку ниту еден оператор не обезбедува оддржливи и слични алтернативни средства за пристап за крајните корисници врз основа на праведни и разумни услови; доколку во подрачјето подложно на такви обврски, постојат непремостливи економски или физички пречки за воспоставување на инфраструктура за обезбедување на мрежи или услуги кои користат радиофреквенциски спектар на пазарна основа, поради што на крајните корисници пристапот до мрежите или услугите е сериозно нарушен или воопшто не постои; доколку можноста за наметнување на тие обврски е јасно утврдена во одобрението за користење на радиофреквенции подлежат на несовладливи економски или физички пречки и затоа пристапот до мрежи или услуги од крајните корисници е строго дефицитен или отсутен. Овие нови обврски Агенцијата ќе ги наметнува во согласност со начелата за објективност, транспарентност, сразмерност и недискриминација. Агенцијата е должна во рок од пет години од денот на наметнување на обврските утврдени во овој член на законот да го процени влијанието на тие обврски и потребата од нивно изменување или укинување. За таа цел, Агенцијата ќе спроведе постапка на јавна расправа, согласно овој закон. Агенцијата при одредување на локации на мрежни завршни точки, во најголема можна мера ќе ги има предвид насоките на релевантните тела на Европската унија.

- Се врши целосно редефинирање и дополнување на **член 75 (Заедничко користење на иста локација (колокација) и заедничко користење на мрежни елементи и придружни средства)** во согласност со член 43 (Права на пат) и член 44 (Ко-локација и споделување на мрежни елементи и придружни објекти за

давателите на мрежи за електронски комуникации) од CODE Директивата. Агенцијата може да му наметне на операторот обврски за ко-локација и заедничко користење на мрежните елементи и придружните средства, со цел да се заштити животната средина, јавното здравје, јавната безбедност, заштита на просторот, избегнување на прекумерно градење доколку истото е економски неефикасно, постојат физички бариери или да се исполнат целите на просторното и урбанистичко планирање и градење. Понатаму се задолжува оператор кој е сопственик на електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства на оператор барател, со надомест, и врз основа на склучен договор, да му овозможи пристап, ко-локација и заедничко користење на неговата електронска комуникациска инфраструктура и придружни средства, што може да опфати: земјиште, згради и влезови во згради, жичени инсталации внатре во зградата, антени, антенски столбови, кули и други придружни конструкции, кабелска канализација, цевки, канали, шахти, ормани или мерки што ја олеснуваат координацијата на градежните работи, доколку се исполнети соодветните услови за пристап, ко-локација и заедничко користење.

ГЛАВА ЕДИНАЕСЕТ - РЕГУЛАЦИЈА НА ОПЕРАТОРИ СО ЗНАЧИТЕЛНА ПАЗАРНА МОЌ

- Во член 76 (Оператори со значителна пазарна моќ) потребно е дополнување согласно член 63 (Претпријатија со значителна моќност на пазарот) од CODE Директивата. Овој член треба да се дополни со нов став 4 кој ќе гласи: Начинот на утврдување на оператори со значителна пазарна моќ го пропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон, а имајќи ги предвид препораките и упатствата на Европската унија за вршење на анализа на релевантни пазари и утврдување на значителна пазарна моќ. Начинот на утврдување на оператори со значителна пазарна моќ го пропишува Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон, а имајќи ги предвид препораките и упатствата на Европската унија за вршење на анализа на релевантни пазари и утврдување на значителна пазарна моќ.
- Член 77 (Критериуми за определување на оператор или давател на јавни електронски комуникациски услуги со значителна пазарна моќ) се менува со изменет наслов (Постапка за анализа на релевантен пазар) во согласност со член 64 (Постапка за идентификација и дефинирање на пазарите) и член 67 (Постапка за анализа на пазарот) од CODE Директивата. Агенцијата се обврзува да спроведува анализа на релевантните пазари имајќи ги предвид препораките на Европската комисија за утврдување на релевантни пазари на производи и услуги и каде што е соодветно во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата. Агенцијата ги утврдува релевантните пазари по претходно спроведена јавна расправа согласно со овој закон. Се дефинираат три критериумите кои при утврдувањето на релевантните пазари на производи и услуги Агенцијата треба да утврди дека кумулативно се исполнети:

1. присуство на високи и постојани бариери за влез кои можат да бидат од структурна, правна или регулаторна природа,
 2. постои структура на пазар што не се стреми кон ефективна конкуренција во рамките на релевантен временски период имајќи ја предвид состојбата на конкуренцијата заснована на инфраструктура и друг вид на конкуренција за која постојат бариери за влез на пазарот,
 3. Законот за заштита на конкуренцијата не е доволен сам да ги разреши проблемите на пазарот.
- **Член 78 (Критериуми за определување на оператори кои заеднички имаат доминатна позиција на пазар)** се менува во насловот со (Определување на оператор со значителна пазарна моќ, наметнување, продолжување, изменување или отповикување на обврски). Едновременно потребно е да се дополни членот согласно член 68 (Наметнување, измена или повлекување на обврските) од CODE Директивата. Доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар утврди дека на тој пазар нема доволно ефективна конкуренција, таа има обврска да донесе одлука со која ќе определи оператори кои самостојно или заеднички имаат значителна пазарна моќ на тој пазар. Доколку Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар утврди дека пазарот е ефективно конкурентен, нема да определи ниту еден оператор како оператор со значителна пазарна моќ. Доколку овој пазар не бил конкурентен претходно, Агенцијата е должна да донесе одлука со која ќе ги отповика сите одлуки за определување на оператори со значителна пазарна моќ на тој пазар.
 - Се воведува **нов член (Утврдување, измена и укинување на регулаторни обврски)** во согласност со член 68 (Наметнување, измена или повлекување на обврските) од CODE Директивата. Согласно истиот на операторот определен како оператор со значителна пазарна моќ на одреден релевантен пазар, Агенцијата може да му наметне обврски со овој закон во согласност со начелото на пропорционалност при што треба да избере најмалку наметлив начин за надминување на недостатоците утврдени во анализата на тој релевантен пазарот. Агенцијата при наметнувањето на обврските треба да го има предвид развојот на соодветниот релевантен пазар, имајќи ги предвид склучените комерцијални договори и договорите за ко-инвестиција, кои би можеле да влијаат на развојот на конкуренцијата на тој пазар. Доколку развојот на релевантниот пазар не е доволен за да се бара нова анализа на пазарот, Агенцијата проценува дали е неопходно да се преиспитаат наметнатите обврски на операторите со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар во насока да се измени или отповика некоја од наметнатите обврски или пак да се наметнат нови обврски. Преиспитувањето на наметнатите обврски се врши по претходно спроведена јавна расправа.
 - Се воведува **нов член (Регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет)** во согласност со член 76 (Регулаторно третирање на нови мрежни елементи со многу висок капацитет) од CODE Директивата. Со овој нов член се воведува нова обврска за регулација на нови мрежни елементи со многу висок капацитет. Според овој член операторите кои се определени за оператори со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе релевантни пазари, можат до

Агенцијата да достават понуда за преземање на обврски со кои ќе се овозможи заедничко инвестирање во поставување на нови мрежи со многу висок капацитет, составени од елементи од оптички влакна до просторот на крајниот корисник или базната станица. Обврските за заедничко инвестирање можат да опфатат: понуда за ко-сопственост или долгорочна поделба на ризик преку заедничко инвестирање или преку склучување на договор за купопродажба со други оператори.

- Се воведува **нов член (Постапка за преземање обврски)** согласно член 79 (Постапка за преземање обврски) од CODE Директивата. Со овој член се регулира дека оператор со значителна пазарна моќ може до Агенцијата да достави понуда за преземање на обврски применливи за неговата мрежа кои се однесуваат на условите за пристап и/или условите за заедничко инвестирање. Оператор со значителна пазарна моќ може до Агенцијата да достави понуда за преземање на обврски применливи за неговата мрежа кои се однесуваат на условите за пристап и/или условите за заедничко инвестирање, а во врска со следното:
 - а) спогодби за соработка кои се релевантни за процена на соодветни и пропорционални обврски,
 - б) заедничко инвестирање во мрежи со многу висок капацитет, или
 - в) ефективен и недискриминаторен пристап на трети страни, за време и по периодот на спроведената предложена форма на доброволно одвојување од страна на вертикално интегрираниот оператор.
- Се воведува **нов член (Само големопродажни оператори)** во согласност со член 80 (Само големопродажни претпријатија) од CODE Директивата. Со членот се утврдува дека доколку Агенцијата определи оператор, кој не е присутен на ниту еден малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги, како оператор со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе големопродажни пазари, треба да утврди дали тој оператор ги има следните карактеристики:
 - сите претпријатија и деловни единици во рамките на операторот, сите претпријатија под контрола на ист краен сопственик, а кои не се нужно во негова целосна сопственост и секој акционер кој може да врши контрола над операторот, извршува или планира да извршува активности само на големопродажните пазари на електронски комуникациски услуги, па поради тоа не извршува активности на било кој малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги што им се обезбедуваат на крајните корисници во Република Северна Македонија;
 - оператор кој поради ексклузивен договор или договор кој што де факто е ексклузивен договор не е обврзан да работи со поединечен и одвоен оператор кој има малопродажба и е активен на било кој малопродажен пазар на електронски комуникациски услуги што им се обезбедуваат на крајните корисници.
- Се воведува **нов член (Миграција од постојната инфраструктура)** согласно член 81 од CODE Директивата. Оператор со значителна пазарна моќ на еден или на повеќе релевантни пазари, е должен однапред и навремено, да ја извести Агенцијата за намерата да извади од употреба делови од мрежата или да ги

замена со нова инфраструктура, вклучувајќи ја постојната инфраструктура потребна за работа на бакарна мрежа на која и се наметнати обврски. Агенцијата треба да обезбеди дека постапката на вадење од употреба или замена на делови од мрежата вклучува транспарентен временски распоред и услови, соодветен рок за известување за преносот (миграцијата), достапност на алтернативни производи со барем споредлив квалитет и со кои се овозможува пристап до подобрената мрежна инфраструктура која ги заменува заменетите елементи, доколку е тоа потребно за заштита на конкуренцијата и заштитата на правата на крајните корисници.

- Се воведува **нов член (Пристап до градежна инфраструктура)** согласно член 72 од CODE Директивата. Агенцијата врз основа на анализа на релевантен пазар може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврска за пристап и користење на изградена инфраструктура, особено на: згради или влезови во згради, кабли во згради, вклучително и жични инсталации, антени, антенски столбови, кули и други придружни конструкции, столбови, кабелски канализации, цевки, контролни комори, шахти и кабинети. Агенцијата може на операторот да му ја наметне обврската без оглед на тоа дали средствата на кои таа обврска се однесува се дел од релевантниот пазар во согласност со анализата на пазарот, под услов обврската да е неопходна и пропорционална за исполнување на регулаторните цели од членот 8 од овој закон.
- **Во член 87 (Обврски за обезбедување на пристап и користење на специфични мрежни средства)** се потребни дополнувања со цел да се усогласи со член 73 од CODE Директивата. Во став 3 се додава на друг оператор да му овозможи пристап до специфични активни или виртуелни мрежни елементи и услуги. Став 5 се дополнува дека при донесување на одлуката за наметнување на обврските, а особено при проценката дали тие обврски се соодветни на регулаторните цели од членот 8 од овој Закон, Агенцијата проценува дали може и други форми на пристап до големопродажни услуги за влез на истиот или поврзаниот големопродажен пазар да обезбедат надминување на утврдените недостатоци на соодветниот релевантен пазар, а во интерес на крајните корисници. Се додава нов став 6 според кој проценката ги опфаќа понудите за пристап на пазарна основа, регулираниот пристап или постоечки или планиран регулиран пристап на други влезни големопродажни производи. Став 7 се менува дека при донесувањето на одлуката за наметнување на обврските од овој член Агенцијата првично оценува дали наметнувањето на обврските е пропорционално средство за поттикнување на конкуренцијата и интересите на крајните корисници. Се додава нов став 8 според кој при донесувањето на одлуката за наметнување на обврските од овој член, Агенцијата може да утврди и технички или оперативни услови кои мора да ги исполни операторот кој го обезбедува пристапот или операторот кој го бара пристапот, кога е тоа потребно заради обезбедување на нормално функционирање на мрежата.
- **Во член 88 (Контрола на цени и обврски за сметководство на трошоци)** се потребни измени и дополнувања во согласност со член 74 и член 91 од CODE Директивата. Агенцијата во согласност со овој закон може на оператор со значителна пазарна моќ на релевантен пазар да му наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени, вклучувајќи и обврски за цени

базирани на трошоци, како и обврска за водење на сметководство на трошоци кое се однесува на обезбедување на одредени видови на интерконекција и/или пристап, во случаите кога врз основа на анализа на пазарот ќе се утврди недостаток на ефективна конкуренција што му овозможува на операторот да ги задржи цените на прекумерно високо ниво или да примени цени за истиснување на конкуренцијата, а се тоа на штета на крајните корисници. Агенцијата ќе обезбеди дека сите механизми на повраток на трошоците и сите утврдени методологии за определување на цените ќе бидат насочени кон воведување на нови и подобрени мрежи, поттикнување на ефикасна и одржлива конкуренција, како и овозможување на најголеми поволности за крајните корисници, при што можат да ги има предвид и цените присутни на споредливи конкурентни пазари. Операторот на кого му е наметната обврската за цени ориентирани на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Заради пресметка на трошоците за ефективно обезбедување на услугата, Агенцијата може да примени сметководствена методологија на трошоци, независна од методологијата која ја применува операторот. Агенцијата може да бара од операторот, истиот да достави детално образложение за цените на неговите услуги, а по потреба и истите да ги измени.

- Во **член 90 (Доброволно одвојување од вертикално интегриран оператор)** се потребни измени и дополнувања во согласност со член 78 од CODE Директивата. Оператор кој што има значителна пазарна моќ на еден или повеќе релевантни пазари е должен најмалку три месеци однапред да ја извести Агенцијата за намерата за пренос на имотот на својата мрежа за локален пристап или значителен дел од имотот на посебно правно лице, со различна сопственост, или за намерата да основа посебен деловен субјект со цел да им обезбеди на сите оператори на малопродажни услуги, вклучително и на сопствените малопродажни единици, во целост еднакви производи за пристап. Операторот, исто така, е должен да ја извести Агенцијата и за секоја промена на намерата, како и за конечниот исход од процесот на одделување. Агенцијата ќе го процени ефектот од планираниот пренос врз постоечките регулаторни обврски. Заради исполнување на процената Агенцијата ќе спроведе координирана анализа на различни релевантни пазари за пристапна мрежа и ќе ги зема предвид сите обврски понудени од операторот, и ќе спроведе постака на јавна расправа водејќи сметка за третите страни на кои директно влијае планираниот пренос. Врз основа на спроведената анализа Агенцијата може да донесе одлука со која ќе утврди, задржи, измени или укине некоја од регулаторните обврски. Агенцијата може со одлука обврските да ги утврди како задолжителни во целост или делумно.
- Во **член 91 (Регулирање на малопродажни цени)** се потребни измени и дополнувања во согласност со член 83 (Регулаторна контрола на малопродажни услуги) од CODE Директивата. Агенцијата може на оператор со значителна пазарна моќ на одреден малопродажен пазар, да му наметне соодветни регулаторни обврски, само доколку врз основа на спроведена постапка на анализа на пазарот, утврди дека на тој малопродажен пазар нема ефективна конкуренција и дека регулаторните обврски од овој закон не го овозможуваат

остварувањето на целите од членот 8 од овој закон. Обврските наметнати ќе бидат базирани на природата на идентификуваниот проблем и ќе бидат пропорционални и оправдани во согласност со целите од членот 8 од овој закон. Обврските што му се наметнуваат на операторот можат особено да содржат барање операторот да не наплаќа превисоки цени на услугите, да не спречува влез на пазарот или да не ја ограничува конкуренцијата со воведување на предаторски (дампинг) цени, без причина да не им дава привилегии на одредени крајни корисници, или неразумно да ги врзува услугите во пакет. Заради поттикнување на ефикасна конкуренција и заштита на интересите на крајните корисници, Агенцијата може на операторот да му ги наметне следниве мерки:

- ограничување на малопродажната цена,
- контрола на поединечни цени,
- цени ориентирани според трошоци или
- цени според цените на споредливи пазари.

Операторот на кого му е наметната обврска за регулирање на малопродажните цени или обврска за други релевантни контроли на малопродажни цени, мора да имплементира соодветен сметководствен систем на трошоци. Агенцијата може да го утврди форматот и сметководствената методологија што ќе ги користи операторот. Усогласеноста со сметководствениот систем на трошоци се врши еднаш во годината од страна на овластен независен ревизор, а наодот на ревизорот, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од седум дена од денот на неговиот прием.

ГЛАВА ДВАНАЕСЕТ - ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УНИВЕРЗАЛНА УСЛУГА

- Се воведува **нов член (Универзална услуга по прифатлива цена)** во согласност со член 84 од CODE Директивата со кој им се гарантира на сите потрошувачи на територијата на Република Северна Македонија да имаат пристап по прифатлива цена, до достапна соодветна услуга за широкопојасен пристап до интернет и услуги за говорна комуникација, вклучително и основен приклучок на фиксна локација. Агенцијата ја определува соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет со цел да се обезбеди социјално и економско учество во општеството, имајќи ги предвид условите на пазарот за електронски комуникации и најмалата брзина на широкопојасен пристап која ја користат поголемиот број на потрошувачи. Соодветната услуга за широкопојасен пристап до интернет мора да обезбеди брзина на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги. Услугите опфатени со универзалната услуга, минималниот пакет на услуги, брзината на пристап потребна за користење на минималниот пакет на услуги, како и квалитет на услугите се утврдува со подзаконски акт донесен од страна на Агенцијата врз основа на овој закон.
- Се воведува **нов член (Обезбедување универзална услуга по прифатлива цена)** во согласност со член 85 од CODE Директивата со кој се регулира дека цената на поединечните универзални услуги мора да биде прифатлива и иста на целата територија на која определениот оператор ја обезбедува универзалната услуга. Доколку Агенцијата, утврди дека малопродажните цени на универзалните услуги не се прифатливи за потрошувачите со ниски приходи или потрошувачите со посебни социјални потреби, поради што се спречени да пристапат до таквите услуги, ќе го задолжи операторот на универзална услуга

да достави понуда за посебни тарифни опции или пакети, за овие потрошувачи и тоа најмалку на фиксна локација. Операторот на универзална услуга е должен на потрошувачите да им обезбеди достапност на корисничкиот број за период од 30 дена од денот на раскинувањето на договорот. Оператор на универзална услуга е должен на транспарентен и лесно достапен начин јавно да ги објави тарифните опции и пакети и истите да ги применува во согласност со начелото на недискриминација.

- **Во член 94 (Обезбедување на целосен телефонски именик и целосна телефонска служба за информации)** се потребни дополнувања согласно член 112 од CODE Директивата. Сите крајни корисници имаат право да дадат согласност за вклучување на своите податоци во јавен именик. Тие податоци им се достапни на претпријатијата кои вршат дејност на давање на информации за броевите на крајните корисници, како и на претпријатијата кои вршат дејност на издавање на јавни именици. Операторите на комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација, кои доделуваат броеви од Планот за нумерација, се должни да водат и редовно да објавуваат јавен именик на своите крајни корисници кои дале согласност за вклучување на своите податоци, а кој треба да им биде јавно достапен на сите корисници во електронска форма. Операторите се должни, без надоместок, да ги известат крајните корисници, пред вклучувањето на нивните лични податоци во јавниот именик, за целите на електронското издание на именикот или именикот кој и е достапен на јавноста преку службата за давање на информации, како и за сите други можности за користење на нивните лични податоци. Начинот на воспоставување на јавниот именик и службата за давање на информации за броевите на крајните корисници, поблиску се пропишува со подзаконски акт кој го донесува Агенцијата.
- **Во член 96 (Мерки за лица со инвалидитет)** потребни се измени и дополнувања во согласност со член 24 (Консултации со заинтересирани страни) и со член 111 (Еднаков пристап и избор за крајни корисници со инвалидност) од CODE Директивата. Првенствено се менува насловот на членот во “Еднаков пристап и избор на крајни корисници со инвалидитет”. Операторите на јавно достапни електронски комуникациски услуги се должни на крајните корисници со инвалидитет да им обезбедат:
 - пристап до електронски комуникациски услуги кои се еднакви на услугите достапни за мнозинството на крајни корисници, вклучувајќи ги и соодветните податоци кои им се обезбедуваат на крајните корисници;
 - имаат корист од изборот на оператор и услуги што се достапни до мнозинството крајни корисници.

Агенцијата може да донесе одлука со која ќе го задолжи операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги да преземе соодветни мерки и од истите да побара да достават податоци за преземените мерки.

- **Во член 97 (Определување на еден или повеќе даватели на универзална услуга)** се потребни измени согласно член 86 и член 87 од CODE Директивата. Се менува насловот на членот во “Достапност на универзална услуга и определување на оператор на универзална услуга” и се вршат измени во содржината на членот. Се воведува дополнување дека Агенцијата еднаш во три

години спроведува постапка со која утврдува постоење на потреба од определување на оператор на универзални услуги врз основа на резултатите од географското истражување. Со измените во овој член се скратува рокот од пет на три години за договорот кој го склучува Агенцијата со операторот на универзалната услуга. Агенцијата може да определи оператор за обезбедување на универзални услуги, со цел да обезбеди истите да бидат достапни на целата територија на Република Северна Македонија. За определување на оператор на универзална услуга, Агенцијата објавува јавен тендер. При определувањето на оператор на универзална услуга, Агенцијата мора да ги примени принципите на објективност, транспарентност, ефикасност и недискриминација при што ниту едно правно или физичко лице кое врши дејност нема однапред да биде изземено од постапката за избор на давател на универзална услуга. Агенцијата при утврдувањето на критериумите за избор на оператор на универзална услуга, особено треба да води сметка, обезбедувањето на универзалната услуга да се врши на трошковно-ефикасен начин којшто може да биде употребен при утврдувањето на нето трошоците за обезбедување на конкретната универзална услуга.

- Во **член 100 (Контрола на трошоци)** потребно е да се направат измени и дополнувања во согласност со член 88 и член 115 од CODE Директивата. Оператор на универзална услуга е должен да ги утврди цените за обезбедување на универзалната услуга така што крајните корисници на определени услуги што се обезбедуваат како универзална услуга не се должни да платат за средства или услуги што не се неопходни или не се потребни за обезбедување на универзалната услуга. Операторот на универзална услуга е должен на своите крајни корисници да им обезбеди можност за контрола на трошоците преку:

- детална сметка,
- бесплатна селективна забрана за појдовни повици или за СМС/ММС пораки со додадена вредност, а кога е технички возможно и за други видови слични апликации,
- можност за плаќање однапред,
- можност за плаќање на рати на давачките за приклучок,
- неплаќање на сметки,
- совети за цени со што им се обезбедува можност на претплатниците да добијат информации за алтернативни пониски цени за услугата, доколку постојат,
- бесплатно предупредување во случај на невообичаени или прекумерно направени трошоци за услугата.
- можност за деактивирање на фактурирање од трети страни.

Контролата на трошоци подетално се уредува со подзаконски акт донесен од страна на Агенцијата.

- Во **член 103 (Квалитет на универзалната услуга)** потребно е да се воведат измени и дополнувања во насловот и содржината на текстот во согласност со член 104 од CODE Директивата. Насловот на членот се менува во “Квалитет на

услугата поврзана со услугите за пристап до интернет и јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица”. Агенцијата може да го задолжи операторот на услугата за пристап до интернет и/или на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, редовно да објавува целосни, споредливи, веродостојни и ажурирани податоци за квалитетот на услугите, до степен до кој барем одредени елементи на мрежата се наоѓаат под нивна контрола, директно или врз основа на договор за нивото на услугата и преземените мерки, како и податоци за преземените мерки за обезбедување еднаков пристап на крајните корисници со инвалидитет. Агенцијата може да го задолжи операторот на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица да ги извести потрошувачите, во случај кога квалитетот на услугите што ги обезбедува зависи од надворешни фактори, како што е контролата на пренос на сигналот или мрежна поврзливост. Мерките за обезбедување на квалитет на услугите треба да се во согласност со стандардите и препораките на Европската унија за обезбедување на пристап до отворен интернет. Параметрите за квалитет на услугата што се мери, применливите методи на мерење и содржината, формата и начинот на објавување на податоците, вклучително и можни механизми за сертификација на квалитет, се пропишуваат со подзаконски акт донесен од страна на Агенцијата.

ГЛАВА ТРИНАЕСЕТ - ПРАВАТА НА КРАЈНИТЕ КОРИСНИЦИ

Се воведуваат најсуштинските измени во постојниот Закон за електронски комуникации. Договорите што операторите ги склучуваат со крајните корисници се важна алатка за обезбедување на транспарентност и правна сигурност за крајните корисници. Затоа со измените во оваа Глава посебен акцент се става на обврската на операторите на јавно достапни комуникациски услуги, со исклучок на услугите за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина, да на јасен и разбирлив начин преку медиум или во документ кој е лесно достапен и едноставен за електронско преземање, пред склучување на договорот да го обезбедат крајниот корисник со сите полтребни информациите, особено за: главните карактеристики на секоја понудена услуга, минималното ниво на квалитет на понудената услуга, информации за цената, информации за времетраењето на договорот, условите за негово продолжување и раскинување, како и можните надоместоци во случај на раскинување на договорот.

- Се воведува **нов член (Договор помеѓу оператор и краен корисник)** во согласност со член 102 од CODE Директивата. Договорите што операторите ги склучуваат со крајните корисници се важна алатка за обезбедување на транспарентност и правна сигурност за крајните корисници. Затоа со измените во оваа Глава посебен акцент се става на обврската на операторите на јавно достапни комуникациски услуги, со исклучок на услугите за пренос што се користат за давање услуги од машина до машина, да на јасен и разбирлив начин преку медиум или во документ кој е лесно достапен и едноставен за електронско преземање, пред склучување на договорот да го обезбедат крајниот корисник со

сите потребни информациите, особено за: главните карактеристики на секоја понудена услуга, минималното ниво на квалитет на понудената услуга, информации за цената, информации за времетраењето на договорот, условите за негово продолжување и раскинување, како и можните надоместоци во случај на раскинување на договорот.

- Се воведува **нов член (Информации потребни за склучување на договор помеѓу оператор и краен корисник)** во согласност со член 102 од CODE Директивата. Според овој член операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги е должен, на јасен и разбирлив начин, пред склучување на договор, на крајниот корисник да му ги обезбеди сите информации во согласност со законот со кој се уредува заштитата на потрошувачите како
- главните карактеристики на секоја понудена услуга, минимално ниво на квалитет на понудената услуга, освен услугите за пристап до интернет, како и специфични параметри за квалитет;
- информации за цената, соодветните цени за активирање на понудената услуга и за какви било други надоместоци поврзани со обезбедувањето на услугата;
- информации за времетраењето на договорот и условите за продолжување и раскинување на договорот, вклучително и можните надоместоци во случај на раскинување на договорот;
- сите механизми за надомест и поврат на парични средства;
- активности што може да ги преземе операторот како одговор на безбедносни инциденти, закани или ранливости.

Информациите мора да бидат јасни и разбирливи и достапни на траен медиум или ако не е можна достапност на траен медиум, во документ кој е лесно достапен и едноставен за електронско преземање. Операторот е должен да му укаже на крајниот корисник за важноста од електронското преземање на документот. Агенцијата со акт донесен врз основа на овој закон подетално ќе ги пропише информациите утврдени со овој член од законот.

- Се воведува **нов член (Времетраење и раскинување на договорот)** во согласност со член 18 и член 105 од CODE Директивата според кој операторот на јавно достапни електронски комуникациски услуги не смее преку условите и правилата за раскинување на склучениот договор да му го ограничат правото на потрошувачот на промена на оператор. Задолжителното времетраење на склучениот договор помеѓу потрошувачот и операторот на јавно достапни комуникациски услуги кои не се комуникациски услуги помеѓу лица кои не користат нумерација ниту се услуги за обезбедување пренос на податоци помеѓу машини, не може да биде подолго од две години. Операторите се должни да понудат и договори во траење од една година. Со овој нов член се овозможува автоматско продолжување на договор за определено време за обезбедување на јавни електронски комуникациски услуги за што операторите се должни во рок од 30 дена пред автоматското продолжување на договорот, за тоа, да ги известат крајните корисници. Понатаму операторот е должен најмалку 30 дена пред да ги измени условите од договорот, писмено или електронски, на јасен и разбирлив начин да го извести крајниот корисник за измената на истите, како и за неговото

право за раскинување на договорот, без дополнителни трошоци, доколку истите не ги прифати. Операторот кој има намера да го прекине обезбедувањето на своите услуги е должен за тоа најмалку 30 дена однапред, да ги извести своите крајни корисници, по писмен или електронски пат. Доколку квалитетот на обезбедените услуги значително, постојано или често отстапува од договорениот квалитет, а не се однесува на услугата за пристап до интернет или на комуникациската услуга помеѓу лица кои не користат нумерација, крајниот корисник има право да го раскине договорот без плаќање на било каков надоместок за предвременно раскинување на договорот. Крајниот корисник има право, во било кој момент да го раскине договорот. Со договорот се утврдува дека истиот може да се раскине пред истекот на задолжителното времетраење на договорот, доколку тоа го побара крајниот корисник или доколку операторот го раскине договорот заради вина на крајниот корисник.

- **Во член 108 (Транспарентност и објавување на информации)** потребни се измени во насловот на членот и измени и дополнувања во содржината во согласност со член 103 од CODE Директивата. Насловот на членот се менува во “Транспарентност, споредување на понуди и објавување на информации”. Оператор кој обезбедува услуга на пристап до интернет или на јавно достапна комуникациска услуга помеѓу лица е должен на јасен, целосен и машински читлив начин како и во форма достапна на потрошувачите со инвалидитет, да ги објави своите општи услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги што ги обезбедува. Агенцијата со подзаконски акт подетално го пропишува видост и содржината на податоците, како и начинот на нивното објавување. Операторот е должен општите услови кои ги содржат податоците како и сите нивни измени, да и ги достави на Агенцијата, на одобрување, најмалку осум дена пред нивното објавување. Агенцијата е должна да ги одобри податоците во рок од пет дена од денот на приемот на истите. Доколку Агенцијата утврди дека предложените податоци не се во согласност со одредбите од овој закон или подзаконскиот акт, ќе донесе одлука со која го задолжи операторот истите да ги усогласи во рок од пет дена од денот на приемот на одлуката. Агенцијата преку својата веб страна ќе им овозможи на крајните корисници пристап до независна алатка за споредба, која им овозможува да ги споредат и оценат различните услуги за пристап до интернет и јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација како и доколку е тоа применливо и на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица, кои не користат нумерација. Операторите кои обезбедуваат услуга на пристап до интернет и/или на јавно достапна комуникациска услуга помеѓу лица, кои користат нумерација се должни, без надоместок да дистрибуираат, односно пренесат информации од јавен интерес, до постојните и новите крајни корисници преку средства што обично се користат во комуникација со крајните корисници. Овие информации од јавен интерес се доставуваат од соодветните јавни институции во стандардизиран формат.

- Се воведува **нов член (Обезбедување дополнителни можности)** во согласност со член 92 од CODE Директивата. Оператор на услугата за пристап до интернет и/или на јавно достапните комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација треба, без надоместок да ги обезбеди следните дополнителни можности:
 - ограничувања на потрошувачката;
 - детална сметка;
 - постапка за неплаќање на сметки;
 - идентификација на повикувачки број; и
 - пренасочување на е-пошта или пристап до е-пошта по раскинување на договорот со операторот за услугата за пристап до интернет.
- Се воведува **нов член (Понуди во пакет)** во согласност со член 107 од CODE Директивата. Според овој член доколку оператор на своите потрошувачи им обезбедува пакет на услуги или пакет на услуги и терминална опрема кој најмалку ги содржи услугите на пристап до интернет или јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица кои користат нумерација, ќе се применуваат одредбите од овој закон за сите елементи од пакетот. Доколку потрошувачот има право да го раскине договорот за било кој елемент од пакетот пред истекот на задолжителното времетраење на договорот, поради неусогласеност со договорените или поради необезбедени услуги, потрошувачот има право да го раскине договорот за сите елементи на пакетот.
- Во **член 116 (Преносливост на броеви)** се потребни измени на насловот и дополнувања на членот согласно член 106 од CODE Директивата. Насловот на членот се дополнува и гласи “Промена на оператор и преносливост на број”. Во случај на промена на оператор на услуга за пристап до интернет, постојниот и новиот оператор на крајниот корисник му обезбедуваат соодветни податоци, пред и во текот на постапката на промена и обезбедуваат непрекинатост на услугите, освен во случај кога е тоа технички неизводливо. Новиот оператор обезбедува дека активирањето на услугата за пристап до интернет ќе го овозможи во најкраток можен рок, односно на денот и во рокот кој е договорен со крајниот корисник. Постојниот оператор ќе го продолжи обезбедувањето на услугата пристап до интернет врз основа на истите услови се додека новиот оператор не ја активира својата услуга за пристап до интернет. Прекиниот на обезбедувањето на услугата за време на постапката на промена на оператор не смее да трае подолго од еден работен ден. Доколку крајниот корисник го раскине договорот, операторот на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација е должен да му овозможи на крајниот корисник право на пренос на број од Планот за нумерација на друг оператор во рок од 30 дена од денот на раскинувањето на договорот, освен во случај кога крајниот корисник ќе се откаже од тоа право. Одредбите за задолжителното времетраење на договорот не смеат да претставуваат ограничување или пречка на правото на пренос на број во мрежата на друг оператор. Преносот на бројот и неговото вклучување во мрежата на другиот оператор мора да се спроведе во најкраток можен рок. Пренесениот

број во мрежата на другиот оператор мора да се вклучи во рок од еден работен ден од датумот договорен со крајниот корисник. Постоечкиот и новиот оператор, во постапката на промена на оператор и пренос на број, меѓусебно соработуваат, со цел да се обезбеди дека во текот на постапката нема да има прекин на услугата, дека нема да се одолговлечи или злоупотреби постапката, нити пак да се пренесе број или да се промени крајниот корисник, без негова согласност.

- **Член 117 (Броеви на служби за итни повици и единствен европски број за итни повици)** потребно е да се направат измени и дополнувања во согласност со член 109 од CODE Директивата. Се менува насловот на членот во “Комуникации за итни повици и единствен европски број за итни повици“.Операторите на јавно достапни комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација се должни да им овозможат на своите потрошувачи како и на потрошувачите на јавни телефонски говорници, пристап до броевите на службите за итни повици и единствениот европски број за итни повици “112“, SMS пораки кон бројот 112, текстуална комуникација во реално време со бројот 112, комуникација преку видео повик и еПовик (eCall) кон бројот 112, како и повици на други повикувачки броеви за пристап до итните служби во Република Северна Македонија, во согласност со Планот за нумерација, бесплатно, што опфаќа и бесплатно преусмерување на тие повици кон другите повикувачки броеви што ги користат итните служби. Операторот е должен да им овозможи на крајните корисници со инвалидитет пристап до итните служби преку нивните комуникациски канали на начин кој е еквивалентен на пристапот на другите крајни корисници, при што комуникацијата се пренесува преку најсоодветен ПСАП. Забранета е секоја злоупотреба на повиците кон бројот 112 како и на другите повикувачки броеви за пристап до итните служби, што ги опфаќа сите видови на злонамерни или вознемирувачки повици. Агенцијата во соработка со органот надлежен за бројот 112 на соодветен и јавно достапен начин ги известува сите крајни корисници, а особено крајните корисници кои патуваат во други европски држави и крајните корисници со инвалидитет за целта, начинот на користење и достапноста до единствениот европски број за итни повици 112.
- Се воведува **нов член (Систем за предупредување на јавноста)** во согласност со член 110 од CODE Директивата. Според овој член операторите на комуникациски услуги помеѓу лица, кои користат нумерација во мобилна комуникациска мрежа, по барање на органот надлежен за бројот 112, се должни, без надоместок, на крајните корисници да им доставуваат јавни предупредувања за непосредни вонредни состојби или катастрофи.
- Се воведува **нов член (Интероперабилност на автомобилски радија, радиоприемници за потрошувачи и дигитална телевизиска опрема за потрошувачи)** во согласност со член 113 од CODE Директивата. Со овој член се утврдуваат барањата за интероперабилност кои треба да ги задоволат автомобилските радиоприемници и корисничката дигитална телевизиска опрема, која е на располагање за потрошувачите на пазарот во Република Северна Македонија: 1. Општ алгоритам за кодирање и слободен (free to air) прием, 2.

Интероперабилност за дигитални телевизиски приемници, 3. Интероперабилност за автомобилски радио приемници.

- Се воведува **нов член (Заштита на основните права на крајните корисници)** во согласност со член 100 од CODE Директивата. Со овој член се регулира ограничување на пристапот на крајните корисници или нивното користење на услуги и апликации преку јавните електронски комуникациски мрежи само врз основа на судска одлука или во случаи утврдени со посебен закон.
- Се воведува **нов член (Опфат на примена на законот во однос на правата на крајните корисници)** во согласност со член 98 од CODE Директивата. Со овој член од одредбите од оваа глава од Законот се иземаат даватели на комуникациски услуги без нумерација помеѓу лица, кои се сметаат за микро претпријатија, согласно закон, освен во случаи кога истите обезбедуваат и други јавни електронски комуникациски услуги.
- Се воведува **нов член (Недискриминација)** во согласност со член 99 од CODE Директивата. Според овој член оператор на електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смее на крајните корисници да им применува различни услови на обезбедување, пристап или користење на електронските комуникациски мрежи и/или услуги, а кои се однесуваат на националноста, местото на живеење или местото на работа на крајниот корисник, освен во случај на постоење на објективни причини за нивен различен третман.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЕСЕТ - РАДИОФРЕКВЕНЦИСКИ СПЕКТАР

Радиофреквенцискиот спектар е управуван од Агенцијата за електронски комуникации. Одредбите за Планот за распределба на радиофреквенцискиот спектар, Планот за распределба и користење на радиофреквенции, принципот на неутралност во однос на технологиите, принципот на неутралност во однос на услугите, условите за користење на радиофреквенции, како и процедурите за издавање одобрение за користење на радиофреквенции се имплементирани во предлог измените на постојниот Закон за електронски комуникации.

- Во **член 121 (Управување со радиофреквенцискиот спектар)** потребно е дополнување во согласност со член 45 од CODE Директивата. Агенцијата и институциите од јавниот сектор, согласно со меѓународните прописи што се применуваат во Република Северна Македонија, а особено со прописите на Меѓународната унија за телекомуникации и на соодветните тела на Европската унија обезбедуваат ефикасно и непречено користење на радиофреквенцискиот спектар и ги обезбедуваат правата на Република Северна Македонија во орбиталните позиции. Со радиофреквенцискиот спектар на Република Северна Македонија, управува Агенцијата согласно со овој закон, имајќи ги предвид начелата на објективност, транспарентност, конкурентност, пропорционалност и недискриминација, регулаторните цели од членот 7 од овој закон, како и оствареното усогласување на користење на радиофреквенцискиот спектар на ниво на Европската унија или на меѓународно ниво.

- Се воведува **нов член (Контрола на радиофреквенцискиот спектар и заштита од пречки)** во согласност со член 36 од CODE Директивата. Заради спроведување на усогласеност во користењето на радиофреквенциите на национално и меѓународно ниво, вршење на контрола на радиофреквенцискиот спектар, мерења, испитувања и утврдување на причините за појава на пречки во радиофреквенцискиот спектар и преземање на мерки за нивно отстранување, за вршење на други стручни и технички работи во делот на ефикасното управување со радиофреквенцискиот спектар, во Агенцијата се формира организациона единица за контрола и мерење на радиофреквенцискиот спектар, со потребната мерна, компјутерска и комуникациска опрема. Операторите на електронски комуникациски мрежи се должни да вршат мерења, испитувања и утврдување на причините за пречки, како и да преземаат мерки за нивно отстранување, внатре во сопствените електронски комуникациски мрежи. Агенцијата врши мерење, испитување и утврдување на причините за пречки кои ги предизвикуваат радиостаниците, радио системите и друга радио опрема, или друга електронско комуникациска опрема надвор од електронските комуникациските мрежи на операторот.
- Членот **129 (Користење на радиофреквенции)** потребно е да се дополни во насловот и содржината во согласност со член 47 од CODE Директивата. Насловот се дополнува и гласи “Користење и услови за користење на радиофреквенции”. Со измените се утврдуваат начините кога се користат радиофреквенциите. Понатаму се дефинираат условите за определување на начинот на издавање на одобрение за користење на радиофреквенции. И на крајот се утврдуваат околностите кога Агенцијата може да го ограничи користењето на радиофреквенцискиот спектар за одделни видови радио мрежи или безжични пристапни технологии, врз основа на начелата на пропорционалност и недискриминација, кога е тоа потребно заради:
 - избегнување на штетни пречки;
 - заштита на човечкото здравје од делување на електромагнетско поле;
 - обезбедување на квалитет на услугите;
 - обезбедување на заедничко користење на радиофреквенцискиот спектар;
 - заштита на ефикасното користење на радиофреквенцискиот спектар;
 - обезбедување на цели од јавен интерес;
 - исполнување на условите од радио прописите на Меѓународната телекомуникациска унија (ITU).
- Членот **134 (Издавање на одобрение за користење на радиофреквенции по постапка на јавен тендер или по постапка на јавен тендер со јавно наддавање)** потребно е да се дополни во согласност со член 55 од CODE Директивата. Бројот на одобренија за користење на радиофреквенции е неопходно да биде ограничен со цел да се обезбеди:
 - (а) подобрување на покриеност;
 - (б) обезбедување на потребниот квалитет на услугата;

(в) поттикнување на ефикасна употреба на радиофреквенцискиот спектар, вклучително и со земање предвид на условите поврзани со правата на користење и износите на надоместоци;

(г) поттикнување на иновации и развој на деловна активност.

- **Член 143 (Времетраење на важноста на одобрението)** потребно е да се дополни во насловот и во содржината во согласност со член 49 од CODE Директивата. Насловот на членот се дополнува и гласи “Времетраење и продолжување на важноста на одобрението”. Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за време не подолго од 20 години, при тоа имајќи ја предвид потребата да се обезбеди конкуренција, ефективно и ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и поттикнување на иновации и ефикасни инвестиции, вклучително и соодветен период за амортизација на инвестициите. Кога Агенцијата издава одобрение за користење на радиофреквенции за обезбедување на безжични широкопојасни комуникациски услуги, времетраењето на тоа одобрение не може да биде пократко од 15 години, ниту подолго од 20 години. Агенцијата може да донесе одлука со која ќе ја продолжи важноста на одобрението за користење на радиофреквенции, имајќи ги предвид начелата на пропорционалност, недискриминација и транспарентност. Агенцијата нема да го продолжи рокот на важење на одобрението за користење на радиофреквенции доколку тоа продолжување не е оправдано, поради било која од следните причини:

- ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар;
- обезбедување на конкуренција;
- обезбедување на покриеност на територијата и населението на Република Северна Македонија со безжичен широкопојасен пристап со зачителен квалитет и големи брзини;
- олеснување на брзиот развој на нови безжични комуникациски технологии;
- заштита на човечкиот живот и јавната безбедност или одбрана;
- доколку против имателот на одобрението за користење на радиофреквенции е започната постапка во врска со непостапување во согласност со условите утврдени во одобрението.

- **Во член 144 (Продолжување на времетраењето на важност на одобрението)** потребно е да се направат измени во насловот и содржината на членот во согласност со член 50 од CODE Директивата. Се прави измена на насловот на членот кој гласи “Обнова на одобрение за користење на радиофреквенции”. Агенцијата по службена должност или по барање на имателот на одобрението за користење на радиофреквенции, утврдува дали постои потреба од обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, освен доколку во постапката на доделба на тие радиофреквенции, можноста за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции е изрично исклучена. Имателот на одобрението за користење на радиофреквенции може да поднесе барање за обнова на одобрението, најмалку пет години, а најдоцна една година пред денот на истекот на рокот на важење на тоа одобрение. Агенцијата може по службена должност да спроведе постапка за оценка на потребата од обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, најмалку две години пред истекот на рокот на важење на тоа одобрение. Агенцијата, за оценка на постоење на услови за обнова на

одобрението за користење на радиофреквенции, спроведува постапка на јавна расправа при што е должна да ги наведе причините за можната обнова. Агенцијата донесува одлука за обнова на одобрението за користење на радиофреквенции или за спроведување на нова постапка за доделба на радиофреквенциите, имајќи го предвид резултатот од јавната расправа, а особено побарувачката за тие радиофреквенции од страна на правни или физички лица кои не се иматели на одобрение за користење на радиофреквенции.

- **Во член 145 (Пренесување или издавање на правото на користење на радиофреквенции)** се потребни измени и дополнувања во насловот и содржината во согласност со член 51 од CODE Директивата. Дополнетиот наслов на членот ќе гласи “Пренесување или издавање под наем на правото на користење на радиофреквенции”. Имател на одобрение за користење на радиофреквенции може своето право за користење на тие радиофреквенции да го пренесе или издаде под наем на друго физичко или правно лице, доколку таквото право за тие радиофреквенции е предвидено во Планот за доделување и користење на радиофреквенции и во одобрението за користење на радиофреквенции, а по претходно добиена одлука за согласност од Агенцијата. Преносот или издавањето по наем на радиофреквенциите може да се договори помеѓу имателот на одобрението за користење на радиофреквенции и друго физичко или правно лице, на пазарна основа, за одделен дел или за целиот радиофреквенциски опсег кој е доделен со тоа одобрение. За пренос на радиофреквенцискиот опсег, потребно е да се добие согласност од Агенцијата. Имателот на одобрението за користење на радиофреквенции и правното или физичкото лице на кое се пренесува радиофреквенцискиот опсег, заеднички до Агенцијата доставуваат барање за давање на согласност. Со преносот на радиофреквенцискиот опсег, во целост се пренесуваат и правата и обврските кои произлегуваат од соодветното одобрение за користење на радиофреквенции, вклучувајќи ги и условите за доделба и користење утврдени во тоа одобрение. За намерата за издавање под наем на радиофреквенцискиот опсег, имателот на одобрението за користење на радиофреквенции е должен да ја извести Агенцијата и да и достави изјава со која презема одговорност за исполнување на сите услови за користење на радиофреквенциите кои се издаваат под наем, вклучувајќи ги и податоците за наемо примачот.
- **Член 156 (Одземање на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви)** се дополнува во согласност со член 19 од CODE Директивата. Агенцијата ќе донесе решение со која во целост или делумно ќе го одземе правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви, доколку утврди дека е исполнет било кој од следните услови:
 - Доколку решението за доделување на броеви и/или серии на броеви е донесено врз основа на неточни податоци или документација од значење за спроведување на постапката за решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви;
 - Доколку користењето на доделените броеви и/или серии на броеви не е во согласност со Планот за нумерација;
 - Доколку операторот или правното или физичко лице не започнало со користење на доделените броеви и/или серии на броеви во рок од една година

од денот на приемот на решението за доделување на броеви и/или серии на броеви;

- Доколку операторот или правното или физичко лице не постапува со доделените броеви и/или серии на броеви во согласност со условите за користење утврдени со овој закон и решението за доделување на броеви и/или серии на броеви;
- Доколку во рокот утврден во опомената за неплаќање, не го плати надоместокот за користење на броеви и/или серии на броеви;
- Доколку на операторот, или на правното или физичкото лице му е забрането вршење на дејноста за која ги користи доделените броеви и/или серии на броеви;
- Доколку операторот, или правното или физичкото лице не сака повеќе да ги користи доделените броеви и/или серии на броеви;
- Доколку операторот, или правното или физичкото лице, престанало да постои;
- Доколку користењето на доделените броеви и/или серии на броеви е спротивно на јавниот интерес на Република Северна Македонија;

Решението треба да биде образложено и да се заснива на начелото на транспарентност, имајќи го предвид јавниот интерес на Република Северна Македонија и економскиот ефект од одземањето на доделените броеви и/или серии на броеви. Решението треба да содржи рок во кој операторот или правното или физичко лице ќе престане со користење на броевите и/или сериите на броеви кои со таа одлука му се одземени. Агенцијата ќе ги избрише од регистерот на доделени броеви и/или серии на броеви податоците за доделените броеви и/или серии на броеви и за имателот на решението за доделување на броеви и/или серии на броеви на кого му е одземено правото за користење на доделените броеви и/или серии на броеви согласно со одредбите од овој член. Решението со кое е одземено правото за користење на доделени броеви и/или серии на броеви, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од пет дена од денот на неговото донесување.

- Се воведува нов член (**Конкурвенција во областа на радиофреквенцискиот спектар**) во согласност со член 52 од CODE Директивата според кој со цел поттикнување на ефикасна конкуренција, Агенцијата може со одлуката за доделба, измена или обнова на одобрението за користење на радиофреквенции, врз основа на објективна процена на пазарот и условите на конкуренција на релевантниот пазар, а особено врз основа на проценката на условите за идниот развој на конкуренцијата, имајќи ги предвид расположливите споредбени вредности, да ги утврди следните мерки:

(а) ограничување на опсегот на радиофреквенциски спектар, за кој е дадено право за користење, или, во оправдани околности, дополнителни услови на правото за користење, како што е обезбедување на големопродажен пристап, роаминг, во одредени опсези или во одредени групи на опсези со слични карактеристики;

(б) доколку е соодветно и оправдано, резервирање на одреден дел од опсегот на радиоспектарот или група на опсези за доделба на нови учесници;

(в) одбивање да се доделат нови одобренија за користење на радиофреквенциски спектар или да се дозволат нови користења на радиофреквенцискиот спектар во одредени опсези, или дополнителни услови при доделување на нови одобренија за користење за радиофреквенцискиот спектар или дозволување на нови користења на радиофреквенциски спектар, со цел да се избегне нарушување на конкуренцијата со кое било доделување, пренесување или акумулација на права на користење на радиофреквенцискиот спектар;

(г) вклучување услови со кои се забранува преносот на правото на користење на радиофреквенцискиот спектар, или да се одредат услови за тој пренос кои не подлежат на оценка за концентарција, согласно со прописите за заштита на конкуренција, доколку таквиот пренос може да доведе до значително нарушување на конкуренцијата на пазарот;

(д) изменување и дополнување на постојните одобренија за користење на радиофреквенцискиот спектар, доколку е тоа потребно, заради дополнително избегнување на нарушување на конкуренцијата, предизвикано од било каков пренос или акумулација на радиофреквенцискиот спектар.

При одредување на мерките, Агенцијата го оценува и можниот ефект на тие мерки врз постојните и идните инвестирања на пазарот и тоа особено на поставување на електронски комуникациски мрежи.

- Се воведува **нов член (Пристап до радио локална мрежа (RLAN))** во согласност со член 56 од CODE Директивата според кој Агенцијата не треба да ги спречува операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги да и овозможат пристап на јавноста до нивните мрежи, преку RLAN-ови, кои можат да бидат лоцирани во просториите на крајниот корисник, а по претходно добиена согласност од крајниот корисник. Исто така се утврдува дека и операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги не смеат едностарно да го ограничат или спречат крајниот корисник да: има пристап до RLAN по негов избор обезбеден од трети лица или на други крајни корисници да им овозможи реципрочно или, поопшто, пристап до нивните мрежи преку RLAN.
- Се додава **нов член (Поставување и работа на безжични пристапни точки со краток домет)** во согласност со член 57 од CODE Директивата според кој поставувањето на безжични пристапни точки со краток домет, не смеат да се условуваат со било какво градежно, урбанистичко или друго претходно одобрение. Единствено доколку се работи за згради или места со архитектонска, историска или природна вредност, кои се заштитени со закон или со друг пропис, како и поради јавната безбедност, Министерот надлежен за работите од областа на градењето може да пропише обврска за издавање на дозвола за поставување на безжични пристапни точки со краток домет. Агенцијата со подзаконски акт ќе ги пропише потребните физички и технички карактеристики за емитување на безжичните пристапни точки со краток домет имајќи ги предвид соодветните препораки на Европската комисија.

ГЛАВА ПЕТНАЕСЕТ - НУМЕРАЦИЈА

- Во член 149 (План за нумерација) потребни се измени и дополнувања во насловот и содржината на членот во согласност со член 93 од CODE Директивата. Насловот на членот се дополнува и гласи “Управување со броеви и серии на броеви и План за нумерација”. Управувањето со нумерацискиот простор во Република Северна Македонија, како природно ограничено општо добро, заради обезбедување на разумна, рамномерна и ефикасна употреба на броевите и/или сериите на броеви се темели на меѓународните прописи и меѓународни договори и спогодби на кои што е обврзана Република Северна Македонија. Агенцијата управува со нумерацискиот простор, ја планира употребата и спроведува доделување на броеви во согласност со План за нумерација. Планот за нумерација, ги утврдува структурата, должината и намената на броевите и сериите на броеви кои ги користат операторите и другите правни или физички лица, за да се обезбеди еднаква достапност на соодветните броеви за сите оператори на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги и другите правни или физички лица. Планот за нумерација го донесува Агенцијата во согласност со овој закон и меѓународните договори кои ги склучила или на кои им пристапила Република Македонија. Во случај на измена на Планот за нумерација, која би предизвикала значителни измена во системот на нумерирање и постоечката технологија со која се обезбедуваат јавните електронски комуникациски услуги, измената на Планот не смее да биде применета во рок пократок од две години од денот на нејзиното донесување. Агенцијата води регистар на доделените броеви и/или серии на броеви и на имателите на доделени броеви и/или серии на броеви и истиот го објавува на својата веб страница. Формата и содржината на регистарот ги пропишува Агенцијата.
- Се воведува **нов член (Постапка за доделување на броеви и/или серии на броеви од посебна економска вредност)** во согласност со член 94 од CODE Директивата. Агенцијата може, по спроведена јавна расправа да донесе одлука со која ќе утврди нумерациски простор од Планот за нумерација со посебна економска вредност. Агенцијата правото на користење на нумерацискиот простор ќе го додели врз основа на претходно спроведена постапка на јавен тендер. Содржината, постапката, условите и роковите за спроведување на јавниот тендер, како и критериумите за избор, се утврдуваат со одлука на Агенцијата.
- Се воведува **нов член (Решавање по барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви)** во согласност со член 94 од CODE Директивата. Според овој член за барањата за доделување на броеви и/или серии на броеви кои ги содржат сите податоци во согласност со овој закон, се решаваат согласно редоследот на прием во Агенцијата. Агенцијата ќе го усвои барањето и ќе донесе решение за доделување на броеви и/или серии на броеви во рок од 15 дена, односно во рок од 21 дена од денот на приемот на целосното барање во случај на доделување на

броеви и/или серии на броеви кои со Планот за нумерација се предвидени за посебни услуги, доколку се исполнети следните услови:

- броевите и/или сериите на броеви од Планот за нумерација се за остварување на целите наведени во поднесеното барање;
- броевите и/или сериите на броеви се расположливи.

Имателот на решението за доделување броеви и/или серии на броеви е должен да ја извести Агенцијата за секоја промена на податоците во рок од 30 дена од денот на настаната промена.

Агенцијата може да одбие барање за доделување на броеви и/или серии на броеви, доколку:

- а) барањето за доделување на броеви и/или серии на броеви содржи неточни податоци;
 - б) подносителот на барањето нема право да му се доделат броеви и/или серии на броеви согласно со овој закон;
 - в) на подносителот на барањето веќе му е одземено решението за доделување на броеви и/или серии на броеви во последните пет години по службена должност и
 - г) планираната употреба не го оправдува доделувањето на бараната количина или вид на броеви и/или серии на броеви
- **Членот 156 (Одземање на правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви)** потребно е да се дополни во согласност со член 19 од CODE Директивата. Агенцијата ќе донесе решение со која во целост или делумно ќе го одземе правото на користење на доделени броеви и/или серии на броеви, доколку утврди дека е исполнет било кој од условите регулирани со овој член. Решението треба да биде образложено и да се заснива на начелото на транспарентност, имајќи го предвид јавниот интерес на Република Северна Македонија и економскиот ефект од одземањето на доделените броеви и/или серии на броеви. Решението треба да содржи рок во кој операторот или правното или физичко лице ќе престане со користење на броевите и/или сериите на броеви кои со таа одлука му се одземени. Агенцијата ќе ги избрише од регистерот на доделени броеви и/или серии на броеви податоците за доделените броеви и/или серии на броеви и за имателот на решението за доделување на броеви и/или серии на броеви на кого му е одземено правото за користење на доделените броеви и/или серии на броеви согласно со одредбите од овој член. Решението со кое е одземено правото за користење на доделени броеви и/или серии на броеви, Агенцијата го објавува на својата веб страница во рок од пет дена од денот на неговото донесување.

ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСЕТ - ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

- **Членот 186-а** да се замени со нов текст во согласност со член 29 од CODE Директивата во кој ќе се дефинира дека одмерувањето на висината на глобата за правно лице, односно за трговецот поединец се врши согласно со Законот за прекршоците.

Со оглед на обемот и комплексноста на измените и дополнувањата кои ќе треба да се воведат во постојниот Закон за електронски комуникации, а кои се тесно поврзани со други закони и надлежни органи се препорачува:

- вклучување на сите релевантни институции и органи во процесот на подготовка на новиот Закон за електронски комуникации и нивно учество во работната група за подготовка на законот; и
- дополнителна хоризонтална хармонизација на Законот за електронски комуникации со други законски прописи во Република Северна Македонија: Законот за градење, Законот за прекршоци, Законот за заштита на лични податоци, Законот за радиодифузија, Законот за аудио визуелни услуги, Закон за приватно обезбедување, Закон за обука и испит на директор на основно училиште, средно училиште, ученички дом и отворен граѓански универзитет за доживотно учење, Закон за безбедност на мрежи и информациски системи, и др.

6. ЛИТЕРАТУРА

Директивата 2002/21/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за заедничката регулаторна рамка за електронски комуникациски мрежи и услуги (Рамковна директива)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/21/oj/eng>

Директива 2002/19/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за пристап до и поврзување на мрежите за електронска комуникација и други слични средства (Директива за пристап)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/19/oj/eng>

Директива 2002/20/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за авторизација на мрежите за електронска комуникација и услуги (Директива за авторизација)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/20/oj/eng>

Директива 2002/22/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 7 март 2002 година за општи услуги и правата на корисниците во врска со мрежи за електронска комуникација и услуги (Општа директива за услуги)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/22/oj/eng>

Директива 2002/58/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 12 јули 2002 година во врска со обработката на личните податоци и заштитата на приватноста во секторот на електронската комуникација (Директива за приватноста и електронската комуникација)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj/eng>

Директива 2009/140/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за изменување и дополнување на Директивата 2002/21/EЗ за заедничка регулаторна рамка за електронски комуникациски мрежи и услуги, Директива 2002/19/EЗ за пристап и меѓусебно поврзување на електронските комуникациски мрежи и придружните објекти и Директива 2002/20/EЗ за овластување на електронски комуникациски мрежи и услуги

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/140/oj/eng>

Директива 2009/136/EЗ на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за изменување на Директива 2002/22/EЗ за универзална услуга и права на корисниците во врска со електронски комуникациски мрежи и услуги, Директива 2002/58/EЗ за обработка на лични податоци и заштита на правото на приватност во секторот за електронски комуникации

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/136/oj/eng>

Директивата на ЕУ за безбедност на мрежи и информациски системи (Директива НИС 2)

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj/eng>

Директивата (ЕУ) 2018/1972 за донесување на Европски Законик за електронски комуникации

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj/eng>

Регулатива (ЕЗ) бр. 2006/2004 за соработка помеѓу националните органи одговорни за спроведување на законодавството за заштита на корисниците

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2004/2006/oj/eng>

Регулатива (ЕЗ) бр. 1211/2009 на Европскиот парламент и на Советот од 25 ноември 2009 година за основање на Телото на европските регулатори за електронски комуникации (BEREC) и Агенција за поддршка на BEREC (Канцеларија на BEREC)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009R1211>

Регулативата (ЕУ) бр. 531/2012 на Европскиот парламент и на Советот од 13 јуни 2012 година за роаминг на јавните мобилни комуникациски мрежи во рамките на ЕУ беше додадена на регулаторната рамка на ЕУ за електронски комуникации

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/531/oj/eng>

Регулативата 2022/612 за роаминг на јавните мобилни телефонски мрежи во рамките на ЕУ

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/612/oj/eng>

Регулативата (ЕУ) 2024/1309 за Законот за Гигабит инфраструктура

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1309/oj/eng>

Упатствата за утврдување на релевантните параметри за квалитет на услугата („QoS“)кон националните регулаторни органи во координација со другите надлежни органи

[https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/document_register_store/2019/10/BoR_%2819%29_189 - BEREC QoS Guidelines Consultation.pdf](https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/document_register_store/2019/10/BoR_%2819%29_189_-_BEREC_QoS_Guidelines_Consultation.pdf)

Упатствата за мрежи со многу висок капацитет

[https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/document_register_store/2020/10/BoR_%2820%29_165 BEREC Guidelines VHCN.pdf](https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/document_register_store/2020/10/BoR_%2820%29_165_BEREC_Guidelines_VHCN.pdf)

Закон за телекомуникации на Австрија

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20011678>

Закон за транспонирање на Европскиот кодекс за електронски комуникации и изменување и дополнување на различни одредби кои се однесуваат на електронските комуникации на Белгија

<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2021/12/21/2021043554/staatsblad>

Закон за електронски комуникации на Бугарија

<https://lex.bg/laws/ldoc/2135553187>

Закон за модернизација на телекомуникациите на СР Германија

https://www.gesetze-im-internet.de/tkg_2021/TKG.pdf

Закон за дигитално владеење, електронски комуникации и други одредби на Грција

https://access.uoa.gr/wp-content/uploads/2022/03/FEK_184A_2020.pdf

Закон за измена на Законот за електронски комуникациски мрежи и услуги, Законот за радиофреквенции и разни други акти на Данска

<https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2020/1833>

Закон за електронски комуникации, Закон за градба и Закон за измена на државните давачки на Естонија

<https://www.wiggin.co.uk/app/uploads/2022/01/Electronic-Communications-Act-The-Building-Code-and-State-Fees-Act-Amendment-Act.pdf>

Закон за регулирање на комуникациите и Агенција за развој на дигитален хаб на Ирска

<https://www.comreg.ie/media/2023/03/Communications-Regulation-and-Digital-Hub-Development-Agency-Amendment-Act-2023.pdf>

Закон за електронски комуникации на Исланд

<https://fjarskiptastofa.is/library?itemid=175f315e-40a7-4b2e-83b0-4c377b96b098>

Законик за електронски комуникации на Италија

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2021-12-09&atto.codiceRedazionale=21G00230&elenco30giorni=true

Закон за регулирање на електронските комуникации на Кипар

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:72018L1972CYP_202201534&qid=1660568673250&from=EN

Национален план за радиофреквенција на Латвија

<https://likumi.lv/ta/id/338729-nacionalais-radiofrekvencu-plans>

Закон за електронски комуникации на Литванија

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c753b2904dc511ec862fdcbc8b3e3e05>

Закон за транспонирање на Директивата (ЕУ) 2018/1972 на Луксембург

<https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2021/12/17/a927/jo>

Закон за електронски комуникациски мрежи и услуги на Малта

<https://legislation.mt/eli/sl/399.48/eng>

Закон за електронски комуникации на Полска

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20240001221>

Закон за електронски комуникации на Португалија
<https://diariodarepublica.pt/dr/en/detail/act/16-2022-187481298>

Закон за електронски комуникации на Република Чешка
<https://mpo.gov.cz/en/e-communications-and-postal-services/electronic-communications/national-legislation-and-regulations/unofficial-consolidated-version-of-the-act-on-electronic-communications--at-january-1--2022--266374/>

Закон за измена и комплетирање на некои нормативни акти од областа на електронските комуникации и за воспоставување мерки за олеснување на развојот на електронските комуникациски мрежи на Романија
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/257364>

Закон за електронски комуникации на Словачка
<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2021-452>

Закон за електронски комуникации на Словенија
<https://pisrs.si/pregledPredpisa?sop=2022-01-3081>

Закон за електронски комуникации на Унгарија
<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/6cc678450a5e9429149e099190d45f422a47c075/megt ekintes>

Измени на Законот за електронски комуникациски услуги на Финска
<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM004:00/2019>

Одлука за целосно транспонирање на Директивата за основање на Европски кодекс за електронски комуникации на Франција
<https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000043534846/?isSuggest=true>

Одлука од 24 февруари 2022 година за изменување и дополнување на различни уредби во Советот во однос на спроведувањето на Директивата (ЕУ) 2018/1972 на Холандија
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-95.html>

Закон за електронски комуникации на Хрватска
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_07_76_1116.html

Закон за електронски комуникации на Шведска
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2022482-om-elektronisk-kommunikation_sfs-2022-482/

Закон за општи телекомуникации на Шпанија
https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022-10757

Закон за електронски комуникации на Албанија
<https://akep.al/wp-content/uploads/2024/10/ligj-2024-05-30-54.pdf>

Закон за електронски комуникации на Србија
<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2023/35/1/reg>

Закон за електронски комуникации на Црна Гора
https://ekip.me/media/documents/general/1729671858_Zakon%20o%20elektronskim%20komunikacijama%2018102024.pdf

Закон за електронски комуникации на Република Северна Македонија
<https://aek.mk/zakon-za-elektronskite-komunikacii-sluzhben-vesnik-br-39-od-25-02-2014-godina/>

Правилник за начинот на градба и условите за пристап и користење на јавните електронски комуникациски мрежи и придружните објекти во Република Северна Македонија
<https://aek.mk/pravilnik-za-nacinot-na-gradba-i-uslov/>

Европска комисија, Извештај за Косово за 2024 година, Брисел, 30.10.2024
https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/kosovo-report-2024_en

Европска комисија, Извештај за Босна и Херцеговина за 2024 година, Брисел, 30.10.2024
https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2024_en

Европска комисија, Извештај за Северна Македонија за 2024 година, Брисел, 30.10.2024
https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/north-macedonia-report-2024_en

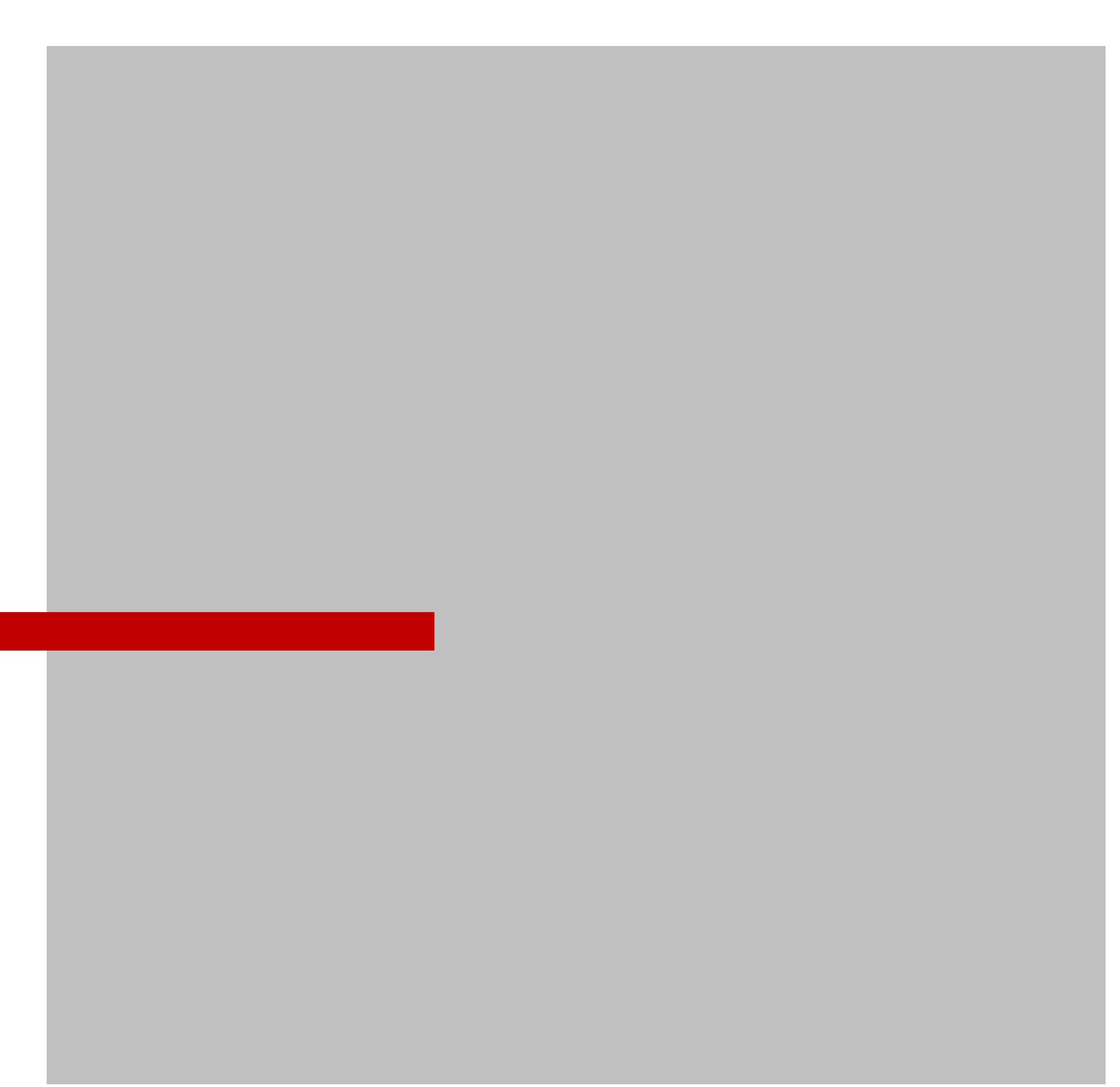
Национален оперативен бродбенд план, 2019
https://jpnrd.gov.mk/wp-content/uploads/2022/06/nacionalen_operativen_brodbend_plan_finalna_verzija_02.04.2019.pdf

Политичка програма на ЕУ “Дигитална декада” 2030
https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade#tab_2

Дигитална Агенда за Западен Балкан 2018
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_18_4242/IP_18_4242_EN.pdf

Реформска Агенда на Северна Македонија 2024-2027
<https://www.mep.gov.mk/post/?id=15800>

Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА)
<https://www.mep.gov.mk/post/?id=9821>

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Registered Offices
Bonn und Eschborn, Germany

Project “Digital Instruments for Economic
Governance in the Western Balkans”

Antonie Grubishikj 5
1000 Skopje
+389 2 3103 560
www.giz.de